

БАРБАРА ТЕЙЛЪР БРАДФОРД ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ЖЕНА

Част 1 от „Ема Харт“

Превод от английски: М. Германов, 1992

chitanka.info

На Боб и моите приятели — те знаят защо.

„Ползата от живота не се състои в продължителността му, а в начина, по който е преживян; някой е живял дълго, но е преживял малко. Вземи от живота, докато съществува: това зависи от волята ти, а не от броя на преживените години.“

Монтен

„Сърцето ми е като на мъж, не на жена, и нищо не ме плаши...“

Елизабет I, Кралица на Англия

ЧАСТ ПЪРВА
ДОЛИНАТА
1968

1.

*Срещу оръжията хвърля се с
устрем смел
надсмива се над всеки страх, не
трепва,
с гърдите си посреща всяка
шпага.*

Ема Харт се наведе напред и погледна навън през прозорчето. Частният реактивен самолет на фирмата „Ситекс Ойл Корпорейшън Ъв Америка“ проби плътната завеса от облаци и се понесе като стрела по небето, което беше толкова синьо, че заслепяваше очите до болка. Зашеметена от тази наситена утринна светлина Ема откъсна поглед от прозорчето, облегна глава на седалката и затвори очи. Още известно време виждаше синьото сияние под уморените си клепачи и една вълна на носталгия я обхвана с такава сила, че дори дъхът ѝ секна от изненада. Същото небе като в картината на Търнар над камината в салона в Пенистън Роял, си помисли тя, небето на Йоркшир в пролетен ден, след като вятърът е разпръснал мъглата над хълмовете.

Едва забележима усмивка разцъфна върху волевото лице на Ема и омекоти твърдата линия на устните ѝ с необичайна благост, докато беше под влиянието на спомена за Пенистън Роял: голямата стара къща, която се откроява върху суровия пейзаж на самотните хълмове. Винаги когато застанеше пред нея, изпитваше чувството, като че сградата е сътворена от свръхестествена сила, а не от човешка ръка. За Ема това беше единственото място в този свят на насилие и грубост, където намираще спокойствие. Нейната къща! Този път беше отсъствала доста дълго. Почти шест седмици. През следващата седмица щеше да се завърне в Лондон, а към края на месеца щеше да се отправи на север, към Пенистън, към мира и спокойствието на любимата си градина и заедно с внуците си.

Тази мисъл я развесели и тя се отпусна още по-удобно на седалката, чувствайки как полека-лека изчезва напрежението, натрупано през последните дни. От устните ѝ неволно се откъсна въздишка, изразяваща едновременно изтощение и облекчение. Беше смъртно уморена от битките до последна капка кръв, водени през тези дни в административния съвет, който се състоя в Одеса в централата на Ситекс Корпорейшън. Беше щастлива, че най-сетне ще напусне Тексас и ще се завърне в спокойната атмосфера на своя офис в Ню Йорк. Не че не обичаше Тексас, напротив винаги чувстваше силно привличане към този голям американски щат, който непрекъснато разширяваше своето влияние. В това Ема усещаше нещо много близко до своя роден Йоркшир. Последното пътуване силно я бе изтощило. Твърде стара съм, за да се нося нагоре-надолу с тези самолети — си каза, но побърза да отхвърли тази мисъл. Не беше честно, а винаги бе искрена към себе си. Самолетите спестяваха много време и енергия. Всъщност Ема не се чувстваше толкова стара. Само едва уморена и то в отделни случаи, когато ѝ се налагаше да се бори с глупостта на другите. Хари Мариот — президентът на Ситекс бе наистина глупав и както всички глупци беше потенциално опасен.

Ема отвори очи, изправи се на седалката и съзнанието ѝ отново бе завладяно от проблемите и сделките, които предстояха. Когато съзнанието ѝ биваше завладяно от работата Ема беше неуморима, непоколебима, ловка и енергична, особено когато въпросът се отнасяше до неизмеримото богатство, което беше натрупала. Такива мисли рядко напускаха съзнанието ѝ. Тя кръстоса крака и се опъна назад в царствена поза каквато обикновено заемаше по навик. В начина, по който държеше гордо изправена главата си имаше нещо наистина царствено. Големите ѝ зелени очи, студени като стомана, преливаха от безкрайна мощ. Ема повдигна енергично малката си бяла ръка, и с привичен жест приглади посребрените си коси безупречно подредени, както и всичко останало свързано с нея. Беше облечена в скромен, но елегантен тайор от сива фланела със строга линия, омекотена от млечно белия блясък на перлите, които обгръщаха врата ѝ и от прекрасната игла, с голям изумруд, забодена на ревера на костюма ѝ.

Погледна внучката си, седнала срещу нея. Тя беше готова да си запише задачите, които предстоеше да изпълнява през следващата

седмица в Ню Йорк. „Днес изглежда уморена“ — си каза Ема, „Много я товаря със задачи“. За миг изпита съчувствие, което побърза да прогони. „Млада е, може да издържа, а и това е най-доброто училище, което може да има в живота си.“

— Ако обичаш, повикай стюарда да ни направи по чаша кафе, скъпа — каза Ема. — Тази сутрин, повече от всякога имам нужда от него.

Момичето вдигна поглед. Не беше красиво в обичайния смисъл на думата, беше толкова необикновено и жизнено, че създаваше впечатление за голяма красота. Това се подчертаваше от гъстите ѝ черни със синкав отблясък коси, които се спускаха като водопад около главата ѝ и подчертаваха искрящата белота на лицето ѝ, сякаш изваяно от мрамор. То беше с издължен овал, скулите малко повдигнати, веждите леко раздалечени и много, много изразително. В линията на брадичката ѝ се долавяха следи от желязната воля на баба ѝ. И все пак, най-красноречивата характеристика за Паола бяха големите ѝ интелигентни очи, толкова големи и наситено сини, почти виолетови.

Паола се усмихна на баба си и каза с въодушевление:

— Разбира се, бабо, ще ми дойде добре и на мен.

С грация откъсна гъвкавото си младо тяло от седалката. Толкова е слабичка, помисли Ема, твърде много за вкуса ми. Всъщност такава е била винаги. Още от малко момиченце беше като малка кобилка, само крачета, а сега истинска благородна кобила за надбягвания. Смесица от любов и гордост просветли твърдия решителен израз на лицето на Ема. Очите ѝ се изпълниха с топлота докато проследяваше с поглед движенията на любимата си внучка, дъщерята на Дейзи нейната собствена обична дъщеря.

По-голямата част от мечтите и надеждите на Ема се свързваха с Паола. Още от дете, момичето бе неудържимо привързано към баба си и колкото и странно да е от семейните дела. Още тогава най-любимата ѝ и вълнуваща игра беше да отиде в офиса с Ема и да остане мирна и тиха, почти незабележима, за да я гледа как работи. Още дете, Паола беше показала склонност и задълбочено разбиране на сложните финансови механизми, което удивляваше и възхищаваше Ема, още повече, че никой от синовете ѝ не бе показал и най-малка заинтересованост към сделките. Тайно Ема беше очарована и все пак, с вълнение следеше развитието на внучката си със страх, че с годините

това влечение може да избледнее и да изчезне. Не бе станало така. На шестнадесет години Паола беше отхвърлила примамливото предложение да постъпи в едно от най-реномираните училища за девойки в Швейцария и незабавно се беше захванала да помага в офиса на баба си. С течение на годините Ема бе подготвила и дресирала Паола със здрава ръка. С нея се отнасяше с любов, но и много по-строго и сурово, отколкото с всички останали подчинени в предприятията Харт. Паола бе навършила вече двадесет и три години и беше толкова компетентна и подготвена за живота, с което малко от връстничките ѝ можеха да се похвалят, че Ема ѝ повери конкретни отговорности в ръководството на организацията. Беше провъзгласила Паола за лична доверена сътрудница. Кит, най-големият син на Ема, също подчинен в предприятията Харт, с удивление и изненада възприе това като лична обида и позор.

Момичето се завърна развеселено от малкия кухненски бокс на самолета. Отпусвайки се върху креслото, каза през смях:

— Представяш ли си, стюардът вече ти приготвяше чай, бабо. И той, както и всички останали вероятно си въобразява, че англичаните не пият нищо друго освен чай. Казах му, че тази сутрин предпочиташ кафе. Добре ли направих?

Ема потвърди разсеяно, беше се замислила за работата си:

— Разбира се, съкровище.

Все още замислена, тя извади от куфарчето си очилата и няколко папки, които подаде на Паола.

— Ако обичаш, скъпа, провери данните за магазина в Ню Йорк, искам мнението ти. Имам чувството, че прави решаваща крачка към разширяване на активите.

Паола я изгледа изпитателно:

— Струва ти се по-рано отколкото очакваше нали? От друга страна пък, реконструкцията и нововъведенията бяха много енергични и резултатите не би трябвало да закъснеят. — Без да се разсейва повече, Паола разтвори с интерес папката и вниманието ѝ бе погълнато от цифрите. Имаше сякаш природна дарба, както и Ема, когато чете някакъв баланс почти от пръв поглед да определи силните и слабите страни на дейността, за която се отнася. И тя като баба си имаше буден интерес и проявяваше находчивост при сделките.

Ема постави роговите си очила и пое дебелото досие, което се отнасяше до Ситекс Ойл. Докато прелистваше набързо папката, върху лицето ѝ се изписа усмивка, а в очите ѝ припламна искра на задоволство. Беше спечелила. Най-накрая беше победила! След тригодишна заслужаваща презрение нелоялна съпротива и борба, каквато до тогава не беше виждала, Хари Мариот беше освободен от задължението си на президент на Ситекс и бе пратен да ръководи административния съвет.

От доста време Ема бе забелязала недостатъците на Мариот. Нямаше нюх към сделките, не проявяваше инициатива и беше загубил и най-малките си способности да предвижда събитията. Просто не бе в състояние да е в крак с динамиката и бързите непрекъснати промени в света на международния финансов капитал.

И все пак случилото се бе мъчително за Ема. Мариот се бе молил, беше умолявал настоятелно, като се основаваше на четиридесетте години работа за компанията, на старото приятелство... Ема бе приела тези унижителни молби с пълно мълчание и леденостуден поглед. Беше победила. С помощта на останалите членове на съвета Мариот бе освободен от длъжност. Новият човек, който тя смяташе за подходящ беше вече натоварен с ръководството на Ситекс Ойл. Можеше да бъде спокойна. Изобщо не се радваше на победата си, защото смяташе, че няма нищо радостно в унижението и пропадането на един мъж.

Ема остави очилата си и досието, което току-що бе прелиствала в куфарчето и се отпусна върху креслото, отпивайки с удоволствие кафето си. Миг по-късно се обърна към Паола:

— Сега, когато взе участие в няколко съвета на ръководството на Ситекс ще можеш ли да се справиш сама?

Паола откъсна поглед от документите, които четеше и лицето ѝ доби израз на уплаха.

— Не смяташ да ме оставиш съвсем сама, нали! — възкликна Паола. — Това ще е равносилно да пуснеш беззащитно агънце между вълците. Не можеш да го направиш бабо, не още! Не говориш сериозно, нали?

— Разбира се, че говоря сериозно. — Искра на раздразнение премина мигновено в погледа на Ема. Беше изненадана от неочакваната категорична съпротива на внучката ѝ. Нямаше никакво

основание, защото имаше вече богат опит в големите магазини. С работата си в тях Паола беше дала достатъчно доказателства за съобразителност и хладнокръвие. — Имам ли навик да говоря неща, които преди това не съм обмислила добре? Би трябвало да ме познаваш по-добре, мила — каза Ема рязко и замлъкна.

Паола замълча известно време. В тези мигове на скрито напрежение, Ема си даде сметка за слисания, почти уплашен израз, изписан върху лицето на внучката ѝ. Дали я е страх наистина? — се запита Ема. Разбира се, не. До сега не беше се плашила от нищо. Паола не беше слаба. Тя не бе и не можеше да бъде като другите. Дали все пак не беше се лъгала в нея? Тази ужасяваща възможност преряза като със стоманено острие хладнокръвния и пресметлив ум на Ема. Тази мисъл ѝ се стори толкова неприемлива, че я отхвърли веднага. Може би момичето бе потресено от жестокостта на последното събиране на съвета.

С лице все още напрегнато, но вече с нотка на състрадание и доброта в гласа, Ема каза:

— Във всеки случай няма да те пратя в Ситекс, докато сама не се убедиш във възможностите си така, както аз съм убедена, че можеш да се справиш без особени усилия.

Паола остави настрана папките, които все още стискаше в ръцете си и се отпусна на свой ред в креслото. Беше възвърнала увереността си и със спокоен глас се обърна към баба си:

— Какво те кара да мислиш, че ще се отнесат към мене с уважението и почителността, с която се отнасят към теб, бабо? Зная много добре какво мислят за мен хората от административния съвет. Смятат ме за разглезената внучка на една богата и могъща по дух жена. Причисляват ме към хубавичките, но безмозъчни девизи. В края на краищата на какво мога да разчитам? Аз не съм ти! Съвсем сигурно е, че не мога да се ползвам със същото влияние, с което се ползваш ти.

Ема смръщи вежди, за да прикрие усмивката си, тъй като в думите на Паола почувства повече наранена гордост, отколкото страх.

— Добре ми е известно какво мислят за теб, — добави тя с примирителен тон — но и двете знаем, че се лъжат. Давам си сметка и за това, че тяхното отношение те изнервя, скъпа. Добре зная с каква лекота ще успееш да промениш мнението им относно възможностите си, но се питам защо да го правя?

Ема загледа любимата си внучка с хитро пламъче в очите и като не дочака отговор започна да говори отново:

— Да бъда подценявана от мъжете беше най-тежкия кръст, който ми се е паднал да нося през живота си. На твоята възраст и аз смятах това за неприятно и дразнещо, но трябва да добавя, че в някои случаи представлява немалко предимство. С течение на времето се научих добре да се ползвам от него. Знай, Паола, когато един мъж е убеден, че има работа с някаква си „глупава“ жена, сваля гарда, става разсеян и много често непредпазлив. Без да си дава сметка често самия той ти поднася успеха на победата върху сребърен поднос.

— Да, но...

— Никакво но, Паола, за Бога. Сега ти пък не ме подценявай. Мислиш ли наистина, че ще те хвърля в някаква обстановка, която е трудна и опасна? — поклати глава усмихвайки се. — Познавам достатъчно добре възможностите ти, скъпа моя, никога не съм се съмнявала в теб. Имам повече доверие в теб, отколкото във всичките ми деца взети заедно, с изключение на майка ти, разбира се.

— Благодаря за голямото доверие, което имаш в мен, бабо, — отвърна Паола с решителен глас. — Все пак трудно е да се работи с хора, които не те вземат на сериозно.

— Учудваш ме, знай — отвърна Ема. — Винаги си имала безгранична увереност в собствените си сили. Още от дете знаеше как да се отнасяш с всеки, независимо от характера и положението му. Никога не си имала чувството на неудобство и неувереност в отношенията си с другите. Знай веднъж завинаги, че в сделките въобще не е важно какво мислят хората за теб. Това, което е важно е онова, което ти знаеш за себе си и особено какво точно искаш да постигнеш. Честно казано винаги съм мислила и сега мисля, че точно това ти знаеш добре.

— Така е наистина — възкликна Паола, — но не съм сигурна, че имам твоя опит и възможностите ти за работа.

Погледът на Ема се помрачи.

— И все пак, това, което ти имаш в повече е преимуществото, което ти дава образованието и доброто възпитание, които на мен винаги са ми липсвали. Не желая повече да говориш така за себе си. Липсва ти моя опит, това признавам, но само още известно време. Придобиваш го всеки ден по малко. Искрено казано, Паола, не бих

изпитала никакво смущение и колебание да те изпратя още утре в Ситекс сама, защото съм сигурна, че ще се справиш превъзходно. В края на краищата аз съм те отгледала и възпитала. Мислиш ли, че не познавам моето собствено творение?

Копие с индиго на самата теб — помисли Паола, без да го изкаже гласно. После добави:

— Моля те, бабо, не вземай всичко толкова на сериозно. Свършила си отлична работа, но не съм сигурна дали това е известно и на административния съвет. Все пак аз не съм ти!

— Сега послушай внимателно! — Ема се наклони леко към Паола и притворените ѝ очи под прошарените от бръчици клепки се превърнаха в два изумрудени процепа. Говореше натъртено и по-бавно от обикновено, за да придаде повече тежест на думите си. — Изглежда ти забравяш нещо! Когато влезеш в Ситекс вместо мен, ще притежаваш нещо, с което останалите ще трябва да се съобразяват: властта! Каквото и да мислят за тебе и за възможностите ти, няма да могат да пренебрегнат могъществото, което представляваш. В деня след смъртта ми, когато поемеш в ръцете си грижата за предприятието, ще представляваш майка си, която ще е най-голямата акционерка в Ситекс. Като нейна официална представителка ти ще контролираш двадесет и пет на сто от привилегированите акции и петнадесет на сто от обикновените акции на една корпорация, която работи със стотици милиони долари оборотен капитал. — След тези думи Ема направи продължителна пауза като фиксираше с очи внучката си и продължи: — Това не е просто възможност, Паола, това е огромно, неизмеримо могъщество, макар и съсредоточено в ръцете на единствен човек. Не го забравяй никога! Повярвай ми, и те няма да го забравят, когато настъпи този момент. И вчера не бяха го забравили. И въпреки безпрецедентното им поведение, чак сега разбирам колко си била потресена, не можах да пренебрегнат нито мене, нито могъществото, което представлявам! — Ема се облегна на креслото, но не изпускате от поглед лицето на внучката си.

Паола бе слушала с голямо внимание думите на баба си и нервното напрежение, което я беше завладяло в началото на разговора постепенно започна да изчезва. Истина беше, че ожесточеността на битката в Ситекс, на която стана свидетел, я беше разстроила, но въпреки това в този момент изпитваше безкрайно възхищение към

баба си. Ема бе на седемдесет и осем години. Вече беше стара, но не страдаше от типичните за тази възраст недъзи и до ден-днешен не бе загубила своя чар и изящество. Тя бе в пълна власт на физическите си и умствени способности. От всяка нейна пора бликаше жизненост и енергия. Паола се питаше дали някога ще постигне необузданата воля на баба си и нейната твърда решителност, когато убеждаваше клиентите и елиминираше конкурентите. Не бе сигурна. Част от съмненията ѝ все пак бяха разсеяни от онова, което разказа баба ѝ. В него имаше дълбок смисъл. Накрая собствената ѝ амбиция беше тази, която разпръсна без остатък съмненията и остатъка от нервно напрежение.

С по-голяма увереност в собствените си сили, Паола каза:

— Имаш право. Могъществото е най-сигурното оръжие, по-сигурно и от самите пари. Не ще и съмнение, че то е единственият език, на който трябва да се разговаря в съвета на Ситекс. — След като погледна баба си право в очите, поде отново: — Не ме е страх от тях, бабо, и за миг не го помисляй. Но трябва да ти призная, че ме отвращават. Всъщност единствено се опасявам да не те разочаровам! — Усмивката, с която Паола се вгледа в баба си бе спокойна и ведра.

Ема се наклони към внучката си и стисна ръката ѝ с безкрайна топлота и одобрение.

— Не се страхувай, че може да се провалиш. Страхът е попречил на повече, отколкото си мислиш хора да постигнат целите си. Когато бях на твоите години нямах време да се тревожа за тези неща. Трябваше да успея на всяка цена, за да просъществувам. И не забравяй никога това, което току-що ми каза, скъпа. Могъществото е най-забележителното от всички оръжия. Парите сами за себе си знаят малко. Те имат значение, когато си беден, когато трябва да осигуриш покрив над главата си, храна и облекло. Веднъж задоволили тези първични потребности, парите се превръщат само в инструмент за работа. Всичко по-нататък е въпрос на умение и опит. Не се оставяй да ти втълпят, че властта покварява. Невинаги е така. Става така, само когато някой докопал се до нея е готов на всичко, за да я запази за себе си. Понякога, обратно, властта облагородява. — Широка усмивка озари лицето ѝ и заключи с категоричен тон: — Ти никога няма да ме разочароваш, скъпа.

— Надявам се наистина, че няма, бабо. Но какво ще кажеш за Хари Мариот? Нали сега той е президент на административния съвет, а аз имам чувството, че не може да ме понася.

— Не, не вярвам, че не може да те понася, Паола. По-скоро се страхува от теб. — Гласът на Ема прозвуча строго и лицето ѝ помръкна като си спомни за своя стар неприятел.

— Да се страхува! Но защо?

Сянка на презрение премина като мълния в погледа на Ема.

— Защото му напомняш твърде много на покойния ти дядо. Ето кое го притеснява. Хари винаги се страхуваше от него, от самото начало, когато образуваха Сидней-Тексас Ойл Къмпани и започнаха да сондират за петрол. Дядо ти винаги имаше предвид що за човек е Хари. Когато ми остави пакета акции за Ситекс, направи го с уговорката да не продавам от тях докато съм жива, и да предам целия пакет на майка ти и нейните наследници. Както виждаш, скъпа, дядо ти беше човек, който виждаше далече, предвиждаше събитията. Още тогава беше разбрал, че Ситекс ще стане предприятие каквото е днес. Още тогава бе помислил за всички нас. И искаше Хари да бъде държан под контрол винаги.

— Не вярвам, че за момента ще е в състояние да навреди нещо на Ситекс, практически е безсилен да го стори. Дядо щеше да се гордее с теб, бабо. — После, с нотка на любопитство в гласа Паола запита: — Наистина ли приличам на него? На дядо искам да кажа.

Ема хвърли изпитателен поглед към внучката си. Летяха над облаците и слънчевите лъчи навлизаха през илюминатора, осветявайки със златни отблясъци момичето. От наситената светлина косите ѝ изглеждаха много по-тъмни и блестящи като коприна, а очите ѝ бяха много по-сини от всеки друг път.

Да, неговите очи и неговите коси! Ема се усмихна, преди да отговори:

— Да, понякога приличаш на него, както в този момент например. Вярвам обаче, че твоето поведение повече смущава Хари Мариот и го изважда от равновесие. Но, да не говорим повече за него сега. Освободихме се веднъж завинаги от това.

Ема сложи очилата си, взе папките, които Паола бе оставила в скута си и се задълбочи да изучава данните за магазина в Париж. Умът ѝ беше ангажиран с различни комбинации. Ема знаеше, че магазинът

плува в плитки води и стисна устни, които се събраха в една линия. Данните не бяха никак успокоителни.

Паола си сипа нова чаша кафе и докато отпиваше от него наблюдаваше унесено баба си. „Това е образът, от който съм се възхищавала и който съм обичала през целия си живот“ — помисли си тя, чувствайки как я залива вълна на нежност и умиление. „Изглежда по-млада за годините си, може спокойно да мине за жена на шестдесетина години.“ Знаеше, че баба ѝ бе изживяла тежък и на моменти мъчителен живот и въпреки това лицето ѝ бе останало изненадващо младо. Като я гледаше, Паола си даде сметка, че това до голяма степен се дължи на структурата ѝ — не ѝ убягна и тънката мрежица от бръчки, които се сплитаха около ъгълчетата на очите и устата ѝ, нито дълбоките бразди, които се спускаха вертикално от ноздрите към брадичката ѝ. Линията на страните ѝ над тези бразди беше още опъната и еластична и тези прекрасни зелени очи, които ставаха ледени, когато бе ядосана не бяха воднистите очи на старица. Бяха живи и пълни с разум. Въпреки това част от перипетиите на нейното съществуване са оставили ясни следи върху лицето ѝ, помисли Паола, като наблюдаваше енергичната извивка на устните на Ема и волевата ѝ брадичка. Не много често маската на властност се стопяваше от чувството за хумор и тогава то изглеждаше уязвимо, отворено и благородно, и пълно с мъдрост.

Паола знаеше, че дори онези, които се страхуват от баба ѝ трудно можеха да отрекат, че тя е жена с голям чар, малцина можеха да устоят на магнетичната ѝ сила. Паола никога не бе се страхувала от баба си, но трябваше да признае, че по-голяма част от членовете на фамилията се страхуваха.

Ема вдигна очи от цифрите, които изучаваше и прекъсна размислите на внучката си:

— Като говорим за действие, Паола, какво ще кажеш да прескочиш до Париж, в магазина? Струва ми се, че е дошъл момента да направим коренни промени там. Това го показва и балансът.

— Разбира се, ще отида, ако това е твоето желание, но за да бъде искрена, мислех да прекарам известно време в Йоркшир, бабо. Точно се канех да ти предложа да ме изпратиш да обиколя магазините на север — каза Паола с привидно равнодушие.

Ема бе изумена и не направи никакъв опит да го скрие. Бавно свали очилата си и започна да наблюдава внучката си с растящ интерес. Момичето се изчерви, отклони поглед и промърмори:

— Добре знаеш, че съм готова да отида навсякъде, където сметнеш, че присъствието ми е необходимо, бабо. Ще отида в Париж.

Паола остана неподвижна, интуитивно долавяйки изненадата в погледа на възрастната жена.

— Какъв е изведнъж този интерес към Йоркшир? — пожела да узнае Ема. — Караш ме да мисля, че там има причини, които те привличат! Може би Джим Феърли? — завърши тя, като даде да се разбере, че покорството на внучката ѝ не може да я подведе.

Паола се размърда в креслото като се опита да отклони изпитателния поглед на баба си и възкликна, за да се защити:

— Не ставай смешна, бабо! Мислих само, че е добре да се направи ревизия на магазините на север.

— Ще си изям шапката, ако причината е в ревизията! — възкликна Ема, връщайки се за миг към колоритните народни изрази от едно време. Междувременно си помисли: Мога да чета в душата на това момиче като в отворена книга. — Разбира се, че става дума за Феърли! Знам, че често го посещаваш, Паола.

— Не, повече не! — викна момичето със сподавен глас. — Престанах да го виждам от месеци! — Още не беше свършила изречението, когато разбра грешката си. С каква лекота баба ѝ я бе накарала да изповяда нещо, което се беше заклела пред себе си да не ѝ каже никога.

Ема избухна в смях, но погледът ѝ остана бдителен:

— Не се засягай, скъпа. Не съм ядосана. Наистина никога не съм била. Питам се само кога ще се решиш да ми го кажеш. Нали винаги споделяш всичко с мен?

— Отначало не ти казах нищо, защото знам какво мислиш за семейство Феърли. Твоето прословуто отмъщение! Не исках да те вълнувам. И без това си имаш достатъчно неприятности в живота, та и аз да добавям страдания. След като престанах да го виждам ми се стори излишно да ти разказвам за нещо, което отдавна е погребано. Това е всичко.

2.

Управата на предприятията Харт се помещаваше в шест етажа на една модерна сграда на Парк Авеню. Ако веригата от големи английски магазини основани от Ема Харт преди години беше видимият символ на успеха ѝ, Предприятията Харт представляваше сърцевината на този успех. Гигантска организация с клонове в почти цял свят, Предприятия Харт контролираше фабрики за облекло, тъкачници, агенции за недвижими имоти, предприятия за търговия на едро и дребно, верига от ежедневници и списания във Великобритания, както и внушителни пакети от акции в основните британски корпорации.

В качеството си на единствена основателка и единствена собственица, Ема притежаваше сто на сто от акциите на Предприятия Харт. Затова те функционираха изключително под нейното умело и желязно ръководство, така както и широката мрежа от големи магазини, носещи името ѝ. Филиалите на мрежата бяха пръснати по цяла Северна Англия, както и в Лондон, Париж и Ню Йорк. Големите магазини бяха акционерно общество, чиито акции се котираха на Лондонската борса. Ема не само че притежаваше по-голямата част от акциите, но беше и председател на ръководния съвет. Дейността на Предприятия Харт в Съединените щати обхващаше различни агенции за недвижимо имущество, голям завод за конфекция на Седма улица и други участия с акции в процъфтяващи американски индустриални предприятия.

Въпреки че големите магазини Харт и Предприятия Харт струваха стотици милиони стерлинги, те представляваха малък дял от богатството на Ема. Като притежателка на четиридесет на сто от акциите на Ситекс Ойл Корпорейшън — американска петролна компания, Ема имаше финансови интереси и в Австралия. В Лондон пък, малка, но солидна компания на името на Е.Х.Инкорпорейтед управляваше личните ѝ инвестиции и недвижими имоти.

Макар че имаше пълно доверие на онези, които беше натоварила с ръководството на различните сектори и дейности в голямата

финансова империя бе станало обичай на Ема да посещава Ню Йорк по няколко пъти годишно. Вярна на опита от миналото, придобит в Йоркшир, тя не оставяше нищо на случайността. Стараеше се да провери всичко лично.

В момента, когато кадилака, с който ги посрещнаха на летището забави и спря пред внушителната сграда, в която се помещаваха офисите на Предприятия Харт, мислите на Ема се върнаха отново към Гай Слоун. Бе почувствала нервността на момичето още от първия телефонен разговор след завръщането си от Лондон. Ема бе отдала всичко на умората от продължителния презокеански полет, но с течение на времето, вместо да се уталожат тези нервности започна да се проявява още по-осезателно. Ема инстинктивно чувстваше, че Гай е разтревожена от нещо свързано с работата. Сигурно беше нещо сериозно, за да я развълнува до такава степен. Твърдо реши да поговори веднага с Гай.

Ема потръпна от студ още щом слезе от колата. Беше мразовит януарски ден. Въпреки че слънцето блестеше, а небето беше ясно, откъм Атлантика духаше леденостуден вятър. Ема не можеше да си спомни нито един ден от живота си, в който да не се е чувствала напрегната и вкочанена. Понякога имаше усещането, че косите ѝ са замръзнали, сякаш леден дъх е проникнал дълбоко в нея и е замразил кръвта във вените ѝ. Това мъчително усещане рядко я беше напускало още от малка. Не помагаша по-късно жарките лъчи на тропическото слънце, нито пращящите дърва в камината в Йоркшир, нито горещото централно отопление в Ню Йорк. Закашля се докато заедно с Паола забързаха към входа на сградата. Преди да заминат за Тексас, беше настинала. Вече започна да чувства как гърдите ѝ се раздират от всеки порив на кашлицата.

Взеха асансьора за тридесетия етаж, където бяха офисите им.

— Най-добре ще бъде да говоря веднага с Гай, — каза Ема на излизане от кабината на асансьора. — Защо междувременно не прегледаш заедно с Джонстън балансите от Ню Йорк?

— Добре, — съгласи се Паола — повикай ме, ако ти потрябвам, бабо. — Пое наляво по коридора, докато Ема се отправи бързо през тежките врати към своето царство. Хвърли небрежно мантото и чантичката си върху големия диван и решително се насочи към бюрото: голяма плоча от тежък кристал върху стоманена поставка. То

беше разположено напречно на единия ъгъл на обширното помещение. От едната страна на бюрото цялата стена беше от стъкло. През нея се виждаше внушителната гледка на нюйоркските небостъргачи, които Ема смяташе за жива картина, изобразяваща огромна сила: истинското сърце на американската индустрия.

Въпреки че предпочиташе спокойните уравновесени линии на архитектурата от времето на крал Георг, в чийто стил беше издържан офисът ѝ в Лондон, Ема харесваше повече офиса в Ню Йорк. Той ѝ допаднаше повече, защото всичко в него беше функционално, модерно, изчистено — стъкло и метал. Бяха съчетани умело ценни образци на съвременен дизайн, които говореха сами за себе си и за добрия вкус на стопанката. Елегантност, ведра топлина и индивидуалност в обстановката беше постигната с цветните петна, които създаваха пръснатите тук и там възглавници, тапетите на стените и най-вече неоценимите платна на френските импресионисти, окачени с любов по стените. Огромните прозорци — витрини имаха леки завеси от сива коприна с перлени отблясъци, които падаха като утринна мъгла от тавана. Когато бяха отворени, както в момента, създаваха впечатлението, че стаята виси в пространството над стърчащите грамади на Манхатън.

Ема се усмихна със задоволство, когато се разположи удобно в креслото зад работната си маса и позвъни за Гай. В момента, в който секретарката ѝ влезе в кабинета, Ема разбра, че загрижеността ѝ е основателна. Гай бе разстроена, сенките под очите ѝ трепкаха от напрежение. Гай Слоун, миловидна тридесет и осем годишна жена, беше лична секретарка на Ема от шест години, но бе служила под нейно ръководство повече от дванадесет години. Бе образец на усърдие, способности и възможности за работа. Тя беше изключително задължена на Ема и не само я уважаваше, но и изпитваше към нея безкрайно уважение и искрено чувство на привързаност. Стройна и добре сложена, Гай бе сериозна жена, която знае цената си и винаги господарка на себе си.

Докато Гай прекосяваше стаята право към бюрото, Ема усети интуитивно нервността на секретарката си. Тя цялата беше като опъната струна, която всеки момент може да се скъса от напрежение.

За да предразположи младата жена, Ема се отпусна в креслото и я загледа с благ, пълен със съчувствие поглед.

— Какво не е наред, Гай?

Жената се стъписа за миг, но скоро се съвзе от изненадата и каза на един дъх:

— Моля? А, нищо, госпожа Харт, само малко съм уморена. Вероятно е от разликата в часовете пояси.

— Остави часовете пояси, Гай. Виждаш ми се разстроена и това е откакто си дошла в Ню Йорк. Хайде сега ми кажи какво те смущава, скъпа. Нещо не е наред тук или може би в Лондон?

— Не, разбира се, не! — възкликна Гай. Бе пребледняла и се стараеше да избегне погледа на Ема.

Нищо не убягна от Ема, която се наклони напред и внимателно изучаваше лицето на момичето.

— Може би си болна, Гай?

— Не, госпожо Харт, чувствам се отлично, благодаря.

— Нещо в личния ти живот да те смущава? — запита Ема решила търпеливо да стигне до истината.

— Не, госпожо Харт — гласът на Гай вече беше преминал в шепот.

Ема свали очилата си и отправи продължителен изпитателен поглед към момичето.

— Хайде, мила! Познавам те достатъчно добре, виждам, че нещо ти тежи и не разбирам защо се противиш да ми разкажеш какво е то? Може би си допуснала грешка и те е страх да ми я признаеш, след толкова години съвместна работа! Никой не е безгрешен и аз не съм чудовище, че да не мога да те разбера. Ти повече от всички би трябвало да го знаеш.

— О, разбира се, госпожо Харт. Аз... — гласът ѝ се пречупи в гърлото и една тръпка премина от главата до петите ѝ. Сърцето ѝ биеше лудо, сякаш щеше да се пръсне в гърдите ѝ.

Жената, която стоеше зад бюрото имаше пълен контрол над себе си и Гай отлично го знаеше. Бе една силна, смела и неукротима жена, която беше създала приказно богатство със собствените си ръце, благодарение на изключителната си воля и съобразителност в сделките. За Гай Ема Харт бе неразрушима като стоманата в тази стая. „И ето аз може би ще я пречупя“, помисли момичето, завладяно от паника.

На Ема не убягна нарастващото безпокойство на младата жена и поклащайки глава, замислена отиде до подвижния бар, за да налее чашка коняк.

— Хайде, изпий това, скъпа, ще ти подейства добре — й каза тя, като я прегърна сърдечно през раменете.

Очите на Гай се напълниха със сълзи. Питието беше силно и изгори гърлото й, но й вдъхна малко сила. Изпи го бавно, на глътки, припомняйки си хилядите благородни жестове на Ема през всичките тези години и в този миг съжали, че именно тя трябваше да й каже ужасната новина. Гай си даваше сметка, че мнозина мислеха Ема за цинична, жестока и алчна жена, но тя я познаваше добре като човек с благородно и изпълнено със съчувствие сърце. След минута, като си даде сметка за настъпилото мълчание и усещайки въпросителния поглед на Ема, постави чашката на масата и плахо се усмихна:

— Благодаря, сега се чувствам по-добре.

— Добре, тогава какво ще кажеш да ми се довериш? Не може да е нещо толкова ужасно. — Като видя, че момичето продължава да мълчи Ема продължи: — Да не би да е нещо, което засяга мен, Гай?

Младата жена незабележимо кимна с глава, покри лицето си с ръце и без да иска извика:

— О, госпожо, как мога да Ви го кажа?!

— Хайде, Гай, да свършваме — каза Ема с властен тон. — Ако не знаеш от къде да започнеш, започни от къде да е. Това е най-добрия начин да съобщиш неприятни новини, каквито струва ми се, имаш.

Гай потвърди и започна да говори с объркани фрази, преглъщайки сълзите си и нервно чупейки ръце. Думите й изригваха, като че искаше да излее изведнъж всичко:

— Беше вратата... бях забравила... върнах се обратно... тогава ги чух да говорят... не, викаха... бяха ядосани... караха се...

— Поспри за миг, Гай — Ема вдигна ръка, за да спре този поток от несвързани думи. — Не желая да те прекъсвам, но се опитай да бъдеш по-ясна. Разбирам, че си развълнувана, но се успокой. Преди всичко ми кажи за каква врата става дума?

— О, извинете! — Гай дълбоко въздъхна. — Вратата на архива, която е до заседателната зала в Лондон. Бях забравила да я заключа миналия петък и докато напусках офиса се сетих, че съм забравила да изключа магнетофона. Това ме накара да се сетя и за вратата,

следващия ден ми предстоеше да замина за Ню Йорк. Върнах се обратно и влязох в архива през вашия кабинет.

Докато Гай разказваше Ема си припомни архива — една дълга и тясна стаичка, със стени, покрити с шкафове. Предната година я бяха ремонтирали, за да може да се влиза в нея както през заседателната зала, така и през кабинета ѝ. Ема почувства как гърлото ѝ се свива от тревога. Очевидно Гай бе доловила разговор от жизнена важност, иначе нямаше да реагира така бурно. Една бъркотия от въпроси изпълни съзнанието ѝ, но Ема успя да се сдържи и направи знак на младата жена да продължи.

— Зная, че искате тази врата да бъде винаги заключена, госпожо Харт, и докато пресичах архива разбрах, че тя не само, че не е заключена, но е и полуотворена. Именно тогава ги чух... не знаех какво да направя, страхувах се да не ме чуят като затварям вратата и да си помислят, че съм ги подслушвала. Спрях се за миг, за да обмисля ситуацията и загасих светлината да не ме видят. Вижте, госпожо Харт, аз... — Гай си пое дъх и продължи: — Аз не ги подслушвах, госпожо Харт, наистина. Вие знаете, че нямам такъв навик. Всичко, което чух беше случайно. Чух ги да казват... не, по-скоро чух един от тях да казва, че Вие сте вече твърде стара да продължите да се занимавате със сделки. Неприятно било да Ви покажат, че сте склеротичка и некомпетентна, но в края на краищата сте щели да разберете и да отстъпите пред скандала и неминуемия крах на борсата. По този въпрос всички бяха единодушни. После той, тоест онзи, който водеше разговора каза, че големите магазини трябва да се продадат на някоя финансова групировка, което няма да е трудно в момента, тъй като имало интерес към тях. После каза, че и Предприятия Харт можели да се продадат едно по едно. — Гай спря и погледна Ема като се мъчеше да възприеме реакцията ѝ. Лицето на възрастната жена беше непроницаемо. В този момент слънцето се показва зад облаците и изпълни стаята със светлина. Отблясъците му се отразяваха от метала и мрамора и изпълваха пространството с трептене, почти непоносимо за очите на Ема.

— Моля спусни завесите, скъпа — промълви с притворени очи и почти шепнешком Ема.

Гай побърза да изпълни желанието ѝ, пусна завесите, които спряха режещата ярка светлина, върна се при Ема и я попита с тревога:

— Добре ли се чувствате, госпожо Харт?

Ема, която до този момент бе наведена над документите, пръснати върху бюрото ѝ вдигна глава и с отсъстващ поглед отговори:

— Да, много добре. За Бога, продължавай. Искам да зная всичко до край. Сигурна съм, че има още.

— Наистина. Другият каза, че е безсмислено да се воюва срещу Вас, след като Вие сте почти осемдесетгодишна и не ви остава да живеете много. Другият, обаче възрази, че Вие сте достатъчно упорита и е най-добре да Ви отстранят, да се освободят от Вас. — Гай покри устата си с ръка, за да спре хълцането си, докато очите ѝ се напълниха отново със сълзи. — О, госпожо Харт, толкова съжалявам!

Ема остана толкова неподвижна, сякаш се бе вкаменила. С поглед, който изведнъж стана леден запита:

— Ще се решиш ли да ми кажеш кои бяха тези господата?

Преди младата жена да отвори уста, в сърцето си Ема знаеше кои са, макар една част от нея да бе невярваща и все още изпълнена с надежда. Трябваше да го чуе от устата на Гай, за да го повярва, да приеме своите ужасяващи подозрения като реални факти.

— О, Господи, госпожо Харт! Защо аз трябва да съм тази, която трябва да ви го каже? — от нея се изтръгна дълбока въздишка. — Бяха господин Ейсли и господин Лаутър. След това започнаха да се препират и господин Лаутър каза, че непременно трябва да привлекат на тяхна страна и госпожите. Господин Ейсли му отговори, че вече са спечелени, с изключение на госпожа Амори, която така и не подозира нищо. И добре че е така, защото, ако узнаела, щяла веднага да изтича и да Ви каже всичко. Тогава господин Лаутър повтори, че няма да е възможно да се поеме ръководството на предприятията докато тя е жива и няма да бъдат свободни в действията си дотогава, защото нямат достатъчно власт и необходимите акции, за да поемат контрол в ръководството. Господин Ейсли излезе от кожата си и започна да ругае и запита господин Лаутър дали знае какво е записано във вашето завещание. Господин Лаутър не знаеше, но каза, че според него сигурно сте щедра към тях. Изрази известни опасения за госпожица Паола, която е най-близо до Вас. Каза също, че не може да разбере как е успяла да Ви изнуди и повлияе до такава степен. Господин Ейсли отново се разбесня и се развика, че трябвало незабавно да се изработи

план за действие, с което да се попречи на несправедливостта при наследството.

Гай се спря останала без дъх. Чувстваше се изнемощяла и изчерпана, въпреки че беше спряла да трепери от вълнение. Тя се чувстваше напълно съсипана и гледаше Ема с уплашен и пълен с очакване поглед. Ема сякаш беше загубила дар слово от изненада от това, което бе чула. Стаята, която до преди малко беше изпълнена с ослепителна светлина притъмня около нея, докато Гай разказваше. Въздухът, който малко преди това смяташе за топъл и задушен стана леден като на северния полюс.

Докато размишляваше върху думите на Гай чувстваше как кръвта във вените ѝ тупти и я замайва. Неизмерима болка и тъга обхвана цялото ѝ същество. Това беше мъката на отчаянието, мъката от предателството. Синовете ѝ заговорничеха срещу нея. Робин и Кид, нейни синове от различни бракове, които никога не бяха единни, в този момент се обединяваха срещу нея, свързани от предателството. „Всемогъщи Боже! Не беше възможно, не можеше да бъде вярно! Не и Кид, не и Робин! Не и нейните момчета!“ Не можеше да бъдат толкова продажни и алчни, но нещо в най-дълбоките гънки на нейното същество ѝ подсказваше, че това е истина. И тежестта в сърцето ѝ, сянката, която легна на душата и сърцето ѝ над нараненото ѝ майчино чувство за миг бе заместена от жесток леден вихър, който напълно проясни съзнанието ѝ и я накара да скочи на крака.

Сякаш от много далеч до нея достигна гласа на Гай, която я викаше.

— Госпожо Харт! Госпожо Харт! Зле ли ви е?

Ема политна напред, опря се на бюрото си, лицето ѝ беше опънато и обезкървено.

— Сигурна ли си във всичко това, Гай? Не че не ти вярвам, но абсолютно ли си сигурна, че си чула добре? Не може да не си даваш сметка за сериозността на това, което ми довери? Моля те, помисли си добре.

— Абсолютно сигурна съм за всяка дума, госпожо Харт — отсече Гай с тих глас. — Така, както съм сигурна, че нито съм прибавила, нито съм спестил нещо.

— Има ли друго?

— Да, има още. — Гай се наведе, взе от чантичката си магнетофонна лента и я подаде на Ема. — Ето записа на всичко, което бе казано, госпожо Харт. Записано е всичко, дори това, което са говорили преди да се завърна случайно в архива.

Ема я погледна, без да разбира. Веждите ѝ се повдигнаха учудено, главата ѝ беше пълна с въпросителни. Преди да отвори уста Гай побърза да обясни.

— Магнетофонът беше останал включен, госпожо Харт. Точно затова се върнах в кабинета, за да го изключа. Когато влязох в архива и чух виковете, за миг забравих намерението си. После, когато загасих светлината, за да не ме видят, сигналната червена лампа на магнетофона привлече вниманието ми. Тогава ми хрумна да запиша разговора, който отчасти Ви предадох и натиснах копчето за запис. Всичко, което бе казано от този момент нататък е върху лентата, даже онова, което аз самата не успях да схвана ясно, след като вратата беше затворена.

Ема изпита непреодолим порив да избухне в смях, силен, истеричен, но го потисна, за да не помисли Гай, че е полудяла. „Глупаци, бедни глупаци!“ Бяха избрали точно съвещателната зала, нейната зала да заговорничат срещу нея. Каква ирония на съдбата и каква непоправима грешка от тяхна страна. Кит и Робин бяха от ръководството на Предприятия Харт, но не бяха включени в административния съвет и поради това не можеха да знаят, че Ема бе наредила да инсталират модерна система от микрофони и магнетофони за запис на съвещанията. Така се спестяваше ценно време за всички. Ема се загледа в магнетофонната лента, която лежеше върху кристалния плот на бюрото ѝ, беше като отровна змия, навита на спирала. Ема потръпна и седна в креслото си.

— Сигурно си чула всичко, което е записано тук, Гай.

— Да, госпожо Харт. Изчаках докато всички си отидоха, после прослушах записа отново. Взех лентата и я отнесох със себе си. Оттогава не съм я изпускала от очи нито за миг.

Ема стана от мястото си, пресече обширното помещение и се отправи към прозореца. Вървеше изправена, но стъпките ѝ бяха бавни, сякаш ѝ беше трудно да откъсне краката си от дебелия килим, който покриваше пода. Отмести леко завесата. Беше започнало да вали сняг, но снежинките бързо се топяха от слънчевите лъчи и образуваха

ледени струйки по стъклото и се превръщаха в ледени топчета, преди да докоснат земята. Ема погледна надолу. Трафикът се движеше бавно на дълги нескончаеми редици по Парк Авеню и от нейното място сцената изглеждаше странно далечна и нереална.

Докосна пламналата си глава до студеното стъкло и затвори очи, мислейки за синовете си, за всичките си синове, но най-вече за своя обожаван Робин, най-любимия. Робин, който се превърна в неин противник, след като преди няколко години се спречкаха по повод продажбата на веригата от големи магазини. Когато Ема се отказа да обсъжда този въпрос Робин избухна и се развика, че не желае да се продава, защото се страхува да не загуби дори грам от своето богатство. Негодуванието на сина ѝ бе така бурно, че Ема отначало не повярва, после остана изумена и вбесена. Робин, нейният Робин, блестящия, очарователен депутат Робин. Робин с постоянно страдащата съпруга, неговите любовници, загадъчните му мъжки приятелства, добрия му вкус и любовта му към сладък живот. Да, Робин беше подстрекателят на това малко, смъртно съзаклятие, тя беше сигурна.

Кит, по-възрастният от момчетата нямаше нито фантазията, нито смелостта да скрои такъв коварен план. Липсата на фантазия при него се компенсираше с усърдие, упоритост, която граничеше с твърдоглавие и безкрайно търпение. Кит беше способен да чака години, за да постигне нещо и Ема не се съмняваше, че той желае веригата от големи магазини. Той не беше роден за търговец. Затова преди години, още като младеж Ема предвидливо го беше насочила към Предприятия Харт, към ръководството на текстила в Йоркшир. Там той беше постигнал известен успех. Кит винаги лесно можеше да бъде манипулиран. Нямаше съмнение, че Робин правеше точно това.

Сега пред очите на Ема бяха и трите ѝ дъщери. Устните ѝ се свиха при мисълта за Едуина, първородната. Бе работила до изчерпване и бе се борила със зъби и нокти за Едуина, когато самата тя беше още почти дете. Бе я обичала с цялото си сърце, но знаеше, че Едуина не изпитваше същите чувства към нея. Дъщеря ѝ бе странно отдалечена като дете, отчуждена като девойка, по-късно бе студена и враждебна в отношенията помежду им. При сблъсъка по повод идеята за продажба Едуина застана на страната на Робин и го подкрепяше като тигрица. И в момента вероятно тя беше най-вярната му съюзница

в този срамен заговор. Не ѝ се вярваше, че Елизабет, близначка на Робин, би застанала на тяхна страна. Но не можеше и да се изключи. Красивата, необузdana, без задръжки Елизабет имаше изящна фигура, неотразим чар и страст към скъпи съпрузи, скъпи дрехи и скъпи пътешествия. Никаква сума, колкото и голяма да е, не можеше да я задоволи. И тя беше като брат си Робин. Елизабет бе в непрекъснато отчаяно търсене на пари.

Дейзи беше единствената, на която можеше да се довери сляпо; всъщност от всичките ѝ деца тя единствена я обичаше истински. Дейзи не беше въввлечена в този заговор; никога не би се оставила да бъде обработена, така че да участва в разпадането на Предприятията Харт. Като оставим настрана обичта, която чувстваше към нея, Дейзи питаеше максимално уважение и доверие към справедливостта на майка си.

Дейзи бе най-малката от децата ѝ, различна по характер от всички останали. Тя бе привързана към майка си с дълбока и всеотдайна обич. Имаше време, в което Ема мислеше с тревога за вътрешната чистота и почтеността на най-малката си дъщеря. Смяташе я за твърде благородна и открита за този вълчи свят. Според Ема толкова доброта можеше да я направи твърде уязвима. По-късно обаче разбра, че дълбоко в Дейзи се крие сила, и твърдост, която я прави недосегаема. По свой начин тя беше непоколебима като Ема, непоклатима в своите убеждения, смела и безстрашна в действията си, постоянна в чувствата си. Накрая Ема трябваше да признае, че точно добротата предпазваше Дейзи. Точно тя е като непроницаема броня от блестящи железни бримки.

„И другите го знаят“ — помисли Ема, като проследи с поглед величественния силует на небостъргачите на Манхатън. Умът ѝ бе обзет от смут, сърцето ѝ — изтерзано от отчаяние. Беше разстроена, чувството на съмнение, с което се опита да отхвърли очевидното полека-лека изчезваше. Не беше очаквала съзаклятие от страна на децата си, никога. Но малко неща можеха да изненадат Ема. През дългия си живот неведнъж бе изпитала ударите на предателството.

В този студен януарски ден през седемдесет и деветата година от живота си Ема успя да оцени истински четири от децата, които беше създала и отгледала с цената на толкова лишения и страдания, а те се бяха обърнали срещу нея. Едно гнездо на змии, ето какво бяха те!

Бързо обърна гръб на прозореца и се върна на бюрото си. За момент остана да съзерцава магнетофонната лента. Със сигурна ръка я взе и я спусна в чантата си, без да каже нито дума.

През цялото време Гай бе наблюдавала с растящо душевно страдание промените, които се отразяваха върху лицето на Ема. Кожата ѝ се бе опънала и посивяла върху изпъкналите ѝ деликатни скули, очите ѝ хлътнали и загубили пословичния си блясък, а устните посинели под пласта червило. Гримът върху страните на Ема не успяваше да прикрие бледността ѝ и лицето ѝ бе заприличало на безжизнена мъртвешка маска. Изглеждаше толкова състарена в този момент, че на Гай ѝ дожаля и ѝ се прииска да се хвърли и да я прегърне, но не посмя. Ограничи се само да запита с плаха нежност в гласа:

— Зле ли се чувствате, госпожо Харт? Мога ли да направя нещо за Вас?

— След миг ще бъда напълно добре, Гай — отговори Ема като направи опит да се усмихне. Наведе глава като чувстваше, че сълзите напират в очите ѝ. — Имам нужда да остана малко сама, Гай. Да размисля. Бъди добра да ми направиш чашка чай, ако обичаш, донеси ми я след десетина минути.

— Разбира се, госпожо Харт, с удоволствие. Ако сте сигурна, че искате да останете сама. — Гай се изправи и след миг колебание се отправи към вратата.

Останала сама, Ема се облегна на креслото и затвори очи, опитвайки се да отпусне вдървените си мускули. „Първо Ситекс, сега всичко това — помисли уморено — и още интереса на Паола към Джим Феърли. Миналото непрекъснато ме преследва.“ — помисли с тъга, въпреки че знаеше, че никой не може да избяга от миналото си. Това беше тежък товар, който всеки неизбежно носи на раменете. „Може би вината е в мен?“ Имаше ли нещо, за което да се упрекне? Какво трябваше да направи?

Преди години, когато Ема бе забелязала някои отрицателни черти в характера на децата си, бе казала: Вината е моя, аз ги направих такива, каквито са. Едните бях занемарила, другите бях обичала прекалено много, разглезих ги, винаги ги оправдавах. С времето като ставаше по-зряла и мъдра, чувството ѝ за вина беше заменено с убеждението, че всяко човешко същество само изгражда себе си, че

всеки с поведението си изгражда собствения си рай или ад. Тогава тя осъзна напълно смисъла на думите на Пол Макхил: „Всеки от нас е плод на собствената си съдба, Ема. Живеем в света, който сами сме си създали. Излишно е да се опитваме да прехвърляме отговорността върху другите.“ От този момент бе в състояние да приеме противоречивите си чувства и мъчителни понякога преценки за децата си. Беше престанала да страда и да се обвинява за техните слабости и недостатъци. Те сами бяха отговорни за това, което вършеха и за това, което бяха станали, за собственото си съществуване. Оттогава Ема бе успяла да се отърси от всякакво чувство за вина, свързано с тях.

Всички тези мисли се въртяха в съзнанието ѝ докато премисляше думите на Пол. „Не, не съм виновна!“ — извика Ема в себе си. Те са ястреби, подтикнати от алчността си и лошите амбиции. Най-последно знаеше как да постъпи!

Извика Гай, която дойде веднага с горещия чай и ѝ се усмихна с топлота:

— Чувствам се добре, Гай. Запази три места за първия самолет за Лондон, още тази вечер. Няма значение в колко часа излита, стига да е още тази вечер.

— Да, госпожо Харт — отвърна Гай, готова веднага да изпълни нареждането.

— Гай, сигурна съм, че Паола ще се зачуди защо се връщаме така внезапно в Лондон. Ще ѝ кажа, че е възникнала спешна работа, която налага моето присъствие. Предпочитам да не знае нищо за... — опита се да намери точната дума — за това съзаклятие, струва ми се така трябва да го наречем.

— Не бих и помислила да говоря с госпожица Паола или с който и да е! — възкликна Гай с жар.

— О, Гай...

— Да, госпожо Харт?

— Благодаря, постъпи точно както трябва. Много съм ти благодарна.

Развълнувана Гай не знаеше какво да каже и излезе. С объркани мисли Ема отпи от чая си. Сделки, любов, семейство се смесваха в мислите ѝ. Семейството, което беше отгледала, империята, която бе създавала. Знаеше как да постъпи, за да ги запази, но беше ли в състояние да го направи? Почувства как сърцето ѝ подскочи в гърлото

— каква ирония на съдбата, понякога! Нейните собствени деца, плът от нейната плът бяха избрали точно заседателната зала на нейното царство, за да заговорничат срещу нея и така бяха допуснали неппростима грешка. Ема беше отвратена от тяхната глупост. Имаше един пропуск в техния заговор, един пропуск, който щеше да бъде фатален за тях: бяха я подценили! По ирония на съдбата тя бе научила всичко и бе наясно за всичко, което се готви зад гърба ѝ. Бяха я подценили! Тя бе вече предупредена и щеше да знае как да посрещне събитията и да ги обърне в своя полза, изпреварвайки поредния ход на заговорниците, за да ги направи безпомощни. Щастието все още я поддържаше. Молеше се на небето да не я напуска преди всичко да е свършено.

3.

Хенри Роситър притисна слушалката до ухото си, за да чува по-добре гласа на жената. Помъчи се да се съсредоточи върху думите ѝ. Обзе го смътно чувство на безпокойство, защото гласът на Ема Харт, винаги ясен и добре модулиран, този ден бе някак дрезгав.

— Ще ти бъда благодарна, Хенри, ако наминеш тази сутрин към единадесет и половина. Помислих си, че ще можем да поговорим около час и да закусим заедно, ако си свободен, разбира се.

Банкерът побърза да каже:

— Чудесно, скъпа моя, ще бъда щастлив да те видя.

— Може би имаш други задължения, Хенри? Не бих желала да те затруднявам.

Да, имаше задължения, важна делова среща, уговорена отдавна, но банкерът не искаше да рискува да засегне клиентката си, която беше и една от най-богатите жени в Обединеното кралство, може би и в света. Трудно бе да се оцени истинското ѝ богатство. Роситър знаеше, че Ема е достатъчно съобразителна, за да не си дава сметка, че е зает. Затова не си направи труда да излъже и ѝ каза съвсем искрено:

— Да, Ема, но няма да ми е трудно да отложа ангажимента си, ако ти желаеш това, скъпа.

— Чудесно, много съм ти задължена, Хенри. Ще се видим в 11.30. Довиждане, Хенри.

— Довиждане, Ема — промълви банкера, но Ема вече бе затворила телефона.

Хенри Роситър познаваше Ема Харт от почти четиридесет години, време достатъчно да си даде сметка, че зад любезно оказаните пожелания и шеги почти винаги се крие нещо като заповед.

Хенри се загледа в мастилницата от оникс върху бюрото си, разсъждавайки върху думите на Ема. Не бе казано нищо необичайно, не бе разкрил дори нюанс от раздражение и недоволство в гласа ѝ и все пак по време на разговора го бе обхванало непонятно чувство на тревога. Хенри беше наблюдателен. Банкер до мозъка на костите си той винаги се пригаждаше към своите клиенти, внимаваше за

настроенията им и за техните прищевки. От години бе разбрал, че хората колкото са по-богати, толкова са по-трудни и педантични, особено когато става дума за пари.

Изведнъж си даде сметка, че неочаквано бе поканен на закуска. Случваше се за пръв път и това изостри вниманието му. Свали очилата си, облегна се на стола и се запита дали неговата клиентка няма някакви особени причини да бъде недоволна от начина, по който управлява капиталите ѝ. Хенри винаги бе нащрек особено когато ставаше въпрос за банката. „Вероятно има просто обяснение за тази покана и аз се тревожа без причина“, промърмори полугласно и малко възбудено Хенри. Незабавно натисна копчето на интерфона и поръча на секретарката си да му изпрати незабавно Озбърн.

Тони Озбърн заедно с още двама чиновници от банката бяха натоварени да наблюдават сделките на Ема Харт в Англия. Самият той от друга страна лично преглеждаше сметките на Харт два или три пъти седмично. Често Озбърн се шегуваше, че шефа му се противеше упорито да ползва компютър поне за официалната част от сметките на Харт. Хенри, консервативен по душа, нямаше намерение да се довери на някакъв си компютър. В добавка беше убеден, че управлението на едно богатство, надвишаващо 300 милиона лири стерлинги си заслужава усилието — физическо и умствено, да се води лично.

Разсъжденията му бяха прекъснати от пристигането на Озбърн, който прекоси с обичайната си твърда и енергична походка стаята. „Момче — егоист, самонадеяно и твърде амбициозно“, помисли възбудено Хенри, и продължи да наблюдава младежа, който застана пред бюрото му. Той беше безупречно елегантен.

— Добър ден, Хенри.

— Здравей, Озбърн. Повиках те, защото току-що завърших един разговор с госпожа Харт. Покани ме да намина към нея. Как вървят работите ѝ? Има ли проблеми?

— Абсолютно наред са! — Озбърн изглеждаше поразен. — Всичко е под контрол.

— Предполагам, че самият ти си наблюдавал интересите ѝ в чужбина? Кога провери за последен път? — Хенри си играеше с писалката, все още обхванат от безпокойство.

— Правим го редовно всеки понеделник. Тази седмица както винаги проверихме американските и австралийските акции, всичките

са стабилни. Ситекс плува с разпънати платна. Даже обявяването на новия президент на Ситекс доведе до повишаване на котировката. Слушай, Хенри, бъди искрен, има ли нещо, което не е както трябва? Какво става? — запита загрижено той.

Хенри поклати глава.

— Нищо, което можем да разберем оттук, Озбърн. Но искам да бъда абсолютно сигурен и осведомен, преди да се видя с нашата клиентка. Ще бъде добре заедно да хвърлим поглед върху сметките. След малко ще дойда при тебе.

След час и половина работа Хенри бе абсолютно сигурен, че Озбърн и помощниците му бяха старателни и точни в работата си. Точно в 11 часа, облечен в черна връхна дреха, мека шапка и чадър Хенри напусна банката. Бодро премина няколкото улици от центъра, размахвайки чадъра си. Той беше добре сложен, изискан, висок шестдесетгодишен мъж, чийто строг и достолепен вид не можеше да прикрие хумористичната жилка и чара, който излъчваше.

Хенри Роситър бе интелигентен човек с висок дух и интелект, имаше богата култура, истински експерт в областта на изкуството, колекционер на редки издания, запален по театъра и музиката, яздеше кон и стреляше за удоволствие. Беше женен два пъти, но в момента бе разведен, което го правеше един от най-желаните и търсени ергени в Лондонското общество. Накратко, бе абсолютно неудържим на гребена на вълната, както в обществото, така и в сделките си.

Спря с ръка едно такси, качи се и се разположи удобно на седалката. Чувстваше се сигурен в себе си. Ема не можеше да има забележки към банката. Все още не можеше да разбере причината за неочакваната покана, но съвестта му беше спокойна.

Докато таксито прекосяваше лондонските улици Хенри се потопи в спомените си за дългите години на приятелство с Ема. Беше запленил още в първия миг, когато я видя. Стори му се най-привлекателната жена, която бе виждал в живота си и все още мислеше така. Веднъж, преди време, се почувства влюбен в нея, но не разкри никога своите чувства. Тогава беше на 24 години, а Ема на 39, което я правеше в очите на неопитния младеж като него най-желаното същество, символ на зряла и опитна жена. Тогава тя беше ослепително красива, с буйни лъскави коси и лице, върху което блестяха две големи зелени очи — интелигентни и живи. Бликаща от енергия, съвършено

различна от безцветните госпожици на висшето общество, в което се движеше той. Ема беше надарена с висок дух и необичайна способност да се шегува със себе си и своите беди. Безкрайно обичаше живота, което Хенри намираше за изключително. Оттогава и до ден-дневен bankerът не бе престанал да се възхищава от невъобразимата интелигентност и интуиция на Ема, от неукротимата сила на волята ѝ, да не говорим от естествения ѝ чар, към който все още бе чувствителен.

Приблизително тридесет години вече Хенри Роситър бе финансов консултант на Ема. Тя се вслушваше в съветите му и често ги следваше с благодарност. Никога не се беше случвало да се скарат. Изключителна жена! Безпрецедентен финансов успех. Общоприет факт беше, че големият магазин Харт в Лондон надминава който и да е друг по света не само по размерите си, но преди всичко по качеството и разнообразието на стоките. Ема беше считана за кралица на търговията. Но малцина бяха в течение на ужасната, безмерна цена, платена за този успех. Хенри знаеше, че в основите на нейната обширна търговска империя стоеше нерушимата воля на създателката ѝ, дарбата ѝ да търгува, на инстинктивната ѝ способност да улавя капризите на потребителите, на непогрешимото ѝ око, което можеше да определя модата и тенденциите, както и на куража ѝ да рискува, когато това беше необходимо. Лондонският магазин между всичките, които притежаваше, беше недвусмислено доказателство на силата на духа и страданието ѝ.

Таксито пристигна и след като плати, Хенри се забърза към асансьора, който щеше да го заведе на последния етаж, където е кабинетът на Ема. Гай Слоун го въведе незабавно в стаята. Ема седеше зад голямото бюро, покрито с документите, които работеше. Когато я видя, Хенри помисли, че изглежда странно малка и крехка, но трябваше да се разубеди, когато Ема тръгна да го посрещне с обичайната си лека и гъвкава походка. Бе облечена в елегантен кадифен костюм с цвят на зелена бутилка, с шал от бяла коприна около врата, прикрепен с игла изумруди, еднакви с тези, които блестяха на ушите ѝ.

— Хенри, съкровище, какво удоволствие е да те видя! — поздрави и го хвана под ръка сърдечно. Хенри отвърна на усмивката ѝ и я целуна по бузата.

— Чакай да те погледам, Ема, скъпа — възкликна той, отдръпвайки я от себе си, за да я види по-добре. Усмихна се отново, изразявайки с това възхищение и приятна изненада. — Трябва непременно да ми разкриеш твоята тайна. Не зная как го правиш, но си винаги млада и хубава.

Ема се усмихна с щастливи очи.

— Усилена работа, безупречен живот и чиста съвест. Ти, скъпи, също не можеш да се оплачеш. Изглеждаш прекрасно. Ела да изпием по чашка шери и да поговорим пред огъня. — Седнаха един срещу друг и отпиха от кристалните чаши, в които Ема бе сипала искрящата напитка.

— Вдигам наздравица за големия човек с име Ема — каза Хенри и вдигна чашата си.

Ема му хвърли изненадан поглед, после се засмя развеселена:

— Хиляди благодарности, Хенри, но с твое позволение не съм Катерина Велика и ти не си Волтер. Въпреки това благодаря! Приемам, че си имал намерение да ми направиш комплимент.

Хенри се усмихна на свой ред, без да се смути от реакцията на приятелката си.

— Има ли нещо на света, което ти да не познаваш, скъпа? Разбира се, имах намерение да ти направя комплимент, съмняваш ли се?

Ема се засмя отново.

— Толкова много неща има, които не познавам, Хенри, но за да бъда по-точна, един от моите галантни внуци ми каза същото. Когато отвърнах на комплиента с комплимент, той се реши да разкрие причината за любезността си. Така че си закъснял с един ден, съкровище.

Хенри се присъедини към нейния смях.

— Е, значи мислим по един и същи начин! И за кой внук става дума? — запита, за да задоволи любопитството си към голямото и необикновено семейство на Ема.

— Имам ги много, нали? — каза Ема с въодушевена усмивка. — Отнася се за Александър, сина на Елизабет. Мина вчера, пътьом от Йоркшир и даде изблик на чувствата си към вуйчо си Кит, който посрещнал на нож идеята да се инсталират нови машини в една от тъкачниците. Безусловно това е скъпа инвестиция, но с времето ще се

възстанови и ще осигури отлично качество на продукцията. Александър бе напълно прав и аз сама уредих нещата, без да се пролива излишна кръв.

— Той е млад и интелигентен и ти е много предан, Ема. Впрочем като говорим за Кристофър... — поспря и се усмихна — прощавай, Ема, но така и не привикнах да го наричам Кит, като става дума за Кристофър, срещнах го преди няколко седмици. Можеш ли да познаеш с кого беше? С Едуина и Робин, вечеряха заедно в „Савоя“.

Ема, която до момента се бе отпуснала и малко развеселила от галантността на Хенри изведнъж се стегна, но запази привидно веселия си израз.

— О, наистина ли? Радвам се да разбера, че децата ми са решили най-после да живеят в съгласие.

Хенри запали цигара и поде:

— В интерес на истината останах по-скоро изненадан да ги видя тримата заедно. Стори ми се странно — заключи той, отпивайки от чашата си, без да подозира бъркотията от мисли, която изпълваше съзнанието на Ема.

— О, това не ми се струва странно, Хенри. Наскоро подразбрах, че подготвят събиране на цялата фамилия за рождения ми ден — излъга спокойно. — Предполагам, че са се събрали да обмислят организирането на празника.

— Но, доколкото зная рождения ти ден е в края на април.

— Истина е, съкровище, но дотогава остават само няколко месеца.

— Надявам се, че ще бъда поканен — каза Хенри. — Освен всичко ще имаш нужда от кавалер, а аз от тридесет години съм твой най-верен почитател.

— Ще бъдеш, скъпи! — увери го Ема, доволна, че така лесно можа да преодолее този момент на объркване. — Но аз не те поканих да говорим за семейството ми. Целта на срещата ни е съвсем друга.

Телефонът иззвъня и Ема скочи:

— Извинявай, Хенри, сигурно е Паола от Париж. Казах на Гай да ме свърже само с нея, ако се обади.

— Разбира се, скъпа — отвърна банкера, като стана на свой ред.

Ема отиде до бюрото си, докато Хенри се разположи отново пред камината. Ема наистина му се виждаше уморена, но така и не можеше

да открие нито знак, който да подсказва, че има някакви проблеми. Изглеждаше по-скоро весела. След малко Ема приключи телефонния разговор и също седна пред камината. В ръце държеше някакви документи, които Хенри не можа да определи. Ема постави книгата върху масичката до стола си и го погледна.

— Паола те поздравява специално. В Париж е, за да придвижи някои сделки вместо мен.

— Чудесно момиче! — възкликна Хенри с нотка на възхищение в гласа. — Изцяло прилича на Дейзи. Така мила, любезна и не създава затруднения. Кога се връща?

Ема съвсем не мислеше, че Паола не създава затруднения, но реши да не обсъжда този въпрос.

— Връща се в четвъртък. Още едно шери, Хенри?

— Да, скъпа, благодаря. Преди телефона да ни прекъсне говореше за някаква работа, сигурно се е случило нещо? — каза той и погледна въпросително книгата върху масичката.

— Не, нищо, само бих желала да ликвидирам някои лични ценности и помислих, че можеш да го направиш вместо мен — отвърна Ема небрежно. Бавно отпи глътка шери, очаквайки реакцията на Хенри, която не закъсня.

Предишното безпокойство на Хенри се замени с изненада. Не беше очаквал подобно нещо. Остави чашката с израз на тревога в очите.

— Какви са проблемите ти, Ема? — попита Хенри тихо и я погледна изучаващо.

Ема спокойно издържа погледа му и отговори:

— Не, Хенри, казах ти, че само искам да се освободя от някои собствени ценности. Това е личен въпрос. Ти би трябвало да го знаеш по-добре от всеки друг, ти управляваш парите ми.

Хенри помисли за миг, изкашля се, да прочисти гърлото си.

— Да, наистина — потвърди замислен, — в интерес на истината хвърлих поглед на сметките ти преди да дойда, всичко е в ред. Нещо повече, нещата никога не са били така добре — заключи той напълно искрено.

— Имам нужда от малко пари в брой, Хенри. За лични нужди както ти казах. Вместо да продавам акции, реших да се освободя от някои скъпоценности, недвижими имоти и част от картините.

— Но, Ема! Всичко това не представлява „малко в брой“, както каза. Богатствата, за които говориш струват милиони стерлинги.

— О, зная, около 7–8 милиона предполагам, ти как мислиш, скъпи? — приключи с равнодушен вид.

— Велики Боже, Ема! А защо имаш нужда така изведнъж от 7–8 милиона лири стерлинги? Попитай ме какво си мисля! Мисля си, че нещо не е в ред и ти не искаш да ми кажеш. Сигурно имаш проблеми, които аз не зная. — Прозрачните сиви очи на банкера блестяха, въпреки усилията да скрие негодуванието си. Без съмнение Ема криеше нещо и това го възмущаваше.

— Хайде, Хенри — отсече Ема — нямам никакви проблеми. Просто имам нужда от около шест милиона, за да осъществя да го наречем един личен проект. Затова предпочитам да продам тези ценности, които за момента не са ми потребни. Знаеш, никога не съм имала слабост към диамантите. Що се отнася до недвижимото имущество знаеш, че е само една ненужна тежест. Желая да се освободя, още повече, че в момента за тях можем да вземем добра цена. Ако помислиш — постъпвам хитро, скъпи — заключи Ема, смеейки се доволно.

Банкерът я погледна изненадано. Ема имаше дарбата да прикрива мислите си и това го ядосваше.

— Но това е твоята колекция, Ема! Вложи толкова любов и енергия да я събереш! Истински шедьоври! Сигурна ли си, че искаш да ги продаваш? — Гласът му издаваше тъга и разочарование. Хвърли поглед върху листа, който държеше. — Е, гледай какво си написала тук: Сисле, Шагал, Моне, Мане, Дали, Реноар, няколко картини от Писаро и два Дега, фантастична колекция наистина!

— Добре — възкликна Ема, поемайки топката — значи, че няма да имаш трудности да ги продадеш и ще им вземеш добра цена. Мисля, че за сградата в Хампстед и тази на фабриката в Истенд ще получим отлична цена.

— Да, няма и съмнение, също сградата, предназначена за офиси в Уестенд. Естествено имаш право, Ема, моментът е идеален за продажба. — Хенри се съсредоточи върху списъците, които Ема му бе дала, като пресмяташе на ум. Ема бе подценила общата стойност. Картини, недвижима собственост и бижута щяха да донесат най-малко

сто милиона стерлинги. Остави снопчето документи, запали цигара, разяждан от безпокойство.

— Ема, скъпа, трябва непременно да ми кажеш, ако имаш някакви проблеми. Кой друг освен мен може да ти помогне? — Усмихна ѝ се с разбиране и пое ръката ѝ сърдечно. Никога не бе успял да задържи ръката ѝ за дълго.

Ема поклати глава:

— Съжалявам, Хенри, не мога да ти кажа нищо. — И добави глухо: — И така ще се заемеш ли с тази операция за моя сметка?

Банкерът въздъхна:

— Разбира се, Ема, колкото до това не се и съмнявай.

— Благодаря ти, Хенри! — каза Ема и лицето ѝ се проясни. — Колко време ще ти е необходимо?

Мъжът сви рамене:

— Не знам със сигурност, вероятно няколко седмици, най-много месец.

— Чудесно! — възкликна Ема. Скочи на крака и се приближи към камината. Обръщайки гръб към огъня, погледна Хенри със задоволство. — Не прави тази нещастна физиономия, скъпи. Банката ще спечели доста пари от тази операция и ти го знаеш. А също и държавата с всички тези такси и данъци, които трябва да платя!

— Понякога си мисля, че си просто непоправима, Ема Харт!

— Такава съм! Най-непоправимата жена, която познавам! А сега, хайде да хапнем и ти да ми разкажеш за последните си завоевания на приказните партита, на които си присъствал докато аз бях в Ню Йорк.

— Чудесна идея! — отсече Хенри жизнерадостно. Докато минаваха през обширната стая той не успя да се освободи от странното усещане на тревога.

Следващия ден Ема се почувства зле. Настинката от Ню Йорк премина в суха и упорита кашлица, която раздираше гърдите ѝ. Трябваше обаче да мине цялата седмица преди да се предаде и да реши, че здравето ѝ, обикновено непоклатимо се бе разклатило. Отхвърляше грижите на Гай Слоун и на Дейзи и продължаваше да пристига точно в осем сутринта и да се прибира в къщи в седем вечерта.

Понякога през деня, докато преглеждаше планината от документи, баланси и други официални книжа, биваше разтърсвана от

пристъпи на кашлица, която я оставяше без дъх. Въпреки това продължаваше, тласкана от ужасното чувство за спешност. Не беше само обичайната работа, която я измъчваше, по-скоро това произлизаше от официалните документи, редактирани от адвокатите ѝ за продажба на собственост, които я тревожеха. Понякога, гледайки листовите, пръснати върху голямата маса, директно осветена от настолната лампа Ема трепваше пред грамадата от работа, която трябва да извърши. „Няма да успея никога“ — казваше си в такива моменти. „Нямам достатъчно време“. И съзнанието ѝ бе жертва на паника, но подобни моменти преминаваха бързо и Ема започваше работа отново със забележителна енергия. Четеше, поправяше, резюмираше бележки за своите юристи. Една постоянна мисъл я вдъхновяваше. Тези документи трябва да бъдат безупречни, непоклатими, трябва да имат силата на бомба. „Трябва да бъде сигурна, абсолютно сигурна, че няма да могат да бъдат оспорени в съда.“

Една вечер към края на седмицата, докато работеше трескаво в кабинета си Ема почувства непреодолимо желание да слезе в магазина. Отначало отдаде тази идея на каприза на една старица, но мисълта продължи да я измъчва и тя не можа да устои. Чувстваше се буквално победена от нуждата да се намира в обширните помещения долу, като че ли да се увери в тяхното съществуване. Вдигна се бавно, костите я боляха, гърдите ѝ горяха. След като се обади на нощната стража, Ема прекоси предверието на големия магазин. Задържа се на прага в отдел „Галантерия“, съзерцавайки картината, която се откри пред очите ѝ. Отделът, който през деня блестеше от ярката светлина на големите полилеи, сега приличаше на вкаменена гора, потопена сякаш в пространство, където времето е спряло, без живот и цветове, потънало в сянката на приглушеното нощно осветление. Високият таван бе набразден от тъмни и мистериозни сенки, докато стените сякаш бяха оцветени с тъмновиолетова окраска. Ема вървеше безшумно по пода, покрит с дебел луксозен мокет и стигна в отдела на хранителните стоки: серия от обширни правоъгълни зали, през които се минаваше от една в друга, отделени с портали, подобни на тези в средновековен манастир.

За Ема отделът хранителни стоки беше опората на магазина, защото именно с тези стоки тя беше започнала всичко. Малкото семе,

от което изникна и процъфтя веригата от големи магазини Харт, за да стане могъщата икономическа империя каквато беше сега. Обратно на другите сектори в сградата там ден и нощ светлините бяха запалени. Блясъкът на големите полилеи се отразяваше върху стените, облицовани с бели и сиви плочки, върху мраморните плотове, кристалните витрини, блестящите стоманени хладилници и върху пода от мраморни плочи. На Ема всичко ѝ се струваше чисто и спретнато като снежен простор под слънчева светлина. Пресече една след друга залите, преглеждаше и се любуваше на чудесните витрини пълни с деликатеси от всички краища на света и невъобразим асортимент от вина и ликьори, с които направо се гордееше. Ема знаеше, че никъде върху лицето на земята не съществува магазин за хранителни стоки, който би могъл да се конкурира с нейния. Тази мисъл ѝ достави удоволствие и за момент забрави остриите болки в гърдите си.

Когато стигна в отдела за колбаси и консерви пред очите ѝ сякаш реално изпъкна първото ѝ магазинче в Лийдс. Споменът бе толкова истински, че Ема се спря. „Колко незначителна, скромна беше в сравнение с лукса и богатството на обширните зали малката лавка, от която бе започнало всичко!“ Остана неподвижна и в очакване, сякаш от миналото в тишината на нощта можеха да я достигнат гласове от спомените. Спомени, които времето бе позаличило, но все още събуждащи носталгия нахлуха в съзнанието ѝ. Докато галеше с ръка солидния тезгях от блестящо полиран дъб си спомни за грапавото дърво на тезгяха в тясното магазинче, което винаги старателно почистваше. В ноздрите си почувства острият дъх на сапун и препарат за изтъркване, които използваше ежедневно да го търка. В ушите си още чуваше звъна на касата, която отбелязваше радостно всяка продажба.

Колко беше обичала малкото магазинче, препълнено до невъобразимост с мармалади и консерви, направени вкъщи, буркани със сладка и туршии от различен вид.

— Кой можеше да си помисли, че ще се стигне до това тук? — каза Ема на висок глас, а ехото изпълни обширните празни пространства на залите, нарушавайки нощната тишина. — Откъде намерих толкова сили? — се питаше Ема. От години вече тя нямаше време да мисли за постигнатото. Беше твърде заета с делата си, за да си припомня минали успехи. Тази безплодна работа бе предоставила

на своите конкуренти и противници. Те едва ли биха разбрали, че веригата големи магазини Харт беше създадена и процъфтяла върху здравите основи на честността, решителността, търпението и страданието.

Страдание. Думата се завъртя в съзнанието ѝ като муха, привлечена от мед. Наистина Ема беше преживяла ужасни страдания, за да постигне този успех, това огромно богатство и неоспорима власт, която имаше във финансовия свят. Бе жертвала младостта, семейството, домашния живот, голяма част от щастието си, свободното си време и още колко неизброими малки удоволствия, които си позволява всяка жена. Ема призна пред себе си колко много е загубила като се е отказала да бъде жена, съпруга и майка като всички останали. Сълзите започнаха да се стичат неудържимо по страните ѝ и в този час на самозабрава терзанията ѝ бяха отчасти облекчени от тях.

Постепенно сълзите и учестеното, затруднено дишане се успокоиха. Докато се опитваше да дойде на себе си, Ема си помисли, че съзнателно бе пренебрегнала всичко това в замяна на потребността от сигурност. Сигурността тя винаги беше смятала за нещо по-важно от богатството. В личността ѝ имаше една пукнатина, която никога не успя да запълни. Дори тази вечер на спомени и самота всички разумни доводи ѝ убягваха. Бе потънала в необичайното чувство на забрава, самотност и разкаяние.

След няколко минути Ема бе отново спокойна и се засрами от себе си, защото се остави да се самосъжالياва. Ненавиждаше слабостта в другите, а за себе си не беше познавала това състояние на душата. „Живея в света, който сама съм си създала, не мога да променям нещата тепърва, не ми остава нищо друго, освен да извървя своя път до край.“

Гордо изправи рамене и вдигна глава. „Твърде много от мен самата има във всичко наоколо. За нищо на света няма да го дам в ръце, които да го съсипят! Имам право да действам с всички средства, не само защото платих скъпо, но и за бъдещето и за ония, които вярват във всичко, в което вярвах и аз.“ Мигновеното объркване бе изчезнало. На негово място дойде ледената решителност. С вдигната глава и сигурна стъпка Ема напусна залата.

Събитията от последните дни ѝ бяха показали, че след смъртта ѝ между наследниците ще се породят силни противоречия за

разпределяне на богатството и начина, по който трябва да се ръководи бизнеса. Тя трябваше да създаде препятствия, с които да върже ръцете на дисидентите докато е още жива. Трябваше да побърза да състави юридическите документи, необходими да укрепят икономическата империя и да попречат на ликвидирането на големите магазини; документи точни, неоторими, които не само да гарантират продължение на делото ѝ, но то да премине в сигурни ръце.

Този понеделник още от сутринта болките в гърдите ѝ бяха толкова остри и дишането затруднено, че Ема не успя да се вдигне от леглото си. Едва тогава разреши на Паола да извика семейния лекар Роджърс. Голяма част от документите беше подписала и подпечатала. Ема се чувстваше свободна да обърне внимание на здравето си. Лекарят установи остра бронхопневмония и веднага беше прехвърлена в лондонската клиника. Преди това бе взела от Паола обещание, че още същия ден ще занесе документите на Хенри Роситър. Банкерът пристигна в късния следобед потресен да я види под кислородна маска, заобиколена от различни медицински апарати, доктори с решителен израз на лицето и милосърдни сестри с колосани униформи. Стисна ръката ѝ и я увери, че скоро ще се оправи. Напразно Ема се опита да отговори, беше толкова слаба, че с мъка успя да раздвижи пръстите на ръката си. Със свръхчовешко усилие Ема промълви:

— Всичко наред ли е?

Хенри продължи да я уверява с ласкав глас, че скоро ще бъде отново във форма и по-добре от преди.

В този миг Ема си даде сметка, че е свършено сама, както е била в най-трудните моменти от дългия си живот. Тя за сетен път разбра, че може да разчита само на себе си. Макар и успешно подготвени, мерките, които щяха да предотвратят упадъка на нейната империя изискваха още малко усилия, за да приключат с успех. Заради това, тя трябваше да живее, не трябваше да се поддава на тази жалка болест, която опустошаваше старото ѝ тяло. Щеше да живее и да диша до последна капка кръв. Щеше да употреби цялата си воля, за да устои, щеше да бъде може би най-трудната задача, с която някога се е справяла, но беше задължена да оживее.

4.

Ема оживя. Всички казваха, че е чудо една седемдесет и осем годишна жена да превъзмогне подобна атака на остра бронхопневмония с всичките съпътстващи я усложнения. Удивителна бе възстановителната ѝ способност, която ѝ позволи след три седмици да напусне лондонската клиника. Като слушаше тези коментари, Ема не казваше нищо. Само се усмихваше загадъчно, все още слаба от отшумяващата болест и си мислеше: не си дават сметка, че волята за живот е най-могъщата сила, която може да съществува.

След няколко дни почивка, която ѝ бяха наложили насила, Ема стана от легло и въпреки забраната на лекарите отиде в офиса. Там я посрещнаха с внимание и топлина. Всичките ѝ служители я обичаха и уважаваха. Завръщането ѝ на работа всички счетоха за естествено. Само Паола продължи да се навърта около нея и да се държи с нея като с болен човек.

— Бих желала да престанеш да трепериш над мене, съкровище, — я упрекна Ема, докато Паола ѝ натякваше, че не спазва предписанията на лекарите. Свали мантото си от туид, украсено със скъпа кожа и се поспря за миг пред пламтящата камина, за да стопли ръцете си, после прекоси стаята с решителната си енергична походка.

Докато заемаше мястото си зад голямото бюро, отново начело на империята си, Ема погледна нежно внучката си.

— Чувствам се напълно здрава — подхвана живо. Видът ѝ наистина беше добър, макар и отчасти благодарение на грима и цвета на дрехата, която беше облякла, а тя разбираше много добре от тези работи.

Паола се усмихна и помисли, че беше понякога толкова хитра. И все пак в нея се чувстваше прилив на енергия. Тя просто бликаше от цялото ѝ същество. Паола не можеше да не признае, че тази сутрин Ема беше върнала предишния си образ.

— Познавам те много добре, бабо, отново ще прекалиш. Все пак не се преуморявай, първи ден ти е.

Ема я погледна доволна и се облегна на креслото. Беше жива и се бе завърнала на работа.

— Няма да се преуморявам, скъпа, — побърза да увери внучката си. — Трябва само да проведе няколко телефонни разговора и да продиктувам на Гай няколко писма. Това е всичко. Обещавам ти да не се преуморявам.

— Добре, бабо — отвърна Паола неохотно. Почти бе сигурна, че Ема ще се остави несъзнателно да я повлече ритъма на ежедневието. — Надявам се, ще спазиш обещанието си — добави, като нарочно наблегна на думите си. — Сега трябва да вървя, за да се срещна с моделиерите и завеждащата „Висша мода“. Ще намина да те видя покъсно.

— Между другото, Паола, възнамерявам в края на следващата седмица да отида до Пенистън Роял. Надявам се, че ще дойдеш и ти — каза Ема, докато момичето се канеше да напусне стаята.

Паола се спря напред стаята поразена от неочакваността на решението и я загледа.

— Разбира се, бабо, ще дойда с удоволствие — възкликна с блестящи от радост очи. — Кога смяташ да пътуваш?

— Точно след осем дни. В петък рано сутринта. Ще говорим покъсно за това.

— Чудесно! — отсече Паола с лъчезарна усмивка, зарадвана от перспективата да бъде в Йоркшир отново. Излезе забързано.

Ема държеше на думата си. Свърши набързо някои неотложни работи, продиктува няколко писма на Гай и проведе разговор с Дейвид Амори, съпругът на Дейзи и баща на Паола. Той беше упълномощен управител на веригата магазини Харт и безусловно беше поел на плещите си текущото ръководство на големите магазини. Тя го уважаваше и се възхищаваше от неговата всеотдайност в работата. Завършваше последния за този следобед разговор по телефона, когато Паола надникна през вратата с димящ чайник в ръка и изчака знак за покана да влезе.

Без да прекъсне разговора си, Ема я подкани с жест.

— Добре, ще се видим тогава в събота. Довиждане. — Постави слушалката и се присъедини към Паола, която се беше настанила и пълнеше чашите с чай пред горящата камина.

Затопляйки зиморничаво ръцете си на искрящия огън, Ема каза:

— Най-вироглава е от всички и не бях сигурна, че ще приеме, но прие. — Големите ѝ зелени очи проблясваха на фона на светлината от огъня, усмивката ѝ беше пълна със сарказъм. — Нямаше друг избор — промърмори като на себе си Ема, докато седнаше.

— За кой става дума, бабо? — позаинтересува се Паола и ѝ подаде чашата с чай.

— За леля ти Едуина. Отначало даде вид, че не може да отложи поетите вече ангажименти — отбеляза Ема с многозначителен смях, — но после промени намеренията си и даде да се разбере, че ѝ е удобно да дойде в Пенистън Роял. Ще бъде забележителна семейна сбирка. Ще дойдат всички.

— Кои, бабо? — Паола вдигна глава и погледна въпросително — Какво казваш? — попита удивена.

— Ще дойдат всички чичовци, лели, братовчеди, всички.

Сянка затъмни усмивката, която озаряваше лицето на Паола.

— Защо трябва да идват всички? Това ще донесе само неприятности, знаеш го много добре, бабо. — Върху лицето ѝ се изписа досада и опасение.

Ема беше изненадана от бурната реакция на внучката си, но отвърна със спокоен глас: — Съмнявам се, дори ми се струва, че всички ще се държат по най-добър начин.

— О..., бабо, как можа! — възкликна Паола с поглед, който обвиняваше. — Мислих си, че ще бъдем само двете и ще прекараме приятно. — Прехапа устни. — Развали всичко. Не ме притесняват братовчедите, колкото другите. Ужасно! Кит и Робин и всички останали, много са всички заедно. — Настръхна и направи изразителна гримаса пред перспективата от подобен край на седмицата.

— Моля те, съкровище, имай вяра в мене — намеси се Ема с благ и убедителен глас, който успокои Паола.

— Добре, щом това ти доставя удоволствие, но ти все още не си се съвзела от болестта. Смяташ ли, че ще понесеш къщата пълна с... хора? — приключи изречението си с нотка на несигурност в гласа си.

— Не са само хора, мила, не мислиш ли? В края на краищата това е семейството ни, не може да го пренебрегнем просто така.

Паола, която до момента беше разгледала чайника, вдигна глава, долавяйки нотка на дързост в гласа на баба си. Лицето на Ема беше

непроницаемо. Подготвя нещо — помисли Паола разтревожена, но веднага отхвърли това подозрение, самообвинявайки се мислено. Направи усилие да се усмихне и каза:

— Все пак съм щастлива, че ще се срещна с мама и татко. При всичките тези пътувания цял век не съм ги виждала. — Поспря и загледана смутено към баба си, попита: — Защо все пак покани цялата фамилия, бабо?

— Помислих си, че ще е приятно да видя децата и внуците си след тежката болест, която прекарах. Не ги виждам много често, скъпа.

Сърцето на Паола трепна, като си даде сметка, че независимо от спокойния глас, очите на баба ѝ бяха студени като големия изумруд, който блестеше на пръста ѝ. Тя знаеше добре колко опасен беше този израз.

— Имаш право, бабо. Ти не ги виждаш достатъчно често — отвърна на един дъх, опитвайки се да открие до каква степен подозренията ѝ са оправдани. Така разговорът приключи.

Седмица по-късно в петък рано сутринта двете жени напуснаха Лондон на път за Йоркшир. Валеше като из ведро. Но колкото повече луксозният Ролс-Ройс оставаше зад гърба им полята около Лондон, отправен на север, толкова повече времето се подобряваше. Скоро дъждът спря и въпреки че небето беше все още ниско и тежко, скоро бледото слънце започна да се процежда през облаците. На волана беше Смитърс, който повече от петнадесет години беше доверен шофьор на Ема и познаваше пътя както собствения си джоб. Затова двете жени можеха спокойно да си приказват, без да се грижат за нищо. След малко Ема задряма и Паола започна да размишлява за края на седмицата, която я очакваше, поглеждайки разсеяно през стъклото. След няколко часа щеше да се срещне с роднините си.

Кит, самонадеян и дребнав, беше амбициозна и хитра личност. Той дълбоко ненавиждаше Паола, но прикриваше това чувство зад пласт от фалшива сърдечност. Щеше да го придружава Джун, фригидната му съпруга, която с течение на годините се беше превърнала в блудкаво безцветно копие на мъжа си. Също щеше да присъства и чичо Робин, съвсем различен от Кит, както деня от нощта — красив, язвителен, голям оратор и в известен смисъл декадент.

Паола мислеше за него винаги като за плъзгава змия, опасна, въпреки очарованието, което излъчваше и неоспоримата му елегантност. Ненавиждаше го преди всичко заради високомерието, с което се отнасяше към Валери, нещастната му съпруга. След това следваше леля Едуина, която все още си оставаше една загадка за нея. Тя прекарваше по-голяма част от времето си в Ирландия, заедно с любимите си коне. Паола я познаваше като надменна, суха и досадна жена. Леля Елизабет обаче беше красива, жива и блестяща по свой начин. Но невероятното ѝ непостоянство, невротичната ѝ крехкост също я правеха непоносима в очите на Паола.

Младата жена въздъхна и изхвърли от съзнанието си мисълта за роднините, които в общи линии намираще за неприятни и по особен начин смуцаващи. Съсредоточи мислите си върху Пенистън Роял, старата къща, пълна с толкова красота и топлота, че я обичаше не по-малко от Ема. Видя се да язди свободно през хълмовете и пущинака, шибана като с бич от студения въздух. Без да си дава сметка пред нея изпъкна образа на Джим Феърли. Сърцето ѝ се сви, докато слепите ѝ очи пулсираха. Не смееше да мисли за него. Не трябваше да мисли за него! С усилие се помъчи да отхвърли чувствата, които я бяха обзели, които я смуцаваха всеки път, когато се отдадеше на спомените си.

Паола отвори очи и погледна през стъклото, решена да пропъди мисълта за Джим Феърли. Нейната любов. Нейната единствена любов, забранена ѝ заради миналото на баба ѝ. Малко по-късно погледна часовника си и се отпусна на седалката със затворени очи. Смитърс беше пуснал радиото тихо и дискретната музика, смесена с тихия, постоянен шум на мотора залюля Паола в едно състояние на сладка полудрямка. Колкото пъти се стряскаше, за да погледне към баба си, виждаше затворените ѝ очи и огряното ѝ от нежна усмивка лице. Баба ѝ изглеждаше съвсем отпочинала. Половин час по-късно Ема се стресна и се протегна напълно събудена. Смени позата си и погледна навън, усмихвайки се на себе си. Усещаше винаги, когато пристига в Йоркшир — тук са нейните корени. Цялото ѝ същество реагираше, сякаш на някакъв атавистичен повик.

Колата пътуваше с висока скорост по автострадата, подминавайки известни градчета. Допкастър, Уейфилд, Понтефракт и накрая Лийдс. Сивият, мрачен Лийдс, така богат и могъщ, пулсиращ от живот и делова активност. Един от големите индустриални центрове

на Англия в областта на конфекцията, текстилната промишленост, леярството и производството на цимент и типографията. Нейният град. Центърът на нейната власт, мястото, от което започна успеха ѝ. Подминаха внушителните здания, които ѝ принадлежаха и огромния магазин, който носеше името ѝ... Скоро излязоха отново въвн от градското движение към обширните полета извън града.

След по-малко от час спряха в павирания двор на Пенистън Роял. Ема буквално изскочи от колата. Както при всяко посещение и днес тя се поспря и се загледа в голямата къща. Винаги се възхищаваше от хармоничните пропорции на сградата, от зелените ливади и добре подредените цветни лехи, дървета и алеи, които заобикаляха къщата. Двете с Паола се упътиха към представителната стълба, която водеше към главния вход. За кой ли път Ема се почувства развълнувана при вида на тази типично английска красота. Това величествено жилище с кули от сив камък не можеше да се появи никъде другаде, не можеше да се впише хармонично в никакъв друг пейзаж, освен този на Йоркшир. Сградата датираше някъде от седемнадесети век. Времето обаче, вместо да я похаби и унищожи, я беше направило още по-неразрушима и вечна.

Пронизващият въздух на севера отвлече вниманието на Ема от размислите ѝ. Мрачната утрин беше отстъпила място на ярък, слънчев ден, но температурата на въздуха беше останала ниска. Докато изкачваха стълбището голямата външна дъбова врата се отвори широко и Хилда, икономка от дълги години, застана на прага. Широкото ѝ зачервено лице грееше от искрена усмивка.

— О... Мадам! — извика въодушевено, изтича напред и поеръцете на Ема. — Бяхме така разтревожени за Вас! Благодаря на Бога, вече сте добре. Колко е хубаво, че отново сте тук, заедно с госпожица Паола — даде простор на чувствата си Хилда и подтикна пристигналите да влязат у дома.

— Не зная как да изразя щастиеето си, че отново съм си у дома — каза Ема, обръщайки се към Хилда. — А ти как си?

— Много добре, мадам, само Вие ни изплашихте. Всички бяхме загрижени за здравето Ви. Тук всичко е наред. Готови сме да посрещнем фамилията.

Съкрушена от неспирния поток от думи, Ема влезе в обширното преддверие и се огледа с удоволствие. Погледът ѝ бе привлечен от

превъзходните мебели от масивен дъб, от разкошните тапети по стените, от медното котле върху голямата маса, пълно с момини сълзи.

— Къщата изглежда чудесно, Хилда — каза с топлота в гласа си Ема. Както винаги си свършила отлична работа.

Хилда сияеше:

— Приготвила съм кафе, мадам, или предпочитате чай? Може би ще предпочетете чашка шери преди закуска — предложи. — Поставила съм ликьора, който предпочитате горе в салона, мадам.

— Чудесна идея, Хилда. Качваме се веднага. Обядът точно в един, моля, ако нямаш нищо против — каза Ема, поставила крак на първото стъпало.

— Естествено, мадам, — възкликна икономката, като се забърза към кухнята.

— Ще дойда след миг, бабо — каза Паола, следвайки възрастната госпожа по извитото парадно стълбище и дългия коридор, който водеше към спалните и салона на първия етаж. — Ще ми се да се поосвежа преди закуска.

Ема кимна утвърдително.

— Аз също, скъпа. Ще се видим след малко. — И двете влязоха в стаите си. Малко по-късно, с освежен грим и след като смени дрехата си, Ема влезе в салона, тази стая тя харесваше повече от всички останали. Огънят пращеше в камината, а Хилда беше запалила някои от лампите, покрити с копринени абажури. Стаята бе изпълнена с мека светлина. Доволна, Ема се приближи до камината и с привичен жест протегна ръце към огъня, за да ги стопли.

Салонът на първия етаж се отличаваше с дискретната си красота и добрия вкус, с който беше подреден. Това очевидно беше постигнато както от вложените средства, тъй и от добрия вкус на стопанката.

От двете страни на камината от дялан камък бяха поставени два дивана, тапицирани в романтичен стил с дамаска на цветя в червено, жълто и синьо. Те изпъкваха на прекрасния старинен килим в пастелни цветове. Във великолепни пропорции до стената имаше шкаф в стил Чипъндейл, в който беше подредена колекция от скъп порцелан. Върху пръснатите на различни места масички бяха поставени скъпоценни

кристални съдове и вази, както и лампи от нефрит с кремави абажури от коприна.

До шкафа Чипъндейл беше окачен портрет в масло, изобразяващ млад аристократ със съпругата си, подписана „Рейнолд“. Зад тежкото бюро от масивно полирано дърво на стената беше подредена с вкус колекция миниатюри от деветнадесети век. Безупречният вкус на Ема се чувстваше навсякъде и във всичко.

Като затопли ръцете си Ема си сипа малко шери в искряща кристална чашка и приседна до огъня в очакване на Паола. Заинтересува се и започна да прелиства сутрешното издание на „Йоркшир Морнинг Газет“, нейния собствен вестник. Ежедневникът се бе подобрил чувствително, откак го повери на Джим Феърли като главен редактор. Младият човек бе направил много промени и в резултат както външният вид, тъй и съдържанието на вестника се бяха подобрили рязко. И това важеше както за сутрешното, тъй и за вечерното издание — „Йоркшир Ивнинг Стандарт“. И двата вестника повишиха тиража си и бяха предпочитани от публиката. Джим извърши отлична работа, — помисли доволна Ема. Джим Феърли... Паола... Не успяваше вече да мисли за младежа, без да си спомни за Паола. Въздъхна. В този момент вратата се отвори и влезе Паола. Ема я загледа с обич:

— Приготвих и за тебе чашка шери, скъпа, — каза и посочи масичката пред камината.

Паола ѝ се усмихна ласкаво. Усамотена в стаята си, беше решила да бъде много внимателна и сърдечна през дните до края на седмицата. Това бе единственото, което можеше да направи при дадените обстоятелства, защото баба ѝ имаше нужда от морална подкрепа срещу тези пиявици, както тя заслужено наричаше някои от своите сродници. Александър и Емили, братовчедите ѝ, споделяха нейното мнение.

— Намислих да изляза следобед да пояздя, ако нямаш нещо друго предвид, бабо, — обяви Паола, сядайки до Ема. — Прекрасен ден е, макар и малко студен.

Ема се съгласи. Беше в добро настроение. Желаше след обета да остане малко сама и разходката на Паола беше добре дошла. Иначе трябваше да измисли някаква поръчка, за да я изпрати до Лийдс. Сега това не беше необходимо. — Да, съкровище, идеята ти е чудесна. Обличай се по-топло. Аз в това време ще си почина.

— Останалите кога пристигат? — попита момичето с престорена небрежност.

— Някои още тази вечер, останалите утре — отговори Ема с малко приповдигнат тон, защото беше почувствала нервността на момичето, а тя съвсем не желаше то да се вълнува повече от необходимото.

— Ще бъде истинска врява, бабо, от години не сме се събирали всички заедно.

— Наистина.

— Вярваш ли, че и леля Елизабет ще доведе съпруга си?

— Един ли е в момента? — попита Ема с нотка на коварство в гласа си.

— О, бабо, ужасна си! — възкликна Паола с блестящи очи. — Знаеш, че има Джани, италианския граф.

— Глупости, ако той е граф, аз съм Наполеон — каза Ема с презрение.

— Бабо, засрами се! Той е благороден човек. Повече отколкото заслужава леля Елизабет.

— Имаш право. Като си помисля, този брак продължава повече от останалите.

Паола избухна в смях.

— Кой знае, може би този брак ще бъде по-добър от предния.

— Да, и от всички преди него — изкоментира Ема сухо.

Паола изглеждаше развеселена.

— И ти, бабо, си имала няколко съпрузи!

— Не толкова, колкото Елизабет. И освен това не съм колекционирала разводи. Нито пък съпрузите ми са ставали все по-млади, докато аз остарявам — подчерта Ема, развеселена. — Бедната Елизабет. Има толкова идеализиран възглед за любовта и брака. Днес е повече романтичка, отколкото когато бе на шестнадесет години. Надявам се, че ще се вразуми рано или късно.

— И ще порасне също! Надявам се, че ще доведе със себе си Джани и близначките. Тази седмица Емили беше в магазина в Брадфорд за проверка. Предполагам, че ще дойде вечерта.

— Да, имаш право, аз говорих с нея вчера и...

В този момент с леко почукване на вратата Хилда влезе, както винаги с усмивка на едрото си румено селско лице.

— Обедът е сервиран, мадам.

— Ще слезем веднага, Хилда — отговори Ема. Тя беше привързана към старата икономка, която повече от тридесет години ръководеше къщата с любов. На това беше посветила целия си живот. Ема бе решила да се позабавят, защото желаше да обсъди до край всички подробности за голямото семейно събиране.

Като видя колебанията на господарката си, Хилда, която не можеше лесно да бъде заблудена, прибави с гордост:

— Готвачката пригответи любимите ви блюда, мадам. Очакват ви топли и димящи. Извинявайте за настояването, но ще бъде по-добре да слезете веднага, ако не искате целия следобед да мърмори. Вие имате нужда да се пооправите, мадам, станали сте кожа и кости.

Ема остана за миг слисана пред тази команда и не знаеше как да устои. Смеейки се от сърце, тя се изправи и се запъти към столовата.

След обед, докато Паола яздеше на воля сред полята, Ема остана в салона на първия етаж, където обикновено работеше. Тук още веднъж провери всички документи, подготвени от адвокатите ѝ, преди да се разболее. Когато завърши, телефонира на Хенри Роситър в Лондон.

Без особени предисловия му каза бързо:

— Докъде стигна с ликвидирането на собствеността, Хенри?

— Всичките документи са пред мен, Ема. Точно в момента ги преглеждах — отговори bankerът, като проясняваше гласа си покашляйки.

На Ема ѝ се стори изведнъж, че този глас е трепкащ и нерешителен. Моят скъп, стар приятел започва да остарява, помисли тъжно тя. Ще ми липсва, когато се оттегли в пенсия. Колкото до нея, Ема нямаше никакво намерение да се оттегля. Щеше да умре на крака, зад своето бюро.

— А, да, ето всички са тука, Ема. Всичко е ликвидирано и то на най-добра цена. Получихме почти девет милиона стерлинги. Не е лошо, нали?

— Чудесно, Хенри, а къде са парите?

— Как? Ами тук, в банката, естествено! Къде мислиш, че могат да бъдат, скъпа? — Изглеждаше удивен, дори засегнат и Ема не можа

да скрие усмивката си.

— Знам, че в банката, Хенри, но в коя сметка са вложени? — попита с нетърпение.

— Внесох ги в твоята сметка към Е.Х.Инкорпорейтед.

— За Бога, прехвърли ги веднага, Хенри, в моята лична сметка!

Уплахата на Хенри бе очевидна. Банкерът остана сякаш без дъх няколко секунди. Въздъхна, възвърна гласа си и възкликна:

— Но Ема, това е смешно! Никой не влага девет милиона стерлинги в личната си сметка!

— Не ме интересува дали е смешно, Хенри! Тези пари ги искам в моята лична сметка! — започна да се смее и не можеше да се спре, без да си дава сметка, че Хенри може да се обиди. — Да предположим, че ми се иска да купувам, Хенри.

— Да вървиш да купуваш?! — избухна банкерът, без да е схванал иронията в думите на старата си приятелка. — Хайде, Ема! Дори ти не би могла да похарчиш току-така толкова много пари. Това е най-смешното нещо, което съм чул през живота си. — Изглеждаше извън себе си от объркване.

— И все пак мога да ги похарча, Хари, скъпи! Зависи какво съм решила да купувам — отвърна Ема язвително, мислейки си как винаги доброто чувство за хумор на Хари се топи като сняг, когато стане дума за пари. — Моля те, Хари, да не обсъждаме повече този въпрос. Задръж сумата, която се пада като комисионна за банката, естествено данъците, и всичко, което остава нека отиде в моята лична сметка.

Мъжът въздъхна някак раздразнено.

— Добре, Ема. Предполагам, че знаеш какво правиш. В края на краищата, парите са си твои.

Като приключи телефонния разговор, Ема реши, че може да си почине малко и се оттегли в стаята си. Опъна се в леглото и въздъхна дълбоко. Предстояха ѝ два особено трудни дни. Въпреки това не изпитваше никакви опасения, само чувстваше как я обзема някаква студенина и отчужденост. Изтръпваше при мисълта за сцените, които предстояха тази събота вечер.

Ема ненавиждаше сцените, било поради насилието, обикновено свързано с тях, било поради тяхната безполезнаост. Винаги се беше стремил да ги предотвратява, особено когато в тях се намесваха децата ѝ. Въпреки уверенията, които беше дала на внучката си, Ема

знаеше, че щеше да има сцени. Това беше неизбежно при дадените обстоятелства, но се стремеше поне да бъде готова дори за най-лошото. Не беше уверена, че децата ѝ, с изключение на Дейзи биха проявили достатъчно морална сила, за да посрещнат с достойнство подобни сцени. Тя първа щеше да посрещне с радост всяка проява на почтеност и достойнство, която се противопоставя на сблъсъка в семейството, но на това почти не можеше да се разчита.

Ема си даваше сметка, че им подготвяше ужасен удар, който щеше да измени напълно живота им, но не изпитваше никакво чувство на вина, защото беше принудена да отговори с оръжие, подобно на онова, с което те заговорничейки, смятаха да я унищожат. Трябваше да се защити срещу късогледите им враждебни машинации. В този момент почувства безкрайна тъга, сякаш стоманена хватка стисна майчиното ѝ сърце. Тъгата бликаше от болката, разочарованието, ужаса, който човек изпитва, когато разбере за предателството на онези, които е обичал най-много. От години вече Ема беше престанала да очаква обич от децата си, не очакваше и признателност, но никога не бе и помисляла да се съмнява в лоялността им.

Сбръчка чело и се опита да отхвърли от себе си мисълта за неверните и недостойни членове на семейството и се опита да се съсредоточи върху Дейзи, Паола и останалите внуци. Постепенно душевният смут, който я бе завладял, отшумя и я обзе дълбок възстановителен сън.

Чаят в пет следобед отдавна беше ритуал в Пенистън Роял. Ема го приемаше с удоволствие, но само благодарение на Хилда се спазваше строго. — За нищо на света, само през трупа ми, мадам, — беше възкликнала преди няколко години Хилда, когато Ема беше предложила направо да вечерят. На тази енергична реакция Ема беше вдигнала рамена и бе се смяла на негодуванието на това женище, което със селската си неподправеност я обожаваше и я превъзнасяше като най-добрата, най-великодушната и най-възпитаната и любезна от всички жени. Това го разправяше наляво и надясно из града.

И този ден, както и в останалите, точно в пет Хилда пристигна в салона с големия сребърен чайник и скъпия порцеланов сервиз. С нея беше и едно от момичетата, наето като прислуга за през деня. То носеше голям царствен поднос, пълен с наредени лакомства, приготвени с любов от готвачката. Имаше препечени филийки, прясно

масло, домашен мармалад, пушена съомга, плодов пай и плодове. Истински йоркширски чай по отколешен обичай. Хилда не беше пропуснала и колосаната покривка, и сребърните прибори със седефени дръжки. След като подреди възглавниците и разрови огъня в камината, Хилда почука на вратата на Ема:

— Будна ли сте, мадам?

— Да, Хилда, заповядай, — отвърна Ема.

Икономката откряна вратата и подаде глава с широка усмивка.

— Чаят е готов! Мис Паола току-що се завърна от езда. Каза ми да ви предам, че ще дойде при вас след няколко минути. Преоблича се.

— Благодаря, Хилда. Ще дойда след миг.

— Позвънете, ако имате нужда от мен, мадам, — заключи Хилда и си отиде, за да вземе и тя своя заслужен следобеден чай и да похвали готвачката за отличната работа.

Малко по-късно Паола влезе в салона и поспря, сякаш занемяла пред красотата, изпълнила салона, благодарение на аромата на цветята, пръснати навсякъде и разцъфнали от топлината. Съвсем тихо, почти плахо, за да не наруши спокойствието, Паола премина през стаята и се отпусна върху мекия диван. За миг обходи с поглед добре познатите предмети, които я заобикаляха и между които тя бе живяла от ранното си детство. В тази стая беше лесно да се забрави, че въвн съществува един жесток свят, пълен с мъка, нещастие и отчаяние. Отпусна се сладостно и се остави да я повлекат спомените за щастливите мигове от детството, преминало в тази къща заедно с майка й, баща й, братовчедите и приятелите, и баба й, разбира се. Баба й бе винаги готова да изтрие сълзите й, да се смее на нейните детски лудории, да похвали малките й завоевания, да я упрекне, да я поглези и да я обича. Нейната баба беше онази, която я направи такава, каквата е. Тя вдъхна сигурността и вътрешната сила, с която да посрещне истината без страх и с открито сърце...

Паола не чу Ема да влиза в салона. Ема, както и Паола, поспря за малко, възхищавайки се тихо преди всичко на внучката си. „Колко е красива“ — помисли. „Красива като старинен портрет“. В Паола имаше нещо наистина изящно, средновековно, подчертано този ден с високата, богата яка, дългите бухнали ръкави, които се стягаха около деликатните китки. Дрехата й бе тъмновиолетова и този цвят подчертаваше виолетовите оттенъци в очите й, дълбоки езерца върху

бялото като алабастър лице. Черните ѝ коси бяха изтеглени назад и привързани на тила със старинен гребен от черупка на костенурка. Не носеше никакви други накити, освен чифт обеци с диаманти, които деликатно улавяха и отразяваха слънчевите лъчи.

— Ето те и тебе, скъпа, — каза Ема, прекосявайки грациозно салона. — Имаш превъзходен вид след ездата.

Паола вдигна глава, почти трепвайки.

— О, бабо, изплаши ме! Бях на много километри далеч от тук.

Докато заемаше място до внучката си, Ема забеляза чайника.

— Господи, виж само! Хилда понякога е невероятна! — промърмори, поклащайки глава с добро чувство. — Как можем да изядем всичко това? Съвсем скоро ще бъде и вечерята! И после не съм гладна. Хилда ще се разсърди, ако не уважим чая ѝ.

— Аз обаче съм огладняла, така че не се тревожи — отсече Паола, и отхапа от един сандвич. — Навън беше студено и яздих километри. Гладна съм като вълк! — отхапа още от хлебчето, докато Ема я гледаше с удоволствие.

— Щастлива съм като те гледам, че един път и ти ядеш с охота. Иначе приличаш на врабче, когато седнеш на масата. Не е чудно, че си толкова слаба...

В този момент телефонът звънна и Паола скочи на крака.

— Не се притеснявай, бабо, — каза, пресичайки тичешком салона. — Вероятно е някой от семейството. — Вдигна слушалката. — Да, Хилда? Добре, ще говоря. Моля? Аз съм Паола, искаш ли да говориш с баба? — остана един миг да слуша и отговори: — О, добре. Да, ясно. Довиждане. — Постави слушалката и се върна на мястото си — Беше леля Елизабет. Пристига утре сутрин с близначките и... своя съпруг.

— Добре, сега поне знаем — отсече Ема, подсмиввайки се. Телефонът звънна отново. — О, Господи, надявам се, че няма всички да ни звънят един по един, за да ни кажат кога пристигат. Така можем да си имаме работа цял ден — възкликна Ема, загубила търпение.

Паола се свърза отново.

— Емили! Как си? — засия като чу гласа на братовчедка си, с която бяха големи приятелки. — Да, разбира се, че можеш, тук е. Постави слушалката върху бюрото и се обърна към Ема. — Емили е, бабо, иска да говори с теб.

— Като познавам Емили ще бъде един дълъг разговор — засмя се Ема, оставяйки чашата чай. Отиде до бюрото си, седна. — Моля, скъпа? Как...

— Добре съм, бабо, — прекъсна я Емили, задъхана както винаги. — Не мога да остана дълго на телефона, много бързам. Искрах само да ти кажа, че Сара пристига от Лондон със самолет днес следобед. Ще мина да я взема на летището днес в шест и половина, така ще успеем за вечеря. О, Александър ми каза, че сигурно ще закъснее. Чичо Кит го отчайва с новите машинарии и го е задължил да прегледа всички сметки. Александър е въвн от себе си, независимо от това мисли, че ще бъде в Пенистън Роял към осем, ако не е много късно. Забравих... Джонатан обаче пристига с влака в Лийдс и ще вземе такси.

Цялата тази информация се изля като непрекъснат поток, типично за Емили. С една искра на забава в очите, Ема се разположи удобно в креслото и остана търпеливо да слуша. „Емили винаги бърза, повече и от мене“ — помисли Ема, после с напевен глас каза:

— За някой, който толкова бърза, подобен разговор е по-скоро дълъг, скъпа Емили.

— Не бъди лоша, бабичко! Какво мога да направя, ако племето на твоите глупави внуци ми възложи да предам тези съобщения! Между другото, имам още едно! Филип ще се опита да дойде с мен, ако не успее с Александър. Бабичко, съкровище — Емили поспря, понижи гласа си и заговори с неочаквано убеждаващ глас. — Може ли да ми направиш една услуга?

— Разбира се, скъпа — каза Ема, подтиквайки една разбираща усмивка. Познаваше много добре ласкавия глас на внучката си, когато се стремеше да получи нещо.

— Може ли да взема на заем една от твоите официални рокли? Когато заминах за Брадфорд миналата седмица взех най-необходимото. Не знаех, че ще се състои този голям семеен празник. Нямам какво да облека. Днес хвърлих поглед в магазина, но е толкова потискащо, бабичко.

Ема се засмя.

— Ако мислиш, че вечерните рокли в магазина са потискащи, не зная какво ще намериш по вкуса си тука, съкровище, — каза Ема и си помисли какво привлекателно можеше да намери в нейния гардероб една двадесет и една годишна русокоса красавица.

— Червената рокля от шифон, бабо. Тази от Париж, много ми отива. И гладките червени обувки, — продължи Емили с развълнуван глас. — Може ли да я облека само тази вечер? Обещавам, че ще съм внимателна.

— Бях абсолютно забравила за тази дреха, Емили. Разбира се, че можеш да я облечеш, ако желаш, даже не си спомням защо съм я купила. Ако ти харесва толкова, защо не я вземеш изобщо? — подсказа в порив на щедрост.

Емили задържа дъха си от изненада и възкликна:

— О, бабо, съкровище! Наистина ли! Наистина ли не я носиш, бабо?

Ема се засмя.

— Не, мила, не ме интересува, много е ярка за мен. Ако искаш, твоя е.

— О, бабо! Тю да се не види! Благодаря, благодаря! Ти си ангел! Е... бабичко...

— Да, Емили, какво друго?

— Ще бъде нахално от моя страна да те помоля да ми заемеш и старите брилянтни обеци, разкошната рокля изисква... Ти как мислиш? — заключи с възбуден глас. — Изисква накити от класа, не си ли съгласна?

Ема избухна в смях:

— Сериозно, Емили, много си смешна, не знам за какво говориш. Кой ще да са тези стари брилянтни обеци?

— Ами онези като капки, бабо. Слагаш ги толкова рядко, че сигурно си забравила за тях — отсече Емили с надежда в гласа си.

— А, онези, да. Можеш да ги вземеш и тях, и всичко, каквото ти дойде на ум, скъпа. А защо нищо не ми казваш как вървят работите в магазина в Брадфорд?

— О, благодаря, благодаря, бабо! Имам предвид обещите. Работите тук вървят чудесно. Ще ти разкажа по-късно за промените, които направих тук, за да влезе малко чист въздух.

— Добре. Доколкото разбрах, следващата седмица ще бъдеш в Лийдс. А довечера ще ми разкажеш всичко за промените. Няма смисъл да продължаваме сега. Впрочем, майка ти току-що телефонира и каза, че пристига утре с...

— Тю, да се не види, бабо, за момент забравих! — прекъсна я Емили набързо. — Искан да те предупредя за нещо ужасно, мама имаше жестока кавга с близначките относно подаръка, който искат да ти направят. Нещо като статуя, която тя намираще чудовищна и много голяма, за да я сложи в багажника на колата. Близначките бяха така ядосани, че решиха да останат да живеят при теб. Казвам ти го, поне да знаеш какво те очаква! — въздъхна мелодраматично. — Небеса, какво семейство!

— Благодаря за предупреждението, скъпа, — отговори Ема предпазливо. — Но да не мислим за това сега. Сигурна съм, че когато пристигнат близначките ще са се успокоили. Разбира се, ако желаят, могат да останат тук колкото искат. Свърши ли, Емили? — запита накрая Ема, която въпреки търпеливостта си искаше да приключи разговора.

— Да, небеса, трябва да бързам, имам да върша милион неща, ще се видим довечера.

— Довиждане, скъпа... — Ема избухна в смях. Емили бе затворила телефона. Без да прекъсва смеха си тя се облегна на креслото и поклати глава. — Не се учудвам, че директорите на магазините изтръпват, когато видят, че пристига Емили. Истински ураган.

Паола потвърди с глава.

— Така е, но в работата си е много добра, бабо. Мисля, че можеш да вземеш предвид идеята да я пратиш в магазина в Париж за малко. Ще бъде великолепно за нея.

Ема вдигна вежди от учудване.

— Вече мислех по този въпрос, но тя не говори френски.

— Обаче да, бабо. От известно време го учи — обясни Паола, опипвайки внимателно почвата. — Емили би била луда от радост и съм сигурна, че успешно ще реши всички проблеми там.

— Добре, ще си помисля — отвърна Ема със задоволство.

Емили бе прецизна и разумна — това го знаеше, сигурно би било добро решение. Емили, като останалите ѝ внуци на подходяща възраст, работеха в Предприятия Харт с ентузиазъм. А Емили беше неуморима. По този въпрос щеше да помисли, но сега имаше по-спешни задачи за решаване.

— Проучих разположението на местата на масата за вечеря — подхвана, наливайки си нова чаша чай. — Смятам, че са подредени добре. Постарах се да разделя онези, които не се разбират много. — Измъкна от джоба си един лист и го подаде на внучката си.

— Поздравявам те, бабо! — отсече Паола. — Толкова много сме и ти добре знаеш колко труден е всеки един от нас. Невъзможни наистина.

— Да, така е — отговори Ема. Фиксирайки внучката си с изучаващ поглед, попита: — Мисля си, че всички са решили, че този път ти дърпаш конците, а?

Този неочакван въпрос накара момичето да подскочи.

— Не смятам... — започна несигурно — може би... — помисли си за ожесточението между своите сродници и каза: — О, те са такива пиявици, бабо! Не зная защо си губиш времето с тях. Извинявай, зная, че в края на краищата са ти деца, но всеки път като помисля за тях излизам от кожата си.

— Няма нужда да се извиняваш, скъпа, много добре знам какви са — Ема се усмихна. — Не се заблуждавам, че идват при мен от уважение. Напротив, приеха поканата, тласкани от любопитство. Ястребите обикалят около жертвата си. Но аз все още не съм умряла и нямам намерение за това поне в момента — заключи тържествуващо Ема.

Паола се наведе напред, вглеждайки се в очите на баба си.

— Щом е така, щом знаеш какви са, защо ги покани, бабо?

Ема се усмихна загадъчно:

— Исках да ги видя всички събрани заедно за последен път.

— Не говори така, бабо! Вече си добре. Ще се погрижим за теб. По дяволите работата! — възкликна Паола с жар.

— Нямах предвид, че се оттеглям, скъпа, казах, че за последен път ги каня на сбирка от този вид — изясни Ема. — Има един семеен въпрос, който е неотложен и се отнася до всички тях — стисна устни решително и в очите ѝ блеснаха заплашителни искри.

Загрижеността изчезна от лицето на Паола.

— Обещай ми, че няма да се тревожиш, бабо — помоли, вглеждайки се в израза на лицето на баба си. — Не е ли твърде рано да се занимаваш със семейни въпроси? Не беше ли възможно да се поизчака?

— О, нищо съществено, скъпа, — увери я Ема, повдигайки рамене. — Само някои юридически подробности. Бъди сигурна, че няма да позволя на никой да ме тревожи. По-скоро съм нетърпелива да ги видя.

— Не съм толкова сигурна! — възрази Паола. — Може ли да видя разположението на местата?

— Разбира се, съкровище — и подаде листа — Ето. — Остана неподвижен.

Погледът на Паола пробягна набързо по списъка. Ема нито за миг не я изпускаше от погледа си. Очите на внучката ѝ се спряха, разшириха се в недоумение.

— О, бабо, защо, защо? — в гласа ѝ се чувстваше възмущение, докато листа падаше върху килима. Ема остана мълчалива, докато първоначалната изненада премине и Паола дойде на себе си. — Защо? — повтори момичето, скочи на крака с треперещи устни и пребледняло лице. — Защо постъпваш така, бабо? Нямах право да каниш Джим Феърли утре вечер! Той не принадлежи към семейството. Не искам да идва тук! Няма да го понеса, разбираш ли? Как можа, бабо!

Изтича към прозореца и от потръпването на крехките ѝ рамене Ема разбра за борбата, която водеше, за да се успокои. Сърцето ѝ се сви пред толкова мъка, която чувстваше и дълбоко въздъхна.

— Ела тук, скъпа, седни. Трябва да поговорим — каза с топъл, пълен със съчувствие глас.

Паола се обърна изведнъж, очите ѝ бяха толкова мрачни, че изглеждаха тъмносини.

— Не ми се говори, бабо. Поне не за Джим Феърли. — Остана неподвижна до прозореца, преливаща от възмущение, предизвикателство и мъка.

Изведнъж Ема я видя — страшно млада, затрогваща и уязвима. „Нея обичам най-много от всички на света. Повече от всичките си внуци. Само тя ми е отплата за цялото ми трудно съществуване до сега. Това момиче, силно, смело и предано е готово да постави моите желания над своето щастие.“

— Ела тук, скъпа. Трябва да ти кажа нещо важно.

Паола погледна Ема с отсъстващ поглед. Без съпротива като сомнамбул доближи дивана и седна. В нея имаше някаква твърдост и решимост, които плашиха Ема. Тя разбра какво трябва бързо да обясни,

за да изчезне завинаги този израз от лицето на любимата ѝ внучка. Бе поканила Джим Феърли, без да говори специално за това, но момента го изискваше. Трябваше да се сложи край на мъките на момичето.

— Поканих Джим Феърли утре, защото косвено е въвличен в семейните въпроси, за които ти казах преди малко — поспря се, пое дъх и продължи спокойно, — но това не е единствената причина. Поканих го и заради тебе, и мога да добавя, че ми се стори щастлив да приеме поканата.

— Какво имаш предвид... за мене? — промърмори Паола. Един пламък от червенина покри лицето ѝ и устните ѝ отново потрепераха. — Не разбирам... бабо... да го поканиш за... за мене... какво в същност искаш да кажеш? Винаги си мразела Феърли.

Ема се изправи и седна близо до внучката си.

— Вече съм стара, Паола, като една стара твърдоглавка, която трябваше да се бори за всичко, което е постигнала. Вече уморена, за да е ожесточена. По дългия си път натрупах и малко мъдрост. Онзи ден се запитах защо безразсъдната гордост на една старица ще трябва да попречи на щастието на единственото същество на този свят, което обичам. Дадох си сметка, че съм егоистка и глупава да позволя събития, станали преди повече от шестдесет години да влияят на решенията ми днес.

— Продължавам да не разбирам — промърмори Паола.

— Опитвам се да ти кажа, че нямам нищо против да се срещаш с Джим Феърли. Вчера имах дълъг разговор с него. Успях да разбера чувствата му. Той не се е променил и все още има сериозни намерения към теб. Днес след обед му казах, че ако желае да се ожени за теб ще има не само моето съгласие, но и благословията ми. От все сърце ви благославям и двамата.

Паола остана безмълвна. Съзнанието ѝ не можеше да възприеме това, което баба ѝ казваше. От месеци си бе забранявала да мисли за Джим Феърли и разбра, че за двама им не съществува бъдеще. Бе жестока към себе си, отхвърляйки всякакво чувство. Бе се отдала на работата си, за да заглуши нещастията си. През мъглата от сълзи виждаше лицето на Ема, лицето, в което имаше доверие, което обожаваше. Ема се усмихваше нежно, очите ѝ бяха пълни с мъдрост и разбиране. Полека сълзите се търкаляха върху страните на Паола.

— Не мога да повярвам, че си променила мнението си, бабо — каза с измъчен глас.

— Обаче да!

Тези простички думи, произнесени с увереност, прободоха изтерзаното сърце на Паола. Самообладанието ѝ се стопи като сняг под лъчите на пролетно слънце. Избухна в ридания, тялото ѝ разтърсвано от чувства толкова дълго, се поддаде. Отпаднала, протегнала ръце към Ема, Паола се хвърли в прегръдките ѝ, както когато бе малка, едно време. Ема започна да милва косите ѝ и да ѝ говори успокоително:

— Ще видиш, малката ми, че всичко ще бъде както трябва.

Постепенно хълцанията се успокоиха и Паола вдигна глава, за да погледне Ема.

— Не желая никога да те виждам нещастна, докато съм жива — и с ръка изтри сълзите ѝ.

— Не зная какво да кажа, бабо, толкова съм объркана! Не мога да повярвам. Джим. Джим! — сърцето на Паола сякаш щеше да се пръсне.

— Добре зная как се чувстваш, скъпа, — каза Ема и лицето ѝ се проясни. — Сега ще ми направиш ли удоволствие, скъпа, телефонирай на Джим, още е в редакцията. Очаква да му позвъниш. Дори, ако искаш го покани още тази вечер. Не, по-добре върви ти в Лийдс и вечеряйте двамата сами. Емили и Сара ще ми правят компания. Може би и Александър, а и останалите. Повечето ще дойдат за вечеря. — Засмя се щастливо. — В края на краищата, имам и други внуци.

Паола я прегърна силно, целуна я и изчезна.

„Сякаш има криле на раменете, за да долети при любовта си“ — помисли Ема. Мисълта ѝ се задържа върху Паола и Джим и тяхното щастие. Полека-лека, пред камината, мир обхвана съзнанието ѝ. Събудиха се забравени спомени от младостта, с които тя остана сама, докато чакаше останалите си внуци. Спомни си за Феърли. Всички, освен последния от рода — Джеймс Артър Феърли — бяха вече мъртви. — Защо трябваше да страда и с него, и Паола за грешките на семейството си. И Ема си помисли: „Добре, че взех това решение! Това е подаръкът ми за нея. За двамата.“

Навън се стъмваше и в стаята, осветена от блясъка на пламъците, се очертаваха загадъчни форми и сенки върху стените и тавана. Всред тях сякаш долавяше старите познати образи, приятелите и

неприятелите, всички мъртви вече. Призраци... призраци, които не можеха да я докоснат.

„Животът е странен, — помисли — като кръг. Моят започна с Феърли и ще завърши с тях. Двата края се допряха и кръгът се затвори.“

**ЧАСТ ВТОРА
ПРОПАСТТА
1904 — 1905**

5.

*Дълъг и труден е пътя
от Ереба^[1] до просветлението...*

Джон Милтън,
„Загубеният рай“

— Ма-ма, будна ли си? — викна Ема с тих глас, оставайки на прага. Никой не отговори.

Момичето се забави, без да знае какво да прави, наострайки уши да чуе и най-малък шум, но стаята беше неподвижна и тиха като гроб. Нервно загърна шала около крехките си рамене, потръпвайки под тънката нощница от пронизващия утринен студ и бледото лице в сянка.

— Ма! Майко! — повтори шепнешком разтревожена, промъквайки се внимателно и пипнешком сред бедните мебели в стаята. Очите ѝ не бяха свикнали с тъмнината. Потръпна, отблъсната, когато до ноздрите ѝ стигна застоялият дъх на мръсно бельо и пот: постоянният мирис на бедността и болестите. Ема задържа дишането си и се застави да продължи.

Стигнала до ръба на леглото, сърцето ѝ замря в гърдите при вида на болната жена, която лежеше безжизнено под разбърканите завивки. Майка ѝ умираше. Може би вече беше умряла. Вълна от паника стресна крехкото ѝ тяло. Наведе се напред към тялото на майка си, сякаш искаше да ѝ вдъхне нова сила и живот. Конвулсивно стисна клепки и започна да мълви молитва. „Моля те, Господи, не позволявай майка ми да умре! Ще бъда добра до края на живота си. Ще правя всичко, което искаш. Да, Господи, скъпи, всичко, което ти пожелаеш! Само не позволявай мама да умре!“ Ема вярваше, че Бог е добър и милосърден. Майка ѝ беше казала, че Бог е безкрайната доброта и прощава на своите създания. Ема не вярваше в отмъстителния Бог, който методисткият свещеник описваше в своите неделни проповеди. Майка ѝ беше казвала винаги, че Бог е любов, а тя знаеше всичко. За Ема Бог бе наистина милосърден и щеше да отговори на молитвите ѝ.

Отвори очи и погали бледото трескаво чело на жената.

— Ма! Ма! Чуваш ли? Как си? — попита отново с треперещ от страх глас, но не получи отговор.

В трепкащата светлина на свещта лицето на жената беше бяло като тебешир и лъскаво от потта, която го покриваше. Кестенявите коси, някога прекрасни, сега падаха безжизнени и сякаш безцветни, объркани като кълбо върху възглавницата. Върху лицето ѝ се четеше благост, която нито мъката, нито страданията бяха успели да премахнат. Всяка следа от някогашната красота обаче беше изтрита от опустошителната мизерия, от годините на борба за съществуване и накрая от болестта. Сянката на смъртта заобикаляше Елизабет Харт, която нямаше да доживее да види как пролетта разцъфва. Беше изтощена от безмилостна болест, която ден след ден разяждаше младото ѝ тяло, превръщайки я в набръчкана старица, а нямаше още тридесет и четири години.

Стаята, в която лежеше болната беше мрачна и мизерна в своята голота. Леглото заемаше почти цялото свободно пространство под наклонения покрив. Освен него в стаята имаше малко предмети. В ъгъла между леглото и прозореца беше сложена разнебитена маса с една черна библия, керамична чаша и лекарството, предписано от доктор Малкъм. До вратата беше поставен груб, недодялан, дървен сандък. На отсрещния край до прозореца бе поставен леген. Къщата беше в полите на голи хълмове и винаги бе влажно, особено зиме, когато северният вятър донасяше дъждове и сняг. Въпреки влагата и голотата на стаята, която говореше за бедност и разруха тя бе изключително чиста. Перденца от памучен плат, изпрани и колосани, красяха прозореца. Мебелите блестяха, лъснати с восък от неуморимите ръце на Ема. Прашинка нямаше върху дървения под, отчасти закрит с груб килим, тъкан от многоцветни вълнени отпадъци. Само леглото беше запуснато и в безпорядък, понеже Ема можеше да сменя чаршафите само веднъж седмично, когато се връщаше от Феърли Хол, къщата, в която прислужваше.

В този момент Елизабет се помръдна с усилие.

— Ти ли си, Ема, скъпа, — гласът ѝ бе пълен с тъга, чувстваше се и болката, която изпитва.

— Да, майко, аз съм! — възкликна Ема, хващайки майка си за ръка.

— Колко е часът?

— Едвам четири. Старият Уили ни изхвърли от леглото много рано. Съжалявам, майко, че те събудям, но исках да разбера как се чувстваш, преди да тръгна за Феърли Хол.

Елизабет въздъхна.

— Разбира се, дъще, не по-зле от обикновено. Не се вълнувай сега. След малко ще стана и... — прекъсна разтърсена от мъчителна силна кашлица.

Ема побърза да сипе от лекарството в чашата. Подхвана майка си за крехките рамене и ѝ помогна да пие.

— Изпий това, майко, ще ти подейства добре. — Нарочно го каза безгрижно. Дълго го бе тренирала, за да не тревожи майка си.

Между пристъпите на кашлицата Елизабет се насили да изпие няколко глътки от лекарството. После отпусната от жестоката атака успя да каже:

— Ще бъде по-добре да слезеш и да се погрижиш за момчетата и баща си, съкровище. Аз ще си почина още малко и може би преди да тръгнеш на работа ще ми донесеш чай. — Трескавият блясък в очите ѝ бе угаснал и за миг погледът на Елизабет се проясни и стана съзнателен, за това, което я заобикаля.

Ема се наклони, за да целуне хлътналите бузи на майка си и да оправи с любов завивките.

— Да, майко, да. — Излезе от стаята и затвори внимателно вратата зад гърба си.

Докато слизаше по стръмната каменна стълба до нея достигнаха заплашителни гласове. Ема се спря, гърлото ѝ се сви при мисълта за сцената, която я очаква. Брат ѝ Уинстън и баща ѝ отново се караха. Остротата на спора беше съвсем очевидна, ако се съдеше по гласовете им. Ужасът, че можеха да достигнат и до майка ѝ я накара неволно да изохка. Ако майка ѝ можеше да ги чуе щеше да допълзи от горе, за да ги усмири, а това щеше да ѝ струва последната искрица живот. През последните седмици Елизабет бе отслабнала много. Не можеше да става от леглото и се бе превърнала в затворничка на бедната стаичка под покрива. Всеки път, когато чуеше гневните викове на мъжете, плачеше дълго и отчаяно, а от това треската ѝ се увеличаваше и кашлицата я разтърсваше до задушаване.

— Глупаци! — възкликна Ема високо. — Възрастни мъже, а се държат като хлапета. Твърде големи егоисти сте, за да помислите и за бедната ни майка. — Гневно заслиза по стълбата.

Отвори вратата на кухнята и застана на прага. Напрегнато стискаше с пръсти дръжката.

Обратно на тъжната стая на горния етаж, кухнята, която ползваха и за всекидневна, беше топла и привлекателна. В камината гореше буен огън и голям чайник свистеше, приятно за ухото. Тапетите на едри цветя бяха загубили вече свежестта си, но цветните нюанси по стените създаваха настроение. От двете страни на камината блестяха добре излъскани украшения от месинг. Централната част от стаята се заемаше от голяма маса, заобиколена от шест тапицирани стола. Подът от рендосани дъски беше лъснат. Белите дантелени перденца на прозорците освежаваха допълнително обстановката.

Това беше образ, който Ема носеше с умиление дълбоко в сърцето си, особено когато беше далеч във Феърли Хол. Това чувство я топлеше винаги, когато беше сама и тъжна. В този момент обаче скъпият за нея образ беше разрушен. Всяко нещо си беше на мястото, нищо не беше махнато или разместено и въпреки това атмосферата беше напрегната и враждебна. Баща ѝ и брат ѝ, изпълнени с взаимна ненавист се нападаха като обезумели, без да държат сметка за останалите.

Джон Харт, по прякор Големия Джак, беше висок и силен мъж. Повече от метър и осемдесет и пет на ръст той вървеше изправен и с горда осанка. През 1900 година беше воювал срещу бурите в Африка и за него се говореше, че с тежкия си юмрук с един удар може да свали човек на земята. Добре сложен, Джак имаше привлекателно лице и излъчваше някаква груба, сурова красота, която се подчертаваше и от гъстите черни къдрави коси.

В момента той стърчеше над сина си Уинстън с вдигната ръка, готова да го удари.

— Не желая да слушам повече да говориш, че ще се запишеш във флота, момче, добре да знаеш! Малолетен си и няма да получиш съгласието ми. Да приключваме, ако не искаш да изпиташ каиша върху гърба си!

Уинстън погледна баща си гневно. Лицето му беше почервеняло и изкривено от яд, очите му святкаха.

— Ако реша да отида, ще отида, не можеш да ме спреш! Ще избягам от тази дупка, забравена и от Бога. До гуша ми е дошло от мизерия, разорение и смърт...

— Отвратително чудовище! Как смееш да приказваш така? Ще видим кой командва тук!

Момчето остана за миг като парализирано и пристъпи с вдигната ръка, сякаш да удари баща си. Забеляза застрашителния блясък в очите му, стресна се, пребледня и се спря като закован, уплашен от силата на противника си. Уинстън беше също добре сложен, но приличаше на майка си, беше деликатен по телосложение. Още от малко момче беше изключително проникателен, за да разбере, че красотата е голямото му оръжие, а не физическата сила. Разбираше, че не може да се противопостави на силата на баща си.

— Не мисли, че не забелязах, Уинстън! Сега ще ти покажа как се вдига ръка срещу баща. Ще го запомниш за цял живот! — Междувременно беше хванал здраво каиша от здрав черен гъон.

— Няма да ме уплашиш, татко — викна Уинстън със силен глас, отстъпвайки разумно към бюфета, така че масата да остане между него и баща му. — Няма да смееш да ме удариш. Майка няма да ти прости, ако ме закачиш с този каиш!

Големия Джак изглеждаше като глух, пристъпвайки с вдигната във въздух ръка. Сигурно щеше да замахне, ако в този момент Ема не се хвърли към него, за да му попречи. Треперещо от гняв, момичето застана пред баща си, без да се двоуми. Единствена, освен нейната майка, Ема се осмеляваше да му се противопостави и винаги успяваше да го усмири и да го направи послушен като херувим.

Когато заговори, гласът ѝ беше тих, но авторитетен.

— Тихо, татко! Какво те е прихванало? Да викаш като полудял рано сутрин, докато майка горе е зле. Засрами се, татко! Сега сядай да си изпиеш чая, без да вдигаш повече врява. Ако не престанете, аз ще се махна от къщи и ще видите тогава! Ех и вие! — Ема не преставаше да държи здраво бащината си ръка. — Хайде, татко, не бъди вироглав — каза Ема по-тихо и настоятелно. — Нашият Уинстън няма да се запише никъде. Само така си приказва.

Ема се обърна рязко и погледна брат си. Той се беше окопитил и се провикна:

— Така си мислиш ти, госпожице Всезнайка. Този път не си познала.

— Стига, Уинстън — твърдо каза Ема. — Още малко и ще накарате мама да слезе. Не си ли даваш сметка какво ще й коства това? И свършвай с глупавите си приказки, че ще се записваш във флота. Татко е прав. Още си много млад. И после, ако заминеш, това ще съкруши сърцето на мама.

Очите на Уинстън блестяха от необикновена враждебност:

— Една госпожичка Всезнайка и нахална отгоре на всичко — извика саркастично. — Гледай си работата, мила. Бъркаш се във всичко. Повдига ми се от теб. Четири кокала на кръст си и се правиш, че разбираш нещо от живота, Ема Харт. — Въпреки цялата лошотия, бликаща от тези думи, Уинстън се отдръпна сразен от погледа на сестра си, към която без сам да си дава сметка изпитваше страхопочитание. За да прикрие в очите на другите слабостта си, Уинстън каза на един дъх: — Наперена самохвалка, ето това си ти, Ема Харт!

Момичето стисна зъби и се направи, че не го засяга това оскърбление.

Джак изглеждаше объркан от кавгата между двете си деца и беше успял да успокои малко гнева си. Извъръщайки бавно глава каза със спокоен глас:

— Хайде стига, Уинстън. Остави на мира сестра си. Достатъчно неприятности създаде днеска. Ще мине доста време, докато ги забравя. Трябва да ти го кажа, момчето ми.

— Но тя все се бърка в моите работи... — започна да обяснява Уинстън, но прекъсна ужасен от застрашителния поглед на баща си и с грацията на хищник се промъкна през стаята до ъгъла, където Франк, по-малкия брат, се беше сврял по време на кавгата.

Ема не губеше от очи движенията на брат си. Буквално гореше от яд пред глупостта и безсрамието му да предизвиква гнева на баща им и да не може да си държи езика зад зъбите. Като го видя да утешава братчето им, което още не можеше да дойде на себе си от уплаха, Ема бе пронизана от мисълта, че може би щеше да е по-добре да се махне. Тази мисъл я смути и тя пусна бащината си ръка. Уинстън винаги досега е бил неин съюзник. Нейният най-верен приятел. До днес не би могла да си представи къщата без него. Констатацията, че може би

това не е така, спря дъха ѝ. Поривисто се обърна отново към баща си и му каза тихо:

— Хайде, татко, ела на масата.

За миг Джак Харт отстъпи под лекия, но твърд натиск на ръката на Ема. Погледна момичето. То беше толкова слабичко, че с един замах можеше да го запрати в другия край на стаята. Но той досега нито веднъж не беше посегнал да удари дъщеря си. Остави се послушно да бъде заставен да седне на големия стол. Вгледа се в бледото личице — винаги сериозно и замислено, още развълнувано от обидата и страха и се трогна, както единствено Ема от децата му можеше да го трогне. В този момент, наблюдавайки дъщеря си, единствена в къщата, която смееше да му се противопостави, разбра интуитивно, че се сблъсква с една непреклонна воля. Потресаващото в случая беше, че тя се появява в едно толкова малко момиче. Непримиримото поведение на детето му, го изпълваше с гордост и безпокойство. Беше горд със силата на Ема и в известен смисъл се плашеше от това. Рано или късно тази черта на характера ѝ щеше да ѝ донесе неприятности, беше сигурен в това. Щеше да израсне като независима жена, а в този свят няма място за изява на независим дух. Хората от тяхната класа биват безпощадно смазвани под тежкия крак на господарите. Един ден гордостта на Ема щеше да бъде разбита и Джак се страхуваше от това време. Молеше се на Бог да не доживее това унижение, защото сърцето му щеше да бъде съкрушено, така както щеше да бъде разбито и нейното.

С очи, съсредоточени върху Ема, за първи път във всичките тези години, я видя такава, каквато беше. Видя недохраненото телце, тънкото вратле, изпъкналите кости на раменцата под нощницата. Но видя и нещо друго. Видя прозрачната кожа, бяла като снега по високите хълмове. Видя искрящите очи с изумруден блясък, точно копие на неговите. Видя буйните коси с отгънък на мед, които ограждаха бялото като алабастър чело. Видя в незрялото телце на детето красотата, която скоро щеше да напъпи. Ще разцъфне ли някога тази хубост? Сърцето му се сви от терзания и гняв пред мисълта за живота, изпълнен с тежък труд и лишения, който я очаква. Ето, вече беше познала тежкия неблагоприятен труд у дома и във Феърли Хол, а беше още почти дете. Гласът на Ема, все още назидателен, го откъсна от размишленията му.

— Тате... Татко, зле ли си? Изглеждаш особено.

— Нищо, нищо, малката ми, нищо не ми е. Видя ли вече как е майка ти?

— Рано сутринта не беше много добре, но сега си почива. След малко ще ѝ занеса чай.

Ема понечи да се отдалечи и Джак ѝ се усмихна с нежност. Тя не отвърна, както очакваше. Вместо това го погали по ръката и го изгледа продължително, което събуди у него странно чувство на вина, сякаш самият той е дете, а Ема е негова майка. Беше безкрайно смутен, защото Ема беше любимата му дъщеря и не желаше да се чувства унижен в очите ѝ. Нуждаеше се от нейното уважение. Механично се наведе и взе обувките си от поставката пред камината. Ставаше късно. Трябваше вече да тръгва за тухларната на Феърли, където работеше заедно с Уинстън. За да се стигне, беше необходим почти час път.

С удвоена енергия Ема се зае да шета из кухнята. Стараеше се да разсее тежката атмосфера, защото не беше в характера ѝ да се мръщи дълго. Скришом поглеждаше Франк, който с отмерен жест мажеше мас върху филии хляб, за да го вземе за обяд. Запретвайки ръкави Ема спря пред него, заела войнствена поза.

— Какво смяташ да правиш, Франк, момчето ми? — възкликна изправена пред брат си. — Мажеш тази мас, като че утрешния ден не съществува! — грабна ножа от ръцете на момчето, което беше объркано, взе част от маста и я върна в буркана. — Не сме господари, Франк! — продължи самата тя да приготвя хлебчетата, разрязвайки ги опитно на две.

Франк направи крачка назад, като я гледаше с големите си като лешници очи, пълни със сълзи. Косите му бяха светлоруси и меки като коприна. Кожата му бе млечнобяла, лицето деликатно, почти женствено с изключителната си красота. Обидата, изписана на миловидното му лице беше причинена от забележката на „госпожичката“, която работеше в дома Феърли като прислужница.

Обръщайки се нетърпеливо към Уинстън, който в момента плакнеше нещо на мивката, Франк възкликна с жален глас:

— Не исках да направя нищо лошо, Уинстън! — Сълзите му се стичаха по страните. — Ема никога преди не ми е казвала, че слагам много мас на хляба! — Обидата от незаслужения упрек причини нов поток от сълзи.

Уинстън, който бе присъствал на сцената бе удивен и развеселен, защото бе разбрал веднага, че рязкото отношение на сестра им бе начин да установи своето материнско влияние между тях. Знаеше, че мърморенето ѝ за хлебчетата са колкото безобидни, толкова и претенциозни. Остави кърпата, с която бършеше и нежно привлече към себе си момченцето.

Ема продължаваше да протестира с глас, пълен с упрек.

— Нямаше да можете да ядете този хляб, даже ако бях разрешила. С толкова мас щеше да ви се повдига още от втората хапка, точно така!

Двете момчета и бащата гледаха слисано Ема, която все още размахваше ножа срещу тях с лице, зачервено от негодувание. Накрая, неспособен да прикрива повече веселието си, Уинстън избухна в смях. Давайки си сметка, че няма нищо обидно в смяха на големия му син и че Ема ставаше все по-сконфузена, и Джак Харт се разсмя, като се удряше по коленете.

Ема стрелна с очи и двамата и заражена от веселбата на мъжете започна да се смее, отначало с половин уста, после все по-силно.

— Колко шум за четири хлебчета — промърмори тя като остави ножа на масата.

Франк ги погледна озадачено един след друг и давайки си сметка за ситуацията, изтри очите и носа си с ръкава на палтото.

— Не се обиждай, Франк, скъпи, не исках да те навиквам така и не си бърши носа с ръкава на палтото! — каза Ема, като го привлече нежно към себе си и леко разроши косите му.

Този момент на веселие бързо разпръсна напрежението, което се беше натрупало и върна чувството на взаимно уважение и солидарност помежду им. Ема продължи с обичайните си маниери на авторитет в семейството:

— Най-добре е да побързате, за да не закъснеете за работа — каза, хвърляйки поглед към часовника на камината. Точно в пет Уинстън и баща му трябваше да тръгнат, за да стигнат в шест. Опипа чайника, който още вреше. — Хайде, Франк, занеси горе чай на мама. — Побутна го и сипа обилно количество захар и мляко в чашата. — Попитай я дали не иска и малко хляб с мармалад. И гледай да побързаш, момчето ми, че има още неща да свършим, преди да тръгнем.

Франк хвана чашата с две ръце и внимателно започна да се изкачва по стълбите. Подсвирквайки, Уинстън започна да раздига масата, докато Джак подреждаше дървата за камината. Ема се усмихна — мирът беше възстановен помежду им.

Джак с привични движения подреждаше дърва и парчета скъпоценни въглища, които да поддържат огъня до идването на леля Лили, която трябваше да се грижи за Елизабет. Той поглеждаше Уинстън, който миеше машинално съдовете от закуската и съжаляваше за гневното си избухване преди малко. Между тях не съществуваше истинска омраза, само враждебност, която все по-трудно потискаха. Джак не можеше дори да упреква момчето за желанието му да напусне Феърли, нито можеше да му разреши да го направи. Доктор Малкъм не бе казал нищо конкретно за здравето на Елизабет, но не беше нужно да си лекар, за да разбереш, че тя умираше. Заминаването на Уинстън щеше да бъде удар за нея. Беше любимият ѝ син, може би, защото бе първородният или пък защото толкова приличаше на нея. Джак не смееше да му разреши да си отиде, нито успяваше да реши как да му обясни причината за това. „Той винаги избира най-неподходящия момент да говорим“ — промърмори през зъби Джак, поставяйки решетката пред камината. За миг се облегна на подпорката на камината, потиснат от отчаяние. Бе отчаяние за Елизабет, изтерзана от живота, отчаяние за децата, които щяха да останат без майка, преди да се стопят последните снегове.

Усети леко докосване по ръката и разбра, че е Ема. Преглътна насила, гърлото му бе стегнато от мъка и се изправи като се мъчеше да се усмихне.

— Да, съкровище, какво има?

— Ще бъде добре да се качиш веднага да видиш мама, ако не искаш да закъснееш, татко.

— Да, момичето ми. Ще си измия ръцете и ще се кача. — Доближи се до мивката, където Уинстън подсушаваше чашите.

— Качи се да поздравяш майка си, момчето ми. Ще те настигна веднага. Знаеш, че ѝ е мъчно, ако не се обадим всички да я поздравим преди да излезем.

Уинстън потвърди и на един дъх изкачи стълбата.

Джак погледна Ема, която стоеше пред печката с чайник в ръка.

— Ще настинеш с тази риза, Ема, и това шалче е много леко. Върви да се облечеш, аз ще довърша.

— Да, татко, аз свършвам — отвърна Ема, докато лъчезарна усмивка озари лицето ѝ обикновено сериозно. Дълбоките ѝ очи блестяха като изумруди и Джак разбра, че влиянието на момичето върху него бе непокътнато. Ема тичешком прекоси стаята и се хвърли на врата на баща си, шепнейки му: — Ще се видим следващата събота, тате.

Обхванат от вълна на нежност, Джак я привлече към себе си и я прегърна, като че искаше да я запази от всички злини.

— Разбира се, скъпа, и се грижи за себе си, моля те! — Преди да продължи, Ема се отскубна от прегръдката му, прекоси като стрела стаята и изчезна. Баща ѝ остана сам в стаята.

С въздишка взе палтото си от закачалката зад вратата и потърси в джобовете кожените ремъци, които ползваше, за да връзва крачолите на панталоните си, да не влиза прах по краката му. Докато ги връзваше с привични движения, се чудеше как да каже на Елизабет, че се е уволнил от тухларната. Това бе много трудно решение в този момент, когато мъчно се намираще работа и мнозина бяха безработни. Джак обичаше да работи на открито, вместо да хвърля лепкавата глина в калъпите по десет часа на ден, което не беше шега. Тежката работа не го плашеше. Причината беше заплащането. Миналият петък се бе спречкал със Стан, майстора.

— Осемнадесет шилинга са малко да ги занеса в къщи в края на седмицата, Стан. Женен съм с три деца. Разбира се, за това не мога да упреквам другите, но проклетия старец Феърли плаща нищожни заплати! И ти го знаеш, Стан — му бе казал в пристъп на гняв.

Стан беше поклатил глава и въпреки че думите му бяха пълни със съчувствие, не посмя да срещне погледа на Джак.

— Да, да, Джак, има нещо вярно в това, което казваш. По дяволите, така е! Но, помисли, и аз не взимам повече от двадесет шилинга, не мога да направя нищо. Вземаш парите или ги оставяш, приятелю.

Джак ги остави и в събота сутринта преглътна гордостта си и отиде с шапка в ръце във фабриката на Феърли. Там бе разговарял с Еди — началника на цеха, приятел от детинство, който го прие за двадесет шилинга на седмица. Не бе много, но все пак добавка.

Сутринта Джак бе намислил да разкаже на Елизабет, но после реши да премълчи. Жена му знаеше, че мрази работата във фабриката и щеше да сметне, че това е жертва от негова страна. Нямахше да ѝ каже нищо, докато не станеше свършен факт. Утешаваше го само едно нещо — фабриката се намиреше в края на града, в долината, на брега на река Айре — само на десет минути от къщи. Щеше да бъде близо, ако потрѣбваше на Елизабет, ако се случи нещо непредвидено.

Часовникът на църквата удари пет и Джак скочи, прекоси стаята с животинска грация, каквато много от високите мъже притежават, без да подозират.

Горе в стаята завари Ема, вече облечена, заедно с Уинстън и Франк. Образуваха една нещастна тройка с техните износени и закърпени дрешки. Но въпреки очевидната беднота всяко от децата имаше своя индивидуалност, нещо благородно, което правеше незначително това, с което е облечен. Децата му направиха място край леглото.

Елизабет лежеше върху планина от възглавници, бледа и изтощена, но трескавият израз, който я разяждаше преди малко беше изчезнал и заместен от относително спокойствие. Ема бе умила лицето ѝ и сресала косите ѝ. Синият шал, наметнат на раменете ѝ, подчертаваше нежния цвят на чудните ѝ очи и на косите ѝ, пръснати по възглавницата. Бледите ѝ страни нямаха цвят. На трепкащата светлина на свещите лицето ѝ приличаше на статуите от слонова кост, които Джак бе виждал в Африка. Като го видя, лицето на Елизабет светна, протегна ръце и го привлече към себе си с жажда, сякаш искаше да го задържи завинаги.

— Имаш чудесен вид, Елизабет, любов моя! — каза Джак с необикновена нежност в гласа.

— Чувствам се по-добре — каза жената с израз на смелост върху лицето. — Довечера, когато се върнеш, ще бъда на крака. Ще ти приготвя бульон от овнешко с кнедли и ще опека пресен хляб.

Мъжът се освободи нежно от прегръдката и положи Елизабет върху възглавницата. Гледаше милото лице, опустошено от болестта и сякаш виждаше прекрасното момиче, което бе делило всички мъки с него цял живот. Елизабет го погледна с такова обожание, че сърцето му се сви от мъка пред безсилието да направи нещо, за да я спаси. Още един път почувства странния подтик, който в последно време все

повече му се натрапваше. Изпитваше непреодолимо желание да я грабне на ръце и да я изнесе от тази бедна стая. Искаше му се да изтича с нея на върха на хълмовете, които тя толкова обичаше. Там горе, където въздухът бе кристалночист и небето щеше да се оглежда в очите ѝ. Джак имаше необяснимото чувство, че жестоката болест щеше да бъде прогонена от буйните ветрове. Елизабет щеше да оживее с обновена енергия.

Дългите летни дни бяха пометени от северните ветрове. Ако сега беше лято, непременно щеше да я занесе горе, на Покрива на света, както го наричаше тя. Щеше да я постави върху възглавница от калуна между нежните папрати и листата на боровинки. Щеше да бъде до нея под върховете на Рамзден Крагс, греейки се на слънце. Но сега това бе невъзможно. Земята беше студена, скована в лед, а върховете бяха самотни и безлюдни под мрачното, натежало небе.

— Любов моя, чу ли какво ти казах? — гласът на Елизабет го върна от фантазиите му. — Довечера ще бъда на крака и ще вечеряме всички заедно пред огъня, както беше преди да се разболея. — Очите на Елизабет блестяха и нотка на жизненост я бе обзела, причинена без съмнение от присъствието на мъжа ѝ.

— Не трябва да ставаш, любов моя — отговори Джак тихо с прегракнал глас. — Докторът казва, че трябва да бъдеш на пълна почивка. Лили ще дойде по-късно да се грижи за теб и да приготви вечерята. Обещай ми, че няма да правиш глупости, любов моя.

— О, толкова си неспокоен, Джон Харт! Обещавам ти го, ако това ще те успокои. Ще остана в леглото. — Елизабет никога не бе се обръщала към мъжа си с умалителното Джак.

Джак се наведе към съпругата си, така че само тя да може да го чуе.

— Обичам те, Елизабет, с цялото си сърце!

Елизабет го погледна и в дъното на очите ѝ пробягна любовта от едно време, непроменена и непроменима.

— И аз те обичам, Джон! До деня на моята смърт и даже след това — му отговори.

Джак я целуна без да я погледне. Когато се оттегли от леглото, направи го като автомат, сякаш бе загубил контрол над силното си тяло.

— Хайде, Уинстън — възкликна, пресичайки стаята, — целуни майка си и да вървим. Вече е късно, момче!

Момчетата си взеха довиждане, целунаха майка си и излязоха. Останала сама в стаята, Ема седна на ръба на леглото.

— Майко, трябва ли ти нещо, преди да тръгна?

Елизабет поклати глава.

— Чаят беше чудесен, съкровище. Не ми трябва нищо. Не съм гладна, скоро ще дойде леля Лили.

— Не си гладна. Как ще се възстановиш, ако не се храниш? — попита Ема. С пресилена веселост каза: — Добре, мамо, но трябва непременно да изядеш това, което леля Лили ще ти донесе. Трябва да имаш сили!

Елизабет се усмихна слабо.

— Бъди спокойна, мила.

— Искаш ли да загася свещта? — попита Ема, готвейки се да излезе.

— Да, скъпа, моля. Ще си почина още малко. Ти си добро момиче, Ема, не знам какво щях да правя без теб. А сега, бързай! Не искам да закъсняваш, щом госпожа Търнар ти разрешава да идваш да ме виждаш в средата на седмицата. И бъди старателна. Госпожа Феърли е една истинска дама, това е святата истина.

— Да, мамо — промълви Ема, потискайки сълзите си, целуна нежно майка си, оправи завивките и възглавниците. — В петък вечер, като се връщам в къщи, ще потърся да ти набера малко калуна, за да ти донеса. Може би между скалите е останал някой стрък.

---

[1] Едно от имената на Ада. — Б.пр. ↑

6.

Джак и Уинстън бяха тръгнали за тухларната и Франк беше сам в кухнята, осветена от трептящата свещ и пламъците в камината. Момчето седеше в огромния стол до огнището, което го правеше да изглежда още по-малко и крехко, отколкото беше в действителност. Деликатен по структура, Франк бе изненадващо развит, като малък териер, само нерви.

Тази сутрин беше по-тъжен от всякога. Деформираните работни панталони, наследени от Уинстън му придаваха още по-тъжен вид, но това беше само външно. През целия си съзнателен живот до сега, той съществуваше в един свой собствен свят на блестящи образи и неочаквани събития, които правеха ежедневно му съществуване като нещо второстепенно. Този фантастичен и така свършен свят го предпазваше от разочарованията и неволите, подхранвайки го с вътрешни сили, които го караха да забрави условията, в които живее.

Всъщност Франк беше щастливо момче. Винаги можеше да се скрие в своя измислен фантастичен свят и единственото събитие в краткия му живот, което го бе разтърсило и натъжило беше принудата да напусне училище предишното лято. Със сърце, пълно със съчувствие, баща му каза, че в семейството ще бъдат добре дошли мизерните стотинки, които можеше да спечели с труда си. Така, на дванадесет години той бе принуден да напусне училище. Франк бе много добър ученик, жаден за знания. Учителката съжаляваше като разбра, че занапред съдбата му ще е свързана с фабриката. Бе очевидно, че при по-благоприятни обстоятелства момчето щеше да си пробие път в живота, но сега беше осъдено от произхода си, да се роди в бедно семейство.

Въпреки че Франк не посещаваше училището, продължаваше да се самообразова, както може. Четеше и препрочиташе бедната сбирка от книги, похабени от много четене. Четеше и всичко друго, което му попадне. Думите упражняваха вълшебно въздействие върху Франк, той ги обичаше дълбоко и дори ги обожаваше.

В този миг момчето седеше пред огъня, загледано в пламъците с чаша чай в ръцете и отнесен поглед, който подсказваше за невероятните видения, които пламъците предизвикваха в съзнанието му. Бе обзет от поетични мисли, така крехки, за да бъдат докоснати, докато възторжен израз осветяваше усмихнатото му лице.

Скърцането на отварящата се врата го стресна. Мълчалива и загрижена, Ема влезе в стаята. За да покаже присъствието си, Франк отпи от чая, докато големите му като лешник очи не изпуснаха от погледа си сестра му.

— Още е тъмно навън, ще почакаме малко — каза Ема, без да го погледне. — Можем да изчакаме, докато се развидели. Ще спечелим загубеното време като тичаме по част от пътя до Феърли Хол.

Франк остави чашата и каза:

— Татко напълни чайника, Ема, и ми поръча да ти приготвя хлебче. Оставих го там, до печката.

Ема погледна уморено хлебчето и израза на лицето ѝ не убягна на Франк, който възкликна в своя защита:

— Направих го точно както ти го обичаш, Ема, с малко мас.

Мимолетна усмивка пробягна по устните на момичето, докато си сипваше чаша чай и поставяше филията в чиния. Занесе всичко до огъня и седна до брат си. Започна да се храни замислено.

Франк я гледаше съсредоточено. Изключително чувствителен към настроението на Ема, която обожаваше, непрекъснато търсеше начин да ѝ достави удоволствие, но винаги ставаха бъркотии. В очите на момчето блестеше възторг, докато се накланяше към сестра си, казвайки ѝ тържествено:

— Колко добре стана, че пристигна навреме, да ги накараш да спрат, Ема! Толкова ме е страх, когато се карат по този начин.

Ема го погледна с отсъстващ поглед, обзета от мислите си.

— Зная, Франки — отвърна след малко, — но сега благодаря на Бога, всичко свърши.

Момчето подскочи и очите му, обикновено благи, станаха сърдити.

— Мама винаги казва да не ме наричаш Франки, Ема!

Развеселена от гневния му изблик, съвсем непривичен за братчето ѝ, Ема го изгледа внимателно.

— Извинявай, съкровище, имаш право, майка ни не обича галените имена.

Франк се изправи на стола, заемайки тържествена поза.

— Мама казва, че вече съм мъж, а Франки е име за момченце! — каза с писклив, но изненадващо твърд глас.

— Наистина, скъпи, — отвърна Ема с разбираща усмивка. — Сега е по-добре да побързаме.

С бързи и решителни движения нахлузи обувките си и докато ги връзваше, хвърли нетърпелив поглед към брат си. „Ето го, отново сънува с отворени очи. За какво са му тези фантазии!“ Ема рядко си позволяваше лукса да мечтае, но когато го правеше, мечтите ѝ бяха винаги практични, без каквато и да е романтика. Мечтаеше за топли и удобни дрехи за всички, планини от черни блестящи въглища в мазето, пушена шунка, сирене, парчета прясно месо, купища плодове и зеленчуци, точно както в килерите на Феърли Хол, и шепи жълтици, дрънкаци в джобовете, достатъчни да се купи необходимото за майка ѝ, баща ѝ и останалите. Въздъхна. Франк обаче мечтаеше за книги, пътешествия до Лондон и вечери в театъра. Мечти, подхранвани от илюстрираните списания, които понякога сестра му носеше вкъщи от Феърли Хол. Уинстън мечтаеше да се запише във флота и да посети далечни екзотични земи. Когато имаше време да мечтае, Ема мечтаеше само да просъществуват.

Въздъхна:

— Хайде, Франк, обличай си палтото. Още двадесет минути има до шест часа и ако не побързаме, ще закъснеем.

Подаде палтото и шала на брат си, който го уви около врата си. С ожесточено мърморене Ема го дръпна и го прехвърли през малката руса главица, завързвайки го стегнато под брадата. Взе шапката и му я нахлупи до ушите, без да обръща внимание на протестите на момчето.

— О, Ема! — пищеше Франк — знаеш, че не обичам да нося шала по този начин, всички ще започнат да ми викат госпожичка!

— Не желая да наистинеш, Франк, и съм ти казвала хиляди пъти да не обръщаш внимание какво говорят хората. Сега спри и да вървим!

Облече палтото си, подаде на Франк кошничката с обяда, хвърли последен поглед наоколо, стисна ръката на брат си и го повлече навън от къщи.

Потънаха в бледата светлина на утрото и студът се нахвърли върху тях като звяр. Единственият звук беше стенанието на вятъра и скърцането на снега под подметките им, когато се отправиха към Топ Фолд, малкото населено място, към което принадлежеше и тяхната къща. Нещо като далечно предградие на големия град. Веднага след последната къща започваше склона на самотните брулени от вятъра хълмове. Беше едно изолирано и неприветливо място. Само светлинките зад прозорците подсказваха, че не беше безлюдно. Когато достигнаха последната къща, Франк повдигна личице към Ема и ѝ каза:

— Тогава да се обадя на леля Лили?

— Да, съкровище, кажи ѝ по-бързо да отиде тази сутрин при мама. И не се бави да приказваш много с леля. Знаеш, че надзирателят затваря вратите точно в шест. Ако останеш навън, ще трябва да чакаш до осем и няма да ти платят за тези два часа. Дръж се добре, момчето ми, слушай! — Целуна го и отново нахлупи шапката върху ушите му с майчинска грижа.

— Ще изчакаш ли, докато стигна до леля Лили? — попита момчето с разтреперан глас, мъчейки се да прикрие, че го е страх от тъмното.

Ема потвърди.

— Да, скъпи, сега тичай!

Франк се спусна да бяга в мъглата, подхлъзвайки се от време на време върху хлъзгавите камъни на заледения паваж. Ема остана загледана в силуета на братчето си, докато мъглата го погълна. Само ритмичния звук на подкованите му обувки все още показваше къде е. Когато престана да чува стъпките му, разбра, че е стигнал. Останала сама, Ема почувства, че я побиват тръпки и тръгна решително в противоположна посока, към безлюдната враждебна пустош, която в студеното мъгливо зимно утро я отделяше от Феърли Хол.

7.

Хълмовете, които се издигат и простират като каменно море над градчето Феърли и после чак до долината на Айре са винаги мрачни и неприветливи, дори през най-топлия сезон. Когато зимата ги стегне в своята хватка, отнемайки им всеки живот и цвят стават още по-мрачни и неприветливи.

Обширният простор от тъмна и изсъхнала растителност се повтаря на непрекъснати вълни чак до Шипли и до по-близкия индустриален град Лийдс. Тяхното монотонно протежение се прекъсва от време на време от стръмни урви, отбелязани с дълбоки пукнатини, почернели дървета, изкривени храсти и от развалините на някои стар, забравен от времето дом. Постоянни мъгли, гъсти и влажни, обвиват всичко и забулват непрекъснато високите върхове, стърчащи самотно между хълмовете. Малцина са онези, които се осмеляват да предизвикат с присъствието си особено по време на зимните мразове тази негостоприемна природа.

Въпреки това в този суров край Ема вървеше със сигурна стъпка през ледената февруарска утрин на 1904 година. Извитата пътека, която се промъкваше между хълмовете беше най-късия път до Феърли Хол и Ема я изминаваше всеки ден през всеки сезон от годината.

Докато вървеше забързано Ема потръпна и се уви в износеното си черно палтенце, което малко я предпазваше от студа на зимната утрин. Палтото беше подарък от готвачката във Феърли Хол, но беше й омаляло и я притискаше от всички страни, откривайки я за хапещия студ.

Тракайки зъби от студ Ема съжали, че не е вече във Феърли Хол. Ненавиждаше от цялото си сърце студа.

Без да се спира погледна небето. Скоро щеше да съмне.

Преди да достигне каменната стеничка, която отделяше ливадите, Ема се задъха. Сърцето ѝ биеше лудо, а дробовете ѝ горяха. Облегна се на един дънер, за да си поеме дъх. Още малко и воят на сирената на фабриката щеше да наруши тишината. Скоро жени и мъже от Феърли щяха да се отправят на работа.

Ема помисли за брат си Франк, който щеше да тръгне с този поток работници. Франк, толкова малък, толкова крехък, който толкова трудно щеше да се приспособи към часовете на дългия тежък и монотонен труд. Трябваше от сутрин до вечер да пренася, поставя и маха масури, да влачи гигантски кошове и бали, да почиства подове и машини. Мисълта за Франк не я напускаше никога. Беше ужасно, че се налага да работи във фабриката. В края на краищата беше само едно дете. Всеки път, когато Франк се оплакваше на баща си, че от острата миризма на необработена вълна му се повдига, Джак обръщаше глава на другата страна, без да каже дума, но с чувство на вина в очите. Ема си даваше сметка, че в семейството бяха нужни и мизерните стотинки, спечелени от Франк, но се надяваше от цялото си сърце, че баща им щеше да намери по-лека работа за Франк. Всеки път като си спомняше за ужасното положение, в което се намираше семейството не можеше да разбере защо баща ѝ се примирява. При мисълта за майка си, легнала болна и неподвижна в леглото, Ема почувства, че сърцето ѝ се свива. Сутринта бе изпитала страх, че я оставя, макар добре да знаеше, че няма друг избор. Ако не отидеше на работа, нямаше да има заплата.

Хвърли последен поглед на градчето, където там някъде се намираше и тяхната къща и болната ѝ майка. Там оставаше и последния признак на живот, преди да навлезе в пустошта на целината. Обърна се и прескочи стеничката. Не беше трудно да намери пътеката. От две години работеше във Феърли Хол и можеше да намери пътя със затворени очи. Потръпна от страх пред самотата на тези места, но събра кураж и си наложи да продължи.

Докато вървеше мислите ѝ се върнаха към баща ѝ. Ема обичаше баща си и го разбираше, но поведението му през последните месеци я смущаваше. Откакто се върна от войната срещу бурите, той не беше същият. Ема чувстваше, че животът полека-лека го изоставаше и го правеше жертва на мрачни фантазии или внезапни изблици на гняв, когато някой, освен нея или майка ѝ го караше да загуби контрол над себе си.

Тези непредвидими промени в настроението и поведението му смущаваха Ема. Понякога той ѝ се струваше като дете, което се е загубило. Понякога ѝ идваше да го хване и да го разтърси, за да го върне към живота. Лицето на Джак оставаше неподвижно и непроницаемо, само очите му бяха изпълнени с няма мъка и болка. Все

пак причина за коренната промяна в характера на Джак не беше само войната с нейните жестокости. Причина бе и болестта на Елизабет и терзанията, които изпитваше от безсилието си пред безнадеждното състояние на здравето ѝ.

С детския си ум Ема не можеше да го разбере. Отдадена на единствената цел да се променят мъчителните условия на тяхното съществуване, Ема не мислеше за нищо друго, освен за това как да преживеят. Сляпа за всичко друго, тя знаеше само това, че баща ѝ няма отговори за нея, нито решения на техните проблеми.

„Не се случва нищо, за да могат да се изменят нещата, само защото татко не прави нищо да ги промени!“ — възкликна Ема на висок глас, напредвайки забързано по пътеката. Въздъхна обезкуражена, знаейки, че баща ѝ не можеше да се противопостави на съдбата. Ема все още не бе достигнала до разбирането, че когато едно човешко същество загуби надежда, за него на света не остава нищо, понякога дори и желанието за живот. Отскоро на Джак Харт не му беше останала дори трошица надежда.

В последно време Ема се въздържаше да говори с баща си за пари, но тази мисъл не я напускаше никога. Като в момента например. Трябваше непременно да имат повече пари, ако искаха да преживеят, ако желяеха майка им да оздравее. Ема добре знаеше, че без пари са нищо, само потиснати жертви на богатите, животни, предназначени за живот, изпълнен с осакатяваща умора и мизерно съществуване, което го прави безсмислен да бъде изживян.

Откакто започна да работи във Феърли Хол, Ема разбра много неща. Надарена със съобразителност и наблюдателност, тя бе изключително чувствителна и хитра за годините си. Лесно беше забелязала скандалната разлика между начина на живот във Феърли Хол и в градчето. Господарите от Феърли живееха в охолство и спокойствие, разглезени и напълно изолирани от мизерията, в която съществуваха работниците им, чието жестоко и безсрамно ограбване служеше да поддържа техния позлатен и подсладен свят, изпълнен с удоволствия и привилегии.

Така Ема започна да разбира, че парите не само можеха да купуват необходимото, но можеха много повече. Разбра, че онези, които имат средства имат и власт, важен инструмент, който те прави неуязвим. Едновременно бе разбрала с горчивина, че за бедните не

съществува нито свобода, нито правосъдие. Благодарение на съобразителността си и на малко цинизъм беше започнала да разбира, че парите са в състояние лесно да купят и двете със същата лекота, с която можеха да купят необходимите лекарства и силна храна на майка ѝ. Да, помисли Ема, в парите е отговорът на всичко.

Трябваше да има някакъв начин да се спечелят повече пари, си мислеше Ема, продължавайки да върви. На света имаше богати и бедни и ако някой можеше да стане богат, очевидно и други го можеха, разсъждаваше тя. Баща ѝ винаги казваше, че богатството зависи от това къде си роден и от щастieto. Но Ема не приемаше тези отговори. Ако някой разработеше разумен проект и направеше всичко възможно като работи упорито, по-упорито от всеки друг, нямаше начин да не стане богат. Много богат! Може би милионер! От известно време Ема имаше подобно намерение, без колебание, без отчаяние, защото това, което ѝ липсваше като опит бе щедро компенсирано от интуиция, фантазия и амбиции. Инстинктивно тя разбираше много неща, между тях и факта, че богатството невинаги е въпрос на произход и наследство. Непременно щеше да намери начин да спечели пари, защото само това щеше да ги спаси.

Краката на Ема автоматично следваха труднопроходимата пътечка. Въпреки гъстата мъгла, която пречеше да се вижда, наклонът ѝ показва, че почти бе стигнала на върха на първия склон. Ема потрепери от студ, причинен от вятъра, който свиреше стремително и вдигна яката на палтото си. Опита се да не мисли за студа и страха от безлюдните места, по които минаваше. За да прогони тези мисли, тя си представи димящия бульон, който готвачката сигурно бе запазила за нея в голямата приятно затоплена кухня.

Група оголени дървета протягаха изкривени клони към нея и засилваха призрачността на пейзажа. Сърцето на Ема започна лудо да бие, не толкова от умора, колкото от страх. Отвъд тази група от самотни дървета пътечката се виеше надолу към Рамзден Гил между хълмовете. От целия път до Феърли Хол, Ема най-много мразеше това място: мистериозно, свръхестествено, пълно със скали с гротескни форми, дънери и повалени дървета. Мъглата, която се пръскаше по върховете се трупаше долу в прохода, обгръщайки го с пелена, през която едва-едва се процеждаше слабата дневна светлина.

Ема не обичаше това място. Изпитваше ужас от жилавите коренища, които ѝ наподобяваха фантастични животни и духове, неосезаеми и въпреки това застрашителни, сякаш прикрити зад назъбените скали. Изпитваше ужас и от загубените души, които според суеверните жители на градчето се подвизаваха по тези места. За да се откъсне от мислите за зли духове и дяволчета Ема започна да си тананика наум. Никога не пееше на глас. Страхуваше се да не събуди мъртвите, а и в тъжното ѝ съществуване имаше малко време да научи песни.

Беше на средата на пътя в прохода, когато думите ѝ замръзнаха в устата. Препъвайки се тя се спря и наостри уши. Точно горе над линията на вятъра, долови нисък застрашителен звук, серия от заглушени шумове, сякаш някой изключително силен и як слизаше от другата страна на пътечката. Ема се долепи до една скала, сякаш искаше да се смали. Задържа дъха си, парализирана от ужас. Миг след това пред нея изникна не фантастично чудовище, а гигант от жива плът, човек, който я гледаше някъде отвисоко през мъглата.

Дъхът на Ема секна, юмруците ѝ се свиха в джобовете, питайки се трескаво дали да хукне обратно към градчето. Краката ѝ бяха толкова омекнали, че не можеше да се помръдне. В този миг чудовището започна да говори, ужасявайки я още повече.

— Гръм и мълнии, ако това не е моята добра звезда, която идва да ми помогне! Точно така, да намериш сирене за петаче, като това, посред такова безлюдно, забравено от Бога място и в този час. Никак не е весело да загубиш пътя в ледена сутрин като тази.

Ема бе онемяла. Загледа се в човека, който стърчеше над нея, но не успя да различи чертите му при бледата светлина. Вдървена, тя се притисна още по-силно към убежището си.

Човекът подхвана отново да говори с глас, сякаш призрачен, който се процеждаше през мъглата.

— А, изплаши се моето петаче. Няма от какво да се страхуваш. Не съм изскочил от нищото. Аз съм само беден и глупав човек от плът и кръв, един толкова глупав човек, който успя да се загуби в проклетата мъгла, пътъом за Феърли Хол. Ако ми покажеш верния път, ще си тръгна веднага.

Сърцето на Ема започна да бие по-равномерно, но страхът не я напускаше: един чужденец между хълмовете, без съмнение беше

чужденец, и той можеше да бъде толкова опасен, колкото и най-опасните чудовища. Още един път се прилепи към скалата, молейки небето чужденецът да се махне. Конвулсивно стискаше устни, защото си мислеше, че ако не отговори на въпросите на човека, той щеше да изчезне изведнъж, както се беше и появил.

— Гръм и мълнии, котенцето трябва да си е прехапало езика, казвам аз. Сигурно е така — продължи човекът, говорейки в трето лице. Ема прехапа устни и се огледа наоколо развълнувана. Нямаше жива душа, въпреки че беше трудно да се забележи в мъглата. — Нямам намерение да ти причиня никакво зло, госпожичке — подхвана мистериозният глас, — посочи ми само пътя за Феърли Хол и ще си отида. Непременно ще си отида.

Ема не беше успяла да огледа лицето на човека, което се губеше в здрача, който ги обгръщаше. Погледна надолу и едва забележа два огромни крака, обути в подковани обувки. Човекът не беше помръднал, откакто се бе спрял да говори, сякаш чувстваше, че и най-малкото движение от негова страна щеше да подгони момичето като ужасена катеричка.

Непознатият се покашля и повтори още по-любезно:

— Няма да ти причиня никакво зло, петаче, няма от какво да се страхуваш от мен.

Нещо в този глас накара Ема да се отпусне и да се успокои. Непознатият имаше особен глас, но красив, модулиран и музикален, различен от всички гласове, които бе чувала до този ден. Само тогава, възприемайки с всичките си изострени сетива Ема си даде сметка с изненадваща яснота, че този глас бе пълен с благородство и топлота. Но все пак беше чужденец. После с изненада, примесена с ужас, Ема се чу да пита:

— Ами защо искате да отидете във Феърли Хол? — Едва беше продумала и толкова се ядоса на себе си, че ѝ се прииска да си прехапе езика.

— Отивам, за да поправа камини и комини. Сам той лично дойде да ме извика миналата седмица. Господарят Феърли, искам да кажа. Лично той ме потърси в Лийдс и бе толкова любезен и щедър да ми предложи работа.

Ема изпитателно и недоверчиво погледна чужденеца, повдигайки лицето си, окъпано от влагата, за да го види през мъглата. Беше по-

висок от всеки друг, когото беше виждала до сега, носеше груби работни дрехи и голям сак през рамото.

— Значи сте общ работник? — запита тя предпазливо, припомняйки си, че готвачката преди няколко дни ѝ бе казала, че е повикан работник да поправи някои неща.

Човекът се засмя от сърце, един дълбок смях, който разтърси мощната му фигура:

— Разбира се, че съм. Името ми е Шейн О'Нийл, но всички ме наричат Блеки.

Ема притвори очи пред новата възможност да го види в лицето, такъв, какъвто е.

— Все пак не сте мавър от Африка, нали? — попита с разтреперан глас и веднага се укори за глупостта си. О'Нийл беше ирландско име и това обясняваше напевния му говор. Ема за пръв път чуваше ирландски диалект, но бе сигурна, че не греша.

Въпросът развесели гиганта, който, смеейки се, отговори:

— Не съм никакъв мавър, петаче, аз съм един тъмен ирландец и нищо повече. А какво ще да е твоето име, госпожичке?

Още един път Ема се замисли. Бе се убедила, че колкото по-малко хора знаят за теб е по-добре. С удивление усети, че казва:

— Ема. Името ми е Ема Харт.

— Приятно ми е да се запознаем, Ема Харт. Добре, сега, когато може да се каже, че сме приятели, ще бъдеш ли така любезна да ми посочиш пътя към Феърли Хол?

— В обратна посока е — информира го Ема, замръзнала от продължителното стоене на място във влажната студена утрин. После, преди да си го забрани, продължи: — И аз отивам във Феърли Хол, ако желаете, можем да вървим заедно.

— Тю, да се не види, благодаря, Ема. Да вървим заедно. Кучешки студ е в този проход.

Ема се измъкна от прикритието си между скалите и му направи път, за да мине по пътечката, която щеше да ги изведе от Рамзден Гил. Пътечката беше тясна и извита, така че двамата трябваше да вървят един след друг. Ема вървеше почти тичешком, като се препъваше и подхлъзваше от време на време. По целия път двамата мълчаха, поради наклона. Трябваше да внимават за хилядите препятствия и клопки по пътечката.

Когато накрая излязоха от прохода в равнината, видяха, че мъглата се бе разпръснала от вятъра. Утринният въздух започваше да се обагрят от разсеяната светлина на синьото небе, което полека-лека се проясняваше от светлината, която сякаш извираше от линията на хоризонта. Тя заля постепенно и запали в червени отблясъци височините, които заприличаха на безбрежни, вкаменени вълни от полирана мед.

Ема се спря задъхана и докато си поемаше дъх, се обърна да погледа върховете на Рамзден Крагс в далечината, както правеше винаги до сега.

— Погледнете конете! — възкликна, показвайки гигантската скала, която се изправяше самотна на запаленото небе.

Блеки О'Нийл проследи погледа на Ема и задържа дъха си от удивление. Момичето имаше право. Скалите наистина приличаха на коне, които галопират на хоризонта, почти като живи в позлатената светлина на зората.

— Виж ти, какъв невероятен изглед! Как се казва това място? — пожела да узнае Блеки.

— Рамзден Крагс, но местните жители понякога го наричат летящите коне. Майка ми обаче го нарича Покрива на света — му довери Ема.

— И наистина може да се каже, че е така — промърмори Блеки, остави сака си на земята, вдишвайки дълбоко свежия планински въздух.

Ема все още не беше успяла да разглежда добре Блеки О'Нийл. Младежът бе вървял през целия път след нея и още бе зад гърба ѝ. Въпреки добрите маниери, на които я бе научила майка ѝ, любопитството на Ема надделя. Обърна се скришом и поразена, девойката установи, че човекът, който преди малко я бе уплашил е младеж на не повече от осемнадесет години. Той беше най-необикновения индивид, който някога ѝ се беше случвало да срещне. Блеки отвърна на погледа ѝ със сияйна усмивка и Ема разбра защо бързо беше изчезнал страха ѝ там на прохода. Въпреки огромния ръст и грубите работни дрехи, в младежа имаше нещо невероятно благородно и деликатно. Било в израза на лицето, било в постъпките. Лицето му беше открито, сърдечно и чисто. Усмивката му широка,

лъчезарна, очите черни като антрацит, бяха любезни и пълни със съчувствие.

— Оттук още не се вижда Феърли Хол — обясни Ема, изпреварвайки въпроса на спътника, — но почти пристигнахме. Току зад онова възвишение. Хайде идвай, ще ти покажа пътя, Блеки! — възкликна, завладяна от новия си приятел.

Мятайки на рамо сака, сякаш беше перушинка, Блеки тръгна след момичето. От време на време Ема се обръщаше, за да го погледне скришом. Никога не беше срещала друг като него и буквално беше очарована. От своя страна Блеки усещаше любопитството на момичето и това го развеселяваше. Надарен с интелигентност и съобразителност, Блеки бе оценил Ема от пръв поглед. Вероятно беше около четиринадесет-петнадесетгодишно момиче от градчето, което отиваше по работа във Феърли Хол. Нищо чудно, че се беше уплашила до смърт в мъглата.

Шейн Патрик Дезмънд О'Нийл, добре познат на света като Блеки, беше висок приблизително метър и деветдесет, но изглеждаше още по-висок, благодарение на широките си рамене. Бе мускулист, добре сложен и нямаше дори грам излишна тлъстина по себе си. Излъчваше мъжественост, здраве и енергия. Имаше дълги крака и стройни бедра под широкия гръден кош. Не беше трудно да се разбере защо го наричаха Блеки. Гъстата му къдрава коса беше черна като смола и много лъскава. Очите му — тъмнокафяви, почти черни, приличаха на два горящи въглена, оградени от добре очертаните вежди, тези очи бяха големи, благи и мъдри, но можеха да хвърлят опасни искри, когато Блеки беше ядосан. Те можеха да бъдат и тъжни, когато чувствителната му келтска душа биваше смутена от печални размисли. Но преди всичко тези очи бликаха от веселие и неподправена жизненост. Носът му беше прав, по-скоро източен и леко разширен в ноздрите, устните му подчертаваха отново келтския му произход. Брадичката му имаше една трапчинка, която се подчертаваше, когато се усмихваше, а това се случваше много често.

В действителност Блеки О'Нийл беше младеж с изключителна красота, неговия чар му беше втора природа, заедно с необуздания дух, който го предразполагаше да приема живота такъв, какъвто е от най-добрите му страни. Блеки имаше увереност в силите си. В него, както забеляза Ема, липсваше онази умора, страхът пред неизвестното,

отчаянието, които тегнеха над хората от градчето и ги състаряваха преждевременно.

За първи път в краткото си съществуване Ема беше срещнала някой, чийто дух изглеждаше необуздан, весел, лишен от омраза и егоизъм, един човек, който обичаше живота и го изживяваше до дъно. Засега Ема имаше бегла преценка за новия си приятел, но въпреки това беше очарована.

Докато се клатушкаше до привлекателния гигант, очите ѝ го изучаваха старателно, подтикнати от ненаситно любопитство. Беше весел спътник, който я караше да се чувства сигурна. Приказваха малко, понякога ѝ се усмихваше и си подсвиркваше весело.

Ема беше изненадана, когато Блеки започна да пее с дълбокия си баритонов глас, изпълвайки въздуха с най-мелодични и сладки звуци, които тя беше чувала някога. Грабната от вълнение тя го слушаше, забравила всичките си грижи, докато гласът, изразителен и великолепно модулиран, проникваше до дъното на сърцето ѝ. Засягаше най-съкровенията му струни. Скоро Ема се почувства победена от неутолимо чувство, почти душевна болка, която напълни очите ѝ със сълзи. Това не беше ѝ се случвало никога преди.

Щом замря и последния звук от тъжната балада, която беше изпял, Блеки погледна спътницата си и забеляза сълзите в очите на Ема. Попита я тихо:

— Не ти ли хареса моята песен, петаче?

Ема преглътна с мъка, проясни гласа си, преди да успее да проговори:

— О, много, Блеки! Наистина много, само че е толкова тъжна! — Изтри с ръка очите си и като видя загрижения израз по лицето на новия си приятел, побърза да добави: — Гласът ти е наистина прекрасен, Блеки! — Усмихна се с надеждата, че сълзите ѝ не са го засегнали.

Блеки беше изненадан от реакцията на момичето, която разкриваше една чувствителна натура. С изключителна тактичност каза:

— Наистина е една тъжна песен, но също е и много хубава, Ема! Тя е една много стара балада. Не трябва да се натъжаваш. Щом като ти харесва гласа ми ще ти изпея една песен, която сигурно ще те накара да се разсмееш, ще видиш!

Звучният му подвижен глас подхвана най-радостните звуци, които Ема бе чувала някога. От гърлото на младежа бликнаха радостните и весели думи на една ирландска скоропоговорка, изпети с изненадваща звучност. Блеки беше избрал весел мотив без смисъл, пълен с объркани и неясни имена на различни кланове. Ема скоро започна да се смее прелестно, забравяйки тъжното настроение, което я беше обхванало преди малко.

Когато Блеки завърши, Ема възкликна:

— Благодаря, Блеки, наистина благодаря! Наистина беше забавна тази песен, трябва да я изпееш и на госпожа Търнар, готвачката, когато пристигнем. Ще ѝ хареса, обзалагам се, че ще я разсмее.

— С удоволствие ще го направя, Ема — отговори Блеки галантно, после с известно любопитство я запита: — Мога ли да попитам защо толкова рано си тръгнала за Феърли Хол?

— Там работя — отговори Ема тържествено, отвърщайки със сериозен поглед на сърдечния въпрос на младежа.

— А, така ли? И какво може да върши едно петаче като тебе, за да си печели хляба? — пожела да узнае Блеки, развеселен от тържествения и сериозен вид на момичето.

— Прислужница съм в кухнята.

Като видя израза върху лицето на Ема и сянката, която затъмни погледа ѝ, Блеки разбра, че работата не ѝ беше по сърце. Реши да не задълбава повече този въпрос. Известно време двамата вървяха мълчаливо.

Странно момиче е тази Ема Харт, помисли си Блеки. Недохранено, само кожа и кости. Беше дете и толкова рано трябваше, вместо да спи в леглото си, да кръстосва пътищата на тази забравена от Бога и хората, скована от ледения зимен вятър земя.

Блеки продължи да размишлява. Въпреки очевидната бедност дрешките ѝ бяха чисти и старателно закърпени. Не се искаше много, за да разбере човек, че лицето ѝ е съвестно измито. Не се виждаше много от него, тъй като беше завито в голям вълнен шал, но очите ѝ големи и блестящо зелени поразяваха. Толкова зелени очи не беше виждал досега. Напомняха му морето, което мие бреговете на неговата Ирландия и подобно на него бяха дълбоки, древни и бездънни.

В този момент Ема прекъсна мислите на Блеки и го попита:

— Преди каза, че си един тъмен ирландец. Какво значи това?

С наперен глас Блеки отговори:

— Е, врабчо, естествено не съм мавър от Африка както помисли ти, но човек с моите цветове — тъмна кожа, черни коси, черни очи, испанско наследство.

Ема тъкмо щеше да запита какво иска да каже с „Врабчо“, но промени въпроса си:

— Испанци! В Ирландия няма испанци. Това го знам! — възкликна възмутена — Ходила съм на училище! Знаеш ли? — информира го с известна гордост, питайки се дали младежът не я взема за глупачка.

Блеки беше развеселен от тази реакция, но се наложи да бъде невъзмутим.

— Както се вижда, ти си образована придворна и трябва да знаеш, че цар Филип Испански, изпратил навремето голяма войска, наричали я армада, за да завземе Англия. Това било по времето на Елизабет. От тези испанци, казват, че произлизили тъмните ирландци. И може би това е самата свята истина.

— И аз знам за испанската армада, но не знаех, че испанците са се установили да живеят в Ирландия — отсече Ема, като го гледаше толкова подозрително, че Блеки избухна в смях.

— По дяволите, значи не вярваш. Така ли? Но е светата истина, Ема! Заклевам се в името на всички светии, Врабчо!

В този момент Ема не издържа повече:

— Ей — възкликна нападателно, — какво означава тази дума, Врабчо, с която продължаваш да ме наричаш? Не е ли някаква обида за мен?

Блеки поклати глава и гъстите му черни коси се залюляха.

— Така по нашите места наричаме госпожичките като тебе, Ема. Това е все едно да кажеш „съкровище“ или „сладка моя“ тук при вас. Разбира се, че не е никаква обида. Не бих и помислил да засегна една образована госпожица като теб! — завърши с най-сериозен и галантен глас.

— А, разбирам — отвърна Ема с прашинка от древното недоверие на Йоркшир.

Последва кратко мълчание. Като го хвана за ръка Ема запита със светнало лице:

— Но ти тогава живееш в Лийдс, Блеки?

— Точно така! Прекрасен град. Била ли си там, Ема?

Лицето на Ема помръкна.

— Не, но един ден ще отида! Татко ми обеща да ме заведе някой път и ще направи това щом има време.

„Ами парите за билета?“ — помисли Блеки прозорливо. Различавайки в гласа на момичето сянка на съмнение, отвърна с голяма убеденост:

— Разбира се, че ще го направи, Ема. Гръм и мълнии, ще го направи, сигурен съм и тогава, ще видиш, че Лийдс е най-въълнуващото място върху лицето на земята. Точно така! Истинска метрополия, казвам аз. Има огромни галерии и магазини, невъобразимо пълни със скъпоценни стоки за госпожи и господата. Да, стоки, достойни за кралица. Коприни, дрехи, пера, чадърчета, чантички, толкова красиви неща, каквито никога не си виждала. — Блеки поспря и като забележа интереса в очите на новата си приятелка, продължи: — Има и луксозни ресторанти, където сервират най-изискани блюда, Ема, бални зали и театри, които се наричат вариетета и други, където се играят пиеси и комедии също като в Лондон. Аз самият с тези очи съм видял Веста Тили и Мари Лойд на сцената. Има и нови трамваи — удивителни коли, които вървят върху релси, без да ги теглят коне. Сами прекосяват града от единия до другия край. И аз съм се возил на тях. Возил съм се на втория етаж, за да гледам града отвисоко. Като благородник. Разбира се, че съм го правил. Изобщо в Лийдс има куп други удивителни неща!

Очите на Ема блестяха, всяка умора и напрежение временно бяха забравени. Както винаги Ема се опита да се задържи, но в безпокойството си и желанието си да научи повече за това невъобразимо място, възкликна с почти писклив глас, изпълнен с вълнение:

— И защо си отишъл да живееш в Лийдс, Блеки? Разказвай още!

— Отидох да живея в Лийдс, защото в родната Ирландия трудно се намира работа. — Гласът му стана тих и тъжен, но в него нямаше и следа от озлобление. Само сдържано примирение. — Вуйчо Пат, който се е установил в Лийдс преди години ме повика да работя с него като помощник. В Лийдс има изобилие от работа. Първият път, когато видях гигантските фабрики, леярните и тъкачниците, заедно с тези коли, елегантните къщи и този богат народ, си казах: „Това е мястото за

теб, Блеки О'Нийл. Човек в Лийдс може да направи богатство“, и така останах. Беше преди пет години. Сега вуйчо Пат и аз имаме малко, добре разработено предприятие. Правим поправки и части за фабриките, а също и за богатите. Изкарваме добре, за момента сме малки, но сигурно ще пораснем. Знай, един ден ще забогатея, ще натрупам пари и ще стана милионер!

Отметна назад глава и избухна в смях, изпълнен с оптимизъм. Обгърна с покровителствен жест раменете на Ема и ѝ довери:

— Един ден ще имам игла за вратовръзката си с брилянт и ще стана елегантен джентълмен! Истински кавалер, Вrabчо!

Ема бе слушала като омагьосана вълнуващия разказ на Блеки, но именно споменаването на магическата дума „пари“ я порази повече от всичко друго. Беше срещнала и друг с нейните идеи, друг, който знаеше, че парите могат да се спечелят, а не само да се наследят. Сърцето на Ема започна да бие с такава сила, сякаш щеше да се спуска. Насилвайки се да се въздържи и да придаде тежест на думите си, успя да каже:

— А едно момиче може ли да натрупа богатство в Лийдс? — произнесе със задавен глас, очаквайки с вълнение отговора.

Това беше последното нещо, което Блеки очакваше да чуе. Беше като онемял. Тъкмо щеше да отговори отрицателно, когато с ужасна яснота позна блясъка в очите на момичето. Амбиция, безкрайна амбиция! Прецени отново лицето, което беше пред него, сякаш вдървено в своята сериозност, оживено само от изумрудените очи. Бе най-решителното лице, което Блеки някога беше виждал. Стресна се от онова, което успя да прочете върху него. Келтската му интуиция подсказа с ледена тръпка по гърба, че отговорът му беше от жизнена важност за момичето. Не можеше да я обезкуражи, да ѝ каже, че е невъзможен безсмисления ѝ проект да избяга в Лийдс. Трябваше да я окуражи и да я успокои колкото може. Така Блеки преглътна „не“-то, което беше приготвил като отговор. Пое дълбоко дъх, усмихна се и каза с цялото безгрижие, на което беше способен:

— По дяволите, разбира се, че ще можеш, Ема! Но не веднага, сега си твърде малка госпожичка. Струва ми се, че трябва да почакаш, докато пораснеш още малко. Лийдс е един удивителен град, пълен е с възможности, но и с ужасни клопки за едно петаче като теб.

Изглежда Ема не беше чула последните думи или най-малко ги бе пренебрегнала.

— И къде бих могла да започна да работя, за да натрупам богатство? — неуморимо настоя Ема. — Какво бих могла да правя?

Блеки си даде сметка, че няма да е лесно да я накара да млъкне, да се успокои. Даде си вид, че се съсредоточава, за да прецени сериозно въпроса ѝ и отговори:

— Добре, добре, остави ме да помисля. Сигурно ще можеш да работиш в някоя от фабриките за конфекция за елегантни дрехи или пък в онези магазини, които продават бельо за госпожи. Има много възможности, много неща би могла да работиш, но както вече ти казах, това трябва да се обмисли спокойно. Много е важно. Трябва да намерим най-подходящото занимание за тебе и това е тайната на успеха, знай го от мен, Ема!

Ема се съгласи, възприемайки верността на тези думи. Попита се дали може да се довери на Блеки, но естествената ѝ мнителност я застави да държи устата си затворена. Реши, че за момента е казала достатъчно. Все пак имаше още един жизнен въпрос, който искаше да зададе на младежа.

— Ако един ден, когато ще съм голяма госпожица, както ти казваш и дойда в Лийдс, ще ми помогнеш ли да направя първите си стъпки, Блеки? — Гледаше го изпълнена с доверие. И Блеки видя, че върху лицето ѝ се беше върнал детския израз. С въздишка на облекчение отговори:

— Гръм и мълнии, разбира се, че ще го направя, Ема! Ще бъде удоволствие за мен. Живея в пансиона на госпожа Райли, но можеш да ме намериш винаги в „Грозната патица“. Кварталът не е подходящ за госпожичка като теб, така че ако ме потърсиш, ела направо в „Грозната патица“ в Йорк Роуд и питай за Роза на бара. Тя знае къде можеш да ме намериш, в случай, че не съм в локала. Ако не, можеш да оставиш съобщение за мен. Роза ще ми го предаде веднага, щом като ме види.

— Благодаря, Блеки, наистина благодаря! — отвърна Ема, повтаряйки си наум получените указания, като се стараеше да ги запомни. За известно време двамата вървяха мълчаливо, всеки потънал в мислите си. И макар да бяха все още чужди един за друг, помежду им се бе установило взаимно разбирателство.

Докато вървяха, Блеки се оглеждаше наоколо. Тези височини бяха особено красиви, едва сега, когато мъглата се беше вдигнала, успя да възприеме в цялата им пълнота тяхната величественост. Въздухът вече не беше толкова влажен и тежък. Мрачната утрин се бе превърнала в ясен ден. Ветреца подухваше между оголените дървета. Небето не беше оловно сиво и мрачно, а бе посиняло с цвета на стомана. Почти бяха стигнали границата на целината и Блеки се питаше, дали остава още много път до Феърли Хол, когато Ема обяви, сякаш бе прочела мислите му:

— Къщата е ей там, долу, Блеки. — С ръка сочеше право пред себе си.

— Къде, Ема, скъпа, защо не виждам нито къща, нито комини?

— Ще ги видиш, когато стигнем ей онова хълмче! Оттам до Феърли Хол е една крачка.

8.

Ема и Блеки се спряха на върха на възвишението, показано от Ема. Под тях се разкриваше една долинка, типична за областта Уест Райдинг, заключена като в прегръдки между хълмовете и простряна чак до хоризонта.

В центъра на долината във всичките тонове на сиво и ръждиво се издигаше Феърли Хол. От това място само покривите и комините бяха видими, защото самата къща беше прикрита от една горичка. Противно на хилавите храсти, които нарушаваха тук-там безкрайната пустош на целината, дърветата, които заобикаляха къщата бяха стари и клонести дъбове. Над дърветата се издигаха нишки от пушек, които се губеха в небето. В тази долина, приветлива, съпоставена с околния пейзаж не се виждаше никакъв признак на живот или дейност, която да смущава спокойствието на утринния час.

Възвишението, върху което се намираха Ема и Блеки се спускаше с лек наклон към границите на полето.

Прекъсвайки наблюденията на Блеки, Ема се затича подвиквайки:

— Хайде, давай. Да видим кой ще стигне пръв в двора! — Беше се хвърлила с такъв порив надолу по склона, че за миг Блеки бе обхванат от изненада от енергията и пъргавината на своята приятелка. Силна беше малката. Придържайки с ръка сака, Блеки се затича по следите на Ема. Благодарение на невероятната си физическа сила и дължината на краката си не му струваше много усилия, за да я настигне и можеше лесно да я надмине, ако умишлено не забави стъпка, за да позволи да победи предизвикателството на Ема.

Тържествуваща Ема го дочака на двора. Бързо обърна гръб, вдигна резето и се хвана за вратата, отблъсна се с крак и се понесе заедно с нея, описвайки широк кръг. Поглеждайки Блеки с края на окото Ема викна с удоволствие:

— Правя го винаги, когато пристигам, макар да знам, че не трябва.

Когато със скърцане вратата се спря, Ема я тласна обратно със сила и с очевидното намерение да повтори играта си. Очите ѝ бяха пълни с детско безгрижие.

С готовност Блеки се освободи от сака си.

— Ще те тласна аз, Ема. Така ще тръгнеш по-бързо.

Потвърждавайки, възбудената Ема отново увисна на вратата с ръце, стиснати около решетките, докато Блеки я тласна силно. Овехтялото палтенце се развя зад нея и въздухът се изпълни със звънкия ѝ смях. Блеки я гледаше, радвайки се на удоволствието ѝ. Истинско дете е — помисли в прилив на топлина. Как можах да помисля друго. Що за идиот съм.

Ема скочи от вратата и му даде знак да я последва.

— Хайде тичай, ужасно съм закъсняла и госпожа Търнар ще ми даде да се разбере.

Блеки взе сака и се запъти след момичето. После братски постави ръка върху рамото на Ема и изравни стъпките си с нея.

— Трябва да ти доверя, че съм ужасно любопитен да узная що за хора са тези Феърли. Ти какво ще кажеш, Врабчо?

Настъпи кратко мълчание.

— Ще ги видиш след малко — реши накрая да му каже с особена усмивка Ема. — Почти пристигнахме. — Освободи се от ръката му и продължи тичешком, без да каже дума.

Блеки я проследи с поглед. Особено създание! Трябваше да признае, че го смуцава. На моменти беше дете с лице, цялото усмихнато, миг по-късно приличаше на старица с лице, сякаш излято от бронз. Особени са тези хора от Йоркшир, помисли Блеки. С техния твърд говор и недоверие към чужденците, лукавството и невероятната интуиция, която ги отличава от другите и с това обожаване на парите! Блеки беше открил, че тези хора можеха да бъдат гостоприемни и великодушни и че имаха чувство за хумор, точно така, бяха забавни хора! И може би странностите, които беше усетил в Ема, не бяха нищо друго, освен прояви на местния темперамент. Така трябваше да е. Помисли и ускори крачки, за да настигне Ема.

Тя го очакваше в горичката, която определяше границата на полето.

— Ето я къщата, Блеки — му обяви с глас, без всякакво чувство.

Блеки се спря на пътеката и свирна от удивление. Пред очите му беше Феърли Хол, но не отговаряше на описанието, което господарят Феърли му беше дал в Лийдс.

— Дева Марийо, Света Христова майко! — възкликна, не вярвайки на очите си. — Не е възможно, Врабчо, никой не би могъл да построи къща като тази! — затвори очи и после ги отвори широко, за да се увери, че не сънува.

Къщата, която виждаше пред себе си не само че не отговаряше на очакванията му, но беше абсолютно невероятна. Беше най-гротескното здание, което можеше да се види. Докато я наблюдаваше с отворена уста, трябваше да признае, че нищо не убягна от очите му. Въпреки скромния си произход Блеки О'Нийл имаше набито око, още повече, че мечтата му открай време беше да изучи архитектура. Разбира се, това не беше се осъществило, но един свещеник от енорията, отец О'Донован го беше насърчавал да учи още от малък, предоставяйки му книги по тези въпроси. Благодарение на голямото си желание да учи и естествения си талант, с течение на времето Блеки беше станал изключително сръчен и компетентен в проектирането и строителството на къщи.

В този момент младежът оцени къщата с внимателно и критично око. Колкото повече се доближаваха, толкова повече се ужасяваше. Приличаше на чудовище, което се е свило сред добре подредените градини, които от своя страна бяха несъразмерни. Готически покриви се извисяваха в четирите ъгли на централния корпус на зданието. Той беше квадратен, нисък и потиснат от един странен купол. На Блеки не убягна, че централната част беше най-стара, вероятно датираше от края на 18 век, и че беше оставена така, както си е била. Ако бяха я оставили както си беше, щеше да вдъхва достойнство и респект. Но очевидно с течение на времето бяха прибавяли все нови и нови крила, без да държат сметка за естетиката и практиката. Вглеждайки се, Блеки се досети, че бяха се намесили различни стилове, за да се създаде в крайна сметка хаос.

Младежът въздъхна. Обичаше простотата и за миг си спомни с носталгия за старите къщи в стил Крал Георг в своята Ирландия с класическите си пропорции, изчистени линии, които създаваха впечатлението на изключително равновесие.

Бяха почти достигнали къщата, когато Ема го откъсна от неговите фантазии:

— Какво мислиш? — Погледна го любопитно, дърпайки го за ръкава.

— Истинска лудост! Може да е най-хубавата къща в тази местност, истински дворец, но вярвай ми, на селско момче като мен, не ми харесва. Даже за да съм искрен, обижда ми погледа, точно така! Лишена е от вкус, хармония и стил. — Блеки направи гримаса при мисълта, че може да живее в подобен и така гротестен мавзолей.

Киселата усмивка от преди малко изчезна от лицето на Ема, докато в погледа ѝ проблесна удовлетворение. Въпреки че не познаваше света отвъд целината и нямаше възможност да прави сравнение, винаги бе чувствала, че Феърли Хол е една обида за окото. С думите си младежът бе потвърдил нейното мнение и това ѝ достави голямо удоволствие.

Обърна се, погледна Блеки, който се беше издигнал в очите ѝ и запита учудено и с любопитство:

— Каква къща ще имаш, когато станеш милионер?

Мрачният израз изчезна от лицето на Блеки, заместен от внезапно оживление. С блестящи очи възкликна:

— Ще бъде в стил Крал Георг, цялата в бял камък с колонада и навес отпред и широко стълбище. Ще има много големи светли прозорци към зелена поляна и подредени цветни лехи. Стаите ще бъдат широки и пълни със светлина. Искане ми се подовете да бъдат от светъл дъб, излъскани, входът ще бъде огромен, застлан с бял мрамор и голямо широко стълбище, което води към горните етажи. Също ще има и картини, и много други изискани неща! О, Врабчо! Ще бъде една къща, дъхът да ти секне! Кълна се! Аз ще си я построя по мой проект.

— Сам да си построиш по твой проект? — повтори Ема тихо, широко отворила очи от възхита. — И ти знаеш как се проектира къща, Блеки?

— Разбира се, че знам, госпожичке, — отвърна той гордо. — В Лийдс посещавам вечерно училище и изучавам дизайн, а това е нещо много близко до архитектурата. Ще видиш, Ема, че един ден ще я построя тая къща и ти ще ме посетиш, когато станеш една голяма дама.

Ема погледна Блеки с уважение.

— А в това вечерно училище могат ли да ходят всички, за да изучават каквото искат? — пожела да узнае, мислейки за Франк.

Блеки изгледа лицето ѝ, пълно с очакване и ѝ каза с доверителен тон:

— Разбира се, че могат. Във вечерното училище преподават всичко, което искаш да изучиш.

Този отговор изпълни с радост Ема и тя реши да сподели скъпоценната информация по-късно в разговор с братчето си.

Блеки продължи със своите увлекателни фантазии:

— Виж, Вrabчо, когато стана богат и елегантен, ще искам да имам най-хубавото. Често си казвам „за какво ти служат парите, Блеки О’Нийл, ако не да ти носят удоволствие?“ Ще печеля, но и ще харча! Не си ли съгласна, Ема?

Ема му хвърли замислен поглед. Когато мислеше за пари ги свързваше досега само с необходимостта да се преживее. Блеки ѝ беше открил нови хоризонти.

— Да, мисля, че да — отговори Ема, без да издава вълнението си. — Само че след като имаш достатъчно, за да си купиш най-необходимото.

Блеки избухна в буен, неудържим смях.

— Ти си една госпожичка, много прозорлива и благоразумна, Ема, веднага се вижда. Но какво означава за тебе достатъчно? Чувал съм от някои богаташи да казват, че никога нямат достатъчно.

„Като господаря Феърли“, помисли Ема с ненавист, но каза:

— И къде ще построиш тази красива къща, Блеки, в Лийдс ли?

Блеки изтри с ръкав пълните си със сълзи от смях очи и поклати глава, опитвайки се да бъде сериозен.

— Не, не мисля. Струва ми се, че ще я направя в Харогейт, където живеят всички изтънчени персони — отсече с важен тон. — Разбира се, казвам ти, точно там ще я построя. — И с още по-уверен глас, продължи: — Забележителен град е. Точно място за един „луда глава“ като мен. Чувала ли си да говорят за този град, Ема?

— Да, майка ми преди години посети леля Фреда, която живее в Рипън. Тя ми разказа всичко и наистина е едно луксозно място.

Блеки се засмя:

— Наистина е! Каж ми, Ема, какво ще кажеш за къщата, която един ден ще си построя, харесва ли ти?

— О, разбира се, че ми харесва, Блеки! Твоята къща ще бъде красива. Точно каквато я искаш, не като тази тук. Трябва да я видиш тази къща нощем. Плаши ме! Все едно, че преминавам през гробища — му довери тя.

Блеки свъси вежди и погледна Ема, чието лице бе толкова доверчиво и детско, че ѝ се усмихна успокояващо.

— А, това е само една къща! Нищо лошо не може да ти стори.

Ема не отговори, но стисна устни и ускори крачки, докато навлязоха в огромната тъмна сянка на Феърли Хол. Постепенно докато се приближаваха, Блеки си даде сметка за един друг облик на тази къща. Колкото повече я гледаше, толкова повече я намираще враждебна и мрачна, сякаш никога не беше познала смеха и веселието. Имаше странното чувство, че всеки, който прекрачи прага ѝ, щеше да остане пленник завинаги на тези печални черни стени.

Въпреки че си повтаряше, че се държи глупаво, вледеняващото чувство не изчезна, докато не заобиколиха ъгъла на къщата. Прекосиха двора на конюшната, огрян от слънчевите лъчи и се отправиха към вратата за прислугата. Неволно Блеки прегърна Ема през раменете, надсмивайки се в себе си за абсурдността на този жест. Ема бе минавала по този път от години и едва ли имаше нужда от защита. И от защита срещу какво? — се запита, заблуждавайки сам себе си.

Ема го погледна усмихната, сякаш още един път бе прочела мислите му. Докато изкачваха стъпалата на входа, усмивката ѝ изчезна и светлината в очите ѝ изгасна. Израз на внимание и предпазливост се изписа върху лицето ѝ, докато натискаше желязната дръжка на вратата, която водеше към кухнята.

9.

— Мислиш ли, че си дошла навреме? Спокойна си, все едно, че нищо не се е случило! Виж ти, момиче! Помислих, че изобщо няма да дойдеш!

Пискливият глас, който проехтя в обширната кухня, излизаше от устата на една жена, която беше по-широка, отколкото висока. Две очички като главички на карфици блестяха от възмущение върху едрото заоблено лице. Бялото колосано боне, кацнало на върха на тъмните ѝ коси, подскачаше според движенията на главата.

— И не стой да ме гледаш с отворена уста като гъска! — продължи ядосано, размахвайки един черпак по посока на Ема. — Залавай се за работа, момиче, днес няма време за губене!

— Съжаляваме, госпожо Търнар — каза Ема, докато прекоси бързо кухнята и се освобождаваше от шала и палтото си. — Тръгнах навреме, наистина, госпожо Търнар! И мъглата беше толкова гъста, особено на прохода...

— Сигурно, сигурно, и си представям, че си се спряла да скачаш долу на двора, както правиш винаги — прекъсна я готвачката нетърпеливо. — Един ден ще си счупиш главата, момиче!

Ема бе изчезнала в стаичката под стълбата, която водеше към господарските стаи и като говореше оттам, гласът ѝ звучеше глухо. — Ще наваксам изгубеното време, госпожо Търнар!

— Колкото до това, не се съмнявам — отвърна готвачката строго. — Днес ще бъде тежък ден. Помисли само, с госпожа Хардкасъл в Брадфорд и гостите, които идват от Лондон, а и Поли е болна на легло — поклати глава и въздъхна дълбоко при мисълта за тежките задачи, които ги очакваха. Оправи бонето върху главата си и удари с черпака върху масата. После се обърна и погледна Блеки, който до момента не беше забелязала. Постави ръце на хълбоците си и го изгледа от главата до петите с подозрение. — Кой ли може да е този котарак, който се е довякъл след теб? — попита кисело.

Блеки направи крачка напред и отвори уста да отговори, но Ема, която все още беше в стаичката под стълбата, го изпревари:

— Общият работник е, госпожо Търнар, този, който очаквахме да поправи комините и огнищата. Името му е Шейн О'Нийл, но всички го наричат Блеки.

— Добро утро — поздрави церемониално Блеки, като се поклони и се усмихна ослепително.

Готвачката пренебрегна поздрава и каза:

— Ирландец си, нали? Затова не мога да те порицавам. Изглеждаш ми силно момче, в тази къща няма място за слабаци! — Очите ѝ преминаха върху сака на Блеки, който лежеше върху пода, поизтъркан и окалян. — И какво ще е онова нещо там, толкова омърсено?

— Инструментите ми за работа и... някои лични вещи — отвърна Блеки, пристъпвайки смутен.

— Хубаво, само не я търкаляй по чистия под — предупреди го готвачката. — Постави я там в ъгъла, няма да пречи на никого. — Пристъпи към печките и прибави с по-любезен тон: — Добре ще е да дойдеш по-близо до огъня да се стоплиш, момче.

Госпожа Търнар се задълбочи в работата си около печката сред тракането на капаци и съдове, мърморейки си нещо. Лошото ѝ настроение се беше стопило. Още повече, че то не се дължеше на истински гняв, а на тревогата, че Ема е сам-саменичка сред безлюдните хълмове, забулени в мъгла. В края на краищата Ема беше чудесно момиче, каквото рядко можеше да се срещне.

Блеки остави сака в ъгъла и приближи до огромната камина, която заемаше почти цялата стена. Докато топлеше ръцете си пред огъня, разбра две неща — че беше замръзнал от студ и умираше от глад. Тези усещания бяха събудени от топлината на обширната кухня и превъзходните ухания, които се разнасяха от тенджерите.

Постепенно едрото му тяло започна да се затопля и Блеки се протегна сладостно като котарак. Това, което го развесели и помогна да разпръсне неприятното чувство от преди, беше, че няма нищо мрачно и заплашително в тази широка кухня така топла, привлекателна и весела.

В този момент Блеки чу отварянето на врата и Ема се появи. Беше облякла тъмносиня дреха от дебел плат, очевидно същия, от който бяха и дрехите на готвачката. Беше препасала памучна престилка на бели и сини черти.

— Казахте, че Поли отново се е разболяла, госпожо Търнар? — попита бързо прекосявайки кухнята.

— Точно така, момичето ми. Измъчва я ужасна, лоша кашлица! Сутринта я накарах да остане в леглото. Не е зле по-късно да прескочиш да видиш дали има нужда от нещо — в гласа на готвачката се чувстваше искреност и топлина, лицето ѝ беше придобило благ израз, докато гледаше Ема.

При тази сцена Блеки разбра, че няма никаква враждебност в старата готвачка. Напротив, от израза на лицето ѝ бе видно, че обичаше Ема и ѝ желаше само доброто.

— Да, ще се кача, след като сервирам първата закуска. Ще ѝ занеса малко бульон — каза Ема, опитвайки се да не показва голямата си загриженост за Поли. Ема бе убедена, че болестта ѝ е същата като на майка ѝ, бе познала ужасните признаци: слабост, трескаво състояние и разкъсваща кашлица.

Госпожа Търнар потвърди:

— Да, браво, момиче! — навъси чело и се вгледа в Ема през облаците пара. — Днес трябва да свършиш и работата на Поли, съкровище. Не може да не се свърши! Мъргатройт казва, че госпожа Вайнрайт ще пристигне днес след обед и ще остане за няколко дни, а госпожа Хардкасъл не се е завърнала, зле сме с персонала — въздъхна отчаяно и удари лъжицата върху капака на тенджерата. — Бих желала аз да съм управителката тук! Хубава работица, удобна си е намерила Нели Хардкасъл, няма що. Винаги я няма, когато е потребна тук!

Ема се усмихна, беше стар проблем.

— Права сте, госпожо Търнар, но ще видите, че ще се справим — опита се да я увери. Обичаше готвачката, която бе единственият човек във Феърли Хол, който явно изразяваше загриженост и доброта към нея. Ема се завърна тичешком под стълбата и измъкна голям панер, пълен с четки, парцали, пасти за лъскане. Отправяйки се към стълбите каза: — Започвам веднага — и помахна с ръка на Блеки.

Госпожа Търнар вдигна глава:

— Нищо подобно, момиче, не съм толкова жестока. Виждаш ми се замръзнала. Прибледи се до огъня да се затоплиш малко и изпий чаша бульон преди да се качиш горе — вдигна капака на една голяма тенджера от излъскана мед, разбърка старателно съдържанието, млясна с език от задоволство и сипа от бульона в една голяма купа. — Ами ти,

момче, не искаш ли малко? — попита и Блеки, докато вече пълнеше и втора купа.

— Разбира се, че искам и ще го приема с благодарност! — възкликна Блеки.

— Хайде момиче, занеси на твоя Блеки тази купа и вземи своята! — нареди готвачката. — А какво ще кажете за малко пържени филийки? Много вървят с моя бульон!

— Благодаря, ще ми доставят истинско удоволствие, гладен съм до смърт.

— Ами ти, Ема, съкровище, няма ли да хапнеш малко?

— Не, благодаря, госпожо Търнар — отвърна Ема, докато поемаше купите от ръцете на готвачката. — Не съм гладна.

Готвачката я изгледа:

— Ти, момиче, не се храниш достатъчно.

Ема занесе купите до камината и подаде едната на Блеки, без да каже нито дума. Но докато сядаше на столчето, усмивка озари лицето ѝ и изчезна всякакъв признак на умора.

— Благодаря ти, Вrabчо! — каза Блеки, отвърщайки на усмивката ѝ. Погледна я с притворени очи и за пръв път, откакто се бяха срещнали между хълмовете осъзна същността на момичето.

Отпивайки в мълчание бульона Блеки се загледа в Ема като се стремеше да скрие изненадата си. Беше поразен. Без огромния шал и без протърканото палтенце, момичето не беше онова мършаво създайце, за каквото го беше взел в първия момент. Не че можеше да се нарече красавица, според приетото, и въпреки това в нея имаше нещо очарователно и неопределимо, което даваше полет на фантазията и спираше дъха му докато я изучаваше. Лицето ѝ беше с безупречен овал с високи и по-скоро очертани скули; носът ѝ бе тънък, а устните ѝ се извиваха в ъглите, когато се усмихваше. Имаше малки правилни и бели зъби. Ако и челото ѝ да бе малко по-широко, беше удивително уравновесено от косите, които се събирах в една идеална точка на челото и подчертаваха белотата му. Веждите ѝ, добре очертани, образуваха дъги върху големите ѝ раздалечени очи. А тези очи, които го бяха поразили, блестяха зелени като смарагди под дългите ресници. Гъстите коси бяха старателно вчесани и подчертаваха красотата на лицето.

„Слаба е, още е дете“ — помисли Блеки, но от структурата ѝ се вижда, че ще стане стройна и гъвкава като порасне. Беше започнала да разцъфва. Под плата на дрехата ѝ напиреха две малки недоразвити гърди, а хълбоците ѝ се извиваха деликатно под широката престилка.

Естетическото чувство на Блеки не се ограничаваше само с архитектурата, изкуството и занаятите, но се простираше върху жените и конете. Преценката за жените за Блеки беше както при расовите коне, а той се гордееше, че може да прецени качествата на един расов кон от пръв поглед. Гледайки Ема, помисли: чиста кръв! Даваше си сметка, че Ема е само едно бедно момиче, но в лицето ѝ имаше нещо аристократично. Една истинска расова жена! Само едно нещо нарушаваше впечатлението — ръцете ѝ. Бяха малки и силни, но напукани, зачервени и с изпочупени нокти. Блеки знаеше добре, че това се дължи на тежкия ежедневен труд.

Госпожа Търнар прекъсна размишленията му — шетайки, претрупана от работа из кухнята, приближи до него с голяма чиния, пълна с всякакъв божи дар.

— Ето ти филийката, момче, изяж я преди Мъргатройт да слезе. Голям скъперник е. Готов е да ни остави да умрем от глад, клет червей... — прехапа езика си и погледна вратата горе на стълбите. Обръщайки се към Ема, продължи: — Не забравяй да запалиш огъня в салона, да избършеш праха, да минеш килима и да приготвиш масата за закуска, както ти беше показала Поли. После се върни да ми помогнеш в приготвянията, след това ще почистиш столовата, дневната и библиотеката, след това ще се качиш да оправиш частният салон на госпожа Феърли на първия етаж. Като свършиш всичко това, ще стане време да се сервира закуската. После ще помислиш за стаите на момчетата. След обедата можеш да довършиш с прането. И среброто трябва да се лъсне... — госпожа Търнар спря, извади от джоба си листче, цялото измачкано и започна да гласи уста в усилията си да го чете.

— Да, госпожо Търнар — промърмори Ема тихо, скачайки от столчето. Оглади голямата си престилка и зачака по-нататъшни нареждания, питайки се как би могла да свърши тази планина от работа.

Блеки изучаваше внимателно Ема, докато стомаха му се сви от яд. Отначало се бе заслушал развеселен в списъка на готвачката, после

почувства възмущение. Жената третираше Ема като животно, не можеше да го понесе. Не се въздържа и каза:

— Струва ми се, че е доста работа за едно момиченце толкова малко и слабо, мисля аз.

Госпожа Търнар го погледна стреснато, после се изчерви.

— Точно така, момче, точно така, но Поли е болна и аз не мога да се справя сама с всичките гости, които пристигат. Това ми идва на ум, Ема. Сетих се, че трябва да се приготви и стаята за гости за госпожа Вайнрайт.

Ема погледна госпожа Търнар, която все още изучаваше листчето и каза:

— Тогава да се качвам?

— Чакай за момент, мила — каза разсеяно готвачката. — Чакай да прочета менюто. Може би ще успея сама да приготвя закуската. След кратка пауза продължи: — Със закуската ще се оправя, а обедът е прост: студена шунка, сос „Мадейра“, пюре от картофи и ябълкова торта с крем — повъртя листчето в ръцете си, млясна с език и продължи: — Ще ми помогнеш само за вечерята, момиче. Мъргатройт сам приготви менюто, да върви по дяволите! Пиле „консуме“, овнешко вретено със сос, печени картофи и карфиол с кашкавал, трюфели и препечен хляб с топен кашкавал за господаря Джералд — спря се изведнъж, премигна и се загледа в листчето — също препечен хляб с топен кашкавал за господаря Джералд! — повтори изумена. — Сякаш няма да се нахрани с всичко това, господарят ни Джералд скоро ще заприлича на прасе! Ако нещо на този свят не мога да търпя, това е лакомията! Ядосано мушна листчето в джоба на престилката. — Тогава тръгвай, съкровище, но внимавай, когато бършеш праха.

— Да, госпожо Търнар — отговори Ема с безизразно лице. — Ще се видим по-късно, Блеки — поздрави го с усмивка.

— Разбира се, Врабчо, тук ще остана няколко дни.

— Точно така — намеси се госпожа Търнар — господарят занемари къщата заради Едуин, който боледува от Коледа и госпожата така крехка и болнава тези дни... Направо съм доволна, че госпожа Вайнрайт пристига. Винаги успява да разведри атмосферата тук... Да, госпожата е малко извън... — госпожа Търнар прекъсна на средата, поставяйки ръка на устата си.

Блеки и Ема проследиха погледа ѝ, който беше прикован към вратата накрая на стълбата. Един мъж слизаше по стъпалата с голяма важност. Блеки реши, че това е майордомът^[1].

Мъргатройт беше висок и кльощав. Лицето му мъртвешки бледо и вдървено, беше насечено с дълбоки бръчки и имаше кисел, недоволен израз. Очите му толкова безцветни, бяха хлътнали дълбоко и изглеждаха още по-малки под дебелиите вежди. Беше облечен в черни панталони, жилетка на бели и черни райета с висока яка и голяма престилка на майордом.

Погледът му бе заплашителен:

— И така, каква е тази шумотевица? — възкликна с писклив глас, когато беше вече слязъл. — Нищо чудно, че сме закъснели с работата си за днес. Бърборите като ято свраки, виждам, че надвишавате вашите права, готвачке — продължи високомерно. — И тази прислужница отдавна трябваше да е горе, още преди половин час. Господарят не е благотворително дружество, разберете го! Върши толкова много за онова, което получава, наистина благороден е нашият господар! Три шилинга на седмица! Царска заплата щом не правиш нищо — стрелна с поглед Ема, която беше все още до вратата под стълбите — ами ти какво още чакаш, тичай нагоре!

Онемяла, Ема грабна панера и се упъти към стълбите, но докато се разминаваше с Мъргатройт, някои от предметите от панера паднаха. Кутията с пастата за полиране се пръсна върху пода. Ема ужасена се спусна да събира падналото, но докато се навеждаше, Мъргатройт вдигна ръка и я удари по главата с опакото на ръката си.

— Малка глупачка! — викна. — Нищо не можеш да свършиш, без да направиш бяля. Гледай как изцапа чистия под!

От силата на удара Ема се олюля и изпусна всичко, което държеше. Треперещ от яд, Блеки стана, стисна юмруци и се насочи заплашително към управителя. Готвачката го бе изпреварила и застанала пред Мъргатройт като петел, готов за бой. Лицето ѝ се бе зачервило, а в очите ѝ се четеше омраза. Вдигна юмрук и го размаха пред носа на човека:

— Нещастен червей! Момичето не го направи нарочно! — гледаше Мъргатройт с унищожаващ поглед. — Ако видя, че удряте още един път момичето, живота ви няма да струва и пукната пара, аз ви го казвам! Не, няма да говоря с господаря, ще разкажа на бащата на

момичето! Знаете какво ви очаква, ако големия Джак вдигне ръка! Ще ви направи на кюфте!

Мъргатройт стрелна с очи госпожа Търнар, но се въздържа да отговори. Блеки, който не бе изпуснал нито за миг от погледа си Мъргатройт, усети уплахата му. „Гледай, гледай — си каза — нашият приятел е подлец и страхливец.“

Възмутена, готвачката обърна гръб на Мъргатройт и се доближи до Ема, която събираше нещата в панера.

— Добре ли си, скъпа? — я запита загрижено.

Ема вдигна глава и потвърди безмълвно. Лицето ѝ бе непроницаемо като мраморна маска, само очите ѝ искряха от омраза.

Междувременно Мъргатройт се обърна към Блеки и сякаш нищо не се беше случило, запита:

— О'Нийл? Работникът от Лийдс? Господарят ми каза, че ще пристигнете тази сутрин. — Изглежда Блеки с леден поглед и добави със задоволство: — Добре, изглеждаш ми силен младеж. Работата няма да те изплаши.

Със свръхестествено напрежение Блеки успя да се обърне към майордома любезно, тъй като нямаше друг избор. Преглътна с мъка и отговори:

— Точно аз. Ако ми дадете указания, ще започна веднага работа.

Мъргатройт измъкна един лист от джоба си и го подаде на Блеки.

— Тук е написано всичко. Надявам се, че можеш да четеш.

— Да, зная да чета.

— Добре, а сега относно заплащането, 15 шилинга на седмица плюс храна и подслон. Това са заповедите на господаря.

Блеки се усмихна многозначително. Помисли си „Този човек си е намислил да ме излъже“.

— Не, господине! Договорката е една гвинея и ще бъде една гвинея, господин Мъргатройт! Може би ще поговорите с господаря си, сигурен съм, че е станало недоразумение. — В себе си Блеки ликуваше. Очевидно майордомът беше сконфузен от насоката, която бяха взели събитията.

— Разбира се, ще говоря с господаря! — отсече Мъргатройт. — Очевидно е забравил, че се е договорил направо с теб. Има къде-къде по-важни работи да мисли! Хайде, хващай се за работа, момче! Ще

намериш коняря в конюшните, той ще ти покаже къде са инструментите и стаята, където ще си настанен.

Блеки без усилия метна сака на рамо и поздрави Ема, която все още събираше своите инструменти.

— Ще се видим довечера — каза ѝ тихо.

— Разбира се, ако свърша работата си — отговори мрачно Ема. Като видя смутения израз в очите на Блеки, побърза да добави: — О, ще успея, не се тревожи за мен. Довиждане, Блеки. Спорен ден.

Младежът я проследи с поглед докато се изкачва по стълбата, преди да отвори вратата на кухнята и да излезе навън на студа. Мисълта му бе пълна с въпросителни за обитателите на Феърли Хол.

Ема се поспря в преддверието, което свързваше кухнята с господарските помещения и се подпря на стената. Главата я болеше от удара и я разяждаше гняв, който я караше да трепери. Мъргатройт не изпускаше случай да я нагрубява и малтретира. Сякаш това му доставяше удоволствие. С Поли не се държеше така.

Нагласи тежкия панер под ръка и прекоси коридора с наострен слух, за да долови шумовете на къщата. Но очевидно господарите още спяха. Колко би искала да остане още малко в голямата кухня, която беше единственото приветливо място във Феърли Хол.

Въпреки великолепието на богатата мебелировка, къщата изпълваше Ема с ужас и непреодолимо желание да избяга някъде далече. Имаше нещо потискащо в тези мрачни ледени стаи с високи тавани, тежки мебели и обширни безкрайни коридори, които преминаваха един в друг.

Ема настръхна докато минаваше по богатия персийски килим, който покриваше големия хол. Премина през двойната врата, която водеше към салона, поспря на прага и се огледа нервно. Бледи слънчеви лъчи се процеждаха през високите прозорци и спуснатите тежки завеси от бяла коприна. Тъмни портрети я гледаха мрачно от стените, тапицирани със синьо кадифе. Ема си представи, че древните очи я следват, докато се отправяше към голямата камина. Единственият звук в помещението беше монотонното тракане на часовника върху полицата.

Ема остави предметите за чистене и коленичи пред камината, за да я изчисти и подреди.

Тракането на часовника ѝ напомняше, че няма време за губене. Без да се бави, избърса праха от стаята и когато свърши взе блестяща покривка от бял ирландски лен от едно чекмедже на скрина и я постла върху голямата кръгла маса. Започна да подрежда чиниите и приборите. Беше наведена над масата, когато се вкамени. Почувства как гърбът ѝ настръхва, защото усети, че вече не е сама в стаята. Почувствала чуждото присъствие Ема се обърна бавно. На вратата беше господарят Феърли и я гледаше.

Ема се изправи бързо и го поздрави с поклон.

— Добър ден, господарю — промърмори страховито, притискайки чиниите към гърдите си, за да не издаде треперенето на ръцете си. Краката ѝ се бяха подкосили повече от изненада, колкото от страх.

— Добър ден, къде е Поли?

— Болна е, господарю.

— Виждам — отговори лаконично мъжът.

Очите му сякаш я дълбаеха, докато я наблюдаваше с втренчен поглед. Набръчка чело и един израз на смущение смени израза на лицето му. След продължително мълчание, през което Ема го гледаше като хипнотизирана, мъжът направи знак с глава, обърна се и излезе. Блъскането на вратата на библиотеката я накара да подскочи. Едва тогава Ема с въздишка на облекчение завърши подреждането на масата за закуска.

---

[1] майордом (лат.) — началник на прислугата. — Б.ред. ↑

10.

Адам Феърли се спря по средата на библиотеката и притисна ръце върху лицето си. Беше уморен, изтощен, не бе затворил очи през цялата нощ, а безсънието не беше новост за него. Изглежда, че проклятие го преследваше от много време. Даже и пет-шест чашки превъзходно порто, които изпиваше след вечеря, не му действаха успокоително. За няколко часа изпадаше в неспокоен сън. Събуждаше се изведнъж посред нощ, облян в ледена пот. Мозъкът му бе изпълнен с мъчителни спомени и размишления за съществуването му, което от доста време не беше в ред.

Започна да се разхожда назад-напред из стаята, зает от мислите си. Той беше строен, добре сложен мъж, около метър и осемдесет, с чувствително и приятно лице, на което личеше знака на умората и напрежението. Очите му, сиво-сини говореха за висока интелигентност и дълбока духовност, но в този ден бяха зачервени от умора и сякаш угаснали. Най-изненадващата особеност на аскетичното му лице бе устата, пълна и чувствена, но тази чувственост бе скрита зад постоянния израз на строгост и суровост. Светлокестенявите му коси бяха прави и малко по-дълги от модата. Един кичур непрекъснато падаше над широкото му чело и му бе създал навика, често да го отхвърля назад с нервен жест. Това той правеше и в момента, докато с нервни широки крачки обикаляше из стаята, за да успокои напрежението си.

Дрехите, които обикновено носеше, бяха елегантни и с безупречна кройка, за което му завивдаха всички колеги и конкуренти от текстилната индустрия в Лондон, Лийдс и Брадфорд. Бяха изработени от най-скъпи платове от собствените му тъкачници или тъкачниците на приятели. Качеството им бе превъзходно, защото вълната беше от Йоркшир, безспорен център за производство на вълна в цял свят, а в текстилното производство Адам Феърли беше всепризнат крал. Той ненавиждаше всичко, което е недодялано и небрежно. Слабостта му към изисканите дрехи беше една от малкото слабости, които си разрешаваше. Независимо от това никога не му

идваше на ум, че къщата, в която живее, е лишена от всякаква изисканост.

Няколко минути по-късно престана да се разхожда назад-напред из стаята и спря пред огромното си бюро от скъпо масивно дърво. Седна на големия стол, тапициран с мека кожа и започна да изучава списъка на предстоящите си срещи. Очите му пареха от безсъние, чувстваше се схванат, а главата му пулсираше не само от умората, но и от непрекъснатите грижи и напрежение. Живееше с чувството, че в живота му не бе останало нищо, за което си струва да се живее: нито радости, нито любов, нито приятелства, нито дори интереси, към които да насочи енергията си. Нищо, нямаше нищо извън безкрайните дни на самота, които преминаваха неумолимо в още по-самотни и безсънни нощи, месец след месец, година след година.

Животът ми е голяма бъркотия, помисли недоволено, за какво да живея? Бих желал да имам смелостта да си пръсна главата с един куршум и всичко да свърши.

Тази мисъл, дошла подсъзнателно, го разтърси и го накара да подскочи на стола, стискайки конвулсивно ръкохватките. Погледна ръцете си — трепереха. Случваше му се за първи път. Дори в най-тежките моменти от живота си не бе помислял да си сложи край.

Независимо от положението си в обществото и натрупаното богатство Адам Феърли бе един измъчен и обезверен човек. Не очакваше никакво щастие, но мечтаеше трескаво поне за малко спокойствие. Знаеше, че няма лекарство за горчивата самота на сърцето, още повече, че до голяма степен причината беше в самия него. В действителност неудовлетвореността на Адам се пораждаше от предателството спрямо самия себе си, към амбициите, мечтите и идеалите си. Нарастваше от чувството на интелектуалната му неосъщественост и пропадането на моралните му убеждения.

Адам вдигна уморено глава и загледа с блуждаещ поглед библиотеката, сякаш я виждаше отново след дълго отсъствие. Беше изключителна стая с висок таван, огромни стени, покрити с тъмна дъбова ламперия, забележителна колекция от старинни книги и многобройни предмети с антикварна стойност. Разкошен персийски килим оживяваше със свежите си цветове излъскания до блясък паркет на пода. Удобен диван, тапициран с мека кожа беше разположен пред камината. В стаята бяха пръснати множество столове, а в ъгъла орехов

скрин се използваше за подвижен бар, отрупан с кристални бутилки, пълни с порто, шери, бренди, уиски и джин.

Библиотеката не беше така потискаща както останалите стаи и зали във Феърли Хол. Адам беше забранил на съпругата си да я изпълни с непотребни вещи, както бе направила в останалата част на къщата. Това ѝ придаваше достойнство. Както и в спалнята си, достатъчно строга, за да отразява вкусовете му, така и в библиотеката Адам беше наложил своето виждане. Там той прекарваше по-голямата част от времето си и когато нямаше гости, което се случваше рядко, тук се оттегляше с удоволствие да чете или да размишлява насаме.

Извади джобния си часовник и го погледна, беше почти седем и половина и все още нямаше нито следа от прислугата, освен онази камериерка. Проклинайки отсъствието на икономката дръпна шнура на звънеца и ядосано погледна студената камина. Докато чакаше пристигането на Мъргатройт, погледът му бе привлечен от собствената му фотография в униформата на Четвърти хусарски. Прехапвайки устни се приближи да я види отблизо и се усмихна тъжно. Какво лице! Така пълно с очакване и щастие. Помъчи се да познае в младежа от фотографията разочарования мъж, в който се бе превърнал. Беше на 44 години и му бе мъчно за отлетялата младост. Колкото по-малко знаем какво ни очаква, щом сме тръгнали да завоюваме бъдещето, толкова по-добре.

Почуквайки дискретно на вратата, Мъргатройт прекъсна размислите на Адам.

— Добър ден, Мъргатройт — поздрави Адам със сдържано студен глас.

Майордомът пристъпи с котешка стъпка, оправяйки черното си сако.

— Добър ден, господарю. Надявам се, че спяхте добре. Успешен ден за Вашето пътуване до Лийдс. Готвачката скоро ще бъде готова със закуската. — Всичко това беше казано толкова угоднически, че Адам настръхна и извърна поглед, за да не може Мъргатройт да прочете в очите му чувството на досада. Като видя, че господарят му не реагира, майордомът продължи: — Мога ли да направя нещо за Вас, господарю?

„Пълзящ идиот!“ помисли Адам, поглеждайки майордома в лицето.

— Огън в камината ще ми достави удоволствие.

— Моля за извинение, господарю! — Мъргатройт изглеждаше объркан и нещастен. Хвърли поглед към студената камина и прокле наум Ема.

— Огънят, Мъргатройт! — повтори Адам. — Студено е като в ледник. Имаме достатъчно прислужници на разположение, за да поддържат цял дворец, а те не успяват да създадат и най-елементарни удобства. — Изключително ядосан, Адам изрече всичко това с обичайния си спокоен и сдържан тон. Не обичаше да изважда на показ лошото си настроение, а още по-малко пред прислугата.

Проклятие! Няма настроение тази сутрин, помисли Мъргатройт, докато отговаряше угоднически:

— Много съжалявам, господарю! Поли е болна, а другото момиче закъсня. Повярвайте ми, ако не им стоя над главата ден и нощ, днешните младежи няма да помръднат и пръста си. Преди час казах на момичето да дойде да запали огъня и...

— Да не сте без ръце, Мъргатройт? — прекъсна го Адам тихо, но с леден поглед.

Стреснат, Мъргатройт каза:

— Не, разбира се, не, господарю, ще се заема веднага — отвърна набързо с несръчен поклон.

— Да, направете го!

— Незабавно, господарю! — повторно се поклони и запристъпя назад, докато излезе от стаята.

— О, Мъргатройт!

— Да, господарю?

— Ако не те затруднява много, бих желал също чаша топъл чай.

Саркастичната нотка в гласа на Адам не убягна на майордома.

— Незабавно, господарю, — каза с нисък поклон и се измъкна от стаята, ожесточен срещу готвачката и камериерките, та даже и към господаря си.

Адам се загледа отново в портрета. Нямахше нужда да се вглежда в това лице, за да си припомни военната кариера, която навремето трябваше да напусне. Беше се убедил, че съществуването му би било свършено различно, ако беше следвал своите наклонности, вместо да ги загърби заради баща си. Не можеше да се освободи от тези си мисли, но съзнаваше, че е вече много късно да съжалява.

Седнал в тази тъмна и студена стая той сякаш се виждаше като младеж. Спомни си как навремето, завръщайки се във ваканция от Итън беше обявил на баща си с жар, че възнамерява да се запише в армията. Баща му остана не само поразен, но и се противопостави с всички сили. Адам си припомни с каква настойчивост е защитавал намерението си, докато стария благородник, макар и с нежелание разреши да се яви на изпит в Академията. След като Адам го бе издържал блестящо старецът се държа много благородно. Адам обичаше баща си.

Старият Ричард Феърли беше типичен йоркширски джентълмен, суров и навъсен, но с голямо сърце. Беше един от най-богатите и могъщи английски индустриалци от севера с верен инстинкт в сделките и остър съобразителен ум. След като Адам доказа на себе си и на света, че е безупречен възпитаник на военната академия, старият упражни цялото си влияние и пари, за да помогне на сина си. Щом Адам изяви желание да премине в кавалерията, защото беше отличен ездач, Ричард Феърли не остави нищо неопитано, за да осъществи желанието на сина си. Благодарение на богатството си и на политическите си връзки осигури прехвърлянето на Адам в Четвърти хусарски. Наблюдателен по природа и разбиращ добре човешката душа, старият джентълмен трябваше да признае, че Адам притежава всичките качества на един добър военен. Сякаш беше изваян и създаден за военния живот. Надарен, какъвто беше, с дисциплина, интелигентност, чувство за дълг и кураж. Истински романтик.

Едва Адам беше получил назначение в Четвърти хусарски, когато по-големият му брат Едуард загина при трагични обстоятелства. Старият благородник бе сломен от скръб. Обстоятелствата наложиха Адам да изпълни дълга си и да се завърне в Йоркшир, за да заеме мястото на Едуард в семейното предприятие.

Адам бе горчиво разочарован, но постъпи по единствения начин, който му подсказваше кодекса на дълга. Наложиха се да изпълни семейните си задължения. С примирение бе приел да изпълни синовния си дълг. Тогава поради младостта си той не можа да прецени, че подчинявайки се на бащината воля върши непоправима грешка. Едва сега го разбираше.

Мъргатройт се завърна и прекъсна мислите му, почуквайки на вратата и влезе бързо с кофа въглища.

— Чаят ви ще бъде поднесен след миг, господарю.

— Благодаря, Мъргатройт. Ще бъдете ли така добър да запалите лампата в дъното на стаята?

Междувременно Адам разлистваше бележника с насрочените срещи и го разглеждаше с явно безразличие. Имаше среща в административния съвет на „Йоркшир Морнинг Газет“, вестника, в който имаше най-много акции от всички в Лийдс. По-късно имаше работен обяд с един клиент от Лондон, един от най-важните ангросисти на текстил. Денят не обещавахе да е много тежък. Пътном възнамеряваше да се отбие във фабриката във Феърли, за да разговаря с Уилсън — директора. Искаше да се осведоми как напредва синът му Джералд. Потисна една въздишка. Работата започваше да му досажда до смърт. Нямаше никакво предизвикателство. И като се замислеше добре, никога не бе имало предизвикателство. Адам не се интересувахе от парите и никога не бе подхранвал амбициите си за власт и богатство. Успехът му преди всичко бе успех на баща му, а преди това на дядо му. Той не бе направил нищо друго, освен да продължи започнатото от тях.

Несъмнено Адам Феърли беше увеличил наследеното богатство, но имаше чувството, че това е станало не благодарение на неговите възможности, а благодарение на добрия шанс. В този смисъл той не беше съвсем прав, защото бе си изработил усет в сделките.

Отстрани бележника и приглади косите си с обичайния малко нервен жест. В камината се бе разгорял хубав огън и, макар че топлината не бе се разнесла все още из стаята видът на пламъците го развесели.

Когато свърши да се суети около огъня Мъргатройт застана смутен пред бюрото, покашляйки. Адам откъсна поглед от годишния баланс на фабриката и попита:

— Да, Мъргатройт, какво има?

— Тъкмо се питах, господарю, дали да наредя на камериерката да приготви същата стая на госпожа Вайнрайт? Сивата стая в централното крило? Вие знаете, че тази стая ѝ харесва, господарю. Желая госпожа Вайнрайт да се чувства винаги добре при нас.

За пръв път угодническото държание на майордома не подразни Адам. Напротив, дори не го забеляза. Беше забравил напълно, че следобеда пристига сестрата на жена му.

— Да, да, чудесно, Мъргатройт — отвърна Адам, преди да добави: — И ви моля, открийте къде е чайт ми и ме уведовете кога момчетата ще са готови за закуска. Тази сутрин ще закусим заедно. — Адам отпрати майордома с махване на ръка.

— Разбира се, господарю. — Отмъстителен израз изкриви лицето на Мъргатройт, решил да смъмри Ема в кухнята, че не си изпълнява задълженията. С мързела си това момиче го проваляше.

Адам отвори чекмеджето на бюрото и започна да търси писмото на Оливия. Беше ѝ написал без знанието на Адела, давайки си сметка, че неговото неразположение и склонността му да се самовглъбява напоследък го правеха безразличен към всичко, което го заобикаля. Трябваше да излезе от състоянието на депресия, в което бе изпаднал, за да не се превърне в хронично и да полудее. Луд като жената на горния етаж.

От известно време Адам се бе отказал да се съобразява с психическото здраве на съпругата си. Беше безсилен пред странното ѝ поведение през последните години, като съчетание на истерични пристъпи, хронична депресия, хипохондрия и тази особена разсеяност и блуждаещ поглед на жената. Беше изпълнена със странно чувство на безпокойство и видения, това да, но и те, заключаваше Адам, бяха плод на богатата ѝ женска фантазия. В момента се запита с леко угризение дали това поведение не е продиктувано от инстинкта за самосъхранение, след като бе разбрала, че загубва разсъдъка си на моменти. Не можеше да успее да не мисли как трябва да посрещне действителността. За момента не можеше да направи нищо. Жената беше сякаш бедната Офелия, завладяна от сладка лудост, бродейки с отсъстващ израз из коридорите с разпуснати коси, увита като в облак във въздушната си дреха от шифон.

Преди време Адам бе разговарял със специалист в Лийдс, но в същия ден, завръщайки се във Феърли бе установил, с голямо изумление и облекчение, че странните постъпки на жена му са напълно изчезнали. Оттогава жената се бе държала доста нормално. Здравето ѝ беше крехко, често бе неразположена, но не изглеждаше повече жертва на халюцинации. Адам потръпна и почувства, че го избива студена пот, когато за миг с ужасяваща яснота осъзна, че крехката черупка на нормалност, която обвиваше съпругата му можеше всеки миг да се счупи.

Четейки сега, писмото на Оливия Вайнрайт отблъсна мрачните мисли. Сестрата на съпругата му щеше да пристигне в Лийдс с влака в 15,30 от Лондон. Щеше да има време да я посрещне. Отново се върна към баланса, който преди това бе започнал да проучва, направи няколко бележки в полето на страниците и продължи да чете останалите документи, които искаха бърза намеса.

Вгълбен в работата си Адам не разбра как изразът на лицето му се бе променил. Очите му се бяха просветлили, чертите на лицето му отпуснали. Изглежда, че като по чудо настроението му се бе подобрило. Чу почукване на вратата, повдигна глава и каза:

— Влез! — изправяйки се на стола.

Вратата бавно се отвори и Ема влезе. Носеше малък сребърен чайник и чаша за чай.

— Чаят ви, господарю — промърмори в очакване и с бърз поклон, при който едва не изпусна чашата. Великолепните ѝ зелени очи гледаха господаря, без да посмее да влезе в стаята. „Изглежда уплашена“ — помисли Адам.

Усмихна ѝ се уморено:

— Постави го там на масичката до огъня — ѝ каза приветливо.

Ема постави чая, където ѝ бе наредено и тичешком се върна до вратата. Направи поклон и се обърна, за да излезе.

— Кой ти каза да ми се покланяш всеки път като ме видиш?

Ема го изгледа смутена. Големите ѝ очи изглеждаха разширени от ужас. Преглътна с мъка и произнесе плахо:

— Мъргатройт, господарю — изгледа го и го попита с решителен тон: — Не го ли правя както трябва?

Адам се усмихна отново:

— Разбира се, но много ме дразни да те виждам как подскачаш нагоре-надолу по този начин. Няма нужда да ми се кланяш. Не съм крал Едуард. Вече казах на Поли да не го прави и предполагам, че е съобщила това на Мъргатройт. Очевидно не го е направила. Можеш да му предадеш какво съм ти казал.

— Да, господарю.

— Как се казваш, момиче?

— Ема, господарю.

Адам кимна замислено:

— Можеш да си вървиш, Ема, и благодаря за чая.

Ема по навик понечи да се поклони, но спря и изскочи от стаята. Докато слизаше по стълбата към кухнята ѝ стана много смешно. Какво иска този. Казва ми да не се покланям. От това внимание не ѝ ставаше нито топло, нито студено. Каквото и да ѝ кажеше никога нямаше да измени мнението си за него. Никога, за цял живот.

Адам се доближи до камината, неспособен да прогони от съзнанието си лицето на Ема. Това лице беше засегнало някаква скрита струна на паметта му още първия път като я видя тази сутрин, но не можеше да определи защо. Очевидно беше момиче от градчето, но не приличаше на никой от жителите. Смутен израз легна върху лицето му, докато измъчваше паметта си да съживи отдавна изтрити спомени. Имаше нещо много невинно и чисто в образа на това момиче, а очите ѝ бяха най-необикновените, които бе виждал някога. Поклати глава неопределено, ядосан на самия себе си. Напомняше му на някого, но не можеше да разбере на кого.

Взе чашата и отпи от чая, преди да е изстинал. Все още бе пред огъня, когато чу ново почукване на вратата. Още един път Адам се намери пред Ема. Бе по-малко смутена и Адам я изгледа продължително, докато далечните спомени го измъчваха, но му убягваха.

За миг очите им се срещнаха и никой от двамата не успя да отмести поглед. Адам си каза: „Това момиче не се страхува от мен, мрази ме“. Инстинктивно Адам отмести поглед, докато Ема помисли: „Това е един зъл човек, който използва труда на другите“. Сърцето ѝ трептящо се сви и се ожесточи още повече срещу него.

Със студен и решителен глас обяви:

— Мъргатройт ми каза да ви съобщя, че момчетата ви очакват за закуска, господарю.

Адам кимна, давайки си сметка, че в това особено и привлекателно момиченце има един заклет враг. Не знаеше причините. Тихо Ема се оттегли и Адам отбеляза, че този път не направи никакво усилие и опит да се поклони. Това момиче научаваше бързо и не се страхуваше от нищо. Без да я познава по интуиция Адам осъзна, че Ема е надарена с желязна воля и гордост. Докато размишляваше така, смътният спомен от преди започна да го тормози наново като привидение в границите на съзнанието му, но точно в мига, в който

можеше да го хване, той му убягваше. Безсилен Адам вдигна рамене и се отказа. Имаше по-важни въпроси, за които да мисли.

11.

Малко по-късно Адам влезе с уверена крачка в трапезарията, седна и изгледа двамата си сина, които вече бяха на масата.

— Добър ден! — поздрави ги той. Джералд промърмори нещо неразбираемо в отговор. Едуин стана от стола, приближи се до баща си, целуна го по бузата и му каза с лъчезарна усмивка:

— Добър ден и на теб, татко!

Адам отвърна на сина си с усмивка и го потупа приятелски по рамото. Разочарованието, което изпитваше от живота и брака си бе сравнимо само с разочарованието от синовете му. Беше привързан към Едуин, който без съмнение бе по-добрият от двамата. Приличаше много на него.

— Как е, старче? — попита Адам с приветлив тон. — Надявам се, че се чувстваш по-добре. — Поглеждайки бледото лице на Едуин продължи: — Само че трябва да ги зачервим тези бузи, Едуин. Добре ще бъде днес след обед да пояздиш малко из ливадите. Разбрано ли е, старче?

— Да — отговори Едуин покорно, сядайки на мястото си и разгърна ленената салфетка. — Още вчера исках да изляза, но мама ми каза, че е много студено за мен. — Лицето, изненадващо зряло за петнадесетгодишно момче се запали от ентузиазъм. — Да кажа ли на мама, че ти си ми разрешил да изляза?

— Не се притеснявай, Едуин, аз сам ще ѝ кажа — отвърна Адам, мислейки, че Адела можеше да превърне момчето в хипохондрик като нея. Трябваше да внимава. Реши да го държи под око и да го ограда от болезненото влияние и чувствата на майка му.

Междувременно Мъргатройт беше донесъл закуската върху голям сребърен поднос и с тържествен жест го представи на оценката на Адам.

— Благодаря, Мъргатройт, поставете всичко върху бюфета, днес момчетата ще си сервират сами. Нали не ви достига персонала.

— Благодаря, господарю. — Майордомът постави таблата и излезе.

Без да се бави, Джералд блъсна назад стола си и се спусна към таблата, последван от Едуин, който както винаги показваше достойнство и самоконтрол в постъпките си.

Когато се завърнаха на местата си Адам изгледа недоволено огромното количество храна в чинията на Джералд. Момчето беше истински лакомник. Реши да поговори по-късно с него. Първородният му син беше седемнадесетгодишен. Бе груб и видът му, заедно с недодяланите му обноси дразнеха Адам. Момчето наедряваше непрекъснато. „Истинска планина от сланина“, помисли мрачно Адам.

— Как вървят работите във фабриката, Джералд? — Адам изчака нетърпеливо, докато първородният погълне огромната хапка.

Без да бърза Джералд избърса устните си и каза:

— Всичко е наред. Уилсън е много доволен от напредъка ми. Каза ми, че имам способности за текстилния бизнес. Каза ми още и че няма смисъл да ме държи повече долу при станове, за да изучавам процесите. Според него съм научил достатъчно, за да се кача още днес на етаж — завърши самодоволно. Грубото овално лице на Джералд бе безизразно, но очите му подсказваха лукавство и самовлюбеност.

— Радвам се, Джералд — каза Адам, който не бе учуден.

Големият му син беше показал силна склонност към бизнеса и проявяваше неизмерима енергия и желание за работа, но беше ужасно сребролюбив, което Адам намираще за недостатък. Напоследък дори се бе убедил, че за Джералд парите бяха най-важното нещо на света, може би, с изключение на храната.

Адам се изкашля и каза предпазливо:

— Още днес ще говоря с Уилсън. Мисля да намина във фабриката на път за Лийдс. Имам няколко важни срещи, преди да посрещна леля Оливия на гарата. Нали знаеш, че идва и ще остане няколко месеца при нас?

— Да — тонът на Джералд подсказваше незаинтересованост. Той пак се нахвърли настървено към яденето и унищожи останалото в чинията.

Обратно, унесенният израз върху лицето на Едуин изчезна незабавно при новината:

— О, толкова съм доволен, че леля Оливия ще поживее при нас — възкликна развълнувано. — Тя е чудесна!

Адам потвърди усмихнато и взе вестника, който както винаги беше оставен на масата. Разтвори го.

В стаята настъпи пълна тишина, нарушавана само от пращането на огъня в камината и от свистенето на газовите лампи. Чуваше се и потракването на приборите по чиниите на момчетата. И двамата знаеха, че баща им не обича да го смуцават, когато четете вестника си. Момчетата, макар и братя, просто нямаха какво да си кажат — бяха твърде различни.

— Нещастие, едно истинско нещастие! — възкликна Адам иззад вестника, нарушавайки тишината на стаята.

Несвикнали да виждат баща си да губи спокойствие или да повишава глас, момчетата го гледаха поразени. Накрая Едуин се реши да попита:

— Случило ли се е нещо?

— Въпросът е в свободния обмен! Парламентът току-що е избран и още на първото си заседание тръгва с погрешна стъпка, от това ще изскочат много неприятности! Запомнете думите ми! Балфор ще падне! Сигурен съм. А заедно с него и правителството. Може би не веднага, но в близко бъдеще, ако не приключат незабавно със смешната си политика.

Едуин се покашля. Ясните му сини очи, подобни на бащините му, блестяха от интелигентност върху деликатното му лице.

— Точно така! Мисля, че си напълно прав. Във вестника вчера прочетох, че Уинстън Чърчил се противопоставя на закона за свободния обмен, а ти знаеш каква стара лисица е той. Бори се с всички сили и съм сигурен, че правителството ще се противопостави и ще има много неприятности, така както казваш и ти.

Учудването на Адам бе голямо.

— Не знаех, че се интересуваш от политика, Едуин. Това е новост за мен.

Едуин понечи да продължи, но Джералд се намеси със саркастичен тон.

— Чърчил! Кой го е грижа какво мисли той! В края на краищата е един неизвестен депутат, който е изпратен от избирателите в Олдхем, миньорско градче в Ланкшир. Ако следва стъпките на баща си политическата му кариера ще бъде кратка, като тази на лорд Рандолф. Чърчил е един самохвалко и бабаит, огън от слама.

Адам се изкашля дискретно, но когато заговори гласът му бе спокоен и студен:

— Не съм съгласен с теб, Джералд, мисля, че Едуин е прав. Уинстън Чърчил е млад политик, много е хитър, знае какво прави. Откакто е в политиката трупа успех след успех. Подозирам, че ще слушаме още да се говори за младия Уинстън. Даже съм убеден, че един ден ще стане много важен за страната ни човек, но това няма значение. Ти нападна Чърчил тенденциозно, пренебрегна въпроса, който повдигна Едуин. Струва си да се каже, че правителството ще срещне трудности с проектозакона за свободния обмен. — Адам се усмихна благосклонно и каза: — Едуин, ти предполагам разбираш значението на въпроса за свободния обмен?

— Предполагам, да. Не е ли един законопроект, който ще увеличи данъците върху храните и другите стоки от първа необходимост?

— Да, но въпросът е малко по-сложен. Виждаш ли, протекционистите, водени от Чембърлейн се опитват да заставят правителството да се откаже от системата за свободен обмен, чрез който страната ни преуспява сега. Биха желали да увеличат митата и да сложат нови такси върху всички стоки, за да предпазят английските производители срещу външната конкуренция на националния пазар. — Адам поспря, преди да продължи. — Предложението щеше да има смисъл, ако преживявахме криза, но нашата индустрия процъфтява сега, ето това е главната причина, поради която проектозаконът на Чембърлейн е смешен и това го разбират повечето хора, ще бъде нещастие за страната ни. На всичко отгоре ще доведе до увеличение на цените на хранителните стоки, цяло нещастие е за работниците. На второ място е общото мнение, най-вече между либералите, че свободният обмен е единственият начин да се запази международния световен мир. По този повод ми идва наум една стара сентенция: „Ако стоките не минават през границите, това ще направят войските“. Чърчил добре разбира същността на нещата. Вече няколко пъти обяснява, че протекционистите грешат, както в икономическата си политика, така и в общата политика и особено в оценката на общественото мнение. И ми се струва, че има право, момчето ми.

— Тогава какво мислиш, че ще стане? — попита Едуин.

— Смятам, че ще бъдем свидетели на една ожесточена битка между лигата за реформа на тарифите, подкрепяна от Чембърлейн и опозицията, представена от асоциацията за свободен обмен, ръководена от дука на Девъншир, който събра около себе си много известни консерватори, включително и Чърчил.

— Мислиш ли, че ще спечелят? Групата на Чърчил, искам да кажа.

— Иска ми се, Едуин, за доброто на страната ни.

— Но парламентът е разделен на две, не е ли така?

— Точно така. И партията на торите. Ето защо преди малко казах, че съзирам големи неприятности. Артур Балфор се опитва да обуе един крак в две обувки едновременно и няма да успее. Ще бъде изхвърлен по-рано, отколкото предполагаш.

В този момент Джералд, който беше напълнил отново чинията си, седна на масата и така започна да трака с приборите, че ядоса Адам, който погледна сина си.

— Наистина, Джералд, не е зле да бъдеш малко по-тих на масата. Не мислиш ли, че ще бъде добре ако се храниш по-умерено? Прекаленото пристрастяване към храната вреди на здравето.

Момчето предпочете да пренебрегне упрека на баща си и поръсвайки с пипер яйцата си каза:

— Майка ми каза, че апетитът ми е нормален за младеж, който расте.

Адам преглътна саркастичната си забележка, не каза нищо и отпи от чая си.

Без да прекъсва яденето Джералд погледна баща си с края на окото си.

— За да се върнем към разговора преди малко, трябва да признаем, че между джентълмени може да съществуват различия в мненията, без да се стига до пререкания.

Адам настръхна пред толкова самонадеяност, докато Джералд продължи невъзмутимо:

— Исках само да поясня, че продължавам да нямам добро мнение за Чърчил, въпреки твоите одобрителни коментари. В края на краищата кого представлява? Една сбирщина от парцали от тъкачниците.

— Не е точно, Джералд. И ако бях на твое място нямаше да прибързвам да отхвърлям работническата класа. Времената се променят.

— Приличаш ми на новите социалисти. Корито за баня за работниците? Знаеш много добре, че ще го използват, за да си държат въглищата.

— Това е повърхностно и тенденциозно, което се говори, Джералд, от предприемачите, които са късогледни и се страхуват от промените в страната — пресече го Адам кисело. — Не съм убеден, че говориш сериозно — просто повтаряш това, което чуваш. Очаквах нещо по-добро от теб, Джералд.

Джералд се усмихна лекомислено, но очите му издаваха враждебност.

— Да не искаш да кажеш, че смяташ да осигуриш корито за къпане на всеки работник от Феърли?

Адам изгледа сина си с леден поглед.

— Не, но винаги съм се стремил да подобря, колкото е възможно, условията за работа във фабриката и ще продължа да го правя.

— Добре, не се смущавай! — възкликна Джералд разпалено. — Работниците и така са достатъчно възбудени. Тежка работа, железен юмрук и глад, ето какво им трябва на тях! Това е единственият начин да ги държиш настрана от бедите и под контрол!

— Не ми се струва добра политика, Джералд, нито пък е далновидна — прекъсна го Адам. — Ще поговорим по-късно за фабриката. Трябва само да ти подчертая, че има много да се учиш, за да опознаеш човешката душа, момчето ми. Работниците са били третирани в миналото по един срамен начин. Трябва да се направят много промени и да се надяваме, без да се пролива кръв.

— По-добре ще е да не разказваш идеите си пред нашите приятели в текстилния бизнес, иначе може да те вземат за предател на класата ти — отсече Джералд саркастично.

— Не бъди нахален! — възкликна Адам на границата да загуби пословичното си спокойствие, но успя да се въздържи и си наля нова чаша чай. Поради непрекъснатото си депресивно състояние търпението му бе достигнало границите си, а нервите толкова опънати, че трудно издържаше подобни разговори.

Джералд се усмихна и намигна с око на Едуин, който го гледаше, стреснат заради проявената дързост. Ужасено момчето изгледа и двамата и наведе очи.

Ядосан, но успял да се овладее, Адам отново отвори вестника и започна да чете. В старанието си да го разсее Едуин попита:

— Познавал ли си Китченер, когато си бил в армията?

— Не, Едуин, но защо ме питаш? Какво те интересува, военната или политическата му кариера? — пожела да узнае Адам. Не можеше да търпи да се мръщи дълго и ядът му към Джералд бе започнал да изчезва.

— О, нито една от двете, татко. Мисля, че ще ми харесва да бъда адвокат — каза Едуин с ентузиазъм. Веднага след това усмивката му изчезна от лицето пред смръщения поглед на Адам. — Не одобряваш ли?

Адам побърза да му се усмихне, защото почувства разочарованието на сина си.

— Разбира се, че одобрявам, каквото предпочиташ, старчето ми. Само съм учуден, никога не ми е идвало на ум, че ще те интересува юридическата кариера. Не че не съм си давал сметка, че не си роден за бизнес както брат ти Джералд. Така ли е Джералд?

Джералд потвърди самодоволно и каза:

— Точно така! — Беше извън себе си от радост. Ревнуваше брат си и последното нещо, което можеше да изтърпи щеше да бъде да му се мотае из краката във фабриката. Като първороден син и легитимен наследник фабриката му принадлежеше. Смяташе да я задържи само за себе си.

Междувременно скритото задоволство на Джералд не убягна на Адам. Алчността и лукавството на първородния му син му бяха добре известни. За щастие Едуин не хранеше никакви амбиции към семейния бизнес. Адам подозираше, че в противния случай Джералд би бил съперник без скрупули.

— Добре, значи всичко е както трябва — заключи бавно, почуквайки с пръсти по масата. — Изглежда, че и Джералд няма нищо на против, Едуин.

Едуин сияеше.

— Толкова съм щастлив, че одобряваш и си съгласен — каза развълнувано. — Мислех, че ще имаш нещо против.

— Разбира се, че не. — Адам взе „Йоркшир Морнинг Газет“ и го отвори на финансовата страница. Пробягна с опитно око по цените на вълната и се обърна към Джералд: — Чудесно, цените на вълната са относително стабилни. И износа рентабилен. Все още сме начело на световния пазар.

В очите на Джералд проблесна алчна искра:

— Уилсън ми каза вчера, че годината ще свърши чудесно. Бизнесът е успешен. Впрочем имаш ли намерения да се срещнеш с производителя на вълна от Австралия? Онзи Брус Макхил, спомняш ли си, пристига днес във фабриката.

— По дяволите! Бях забравил — каза Адам раздразнен. — Не, нямам време да го видя, съжалявам. Уилсън трябва да се срещне с него.

— Много добре. Трябва да вървя — стана шумно от масата Джералд.

С набръчкано от неудоволствие чело Адам изгледа масивната фигура на сина си, който се отдалечаваше и се обърна към Едуин:

— За теб ще говоря с моя адвокат следващата седмица, момчето ми. Сигурно ще даде добър съвет за това къде да продължиш учението си, след като завършиш колежа. Трябва да решим в кой университет да те запишем.

— Благодаря ти, много съм ти задължен за разбирането — тези думи бяха произнесени с най-пламенен ентузиазъм. Едуин обичаше и уважаваше баща си.

В този момент Ема почука дискретно на вратата и влезе в стаята с голяма табла в ръце. Погледна Адам с ясен студен поглед, който отмести веднага.

— Мъргатройт ми нареди да почистя, ако сте завършили, господарю — каза с безразличие, конвулсивно стискайки таблата.

— Да, вече свършихме, Ема, благодаря. Можеш да отнесеш всичко, без чая. Ще изпия още една чаша, преди да изляза. — Погледът на Адам беше приветлив, докато ѝ се усмихваше.

Но Ема гледаше надолу и не видя доброжелателността и съчувствието, което озаряваше чувствителното лице на Адам.

— Да, господарю — и се зае да разтребва.

Адам въздъхна и продължи разговора си с Едуин, на който посвети цялото си внимание.

Ема тихо обиколи голямата кръгла маса и прибра мръсните чинии като се стараяше да не вдига шум. Постъпваше така повече от инстинкт за самосъхранение, отколкото от дискретност. Беше се убедила, че колкото е по-незабележима, толкова по-малко неприятности щеше да има. За нейно най-голямо душевно потресение Джералд я забелязваше винаги и ѝ причиняваше неприятности, точно както преди малко в коридора. Беше я заградил в един ъгъл с огромното си разплуто тяло и я беше пощипнал по задника така силно, че Ема едва не изпусна таблата. При спомена за това сърцето ѝ се изпълваше с гняв и негодувание. Вълна от паника я обхвана, докато поточета от студена пот се стичаха по гърба ѝ. Трябваше да бяга от тази къща. От Феърли. Да бяга, преди да се е случило нещо ужасно. Паниката се превърна в ужас, който я обхвана. Самата тя не можеше да определи защо. Изведнъж съзнанието ѝ се проясни, тя разбра, в тази къща беше беззащитна, беззащитна, защото богатите можеха безнаказано да упражняват върху бедните всякакво насилие. Пари. Трябваше да намери пари. Не някой друг шилинг в повече, като шие в свободното си време за жените в градчето, а много, много пари. Това беше отговорът. Винаги го беше знаела, без да подозира. Трябваше да намери начин да натрупа богатство, но как? В този момент си припомни думите на Блеки О'Нийл и описанието му за Лийдс — градът, чиито улици са павирани със злато. Ето това беше разрешението. Там щеше да намери тайната как да забогатее, да натрупа такова голямо богатство, че да не се страхува от нищо и да не е беззащитна, както в този момент. Лека-полека се успокои.

Таблата беше толкова отрупана със съдове, че Ема се превиваше от тежестта ѝ. Стисна зъби и излезе тихичко от стаята с високо вдигната глава и царствена походка.

Едуин започна да се върти смутено на стола.

— Моля за извинение, но трябва да вървя да уча, защото иначе ще изостана — се реши да каже накрая.

Адам погледна сина си със задоволство:

— Много разумно от твоя страна, върви, старче, но непременно излез след обяд да поемеш малко свеж въздух.

— Разбрано. — Едуин стана и се отправи към вратата с леката си изящна походка.

— Впрочем, Едуин...

— Да? — момчето се спря с ръка върху дръжката на вратата.

— Ще бъде много любезно, ако довчера вечеряш с леля Оливия и мен.

— Разбира се. Благодаря, с голямо удоволствие. — Възбуден от неочакваната покана Едуин забрави за миг добрите си маниери и неволно блъсна вратата след себе си, с такъв порив, та чак пламъците на газовите лампи потрепнаха застрашително.

Баща му се усмихна. Едуин растеше добро момче и щеше да стане чудесен мъж. Адам бе доволен, че днес синът му бе проявил известна самостоятелност в преценките си. Може би болното влияние на майка му все още може да бъде преодоляно. Адела! Трябваше да се качи и да я посети. Имаше редица въпроси, които трябваше да разиска с нея, нещо, което избягваше седмици наред. Ако искаше да бъде искрен със себе си, желанието му беше да избегне и днешния разговор. Помисли за съпругата си, за крехката, грациозна, повърхностна Адела. Адела с миловидната си усмивка, тази непрекъснатата усмивка, която започваше да го плаши. Адела с увяхващата си красота, която го бе запленила толкова много преди години. Скоро се бе уверил, че тази изключителна красота криеше едно студено, сякаш изваяно от мрамор сърце. И което е още по-тежко, която ограждаше една умствена лабилност. Вече години между тях нямаше никаква близост. Десет години по-точно. От деня, в който Адела се бе оттеглила в своята черупка, усмихвайки се с прелестния си израз на лицето, жената бе залостила вратата на своята спалня, оставяйки го навън. Навремето Адам остана стреснат като разбра, че приема това положение на нещата с облекчение.

Скоро Адам Феърли разбра, че неговият семеен живот, лишен от чувства, не е единствен. Много от неговите приятели бяха уловени в капана на жалките си бракове. Не бе изключено, че някои от тях се бяха сблъскали и с умствени сътресения. Без да се двоумят и без угризения приятелите му търсеха утеха в чуждите женски ласки. Изключителната строгост в поведението и непреклонния естетически вкус на Адам изключваха възможността да се забърква в истории с жени с леко поведение. Въпреки чувствената си натура Адам Феърли не преследваше на всяка цена удоволствията на плътта, в жените търсеше други качества, извън красивата външност и хармоничното

тяло. С течение на годините Адам възприе като постоянно условие ергенство, което напомняше на аскетизъм.

Адам се приближи до прозореца и погледна навън. Тъмните натегнали от дъжд облаци се бяха разнесли и небето беше кобалтовосиньо, ясно и светло като емайл. Тъмните хълмове бяха оголени и безлюдни както винаги, в очите на Адам обаче те криеха една красота, мистериозна и почти тайнствена. Тези хълмове съществуваха милиони години преди той да се роди и щяха да останат и след смъртта му. Земята бе неизменна и неизменима, извор на огромното богатство и власт на рода Феърли.

Размислите му бяха прекъснати от ударите на конски копита. Миг по-късно Джералд прекоси в галоп двора на път за фабриката. Отново Адам помисли за Джералд и Едуин. Тази сутрин си бе дал сметка за много неща. Не само по отношение на себе си, но и по отношение на синовете си. С правото на първороден Джералд щеше да наследи всичките имоти на Феърли — къщата, фабриката и останалото от наследството, с предположението, че няма да изостави брат си, а ще му осигури прилично съществуване. На Едуин нямаше да остане нищо, което да има истинска стойност, трябваше да разчита изключително на благоволенieto на брат си. Една незавидна перспектива — помисли Адам. Реши без сянка на съмнение, че е абсолютно необходимо да предвиди юридически достатъчно сигурност и за малкия си син в завещанието си. Реши, колкото може по-скоро да се срещне със своя адвокат. Не се доверяваше на Джералд. Не, наистина не можеше да му се довери.

12.

Богатството на рода Феърли, сега управлявано от Адам Феърли се основаваше на два принципа — придобиването на земя и текстилния бизнес. На първо място беше земята.

Адам Феърли бе в състояние да проследи генеалогическото дърво на семейството чак до XII век, до един Хуберт Феърли. Един документ от 1155 година, ревниво пазен в мазетата на Феърли Хол, установяваше, че Хуберт беше получил директно от короната земите в Аркуич и Рамзден в Йоркшир. Документът беше подпечатан в присъствието на Хенри II и подписан от четиринадесет свидетели в двореца Понтефракт, където кралят обичаше да пренощува при посещението си в графството. С увеличаване на състоянието и преуспяването на Хуберт, който скоро започнал да минава за „човек на краля“, Аркуич получил названието Феърли. Бил същият Хуберт, който построил дворец на мястото, където днес се издигаше Феърли Хол и бе наложил възприетия за времето стил.

С течение на вековете богатството на рода Феърли, винаги верен на короната и готов да грабне оръжие и да я защити, беше нараснало неограничено, чак до 1588, когато след поражението на испанската армада кралицата бе подарила на Феърли земите на Кирктън. Именно прибавянето на тази територия около река Айре беше допринесло най-много за състоянието на Феърли. Реката се бе превърнала в нескончаем източник на енергия за фабриката и тъкачницата. Пръв от семейството, който беше показал търговски нюх, достатъчен, за да предвиди растящата важност на един продукт като вълната, бил сър Френсис. Той основал малка домашна тъкачница в края на XVI век. Жителите на градчето продължавали да предат и тъкат сами вкъщи, с тази разлика, че изработеното се употребявало само за лични нужди. Това било началото, така се родили големите фабрики Феърли, които направили наследниците на Френсис не само богати, но и най-могъщи производители на вълна и тъкани в Уест Райдинг. В първите години на XVII век Феърли се превърнали в успяваща индустрия с предприятия за тъкане, вълнен текстил и големи магазини.

Така Френсис Феърли сътворил чудото да съедини земята и вълната.

Без земята всъщност не би бил възможен никакъв текстил. Положението на Феърли в Уест Райдинг и благоприятните геологически и климатични условия на местността били основните предпоставки за успеха на вълнената индустрия.

В тази зона на планините теренът, съставен от тъмен пясъчник, богат на въглища и варовик имаше слаба растителност. Върху негостоприемната земя, обаче расте тъмната и суха трева, която предпочитат овцете с къс косъм. Обилните атлантически дъждове подхранват многобройни потоци, чиято вода е мека и изключително благоприятна за вълната. Вълната и сладката вода съставят двата най-съществени елемента за производството на вълна и текстил, а и двата са изобилни в Уест Райдинг.

Благодарение на естествените благоприятни условия индустрията на Феърли нараснала и процъфтяла, най-вече през XVII век, но за това най-много допринесла работата и инициативния дух на трима Феърли — баща, син и внук — Джошуа, Пърсивал и Дейвид. Пионери в преденето и тъкането на вълна, били достатъчно съобразителни да осъзнаят важността на новите изобретения на епохата и с това да увеличат шеметно продукцията. Докато някои конкурентни предприятия в Уест Райдинг се противопоставяли на технологическите новости, които щели да изменят социоекономическата структура на страната, Феърли ги приемали с ентузиазъм. Без да мислят много, те доставяли и пускали в действие нови и все по-производителни машини.

Джералд, предполагаемият наследник на това голямо състояние, беше наследил от предците си и изключителните качества, които липсваха на Адам: любовта към вълната. Тя освобождаваше и разгаряше у Джералд същата страст към парите. Когато се намираще във фабриката, заобиколен от машините, Джералд се чувстваше в естествената си среда, както и своите предшественици, и като тях това го правеше жив и пълен със сили. Свистенето и оглушителния шум на машините, които Адам трудно понасяше, за Джералд представляваха най-хармоничен звън. Неприятната миризма на суровата вълна, така ужасна за баща му, беше за Джералд упойваща. Всеки път, когато Джералд виждаше натрупването на преждата или тъканите от тяхната

продукция изпитваше безкрайно удоволствие, каквото в седемнадесетгодишния си живот не бе изпитвал от нищо друго.

И тази сутрин, преминавайки на кон прекия път до фабриката, Джералд размишляваше за вълната и по-точно за баща си и Едуин. Не виждаше пейзажа, не усещаше дори режещия студ, толкова бе вгълбен в мислите си. Джералд бе изключително доволен от развоя на нещата. Събитията бяха потръгнали добре и по-бързо, отколкото смееше да се надява. Не че Едуин можеше да представлява реална опасност, още повече, че той, Джералд, бе законният наследник с право по рождение да владее бащиното си богатство. И все пак се бе страхувал от възможността Едуин да пожелае също да навлезе в бизнеса. Това само като възможност му беше досадно дори и да си го помисли. Оттук нататък нямаше защо да се страхува от Едуин. Сам брат му беше отрязал клона със собствените си ръце. Колкото за баща си... Въпреки че Джералд беше много млад, в съзнанието му имаше нещо дълбоко корумпирано, опустошено от неприязън към собствения си баща. Джералд подозираше, въпреки очевидната си нечувствителност, че тези чувства към баща му произлизат от разяждащото предизвикателство непрекъснато да търси поводи да го омаловажава в очите си. Пестелив до скъперничество, Джералд кипеше от яд, когато виждаше как баща му харчи за дрехите си и пътуванията си до Лондон и чужбина и почти избухваше всеки път, когато се сецаше за парите, които се пилеят за издаването на вестника.

Джералд мислеше за всичко това докато галопираше към фабриката, после изведнъж избухна в неудържим звучен смях, бе разбрал, че точно липсата на интерес към работата у баща му и това, че го поддържа изобщо, му копаеха ямата, в която щеше да пропадне много по-рано, отколкото се надяваше.

Благодарение на бащината си подкрепа на Джералд не му оставаше нищо друго, освен да вземе всичко в ръцете си. Реши лично той да разговаря с австралиеца. Предишния ден Уилсън му беше казал, че Брус Макхил възнамерява да им продаде вълната, която той произвежда в Австралия. От скоростта, с която валяха поръчките от чужбина възможностите, които криеше това предложение бяха съблазнителни. Джералд трябваше да завърже приятелство с Макхил, един от най-могъщите собственици на овце в Австралия.

Джералд реши, че е чудесна идея да насърчава дългите отсъствия на баща си. Така щеше да е по-удобно. Не можеше да очаква времето, когато той сам щеше да се оттегли. Много по-рано, още сега той щеше да покаже железния си юмрук във фабриката.

13.

Салонът на Адела Феърли на първия етаж във Феърли Хол съдържаше някои изискани предмети, но въпреки това не беше нито красив, нито елегантен. Беше без живот и странно, но и без чувства. Без съмнение този ефект не беше следствие липсата на мебели, напротив — стаята бе претъпкана.

Салонът беше обширен, с висок таван, сякаш устремен към безкрайността, по средата блестеше прекрасен полилей, съставен от хиляди кристални капки, които блестяха. Високи прозорци нарушаваха монотонността на стените и камина в готически стил от чист бял дялан мрамор придаваше величественост на обстановката. Освен тавана, богато украсен с гипсови орнаменти, всичко в стаята беше синьо: сини тапети по стените, завесите на прозорците, диваните и крехките позлатени столове, дори огромния старинен килим, който покриваше дъбовия под и той бе в синьо. Весел огън пращеше в камината и скъпи нефритови лампи осветяваха с мека светлина тъмната старинна мебелировка. Нищо не успяваше да наруши ледената атмосфера и чувството на изоставеност, което владееше в салона.

Задръстена, както беше, с предмети, стаята издаваше патетичните усилия на една самотна жена, която емоционално се стремеше да намери утеха в материалните богатства, опитите на една психически болна да се заобиколи повече с предмети, отколкото с хора, сякаш предметите можеха да ѝ създадат илюзия за живот. Самата Адела, създателката на този ужасен паметник, изглеждаше загубена в стаята. Призрачно присъствие без жизнена енергия.

Сутринта жената влезе внимателно в стаята, спирайки подозрително на прага на спалнята. Големите ѝ сиви очи, пълни с тревога и загриженост шареха неспокойно по предметите в стаята, докато дългите ѝ аристократични пръсти притискаха трескаво дрехата от бяла коприна, която носеше. Сякаш за да се предпази от неизвестен неприятел, жената се загърна още по-плътно и след като се огледа отново наоколо, за да е сигурна, че е сама, реши да влезе.

Адела Феърли бе висока и стройна, но с некоординирани движения. На моменти сякаш се движеше забавено. Точно така изглеждаше тази сутрин, докато прекрачи прага на спалнята си и тихо пристъпи в широката зала. Косите ѝ бяха платиненоруси и падаха върху лицето ѝ на меки вълни. Поспря се пред един от прозорците и се загледа с отсъстващ поглед към хълмовете. Панорамата се бе променила през последните седмици. Мрачните нюанси на сиво и черно постепенно се заменяха с първите признаци на зелената пролетна окраска. Тъмната земя след зимата сякаш се бе размекнала и във въздуха трептеше един нов неосезаем дъх на живота. Адела почти не забеляза тези признаци. Залутана, както си беше в своите мъгливи разсъждения. В този момент един слънчев лъч освети деликатното ѝ лице. Въпреки тридесет и седемте години Адела Феърли притежаваше една детинска чистота като на мраморна статуя, която никога не е била стопляна от любов или докосната от мъката и съчувствието на другите.

Изведнъж с отсечени, съвсем несвойствени за нея движения Адела обърна гръб на прозореца, тласната сякаш от някаква определена цел. С трескав поглед се промъкна към скрина от скъпо дърво в отсрещната част на стаята. Изгледа го продължително и извади от джоба си малко ключе. Докато го отключваше, искрящите ѝ очи се скриха и образуваха само два процепа. Протегна ръка и извади отвътре скъпоценна кристална бутилка. Без да ѝ се любува както друг път, тя бързо махна запушалката и с треперещи ръце я поднесе към устните си. Отпи сякаш умираше от жажда, накланяйки глава назад и затворила очи от удоволствие. Докато скъпоценната течност се хлъзгаше в гърлото ѝ и я затопляше, дълбокият ужас, който я разяждаше непрекъснато още от рано сутрин започна да се разсейва. Чувство на благополучие, почти еуфория я обзе, докато алкохолът навлизаше в кръвта ѝ. Адела погледна стаята, която сега не ѝ се струваше толкова враждебна и застрашителна. Забеляза за пръв път меката слънчева светлина, пращящия огън и първите пролетни цветя във вазите.

Усмихна се в себе си и поднесе жадно към устните си бутилката. Една-единствена капка от течността докосна пресъхналия ѝ език. Адела отдалечи бутилката, разклати я нервно и я изгледа с ожесточен невярващ поглед. Беше празна.

— По дяволите! По дяволите! По дяволите! — извика с гневен глас. Погледна отново бутилката, ръцете ѝ започнаха да треперят и

лицето ѝ се разтърси от тръпки на ужас. — Сигурно съм пила снощи твърде много? — попита се. С уплаха откри, че не си спомня. Обзе я паника. С убийствена яснота си даде сметка за ситуацията. Нямаше повече алкохол в апартамента си. Тази констатация я вцепени, сякаш беше парализирана. Дори и да не се поддадеше на изкушението да пие през целия ден, имаше нужда да знае, че алкохолът е там, наблизно, това ѝ даваше сигурност, но не бе останала и капка. — О, Господи! Какво ще правя? — изтръпна и затвори очи, опитвайки се както винаги да се откъсне от реалността.

Въпреки красотата си и скъпата дреха, в която бе облечена Адела изглеждаше по-нещастна и беззащитна от всякога в тази обширна стая, с навъсено чело, с израз на поражение, докато я обземаха мрачни, ужасяващи мисли.

Час по-късно Адела се откъсна от фантазиите си, напрежението, което я бе обзело се успокои и поведението ѝ стана по-спокойно. Безумният израз, който преди малко бе преобразил лицето ѝ в трескава маска се замени с по-спокоен израз, налудничавия пламък в очите ѝ изчезна.

Погледна през прозореца и видя, че е започнало да вали. Не обичайният монотонен дъжд на Йоркшир, а истински потоп. Короните на дърветата се люлееха под напора на вятъра, лехите в градината изглеждаха опустошени, само хълмовете устояваха безучастно на бурята, тъмни, неумолими като гиганти срещу буреносните облаци на небето. Наблюдавайки ги, Адела потръпна. С южния си темперамент, привикнала на мекия климат на Съсекс те ѝ се виждаха винаги мрачни, но в този момент ѝ се струваха непреодолима стена, която притискаше къщата и градчето, откъсвайки ги от останалия свят. Отново се почувства чужденка в една чужда земя.

Потрепери, ръцете и краката ѝ бяха студени като лед, загърна се плътно с тънката дреха, която изобщо не я топлеше и с огорчение видя, че огънят е почти угаснал. Обръщайки се, без да иска бутна с крак скъпоценната кристална бутилка, която лежеше на пода. Стреснатата я прибра, питайки се какво прави там, защо е на пода. Заоглежда я грижливо за евентуални пукнатини. След това паметта ѝ се възвърна. Бе почувствала малко преди това нуждата да пийне и бе взела бутилката от скрина. Но кога беше станало това? Преди час, преди два? Не помнеше. Спомни си обаче реакцията си и се засмя тихо, колко

глупава беше да изпадне в паника. Нима не беше господарка на тази къща? Беше достатъчно да повика Мъргатройт и да му нареди да донесе друга бутилка уиски, а може би и бренди. Без да казва на никой и преди всичко на Адам.

Тракане в коридора я предупреди, че камериерката пристига със закуската. Адела набързо прибра бутилката в шкафа, затвори го с ключа и прекоси стаята с изключителна пъргавина. Докато търсеше скривалище, за да се подслони си повтаряше, че тя е господарката на Феърли Хол и никой друг. Трябваше да се заеме наново с ролята си, още същия ден. Сестра ѝ Оливия бе така добра да я освободи от задълженията ѝ на господарка на къщата и беше с тях от миналия февруари. Бе настъпил момента самата тя да се завърне към задълженията си.

Вече съм достатъчно добре, за да се заема аз, си каза Адела на висок глас, опитвайки се да си повярва. Адам ще бъде доволен от това, реши тя. При мисълта за съпруга си, гърлото ѝ се сви. Да, но какво можеше да го направи щастлив? Нея я считаше за глупачка, съвсем различна от сестра ѝ, която беше пример на добродетелност. Последните седмици Адела съзнаваше мъчително, че в очите на съпруга ѝ се прокрадва заплашителен израз. Не само Адам я шпионираше с бледите си, подозрителни очи, но и Оливия. Те не го знаеха, но Адела виждаше как те жадно я изучаваха и заговорничеха по ъглите. Плетяха интриги срещу нея, но след като тя знаеше не можеха да ѝ сторят нищо лошо. Трябваше да внимава! Адам, Оливия! Нейните най-големи неприятели!

Още един път Адела стана жертва на ужасните си халюцинации. Трескаво, със свръхчовешка енергия започна да измъква една след друга дрехите си от гардеробите, струпвайки ги на пода, сякаш търсеше определена дреха, една дреха с особени свойства, облякла я веднъж, тя автоматично щеше да стане господарката на тази къща. В това бе сигурна! Знаеше, че такава дреха съществува. Трябваше да съществува... Ако... Ако Оливия не я е откраднала... Точно както бе откраднала ролята ѝ на господарка във Феърли Хол. В умопомрачение продължи да измъква рокля след рокля, докато гардеробите останаха напълно празни. Остана да ги наблюдава безмълвно, после разсеяно погледна планините от атлаз, коприна, кадифе, шифон и вълна, които покриваха пода около краката ѝ. Защо всичките тези неща бяха там, на

пода? Какво бе търсила? Не помнеше! Тъпчейки ги, без да внимава пресече стаята и застана пред голямото огледало до прозореца. С отсъстващ поглед започна да си играе с косите си, издигайки ги нагоре и ги спускаше да падат като водопад. Лицето ѝ бе вкаменено и безизразно. В очите ѝ имаше проблясъци на лудост.

14.

Ема влезе почти тичешком в салона на Адела Феърли. Краката ѝ, обути в нови ботушки от черна кожа, със закопчалки отстрани, едва докосваха пода. Колосаната фуста от бял памук под широката дреха от синя вълна шумолеше в тишината.

Лицето ѝ едва видимо над голямата, препълнена табла сияеше от здраве, както и големите ѝ зелени очи блестяха под гъстите вежди. Както винаги блестящите ѝ коси, грижливо сресани, бяха опънати назад в стегнат кок. На главата си носеше белоснежна боне, колосано както и престилката, якичката и маншетите на дрехата. Униформата ѝ бе съвсем нова. Ема си я беше ушила сама от парче плат, подарено ѝ от госпожа Вайнрайт. Удоволствието на Ема от новата дреха се надминаваше само от гордостта, която изпитваше, четейки в очите на Оливия Вайнрайт одобрението и възхищението от сръчността ѝ да шие.

Новото облекло, макар и скромно, подчертаваше естествената красота на момичето. По-важно от облеклото обаче бе промяната, настъпила в държанието на Ема в последните два месеца. Въпреки близостта с някои членове на фамилията Феърли, безпокойството ѝ бе по-контролирано от когато и да е през тези две години служба във Феърли Хол. Свенливостта ѝ и страха, който изпитваше, когато отначало я изпратиха да обслужва господарите бяха намалели. Недоверието ѝ бе прикрито и се изразяваше в твърд самоконтрол и външно примирение.

Тази промяна в поведението на Ема бе резултат от редица обстоятелства, най-съществени от които бяха промените във взаимоотношенията с Оливия Вайнрайт в хода на домашните работи във Феърли Хол. Оливия Вайнрайт беше жена с енергичен характер, високи принципи и изключителна практичност. Благородна по природа, тя бе надарена и с голяма морална справедливост. В сърцето си хранеше неприязън към неправдите, жестокостта и бруталността, особено когато са насочени към някой, който не може да се защити. Ако отношението ѝ към прислугата беше спокойно и строго, то бе

също и изпълнено със съчувствие и доброжелателност. Тя умееше да оцени достойнството на честния труд.

Самото присъствие на Оливия в къщата и интереса, който проявяваше към проблемите на ежедневието, доведоха до сериозни промени в атмосферата. Почти неусетно Оливия се превърна в буфер между Мъргатройт и останалите от прислугата и най-вече Ема. От момента, в който видя девойката, Оливия изпита истинска симпатия към нея. Всеки път проявяваше симпатията си с най-голямо внимание и съчувствие. Макар и да продължаваше да работи усилено, Ема бе третирана по най-човешки начин. Майордомът продължаваше да изобретява най-различни трудности за нея, но не посмя повече да я докосне даже с пръст. С пристигането на Оливия, Ема разбра, че той нямаше да посмее да го направи. И ако заплахите на готвачката да предупреди Големия Джак, че малтретират дъщеря му нямаше да го уплашат задълго, без съмнение присъствието на Оливия Вайнрайт го възпираше. Ема не се съмняваше в това.

Въпреки че изпитваше благодарност към Оливия Вайнрайт, Ема бе изпълнена с противоречиви чувства към нея. Подозрителна и предпазлива към всичко и всички Ема откриваше, че понякога се възхищава от Оливия, противно на волята си. Това усещане изненадваше и ядосваше Ема, защото недоверието ѝ към аристокрацията и в частност към Феърли изобщо не бе намаляла. Благодарение на очевидния интерес, който Оливия Вайнрайт проявяваше към нея, Ема чувстваше гордост от работата си. Не се тревожеше и плашеше както преди.

В резултат от заболяването на Поли, Ема бе натоварена да се грижи и за Адела Феърли. Този нов и по-близък контакт с господарката от само себе си бе повлиял на живота на Ема във Феърли Хол и за добро. Колкото до Адела, Ема я намираще разглезена, капризна и изключително придирчива, но дълбоката любезност и внимание на жената компенсираше отрицателните характеристики.

Ако Ема гледаше на Оливия Вайнрайт като на издигната жена и тайно ѝ се възхищаваше, към Адела Феърли изпитваше симпатия и това преди всичко бе израз на съжаление към нея. Ема считаше за простими странната ѝ разсеяност и откъснатост понякога от действителността, защото я считаше повече или по-малко като дете, което се нуждае от защита в този мрачен дом. Понякога Ема с

удивление се улавяше, че извинява явната небрежност на госпожа Феърли към онези, които страдат. Разбираше, че това не се дължи на осъзната лошота или жестокост, но просто на пълното неразбиране на живота на работниците. Отношението на Ема към Адела Феърли напомняше много на онова, в собствения ѝ бащин дом. Отнасяше се към нея покровителствено и настойчиво, понякога авторитарно. Адела сякаш не усещаше това и дори да го разбираше не му обръщаше внимание. Ема се грижеше да задоволи всичките ѝ прищевки и потребности и Адела напълно зависеше от нея. Беше ѝ толкова необходима, колкото и Мъргатройт като таен доставчик на алкохол.

Но имаше друг основен елемент, който допринесе за промяната на личността на Ема. Съединяването на някои естествени тенденции в характера ѝ, които започваха да играят все по-важна роля: амбицията и волята ѝ. Едновременно тези качества се събираха в едно фанатично чувство на самоопределение, което постепенно се превръщаше в двигателя на всичко онова, което Ема щеше да стане в бъдеще. Първоначалните разкази на Блеки за Лийдс освободиха фантазията на Ема, която не пропускаше случай да го затрупа с въпроси всеки път, когато идваше във Феърли Хол. Доколкото разказите на младежа бяха въодушевени и искрени, допринесоха неволно за подхранването на мечтите ѝ за слава, пари и по-добър живот.

Така Ема достигна до мисълта, че новият ѝ живот във Феърли Хол бе само един преход, който трябваше да изтърпи с кураж и който скоро щеше да свърши. Бе абсолютно убедена, че когато условията назреят, щеше да замине. Знаеше, че няма да чака много дълго за това.

Ема имаше една тайна, която не бе споделила с никой, дори с Блеки. Беше грандиозен проект, в това нямаше съмнение. Мисълта за това изпълваше дните ѝ с най-удивителното човешко чувство: надеждата. Една надежда, която засенчваше всичко останало на нейния безрадостен млад живот. Именно тази надежда придаваше нов смисъл на съществуването ѝ и правеше поносим всеки час на убийствена умора.

Тази сутрин, оживена от новата надежда и облечена в новата си униформа, Ема беше напълно различна от момичето, което Блеки бе срещнал сред хълмовете. Докато прекосяваше с решителна крачка дебелия старинен килим, сякаш пролетен вятър освежи застоялия

въздух на стаята, препълнена с мебели, разпръсквайки атмосферата на отчаяние с живота си присъствие.

Ема хвърли поглед към мястото, където очакваше да намери госпожа Феърли, седнала на любимия си стол, близо до камината, тъй като във въздуха още се носеше дъха на нейния парфюм, но стаята беше празна и Ема въздъхна облекчено. Подуши със сладост въздуха. Бе свикнала на парфюма с аромат на цветя на господарката си, даже бе започнала да го харесва. За свое най-голямо учудване, макар че не бе лекомислена, Ема откри, че харесва скъпите парфюми, луксозното бельо, меките коприни, блестящите накити. Тайно се усмихна на себе си. Когато щеше да стане голяма господарка, както бе предсказал Блеки, щеше да има същия парфюм. Беше жасминов, така пишеше върху етикета на флакона. Пристигаше чак от Лондон, от един магазин наречен „Флорис“, където госпожа Феърли купуваше всичките си парфюми, сапуни и торбички с лавандула за бельото. Да, един ден и тя щеше да има шишенце с приятния жасминов парфюм, нежния като папрат френски сапун и много торбички с лавандула за бельото, което щеше да бъде меко и изящно като това на госпожа Феърли.

В момента нямаше време да потъва в тези фантазии. С усилие на волята отхвърли мислите, които я вълнуваха и се упъти към камината. Имаше толкова неща да върши тази сутрин, вече закъсняваше.

Постави внимателно таблата със закуската на масичката, нареди порцелана с вкус, оправи възглавниците на стола и обърна внимание на огъня. Духайки, тя коленичи пред камината и се опита да засили огъня, като внимаваше да не изцапа ръцете си. Често госпожа Търнар беше самата досада с всичките заръки, които даваше. Ако бе дошла в салона навреме, огънят все още щеше да бъде силен и тя нямаше да има грижи с него. От все сърце Ема мразеше всичко, което я отклоняваше от дневната програма и нарушаваше разписанието за деня, което имаше да изпълнява. Разписанието, измислено от Ема беше се превърнало в нещо като Библия, закон. Без него щеше да бъде загубена. Набръчквайки чело, Ема си спомни с ужас живота си преди въвеждането на разписанието.

Онази февруарска утрин, когато Поли беше останала на легло, Ема бе приела с примирение да свърши заедно със своята работа и задачите на Поли. Даваше си сметка, че нямаше алтернатива. Добре развита и оптимистка по природа Ема започна да снове нагоре-надолу

в голямата къща, повтаряйки си, че Поли скоро щеше да бъде здрава и да се заеме със задачите си. Но това не стана. Грамадата от работа не намаляваше.

В първите дни Ема умираше от умора, започвайки работа от шест сутрин до късно вечер, без прекъсване. Когато приключваше дневните си задължения беше толкова уморена, че обикновено не вечеряше и с последни усилия се довлечаше до стаичката си на тавана. Изпаднаше в дълбок, непробуден сън, за да се събуди на следващата сутрин още по-уморена от предишния ден.

Ема не смееше да се оплаква от страх пред обвиненията на Мъргатройт или още по-лошо — от страх да не бъде уволнена. Ден след ден беше влачила умореното си тяло в огромната къща и миеше, лъскаше, бършеше праха, палеше огън, оправяше легла, лъскаше среброто, переше бельото и в добавка се занимаваше с Адела Феърли. Често се запитваше докога може да издържи, без да капне. Тази мисъл я ужасяваше и я караше да стиска зъби, защото парите, които печелеше бяха отчайващо необходими за мизерния семеен бюджет.

Седмица след като трябваше да се преборва с убийствената дневна програма Ема се събуди една сутрин, поразена от изненадваща мисъл. С острия си практичен ум си бе дала сметка, че почистването на Феърли Хол е трудно, защото липсва изобщо план, дължеше се, според нея на неорганизираността на Мъргатройт и хаоса, който той създаваше при разпределението на задачите. Куп дребни задължения се повтаряха ежедневно и по най-нерационален начин, докато други тежки работи като прането, почистването на среброто, избърсването на праха от книгите в библиотеката често се събираха в един и същи ден. Не бе възможно сам човек да ги извърши, заедно с хилядите по-дребни ежедневни задачи в къщата. Но имаше едно разрешение, толкова просто, че Ема се изненада как не се бе сетила преди това. Решението се състоеше в планирането. Изведнъж Ема си изясни, че ако работата се планира старателно и разумно се разпределят задачите през цялата седмица, ще се изпълняват по-лесно.

В усилията си да усъвършенства обърканата последователност в ежедневните задължения, Ема започна да изчислява необходимото време за всяка работа. Резултатите отбелязваше на парче хартия. Постепенно състави списък на всички ежедневни задължения и по една от трудните за изпълнение задачи за всеки ден от седмицата. От

този ден нататък колкото и смъртно уморена да беше, тя прекара много вечери в обмисляне на проблема, който я занимаваше. Преди всичко успя да разпредели тежките домакински работи по-рационално, така че да не си пречат и да дават възможност да се съчетават с дребните ежедневни задачи. За всяко задължение бе означила разумното време, в което може да се изпълни. Накрая доволна от извършеното, преписа разписанието на чисто и изтича, горда от себе си, да го покаже на готвачката.

За голямо разочарование на Ема готвачката не само че не оцени направеното по достойнство, но я предупреди за неприятностите, които можеше да има с Мъргатройт, заради дързостта, която проявява. Едва тогава Ема схвана значението на това, което предлага и се стресна при мисълта за острата реакция от страна на Мъргатройт, като види засегнатата сферата на властта си.

Но госпожа Търнар не бе отчела непримиримата воля на Ема, която бе решила да преодолее всяко препятствие срещу желанието ѝ да си осигури човешки условия за живот и труд. Докато слушаше нетърпеливо оплакванията и предупрежденията на добрата готвачка за ужасите, които могат да настъпят, Ема реши твърдо да не разрешава на никого да я разколебае, още по-малко на една глупава готвачка. В момента осъзна, че единствения начин да успее бе да прескочи Мъргатройт.

— Сега отивам горе и ще покажа това разписание на госпожа Вайнрайт — обяви Ема спокойно. — Ще видим какво ще каже. Откакто пристигна вече приготви всички тези менюта и много малко прояви интерес към работите в къщата, време е да го направи! — заключи с предизвикателен тон, обърна се и излезе от кухнята, преди смелостта да я напусне.

От деня, в който Оливия Вайнрайт бе стъпила във Феърли Хол, Ема се бе обръщала към нея само с отделни думи и то рядко. Когато почука на вратата на библиотеката Ема изпита боязън. По поканата на Оливия, Ема отвори вратата и се спря на прага. Вайнрайт бе седнала на бюрото на Адам, потънала в преглеждане на сметките, които бяха много занемарени, до този момент, водени от Мъргатройт. В тъмната си пола със строга линия и блузата от бял атлас с висока яка, Оливия бе въплъщение на елегантността и изтънчеността. Носеше гъстите си

тъмни коси вдигнати в прическа стил Помпадур, което придаваше на лицето ѝ крехкост и изящество, като на нежно цвете в планината.

Докато наблюдаваше и се възхищаваше от грацията и красотата на Оливия, Ема погледна със съжаление своите износени и покрити с петна дрешки. Това подхрани чувството ѝ на низш произход, което никога по-нататък през живота си нямаше да забрави. Знаеше, че бедността не е престъпление, макар света да я считаше за такова, но в момента се чувстваше окаяна, докато засрамена вървеше, без да продума по скъпия килим. Запита се защо трябваше тази богата и елегантна жена да вземе на сериозно онова, което смяташе да каже.

Въпреки съобразителността и интелигентността си Ема не можеше да знае, че Оливия Вайнрайт бе изключително благородна, разумна и отдаваше голямо значение на справедливостта. Ема не можеше да си даде сметка в момента, че Оливия не я гледаше с критично око и с пренебрежението, което често богатите изпитват към бедните, а с голям интерес. Загрижена от състоянието на здравето на сестра си и от депресията, обхванала Адам, Оливия не бе имала и минута време откакто пристигна, да се занимае с домакинството във Феърли Хол. И все пак бе забелязала тази камериерка да тича нагоре-надолу из къщата. Днес бе първият случай, в който ѝ се отдаваше да я види отблизо. Още с появата на Ема в библиотеката, Оливия остана поразена от изискания вид на момичето, съвсем непомрачен от недодяланата униформа и омачканото боне. Винаги се ядосваше, когато прислугата не бе облечена представително.

Ема, която не можеше повече да пренебрегва въпросителния израз върху лицето на Оливия, направи боязлива крачка напред. Резултатът бе скърцането на износените ботушки, което прозвуча неприятно в стаята. Това я накара да се спре като закована с неподвижен, напрегнат израз на лицето.

Но Оливия не бе обърнала внимание на изскърцването и се усмихна любезна на момичето.

— Има ли нещо? Някакъв проблем ли искаш да обсъдиш с мен? — я попита с изключителна благост, която ѝ бе присъща.

Ема се покашля с надеждата да сподави шума от обувките си и достигайки пред Оливия не пропусна да направи лек поклон преди да каже:

— Да, госпожо. Имам един проблем, ако може да се каже така.

— Преди всичко кажи ми как се казваш, момиче? — попита я Оливия усмихнато.

— Ема, госпожо.

— Добре, Ема, какъв проблем имаш? Не ти ли се струва, че единствения начин да се реши, е да поговорим за него?

При тези думи Ема се съгласи и почти на един дъх обясни ежедневната си работа и затрудненията, които изпитва, поради организационни недостатъци. Оливия я бе изслушала с търпение и с топла усмивка върху красивото си разсеяно лице. Но колкото Ема навлизаше в своя мъчителен разказ, толкова повече растеше възмуцението на Оливия от голямата несправедливост и ужасното ръководство на къщата от зет й.

Когато Ема свърши, Оливия се бе взряла в нея удивена от обясненията и от уверения, приятен глас на момичето, което добре знаеше дълга си. Въпреки ограничения речник и употребата на диалектни изрази, обяснението на Ема бе изключително ясно и точно. Инстинктивно Оливия бе разбрала, че момичето не бе преувеличило нищо, и че пред себе си има достоверен и безпристрастен свидетел за всичко, което става във Феърли Хол.

— Искаш да кажеш, Ема, че сега си единствената камериерка в тази къща? — попита Оливия.

— О, не, не точно, госпожо — бе отговорила Ема. — Има още едно момиче, което идва понякога да помага на готвачката. А и Поли. Но Поли е още болна, както ви казах. И всъщност тя е лична камериерка на господарката.

— И откакто Поли е болна ти вършиш сама, както нейната, така и твоята работа, наистина ли? Чистиш цялата къща и се грижиш и за госпожа Феърли?

— Да, госпожо — добави Ема, смутена от неудобство.

— Виждам... — каза Оливия все по-възмутена. — Непростимо и смешно — промърмори, изправяйки се на стола.

Като възприе тези думи и почувства гнева в гласа на Оливия Вайнрайт, Ема се примири с перспективата да бъде изхвърлена за своята дързост.

— Аз не бягам от работа, работата не ме плаши наистина, госпожо, само че Мъргатройт създава такава бъркотия, госпожо, че...

— Така излиза от това, което ми казваш, Ема, — отсече Оливия разсеяно.

Възвърнала полека-лека увереността си Ема реши да извади листчето от джоба си.

— Пригответх това разписание, госпожо, изобщо мисля, че ще ми бъде по-лесно да работя по този начин.

Ема направи крачка и подаде листа на Оливия. Оливия бе видяла подутата напукана ръка на момичето, тържествения израз на лицето му, сенките под големите очи и сърцето ѝ се сви от искрено състрадание. Бе въздъхнала и погледна листа, но изучавайки го малко по-задълбочено, бе обхваната от все по-нарастващо удивление. Очевидно момичето бе извънредно интелигентно и надарено с практически усет. Дневното разписание бе изработено с точността и усета на опитен организатор. Оливия не би могла да го направи по-добре.

— Добре, Ема, разбирам какво искаш да кажеш. Посветила си много време и размисления, за да съставиш таблицата, за това те поздравявам искрено.

— Искате да кажете, че мислите..., че е по-... по-добре така? — бе попитала Ема възбудена и щастлива.

— По-добре не може да бъде, Ема — коригира я внимателно Оливия, прикривайки задоволството си. — Мисля, че трябва да приложим незабавно разписанието, което си направила. Имаш безусловното ми одобрение, а съм сигурна, че и Мъргатройт ще трябва да се съгласи. — Оливия бе произнесла с подчертана студенина името на майордома. Забелязала загрижеността на Ема бе прибавила: — Сама ще поговоря с него. Ще му наредя да вземе и друго момиче от градчето, за да ти помага в тежките работи. Работата е непосилна за сам човек, Ема, даже с твоето разписание.

— Да, госпожо, благодаря — бе отговорила Ема, покланяйки се леко и усмихвайки се леко от много дни насам.

— Добре тогава, Ема, върви. Ако обичаш, предай на Мъргатройт, че желая да го видя незабавно — бе казала Оливия, която не бе изпитвала никога каквато и да е симпатия към майордома, а още по-малко в момента.

— Да, госпожо. Моля, госпожо, мога ли да взема обратно моя проект? Моето разписание, искам да кажа. То ми подсказва какво

трябва да правя.

Оливия потисна още една усмивка.

— Разбира се, ето го. Впрочем, Ема, това ли е единствената униформа, която имаш?

Ема почервения и прехапа устни, като гледаше дрехата си, закърпена и огладена с много труд.

— Да, госпожо. За зимата, да. Имам и една униформа от памучна материя за лятото — добави смутено.

— Трябва незабавно да изменим състоянието на нещата. Ако ми кажеш размерите си, още при първото си пътуване до Лийдс към края на седмицата ще ти купя няколко униформи за зимата и лятото — бе каза Оливия. — По една на сезон не е достатъчно, Ема.

— О, хиляди благодарности, госпожо! — възкликна Ема, после ѝ дойде нещо друго на ум. — Моля за извинение, госпожо Вайнрайт, бих могла сама да си ги уشيا, ако имах плат. Майка ми ме е научила да шия и съм много добра — бе каза.

— Истина ли? Прекрасно. Ще кажа на господин Феърли да донесе плат от фабриката, а самата аз ще купя памучен плат за летните униформи от Лийдс. Можеш да си вървиш сега, Ема, много се радвам, че дойде да си поговорим за твоите проблеми. Бих желала да го правиш винаги, докато съм във Феърли Хол.

— Да, госпожо, благодаря. Ще идвам да ви казвам всеки път, когато нещо не е както трябва — бе обеща Оливия. Излезе окрилена от библиотеката, притискайки до гърдите си разписанието, сякаш е някакъв скъп накит. Не бе забелязала израза на съчувствие и възхищение върху лицето на Оливия Вайнрайт. Не бе осъзнала, че е пуснала в ход една верига от събития, които щяха да изменят живота на всички във Феърли Хол.

Полека-лека седмиците минаваха и строгото спазване на разписанието от Ема бе започнало да различа готвачката, която беше забравила първоначалното си мнение. Добрата жена не бе виждала подобно нещо през целия си трудов живот и това предизвикваше истински взрив от добро настроение и веселие. При тази искрена и шумна изява Ема поглеждаше готвачката накриво, без да каже нещо. Нямаше време да обяснява своите идеи. Сега за Ема времето означаваше пари, не можеше да го пилее в празни приказки, а и едва ли готвачката щеше да разбере.

С течение на времето, благодарение на новия начин на водене на домакинството Ема успяваше да открадне малко време и за себе си, а това за нея бе от жизнена важност. Няколко следобеди в седмицата се оттегляше в своята стаичка на тавана да работи върху роклите и други дрехи за госпожа Вайнрайт и госпожа Феърли, прекрояваше и преправяше. За тази си работа получаваше отделно и малката кутийка за тютюн бе започнала да се пълни с шилинги и други звънки монети. Нищо на света не можеше да ѝ попречи да отделя настрана тези пари, тайните ѝ пари. Бе готова да къса и от съня си. Събираше ги, защото щяха да ѝ помогнат да финансира някога своя проект с голямо „П“. Готвачката бе в течение на обстоятелството, че Ема шие, но не подозираше, че го прави до късно нощем. Щеше да се противопостави, ако знаеше, защото от все сърце обичаше момичето и се страхуваше за здравето му. Затова Ема предпочиташе да пази тайната си.

Госпожа Търнар бе надарена с известна простонародна хитрост, но не беше толкова съобразителна, та да схване характера на Ема. Нямаше начин да разбере момичето, което бе започнало да разкрива първите симптоми на организационните си способности, както и желязната самодисциплина, които по-късно щяха да станат основата на огромния ѝ успех.

От друга страна, на етапа, на който се намираще самата Ема нямаше ясна представа за тези неща. Бъдещето бе все още далече от нея, докато наведена над огъня, премисляше случилото се през изминалите месеци. Ужасното вече е отдавна минало. Да, нещата се бяха подобрили, разписанието ѝ функционираше като чудо и живота ѝ бе станал много полезен от това. Госпожа Вайнрайт бе удържала на думата си и бе взела Ани Стед, момиче от градчето, за да ѝ помага. Домакинските задължения вървяха безпрепятствено като по часовник. За Ема това бе сякаш чудо, за което се молеше да продължи. В добавка госпожа Вайнрайт бе увеличила заплатата на Ема с два шилинга на седмица, които съставляваха една скъпоценна придобивка за слабия семеен бюджет.

Ема хвана с машата голяма бучка въглища и ги пусна в огъня, който пращеше весело, зачервявайки лицето ѝ. Изправи се, оправи бонето и маншетите. Държеше много на външния си вид, откакто Блеки бе казал, че е прелестна и че е най-грациозната госпожица в цялото графство. Пробяга с поглед по обширния салон и навъси чело.

Ураганът бе минал неусетно, както бе и започнал, но небето беше все още покрито с облаци и стаята беше обхваната от мрачни сенки.

Ема отстъпи назад и с глава, наклонена на една страна погледна с критично око полицата над камината и предметите, наредени на нея. Един ден, следвайки вътрешния си подтик, беше подредила тези предмети много по-хармонично, както бе направила и с останалите неща в стаята. Понякога се питаше как бе събрала кураж; не, че госпожа Феърли или някой друг можеха да покажат, че са разбрали. Все още разсъждаваше и наблюдаваше полицата, поздравявайки се сама за промяната, когато леко шумолене привлече вниманието ѝ. Обърна се и забеляза Адела Феърли на прага на спалнята ѝ.

— О, госпожо Феърли! Добър ден! — поздрави Ема, покланяйки се леко.

Адела Феърли се усмихна бегло, сякаш залитаща успя да се хване за касата на вратата и да запази равновесие. Ема притича през стаята и стигна до нея.

— Добре ли сте, госпожо Феърли? — попита я настоятелно и я подхвана под ръка.

Адела отвори широко очи:

— Почувствах за миг, че губя съзнание, но вече няма нищо, не спях добре.

Ема я изгледа изпитателно с изучаващ поглед. Госпожа Феърли изглеждаше по-бледа от всякога, а косите ѝ, винаги красиви и добре сресани, сега падаха разбъркани около лицето ѝ. От погледа на Ема не убягна, че очите на Адела бяха зачервени и подути.

— Елате да се затоплите близо до огъня, госпожо. И изпийте чаша чай — ѝ каза Ема, повеждайки я с твърда стъпка през стаята. Като ѝ помогна да седне на стола, прибави: — Приготвих ви бъркани яйца тази сутрин, госпожо Феърли. Знам, че ги обичате и се сетих, че снощи не ядохте достатъчно.

Докато говореше, повдигна сребърния капак, който покриваше чинията с надеждата да привлече вниманието на господарката си.

Адела Феърли откъсна поглед от огъня и се загледа без интерес към чинията с яйца. Лицето ѝ бе все още бледо.

— Благодаря, Поли, — каза накрая с безизразен глас. Повдигна бавно глава и като видя пред себе си Ема, примигна смутена. — О, ти

ли си, Ема. Ами да, бях забравила, че Поли е болна. По-добре ли е? Кога ще се върне на работа?

Ема бе толкова потресена от тези думи, че неволно отстъпи назад, и погледна невярващо Адела. Стремеше се да прикрие своя страх и остави шумно да падне сребърния капак, който държеше в ръце. Покашля се нервно. С треперещ глас се реши да каже:

— Но, госпожо Феърли, не помните ли? — поспря, преглътна с мъка — Поли... Поли... — поспря отново и каза на един дъх: — Поли е мъртва, госпожо Феърли. Почина миналата седмица и я погребяхме в четвъртък... — бе говорила почти шепнешком, фиксирайки Адела с вълнение в очите.

Адела Феърли прекара уморено ръце върху очите си, после, след миг мълчание, се насили да каже:

— Да, Ема, сега си спомням, прощавай. Виновна е тази мигрена, ще ме довърши. Понякога губя паметта си от нея, страхувам се.

Ема, която вече бе свикнала с хроничната разсеяност на Адела, беше потресена от това, че е забравила дори за смъртта на Поли. До момента Ема винаги бе извинявала безразличието на Адела към трудностите на другите, като го придаваше на това, че е разглезена и на нереалния ѝ, почти инфантилен възглед за живота и света. Но този инцидент ѝ бе трудно да прости и Ема не скри израза си на разочарование, докато устните ѝ се свиха в упорита гримаса.

Доста време след това Ема успя да задуши чувството си на възмущение, още повече, че си даваше сметка, че не си струва да разсъждава върху същността на аристокрацията. За какво щеше да ѝ послужи? Нямаше защо да губи ценното си време да се опитва да разбере психологията и поведението на богатите, които щяха да останат завинаги тайна за нея. Цялото си време и всичката си сила тя трябваше да употреби, за да улесни живота на семейството си, на майка си, на баща си, на Франки.

Ема започна да се суети около старинната масичка, като се опитваше да прикрие чувствата, които я владееха, но докато наливаше чая и мажеше препечения хляб с масло, не можеше да изгони от съзнанието си образа на нещастната Поли, с трескавите очи, дълбоко хлътнали в орбитите ѝ, умираща. Сърцето ѝ се сви от мъка и съчувствието, което допреди малко изпитваше към Адела, изчезна.

— Яжте, преди да е изстинало, госпожо Феърли — каза с глас, пълен с безразличие.

Адела изгледа Ема с блестящите си очи и ѝ се усмихна, сякаш онзи разговор за Поли изобщо не бе се състоял.

— Благодаря, Ема, не съм много гладна. Трябва да ти кажа, че се грижиш превъзходно за мен — отпи от чая и продължи с добро настроение: — Как е майка ти, Ема? Подобрява ли се здравето ѝ?

Рязката промяна в настроението на Адела беше така неочаквана, че Ема онемя пред такова непостоянство. Побърза да отговори:

— Да, госпожо, благодаря. Много по-добре е сега, откакто се подобри времето. Много сме улеснени, че баща ми вече работи във фабриката.

Адела поклати глава.

— Яйцата са чудесни, Ема — потвърди като хапна още една хапка, с неочаквана незаинтересованост в гласа.

Като разбра, че кратките мигове на добродушен разговор бяха приключили, Ема се порови в джоба си и извади менюто за вечеря. Въпреки че преди време Адела бе предоставила ръководството на домакинството първо на Мъргатройт, а после на сестра си, готвачката настояваше да ѝ представят ежедневното меню за одобрение.

Ема го подаде на Адела.

— Готвачката моли да хвърлите поглед на това меню за вечеря, госпожо.

Адела се намръщи и я прекъсна:

— О, тази сутрин съвсем не ми се мисли за тези неща, Ема. Знаеш, че се доверявам напълно на госпожа Харткасъл. Сигурна съм, че и днес няма да направя изключение.

Ема се смути от неудобство и хвърли учуден поглед на Адела. „Какво ли ѝ става тази сутрин“, се попита и сърцето ѝ биеше лудо. Изглежда, че положението ѝ се влошава. Прехапа устни, докато една ужасяваща мисъл я прониза: дали госпожа Феърли не е малко не на себе си? До този момент не ѝ бе минавало през ума, че богатите могат да бъдат „ударени в главата“. До момента си бе мислила, че подобни ужасни болести можеха да са дадени само за бедните, но вероятно грешеше. Госпожа Феърли без съмнение се държеше много странно и това потвърждаваше подозренията ѝ. Беше забравила, че Поли е

мъртва, а сега говореше за госпожа Харткасъл, като че ли не знаеше, че бе напуснала преди няколко седмици.

Ема не знаеше какво да направи. Можеше да завърши зле, ако продължеше да напомня на госпожа Феърли за нейната разсеяност. Като избираше грижливо думите си, Ема каза:

— О, не ви ли казах, госпожо Феърли, че госпожа Харткасъл не е вече при нас? Сигурно съм забравила. Случи се, когато не бяхте добре. Госпожа Вайнрайт ѝ връчи уволнението като каза, че госпожа Харткасъл много отсъства.

— Да, може и да си ми казала, Ема, сега като си помисля, госпожа Вайнрайт засегна този въпрос. Тогава не бях добре и бях загрижена за господаря Едуин. Очевидно не съм обърнала внимание. Е, добре, да не мислим за това сега. Дай ми менюто — протегна ръка и взе листа, който ѝ подаде Ема. След като хвърли бегъл поглед, го върна и каза: — Прекрасно! Кралско ядене — поясни с усмивка и изведнъж добави: — Поздрави специално готвачката и ѝ кажи от мое име, че е надминала самата себе си.

— Да, госпожо, — отвърна Ема, и прибра в джоба си листа, без да уточни, че не готвачката, а Оливия Вайнрайт бе съставила менюто. — Ето ви вестника, госпожо Феърли. Трябва да отида да оправя спалнята ви.

— Благодаря, Ема, когато свършиш, пригответи ми банята.

— Да, госпожо — отвърна Ема, напускайки бързо стаята.

Трябваше да потисне вик на изненада, когато влезе в стаята и видя всичките дрехи на Адела, струпани в безпорядък на пода. „Какъв дявол я е обсебил“, промълви на себе си, като гледаше с отворена уста невероятната бъркотия. Помисли си: „Може и да не е луда, но наистина се държи, като че ли е“. Докато се въртеше около дрехите, чувство на гняв обхвана Ема. Даде си сметка, че ѝ бе необходимо доста време, за да нареди всички тези дрехи и разписанието ѝ щеше напълно да се провали.

Междувременно Адела продължаваше да яде неохотно закуската си, докато ѝ омръзна и с отвращение отблъсна чинията. Мислеше си, че трябва да положи усилия и да внимава, да прекъсне да сънува с отворени очи, иначе нямаше никога да може да заеме отново ролята си на господарка на дома. След малко щеше да повика Мъргатройт. Поне

той признаваше положението ѝ и я уважаваше. Щеше да му поръча да ѝ донесе уиски.

В този момент някой почука на вратата и без да изчака отговор, отвори. Унесена в размишленията си Адела се обърна, очаквайки да види Мъргатройт и остана буквално с отворена уста, като видя пред себе си леденото лице на съпруга си. Усмивката, която предварително бе приготвила, замря върху лицето ѝ. Остана като парализирана на стола.

Адам забеляза ужасената реакция на съпругата си. Беше смутен и разумно избра да се престори, че не вижда нищо.

— Добър ден, Адела. Надявам се, че си спала добре — поздрави със спокоен тон.

Адела го погледна внимателно, чувствайки как я залива вълна от омраза. В състоянието си на умствено разстройство, страха и съмненията винаги надделяваха над всяко друго чувство. Адела възприемаше всичко, което съпругът ѝ казваше или правеше с безкрайна мнителност и с убеждението, че трябва да се пази от него.

Накрая след дълга пауза се реши да отговори:

— Не, Адам, не спях добре.

— Съжалявам да го чуя, скъпа. Може би ще е добре да си починеш малко след обед.

— Сигурно — отвърна Адела, гледайки изненадано. Питаше се какво ли го бе заставило да направи тази неочаквана визита.

Адам бе останал прав, облегат на вратата, блестящ с естествената си елегантност. Бяха минали десет дълги години, откак не бе прекрачвал прага на тази стая и имаше намерение да не го прави никога повече. Бе му неловко, а в момента направо му се повдигаше да гледа изобилието на безсмислени и изящни предмети, които изпълваха тази стая.

Напоследък всеки разговор с Адела беше мъчителен за него. Винаги го започваше с най-добри намерения, но неизменно Адела успяваше да го разгневи. По тази причина Адам бе по-скоро нетърпелив да ѝ разкаже набързо, за да предотврати каквито и да било инциденти.

— Исках да ти говоря за Едуин, Адела — погледна я уморено, давайки си сметка, че се захваща с много деликатен въпрос.

Адела подскочи на стола, стиснала с усилие ръкохватките.

— Случило ли се е нещо с Едуин? — възкликна нетърпеливо. Едуин беше любимият ѝ син. Съчувстващ на растящата ѝ уплаха Адам ѝ каза с любезен и успокояващ глас:

— Не се е случило нищо лошо, но е време да се завърне в колежа, не мислиш ли? Убеден съм, че трябва да се завърне незабавно, въпреки че приближава Великденската ваканция. Така ще използва следващите седмици да навакса изгубеното. Все пак е в къщи от Коледа.

— Съвършено смешно е да го връщаме в колежа сега, просто не си струва, може да отиде след Великден — отвърна Адела все по-смутена. Изчака, въздъхна дълбоко, за да се успокои и каза: — Все още е болнав. — Този път се постара да придаде на лицето нежен и усмихнат израз, но това изобщо не доведе до никакъв ефект.

— Глупости! — отсече Адам спокойно и твърдо. — Здравето му е отлично. Той е силно момче и вече напълно се възстанови след пневмонията. Ти го глезиш, Адела. Правиш го с добри намерения, но не е за негово добро. Едуин трябва да е със своите връстници и да се възпитава повече на дисциплина. Ти го смяташ за дете.

— Не е истина! — извика Адела в своя защита с висок писклив глас. Негодуванието ѝ към Адам граничеше с омраза.

— Не възнамерявам да споря с теб, Адела — обяви Адам студено. — Вече съм решил и нищо не може да промени решението ми, камо ли твоето ненормално желание да се хванеш за момчето. Вече говорих с Едуин и той с удоволствие ще се завърне в училище, възможно най-скоро. — Адам изгледа Адела сериозно. — Поне на него му е останала капка здрав смисъл. Трябва да кажа, че при дадените обстоятелства той постъпи изключително разумно. За това дойдох да те уведомя. Ще го заведа в колежа самия аз утре.

Адела простена:

— Толкова скоро! — ръката ѝ понечи да изтрие сълза от очите си, без Адам да забележи. Той я измъчваше. Не мислеше за Едуин, ревнуваше, че момчето предпочита да остане вкъщи с нея.

Погледна съпруга си и като забеляза суровата решителност върху лицето му, разбра със сигурност, че не ще може да добие нищо с борба. Беше непреклонен.

— Е, добре, Адам, както ти желаеш — отвърна с треперещ глас. Събирайки всичките си сили продължи: — Предпочитам да знаеш, че

не съм съгласна с това... това смешно решение, въпреки да казваш, че самият Едуин е пожелал да се върне в училище. Не съм сигурна, че може да се опрем на неговото мнение по този въпрос. Струва ми се, че ти си много суров с него, Адам, наистина.

Адам не успя да спре порива на гняв и отговори язвително:

— Едуин вече не е момченце, не желая да расте като госпожичка, Адела, и така ще стане, ако го държиш вързан за полата си. Ти винаги си го глезила и е чудо, че си успявала, но стига вече.

Адела промърмори с лице, почервенияло от възмущение:

— Не си прав, Адам, Едуин никога не се е държал за полата ми, както ти се изразяваш вулгарно. И как можа, изпрати го в колежа, когато едва... — гласът ѝ секна от вълнение и след малко продължи — когато бе едва на дванадесет години. И ако понякога съм го глезила малко, то е било защото той е толкова чувствителен и Джералд винаги му се качва на главата.

Адам я изгледа учудено и се засмя саркастично:

— Чудесно, чудесно, скъпа. Ти си по-наблюдателна, отколкото мислех. Щастлив съм да разбера, че и ти си наясно как Джералд тормози бедния Едуин. Това е още една причина за желанието ми да го махна от тази къща. Да го откъсна от тормоза на брат му. Доволен съм, че скоро ще бъде далеч от тези неща. Няма що, забележителен е нашият първороден син — заключи тихо, разочарован.

Последната забележка остана извън вниманието на Адела. Умора се изписа на лицето ѝ, въздъхна и прекара ръка през лицето си. Чувстваше, че ще припадне, ако Адам не я остави на мира по-скоро. Усилието да възприеме очевидната действителност я беше довършило.

— Тогава всичко е наред, Адам — каза, борейки се с желанието да се потопи в своя собствен свят, където никой не можеше да я достигне. — Имам ужасна мигрена, а съм сигурна, че и ти имаш много спешни задължения, които те очакват.

— Наистина — Адам погледна съпругата си, завладян от странно чувство на тъга. В гласа му прозвуча благост и съчувствие: — Надявам се, че скоро ще се възстановиш, скъпа. Давам си сметка, че този разговор бе мъчителен за теб, но повярвай ми, правя го само за доброто на Едуин.

Считайки разговора за завършен, Адам понечи да тръгне, но една мисъл го спря.

— Предполагам, че довечера ще се чувстваш достатъчно добре, за да ни доставиш удоволствие с присъствието си на вечерята. Тази вечер ще имаме гости — завърши Адам.

Адела се стресна.

— Довечера?

— Да, довечера. Не ми казвай, че си забравила за приема, който Оливия организира за Брус Макхил, австралиеца, който отглежда овце. Сигурен съм, че сте разговаряли по този въпрос в началото на седмицата — заключи Адам, опитвайки се да сдържи явното си раздражение.

— Нали е за събота, Адам? Оливия ми каза, че е за събота! Сигурна съм, че ми каза така! Не бих допуснала подобна грешка — промълви Адела.

Действително, помисли Адам, поглеждайки я с ледено спокойствие и учудване:

— Днес е събота, Адела.

Смутена, жената докосна нервно лицето си.

— Разбира се, колко глупаво от моя страна — побърза да каже. — Да, Адам, бъди спокоен. Довечера ще се чувствам добре и ще бъда с вас на вечеря.

— Добре, — усмихна се окуражително Адам. — Сега, моля да ме извиниш, Адела, трябва непременно да видя Уилсън, който ме чака в Лийдс. Ще се видим по-късно, скъпа.

— Да, Адам — отвърна Адела, отпусайки се на стола. Ужасяваше се, че се налага да се срещне с толкова народ и то чужди хора.

Адам затвори безшумно вратата. Считаше за голямо постижение, че успя да откъсне Едуин от властните ръце на майка му. Поне за момента това го накара да въздъхне с облекчение.

В това време Ема подреждаше спалнята и макар че не обичаше да подслушва на вратите, без да иска бе чула целия разговор. Докато оправяше леглото, помисли: „Бедната жена, да бъде заедно с такъв самонадеян човек и толкова жесток към нея. Както и с всички останали.“

Колкото и не основано на реални причини, неприятното чувство на Ема към Адам Феърли беше абсолютно искрено. Тя мразеше и Джералд, който не пропускаше случай да ѝ досажда и да я тормози.

Обратно, не изпитваше неприязън към Едуин, който винаги беше любезен с нея и уважаваше Оливия Вайнрайт. Ема се запита дали не беше проявила недостатъчно милосърдие към госпожа Феърли. Размишляваше по този въпрос, притискайки до гърдите си копrienената възглавничка. Сама е виновна за този ужасен човек, щом се държи толкова странно. Всеки път, когато разговарят, госпожата изпада в объркано състояние. Сигурно затова тя забравя толкова много и се разхожда из стаята като сомнамбул. Ема постави възглавничката и оправи голямата атлазена покривка, потънала в размишления за Адела Феърли. Почистваше праха върху венецианската тоалетка, тананикайки си, когато Адела влезе в стаята. Лицето ѝ бе опънато от напрежение, а погледът ѝ мрачен от терзания. Перспективата за неизбежния прием я бе заставила да остави настрана непреодолимото си желание да се откъсне от външния свят, дори и от желанието да пие. Студенината, с която се беше отнесъл Адам я бе ужасила. Не можеше да не се представи достойно.

С присъщата си хитрина Адела почувства превъзходството си и се усмихна със задоволство. Както винаги имаше един коз в ръката си — своята красота. Адела знаеше за необикновената си привлекателност и реши тази вечер да бъде изключително красива. Щеше да се скрие зад образа на своята красота.

Спусна се към гардероба, който Ема току-що бе наредила и го разтвори широко с нетърпение. На Ема ѝ прилоша при мисълта, че Адела може отново да нахвърля всичките си дрехи из стаята и побърза да каже:

— Току-що сложих в ред дрехите ви, госпожо Феърли. Търсите ли нещо? Нещо определено, искам да кажа?

Смутена, Адела се обърна, бе забравила за присъствието на Ема в стаята.

— А, Ема! Да, питам се какво да облека за приема довечера. Ще присъстват много важни гости. — Порови между дрехите и прибави с несигурен глас: — Ще останеш ли тази вечер да ми помогнеш, Ема? Просто имам нужда от теб.

— Да, госпожо, госпожа Вайнрайт ме помоли да остана на работа в края на седмицата, точно заради приема — отговори Ема тихо.

— Благодаря на Бога! — възкликна Адела с облекчение, без да прекъсва да рови трескаво из роклите си. Фактът, че Ема щеше да бъде задължена заради нея да се откаже от седмичната си почивка при семейството си, изобщо не мина през ума на Адела. Накрая ръцете ѝ хванаха една рокля, която издърпа от гардероба, вдигна я високо и я показа на Ема. В последно време Адела бе загубила навика да взема самостоятелно решение, непрекъснато се съветваше с Ема. И този път потърси с нетърпение мнението ѝ.

— Мислиш ли, че ще бъде подходяща? — запита, като сложи роклята пред себе си. — Тази вечер трябва да бъде забележителна.

Ема отстъпи назад, за да я види по-добре. Знаеше, че тази дреха бе много скъпа и бе изписана направо от Уъртс. Беше много красива, истински разпенен водопад от атлаз и бяла дантела, но на Ема не ѝ харесваше. Беше много претенциозна и не подходеше на русата красота на госпожа Феърли. След кратко размишление Ема отговори:

— Прекрасна е, госпожо, но ми се струва, че е малко... безцветна за вас, ако мога да кажа. Да, госпожо Феърли, прави ви много бледа.

Изразът на удоволствие и одобрение, който се четеше върху лицето на Адела изчезна:

— Ами тогава какво мога да облека? Това е нова дреха, Ема! Направо нямам какво друго да си сложа!

Ема се засмя. В гардероба на Адела сигурно имаше стотици рокли.

— Онова, което ще ви подхожда е по-... е по-... — Ема се опита да намери точната дума. Помисли си за модните списания, които бе разглеждала напоследък. — Да, имате нужда от нещо по-изискано, нещо, което ще накара всички да се обръщат след вас. Точно така, госпожо Феърли, и аз знам коя рокля трябва да облечете. — Притича до гардероба и измъкна една рокля от черно кадифе. Беше идеална, за да подчертае блестящата кожа с цвят на слонова кост и прекрасните платиненоруси коси на Адела. Ема намръщи чело и заразглежда отблизо роклята. Беше украсена с орнамент от пурпурни рози, които започваха от рамото и се спускаха свободно в дъга надолу към талията. — Да, точно това е нужно — каза Ема уверено преди да добави — ако махнем тези рози.

Адела я изгледа изненадано.

— Да се махнат розите? Не е възможно, ще се развали роклята! А и без тези рози ще стане много безлична.

— Нищо подобно, госпожо Феърли. Ще стане само по-изискана. Точно така, сигурна съм. За да я оживим можете да си сложите вашата огърлица, която блести, заедно с обещите. Ще ви среща косите назад в прическа Помпадур, която избрах специално за вас от онези списания, които ми дадохте да видя миналата седмица. О, ще бъдете прекрасна с тази рокля, госпожо Феърли, наистина!

Адела не бе още убедена и се отпусна на стола, прехапала устни. Междувременно Ема не си губеше времето. Изтича до тоалетната маса, грабна ножичката за нокти и без да се съобразява с протестите на Адела изрязва сръчно конците, които прикрепяха розите.

— Погледнете сега, не е ли изящна, госпожо Феърли! — възкликна Ема възбудено, като махна розите и вдигна високо роклята с израз на тържество.

Адела беше разгневена.

— Разсипа дрехата! — промърмори с писклив глас. — Знаех си, че така ще стане. Роклята е обезличена.

— Нищо подобно. Като я облечете и с вашите прекрасни накити — повтори Ема спокойно, без да се съобразява с гнева на господарката си. — Пък ако искате, нищо не ми коства да ги приشيا отново тези рози, но моля ви преди това премерете я така, госпожо Феърли.

— Е, добре — съгласи се Адела не без съпротива.

Ема се усмихна уверено:

— Не се притеснявайте, госпожо Феърли, ще бъдете прекрасна тази вечер, наистина, а сега ще изтичам да приготвя банята ви, госпожо.

— Благодаря, Ема — каза Адела все още леко сърдита и загрижена от мисълта за приема.

Докато Ема се бе заела със задълженията си, Адела отиде до тоалетката, взе кутията от червено кадифе, която съдържаше гривната, обещите и колието от диаманти. Окачи колието около врата си. Блестящата красота на скъпоценните камъни накара дъхът ѝ да секне от изненада. Беше забравила, че бяха възхитителни, че щяха да изпъкнат на черния кадифен тоалет и щяха да го допълват по един превъзходен начин. Ема имаше право. Адела се усмихна от

удоволствие. Тази вечер щеше да бъде толкова красива, че Адам и другите да останат с отворени уста от възторг.

15.

В късния следобед, като приключи дневните си задължения, Ема се завърна в салона на първия етаж с чая за Адела Феърли. С извинението, че има силна мигрена Адела бе отказала да слезе на обед, Ема бе приготвила чая с голяма грижа и бе решила да застави госпожа Феърли да хапне нещо, за да добие сили за вечерта, която я очаква. Беше приготвила и чай за себе си, но нямаше представа кога ще може да го изпие. Според Ема чаят, който обичаше госпожа Феърли, беше само ароматизирана вода и по нищо не приличаше на истински чай. Нищо, че беше много скъп и го изписваха чак от „Фортнъм и Масън“ от Лондон. Нямаше защо да си блъска главата с вкусовете на богатите, реши Ема, докато бързаше задъхано по стълбите под тежестта на огромната табла. Бе убедена, че аристокрацията яде често и по много. За Ема техният начин да се тъпчат им създаваше само неприятности. Нямаше защо да се оплакват, че страдат от лошо храносмилане и стомашни заболявания. Сами са си виновни. Бе сигурна, че причината преди всичко е във всичката храна и питиета, които поглъщат богатите. Когато и аз стана богата, реши Ема, влизайки в стаята на госпожа Феърли, ще продължа да се храня скромно.

Адела си бе почивала целия следобед и в момента дори се бе излегнала в огромното легло.

— Радвам се, че ми подсказа да си почина малко — каза Адела, намествайки се върху възглавниците. — Спах дълго и сега се чувствам много добре, точно както ти каза, Ема — усмихна се признателно.

Ема погледна внимателно Адела Феърли. Напрегнатият израз от сутринта върху лицето ѝ бе изчезнал. То беше спокойно и отпочинало. Очите ѝ блестяха почти весело.

Прекрасна е! — помисли Ема и каза:

— Донесох ви чая, госпожо Феърли. Трябва да сте огладняла, след като не сте хапвала от сутринта. Опитайте се да хапнете нещо — остави таблата до Адела и продължи: — Приготвих ви онзи смешен чай, който толкова обичате.

Адела се засмя развеселена.

— Искаш да кажеш Лапсанг Сучонг, Ема. Благодаря.

— Да, точно той. Лапсанг Сучонг... — повтори Ема бавно и запита: — Добре ли го произнасям, госпожо?

— Да, Ема, много добре — я увери Адела развеселена, докато си сипваше чаша чай.

Ема беше доволна. Обичаше да научава нови неща. Щяха да са ѝ потребни, когато отиде в Лийдс. Покашляйки, каза:

— Моля за извинение, госпожо Феърли, ще ми се отново да прегледам роклята, ако не ви преча. Искам да съм сигурна, че всичко е както трябва. Трябва да бъдете изключителна за приема довечера. Досаждам ли Ви?

— Разбира се, не, Ема. Ако има нужда да се прави нещо по нея, свърши го тук. Не е нужно да се качваш в стаята си, но съм сигурна, че е чудесна. Досега не съм я обличала — заключи тя.

Докато Адела пиеше чая си, Ема извади роклята от гардероба и я разгледа старателно. Беше в отлично състояние, само трябваше да изчисти конците, с които бяха прикрепени розите, които бе свалила. Занесе роклята на стола и започна внимателно да работи. Всяка работа, която вършеше, я правеше с внимание и грижа. Бе доволна, че може да седне за няколко минути. Цялата сутрин бе тичала и бе работила нагоре-надолу, а пред нея предстоеше дълга вечер, след като бе решено, че ще помага на Мъргатройт при сервирането на масата. Между госпожа Феърли и Ема се бе установила странна близост и взаимно разбиране. И двете жени го приемаха като удобство. В известен смисъл момичето усещаше тежкото тягостно състояние на Адела и въпреки младостта и неопитността си съзнаваше трагедията на нейното съществуване. Инстинктивно знаеше как да се държи в нейно присъствие, успокоявайки състоянията на напрегнатост у господарката си. Ема започна да работи спокойно върху роклята. Претъпкана, както и салона, все пак спалнята на госпожа Феърли беше по-спокойно и приятно място, отколкото кухнята. Ани, новата камериерка помагаше на готвачката за приготвянето на вечерята. Работата беше толкова много, че бяха ангажирали дори майката на Ани да помага. Госпожа Вайнрайт бе подготвила кралско меню. Всички бяха признали това, дори и готвачката, но тя продължаваше да мърмори, че работата ставала все повече и по-сложна.

Докато работеше бързо и сръчно с иглата, си спомни за менюто и се усмихна в себе си, като си припомни физиономията, която направи госпожа Търнар сутринта, когато го получи. Беше го разглеждала надълго и нашироко, бе пухтяла и мърморила цял час. Ема не смееше да помисли за неописуемото смущение, което госпожа Търнар бе изпитала тогава. Бедната готвачка! Вероятно никога не бе правила нещо толкова сложно, откакто служеше във Феърли! Ема бе щастлива, че бе успяла да се откъсне поне за малко. Последните часове на следобеда шумотевицата бе нараснала неимоверно, защото готвачката мърмореше и се заяждаше с всички, дори с майката на Ани. Ема се усмихна отново. Знаеше много добре колко лесно готвачката се вълнува всеки път, когато настъпваха промени в ежедневието. Въпреки че това беше първият прием, който господаря дава от години, всички бяха вдигнати на крак. Всички, с изключение на госпожа Вайнрайт и мен, помисли Ема, припомняйки си със задоволство оценката, която госпожа Вайнрайт ѝ бе направила преди малко за нейната деловитост, точност и за леката ръка, с която бе приготвила някои сосове.

Въпреки че някои богати и изискани блюда не ѝ допадаха, Ема обичаше да готви и бе добила сръчност в това. С пристигането на Оливия дневното меню бе станало по-сложно от обикновено и често Ема трябваше да помага на госпожа Търнар. В последно време бе научила много неща от госпожа Вайнрайт, която имаше навика да пише подробни инструкции за всяко ястие и често слизаше в кухнята, за да провери дали всичко се изпълнява както трябва. Ема бе запазила всичките рецепти и менюта и си ги бе залепила в една стара ученическа тетрадка. Практичният ѝ дух и интуицията, ѝ бяха подсказали, че един ден щяха да ѝ бъдат полезни. Докато шиеше, реши, че трябва да запомни и запише името на този особен чай в тетрадката си, заедно с вината, всяко за блюдото към което подхожда.

Да, да, каза си Ема. Трябва да запомня и да запиша точно названията на всички вина и да не забравя да поискам от госпожа Търнар да ми даде още рецепти. Без да прекъсва работата си, Ема си помисли за тетрадката си. Там записваше всичко, което ѝ се струваше важно. В момента не знаеше какво ще ѝ бъде полезно в Лийдс, когато щеше да настъпи момента да задейства своя проект с голямо „П“. Трябваше да бъде готова по всички линии. Старата орфана тетрадка съдържаше различни менюта, рецепти, съвети за поддържане на

къщата, плетки, модели на дрехи и шапчици, създадени от самата Ема или прекопирани от гардероба на госпожа Феърли. Ще си направя и списък от вина, помисли Ема доволна, докато държеше под око госпожа Феърли с покровителствен израз.

Адела Феърли бе съвсем спокойна тази вечер и когато изпи чая си, взе вестника и започна да го чете. Страхът от това, че може да предизвика гнева на Адам, ако довечера се държи странно или отсъстващо, я бе принудил да отхвърли желанието си да повика Мъргатройт да ѝ донесе нещо за пиене. Тя бе започнала да се пристрастява към алкохола, отначало като към лекарство, от време на време, когато я налегнеше тягостно състояние и безпокойство. Все още можеше да устои, когато обстоятелствата го налагаха. Този следобед бе превъзмогнала желанието си да пие, като легна да спи и стратегията ѝ колкото и страхлива да беше, бе дала резултат. Без да иска, Адела буквално изтощена от напрежението бе потънала в дълбок сън. Като се събуди откри, че се чувства много добре, и което е по-важно, освободена от разяждащата я тревога.

Адела се опита да се съсредоточи в четенето на вестника, друго средство, което държеше заето съзнанието ѝ, за да не мисли за алкохол или за ужасната вечер, която я очаква. Разгърна вестника на светската хроника и потъна в четене на описанието на един лов на лорд Фитцуилям в Клифтън, близо до Донкастър. Въпреки че се мъчеше да потисне нуждата от алкохол, тя не ѝ даваше мира.

В този миг конски тропот, примесен с възбудени викове наруши тишината на стаята.

— Господи, каква е тази бъркотия — възкликна Адела изненадано, докато гласовете ставаха все по-резки и силни. Ема поклати глава объркана, остави внимателно роклята и изтича до прозореца.

— Момчетата са, госпожо — каза, обръщайки се към Адела — господарят Джералд се кара с господаря Едуин. — Ема изчака и продължи боязливо. — Плаче, госпожо, бедният господин Едуин плаче!

— Едуин? — извика Адела, помести нервно таблата и изтича като валкирия.

Сцената, на която станаха свидетели, когато погледнаха през прозореца, я накара да побледнее. Момчетата бяха все още на конете

си. Джералд ръкомахаше и упрекуваше остро брат си, като му викаше със зачервено от гняв лице. Въпреки сълзите си, Едуин се опитваше да се защити колкото може от словесната агресия. Адела отвори прозореца, за да се намеси, но точно в този момент Джералд се доближи с коня си до коня на Едуин и с обмислена злост ритна в ребрата Ръсет Даун, жребеца на Едуин. Изненадан, конят се спря и се вдигна на задните си крака с разширени ноздри. Ако Едуин не бе отличен ездач като баща си, сигурно щеше да падне и да бъде премазан. Адела бе толкова потресена от вероломната постъпка на първородния си син, че за миг бе разтърсена от ужас. Отскоро беше забелязала, че се страхува от Джералд. Бе един самохвалко. В този момент ужасен гняв я накара да превъзмогне страха, който я парализира.

На двора бе настъпила мъртва тишина, но Джералд изобщо не показваше, че се разкайва за постъпката си, напротив, подсмиваше се доволно. Едуин също бе замръзнал и триеше сълзите по лицето си с opakото на ръката. Адела избра този момент да се надвеси на прозореца и да викне с необичайно остър гневен глас:

— Какво означава тази суматоха, Джералд? Държиш се недостойно! Няма да го търпя!

Момчето вдигна глава и примига с очи, хванат натясно не толкова от неочакваната поява на майка си, колкото от твърдостта на гласа ѝ. Още от малък Джералд винаги бе презирал майка си, която считаше за глупава и суетна.

Но в момента, размърдвайки се стреснат на седлото отвърна лицемерно:

— Нищо страшно, мамо. Твоето скъпоценно съкровище е в състояние да се грижи само за себе си, макар че е едно мамино детенце, благодарение на твоето глезене. Върни се в леглото, мамо. Не ти прилича да се намесваш в нашите работи — приключи с високомерие.

— Как смееш да ми говориш така нахално! — каза Адела с леден тон, скандализирана от безочийето на сина си. — Очаквам да изясниш държанието си, ако не, ще отговаряш пред баща си. Веднага ела в библиотеката и не забравяй преди това да си свалиш ботушите!

Джералд бе толкова стреснат от промяната на майка си, че остана с отворена уста. Едуин не бе изненадан, но по-скоро уплашен за

майка си.

— Казах ти, че няма нищо, о... — отвърна Джералд.

— Казах, веднага! — прекъсна го Адела, затръшна прозореца и потръпваше конвулсивно повече от гняв, отколкото от страх.

Ема се приближи и я хвана за ръката.

— О, госпожо Феърли, не се вълнувайте така, за Бога! Не забравяйте за приема тази вечер. Не обръщайте внимание на господаря Джералд, знаете какви са момчетата, винаги се карат помежду си.

Разбира се, че знам какви са момчетата, помисли Адела, и най-вече това малко чудовище Джералд. Отговори:

— Да, Ема, имаш право в известен смисъл, но момчетата от време на време трябва да се наказват, за да разберат разликата между доброто и злото. Къде е дрехата ми?

— Ето я, госпожо — Ема ѝ подаде робата от виолетово кадифе и пантофите. Докато помагаше на Адела да се облече, Ема се запита как ли щеше да се справи сама със сина си. Джералд можеше да бъде истински демон, когато пожелаеше. Самата тя го знаеше много добре.

Адела въздъхна дълбоко и хвърли нещастен поглед към Ема, сякаш отхвърли решително паниката, която напираше да я завладее. Бе решила да се сблъска с неприятната ситуация сама. Само преди броени часове бе решила да възстанови положението си на господарка на къщата и сега ѝ се отдаваше случай да го стори. Колкото и да ѝ бе трудно, трябваше да успее. Пое си дълбоко дъх, огледа се във венецианското огледало и доволна от вида си, повдигна рамене и с твърда крачка напусна стаята.

Достигнала прага, поспря и изгледа Ема, която я наблюдаваше удивена от невероятната сила и решимост, които бе показала.

— Може би ще бъде по-добре да ме придружиш до библиотеката, Ема, — ѝ каза Адела.

Въпреки че сърцето ѝ биеше лудо и се чувстваше физически изчерпана, решението ѝ да се противопостави на Джералд беше непроменено. Присъствието на Ема щеше да ѝ дава кураж.

— Да, госпожо Феърли, разбира се, че ще сляза с Вас — побърза да отговори Ема, успокоена, че я бе помолила. Ако настъпеха усложнения, щеше да изтича да извика Мъргатройт. Той също като тях беше тиранин, но без съмнение бе сляпо предан на госпожа Феърли.

16.

Заедно прекосиха дългия коридор, потънал в полумрак и слязоха бавно по стълбите. Адела се държеше здраво за дъбовото перило, а Ема я поддържаше от другата страна.

Когато стигнаха в хола, Адела се огледа наоколо и потръпна в леката си дреха.

— Ужасяващо тъжно е тук, Ема — каза като изразяваше същото, което чувстваше в сърцето си и Ема. — За Бога, запали лампите.

Ема изпълни поръчката и побърза да последва Адела, която с вдигнато чело и царствена походка вече влизаше в библиотеката. Жената се отправи към камината и се облегна с ръка на полицата над нея. Инстинктът ѝ я подтикваше да се втурне нагоре и да се скрие на сигурно място зад заключената врата. Само загрижеността за Едуин я държеше закована на мястото ѝ, готова да се срещне с Джералд.

Вратата се отвори и големият ѝ син влезе, последван от Едуин, който застана до бюрото на баща си. Лицето му бе смутено и трепереше.

Джералд прекоси стаята с тромава походка. Пълното му тяло изпълваше костюма му за езда. Предвидливо момчето беше решило, че е къде-къде по-за предпочитане да разговаря с майка си, отколкото с баща си. Според него тази суетна и празна жена можеше да бъде манипулирана лесно. Баща му обратно, бе непреклонен и твърд.

Глупава кучка, помисли присмивайки се на майка си. Като стигна пред нея се спря и успя да приеме невинен израз.

— Мамо, моля те да ме извиниш, ако бях нелюбезен с теб, наистина бе непростимо от моя страна. Бях по-скоро възбуден. Но не предполагах, че ще излезе толкова дръзко от моя страна. Надявам се, че ще ми простиш, миличка мамо.

Изненадана от неочаквания израз на примирение и любезност, Адела остана безмълвна. С чувство на облекчение опънатите ѝ мускули започнаха да се отпускат, но инстинктивно се усъмни в неговата искреност. Въпреки лошото мнение на Джералд за нея, Адела бе по-разсъдлива, отколкото той мислеше. Тя не можеше да се довери

на големия си син. Знаеше, че както всички самонадеяни хора и той е негодник.

Остана напълно неподвижна. Даваше си сметка, че ако се предадеше, не само щеше да приеме всякакви обяснения, но и щеше да подложи Едуин на по-нататъшен тормоз от страна на брат му.

— Твоето поведение е съвсем недостойно, Джералд — възкликна Адела. — Този път ще затворя очи, но очаквам в бъдеще да уважаваш повече брат си и всички останали — бе говорила с изненадващо спокоен и твърд глас, като наблюдаваше сина си, без да трепне с око. — Сега бих желала да разбера твоето укорно поведение. Бих желала да узная защо... — Адела поспря и изгледа сина си с унищожителен, леден поглед. — Защо се отнасяше към Едуин по този срамен начин? Не ми харесва начина, по който го предизвикваш. Той ти е брат, няма да позволя нещата да продължат така, Джералд!

Испаднал в затруднено положение, Джералд разбра, че няма да му се размине така лесно както мислеше. Бе изненадан и стреснат от самообладанието, което показва майка му. Разбрал, че обратно на това, на което бе разчитал, простите извинения нямаше да бъдат достатъчни. Пое си дъх и започна да обяснява с кротък и нежен глас:

— Уверявам те, мамо, че беше буря в чаша вода. Моля те от все сърце, повярвай ми, истина е. Ужасно е, че така срамно загубих... избухнах — поспря и отправи към майка си престорена усмивка. — Както знаеш яздехме из ливадите. Като се връщахме, се натъкнахме на едно куче, вероятно безстопанствено, от градчето. Бе се хванало в капан от онези, които татко поставя за дивите зайци и другите вредни животни. При вида на уловеното, страдащо куче Едуин се развълнува, беше направо потресен, бих казал. Каза, че иска да освободи кучето, а аз не му разреших. За това се карахме, майчице. Не исках Едуин да пострада. Тези капани са много опасни, знаеш ги и ти. Така убедих Едуин да продължим, но кой знае защо, колкото се приближавахме до къщи, толкова повече хленчеше. Това е всичко, мамо.

— Виждам! — отвърна Адела замислено, после хвърли на сина си такъв поглед, че той не може да го издържи.

Уплашен побърза да каже:

— Казах ти цялата истина, мамо, ако не ми вярваш, попитай и Едуин.

— О, разбира се, че ще го направя, не се съмнявай — каза Адела мрачно, налагайки си да се обърне в посока на Едуин. — Сега бих желала да чуя и твоята версия за тази... за този неприятен случай, скъпи.

— Да, мамо — отговори Едуин, готов да се приближи до камината. Лицето му бе бледо като платно и бе очевидно, че го занимаваше повече състоянието на здравето на майка му, отколкото нахалството и дързостта на брат му. Въпреки чувствителната си натура, Едуин бе напълно в състояние да се оправя сам. Покашля се и каза тихо: — Джералд ти каза истината, мамо, поне отчасти. Само пропусна да каже, че кучето бе още живо и се гърчеше от ужасни болки. Когато Джералд ми забрани да отворя капана, предложих да изпратим коняря да го освободи или да го довърши с куршум, ако състоянието е тежко. Струваше ми се, че това е най-правилното и милосърдно, което можем да направим. — Едуин обвиняващо изгледа Джералд и с глас, в който пролича гняв, каза: — Но той ми се присмя, каза ми, че се държа като истерично момченце. Стигна до там да каже, че ще е загуба на време и куршуми някой да ходи да се занимава с глупавото куче. Това е, което ме засегна толкова много — прекара ръка през русите си коси. — Неговата жестокост ме накара да изгубя самообладание. И когато казах на Джералд, че ще говоря с татко, той стана ужасно нахален.

Адела преглътна, опитвайки се да потисне чувството на погнуса, което изпитваше от постъпката на големия си син.

— Противен си! Как можеш да приемеш едно бедно, беззащитно животно да страда по този начин? Ти си... — изгледа Джералд с искрящи от гняв очи.

— За Бога, мамо, не се вълнувай така. Отново ще ти стане зле — прекъсна я Джералд с невъзмутим глас. — Онова куче още тогава бе накрая на силите си и вероятно отдавна е мъртво. — Повдигна рамене и отстъпи с явното желание въпросът да приключи, преди баща му да се завърне от Лийдс. В противен случай историите няма да имат край. С лицемерна любезност продължи: — Какво искаш да направя, мамо, за да покажа разкаянието си? Не мога да гледам как се вълнуваш по моя вина.

Като гледаше недоверчиво сина си, Адела нареди:

— Желая веднага да извикаш коняря, Джералд.

— Но, мамо, може би...

— Без възражения, Джералд.

— Да, мамо, както желаяш — отвърна Джералд намръщено.

Адела потърси с очи Ема, която бе останала настрана с пребледняло лице като на Едуин.

— За Бога, Ема, изтичай до кухнята да ми донесеш чаша вода. От тази ужасна история ми прилошава. — А ти, Едуин, — продължи Адела — би ли ми донесъл солите от спалнята. Те са върху шкафчето, скъпи.

Едуин потвърди и излезе, следвайки Ема.

Останала сама с големия си син Адела го изгледа студено.

— Преди да отидеш, Джералд, искам да ти кажа още нещо — гласът на Адела бе престорено благ.

Подлъган от видимата промяна, Джералд отговори с глас, пълен с досада:

— Тогава какво има още?

— Едно последно много важно нещо, ела насам, Джералд — каза Адела.

Джералд послуша, но изведнъж му дойде наум, че гласът на майка му е премного нежен за обстановката. Стреснат се спря.

Но в този миг Адела пристъпи бързо напред, хвана сина си за ръката и с другата си ръка го удари няколко пъти по лицето. Джералд напразно се опитваше да се отскубне. Хватката на Адела бе изключително здрава. Навела глава напред с леден поглед, впит в очите на Джералд, Адела изсъска:

— Ако те видя още веднъж да поставяш в опасност живота на Едуин или ако чуя, че си направил нещо подобно, не отговарям за последствията, Джералд.

Младежът се опита да протестира, но като видя израза върху лицето на майка си, се отказа. За пръв път в живота си бе изпитал страх от тази жена. Беше по-красива от всеки друг път.

— Видях те да риташ Ръсет Даун — продължи Адела злъчно. — Можеше да убиеш Едуин, а ти знаеш участта на убийците в Англия, нали, Джералд? Окачват ги за шията и ги оставят да висят докато умрат. Трябва ли да ти обяснявам повече, разбра ли?

Джералд пребледня, ноктите на майка му се бяха впили в ръката му, а върху бузите му започнаха да избиват червените петна на петте й

пръста.

— Да, мамо, разбрах — промълви.

— Чудесно. Щастлив си, че реших да не разказвам за поведението ти, за лошото ти поведение, на баща ти. Но да те предупредя, нищо няма да ме задържи да го направя, ако това се повтори. — Адела изгледа продължително сина си, разхлаби хватката си и го отблъсна, сякаш беше отровно влечуго. — Сега изчезвай от погледа ми, веднага! Преди отново да те ударя! — извика.

Когато чу да се затваря вратата, Адела закри устата си с ръка, изчерпана, опитвайки се да спре тръпките, които я бяха обзели. За първи път удряше свое дете. Силата на гнева ѝ я беше разстроила. Отпусна се на дивана и затвори очи. Миг по-късно гласът на Ема я стресна.

— Зле ли сте, госпожо Феърли? Донесох ви вода.

Адела я изпи с благодарност и върна празната чаша на Ема.

— Благодаря.

Едуин също се бе върнал и бе коленичил в краката на майка си като ѝ поднесе шишенцето със соли към носа. Адела направи гримаса.

— Благодаря, скъпи, достатъчно. Ти си добро момче — погледна Ема — Бих желала още една чаша вода.

— Да, госпожо, донесох цяла кана. — Ема изтича да напълни чашата отново.

В този момент вратата се отвори и в стаята влезе Джералд, придружен от коняря.

— По пътя от обора разказах за бедното куче и за твоята загриженост за него — поясни Джералд със сарказъм в гласа си.

Адела се изправи и ги изгледа.

— Виждам — погледна коняря — предполагам, че знаеш да боравиш с тези капани и да освободиш незабавно кучето.

— Не зная, госпожо — промърмори човекът. — На господаря няма да му хареса. Вижте, аз винаги съм му казвал, че тези капани са опасни. Знаех, че рано или късно ще стане беля, знаех го.

— Точно така. Но тъй като в момента си единственият човек, който може да се справи с тях, моля те, направи както ти казах — нареди Адела. — Поемам цялата отговорност пред господаря ти. Не знам дали кучето е мъртво, много е вероятно да е още живо и да страда. Върви веднага и се заеми. Ако е мъртво, погребни го. Ако е

живо, освободи го и го излекувай. Ако за бедното животно няма надежда да оживее, сложи край на страданията му. Изгледа човека, който бе спрял нерешително на прага. — Какво чакаш повече, изпълнявай! Господарят Джералд ще те придружи, така ще може да ми докладва, когато се завърне — нареди Адела, а нервите ѝ бяха опънати до скъсване.

Мърморейки, Джералд излезе заедно с коняря. Адела остана замислено да гледа играта на пламъците в камината. Колко бе безчувствена за страданията на себеподобните си и колко мисълта за едно бедно ранено животно можеше да я разтърси.

Ема ѝ донесе вода.

— Ще направят както наредихте, госпожо — я увери — не мислете повече за това, госпожо Феърли.

— Искаш ли да те придружа до горе, мамо? — предложи Едуин. Мисля, че ще бъде добре да си починеш малко, преди да се приготвиш за вечеря.

— Да, Едуин, идеята е добра, — отговори Адела с благодарност. Чувстваше се изтощена. Вечерта, която предстоеше щеше да бъде голямо напрежение за Адела. Трябваше да събере всичките си останали сили. Единственото нещо на света, което желаше в момента беше да се свие на леглото си, заедно с една бутилка и да се вгълби в своя собствен свят. Изправи се и Едуин веднага я хвана за ръка, да я придружи.

Изкачиха се бавно по широкото стълбище. Докато се изкачваха Ема успя да привлече вниманието на Едуин. Като остави майка си в стаята и ѝ се извини, побърза да последва Ема в салона.

— Какво има, Ема? — попита я загрижено.

— Не оставяйте майка си сама, господарю Едуин — му каза Ема тихо. — Моля ви, останете да ѝ правите компания, поговорете с нея, докато аз отида да си сменя униформата. Ще се върна скоро да ѝ помогна да се приготви. Много е разстроена и напрегната заради приема довечера. Зная, че няма да заспи, защото спа целия следобед. Помъчете се да я развлечете с нещо. Да я разсеете, за да не мисли за приема. Ще се върна веднага да оправа косите ѝ — завърши Ема.

Едуин се съгласи.

— Имаш право, Ема, понякога мама много се вълнува — неволно протегна ръка и докосна ръката на Ема. — Благодаря, много ти

благодаря, Ема. Много съм ти задължен, че с такова внимание се грижиш за майка ми, наистина — възкликна с жар и топлина в погледа.

Ема вдигна глава да погледне Едуин, който бе твърде висок за годините си. Бе изненадана и щастлива пред този искрен израз на благодарност.

— Много е любезно от Ваша страна да кажете всичко това, господарю Едуин. Правя каквото мога — каза сияеща. Усмихна се и сякаш тази усмивка огря стаята, обхваната от вечерния сумрак.

Прекрасна е, помисли Едуин, изненадан от блясъка на тази усмивка и от тези невероятни очи, пълни с интелигентност, благородство и невинност. Странно е, че досега не съм забелязал колко е красива, помисли удивен и неспособен да откъсне очи от нейните. Младото неизкушено сърце на Едуин трепна неудържимо от едно чувство, неизпитано и непознато за него до момента. Двете деца продължаваха да се гледат като хипнотизирани, докато въздухът наоколо вибрираше. Накрая Ема бе толкова смутена от настойчивостта и дълбочината на погледа на Едуин, че блясъка в очите ѝ се помрачи. Точно в този момент Едуин разбра смутен, че се е случило нещо изключително важно, макар и да не му бе ясно точно какво. В своята неопитност Едуин не можеше да разбере, че в момента гледаше единствената жена, която щеше истински да обича в живота си. Жената, която щеше трагично да засегне и чието име щеше да промълви развълнувано на смъртния си одър.

Като по чудо безпорядъкът в кухнята се бе успокоил. Госпожа Търнар, макар все още зачервена и разгорещена изглеждаше по-малко раздразнителна. Когато Ема влезе с таблата от чая, добрата жена се бе изправила гордо зад пещите с усмивка на тържество върху моравото разгорещено лице. Черпака бе закачила на колана на престилката си, ръцете си държеше на хълбоците.

Ема постави таблата до мивката и каза:

— Ако нямате нужда от мен, госпожо Търнар, по-добре ще е да се кача и да се приготвя за вечерта.

— Разбира се, съкровище, ще бъде добре, тичай — отвърна готвачката като хвърли поглед на стенния часовник над камината. — Тук всичко е под контрол. От тук нататък нещата ще вървят с надути платна.

Ема се покатери бързо по стълбата, която водеше към покрива. Замръзна, прозорецът бе отворен, пердетата се люлееха от студения вятър, който нахлуваше в стаята. Ема изтича, затвори прозореца, съблече се бързо и разтри енергично със сапун и студена вода лицето си. Старателно разреса дългите си коси и сръчно ги зави в кок на тила си. След това облече официалната униформа, която тези дни сама бе ушила. Беше скромна рокля от черно платно с права пола и дълги ръкави. Беше много по-официална и строга от униформата, която носеше денем. Строгостта на дрехата бе освежена само от якичка и маншети от бяла коприна, както и от малка престилка от бяла батиста, завързана около тънката ѝ талия.

Ема с удоволствие и радостна усмивка се полюбува на отражението си в огледалото и нагласи бонето с няколко фиби. Отбеляза със задоволство, че е грациозна. Блеки не пропускаше да ѝ каже, че е привлекателна, а беше очевидно, че и господарят Едуин преди малко бе помислил същото. Помисли си за Едуин. Не бе като останалите Феърли. Потръпна при спомена за Джералд и ужасната история с кучето. Беше жестоко и пълно с лошотия момче, докато Едуин бе добър и любезен. Наистина не приличаше на един Феърли, помисли си дали не беше откраднат от цигани, когато е бил още в пелени и после продаден на господарите за много пари. Засмя се на глас пред фантазиите си, знаеше, че това са глупости. Такива неща ставаха само в приказките, които братчето ѝ Франк измисляше и записваше върху листовете хартия, които тя носеше от Феърли Хол.

Забързана както винаги, Ема обърна гръб на огледалото и изтича долу. Трябваше да помогне на госпожа Феърли да се приготви за вечерята. Салонът бе празен и когато Ема влезе в спалнята се изненада като завари Едуин сам.

— Къде е майка Ви, господарю Едуин?

Той повдигна очи от книгата, която четеше и потисна възгласа си при вида на Ема. Момичето бе още по-красиво от преди, ако бе възможно. И Едуин бе грабнат. Черната дреха я правеше да изглежда много по-висока и стройна, придавайки ѝ недвусмислена елегантност.

— Простете, господарю Едуин, но къде е госпожа Феърли? — повтори Ема със следи от нетърпение в гласа.

Едуин се откъсна бързо от своето съзерцание.

— Къпе се, Ема — отговори набързо.

Ема свъси чело:

— Защо не почака, нали аз трябва да ѝ приготвя банята — отбеляза прехапвайки устни и погледна часовника. — Не е късно! Едва шест е!

— Моля те, Ема, не се безпокой. Мама не е сърдита, просто искаше да започне да се облича навреме. Самият аз приготвих банята — обясни младежът.

— Благодаря — отвърна Ема и попита: — Как се чувства майка ви? Не е ли изгубила търпение?

— Нищо подобно, Ема, четох ѝ, както ме посъветва ти и побъбрихме. Дори я разсмях. В отлично настроение е, Ема, сериозно!

„Благодаря на Бога“, помисли Ема с облекчение. Усмихна му се мило и започна да подрежда стаята, бърборейки каквото ѝ дойде на ум с Едуин. Той не я изпускаше от погледа си.

Скоро Адела се върна в стаята, загърната в огромна пухкава хавлия.

— А, ето те и тебе, Ема — хвърли поглед към Едуин. — Сега ще ни извиниш, скъпо момче, но трябва да се обличам.

— Да, мамо, — побърза да каже Едуин, изпълнен с уважение както винаги. Отиде до майка си и я целуна сърдечно. — Добра вечер, скъпа майко — добави с добродушната си усмивка.

— Благодаря, Едуин, убедена съм, че ще бъде чудесна — каза Адела уверено.

След като тя облече бельото си Ема започна да стяга връзките на корсета ѝ.

— По-стегнато, Ема — каза Адела, задържайки дъха си, хванала таблата на леглото за опора.

— Но, госпожо Феърли, ако ви стегна повече от това, няма да можете да докоснете храната — забеляза Ема, — даже ако помисли човек няма да можете и да дишате!

— Разбира се, че ще мога! Не бъди глупава, Ема — прекъсна я Адела сприхаво. — Аз харесвам тънките талии.

— Тънки или не, но не искам да изгубите съзнание по време на вечерята, не е ли така, госпожо Феърли?

Адела пребледня само при мисълта за това. Щеше да бъде истинска катастрофа, ако припаднеше по средата на вечерта. Адам

нямаше да повярва, че причината е в стегнатия корсет. Кой знае какво щеше да помисли.

— Може би си права — добави в отговор, — щом е така не стягай повече връзките, но не ги и разхлабвай, Ема, така са добре. И ги завържи добре с двоен възел, да не се развържат.

— Да, госпожо — послуша Ема като бързо завърши задачата си. — Сега ще е добре да помислим за прическата, госпожо Феърли. Знаете, че за това е необходимо много време.

Адела седна замислена пред тоалетката с големи огледала, докато Ема бе заета да разресва дългите платиненоруси коси.

Продължи да работи съсредоточена и безмълвна. От време на време отстъпваше крачка назад, за да се полюбува на работата си — явно бе доволна. Бе почти свършила, когато разбра, че почти е останала без фиби. Адела я погледна намръщено.

— Какво става, някакъв проблем ли, Ема? Искам прическата ми да бъде изключителна тази вечер!

— О, и ще бъде, госпожо — увери я Ема. — Тя всъщност е вече прекрасна, но ми трябват още фиби, за да прикрепя последните кичури. Ще прескоча до госпожа Вайнрайт, да я помоля да ми заеме няколко. Извинете, госпожо — Ема постави сребърния гребен на тоалетката и изскочи от стаята.

Коридорът бе тъмен и мрачен, осветен само от няколко газови лампи по стените. Ема не само бързаше, но и изпитваше страх да се движи по дългия полутъмен коридор. Когато накрая почука на вратата на Оливия Вайнрайт бе останала без дъх.

— Моля? — отвърна Оливия с мелодичния си глас. Ема отвори вратата и спря възпитано на прага, оглеждайки наоколо с одобрение. Това бе единствената стая във Феърли Хол, която ѝ харесваше, като се изключи кухнята, разбира се.

Оливия Вайнрайт седеше пред тоалетката от резбован дъб, обърнала глава към вратата.

— Да, Ема, нуждаеш ли се от нещо? — попита с обичайната си любезност, обръщайки се изцяло, за да я види.

Ема се усмихваше и бе пристъпила напред, но се спря изненадана. Лицето на Оливия бе много бледо без френската пудра, която обикновено употребяваше. Необичайната бледност съответстваше на лицето ѝ, което издаваше изтощение и на

безкръвните ѝ устни. Големите ѝ морскосини очи изглеждаха още по-тъмни от белотата на деликатното ѝ лице, подчертани и от синия цвят на копринената ѝ дреха. Кестенявите ѝ коси, обикновено вчесани грижливо по модата, сега падаха свободно върху раменете ѝ и блестяха от светлината на лампата.

Ема отлично знаеше, че наблюдава Оливия Вайнрайт с отворена уста, но не можеше да откъсне очи от нея. Тази бледност, тези гъсти разпръснати коси, тези сини очи оживиха заедно един образ, който я изпълваше със сладка носталгия, един светъл и незабравим за Ема образ, който тя добре познаваше.

На Оливия не бе убягнала неестествената реакция на Ема. Удивена тя изгледа момичето отначало с любопитство, което започна да преминава в нервност.

— За Бога, Ема, какво става? Сякаш си видяла призрак, момичето ми. Зле ли ти е? — възкликна с необичайно сопнат глас.

Ема поклати глава и най-последно успя да каже:

— Не, не, госпожо Вайнрайт, всичко е наред, моля Ви не се безпокойте, извинете ме, ако съм ви се сторила малко странна. — Ема поспря като не знаеше как да обясни своето поведение. Тя схващаше, че бе се държала нелюбезно и странно. Покашля се объркана: — Прилоша ми за миг — излъга, преди да продължи с по-спокоен глас. — Знаете ли, тичах през целия коридор. Трябва да е от това.

Оливия се отпусна, но челото ѝ остана смръщено.

— Ти винаги тичаш, Ема, един ден ще ти се случи нещо лошо, но да не мислим сега за това. Сигурна ли си, че си добре? Бяла си като платно. Може би трябва да си починеш малко, преди да дойдат гостите — заключи с искрена загриженост.

— Хиляди благодарности, госпожо, но вече съм добре. Просто бях се задъхала, а и сега нямам време за почивка. Трябва да помогна на госпожа Феърли да се приготви. Всъщност аз за това и дойдох, можете ли да ми дадете няколко фиби?

— Разбира се, вземи тези — каза Оливия и ѝ подаде цяла шепка.

Ема протегна ръка и се усмихна леко.

— Благодаря, госпожо Вайнрайт.

Проницателният поглед на Оливия продължаваше да изучава Ема. Не знаеше дали да вярва на думите на момичето, но за момента нямаше задоволително обяснение за странното му държание.

— Струваш ми се много напрегната, Ема, мила — отбеляза замислено. — Понякога имам чувството, че ти си прекалено старателна. Не е нужно непрекъснато да тичаш. Доволна съм от работата ти. Приемай нещата по-спокойно, момиче — приключи Оливия със съчувствие.

Ема продължи да я гледа смутено и почувства как буца задави гърлото ѝ. Успя само да каже:

— Да, госпожо. — Напусна стаята с цялото достойнство, на което бе способна.

Веднъж излязла в коридора, Ема въздъхна облекчено и се облегна на стената. Краката ѝ бяха подкосени, сърцето ѝ биеше лудо. Изглежда отново вратата, поклащайки невярващо глава. Оливия Вайнрайт приличаше на майка ѝ. Колкото и невероятно да бе, Ема го видя със собствените си очи.

Запита се как досега не бе забелязала прилика и веднага разбра. Откакто Оливия бе пристигнала във Феърли Хол, Ема не я бе видяла нито един път в интимната обстановка на стаята ѝ, без грим, с небрежно разпилени коси. Седнала под светлината на лампата над тоалетката, жената изглеждаше съвършено различна от онази, която Ема бе свикнала да вижда да обикаля къщата с толкова елегантност и авторитет.

Ема не грешеше — свалила всичките обвивки на елегантното общество, Оливия Вайнрайт наистина приличаше на Елизабет Харт. Можеха да бъдат близначки, ако красотата на Елизабет не бе бледо ехо от тази на Оливия. Съсипана от непрекъснатата борба за съществуване, опустошена от болестта, недохранена и непрекъснато изтерзана, ослепителната красота на Елизабет угасваше постепенно. Тази вечер Ема забеляза в Оливия образа на майка си такъв, какъвто бе едно време. Това я изплаши и развълнува. Ема обаче не бе единствена във Феърли Хол, забелязала приликата между двете жени, произлизащи от два различни свята. Тази прилика не бе убягнала и на друг обитател на къщата, който бе останал потресен от това откритие.

Но това не бе известно на Ема, докато трепереца все още не можеше да откъсне поглед от вратата на Оливия Вайнрайт. Накрая успя да се откъсне от видението и бавно отиде по коридора до стаята на Адела. В този момент Ема не помисли, че именно тази прилика я бе

накарала да обожават тази жена. Няколко години по-късно тази мисъл щеше да я поразят с невероятна сила.

Оползотворявайки отсъствието на Ема, Адела се бе гримирала. Бе си сложила малко руж на страните, малко сенки, за да разпръсне бледността на бялата си кожа и начервила леко устните си. Когато Ема влизаше тя си пудреше носа.

— Ето ме, госпожо Феърли — каза Ема с тих глас и се приближи до Адела да завърши прическата ѝ.

— Какво ще облече тази вечер госпожа Вайнрайт, Ема? — запита любопитно Адела.

— Не видях роклята, госпожо Феърли — отвърна Ема с непроницаемо лице.

Разочарована Адела се намръщи. Умираще от желание да знае кой от своите прекрасни тоалети щеше да облече сестра ѝ тази вечер. Адела винаги бе завиждала на голямата си сестра и това чувство растеше с годините. Засмя се доволна. Тази вечер красотата ѝ щеше да засенчи красотата на всяка друга. Ще бъде бледа в сравнение с мен, помисли ликуваща.

— Ето, госпожо, вече свърших! — възкликна Ема, отстъпи назад и се полюбува на прическата. Подаде сребърното огледало на Адела. — Вижте дали ви харесва и отзад, госпожо Феърли.

Адела се завъртя на стола, за да огледа внимателно прическата Помпадур.

— Господи, Ема, наистина е божествена — каза доволна. Засмя се весело. — Истинско произведение на изкуството! Шедьовър! И ми стои добре. Наистина имаш златни ръце, Ема.

Адела обу вечерните си обувки и облече роклята, която ѝ подаде Ема.

— Сега накрая остават бижутата — каза Ема, като закопчаваше последните копчета.

— След миг, Ема — отговори Адела, отстъпвайки крачка, за да се разгледа по-добре. Остана приятно изненадана. Роклята от черно кадифе подчертаваше високата ѝ и стройна фигура и правеше още по-тънка талията ѝ, като на оса. Дълбокото деколте и богатият набор на гърба подчертаваха мраморната белота на раменете и врата ѝ. Реши, че това е най-красивата ѝ рокля. Ема бе имала право за розите. Бяха

ужасни, помисли изненадана от неочаквано добрия вкус на камериерката си.

Седна, извади диамантените си бижута и постави обещите. Сложи и две гривни, няколко пръстена и накрая Ема закопча на врата ѝ огърлицата, съставена от искрящи брилянти. От скъпоценните камъни сякаш бликаше светлина. Излъчваха такъв блясък, че Ема онемя.

— Не ти ли се струва, че е прекрасна — отбеляза Адела. — Господарят ми я подари преди няколко години. Преди ми правеше толкова хубави подаръци — довери ѝ тихо.

— Просто ми пресекна дъха, госпожо Феърли, наистина! — каза Ема възхитена, като се питаше колко ли можеха да струват тези бижута. Без съмнение цяло състояние. Купени с потта на другите — помисли с горчивина, като си спомни за Франки и баща си, които се претрепваха от работа във фабриката.

Адела не видя мрачния израз на лицето на Ема и ѝ хвърли доволен поглед като отвори друга кадифена кутийка. От нея извади голяма диамантена игла и направи опит да я забодне върху набора на лявото си рамо.

Ема стисна устни.

— Хъм... Хъм... Госпожо Феърли, не зная дали тази игла ще ви стои добре, ако мога така да кажа...

— Принадлежеше на майка ми — прекъсна я Адела решително.

— О, щом е така, извинете, госпожо Феърли, разбирам. Ако искате да я сложите от сантиментални подбуди — каза Ема разочаровано. Тази игла бе в повече и нарушаваше общия ефект.

— По сантиментални подбуди — повтори Адела на себе си като се разглеждаше в огледалото. Очите ѝ се свиха студени и искрящи като диамантите, които си бе сложила. Изглежда иглата с отсъстващ поглед, припомни си за майка си и бавно вдигна глава.

С несигурни движения свали иглата и я постави в кутийката. Не желаше нищо да ѝ напомня за майка ѝ. Оливия мислеше, че е луда, каквато беше и майка ѝ. Така мисли и Адам. И двамата заговорничат срещу нея. Адам и Оливия. О, те наистина заговорничеха. Виждаше ги да си шушукат по ъглите на тази ужасна къща.

Погледна Ема, която затваряше празните кутийки и я хвана за ръката. Изненадано момичето трепна, но съзирайки трескавия израз в очите на жената не направи опит да се освободи.

— Да, госпожо Феърли? Какво има? — попита сякаш нищо не е станало.

— Непременно трябва да избягаш от тази къща, Ема, далече, преди да е станало твърде късно. Прокълната и опасна е — промърмори Адела.

Смутена и уплашена Ема я погледна:

— За... за... защо? Не зная какво означават думите ви, госпожо Феърли.

Адела избухна в креслив смях, от който Ема настръхна.

— Означава опасна, прокълната, прокълната!

— Тихо, тихо, госпожо Феърли — прекъсна я Ема възможно най-спокойно.

Трепереше и бе настръхнала. Колко бе странно всичко това, което казваше тази жена, но нямаше време да мисли повече сега. Имаше по-важни неща, с които да се заеме — със самата госпожа Феърли. Ема внимателно освободи ръката си, погледна часовника и се ужаси. Скоро щяха да дойдат гостите и бе ясно, че в това си състояние госпожа Феърли не бе способна да слезе да ги посрещне.

С бледо напрегнато лице Ема се огледа наоколо и се запита какво да направи. Може би трябваше да изтича и да повика госпожа Вайнрайт, или може би господин Едуин, но един таен подтик ѝ попречи да го направи. Сама трябваше да се справи и да извади госпожа Феърли от това състояние. Коленичи на пода, хвана здраво с ръце деликатните ръце на Адела и ги стисна конвулсивно, страхувайки се, че ще ги пречупи, толкова крехки ги почувства.

— Госпожо Феърли! Госпожо Феърли! Чуйте ме! — каза Ема на един дъх. — Трябва да ме чуете. Гостите ще дойдат всеки момент, трябва да направите усилие, за да слезете да ги посрещнете. За ваше добро е! — възкликва с развълнуван глас.

Адела сякаш не чуваше. С отсъстващ поглед гледаше безизразно Ема. Момичето продължаваше да стиска силно ръцете на господарката си.

— За Бога, госпожо Феърли! За Бога, елате на себе си. Веднага, чувате ли ме? Веднага! — гласът на Ема бе заповеден, продиктуван от силната ѝ воля.

Накрая Адела потрепери, безкръвните ѝ устни се разтвориха и промърмориха нещо неразбрано. Ема въздъхна с облекчение, стана и

хвана жената за раменете. Леко я разтърси.

— Трябва да слезете долу, госпожо Феърли. Сега! Преди да е станало много късно! Вие сте съпругата на господаря! Господарката на този дом! И господарят ви очаква, госпожо Феърли! — този път я разтърси по-енергично. — Погледнете ме, госпожо Феърли, погледнете ме! — очите на Ема приличаха на две изумрудени остриета. — Трябва да се контролирате! Ако не го направите ще изпаднете в беда, ще стане скандал, госпожо Феърли.

Адела едва чуваше думите на Ема, които се губеха в някакво звънтене на кристал, което изпълваше цялата ѝ глава. Постепенно звънтенето започна да заглъхва и изчезва. Адела примигна и седна. Какво ѝ бе казала Ема? Наистина бе господарката на тази къща. Съпруга на господаря. Точно това бе казала. И бе истина. Адела прокара ръка по лицето си с жест, който издаваше смущение, умора, отчаяние.

— Искате ли да ви донеса чаша вода, госпожо Феърли? — попита Ема, облекчена от очевидното подобрене и нормалния израз, който се възвърна на лицето на Адела.

— Не, благодаря, Ема — промълви Адела, — просто не зная какво ме прихвана. Главата започна да ме боли, точно това стана, Ема, една от моите ужасни мигрени. Така изтощителни са, да знаеш — усмихна се леко, — но благодаря на Бога — вече мина.

Изправи се и с несигурна походка се спря пред голямото огледало, последвана от старателната Ема.

— Сега се погледнете добре, госпожо Феърли! Вижте колко сте красива! — подчерта Ема, придавайки си възторжен израз в старанието си да откъсне Адела от нейните фантазии и да ѝ вдъхне смелост и сигурност. — Господарят ще бъде горд с вас, госпожо, наистина ще се гордее!

О, Господи, Адам, помисли Адела и сърцето ѝ се вледени. Трябваше незабавно да слезе и да се държи с достойнство, грация и очарование. Иначе гневът на Адам щеше да я сполети. Изгледа отражението си в огледалото и сякаш видя някакъв чужд човек. Пред нея стоеше една поразително красива жена. Спомни си. Трябваше да се скрие зад тази очарователна маска, за да излъже всички, включително и Адам. Оглади с ръка полата си, завъртя се, за да се разгледа по-добре и каза убедително:

— Готова съм, Ема!

— Искате ли да сляза с вас, госпожо Феърли?

— Не, благодаря, ще сляза сама — отвърна Адела с глас, в който се чувстваше сигурност.

Тръгна да излиза в момента, когато порцелановият часовник на камината удари.

17.

До този момент вечерята бе изключително успешна. Доволен, Адам Феърли се облегна на стола, усмихвайки се в себе си, докато гледаше гостите си и блестящата зала. Като домакин седеше начело на масата.

Атмосферата бе сърдечна и приповдигната. Всички се забавляваха. Доста отдавна Адам не бе чувал в тези зали весели разговори и смях. В момента разбра колко му бяха липсвали наистина. В началото на вечерята бе почувствал изключителна нервност. Не бе новост за Адам да бъде на тръни при мисълта за понякога странното поведение на съпругата си. Полека-лека вечерята напредваше без инциденти. Напрежението, което свиваше стомаха му започна да преминава. От време на време с изумление си мислеше за злото, което от години го тормозеше и което през последните седмици бе на път да изчезне. Все едно, че някакъв камък се смъкваше от плещите му.

Адам пое чашата за шампанско, която Мъргатройт току-що бе напълнил и бавно отпи от пенливата течност. Вечерята бе превъзходна. Вината — изключителни. И всичко бе вървяло изрядно, сякаш Мъргатройт и Ема не бяха правили нищо друго през живота си, освен да подреждат и сервират маси за приеми. Адам си даваше сметка, че всичко това не се дължи на случая. Виновница за безупречната организация бе Оливия. Забележителният ѝ вкус проличаваше и в най-малкия детайл.

Адам остави погледа си да пробяга по широката белоснежна покривка, докато не го кръстоса с погледа на Адела. Бе я държал цялата вечер под око и поведението ѝ бе изумително. Държа се блестящо и внимателно към гостите и поне външно по нищо не се различаваше от жената от преди години. В добавка бе и блестяща. В момента кокетничеше по най-срамен начин с Брус Макхил, който изглеждаше напълно завладян от нейния чар. Очевидно Адела криеше в себе си душата на актриса. Преди няколко часа разигра истински спектакъл. Гостите още не бяха пристигнали и Адам се разхождаше напред-назад с Брус, след като бяха приключили деловите си

разговори. В този момент Адела се появи горе на стълбата. Брус буквално остана с отворена уста и Адам заприлича ни повече, ни по-малко на ученик. От този момент австралиеца не се отдалечи нито за миг от Адела. И в този момент той я изяждаше с очи. Адам я видя да се смее. Въпреки красотата си имаше нещо странно, далечно в нея. Царицата на снеговете. Да не я докосваш. Погледът на мъжа се премести от Адела на Оливия, сестрата на съпругата му излъчваше сигурност, каквато често притежават английските жени, независимо дали са в някой салон или на седлото на кон. Оливия бе прекрасна колкото и Адела, но по-малко крехка. Носеше рокля от синя коприна с цвят на лед с широко деколте, но не толкова предизвикателно, като това на сестра ѝ. Колие от сапфири блестеше на бялата ѝ шия, а обещите ѝ бяха като капки от същия камък. В момента тя слушаше внимателно със сериозен израз госта, който седеше от дясната ѝ страна. Спящата красавица, която очаква да бъде събудена — помисли Адам изненадан, че за първи път мисли по този начин за нея. В момента погледът му срещна погледа на Оливия. Жената му се усмихна с топлота и с незабележим жест посочи вратата, подсказвайки му, че е време да преминат в салона.

Адам кимна на Мъргатройт, който побърза да застане до него.

— Предполагам, че сте приготвили напитките и пурите в библиотеката, нали Мъргатройт?

— О, да, господарю!

— Прекрасно! — Адам се обърна към госпожата от дясната си страна. — Надявам се, че ще ни извините, ако ние господата ви напуснем за малко — ѝ каза с усмивка. Бутна назад стола и се огледа наоколо. — Ще се оттеглим ли, господа? — каза и се изправи. С одобрение останалите го последваха в библиотеката, говорейки помежду си.

Влязъл в библиотеката, Брус Макхил поръча на Мъргатройт да му сервира уиски със сода и се отправи към камината. Брус бе висок и плещест мъж към петдесетте с отпусната походка, която подсказваше, че голяма част от живота си е прекарал на гърба на коня. Имаше гъсти кестеняви къдриви коси и лице, издълбано от бръчки, което внушаваше доверие, предимно на жените. В очите му винаги играеха весели искри, държеше се мъжествено с приповдигнат, ентузиазизиран дух, с което печелеше симпатиите на всички.

— За твое здраве, приятелю! — възкликна Брус като приближи до Адам. — И дълъг живот на нашето съглашение за обща работа. Мисля, че е излишно да казвам, че нашето приятелство ще бъде плодотворно и за двамата ни.

— За твое здраве, Брус! — Адам инстинктивно изпитваше симпатия към Брус Макхил, въпреки че понякога бе груб и по-скоро труден в сделките, но той бе честен и праволинеен и Адам придаваше голямо значение на тези качества. — Сега, когато завърши работата си в Йоркшир — му каза, — скоро ще отидеш в града. Колко време смяташ да останеш в Лондон?

— Петнадесетина дни. Ще отпътувам за Сидней в началото на май. — Лицето на Брус просветна. — Има ли надежда да се видим в Лондон, Адам?

Адам се засмя, но поклати глава:

— Не вярвам, Брус, не е моментът да изоставя фабриката. Ще остане за друг път.

— Беше изключителен домакин за мен, Адам, всеки път, когато идвах в Йоркшир през последните месеци. Като говорим за гостоприемство, щом не можеш да си позволиш да ми окажеш честта с присъствието си в Лондон, може ли да се надявам да те видя в Австралия преди края на годината? Ще ми бъде много приятно, ако посетиш Дънуун.

— Много мило от твоя страна, приятелю — каза Адам. Идеята му хареса. — Не е изключено и да го направя, съвсем не е изключено.

— Сигурен съм, че ще ти хареса. Гарантирам! Ще бъдем само аз и моето момче Пол във фермата в Конамбъл. Освен работниците, разбира се. Жена ми почина преди три години, но имам превъзходна икономка и къщата ни е хубава и удобна — заключи с доволен заразителен смях. После стискайки ръката му приятелски продължи: — Впрочем, имам и по-добра идея. Защо не помислиш да купиш земя в Австралия, Адам? За теб ще бъде чудесна инвестиция. Можеш дори да започнеш отглеждането на овце за твоя сметка. Ще ти намеря и добра работна ръка, може и да наглеждам всичко в твое отсъствие. Можеш постепенно да станеш доставчик на самия себе си, какво ще кажеш?

Адам хвърли пронизателен поглед към Брус.

— Идеята съвсем не е лоша, Брус, струва си да се вземе предвид и ще помисля сериозно по нея. По този въпрос ще ти се обадя специално след няколко месеца. — Адам извади часовника от джобчето си и го погледна. — Сега да изпием последна чашка, преди да отидем при дамите в салона.

— Чудесна идея, между другото трябва да те поздравя за твоята съпруга, Адам, тя е изключителна. Ти си щастлив човек!

— Точно така — отвърна Адам с уморен израз. „Ако знаеше, само ако знаеше“, помисли с горчивина, докато пресичаха библиотеката.

18.

— Имате ли други нареждания, господарю? — попита Мъргатройт.

Гостите си бяха отишли, Адела и Оливия се бяха оттеглили в стаите си. Адам бе сам в библиотеката.

— Не, благодаря, Мъргатройт. О, впрочем трябва да ви изкажа специални благодарности за превъзходното сервиране тази вечер. Много съм доволен и ви моля да предадете благодарностите ми и на Ема.

Мъргатройт, който нямаше и най-малко намерение да го направи отговори.

— Разбира се, господарю, ще го направя. И благодаря, господарю, хиляди благодарности!

Адам пое чашата с бренди и сода, която Мъргатройт му бе приготвил и със знак на сърдечна благодарност освободи майордома. Когато няколко мига по-късно Адам прекрачи прага на спалнята си, установи със задоволство, че огънят в камината гори буйно. Незабавно се разположи и започна да съзерцава играта на буйните пламъци. Съзнанието му бе изпълнено с объркани мисли.

Спалнята на Адам имаше спартански вид. Стените бяха бели и без всякакви орнаменти. Таванът бе отделен от стените с тъмна линия. Подът бе излъскан, но гол. Малкото лични вещи — гребени от слонова кост върху тоалетката и материалите за писане върху писалището бяха подредени с военна точност, сякаш току-що са били подложени на преглед. Единственото изключение, което бе допуснал Адам като удобство и лукс бе големия стол, тапициран с черна кожа пред камината. Въпреки че стаята отразяваше напълно характера му, тази вечер му изглеждаше чужда и необитаема, въпреки че огънят весело пращеше в камината, а лампата осветяваше масата и леглото. Адам се огледа наоколо. Бе обхванат от необяснима нервност. Започна да се движи неспокойно напред-назад, което не бе му се случвало отдавна. Бе извън себе си и не можеше да разбере причината. Чувстваше, че му е ужасно горещо. Махна връзката си и започна да обикаля стаята с

широки крачки. След десетина минути на лудо препускане из стаята се спря пред камината, грабна чашата и погълна това, което бе останало в нея.

Адам се огледа разсеяно наоколо и прекара ръка през косите си. Чувстваше, че се задушават между тези четири стени. Не си ли доброволен затворник сам на себе си, Адам Феърли, се упрекна с цялата сериозност. Не е ли така? Изсмия се иронично. Бе издълбал ямата със собствените си ръце. Имаше чувството, че стените на голямата стая се приближават към него и го притискат. Трябваше да избяга на всяка цена. Скочи към вратата и я отвори. Премина през слабо осветения коридор и притича по стълбата. Отвори вратата на библиотеката. Стаята бе осветена от сребрилата лунна светлина. Не бе необходимо да пали никаква лампа, за да може с уверена походка да достигне големия бар, където си наля голяма доза бренди. Ръцете му трепереха.

Бавно безпокойството, което го бе обхванало започна да затихва, а ударите на сърцето му станаха по-равни. Чувството на потиснатост изчезваше. „Защо се чувствам толкова развълнуван тази нощ? За Бога, какво ми става?“ Чувстваше се нещастен, смазан от нуждата да поговори с някого, с приятел, който да го разбира. Но нямаше приятели в тази мрачна и забравена от бога къща. Никой, освен Оливия. Разбира се, Оливия. Тя е разумна и отзивчива. Щеше да отиде при нея. Веднага! Излезе от библиотеката, изкачи стълбите с обновена енергия, смесена с намерението да се довери на Оливия. Едва бе стигнал до площадката, когато големият стенен часовник, още от времето на дядо му, отбеляза среднощ. „Идиот“, промърмори на себе си. Не можеше да безпокои Оливия в този час. Вероятно вече спи. Разколебан продължи бавно да се изкачва.

Пред вратата на стаята си Адам се поспря отново и против волята си продължи по коридора до стаята на Оливия. Под прага се виждаше светла ивица, което окуражи Адам. Преди още да почука, вратата се отвори и тъмния коридор бе осветен от конус светлина. Тя за момент заслепи Адам, който примигна няколко пъти. Фигурата на Оливия се открояваше на прага на обилно осветена стая. Тънкото ѝ тяло бе сякаш въздушно, почти нереално.

Адам я погледна, неспособен да проговори.

Оливия разтвори широко вратата и без да каже дума му направи път да влезе. Въпреки естествената си любезност и дискретност Адам прекоси стаята, откривайки с голямо душевно безпокойство, че езикът му сякаш се бе вдървил. Не знаеше какво може да каже. Оливия междуременно бе затворила вратата зад гърба си и се бе облегла на нея с унесен израз. Със сухо гърло Адам застана наред стаята, докато Оливия го наблюдаваше с въпросителен израз.

Накрая Адам проясни гласа си и каза:

— Съжалявам, че те безпокоя по това време, Оливия. — Блъскаше си главата, за да намери подходящо извинение. — Но аз... аз... не можех да заспя и слязох да изпия нещо — и показа чашата, която беше в ръцете му — после, докато се връщах в стаята си ми дойде на ум, че не бях ти благодарил за добре организирания прием тази вечер. Сърдечно ти благодаря за всичко, което направи!

— О, Адам, моля те — възкликна Оливия с жар, — знаеш колко обичам приемите. За мен бе истинско удоволствие.

— Въпреки това, щеше да бъде нелюбезно от моя страна да не ти благодаря — продължи Адам. Учестеното му дишане бе започнало да се нормализира.

Оливия не отговори и продължи да го наблюдава въпросително.

Под спокойния поглед на жената, Адам осъзна положението си: бе не само без сако, но и ризата му бе напълно разкопчана, връзката му развързана висеше на врата му. Почувства се отново ужасно смутен и направи опит несръчно да закопчае копчетата на ризата си. Усмихна се леко.

— Добре ще бъде да те оставя, мила. Не желая да те смуцавам повече.

— Имах чувството, че някой върви по коридора — каза Оливия, без да добави, че инстинктът ѝ бе подсказал, че минава точно той.

Адам направи нерешителна крачка към вратата, но Оливия не се отмести. Обратно, остана облегла на вратата, сериозна и невъзмутима, въпреки че сърцето ѝ биеше лудо. След продължително мълчание го погледна и каза тихо:

— Не си отивай, Адам. Моля, остани още малко при мен. Съвсем не съм уморена. Както виждаш, четях — показва вестника на масичката до дивана.

— О, много ми е приятно да поговоря с теб, Оливия. И на мен не ми се спи, може би е от възбудата тази вечер по време на приема — засмя се нервно.

— Тогава, ела да седнеш до огъня, Адам, разположи се удобно — каза Оливия, прекосявайки стаята с грациозна походка.

Адам я последва до камината. Оливия седна на дивана пред огъня. Щеше да бъде най-естествено и Адам да седне до нея, но не го направи. Заобиколи внимателно дивана и се отпусна на близкия стол.

Оливия подреди възглавниците и погледна усмихнато Адам. Помисли си: Колко е нервен! Само да можем да го успокоя малко, да го накарам да се отпусне, може би ще остане. Но каза:

— Беше една чудесна вечер, Адам.

Адам замря.

— Как ти се стори Адела тази вечер? — попита тъжно и продължи със същия тон: — Отначало бях щастлив да я видя така... така добре да се контролира, но после докато бяхме в салона след вечеря ми дойде на ум, че именно това е ненормално.

Оливия изгледа Адам внимателно.

— Сигурна съм, че играеше една от своите роли, Адам, знаеш, че понякога го прави, когато се сблъска с трудна за нея ситуация.

Адам помисли за думите на Оливия и каза:

— Струва ми се, че си права, точно така е. Добре разбираш положението на сестра си.

Искра озари погледа на Оливия.

— В края на краищата, сестра ми е — въздъхна. От доста време беше осъзнала вътрешните противоречия на Адела, неспособността ѝ да поддържа стабилни отношения с който и да е, най-малко с Адам. — Мъчих се да ѝ помогна, когато дойдох тук, но колкото и да ти се вижда странно, имам чувството, че не ми се доверява.

— Никак не ми изглежда странно, и аз самият имам същото впечатление от последните дни — отвърна Адам. — В известен смисъл съжалявам, че до днес не сме говорили за здравето на Адела, но не исках да те тревожа излишно. Ще ти доверя, че миналата година бях много разтревожен за нея. Поведението ѝ бе толкова необичайно... Адам се помъчи да намери точната дума и се реши да каже: — Всъщност трябва да добавя, че поведението ѝ бе по-скоро неадекватно. Не бих могъл да го опиша другояче. През последните шест месеца

състоянието ѝ чувствително се бе подобрило и затова реших да не те плаша без основание — усмихна се плахо, сякаш искаше да си извини. — Ти самата имаше достатъчно проблеми, които трябваше да решиш, за да се сложи в ред тази къща.

Оливия се намести и кръстоса крака. Сърцето ѝ щеше да изскочи от нежността, която изпитваше към него. Чувстваше се толкова уязвима, като дете.

— Трябваше да ми кажеш, Адам. Един товар, носен от двама е по-лек, отколкото за сам човек — каза със съчувствие. — Естествено знам, че Ендрю Мелтън ти е помогнал, каза ми, че по случая с Адела си се консултирал с него. Последният път, когато го видях ми се стори по-скоро оптимист... — Оливия се поколеба и се спря.

Лицето на Адам побеля като мрамор.

— Значи ти се виждаш с Ендрю? — промърмори с напрежение в гласа.

— Няма нищо лошо в това, нали, Адам? В приятелските отношения с Ендрю, искам да кажа — попита Оливия развълнувано — в края на краищата ти ме запозна. Струва ми се, че одобряваш.

— Не, разбира се, нямам нищо против, че се срещате и как мога да не одобрявам — заключи тихо.

„О, да, виждам, че не одобряваш“, помисли Оливия, неуспявайки да схване неговото истинско отношение. Адам и Ендрю бяха стари и добри приятели. Скръсти ръце в скута си и не каза нищо повече, за да не го смути още.

Адам не можеше да се застави да не я гледа. Вдигна очи и погледите им се срещнаха. И в нейния поглед той прочете смущение и мъка. И много въпросителни. Устните на Оливия се разтвориха, за да каже нещо, но от тях не се изтръгна нито звук. „Толкова е прекрасна“, помисли Адам. „И все пак тя е толкова крехка и уязвима.“ Сърцето му се обърна, докато я гледаше в очите. Тези две сиви очи, сякаш късчета небе. В този момент почувства непреодолимо желание да я прегърне, да я притисне до себе си, да измоли прошка за нетактичността си, да изгони тъгата от това лице със своите целувки.

Адам разбра. С недвусмислена яснота разбра същността на своето напрежение и безпокойство. Изправи се и се облегна на камината. Идиот, помисли, проклет идиот! Ревнивец! Ревнуваше Брус Макхил преди няколко часа, сега ревнуваше Ендрю Мелтън, защото е

много по-добра партия от теб, ревнуваш, защото я искаш цялата само за теб.

Колкото и бурна да бе, реакцията на Адам на това неочаквано откритие бе изцяло скрита вътре в него. Извиквайки целия самоконтрол, на който бе способен, успя да запази видимо спокойствие. Но на Оливия не убягна пропастта, която се бе разкрила помежду им и по-скоро интуитивно усети смущението на Адам. Погледна го с края на очите си и се поддаде на порива си да хване и стисне ръката му, за да потърси подкрепа. Адам се раздвижи и лицето му се освети. Беше като вкаменено, а устните му така бледи, сякаш безкръвни.

— Адам! Адам! Изглеждаш особено, за Бога, какво ти става — възкликна Оливия.

Гласът на жената го достигна сякаш от дъното на дълбока бездна. Стисна очи и ги отвори изведнъж.

— Нищо, нищо не ми е, добре съм — каза сухо.

Трябваше да се махне оттук. Веднага. Преди да е станало късно, преди да е станал смешен. Но не се помръдна. С чувство на отчаяние трябваше да признае пред себе си, че няма сили да го направи. Накрая като на сън направи няколко крачки.

— Адам. Но какво ти става? — запита Оливия уплашено, скачайки на крака. — Може би казах нещо, което те засегна, Адам?

Бавно Адам се обърна и я погледна в очите. Видя загрижеността ѝ, уплахата и почувства такова вълнение, каквото не бе изпитвал от години. О, как би могла да ме засегнеш, любов моя, помисли. Още един път непреодолимия порив да я притисне до гърдите си го разтърси. Преглътна с усилие.

— Не, Оливия. Не си казала нищо, което може да ме смути — отвърна с по-естествен глас, но този момент на колебание беше фатален. — Просто слязох в библиотеката, за да взема още бренди — излъга. В същия момент, докато произнасяше тези думи, разбра, че не може да я остави. Не би могъл да я остави, докато този израз на смущение и уплаха помрачаваше погледа ѝ.

— Но аз тук имам бутилка с бренди — каза Оливия и посочи масичката. Без да дочака отговор, взе чашата, която Адам бе оставил върху камината и приближи до масичката под прозореца.

Адам побърза да вземе чашата и каза:

— Моля те, Оливия, седни. Ще си наля сам — застави я деликатно да седне на дивана. Обърна се и стисна конвулсивно гърлото на бутилката. „Господи, обичам я, обичал съм я от години“, помисли. „Как не съм разбрал досега? Желая я. Желая я повече от която и да е жена на света“, бунтуваха се събудените му чувства. „Но не можеш да я притежаваш“, му пошушна вътрешен глас, заставяйки го да обуздае чувствата си. Трябваше да се държи както бе правил всякога в нейно присъствие, като уважаван джентълмен.

— Разрешаваш ли да отворя прозореца, Оливия, тук е ужасно топло — успя да каже.

— Разбира се, отвори го — отвърна Оливия. Паниката ѝ се бе уталожила, но все още бе разстроена от държанието на зет си. Проследи с поглед Адам и го загледа загрижено докато се навеждаше над масата, за да отвори прозореца. В този момент копринената му риза се изпъна върху широките му рамене, очертавайки извивката на мускулите му. „О, скъпи, помисли Оливия, любов моя!“ Сърцето ѝ бе залято от вълна на чувства.

Адам вдъхна с пълни гърди студения въздух. Миг след това взе бутилката и две чаши и ги занесе до дивана.

— Помислих да наля и за теб, Оливия — подаде ѝ с нежна усмивка едната чаша.

— Благодаря — отговори Оливия и отвърна на усмивката му.

— Прости ми, загдето се държах толкова нелюбезно преди малко — каза Адам и седна на стола.

— Не се извинявай, Адам, и ако имаш нужда от рамо, на което да се опреш, аз съм тук — му каза тихо.

— Да, зная, Оливия — наведе се да вземе чашата си. Още един път ризата му се отвори и откри широкия му гръден кош, покрит с лек, едва забележим рус мъх. Гледайки го, Оливия усети, че се изчервява. Сърцето ѝ сякаш спря и тя побърза да отмести поглед. — Нямам намерение да те занимавам с моите проблеми тази вечер — продължи Адам спокойно, — още повече след такава приятна вечер. До днес тази къща приличаше на истински мавзолей. Никакви смехове, никакви развлечения, никакво веселие. Но от днес нататък нещата ще се променят — възкликна, запали цигара и се почувства възторжен.

Оливия не преставаше да го гледа. В Адам намираще почти всичките качества, които уважава и почита в един мъж. Неговата

интелигентност и култура бяха неизчерпаем извор на удивления за нея. Изучаващият ѝ поглед сякаш поглъщаше хубавото му лице, така различно от лицето на съпруга ѝ. Чарлз бе винаги считан за красив мъж, но на нея ѝ се струваше нисък и тежък. Твърде биеше на очи, за да бъде хубав. Никога не бе обичала Чарлз. Бедният добродушен Чарлз. Баща му ги бе оженил.

— Едно пени, за да узная мислите ти — каза Адам, откъсвайки я от нейните размишления.

Оливия трепна и изненадана довери:

— Мислех си за Чарлз.

— О, разбирам, — значи това беше, помисли Адам, съсредоточавайки се върху обувките си, за да прикрие смущението си. Ако трябваше да бъде честен докрай, Адам щеше да отбележи, че ревнува и от Чарлз. С любезен глас попита: — Щастлива ли си, Оливия? Напоследък често се питах.

— Разбира се, че съм щастлива — каза Оливия и помисли „Наистина ли може да помисли, че Чарлз ѝ липсва?“ — Как ти идва на ум, че може да не съм щастлива?

Бледа усмивка раздвижи устните на Адам.

— Не можех да зная. Мисля си, че си самотна. Никой не желае да е самотен, а си още толкова млада. Сигурен съм, че ще имаш още много кандидати, освен Ендрю Мелтън.

Оливия отпи от чашата си и го изгледа с блестящи очи.

— Ендрю не ми е кандидат, просто е един добър приятел и толкова. Всъщност не ме интересува никой конкретно, — но си помисли: „Само ти, любов моя, но ти си съпруг на сестра ми и няма да го разбереш никога“.

Адам приглади косите си.

— Искаш да кажеш, че никога не си обмисляла идеята да си починеш?

— Никога! — поколеба се и продължи: — Малко ми е студено, Адам, би ли затворил прозореца?

— Веднага — отвърна Адам и побърза да изпълни молбата.

Докато се връщаше Оливия му направи знак да се приближи.

— Моля те, Адам, седни тук, близо до мен, искам да те попитам нещо.

На Адам не му оставаше нищо друго, освен да послуша. Направи го неохотно и се постара да предотврати и най-малкия случаен допир с нея.

— Добре, Оливия, какво има, скъпа?

— Загрижена съм за теб, Адам, защото не те виждам спокоен. Сам преди малко каза, че искаш да ми говориш за проблемите си. Защо не ми се довериш? — хвърли му една от най-нежните си усмивки. — Знаеш ли, понякога си струва да се довериш на един приятел, а и аз не мога да понеса да те виждам така нещастен.

Адам се попита как да излезе от неудобното положение. Не можеше да разкрие истинската причина на вълнението си.

— Няма за какво да говорим, Оливия. Често ме измъчват разни мисли за децата, за фабриката, за вестника. Няма нищо ненормално за един мъж в моето положение — излъга.

— Загрижен си и за Адела, не е ли така? — наблегна тя.

— В известен смисъл — добави Адам, като не искаше да мисли за съпругата си.

— Моля те, Адам, опитай се да не се тревожиш много за нейното здраве. Сам ти каза, че Адела сега е добре. Ендрю също мисли така, ето и аз ще помагам — завърши Оливия убедително.

— Да, но след някой и друг месец ти ще ни напуснеш. Сама каза, че възнамеряваш да се завърнеш в Лондон през юли.

— О, Адам, знаеш добре, че ще остана докато има нужда от мен!

— Наистина ли ще го направиш? — Адам почувства, че сърцето му подскочи от радост.

Оливия се засмя:

— Това ли те измъчва? Добре знаеш, че обожавам да живея тук. Въпреки активния ми живот и всичките ми приятели, в Лондон често съм самотна. Адела, момчетата и ти сте моето семейство — импулсивно протегна ръка към него и я постави на коляното му. — Ще остана в Йоркшир, докато има нужда от мен.

Адам нямаше сили да отговори. Продължаваше да гледа тази ръка върху коляното си, мека, студена и бяла като неподвижна гълъбица. Сърцето му взе да бие лудо. Внимателно пое ръката ѝ с намерението да я отмести, но когато почувства, че пръстите ѝ трепереха, разбра, че не може да я остави. Погледна очите ѝ, които бяха пълни с печал, каквато бе забелязвал често в последно време.

Оливия отвърна с решителност на погледа му и с изненада прочете желанието, изписано върху лицето на Адам. Видя в неговите устни затворена потиснатата чувственост. Почувства зачестеното му дишане и се уплаши. Не от Адам Феърли, от самата себе си. Внимателно отдръпна ръката си и се помести.

Страдание се изписа в очите на Адам, който не успя да се въздържи, хвана отново ръката ѝ и я поднесе към устните си. Деликатно разтвори пръстите ѝ и целуна дланта, притискайки я към устата си.

В този момент чу потиснато стенание. Главата на Оливия се бе обърнала на страна и устните ѝ трепереха. Гърдите ѝ се повдигаха и спускаха задъхано под копринената дреха. Адам я приближи до себе си, впи поглед в очите ѝ и разпозна истинската причина за тъгата, която напоследък четеше в очите ѝ. Не бе тъга, по-скоро желание, чисто желание... по него. Адам вече не се съмняваше. Завладян от радост, се наклони напред и целуна продължително устните ѝ, докато Оливия не го прегърна и притисна до гърдите си, а Адам не почувства сърцето ѝ да бие заедно с неговото.

Целуваше косите ѝ, лицето ѝ, шията ѝ, произнасяйки непрекъснато името ѝ, наричайки я съкровище, своята единствена любов, казвайки ѝ всичките онези неща, които никога не бе произнасял за друга жена. Тя му отговори със същия жар и с толкова чувство, че чувствата на Адам се освободиха още повече.

После изведнъж Адам се откъсна от Оливия и се изправи, любувайки се на лицето ѝ и широко отворените ѝ очи. Обвит от вълна на дълбоки чувства, нараснали от годините доброволно целомъдрие, Адам Феърли напълно загуби контрол върху себе си. Без да каже дума я взе на ръце и я занесе в спалнята.

В същия този момент всичко, което бе останало от моралните принципи на Оливия се стопи заедно с железните правила, които досега бяха ръководили цялото ѝ съществуване. В един миг всичко бе изтрито от силата на чувствата и взаимното желание. Потисканите с години чувства избухнаха с огромна сила. Накрая тя бе в ръцете на единствения човек, когото бе обичала. Мъжът, на когото принадлежеше от първия момент, в който го бе видяла. Нищо друго нямаше значение за нея сега!

Адам я постави внимателно на леглото. Опъната върху възглавниците, жената го погледна с пребледняло лице и зачестено дишане. Адам седна на ръба на леглото, наклони се към нея и я целуна продължително и жадно. Изправи се и се доближи до вратата. Чувайки я да стене се обърна и остана изненадан от мъката, която прочете в големите ѝ дълбоки очи.

— От двадесет години те очаквам, Адам Феърли — прошепна едва чуто Оливия — половината от живота ми. Не ме оставяй точно сега!

Адам поклати глава.

— Не, любов моя, не! Не мисля да те оставям. Никога повече! — гледайки я с нежност, заключи вратата на стаята.

19.

Ема седеше на масата в кухнята на Феърли Хол. Пришиваше якичка от бяла дантела на копринената блуза, която Оливия Вайнрайт ѝ бе подарила заедно с една тъмозелена памучна рокля и мек огненочервен шал. Тези дрехи представляваха изненадваща прибавка към бедния гардероб на Ема, която не знаеше как да благодари на Оливия.

Добре беше в голямата топла кухня. В камината гореше весел огън. Слънцето блестеше през прозорците и стаята бе обляна в златната му следобедна светлина. Бе спокоен неделен следобед и дълбоката тишина се нарушаваше само от похъркването на госпожа Търнар, заспала дълбоко на един стол пред огъня. Единствените други звуци в кухнята бяха тракането на часовника и от време на време поривите на вятъра срещу прозорците. Въпреки че небето бе слънчево и ясно като кобалт, бе леден априлски ден.

Ема приглади меката коприна и вдигна блузата, за да ѝ хвърли един критичен поглед. Бе почти нова и яносиня. Също като небето навън, помисли Ема, като погледна през прозореца. Реши, че ще я подари на майка си, когато отиде в края на седмицата да я види.

Взе един маншет от дантела и започна да го пришива с равномерни бодове върху широкия ръкав, докато мислите ѝ летяха към Лийдс и нейният проект с голямо „П“.

В този момент вратата на кухнята се разтвори с трясък. Ема подскочи. Погледна към вратата, мислейки, че е отворена от вятъра, който виеше неудържимо откъм ливадите. Накани се да стане да я затвори, когато една усмихната глава надникна от прага.

— Гръм и мълнии, надявам се, че би желала да затвориш една луда глава навън в този студен ден! — гласът бе пълен с веселие и любов към живота. — И чаша чай ми се ще, точно така, момичето ми.

— Блеки! — извика Ема, забравила във възторга си, че госпожа Търнар спи. Притича през стаята. Блеки я подхвана и я завъртя вихрено със силните си ръце. Постави я внимателно на пода, изгледа я от глава до пети.

— Всеки път изглеждаш все по-очарователна! — възкликна той. — Абсолютно съм убеден, че ставаш най-грациозната госпожица в цяла Англия и това е самата истина, аз ти го казвам.

Ема почервеня доволна.

— Тю, да му се не види, Блеки, ти си голям веселяк. Не се прави на смахнат. — Колкото и да прикриваше, бе очевидно, че комплиментата й доставяше удоволствие.

Шумотевицата бе разбудила готвачката, която седеше и търкаше стресната очите си.

— Какво става, момиче? — извика, стрелкайки с поглед Ема. — Вдигаш такава врява, че може и мъртъв да се събуди.

Преди Ема да обяви пристигането на неочаквания гост, Блеки се приближи с едри крачки до готвачката, за да я успокои:

— Гръм и мълнии, видът ви стопля сърцето ми, госпожо Търнар, съкровище мое — възкликна. — Дойдох да ви поднеса моите уважения и да ви поднеса това. — Спря се пред стола и с театрален жест измъкна от джоба на жакета си кафява кесийка, която подаде с дълбок поклон. При вида на Блеки О'Нийл, към който изпитваше голяма слабост, враждебността на госпожа Търнар се стопи като сняг на пролетно слънце.

— Блеки, ти ли си? — възкликна готвачката сияеща. Бръкна в кесийката и очите й живи и пъргави светнаха. — О, Блеки, любимите ми бонбони. Благодаря, момче. Много мило от твоя страна. Точно така. Впрочем научи ли новината? Не трябва да се безпокоим от хора като Мъргатройт, отрязаха му крилата, Блеки, момчето ми. Нещата се измениха, откакто дойде госпожа Вайнрайт. Тази жена е като ангел.

— Сърцето ми се стопля да чуя, че нещата тук при вас са се изменили — отбеляза Блеки. — Вижда се, че е точно така. Добре си нахранена, добре облечена и си по-спокойна, Ема, мила — говореше доволен Блеки. Готвачката се облегна на стола и лапна един бонбон.

Блеки седна до масата срещу Ема. Порови във вътрешния джоб на жакета си и извади едно пакетче.

— А това е за теб, Ема, — каза важно и го постави на масата пред нея. Очите му сияеха и я гледаха с нежност.

Ема погледна първо пакетчето, после Блеки с широко отворени очи.

— Какво е? — попита шепнешком.

— О, глупост, една дреболия. Подаръче за рождения ти ден — устата на Блеки се разпъна в усмивка, докато върху лицето на Ема се изписа любопитство, смесено със задоволство.

— Но рожденият ми ден е в края на април — отбеляза Ема като въртеше любопитно пакетчето в ръцете си. Никога не бе получавала подарък като този до сега. Пакетчето бе обвито в сребърна хартия и завързано със сребърна панделка. Толкова красиво, че ѝ бе жал да го отвори.

— Да — каза Блеки, — зная, но чичо Пат ме изпраща в Харогейт за някаква строителна работа, та ще се наложи да отсъствам около три седмици, ако не и повече. Няма да мога да те поздравя лично за рождения ти ден, затова те поздравявам предварително.

Ема се загледа в пакетчето.

— Тогава мога ли да го отворя веднага? — попита, неспособна да сдържа възторга си. — Не мога да изчакам дотогава.

— Разбира се, Ема, отваряй го веднага — отсече Блеки като се забавляваше.

С опитни ръце Ема отвърза панделката и махна сребърната хартия, изваждайки черна кутийка. Бавно и с разтуптяно сърце отвори капачето.

— О, Блеки, прекрасна е! — въздъхна с широко отворени от изненада очи. С треперещи ръце извади от кутийката малка брошка във формата на дъга, украсена с големи зелени камъни. Докато я насочваше към светлината, евтината брошка заблестя, което изненада дори Блеки.

— Вижте, госпожо Търнар — извика Ема и изтича да покаже брошката.

— Ти си щастливо момиче — каза готвачката — наистина е много любезно от страна на Блеки да си спомни за твоя рожден ден.

— Само стъкло — обясни Блеки, извинявайки се, — но когато я видях в магазина в Лийдс, си казах: „Виж ти, също като очите на Ема!“ и я купих без да се двоумя. — Блеки хвърли и на двете добродушна усмивка. — Когато стана истински елегантен джентълмен, милионер, каквото смятам да бъда рано или късно, ще ти купя скъпоценна брошка като тази, но ще бъде от истински изумрудни — добави, без да се поколебае.

— Няма нужда да го правиш — възкликна Ема импулсивно — тази е най-хубавата брошка, която някога съм виждала. Ще я нося винаги. Не желая изумруди, Блеки! Чудесна е и така! Благодаря, наистина! — усмихна се и го целуна по бузата.

Блеки я притисна в братска прегръдка и ѝ каза:

— Щастлив съм, че ти харесва, Ема.

Без да прекъсва да се смее щастливо, Ема седна и след няколко мига постави внимателно брошката в кутийката. Нея остави отворена, за да може да се люби на подаръка си.

— Чудесно, какво ще кажеш за една хубава чаша чай, момче? — предложи готвачката, надигайки се от стола си. Нагласи бонето, оправи престилката си и продължи: — Чайникът е на огъня. — Междувременно се засуети около бюфета.

— Благодаря, госпожо Търнар, ще ми достави удоволствие — отвърна Блеки, кръстосвайки дългите си крака и се разположи удобно на стола. Сега посвети вниманието си на Ема. — Ами ти, какво правиш тук в неделя, ако мога да запитам? — пожела да узнае с намръщено лице. — Мислех, че днес е почивният ти ден, както винаги. Всъщност възнамерявах да донеса брошката у вас, след като се отбия да поздравя нашата госпожа Търнар.

— Господарят даде голям прием вчера вечерта и госпожа Вайнрайт ме помоли да остана за края на седмицата, защото се бе натрупала много работа — обясни Ема. — Но ще си отида в къщи следващия петък. Госпожа Вайнрайт бе наистина добра да ми даде четири последователни дни отпуск за компенсация на тези. Но кажи ми какво ново има в града? Разказвай ми още за Лийдс, Блеки, моля те. Какво си правил напоследък?

— О, нищо особено — отвърна Блеки загрижен от израза, който се появяваше на лицето на Ема всеки път, когато ставаше дума за града. — Бих казал, че нещата вървят както обикновено. Нямам нищо особено за разказване. Всичко, което съм правил, откакто те видях последния път през март бе да работя упорито. Напоследък чичо Пат и аз имаме повече работа, отколкото можем да свършим. Благодарение на господаря. Точно благодарение на него процъфтяваме така — довери Блеки, неспособен да скрие задоволството си, после, без да размисли за ефекта на думите си, продължи: — Не ти разправях приказки, Ема, когато ти казвах, че работите в Лийдс вървят.

Ема наблюдаваше Блеки, мислейки: „Щом е така, трябва да отида възможно най-скоро“, но отговори:

— И какво печели господаря, ако те препоръчва за всичките тези работи?

Блеки наклони глава назад и се изсмя звънко:

— Нищо не печели, защо трябва да мислиш така? Препоръчва ни, защото знае как работим. Знае, че сме отлични зидари, чичо Пат и аз. Така си е! — поспря и продължи уверено: — Мисля, че ни препоръчва, защото иска да ни се отплати. Повече от обикновена отплата. Виж, чичо Пат преди три години спаси живота на господаря и оттогава той му е безкрайно благодарен.

— Спасил живота на господаря? — повтори Ема студено. — И как е станало това?

— Господарят преминавал през Лийдс с двуколката си към Бритгейт, мисля там някъде, и конят се подплашил. Чичо ми Пат бил там и видял всичко. Запазил присъствие на духа, скочил върху коня и го заставил да спре след ужасна битка, както разказват — каза Блеки, изпъвайки несъзнателно рамена. — За малко чичо Пат да падне между копитата на коня и да се осакати завинаги. — Хвърли на Ема разсеян поглед. — Както и да е, господарят не знаеше как да изрази признателността си... — поклати глава и продължи саркастично: — Колкото до чичо Пат, отказа да приеме пари, казваше, че живота на един човек не се плаща с пари. Така господарят, за да покаже безкрайната си благодарност ни възлага работа и ни препоръчва на всички — заключи тържествуващ Блеки. — И ние сме щастливи.

— Чичо ти Пат сигурно е смел човек! — прецени Ема. Помисли за миг, стисна устни и каза: — Предполагам, че господарят ви печели добре от вас, а и от всички, на които ви препоръчва — приключи със сарказъм.

— Виж ти, Ема Харт! Какви ужасни неща казваш — възкликна Блеки с престорен ужас. После със зле прикрито веселие подхвана: — Виждам, че колкото растеш, ставаш повече типична дървена глава от Йоркшир.

— Чаят е готов — покани готвачката, прекъсвайки разговора им. Извади чашите и чинийките. — Ема, постели бялата покривка на масата. Днес е неделя, а имаме и гости — готвачката се занимаваше с приготвянето на чая.

— Мога ли с нещо да ви помогна, госпожо Търнар? — попита Блеки и скочи на крака.

— Нищо, нищо, момче, сядай и чакай. Чаят ще бъде готов след миг.

В този момент Ани, новата камериерка се появи горе на стълбата, която водеше към господарските апартаменти. Висока и силна, с бяла кожа и светли очи и коси, Ани бе момиче, за което в Йоркшир казваха „мед и мляко“. Ема нареди чашите и чинийките и я погледна.

— Приключи ли горе, Ани?

Ани потвърди бавно с кимване на глава, но изразът на лицето ѝ бе смутен. Това не убягна на Ема.

— Ела на мивката да измиеш ръцете си, скъпа, ще закусиш с нас. — Ема избута Ани в един ъгъл на кухнята, далеч от слуха на готвачката. — Да не си счупила нещо, скъпа?

— Не, Ема, бях много внимателна, както ми каза ти — отвърна Ани.

— Тогава, какво има? Изглеждаш ми угрижена. Бие на очи.

— За госпожа Феърли е — промълви Ани заговорнически. — Много ме изплаши, наистина, Ема!

— Но какво се е случило? — Ема завъртя кранчето и се престори, че мие ръцете си, за да попречи да ги чуят.

— Качих се горе да видя госпожата, както ми каза, след като приготвих масата. Но когато почуках на вратата, тя не отговори. Влязох в салона и я открих седнала на тъмно да говори...

— И какво нередно има в това? — прекъсна я нетърпеливо Ема.

— Не разбираш ли! Госпожата бе сама, нямаше никой в стаята, освен нея. Говореше на празния стол! — промърмори Ани с широко отворени очи.

— Не, Ани, не може да бъде, може би госпожа Вайнрайт е била в стаята, може би в някой ъгъл, където не си могла да я видиш — обясни Ема намръщена, като сама разбираше, че това е невъзможно.

— Госпожа Вайнрайт още не се е върнала от Киркенд. — Ани се запъна и се хвана за ръката на Ема. — Ема... — подхвана с несигурен глас, преди да се спре наново.

— Да, скъпа, какво има още? — попита Ема.

— Госпожа Феърли миришеше странно. Миришеше на уиски, поне така ми се стори — довери Ани.

Ема притвори очи и започна убедително:

— О, Ани, ти си въобразяваш.

— Не, наистина, Ема.

Ема погледна Ани толкова заплашително, че момичето сякаш се смали.

— Стига си говорила глупости. Ако си толкова загрижена, ще прескоча до горе да видя как е — каза студено.

Ани потръпна и поклати глава.

— Не, не! Остави я, Ема, спеше дълбоко, когато слизах долу.

— Ей, вие двете, какви са тези тайни? Знаете, че не ми минават тези работи — възкликна госпожа Търнар възбудено, пляскайки силно с ръце. — Ема, Ани! Елате веднага да си вземете чая!

— Нито дума на готвачката — промърмори Ема. Затвори кранчето, изтри ръцете си и се помъчи да си придаде безразличен вид. „И така, Ани също се е досетила“, помисли Ема съкрушена. Докато заемаше мястото си на масата заедно с другите, реши в себе си, че е безсмислено да се качва горе, след като госпожа Феърли спи. В такъв момент това е най-доброто за нея, реши Ема.

Благодарение на заразителното настроение на Блеки скоро и настроението на Ема се подобри. Накара я да се смее от сърце със смешките и разказите си. Не трябваше много за Ема, за да забрави Адела Феърли и да се развесели колкото останалите, за удовлетворение на Блеки. Според него Ема винаги бе много сериозна. Доставяше му голямо удоволствие, когато успееше да я развесели.

Изведнъж всички гласове секнаха и очите им се отправиха към вратата на кухнята, която бе отворена със замах. Ема онемя като видя братчето си Франк на прага. Момчето тръшна вратата зад гърба си и слезе като замаян по каменните стъпала. Лицето му бе побеляло и студено като лед. Тялото му трепереше под износеното палтенце.

— За Бога, какво става! — възкликна госпожа Търнар потресена.

Ема скочи на крака и притича през стаята.

— Франк, миличък, какво има? — каза и го прегърна покровителствено.

Франк бе останал без дъх, а очите му бяха разширени от страх. Когато се съвзе, успя да каже задъхано:

— Татко каза да дойда да те извикам, без да губя минута, Ема, веднага!

— Но какво, за Бога, се е случило? — повтори Ема като гледаше разтревожено лицето на брат си. Очите на Франк се напълниха със сълзи и преди да отвори уста, Ема вече знаеше какво щеше да каже. Затаи дъх и мислено се помоли да е сбъркала.

— За мама е, Ема. Татко каза, че е много зле и че доктор Малкъм е в къщи. Хайде, тръгвай! — извика той и я задърпа трескаво за ръката.

Лицето на Ема стана бяло като тебешир, дръпна силно престилката си, изтича до гардероба в кухнята и без да каже нито дума, грабна палтото и шала си. Блеки и госпожа Търнар размениха загрижени погледи. Госпожа Търнар каза:

— Хайде, хайде, момиче, сигурна съм, че няма нищо лошо. Не се тревожи, знаеш, че напоследък майка ти се бе подобрила — гласът ѝ звучеше успокоително, но облото ѝ общо взето спокойно лице, изразяваше тревогата, която изпитва.

И Блеки се бе изправил да помогне на Ема да облече палтото си. Състрадателно стисна ръката ѝ.

— Госпожа Търнар има право! Не се вълнувай! Майка ти е в добрите ръце на доктора — поспря като разглеждаше промененото ѝ лице. — Искаш ли да те придружа?

Ема поклати глава.

— Щом са извикали доктор Малкъм, значи, че нещата вървят зле — каза с треперещ глас, докато очите ѝ се напълваха със сълзи.

— Не прибързвай със заключенията — я предупреди Блеки със съчувствие — майка ти ще се оправи.

Ема го погледна със сломен вид и не каза нищо. Блеки я прегърна през раменете и я притисна до себе си, миг след това я пусна и я погали по лицето.

— Трябва да имаш надежда.

— Да, Блеки, — промълви Ема като връзваше шала си. Грабна Франк за ръката и тръгнаха навън. — Няма да успея да се върна да ви помогна за вечеря, госпожо Търнар — викна докато прекрачваше последното стъпало. — Но ще се опитам. — Вратата се затвори зад гърба на Ема и Франк.

Госпожа Търнар тежко се отпусна на стола си.

— Изглеждаше много хубаво, за да е истина. Искам да кажа за начина, по който майка ѝ бе подобрила състоянието си в последните седмици. Затишие пред буря! Ако искате да знаете, това беше — промърмори тъжно. — Бедното момиче, като помислиш, че се бе развеселило за пръв път от толкова време.

— Да не бъдем толкова песимисти, госпожо Търнар, възможно е майка ѝ да е получила само криза. И всичко да е само фалшива тревога — отбеляза Блеки. Сърцето му, въпреки веселия израз, който се мъчеше да придаде на лицето си, се изпълни с тъга.

Едва излезли навън, без да губи време, Ема хвана брат си за ръка и започна да тича, без да държи сметка, че крачетата му едва я догонваха. Със свръхчовешко усилие го дърпаше, докато капнал от умора Франк се препъна зле и това я принуди да спре.

— Няма да успея! — Ема, която по природа не бе жестока, се ядоса. Единствената ѝ мисъл бе да тича вкъщи при майка си, която я търсеше.

— Тогава по-добре ме последвай сам — извика в лицето на момчето.

Ема продължи да тича по пътеката, тласкана от силата на волята си. Докато тичаше с развени поли, една-единствена мисъл я занимаваше. „Моля те, Господи, не допускай мама да умре!“ Бе истинска молба, една искрена молитва, която повтаряше по целия път. „Моля те, Господи, не допускай мама да умре!“

Като достигна теснината на Рамзден Гил Ема се спря и се огледа назад. Видя Франк да тича, препъвайки не, но нямаше време да го чака. Без забавяне навлезе в теснината. Някъде по пътя се спъна и едва не падна, но бързо се съвзе и продължи да тича. Когато силите ѝ се изчерпаха бе принудена да спре, за да поеме дъх и се облегна на една скала. Тогава отдалече чу конски тропот. Ема погледна през рамо и за своя изненада съзря Блеки да пристига в галоп, яздейки един от конете на господаря. Пред него бе седнал Франк.

Блеки спря коня до Ема и ѝ протегна ръка с думите:

— Качвай се, Ема! Ползвай крака ми като стъпало. — Ема послуша съвета му и за миг бе на гърба на коня зад него. — Дръж се здраво — извика Блеки, докато подкарваше коня в галоп. Скоро съзряха покрива на камбанарията и малко по-късно препускаха по улиците на градчето.

20.

Кухнята в къщата на Джак Харт бе пуста, когато Ема влезе и затвори тихо вратата. Пред явната запуснатост на стаята момичето потръпна и започна да изкачва каменните стъпала, които водеха до стаята на майка ѝ. Сърцето ѝ биеше лудо.

Баща ѝ бе сам, наведен над Елизабет, попиваше леко челото ѝ с кърпа и галеше влажните ѝ разпилени коси с любов. Повдигна мъчително поглед, когато Ема влезе на пръсти.

— Мамо... какво е станало? — промълви Ема едва, с пресипнал глас.

Джак поклати уморено глава.

— Доктор Малкъм каза, че е рецидив. През последните дни отслабваше все повече и сега няма сили да се бори — каза глухо. — Докторът току-що си отиде. Няма надежда... — гласът му секна. Джак отмести погледа си, преглъщайки сълзите, които напиреха в очите му.

— Не говори така, татко, — възкликна Ема със заглушен, но решителен глас. — Къде е Уинстън? — попита като се огледа наоколо.

— Изпратих го да повика леля Лили. — Елизабет помръдна в леглото. Джак се обърна към нея и започна да попива челото ѝ с нежност. — Ела по-близо до леглото, Ема. Но стой тихо, майка ти трябва да си почива — предупреди Джак тихо с глас, пълен с мъка. Направи крачка назад, за да може Ема да седне до болната. — Майка ти попита за теб — промърмори.

Когато Ема пое неподвижната леденостудена ръка на майка си, Елизабет отвори бавно очи, сякаш усилието да повдигне клепки бе изключително трудно за нея. Погледна момичето безизразно.

— Мамо, аз съм — промълви Ема с очи, пълни със сълзи. Лицето на майка ѝ бе безцветно, с изключение на големите тъмновиолетови сенки под очите. Деликатните ѝ устни бяха бели като чаршафа. За миг жената погледна в празното пространство със смутен израз. Ема бе обхваната от паника и стисна конвулсивно ръката. Повтори отново: — Мамо, мамо, аз съм, Ема.

Елизабет се усмихна, искра на съзнание просветли очите ѝ.

— Ема, съкровище — успя да каже слабо, направи опит да докосне бузата на дъщеря си, но бе безсилна и ръката ѝ падна неподвижна върху завивката. — Очаквах те, Ема — гласът ѝ бе по-слаб и от шепот, дишаше с хрипове и трепереше под завивките.

— Мамо, мамо! Ще оздравееш, нали? — каза Ема с безпокойство. — Ще се възстановиш, кажи ми, моля те, нали!

— Сега съм по-добре, скъпа — я увери Елизабет. Кротка усмивка се появи на устните ѝ, докато се опитваше да диша дълбоко с мъка. — Ти си добро момиче, Ема — поспря, защото дишането ѝ причиняваше още по-силно страдание. — Обещай ми да се грижиш за Уинстън и Франк и за баща си — сега гласът ѝ бе като слаб полъх.

— Не говори така, мамо — каза Ема с треперещ глас.

— Обещай! — очите на Елизабет се разтвориха с мъка. Тя изучаваше израза на лицето на дъщеря си.

— Да, мамо, обещавам — каза Ема като почувства как мъката я души. Едри сълзи потекоха по страните ѝ.

— Повикай баща си — едва каза Елизабет, като дишаше повърхностно и затруднено, събирайки сякаш последните си сили.

Ема се обърна и направи знак на баща си, който стоеше изправен до прозореца. Мъжът застана до леглото и прегърна отчаяно съпругата си. Елизабет отвори очи и видя, че бяха изпълнени с нова светлина, като се опитваше да се притисне до него. Извънредно слаба, Елизабет падна на възглавниците, пошущвайки нещо на ухото на съпруга си. Неспособен да промълви и дума, Джак мълчаливо потвърди.

Отдръпна внимателно завивките, вдигна Елизабет на ръце и я понесе към прозореца. Бе така лека, лека като перушинка и едва се движеше в прегръдката му. Прозорецът бе отворен и пердетата се поклащаха леко от вечерния бриз, който разпиля косите на Елизабет. Изразът ѝ бе унесен, очите ѝ блестяха. Вдъхна дълбоко чистия въздух и Джак усети как тялото ѝ се напъва със свръхчовешко усилие. Елизабет повдигна глава и загледа хълмовете.

— Покривът на света — възкликна и гласът ѝ бе толкова ясен, силен и младежки, че Джак бе потресен. Миг след това Елизабет падна безжизнена в ръцете му. Устните ѝ се разтегнаха в нежна усмивка. Въздъхна дълбоко няколко пъти, тръпка разтърси тялото ѝ и остана неподвижна.

— Елизабет! — извика Джак с разтреперан глас, като люлееше отпуснатото в ръцете му тяло. Сълзите му се стичаха по лицето.

— Мамо! — простена Ема, пресичайки стаята.

Джак се обърна и погледна Ема, сякаш бе ослепял. Поклати глава, идвайки на себе си.

— Отиде си, момичето ми — каза, пренасяйки Елизабет на леглото.

Ема избухна в ридания.

— Татко! Татко! — възкликна, прегръщайки Джак.

Той изгледа нещастното лице на дъщеря си и я привлече да я утеши.

— Сега е свободна, Ема, най-накрая се освободи от всичките тези мъчения — погали косите ѝ — такава е божията воля.

Ема се откъсна насила от него, вдигна глава, лицето ѝ цялото бе обляно в сълзи.

— Божия воля — повтори бавно, изпълнена с негодувание. — Бог не съществува — извика и очите ѝ хвърляха мълнии. — Сега го зная! Защото, ако Бог съществуваше, нямаше да разреши моята майка да страда през всичките тези години! И нямаше да я остави да умре!

Джак я изгледа разстроен, но преди да успее да каже нещо, Ема бе изхвъркнала от стаята. Обърна се уморено, погледна жена си и най-накрая риданията, които бе потискал до сега, избухнаха с цялата си сила. Почувства, че го обгръща ужасна тъмнина. Като призрак се доближи до прозореца и погледна навън. През булото от сълзи видя в мъгла Ема да тича към хълмовете. Небето изглеждаше като огнено, докато слънцето изчезваше зад линията на хоризонта.

— Ако Елизабет е някъде тук, ето къде е! — промълви Джак — горе, върху Покрива на света!

21.

Когато в първия неделен следобед Адам Феърли се завърна от Уърксоп, завари Оливия сама в библиотеката. Отиде към нея с лъчезарна усмивка, все още обладан от чувствата на предишната нощ.

Но докато Оливия вдигна поглед към Адам, той затаи дъх от страх. Жената бе бледа, сякаш смазана под непоносим товар.

Адам я хвана за ръце и я привлече към себе си, без да говори. Целуна я по бузите и я притисна в топла прегръдка. Оливия скри лицето си на рамото на Адам. Почувства, че трепери. Миг по-късно жената се откъсна внимателно и го погледна с красивите си теменужени очи, пълни с печал.

— Какво има, Оливия? — я попита кротко. — Изглеждаш ми тревожна и това ме натъжава. Да не се е случило нещо лошо? — Още не бе свършил да говори, когато си даде сметка, че въпросът му е смешен. Оливия очевидно бе смутена от обрата в отношенията им и това го ужасяваше.

Оливия го погледна с разплакали очи.

— Мисля, че би трябвало да си отида от тук, Адам, незабавно, още утре.

Адам почувства как сърцето му се преобръща и страх свива стомаха му.

— Но, защо? — възкликна, приближавайки се още повече до нея и стисна със сила ръката ѝ.

— И ти знаеш защо, Адам, не мога да остана след... след миналата нощ. Не мога да се въздържам.

— Но ти ми каза, че ме обичаш — възрази той.

Оливия се усмихна леко.

— И наистина те обичам. И ще те обичам винаги. Но не мога да остана, Адам, под един и същи покрив със сестра си и да имам тайна връзка с теб, не, това не мога.

— Оливия! Оливия! Да не вземаме прибързани решения. Ако сме дискретни, може би...

— Не е само това — го прекъсна Оливия — това, което направихме снощи е грешно. Извършихме грях пред очите на Бога! — изрече шепнешком.

Наблюдавайки израза на лицето ѝ, Адам разбра, че говори сериозно, но не желаше гласът на съвестта ѝ да я отдалечи от него. Не желаше да го изостави, нито сега, нито някога. Не, след като се бяха намерили след толкова години самота и нещастие за двамата.

Адам възрази задъхан:

— Разбирам как се чувстваш, Оливия, повярвай ми, разбирам. Ти си една изключителна, добра и честна жена, но ние не сме причинили зло на никого, още по-малко на Адела. На съвестта си нямам и най-малко чувство за вина. И ти също. Ще бъде свършено излишно, след като не можем да заличим стореното, нито да скрием от себе си, че се обичаме. Аз те обичам повече от всяка друга жена през живота си.

— Зная — промълви Оливия тъжно, — но не можем да мислим само за себе си. На преден план трябва да бъде дългът. — От очите ѝ бликнаха сълзи, които до момента бе потискала, а на лицето ѝ се изписа цялата любов, която изпитваше към него. — Зная, че не си свикнал да се държиш некоректно, Адам.

— Това, което казваше е истина, но аз не мога и да помисля, че ще прекарам живота си без теб, любов моя — поклати глава. — Не мога! — Блестящите му очи я изучаваха. — Моля те, Оливия, остани с мен поне до юли, както обеща вчера през нощта. От моя страна ти обещавам да не ти се натрапвам. — Адам хвана ръцете на Оливия. — Заклевам се да не търся повече случай да се любя с теб. Моля те, Оливия, не ме изоставяй в тази къща без живот. В тази къща без любов.

Сърцето на Оливия преля от любов към него. Обичаше го толкова много, а животът бе толкова жесток с него. Адам бе чувствителен изискан мъж, добър и пълен с живот. Докато изучаваше красивото му, опънато лице, Оливия почувства, че решението ѝ да напусне незабавно Йоркшир е разколебано.

— Е, добре, оставам — каза кротко. — Но при условията, които спомена. — Приблужи се до него, хвана нежно с ръце главата му и се загледа в очите му. — Не че не те желая, любов моя. И ти го знаеш добре — промълви, — но не можем да бъдем любовници в тази къща.

Адам изпусна дълга въздишка на облекчение.

— Господи, благодаря ти! — Това чувство на вледеняване, което го бе грабнало постепенно изчезна и бе заместено с облекчение и възторг. — Само още нещо — подхвана след малко с изключителна предпазливост. — Каза, че не можем да бъдем любовници в тази къща. Но, ако те видя в Лондон, може би... нали ще е различно! Може би там ще бъдем свободни — заключи.

Деликатните устни на Оливия се извиха в блестяща усмивка.

— О, Адам, скъпи, ти си невъзможен! — Поклати глава. После стана сериозна: — Не зная как да отговоря на този въпрос. Ще извършим отново грях, не мислиш ли? — Почервения от смущение и наведе поглед. — Просто не знам какво да кажа. Трябва да обмисля.

— Моля те, Оливия, не се тормози отново! — възкликна Адам, изпълнен със съчувствие от нейното смущение. — Няма да говорим повече за тази страна в отношенията си. Поне докато ти самата не пожелаеш. Мога ли да те помоля за нещо?

— Разбира се, Адам — отговори Оливия с готовност.

— Когато бъда в града ще вечеряш ли с мен? Ще ме придружаваш ли на театър и на други места? Ще приемаш ли да се срещаме? — попита с нотка на безнадеждност и отчаяние в гласа.

— Знаеш, че ще го направя, Адам, винаги сме прекарвали толкова добре заедно в Лондон. Защо нещата да се променят сега?

Този отговор го успокои.

— Добре, щом е така, няма да говорим повече — стана и отиде да засили огъня в камината, прогонвайки от съзнанието си спомена за бурното преживяване от предната нощ.

— Едуин стори ли ти се доволен, че ще се върне в училище? — попита Оливия.

Адам, който палеше цигара, въздъхна дълбоко и отговори:

— Да, много е доволен. Бедният Едуин, сигурно се чувства по-скоро нещастен от прекалената грижа и вниманието на Адела през тези месеци. — Въздъхна. — Много го глези. — Облегна лакът на полицата над камината и каза тихо: — Би трябвало да знаеш, че Адела и аз не живеем като мъж и жена вече десет години.

— Подозирах го — отвърна Оливия. Приблужи се близо до него и нежно погали лицето и косите му. — Всичко ще бъде добре, Адам, уверена съм. Но стига със сериозните разговори. Позволи ми да ти сипя малко шери.

Адам я загледа, докато прекосяваше с елегантна походка библиотеката. Беше като замаян и си даде сметка, че без нея живота му щеше отново да бъде ад. Оливия бе неговият живот! В този миг реши докато е жив да не се отдели от нея.

22.

— Не мога да разбера как можа нашия Уинстън да направи подобно нещо — каза Големия Джак на Ема. — Да избяга от къщи веднага след смъртта на бедната си майка и без дори да се сбогува.

— Но ти остави тази бележка, татко — побърза да го прекъсне Ема. След като видя, че баща ѝ не реагира, продължи: — Не се измъчвай. Ще видиш, че нищо лошо няма да му се случи във флота. Почти мъж е, може да се грижи за себе си — пресегна се през масата и стисна успокоително ръката му.

— Разбира се, че го знам, момиче, но по дяволите, не бе хубаво от негова страна да си стегне багажа и да избяга през нощта — промърмори Джак засегнат.

Ема въздъхна. Този разговор водеха вече три дни, откакто Ема се бе върнала в къщи от Феърли Хол.

Погледна баща си загрижено. Майка ѝ бе починала преди пет месеца и доколкото Джак се насилваше да скрие разкъсващата го мъка, Ема знаеше, че го разяжда отвътре. Бе ужасно отслабнал. Хранеше се рядко. Огромното му тяло сякаш се топеше. Бе винаги мрачен и понякога, когато разбереше, че никой не го гледа, очите му се напълваха със сълзи. В такива моменти Ема се обръщаше на другата страна и се мъчеше да сдържи мъката си, но не можеше да се остави на нея. Някой трябваше да обединява семейството, особено, когато това странно безразличие се бе появило няколко месеца след смъртта на майка ѝ. Ема изпитваше тревога за баща си и колкото дните минавах, тя растеше. Неочакваното бягство на Уинстън усложняваше обстановката.

Ема въздъхна. Бе отхвърлила за неопределено време своя проект с голямо „П“. Не можеше да замине за Лийдс, точно когато Уинстън бе избягал. Бе спестила повече от пет лири, царска сума, с която можеше да финансира началото на своя проект, но момента не бе подходящ за заминаване, а и беше обещала на майка си да се грижи за семейството.

Взе една от рецептите на Оливия Вайнрайт, възхищавайки се тайно на почерка на Оливия. Бе толкова красив. Заоблен, елегантен,

просто се лееше. Ема се стараяше да го копира. Внимаваше и за произношението на Оливия и се стараяше да му подражава. Блеки ѝ бе казал, че един ден ще стане важна госпожа и Ема знаеше, че важните госпожи трябва да се изразяват изискано.

Изведнъж дълбоката тишина в малката кухня бе нарушена от възгласа на Франк.

— Ей, татко, дойде ми нещо на ум! След като Уинстън е малолетен, за да го вземат във флота трябва да има твоя подпис, не е ли така?

— По дяволите, струва ми се, да! — каза Големия Джак.

— Тогава очевидно е фалшифицирал подписа ти. И значи документите му не са редовни, така те ще бъдат принудени да... да го изгонят — заключи Франк триумфиращо.

Джак изглежда пребледнял малкия си син. Напоследък момчето го смущаваше.

— Наистина, има нещо вярно в това, което казваш, момчето ми — отвърна видимо облекчен.

— Франк може и да има право, но това какво те ползва теб? Какво мислиш да правиш? — намеси се Ема. — Възнамеряваш да напишеш във флота? — Междувременно изпепеляваше с поглед братчето си. Франк бе интелигентен, това не можеше да се отрече, но Ема не можеше да понася да расте напрежението в къщата от коментарите му.

Неуверено Джак каза:

— Е, бих могъл да отида в Лийдс, да посетя наборната комисия и да попитам къде е Уинстън. После бих могъл да разкажа за това, което е направил, за фалшивия подпис, имам предвид.

Ема се изправи на стола и каза със спокоен, решителен глас:

— Сега ме послушай добре. Ти няма да направиш нищо. Уинстън винаги искаше да се запише във флота и стореното е сторено. И ако помислиш, Уинстън ще е много по-добре във флота, отколкото да се мори като животно в тухларните на Феърли. Сред калта от сутрин до вечер. Остави го на мира, татко! — Направи пауза и хвърли поглед пълен с обич към баща си: — Ще ни пише, ще видиш, веднага, след като се установи. Засега го остави на мира.

Джак потвърди замислено:

— Да, скъпа, това, което казваш е разумно, в края на краищата Уинстън винаги искаше да се махне от Феърли — въздъхна. — Затова не мога да го виня, но ми е мъчно за начина, по който го направи. Да се измъкне така скришом.

Ема не можа да сдържи усмивката си.

— Уинстън знаеше, че ако ти поиска разрешение, ти никога нямаше да му го дадеш. Затова е предпочел да избяга, преди да го спреш. — Изправи се и изтича да прегърне баща си. — Хайде, татко, не се засягай. Защо не отидеш в кръчмата да се почерпиш с другите момчета — предложи Ема.

Тя очакваше, че както обикновено баща ѝ ще откаже и остана изненадана, когато той каза:

— Мисля, че ще направя точно така, момичето ми.

Малко по-късно, когато баща ѝ излезе, Ема се обърна към брат си:

— Не трябваше да го казваш това, Франк, за фалшифицирания подпис. Това го накара да страда повече. А сега, чуй добре, скъпи... — насочи пръст към Франк и сбърчи чело: — Не желая повече да чувам да се говори за Уинстън, когато се връщам вкъщи. Разбра ли, Франки?

— Да, Ема — отвърна Франк, прехапвайки устни. — Не помислих, съжалявам, не исках да направя нищо лошо. Моля те, не ми се сърди.

— Не ти се сърдя, съкровище, но мисли за това, което ти казах, когато си сам с татко.

— Ще го направя. Е... Ема.

— Да, скъпи?

— Моля те, не ме наричай Франки.

Ема се развесели. Бе толкова сериозен, когато си даваше вид на възрастен.

— Добре, Франк. Време е да си лягаш. Скоро ще се кача да оправя завивките ти и ще ти донеса една хубава чаша мляко и една ябълка.

Франк я изгледа намръщено.

— За кого ме вземаш, Ема Харт? За бебе в пелени? Няма никаква необходимост ти да ми оправяш завивките — възкликна и грабна тетрадката си и вестниците. Докато се отправяше към вратата на кухнята се обърна: — Но ябълката ще ми хареса — излезе засмян.

След като изми чиниите, Ема се качи горе. Франк седеше върху леглото и пишеше нещо в тетрадката. Ема сложи ябълката и млякото на шкафчето и седна на леглото.

— Какво пишеш, Франк? — го попита любопитно. Както и баща ѝ, тя се плашеше от интелигентността на Франк и от неговия пъргав и продуктивен ум.

— Една история за призраци — отговори той с особен глас, поглеждайки я с широко отворени очи. — Една история за призраци, за прокълнати къщи и духове, които излизат от гробовете и обикалят нощем — каза тихо със застрашителен глас. Взе чаршафа и започна да го размахва към сестра си. — Искаш ли да ти го прочета, Ема, ще те изплаши до смърт+ — предупреди я той.

— Не, благодаря! И не се прави на глупчо! — Ема кресна и издърпа чаршафа от ръцете му. Побледня несъзнателно и си каза, че е глупаво, след като знаеше, че Франк я плаши нарочно. Но мрачните северни предразсъдъци бяха така дълбоко вкоренени в нея. Почувства, че настръхва. Покашляйки се и като си придаваше вид на по-възрастна, Ема каза: — И докъде мислиш, че ще те доведат тези твои драсканици? Само прахосване на време и хартия. Не можеш да печелиш, за да живееш с тези глупости.

— Обаче мога — възкликна Франк с такъв жар, че Ема подскочи. — И ще ти кажа докъде ще ме доведе. Ще ме доведе до някой вестник, когато порасна. Може и до „Йоркшир Морнинг Газет“ — ето къде!

Ема щеше да избухне в смях, но като забеляза сериозността на брат си, успя да се сдържи.

— Виждам — каза сдържано. — Но не и докато не пораснеш. За това ще говорим след някоя и друга година.

— Да, Ема — отговори Франк, като отхапваше от ябълката. — О, Ема, колко е вкусна, благодаря.

Ема се засмя, майчински разроши косите му. Франк се хвърли на врата ѝ и се притисна до нея.

— Обичам те, Ема, много — ѝ пошушна.

— И аз те обичам, Франки — отвърна Ема, притискайки го нежно към себе си. — И да не стоиш буден да четеш цяла нощ, скъпи — каза му и се приготви да излезе от стаята.

— Обещавам ти, Ема!

На малката каменна площадка бе тъмно и Ема трябваше пипнешком да намери спалнята си. Малката стая бе наредена така скромно, че можеше да се счита за празна. Както и цялата къща, тя бе педантично чиста. Ема запали свещта и я поднесе към дървения сандък, разположен в ъгъла на стаята. Постави я на прозореца и коленичи на земята. Вдигна тежкия капак. Остра миризма на камфор и лавандула я лъхна от сандъка. Той бе принадлежал на майка ѝ. Както бе казал баща ѝ, по волята на Елизабет всички вещи от сандъка бяха станали нейни. След смъртта на майка си Ема само веднъж бе отваряла сандъка. До този момент споменът бе мъчителен и парлив, за да може спокойно да разгледа съдържанието на сандъка.

Извади рокля от черна коприна. Бе стара, но в отлично състояние. Щеше да я премери като се върне следващата седмица. Вярваше, че ще може да я носи след малка поправка. Под черната рокля беше сдиплена булчинската премяна на майка ѝ. Ема я разгъна внимателно. Дантелата бе пожълтяла от годините. Загърнато в парче синя коприна намери букетче цветя, отдавна изсъхнали. Попита се защо майка ѝ ги бе запазила и какво означаваша те, но отговор на този въпрос нямаше да получи никога. Под цветята Ема намери бельо, един шал, черен и украсен с големи червени рози. Намери и сламена шапчица с цветя.

После на самото дъно на сандъка, Ема забеляза малка дървена кутийка. Бе я виждала много пъти, когато майка ѝ изваждаше от нея малкото накити, които притежава, да ги носи при специални случаи. Ема превъртя малкото ключе в ключалката, но в кутийката имаше малко неща и без особена стойност. Взе брошката и обещите от гранат, които майка ѝ най-често носеше на празник и прошепна: „Няма да се разделя никога с тях“. Остави ги внимателно на пода и продължи да рови из кутийката. Имаше малка игла с камейка и сребърно пръстенче, което разгледа с голям интерес. Премери го на пръста си и видя, че ѝ е по мярка. Продължи да рови из кутията и пръстите ѝ попаднаха на кръстчето и златната верижка, които майка ѝ носеше винаги, чак до последния си дъх. Не желаше нищо да ѝ напомня за Бога. За нея той вече не съществуваше. Остави кръстчето на пода до брошката и взе една огърлица от кехлибар. Тя бе подарена на майка ѝ от една важна госпожа, така ѝ бяха казали преди години.

След като разгледа наследството си, започна да нарежда отново предметите в кутията. Точно тогава напипа лека издатина на дъното под кадифената обвивка. Прекара пръст по ръба, докато намери мястото, където кадифето беше отлепено. Като го повдигна, Ема видя медальон и игла. Взе медальона и го повъртя любопитно в ръката си. Никога не бе виждала майка си да го носи. Бе от истинско злато със забележителна изработка. Блестеше на светлината на свещта. След няколко опита успя да го отвори. Вътре имаше снимка на майка ѝ като младо момиче, а другата част бе празна или грешеше? Като погледна отблизо видя малък кичур руси коси.

Кой знае чии бяха тези коси, помисли Ема, като се опитваше да отвори стъкленото капаче, което ги затваряше. Не успя, затвори медальона и започна да го разглежда. Точно тогава видя гравирания надпис на гърба, бе поизтърган от времето и не личеше добре. Бавно, с големи усилия Ема успя да прочете на глас „А и Е, 1885 година“. Преди деветнадесет години, помисли Ема, тогава майка ми е била на петнадесет години. Буквата Е е за Елизабет, може би? Сигурно е така. Но тогава кой можеше да бъде А? Не помнеше майка ѝ да е говорила за някой близък, името, на когото да започва с А. Реши да попита баща си, щом се върне от кръчмата. Постава медальона върху черната рокля и съсредоточи вниманието си на иглата. Колко странно, че майка ѝ притежаваше такава игла. Смръщи чело. Бе една от онези игли, които джентълмените носеха на копринените си шалове или на връзките си като обличаха костюми за езда. Подозрението ѝ се потвърди от факта, че иглата изобразяваше малка подкова. Бе от чисто злато и очевидно скъпа. Не можеше да принадлежи на баща ѝ.

Ема поклати глава учудена и въздъхна. С автоматични движения скрие иглата и медальона там, където ги бе намерила, на дъното на кутията и върна накитите в нея. Методично подреди всички дрехи в сандъка и затвори капака, поклащайки смутено глава. Ема не се съмняваше, че по някакви тайни съображения майка ѝ бе пожелала да скрие медальона и иглата. Реши да не говори с баща си, докато не разбере добре на какво се дължи това премълчаване. Взе кутията за шев, загаси свещта и слезе долу.

Кухнята бе тъмна и Ема запали лампите върху полицата на камината и на скрина. Разтвори коша с бельото за кърпене, което бе донесла от Феърли Хол. Седна до масата и се зае с шев. Захвана се с

една риза на госпожа Вайнрайт, после оправи подгъва на една фуста на госпожа Феърли. Бедната госпожа Феърли, помисли Ема, докато иглата ѝ летеше. По-особена е от всякога. Ема очакваше с нетърпение часа, когато госпожа Вайнрайт щеше да се завърне от Шотландия, където бе на посещение при приятели. Отсъстваше едва от две седмици, но ѝ се струваха месеци. Феърли Хол не бе същият без нея. Някаква нервност започваше да обхваща Ема и не можеше да разбере причината.

И господарят отсъстваше. Готвачката бе ѝ казала, че е на лов за патици. Нямаше да се завърне преди края на седмицата. Много скоро, помисли си Ема. Сега във Феърли Хол бе спокойно и при отсъствието на госпожа Вайнрайт и господаря задълженията на Ема бяха значително намалели. По тази причина госпожа Търнар се съгласи Ема да вземе разрешение да отсъства петъка, заедно със съботата и неделята.

Изведнъж Ема се засмя. Благодарение на липсата на контрол във Феърли Хол в последните дни можа да избяга няколко пъти, да се разхожда в ливадите и да се грее на следобедното слънце. Можа, придружена от Едуин да се качи на Покрива на света. Тя и господаря Едуин бяха станали добри приятели през лятната ваканция.

Ема бе станала довереница на много от тайните на Едуин. Момчето ѝ разказваше куп неща за училището, за семейството и голяма част от разказаното бяха тайни, които Ема се закле да не разказва на никого. Онзи петък като се разхождаха по хълмовете Едуин ѝ бе разказал, че голям приятел на баща му щял да ги посети в края на следващата седмица. Ще дойде от Лондон и бил много важна личност. Някой си Ендрю Мелтън, доктор. Едуин бе развълнуван при мисълта за това посещение, защото докторът току-що се бе завърнал от Америка и Едуин искаше да знае всичко за Ню Йорк. Дори и готвачката не бе още информирана за посещението.

Размишленията на Ема за Феърли Хол и специално за Едуин бяха прекъснати от завръщането на баща ѝ, точно когато часовникът на черковната кула би десет. Ема веднага разбра, че е пил повече от друг път. Държеше се нестабилно на краката си и очите му бяха замъглени.

— Здравей татко, ела да седнеш тук, докато ти направя чаша чай — го поздрави Ема и остави настрана фустата, която кърпеше.

— Не ми трябва нищо — промърмори Джак, като се въртеше несигурно из стаята. Направи няколко несигурни крачки към Ема и се

спря. Изглежда я дълго и учудено. — Понякога лицето ти е също като на майка ти — каза той.

Ема бе удивена от тази неочаквана забележка. Не бе и помислила, че прилича на майка си.

— Наистина ли? — попита с въпросителен израз на лицето. — Но мама имаше сини очи и косите ѝ бяха по-тъмни от моите...

— Косите на майка ти не се събираха в една точка на челото, както при теб, това си го наследила от баба си, моята майка — я прекъсна Джак — и въпреки това в моменти, като този например, приличаш особено много на майка си, когато бе момиче. Може би причината е във формата на лицето и най-вече на устните. Точно така, колкото повече растеш, толкова повече заприличваш на майка си, няма съмнение, момичето ми.

— Но майка ми беше красива — започна Ема и спря.

Джак се облегна на стола.

— Да, беше. Беше най-красивото момиче, което някога съм виждал. Нямаше младеж във Феърли, който да не ѝ хвърляше погледи, без изключение. Щеше да бъдеш изненадана, ако знаеше... — набързо спря и промърмори нещо неразбираемо.

— Какво каза? Не чух.

— Нищо, момичето ми, нищо важно — той изглежда Ема със замъглени очи, които въпреки това, криеха искра на разбиране. Засмя се. — И ти си красива, както бе и майка ти, но благодаря на Бога, ти си направена от по-здрав материал. Елизабет бе много деликатна и крехка. Не бе силна като теб — поклати глава, приближи до Ема, целуна я по челото, промърмори нещо за лека нощ и започна да изкачва каменните стълби. Фигурата му бе така драматична и отпусната, че Ема се попита дали щяха повече да го наричат Големия Джак. Бе една изгубена душа, без съпругата си. И Ема знаеше, че никога няма да бъде предишния човек. Съчувствието я изпълни изведнъж с такава жалост като си помисли, че не може да направи нищо, за да облекчи мъката му. Баща ѝ щеше да страда за майка ѝ до деня, в който самия той ще бъде мъртъв.

Един път годишно хълмовете на Уест Райдинг губят сивата си голота. В края на август почти за една нощ настъпва коренна промяна: калуната разцъфва и сякаш взрив от цветове покриват с възторжен блясък голите хълмове. Вълни от тъмновиолетово, розово и червено

покриват върховете и околните долини с една красота, така удивителна, че човек може да остане без дъх.

Чучулиги и конопарчета се стрелкат, чуруликайки в светлия простор. Небето, дотогава често покрито с дъждовни облаци, блести тъмносиньо, типично за Северна Англия. Тайнствената тишина на зимата се нарушава от хиляди звуци на живота. През летните месеци ромона на потоците не престава сред хълмовете на Йоркшир. Веселото чуруликане на птичките не секва, горските зайци шарят сред боровинки и папрати, чуват се отдалеч звънците и блеенето на овцете по ливадите. Ема Харт хранеше специална любов към хълмовете, дори през зимата, която ги правеше ужасни и опасни. Както и майка ѝ преди, Ема се чувстваше като у дома си горе в самотните простори на хълмовете. В тяхната необятност и безкрайна тишина Ема намираще утеха от своите тайни терзания. Величественият пейзаж ѝ действаше успокояващо и я правеше по-силна.

Тази августовска утрин Ема се почувства почти щастлива като се катереше по пътеката към зелените ливади, отрупани с маргарити.

Ема бе доволна, че напусна дома. Мъката и гнева на баща ѝ от тайното заминаване на Уинстън я бяха угнетили през трите дни в края на седмицата. Бе почувствала облекчение, когато вратата на къщата се затвори зад гърба ѝ и се отправи към Покрива на света. Там горе, където въздухът бе толкова чист и светъл в този час на деня Ема най-накрая се почувства свободна, защото бе дете на хълмовете. Родена и израснала между тях, духът им бе проникнал във всичките ѝ пори. И Ема, както и нейните хълмове бе необуздана и неуморима. Неразделна част от природата, както и кристалния чист въздух, който дишаше.

Като се изкачваше нагоре по хълмовете, които обожава, чувството на угнетеност, което я смазваше през последните дни бързо се изпаряваше. Забърза се по познатата пътечка, която се виеше стръмно към върха и си мислеше за Уинстън. Щеше да чувства липсата му, защото винаги са били много близки, но в края на краищата Ема се радваше за него. Уинстън бе намерил сили да си отиде, да избяга от градчето, от фабриката, докато не е станало твърде късно. Единственият упрек към брат си тя отправяше за това, че не ѝ се бе доверил. Погрешно бе смятал, че тя ще го предаде на баща им или че щеше да го разубеждава. Усмихна се несъзнателно; как се лъжеше, как не си бе дал сметка, че Ема щеше да го насърчи с

ентузиазъм да следва мечтата си. Тя го разбираше много добре как се бе чувствал онеправдан в градчето с единствената перспектива да прекарва времето от едно напиване до друго с приятелите си по работа.

След няколко минути Ема стигна до подножието на стръмнината. Постави коша с дрехите, който носеше и седна на една скала. Напоследък винаги почиваше за някоя и друга минута в подножието на върха, защото тук горе най-добре чувстваше присъствието на майка си повече, отколкото в бедния им дом. Ема бе уверена, че майка ѝ е жива и диша още по тези спокойни места, които и двете обичаха толкова много. В този момент Ема видя красивото ѝ бледо лице да се материализира на фона на въздушните цветове на ливадите. Чу звънкият ѝ смях да ехти в скалите, издълбани от времето, сред дълбоката тишина, прекъсвана от време на време от жужене на пчела или чуруликане на птички.

Ема облегна глава на една скала и затвори очи, представяйки си лицето на майка си.

— О, мамо, колко ми липсваш! — възкликна на глас и почувства как гърлото ѝ се свива от мъка. Ема остана дълго време неподвижна, облегната на скалата. Скоро се съвзе, грабна коша и решително се упъти към Рамзден Гил.

Като прехвърляше тичешком тежкия кош от една ръка в друга бързо слезе в теснината. Цялата бе потънала в зеленина и в сянка, едва нарушена от бледите лъчи на слънцето, което се провираше между мощните скали. Като стигна в дъното на пропастта, където никога не достигаха лъчите на слънцето, както винаги започна да пее. „О, Дани бой, Дани бой, гайдите зоват“. Думите на песента ѝ напомняха за Блеки. Спря да пее и се засмя, мислейки за приятеля си. Повече от месец не бе минавал покрай Феърли Хол. Нямаше нищо за поправка. Преди това минаваше често, когато бе в околностите. Поклащайки глава, Ема се забърза. Тази сутрин бе закъсняла повече от час и готвачката сигурно вече мърмореше. Ема вече не се люлееше на вратата. Бе пораснала вече за тези детски игри. В края на краищата беше на петнадесет години и четири месеца. Бе почти госпожица, а госпожиците, които смятаха да станат важни не си позволяваха подобни волности.

Като стъпи на павирания двор Ема бе по-скоро изненадана да види коня и двуколката на доктор Малкъм. Дворът бе безлюден и никак

особено спокоен. Не се виждаше и следа от Том Харди, работникът от конюшните, който обикновено по това време се занимаваше да разчесва конете на господаря. Ема свъси чело като се питаше защо докторът е там в седем часа сутринта. Вероятно някой се е разболял, реши и незабавно помисли за Едуин, който предната седмица се бе простудил.

Ема изтича по стъпалата и щом влезе в кухнята разбра, че се е случило нещо лошо. Затвори тихо вратата и слезе. Както винаги огънят пращеше в камината и големият меден чайник вреше на печката. Но приятният аромат на първата закуска този път липсваше. Готвачката седеше на стола до камината и се люлееше напред-назад, задушавайки хълцанията си. Бършеше очите си с края на престилката. До нея бе застанала Ани, която бе по-сдържана. Ема се приближи до нея с надежда да се осведоми какво става, но когато я погледна в очите разбра, че момичето е по-разстроено и от готвачката. Седеше като вкаменено на стола, сякаш се бе превърнало в каменна статуя. „Като жената на Лот“, помисли Ема. Уплашена изпусна коша на пода.

— Какво е станало, за Бога! — извика като поглеждаше едната и другата. — Защо са извикали доктор Малкъм? За господаря Едуин ли?

Нито готвачката, нито Ани дадоха знак, че са чули. Няколко мига по-късно госпожа Търнар повдигна глава. Кръглото ѝ румено лице и зачервените от плач очи разкриваха голямата ѝ мъка. Не можеше да говори. Избухна отново в плач, люлеейки се напред-назад и мърмореше между хълцанията.

Ема не знаеше какво да направи. Протегна ръка и докосна рамото на Ани, която нервно подскочи, сякаш пръстите на Ема я бяха опарили. Ема я хвана здраво през рамената с намерението да я успокои, но страхът започна да завладява и нея.

Трябваше на всяка цена да намери Мъргатройт, помисли Ема, но точно в този момент майордомът се появи на площадката, която водеше към господарските помещения. Ема го изгледа изпитателно. И той бе тъжен повече от всякога. Мъргатройт бе облякъл черната си ливрея, нещо безпрецедентно за този час на деня.

Тихо Ема пристъпи към него.

— Случило се е нещо лошо? Нещо с господаря Едуин ли? — бе повече констатация, отколкото въпрос.

Мъргатройт я погледна опечален.

— Не, за госпожата е — отвърна той.

— Зле ли е? Затова ли е дошъл докторът...

— Мъртва е — я прекъсна Мъргатройт с променен глас.

Ема отстъпи неволно назад. Сякаш някой я удари. Струваше ѝ се, че ѝ изтича кръвта. Изстина. Гласът ѝ трепереше, когато извика:

— Мъртва!

— Да, мъртва. На място — промърмори Мъргатройт явно потресен.

За миг Ема загуби дар слово. Отвори и затвори уста няколко пъти безгласно и накрая успя да каже:

— Но тя не бе зле, когато си отидох в петък следобед!

— Не бе зле и вчера — отвърна Мъргатройт мрачно. Погледна Ема тежко и за пръв път в погледа му не се четеше вражда към нея. — Паднала е по стълбите през нощта, счупила си е врата — така казва доктор Малкъм. — С кимване на глава Мъргатройт посочи Ани. — Намери я момичето в пет и половина тази сутрин, когато тръгнала да събира пепелта от камините. Бедната госпожа била мъртва. Долу в края на стълбите пред входа по нощница.

— Не може да бъде — промълви Ема, притискайки юмрук към устните си. Очите ѝ бяха пълни със сълзи.

— Беше ужасно да я видиш в основата на стълбата с широко отворени очи, замъглени, невиждащи. Главата ѝ се клатеше като на счупена кукла. Когато я докоснах веднага разбрах, че е мъртва. Бе студена като мрамор. — Мъргатройт прекъсна за миг, после подхвана с напевен глас. — Изнесох я горе и я поставих на леглото, сякаш бе жива, бе по-красива от всякога. Опитах се да затворя очите ѝ, но не успях. После пристигна доктор Малкъм. Бедната господарка!

Разстроена Ема се отпусна на един стол. Сълзите течеха на струйки по лицето ѝ, докато ровеше за кърпичка в джоба си, после се сгуши на стола, неспособна да мисли. Постепенно успя да се съвземе и точно тогава разбра колко бе обичала Адела Феърли. Бе осъдена, промълви Ема на себе си и помисли „Знаех, че рано или късно ще се случи нещо ужасно в тази прокълната къща“. После помисли за Едуин и за мъката, която вероятно е изпитал при новината за смъртта на майка му. Издухвайки носа си каза:

— Момчетата знаят ли?

— Доктор Малкъм точно сега говори с господаря Едуин в библиотеката — я осведоми Мъргатройт. — Сам аз съобщих на господаря Джералд, след като изнесох господарката горе и преди да изпратя Том в градчето да извика доктора. След това господарят Джералд отиде до градчето да изпрати бърза телеграма до господаря да се върне в къщи.

— А госпожа Вайнрайт? — се сети Ема.

Мъргатройт ѝ хвърли раздразнен поглед.

— Мислиш ли, че съм безразсъден глупак, момиченце? Вече помислих за това. Сам доктор Малкъм написа телеграмата и я даде на господаря Джералд да я изпрати с другата. — Майордомът се прокашля и продължи: — А, сега, момиче, да се залавяме за работа. Като начало пригответи един топъл чай... Докторът има нужда от това... — огледа се наоколо и малките му очички се спряха на госпожа Търнар. — Отнася се и за готвачката.

Ема се съгласи и се захвана да изпълни нареденото. Мъргатройт се бе обърнал към готвачката с по-силен глас:

— Хайде, госпожо Търнар, успокойте се, жено! Има толкова работа, не можем да рухнем всички, как мислите?

Готвачката вдигна опустошеното си от мъка лице и изгледа яростно Мъргатройт. Независимо от това спря да хълца, седна спокойно и кимна утвърдително с глава.

— Да, съществуват момчетата, за които трябва да се мисли и господаря... — изтри лицето си, обляно в сълзи с края на престилката и го изгледа, поклащайки глава. — Сега ще сменя престилката и ще приготвя закуската. Не че мисля, че на някого ще му се яде.

— Доктор Малкъм може би ще приеме да хапне нещо — отбеляза Мъргатройт. — Веднага се качвам да видя дали има нужда от нещо и да спусна пердетата. Трябва да се показва по-голяма почит към мъртвите.

След като Мъргатройт си бе отишъл, готвачката се довлече до Ани и обгърна раменете ѝ с ръка.

— По-добре ли си, скъпа? — попита грижовно.

— Да, струва ми се, да — промълви Ани — много се уплаших като видях госпожата в това състояние. — Гласът ѝ вече трепереше и нов поток от сълзи бликна от очите ѝ.

— Поплачи си, скъпа, излей всичко навън!

Ани скри лицето си в широките гърди на готвачката, хълцайки конвулсивно.

Ема бе приготвила чая и трите жени го пиеха без да говорят, всяка потънала в мислите си. Ани първа прекъсна мълчанието, погледна Ема и каза:

— Как ми се ще ти да бе останала за края на седмицата, Ема. Така ти щеше да намериш госпожата, а не аз. — Очите на Ани се разшириха при спомена за нещо ужасно, което бе видяла. — Никога няма да забравя израза върху лицето на господарката. Сякаш бе видяла нещо ужасно преди да падне.

Ема загледа Ани с притворени очи.

— Какво искаш да кажеш?

Ани преглътна с труд.

— Сякаш бе видяла... сякаш бе видяла онези ужасни създания, които майка ми казва, че блуждаят нощем по хълмовете — каза Ани, снишавайки глас.

— Сега, Ани, затваряй си човката! По дяволите, не желая да се говори за духове и призраци в тази къща! — я прекъсна госпожа Търнар. — Всичките тези глупости са суеверия на хората от градчето. Щуротии, ако искаш да знаеш мнението ми.

Ема свъси вежди.

— Бих желала да знам какво е правила госпожата, като е обикаляла къщата през нощта? Мъргатройт каза, че е мъртва от часове. Сигурно е паднала някъде към два-три часа.

С тих глас Ани започна да обяснява:

— Аз знам какво е правила.

Госпожа Търнар и Ема изненадани загледаха момичето.

— Може ли да разберем как си го научила, Ани Стед? — я попита готвачката с властен тон. — Ако не се лъжа, по това време си спала дълбоко в стаята си или поне така е трябвало да бъде.

— Да, наистина, но нали аз я намерих. И около тялото имаше куп натрошени стъкла, бяха парчета от онези чаши за вино. В ръцете си още стискаше столчето на чашата и имаше кръв, съсирена кръв на порязаното. — Ани потръпна при спомена и прошепна: — Предполагам, че е слизала в библиотеката, за да вземе някоя глътка, защото почувствах мир...

— Мъргатройт не ми разказа за никакви счупени чаши — се намеси решително готвачката, стрелкайки с очи Ани.

— Не знам, но самата аз го видях да мете парчетата набързо — отговори Ани. — Може би мисли, че няма да си спомня за факта, тъй като бях полумъртва от страх.

Готвачката продължи да наблюдава Ани, без да каже нищо, но Ема си пое дъх като веднага схвана смисъла на това, което Ани току-що бе казала. Да, това бе най-очевидното обяснение.

— Не желая да повтаряш тези неща на никого, Ани, чу ли добре какво ти казвам? На никого, дори и на господаря! — предупреди я с решителен глас. — Което е станало, вече е станало и колкото по-малко се говори, толкова по-добре!

— Ема има право, скъпа — започна готвачката, идвайки на себе си. — Не желаем да се разнасят клюки из градчето. Нека си почива в мир, бедната госпожа.

Ани потвърди.

— Обещавам да не казвам на никого.

Ема въздъхна като ударена от гръм от неочакваната мисъл. Поклати глава и се обърна към готвачката:

— Странно е като се помисли. Първо Поли, после майка ми, а сега госпожа Феърли. Всичките мъртви само за няколко месеца.

Готвачката издържа погледа на Ема.

— По нас винаги казват, че няма две без три.

Погребението на Адела Феърли стана в края на седмицата. Фабриката и тъкачницата бяха затворени през деня и всички работници присъстваха на церемонията заедно с прислугата от Феърли Хол. Гробището до черквата бе препълнено от хората на градчето, от дребните местни аристократи и от приятели на семейството, дошли от цялото графство.

Два дни след погребението Оливия Вайнрайт замина за Лондон, придружена от Едуин. Точно една седмица по-късно Адам Феърли замина на юг, за да ги настигне в къщата в Мейфеър.

Ръководството на тъкачницата бе поверено на Ернст Уилсън, прието със скрито задоволство от Джералд. Безчувственият, безразсъден Джералд, съвсем равнодушен към смъртта на майка си, мислеше само за големите възможности, които му се откриват с новия ход на събитията. Надяваше се постепенно да вземе в свои ръце

ръководството на тъкачницата. Щеше да се възползва от отсъствието на баща си и се надяваше то да е колкото може по-дълго.

23.

Един топъл летен неделен следобед през юни на следващата година, Едуин напусна Феърли Хол и се отправи към хълмовете. В едната си ръка държеше кошничка, пълна с различни лакомства, а в другата — торба с различни градински инструменти.

Той и Ема трябваше да свършат нещо на Рамзден Крагс. Тази работа я планираха от седмици и поради неподходящото време и дъжда, се наложи да я отлагат неколkokратно.

Едуин погледна небето. Бледото слънце се подаваше през белите и сиви облаци, които препускаха по синьото небе, но нямаше изгледи да вали.

Заобикаляйки конюшните, за да не попадне пред нечие око, Едуин бързо пресече розовата градина и дъбовата горичка. Скоро стигна склона, който през ливадите достигаше до хълмовете. От там хвана тясната пътечка, която през теснината на Рамзден Гил щеше да го доведе до Рамзден Крагс.

Едуин дишаше дълбоко и пълнеше дробовете с чист планински въздух. Здравето му вече бе напълно стабилно. Чувстваше се отново в добра форма. В началото на май бе хванал силна простуда, която премина в бронхит. След прекараните две седмици в лечебницата на училището бе върнат в къщи, за да се възстанови.

Том Харди, конярят, бе отишъл да го вземе от Уърк Соп с колата. Баща му отсъстваше както често напоследък. Доколкото Едуин можеше да установи, Адам Феърли се връщаше рядко в къщи и то само когато е абсолютно необходимо. Прекарваше по-голямата част от времето в Лондон или на континента. Както и да е, баща му бе назначил един възпитател, който да му помага в учението, докато навърши осемнадесет години. Тогава щеше да постъпи в Кеймбридж в юридическия факултет. Едуин и възпитателят бяха сами във Феърли Хол, с изключение на Джералд и прислугата. Но Едуин не го бе грижа за това, дори бе щастлив. Общо взето бе пълен господар на времето си, с изключение на сутрините, когато трябваше да учи сериозно с възпитателя. Джералд не забелязваше присъствието му и рядко си

говореха. Понякога идваше да вземе закуската, приготвена от готвачката, за да я изяде във фабриката. Нямаше време.

Докато преминаваше бодро по хребета, който водеше до върховете Едуин започна да си подсвирква. Нямаше търпение да срещне Ема, за да завършат планираното. Ема бе се осмелила да се възпротиви на теорията му за върховете и Едуин считаше за свой дълг да ѝ докаже, че е прав.

Едуин Феърли, който наскоро бе отпразнувал седемнадесетия си рожден ден, вече се смяташе за мъж и всъщност изглеждаше много по-възрастен. Дължеше го отчасти на събитията, които бе преживял през последната година и не на последно място на трагичната смърт на майка си. Нейното внезапно отсъствие от живота му повлия много дълбоко върху него, отколкото върху брат му. Бе много по-привързан към майка им от него. Отначало мъката на Едуин го бе разтърсила из основи, но ученолюбивата му природа взе връх и той намери утеха в науките си. С времето се бе примирил и бе приел загубата спокойно.

И Оливия Вайнрайт бе изиграла решителна роля в развитието на Едуин. Всеки път, когато момчето я посещаваше в Лондон бе имало възможността да се среща с широкия кръг нейни приятели, съставен от политици, писатели, журналисти и артисти, някои от които много известни. Завладяна от поведението на момчето, чувството му за дълг и дълбочината на интелигентността му, Оливия се бе заела със задължението да го води на различни вечери, което бе изиграло важна роля в неговото духовно развитие. На тези срещи на интелектуалния елит се бе държал превъзходно.

Но ако се оставят настрана промените в личността на Едуин, той се бе развил прекрасно и физически, благодарение на интереса си към спорта. Бе станал по-висок и по-плещест, с една красота, която ставаше все по-необикновена и полека-лека започна да прилича на Адам. Може би беше само малко по-висок и атлетически сложен от баща си. Физиката му и класическата красота на лицето му бяха завоювали в Уърк Соп, за голямо негово неудоволствие, прозвището Адонис. Малко суетен по природа, Едуин изпитваше непреодолимо смущение пред явния възторг, който му засвидетелстваха сестрите и братовчедките на приятелите му в училище. Тях той считаше лекомислени и повърхностни. Предпочиташе компанията на Ема, която му бе станала подкрепа през дългите месеци на страдание. Нито една

от младите благородни госпожици и богаташки, които баща му насила му представяше, не можеше да се сравни с Ема по красота, грация и дух.

Едуин се засмя щастливо. Щеше да бъде прекрасно да е сам с Ема далеч от очите на прислугата. Ема винаги го разсмиваше с остроумието си и с необикновената си способност да стига винаги до същината на нещата. Мисълта за младата му приятелка го подтикна да побърза към върха.

От обратната страна Ема се изкачваше през последния хребет, когато първа видя Едуин и се затича. Щом я забеляза Едуин я поздрави с махане на ръка, продължи да се катери пъргаво към площадката, където обичаха да седат на завет от вятъра и да наблюдават изгледа на долината, която се разстиляше пред тях.

— Едуин, Едуин! Почакай! — викна Ема, но гласът ѝ бе отнесен от вятъра и момчето не я чу. Когато Ема стигна на върха на Рамзден Крагс бе останала без дъх. Обикновено бледото ѝ лице се бе разгорещило от умората. — Тичах толкова, че ми се струва, че ще умра — каза задъхано, докато Едуин ѝ помагаше да мине последните крачки.

Момчето ѝ се усмихна.

— Ти никога няма да умреш, Ема, двамата ще живеем векове тук, върху Покрива на света!

Ема го погледна под око и избухна в смях.

— Виждам, че си донесъл торба с инструменти — каза като погледна към краката му.

— Разбира се. Донесох и кошница със закуска за после.

— Ще имаме нужда след усилената работа, която ни очаква — каза Ема.

— Няма да е толкова трудно, колкото мислиш, Ема, и после уморителната работа ще я свърша аз. — Доближи се към една група от по-дребни камъни, които образуваха нещо като естествена стълба и седна на земята. Отвори торбата и извади един голям чук, длето и голям пирон.

Погледна Ема, която се бе надвесила над него и каза:

— Сега ще ти покажа, че тази централна скала не е част от оригиналната формация на Рамзден Крагс, но е много по-късна. Ще ти докажа също, че може да се измести — като каза това Едуин ритна с

крак основата на една канара, висока около метър и половина и широка около шестдесет сантиметра, заклещена между две скали, които се извисяваха към небето.

— Може и да е така — отговори Ема и погледна канарата, — но съм убедена, че дори да я изместиш зад нея ще намериш едно нищо. Само други скали.

Едуин поклати глава.

— Не съм съгласен с теб. Убеден съм даже, че зад канарата има празнина. — Започна да се катери към площадката и като внимаваше да не се подхлъзне се покачи на върха на въпросната канара. — Помниш ли цепнатината, в която загубих онзи шилинг преди няколко седмици? Убеден съм, че чух да се търкаля надолу и да пада дълбоко, въпреки че твърдиш, че не е истина. Сега просто ще разширя процепа, за да погледна какво има.

— Вече ти казах, че няма да видиш нищо друго, освен камънаци — отговори Ема.

Едуин се засмя и започна да работи с длетото, клатейки глава. След десетина минути търпелива работа процепът се бе превърнал в дупка с диаметър около пет-шест сантиметра. Едуин доближи око, като се държеше внимателно, за да не падне от скалата.

— Виждаш ли нещо? — поинтересува се Ема.

Едуин се изправи и поклати глава.

— Не, много е тъмно долу. — Извади пирона от джоба си и каза: — Приблужи се до мен, Ема, и слушай внимателно.

Пълзейки по скалата Ема го приближи и двамата се наклониха над дупката, докато Едуин пусна пирона. Последва дълга пауза и накрая чуха ясно различимия звън от падащия предмет.

— Ето, нали чу, Ема? Сигурен съм, че някъде дълбоко е дъното! — възкликна Едуин ликуващ. Прибра инструментите и й каза: — Слизай надолу, но внимавай да не се подхлъзнеш. И аз идвам.

Ема се спусна внимателно и скочи на площадката. Едуин, който я бе последвал, хвърли настрана дрехата си и нави ръкави.

— Първото нещо е да махнем тези треви — каза той и посочи основата на канарата. Даде й едно гребло, а той взе мотиката.

Ема бе убедена, че цялата тази работа е губене на време и усилия. Въпреки това започна да работи усърдно като махаше тревите

и натрупаната пръст. След около двадесетина минути Едуин отстъпи назад и се загледа в свършеното озадачено.

— Виж, Ема — и я дръпна за ръка, като посочи канарата. — Виждаш ли основата на тази скала? Сега, когато махнахме всички треви и растения, които я покриваха, сигурен съм, че тя не е от оригиналната формация на върха. Обратно, струва ми се, че е заклинена по-късно между двете големи скали.

Ема нямаше как да не се съгласи.

— Но е огромна, Едуин, как мислиш, че ще успееш да я отместиш?

Едуин се доближи отново до канарата и каза с увереност:

— Достатъчно е да използвам лост, за щастие съм го донесъл.

Изтича до торбата, извади лоста, подпъхна го в процепа между канарата и терена. Наблегна с всички сили върху лоста. Канарата не се помръдваше. Едуин се бе изпотил от напрежение и ръцете му трепереха от усилие, когато Ема извика ликуващо:

— Едуин, Едуин! Струва ми се, че я видях да трепва.

— Знам — каза задъхано момчето — и аз го почувствах. — С последно свръхчовешко усилие наблегна върху лоста и канарата се търколи като откри малък отвор. Беше един отвор, около шейсет-седемдесет сантиметра широк и толкова висок. При вида на отвора Едуин не успя да скрие радостта си.

— Гледай, Ема, тук има някаква дупка — промуши главата си навътре — нещо като галерия е. А, ето и шилинга и пирона — протегна ръка, взе го и ги показва на Ема.

— Къде смяташ, че води? — попита Ема.

— Не знам, сигурно някъде под върховете, сега ще вляза.

— О, Едуин, смяташ ли, че е разумно? — каза загрижено Ема. — Може да е опасно. Ако стане срутване, няма да успееш да се измъкнеш.

Едуин се изправи, изтри с кърпа мокрото си от пот лице и каза:

— Ще вляза за малко. Нося свещи и кибрит. Би ли отишла да ги донесеш? Вземи и въжето.

Когато се завърна, Едуин завърза въжето около кръста си и подаде другия край на приятелката си.

— Ако попадна в лабиринт от галерии, там долу, така ще намеря обратния път.

Ема бе поразена от съобразителността на Едуин и се съгласи.

— Само по-бавно и внимавай. Ако изпаднеш в беда, дърпай въжето. Обещаваш ли?

Момчето навлезе в процепа и изчезна в кухнята. Загрижена Ема се надвеси и извика:

— Едуин, как си?

— Добре — отговори гласът му отдалече.

— Въжето свърши — викна Ема с напрегнат глас.

— Зная, пусни го!

— Нищо подобно, няма да го пусна.

— Ема, казвам ти, пускай го! — викна повелително Едуин някъде от дълбочината. Въпреки съпротивата си Ема послуша и остана да се взира в тъмната дупка със свито сърце. Вътре изглеждаше ужасно.

Няколко минути по-късно се чу леко шумолене и Ема с облекчение видя русата глава на Едуин да се подава от дупката. Ризата и панталоните му бяха покрити с пръст, а лицето изцапано с кал.

— Какво намери вътре? — запита Ема с растящо любопитство.

— Една пещера, Ема. Една фантастична пещера! — възкликна Едуин с блеснали очи. — Виждаш ли, че имам право? Хайде, идвай, искам да ти я покажа. И няма нужда от въже. Трябва да се мине само един проход, за да се влезе в пещерата. — Докато обясняваше взе другите свещи. — Стой зад мен и си навеждай главата. Само в началото проходът е нисък.

Без да се замисли Едуин влезе в прохода и Ема го последва, примигвайки с очи, докато свикнат с тъмнината. Отначало бяха принудени почти да пълзят, но колкото навлизаха в прохода, толкова той се разширяваше, докато успяха да се изправят. Ема скоро видя оскъдния блясък на свещта, която Едуин бе оставил в пещерата. Няколко мига по-късно протегнатата ръка на момчето ѝ помогна да се измъкне от прохода в пещерата. Едуин веднага започна да пали още свещи и да ги нарежда на нещо като полица при входа на пещерата. Ема се оглеждаше с голям интерес. Намираха се в една обширна пещера с необикновена форма на обърнат конус. Няколко естествени образувания като полица се простираха върху грапавите стени. Бяха толкова изгладени, сякаш бе ги изваяла някаква неизвестна гигантска ръка. Имаше нещо в това място, което вдъхваше страхопочитание.

Вероятно причината бе в грандиозността на тази хилядагодишна пещера, древна, колкото и времето. Въздухът беше сух и по-скоро студен, и бе необикновено тихо. Ема бе обхваната от някакъв първичен ужас.

Едуин ѝ подаде една свещ, а другата задържа за себе си.

— Хайде да вървим да я проучим — предложи той. Едва направи няколко крачки и се препъна в нещо. Наведе свещта и погледна. Бяха остатъци от огън. — Господи! — възкликна. — Някой е открил тази пещера преди нас!

— Да, имаш право — съгласи се Ема като разглеждаше овъглените остатъци. — Виж там, Едуин, това не са ли стари съчки?

Едуин бързо се отправи към мястото, което бе посочила Ема.

— Напълно си права. А виж тук върху скалата има парче свещ. Хайде да видим дали няма да намерим още нещо. Ти се заеми с тази страна, а аз ще отида отгатык — предложи с израз на възторг момчето.

Ема напредваше с внимание като държеше свещта напред и изучаваше високите стени и пода. За нейно разочарование чак до дъното, което се мержелееше в далечината при оскъдната светлина на свещта, не се виждаше нищо. Пещерата бе празна. Точно щеше да се обърне, за да се върне при Едуин, когато трепкащата светлина на свещта освети една част от гладката стена. Стори ѝ се, че съзира нещо написано. Развълнувана се доближи със свещта. Наистина някой беше писал.

За момент Ема остана без дъх от удивление. Първата дума, която успя да разчете беше Елизабет, а по-надолу още Изабела и когато очите на Ема проследиха дългия списък от имена върху стената прочете: Лили, Бет, Бети, Бес, Елиза, Лиза. Отстрани на този списък имаше само една дума, издълбана с големи букви: Адам. Ема преглътна с усилие. Под името бе издълбано малко, прободено сърце, а в него инициалите А и Е.

Ема бе забила поглед в тези инициали. Обзе я ледено чувство, като си припомни медальона, открит във вещите на майка ѝ. „Не! Не майка ми и той!“

— Ема! Ема! Къде си?

Със свръхчовешко усилие Ема се съвзе и зачака Едуин, чиито стъпки ехтяха все по-близо. Трябваше да упражни усилия над себе си, за да каже спокойно:

— Тук съм, от тази страна.

— Какво намери? — попита Едуин, като застана до нея.

Без да проговори, Ема посочи написаното на стената. Едуин забеляза веднага името на баща си.

— Адам! — прочете на висок глас с въпросителен тон. — Виж ти, баща ми е намерил тази пещера още преди години, а виж тук, написани са всички производни на името Елизабет. Коя ли може да е тази Елизабет? — Ема не каза нищо, но на Едуин направи впечатление нейното мълчание. — Е, струва ми се, че не бих могъл да го запитам направо. Да продължим да изучаваме още.

Едуин бе изпълнен с ентузиазъм. Без да подозира смущението на Ема, я остави пред написаното върху стената, разстроена от ужасните подозрения.

— Ела тук, Ема, намерих още нещо — викна Едуин. Ема изпита желание да изтича навън от пещерата и с готовност застигна младежа в ъгъла, където бяха натрупани съчките. Едуин стискаше в ръка един плосък изгладен камък във формата на овал, около пет-шест сантиметра в диаметър. Подаде ѝ го като държеше високо свещта, за да го разгледа по-добре. — Виж, Ема, на камъка е нарисувано нещо, миниатюрния образ на жена, струва ми се, че е леля Оливия, не мислиш ли? Сигурен съм, че е тя!

Ема не отговори нищо, но помисли мрачно: „Не, не е Оливия, майка ми е!“

— Какво ще кажеш? Не ти ли се струва, че наистина е леля Оливия?

— Да — отговори Ема сухо.

Едуин пусна камъка в джоба си.

— Ще го запазя.

Ема потрепери и свещта се залюля в ръката ѝ.

— Но на теб ти е студено, Ема — възкликна Едуин, от който не бе убягнало потръпването на момичето. Прегърна я през раменете и Ема употреби всички сили, за да не се отдръпне от допира с него.

— Да, студено ми е, хайде да излизаме на слънце! — без да дочака отговор се измъкна от прегръдката му и се завтече към изхода на пещерата.

Скоро бе отново на открито. Вдъхна дълбоко свежия въздух с облекчение. Никога повече нямаше да влезе в пещерата. Никога

повече!

Няколко мига по-късно и Едуин се подаде от прохода и потърси с очи Ема. Чувствителен по природа, както винаги Едуин бе разбрал промяната в настроението на момичето. Приблужи се и я хвана внимателно за ръка.

— Нещо не е наред ли, Ема? — Момичето не отговори и извърна поглед. — Попитах те дали нещо не е наред, Ема — повтори Едуин.

— Не, нищо, просто ми беше студено вътре. Това е всичко!

Като разбра, че не може да се добере до нищо, Едуин се опита да изчисти панталоните си, изцапани с пръст и кал. Постави и инструментите в торбата. Ема седна на плоската скала. Като я поглеждаше Едуин се усмихна в себе си. Имаше благороден вид. Не, не благороден, по-скоро царствен. Сигурно бе от начина, по който държи изправени главата и гърба си.

Приблужи до нея като се опитваше да си придаде нехаен вид. Седна до нея и я погледна.

— Чувстваш ли се по-добре сега на слънце?

— Да, благодаря — отвърна Ема тихо, без дори да го погледне.

Едуин трепна. Изглеждаше така далечна. Даде си сметка, че това чувство стяга сърцето му, като го караше да изпитва страх, който не му бе познат преди.

Мозъкът на Ема работеше усилено. Бе се изолирала от всичко наоколо. Как е възможно майка ѝ, нейната така кротка и мила майка да е имала приятелство с Адам Феърли. Този ужасен човек. И после майка ѝ бе преминала по-голямата част от детството си в Рипън с братовчедка си Фреда. В този момент я прониза мисълта, че в края на краищата името Елизабет не е толкова необикновено, може би се отнасяше за някоя друга Елизабет, но пък камъка, намерен от Едуин. Може би наистина там бе изрисуван портрета на Оливия Вайнрайт? Нали и самата тя бе забелязала колко двете с майка ѝ си приличат. Спомни си и за медальона. И това не бе никакво решително доказателство. Колко имена започваха с буквата А. Всеки би могъл да го подари на майка ѝ. От момента, в който мисълта за приятелството между майка ѝ и Адам Феърли я бе поразила тя се стараеше да направи всичко, за да се убеди, че Елизабет от пещерата няма нищо общо с майка ѝ.

Скоро настроението ѝ се подобри. Погледна Едуин, който си почиваше, излегнат до краката ѝ. Бедният Едуин. Преди малко се бе държала лошо с него. На шега го потупа по рамото.

Едуин широко отвори очи и я погледна с опасение, страхувайки се, че ще я види все още разгневена, но като разбра, че настроението ѝ се е подобрило се усмихна лъчезарно.

— Гладна съм като вълк, а ти, Едуин?

— И аз също. Щастлив съм да те видя отново в добро настроение. — Скочи на крака, измъкна малкия си златен часовник и каза: — Тю, да се не види, Ема! Вече е четири и половина! Ще изтичам да взема кошничката с храната.

Ема избухна в смях, поклащайки глава и Едуин се спря сконфузен.

— Какво има? — попита той.

— О, да можеше да се видиш, Едуин Феърли! Станал си като коминочистач. Лицето ти е цялото в кал, погледни си и ръцете. А виж и моите — вдигна ръцете си, да ги покаже на Едуин, който се присъедини към смеха ѝ.

— Хайде, да видим кой ще стигне пръв при поточето долу! — възкликна Ема, скочи на крака и се спусна стремглаво по склона.

Едуин се затича след нея и я хвана здраво през кръста. Ема се опита да се измъкне от прегръдката му, но не успя и двете деца се затъркаляха по земята, заливайки се в смях. Прегърнати те се хлъзнаха по склона чак до брега на потока. Ема едва не падна в него. Здравата ръка на Едуин успя да я задържи.

— Гледай какво направи, Едуин Феърли! — оплака се Ема с престорен гняв. — Намокри ми цялата пола.

Едуин направи нетърпелив жест и махна косите си от челото.

— Извинявай, Ема. Само по края е мокра. Слънцето ще я изсуши за миг.

— Надявам се.

Ема се наведе над потока, за да си измие ръцете и Едуин я последва. Двете деца седнаха спокойно на брега на потока и разговаряха за разни неща. Едуин ѝ разказа с ентузиазъм за Кеймбридж и бъдещото си учение, като ѝ обясни подробности в какво се състои работата на адвокатите. От своя страна Ема разказа с гордост за Уинстън и колко е красив в моряшката си униформа.

— Два пъти си идва в къщи в отпуск — каза тя. — Баща ми сега е доволен. Изглежда, че се примири с отсъствието на Уинстън... — Скочи бързо и погледна небето. — Странно, но ми се стори, че ми капна капка дъжд.

Едуин вдигна глава.

— Но небето е чисто, има само няколко облака.

— Ще бъде добре да изтичаме до Феърли Хол — каза Ема бързо.

— О, не ставай глупава, най-много да падне летен дъжд. Ще престане за няколко минути.

Не бе завършил думите си, когато небето бе засенчено от черни, застрашителни облаци, наситени с влага, които бягаха бързо. Чу се тътена на далечен гръм.

— Тичай! — викна Едуин, хващайки Ема за ръка. — Времето тук е непредвидимо в тези проклети хълмове. Никога не се знае кога може да избухне буря.

Бързо започнаха да се изкачват по стръмнината към върха, докато започна проливен дъжд. Когато стигнаха до подножието на върха, дневната светлина бе почти изчезнала, бе настъпила тъмнина, само светкавиците блясваха и от време на време осветяваха скалите. Едуин и Ема бяха мокри до кости, а дрехите им прогизнали.

Едуин грабна торбата и сакото си и побутна Ема към входа на пещерата.

— Не мислиш ли, че ще е по-добре да се опитаме да дотичаме до Феърли Хол? — възрази Ема.

— Няма да успеем, Ема, виж небето, черно е като катран, започва истински ураган. Не разсъждавай, а да влизаме вътре, там ще бъдем на сухо и сигурно място.

Въпреки че упорито не искаше да се връща в пещерата, Ема трябваше да признае, че предложението на Едуин има смисъл. Нямаха друг избор. При подобно време хълмовете можеха да бъдат изключително опасни. Стискайки устни, Ема се провря в прохода.

Като стигнаха в пещерата Едуин изсуши лицето си с кърпа и пое командването в свои ръце с такава енергия, че Ема остана изненадана. Първото нещо, което направи, бе да запали една от свещите, които бяха оставили при предишното влизане до входа и отвори кошницата с храната.

— Тук има вестник — възкликна като се обърна към Ема. — Бях го взел да го чета, ако закъснееш, сега ще ни свърши добра работа. Накъсай го, докато аз отида да взема сухите клони да запалим огън. — Докато говореше заведе Ема в противоположната част на пещерата. — Ето, огъня ще запалим тук — нареди Едуин като посочи с крак избраното място. — Струва ми се, че тук е сухо и проветриво. Хайде, Ема, да не губим повече време. Вледених се, а съм сигурен, че и на теб ти е студено.

— Да, имаш право.

След малко пред тях гореше хубав огън. Треперейки Ема се опита да изсуши косите си и да изстиска колкото е възможно водата от дрехите си, които бяха буквално като накиснати.

Едуин също се доближи до огъня покашляйки. Ема го погледна загрижено.

— О, Едуин, надявам се, че няма да хванеш пневмония. Точно сега, когато едва се оправи след последното заболяване.

— И аз се надявам — отговори Едуин като продължаваше да кашля. След малко, когато кашлицата му премина, каза: — Мисля, че ще е добре да свалиш роклята си, Ема. Така ще можем да я проснем да се изсуши.

Ема го изгледа уплашено.

— Да си махна роклята? — повтори невярваща тя. — О, Едуин, не бих могла да го направя!

— Не ставай смешна, нали отдолу имаш риза и разни други дрехи.

— Да — промърмори Ема през зъби.

— Ами тогава прави каквото ти казвам! — настоя категорично Едуин. — И аз ще си махна ризата. Цялата е мокра. Ако останем така и двамата ще хванем пневмония.

— Сигурно имаш право — отговори Ема, все още изпълнена със съмнения. Обърна му гръб и започна нерешително да разкопчава роклята си.

— Хайде, подай ми я — нареди Едуин.

Без да се обръща, Ема подаде роклята. Реши, че се държи глупаво. В края на краищата носеше и широка риза, която я покриваше от главата до петите.

Набързо зърна Едуин, който разстилаше дрехата върху една скала. Имаше незаинтересован, безразличен вид, когато отново се доближи до огъня. Продължи да суши косите си. Едуин сякаш не обръщаше никакво внимание на неудобното положение. Взе кошницата с храната и се разположи до огъня.

— Добрата стара госпожа Търнар — възкликна с усмивка, докато ровеше в кошницата. — Тази жена мисли за всичко. Сложила е не само покривка и няколко салфетки, но и одеяло. Какво щастие. Така поне ще се затоплим — погледна Ема, но тържествуващият му израз изчезна незабавно. Момичето бе мокро до кости и водата се стичаше по ризата ѝ и образуваше малки локвички в краката ѝ. — Господи, Ема, мокра си като кокошка и трепериш като лист. Не ти ли е зле?

— Малко нещо, краката ми замръзнаха и ризата ми е цялата във вода като роклята. — Направи крачка към огъня и се опита да изстиска краищата на ризата, без да престава да трепери.

Едуин се изправи и погледна панталоните си.

— Страхувам се, че и моите панталони са в същото положение — направи гримаса и се приближи до Ема. — Няма смисъл! — възкликна след малко. Краката му се вледениха и кашлицата започна отново да раздира гърдите му. — Струва ми се, че има една-единствена възможност, Ема. Трябва да си сваля панталоните, а ти мократа риза...

— Да се разсъблечем напълно? — извика уплашено Ема. — Но, Едуин, не мога.

Едуин повдигна рамене и се засмя покровителствено.

— Е, добре, направи както предпочиташ, госпожице Харт. Аз обаче реших да се съблека и да си изсуша панталоните. Нямам намерение заради някаква фалшива свенливост да се разболявам.

Ема го стрелна с очи.

— Мисля, че ще е много нелюбезно от твоя страна, Едуин — отговори тя строго. — Няма да бъде много... много достойно.

Едуин изглеждаше наскърбен.

— Не желая да те засягам, Ема, повярвай. — Поспря замислен и в този момент погледът му падна върху голямото шотландско одеяло. — Имам идея! — възкликна тържествуващо. — Ще се увия с одеялото. Ще видиш, че ще ме покрие целия. Съжалявам, Ема, но няма друга възможност.

С лице, което не изразяваше чувствата ѝ, Ема сложи дърва в огъня и се сгуши като продължаваше да изцежда ризата си. Въпреки че буквално се бе вледенила, твърдо бе решила да не я маха. Миг покъсно Едуин отново бе до огъня, постави обувките си да се сушат. Ема гледаше надолу от страх да не срещне погледа му. Като видя смешното в ситуацията Едуин се разкикоти.

— Виж, Ема, съвсем прилично изглеждам. Самото благоприличие, уверявам те.

Бавно, съпротивлявайки се на себе си, Ема вдигна глава и не успя да потисне усмивката си. Едуин бе увил одеялото около кръста си и само голите му глезени се виждаха.

— Наистина, прилича малко на килт^[1] — добави облекчена — и си съвсем прилично облечен, няма какво да се каже.

Едуин се излегна до нея и пипна края на ризата ѝ.

— Държиш се като глупчо. Непременно ще настинеш, Ема, не виждаш ли, че си вир-вода.

Изведнъж лицето му просветна.

— Виж тук, Ема, завий се с покривката — скочи на крака и я разгъна в цялата ѝ ширина. — Виждаш, че е напълно достатъчна — за да ѝ покаже я уви около себе си. Подаде ѝ я. — Хайде, глупаче — продължи с по-любезен тон, като я дърпаше за ръката да стане. — Иди в дъното на тъмно и направи каквото ти казвам. — Чувствайки смисъла на нейното колебание, продължи още по-ласкаво и любезно: — Моля те, повярвай ми, че нямам никакви скрити намерения по отношение на теб. Ще бъда един истински джентълмен! Докато се преобличаш, ще приготвя да хапнем. — Едуин я видя да изчезва в тъмното и помисли: „Колко е нежна и хубава, тя е най-добрата ми приятелка. Желая ѝ само добро“, но в момента и през ум не му мина, че я обичаше.

Междувременно свещите върху каменната полица в ъгъла бяха почти изгаснали и Едуин извади нови две от торбата, доволен, че е предвидил да вземе повече. Бе наредил храната върху една от кърпите, когато Ема се завърна до огъня и постави обувките си до неговите.

От Едуин не убягнаха боязливите, почти целомъдрени движения на Ема. Бе се увила в покривката като с индийско сари и държеше ръцете си кръстосано пред гърдите. Тъканта подчертаваше гъвкавото ѝ тяло, покривайки го почти изцяло. Едуин остана като захласнат.

Покривката я закриваше до под колената. Виждаха се източените прасци и тънките глезени. Никога не бе си представял, че краката ѝ са толкова хубави и грациозни. Непрекъснато притискайки покривката към себе си, Ема седна и го погледна плахо.

— Не се ли чувстваш сега по-добре? — я попита Едуин, малко незаинтересовано в стремежа си да превъзмогне плахостта ѝ.

— Да, така е — прошепна Ема изнервена. После се усмихна с половин уста при вида на храната върху салфетката. — Гладна съм — обяви вече с нормален тон.

— И аз съм гладен.

— Свети Боже, готвачката е надминала себе си! — възкликна Ема като видя изобилието на вкусни сандвичи. — Сигурно мисли, че имаш ненаситен апетит, „кожа и кости“! — заключи тя, като използваше прякора, който бе дала на брат му Джералд.

— Ами и ти знаеш каква е готвачката, непрекъснато се рови в пепелта като квачка наоколо ми. Казва, че трябва да раста — показва храната пред себе си. — Хайде, Ема, избирай и почвай!

Двете деца се нахвърлиха лакомо на храната, като разделиха и чашата вино от френско грозде, която Едуин непрекъснато допълваше, без да спре да разказва разни весели истории. Полека-лека смущението на Ема се разсея. Изглеждаше, че Едуин не обръща внимание на това, че е полуоблечена. Всъщност момчето, за да не я смущава, се правеше, че не забелязва. След като приключиха храненето, опънаха крака към огъня, за да се постопят още. Без да поглежда приятеля си, Ема попита:

— Какво мислиш за написаното върху стената? Мислиш ли, че баща ти е написал тези имена там?

Едуин потвърди, без да се замисля.

— Да, дори се сецам за коя жена става дума. Мисля, че отгатнах. — Очите му блестяха на светлината на свещите. Ема затаи дъх, докато чакаше Едуин да продължи: — Дойде ми на ум, че вероятно е сестрата на лорд Сидни. Казваше се Елизабет. Баща ми и младите Сидни са израснали практически заедно. Сигурен съм, че децата са играли по тези места. Тя почина преди десет години в Индия, където съпругът ѝ бе дипломат. Чувал съм баща ми да говори за нея с най-дълбоко чувство. Беше кажи-речи на неговата възраст. Да, колкото повече мисля, толкова повече се убеждавам, че е тя.

Ема бе толкова успокоена и възбудена същевременно от това разкритие, че бурята, която се бе разразила в съзнанието ѝ изведнъж се уталожил и стегнатите ѝ от вътрешно напрежение мускули се отпуснаха. Колко глупава беше да се хване на подобно заключение за майка си и Адам. Без съмнение Едуин имаше право. Той винаги бе прав.

— Да, точно така трябва да е! — възкликна засмяно Ема. След кратка пауза продължи: — Бих желала да знам колко е часа.

Едуин взе часовника от самото си и каза:

— Вече стана шест. — Изглежда я уплашено. — Баща ти сигурно те чака, Ема.

Момичето поклати глава.

— Не, той знае, че готвачката ме бе помолила да се завърна във Феърли Хол днес след обед, за да ѝ помагам да приготвим мармалад. Трябваше да ме чака към пет и половина.

— О, Боже! Тогава тя ще се тревожи за теб — възкликна Едуин.

— Вероятно ще си помисли, че съм все още в къщи, заради бурята — му обясни Ема. — По-скоро ще се тревожи за теб, Едуин.

— Да, сигурно ще е така. Но може би ще си помисли, че съм прескочил до градчето, по-близко е от Феърли Хол — въздъхна. — О, въобще не можем да направим нищо сега.

— Мислиш ли, че е спряло да вали, Едуин?

Едуин кръстоса крака и каза:

— Добре знаеш, че тези бури понякога траят с часове, Ема.

Няколко минути децата седяха притихнали, треперейки от студ. Температурата забележимо се бе понижила, а огънят бе започнал да отслабва. Едуин хвърли едно дърво и каза:

— Запасът от дърва се свършва, трябва да внимаваме да не пилеем последните парчета. — Прихвана я през раменете и я притегли към себе си да я стопли с тялото си. Ема го погледна с широко отворени очи.

— Няма да останем затворени още дълго тук, нали? — попита с разтреперан глас.

Едуин ѝ се усмихна ободрително, докато я гледаше нежно.

— Разбира се, че не. Не бъди глупава — отговори с пресилена веселост в намерението си да я успокои. — Хайде, не трепери, не се страхувай, аз ще те пазя, Ема. Виж, щом като дрехите ни произсъхнат

малко, ще се облечем и ще излезем навън. Ако е необходимо, ще приемем предизвикателството на бурята, не можем да се приберем много късно.

— Добре, Едуин — съгласи се Ема, сгушвайки се до него.

Едуин прегърна Ема и с другата си ръка и започна да я разтрива енергично, за да я стопли.

Всичко започна съвсем невинно за Едуин. Постепенно енергичният масаж се превърна в галене все по-деликатно и нежно върху раменете, по врата, по лицето на Ема. Момичето не се отдръпна. Само когато ръката на Едуин докосна без да иска гърдите ѝ, Ема примигна, отскочи назад, поглеждайки го уплашена. Смутена тя се откъсна от прегръдката му и се отстрани от него.

— Извинявай, Ема, не го направих нарочно, наистина. Ела тук, ще изстинеш далече от огъня — каза загрижен за нея и ядосан на себе си.

— Добре съм си тук, благодаря — отговори Ема хладно и отчуждено.

Последва дълго мълчание, наситено с напрежение. Ема бе забила поглед в огъня, като се мъчеше да спре треперенето, което я бе обхванало. Бе доволна, че приятелят ѝ не забелязва колко ѝ е студено. Едуин бе облегал глава върху коленете си и гледаше разсеяно. Точно в този момент едно дърво се разпали и очите на Едуин се разшириха от изненада. В закъснелия блясък на пламъците фигурата на Ема изпъкна в цялата си красота. До момента Едуин не си бе дал сметка колко тънък е платът, който я покрива и колко точно очертава изящните ѝ форми. Докато я гледаше втренчено през тялото му премина тръпка на желание.

Не бе за първи път Едуин да изпитва сексуално вълнение. Като голяма част от момчетата на неговата възраст това не му бе чуждо. Но никога не бе разтърсван така бурно от влечение към момиче. Никога досега. Едуин бе победен от силата на емоциите. Дъхът му секна, гърлото му се сви. След миг успя да отклони поглед от привлекателната фигура на Ема и да се съсредоточи върху очертаванията на скалите пред него. Имаше желание да потисне вълнението, което пулсираше във вените му. Ема първа наруши мълчанието. С плах глас каза:

— Едуин, студено ми е. — Момчето се обърна веднага и я видя, че се бе свила на топка, прегърнала коленете си, да се предпази от студа.

— Искаш ли да дойда до теб, да те затопля малко, Ема? — попита тихо от страх да не бъде отблъснат.

За най-голяма негова изненада Ема прошепна:

— Да, за Бога! — погледна го плахо през гъстите си мигли и добави: — Съжалявам, ако преди малко съм те засегнала, Едуин.

Без да отговори Едуин отиде при нея, обви я с ръце и нежно я постави да легне върху сухата трева в ъгъла. Покри нежното ѝ треперещо тяло със своето, за да я стопли.

— Това е единственият начин да се стоплим — ѝ каза. Тя се сгуши в него.

— Да, зная — прошепна тихо.

— Виж как сенките танцуват върху стените — показа Едуин, — какви странни форми приемат. Животни, дървета, планини.

Ема се усмихна, следвайки погледа му. Удивително, като по чудо пещерата се бе преобразила пред очите им. Тя не бе вече тъжното и мрачно място от преди малко, свързано със спомена за майка ѝ и Адам Феърли. Пещерата се бе превърнала във вълшебно място, тяхната голяма тайна, нейната и на Едуин.

Едуин започна отново да разтрива ръцете и раменете ѝ и не трябваше много, за да се превърне допира в милувка. Ема го гледаше с изумрудените си блестящи очи, а в отворените ѝ устни блестяха белите ѝ зъби. Едуин протегна ръка и отмести от лицето ѝ гъстите коси. После полака-лека пръстите му нежно започнаха да галят страните и бялата ѝ шия, така уязвими и блестящи.

— Колко си красива, Ема — каза глухо той — моля те, остави ме да те целуна, само един път.

Ема не отговори, но продължаваше да го наблюдава с толкова любов и невинност, че Едуин се развълнува още повече. Наведе се над нея и я погали нежно с устни. Устните на Ема бяха сладки и предизвикателни. Нежната целувка не бе достатъчна за Едуин Феърли. Целуна я още и още с растяща жар, без да ѝ даде възможност да се противи. Ема изглеждаше смутена и преди да може да се съвземе Едуин започна да гали копринената ѝ кожа под покривката.

Изчервявайки се Ема се опита да се отдръпне, но Едуин я държеше здраво в прегръдките си.

— Обичам те, Ема — прошепна ѝ тихо в ухото.

— Не е правилно да седим заедно така — прошепушна тя, треперейки от страх.

— Тихо, мъничката ми Ема — каза Едуин спокойно. — Няма да ти направя нищо забранено. Искам да те чувствам само близко до себе си. Няма да ти сторя зло. Не може да се прави нищо лошо на същество, което е обичано повече от всичко на света.

Тези думи изпълниха с радост сърцето на Ема. Тя се сгуши още по-близо в прегръдката му и опря страната си до лицето му, онова чувствително лице, което тя добре познаваше.

— Наистина ли ме обичаш, Едуин? — го попита с нежност.

— О, да, Ема! Да знаеш само колко много те обичам! Ти обичаш ли ме?

— Да, Едуин, о, да!

Ема въздъхна, усещайки ръцете, които леко и бързо пробягваха по тялото ѝ, милвайки го, докосвайки го, чувствайки всяка част от него.

Изведнъж пръстите му докоснаха най-интимната ѝ тайна част. Настоятелни, но леки като перце. Отначало Ема не си даде сметка за това, което се случваше, а после нямаше нито сили, нито желание то да свърши. Обхваната от неочаквана вълна на неизпитани дотогава вълшебни чувства я караше да трепти като струна цялата, от главата до пръстите на краката, сърцето ѝ биеше лудо. Устните ѝ, ръцете ѝ, цялото ѝ тяло го обгръщаше и го привличаше към него, докато не се почувства едно цяло с Едуин. Чувство на отдаденост я обзе, докато той продължаваше да я вълнува с милувките си.

Едуин се вгледа в лицето ѝ, очите на Ема бяха затворени и трепкаха. С леки, внимателни движения отмахна плата, който все още закриваше част от тялото на Ема. Тя не се мръдна и остана неподвижна, загледана в голото тяло над нея. Едуин Феърли не е вече едно момче, си каза с изненада и страх, при вида на неговата мъжественост.

После със сила и нежност Едуин помогна на Ема да превъзмогне ужаса и съпротивата си. И двамата бяха девствени. Това бе първата им любов. Желанието на Едуин избухна неконтролирано и необуздало,

именно това чувство му помогна с необикновената си нежност да преодолее неопитността си. Само за миг Ема се вдърви и Едуин почувства, че през тялото ѝ преминава тръпка, но и тогава инстинкта продължи да го води, така че скоро Ема отговори на своя приятел. Тя се понесе на гребена на чудната вълна на екстаза. Притиснати един към друг се движеха в пълна хармония, излъчващи топлина телата им, млади и горещи се затоплиха. За миг Ема повярва, че се разтапя под тялото на Едуин, че става частица от него, че става той, вече бяха една-единствена личност, обединени от екстаза. Едуин почувства такава радост, че сякаш умираше. Докато проникваше нежно и бурно в най-интимните и тайни дълбини на Ема, Едуин не си даде сметка, че бе викал името ѝ, че бе я заклевал да не го изоставя никога.

---

[1] пола на шотландски планинец или войник от шотландски полк. — Б.р. ↑

24.

Няколко часа по-късно свирепата буря се успокои изведнъж, както бе избухнала и една спокойна тайнственост завладя въздуха.

Небето, освободено от облаци, изглеждаше като безцветно, непроницаемо в своята черна прозрачност. Сребърният диск на пълната луна осветяваше със студена светлина хълмовете и скалните процепи, разкривайки пораженията, които природата бе претърпяла.

Гръмотевиците бяха оставили следите си навсякъде, събаряйки дървета, изгаряйки и сеейки разрушения. Дори градчето не бе пощадено. Керемиди бяха отнесени от урагана, прозорци бяха избити от напора на вятъра, а една къща бе почти изцяло разрушена. Един от големите готически прозорци на черквата във Феърли бе направен на хиляди парчета. Подът на храма бе покрит с безброй късчета цветно стъкло. Горе от върховете на Рамзден Крагс се спускаха потоци гъста и тинеста вода. Едуин пръв се измъкна навън от подслона и подаде ръка на Ема, за да го последва. Едва излезли на открито, те възкликнаха сломени от сцената, която се разкри пред очите им.

— Бяхме наистина щастливи да намерим пещерата навреме! — каза Едуин развълнувано. — Даваш ли си сметка, че сега можехме да сме мъртви, ако бяхме останали навън? Дори ако се бяхме опазили от гръмотевиците щеше да ни удави и повлече водната стихия.

Ема потвърди потръпвайки.

— Мисля, че ще бъде добре да побързаме да се върнем във Феърли Хол — се реши най-после да каже, след дълго и тягостно мълчание. — Очите на готвачката ще се изгледат да те чака.

— Да, имаш право, трябва да тръгнем незабавно — съгласи се Едуин. — Да благодарим на Бога, че луната е пълна тази нощ. Така ще виждаме поне къде стъпваме. — Понечи да тръгне, но Ема го дръпна за ръката.

— А какво ще правим с входа на пещерата? — каза и посочи с глава отвора на прохода.

Едуин се огледа наоколо и забеляза няколко откъртени клони, които бяха подходящи за целта.

— Намерих! — възкликна тържествуващо. — Ще използваме тези клони, за да го покрием. Като се върнем след няколко дни ще затворим входа по-солидно. Преплете клоните пред входа на прохода и те го закриха.

Двамата тръгнаха решително в направление към Рамзден Гил. Няколко пъти Ема се подхлъзна и падна, но всеки път Едуин бе готов да я подкрепи и да ѝ помогне да стъпи на крака, докато не стигнаха извитата пътечка, която водеше към теснината. За тяхна най-голяма покруса я намериха практически залята от тъмна, кална вода, в която плуваха трупове на птици, зайци и агнета, заедно с други отломъци, унищожени и запратени от бурята и вятъра в тези води. Ема изстина и зарови лицето си в рамото на Едуин.

Притискайки я до себе си покровителствено, младежът каза:

— Трябваше да се сетя, че теснината е залята с вода. Трябва да се върнем обратно, да заобиколим и да стигнем до Феърли Хол от другата страна.

— Не е ли опасно? — промълви Ема.

— Не се страхувай, Ема! Аз ще се грижа за теб. Вече ти казах. С мен ще бъдеш винаги сигурна. Няма да разреша на никого да ти стори зло! Никога!

Притисна я силно, за да успокои тръпката ѝ, после я хвана за ръка и я поведе обратно по пътеката, по която бяха дошли. По Божия воля изминаха обратния път, като се подхлъзваха, падаха, ставаха, докато стигнат до пътеката от обратната страна на хълма. Въпреки че частично бе задръстена от камъни, паднали клони, превърната до голяма степен в тиня, тя бе много по-проходима от теснината. Най-после стигнаха до равно и започнаха да тичат, като се държаха за ръка. Спираха се само когато трябваше да заобиколят някое паднало дърво. Най-после пред тях изникна входа на Феърли Хол, много по-скоро, отколкото бяха очаквали. Една от големите железни врати бе измъкната от пантите и висеше. Докато преминаваха входната алея децата разбраха, че и тук бурята не е била по-малко жестока. Цветните лехи бяха опустошени, някои от храстите изкоренени.

С покруса Едуин видя, че един от големите дъбове бе ударен от гръм и разцепен на две, сякаш от божествен гняв, който се бе ожесточил срещу символа на постоянството във времето. Едуин се спря, прегърна Ема и след като отмести влажните ѝ коси от лицето ѝ я

загледа жадно. Наведе се и я целуна по устата с дълбоко чувство, примесено с нежност. И двамата останаха притиснати дълго, докато Едуин каза:

— Обичам те, Ема, нали и ти ме обичаш?

Изумрудените очи на Ема, подобни на котешки, се впиха в лицето на Едуин, одухотворено от затаени чувства. В очите ѝ имаше тъга и странно безсилие.

— Да, обичам те — му отговори тихо.

Едуин погали лицето ѝ.

— Тогава ще дойдеш ли с мен в пещерата на Покрива на света, когато времето се подобри?

Ема не отговори. До този момент не бе дори помислил за възможността тя да откаже. При тази мисъл почувства страх.

— Моля те, моля те, Ема, кажи ми „да“!

Ема остана безмълвна. Но това, което прочете в очите му накара сърцето ѝ да подскочи от радост. Очите му преливаха от любов към нея. В тях Ема видя и тази искрица страх. Точно тогава тя със сигурност разбра, че Едуин Феърли я обича истински, че любовта за него не е само думи. И тя го обичаше. Бе частица от него. Не можеше повече да понася мъката, завладяла тези красиви сини очи.

— Да, Едуин, ще дойда с теб в нашата пещера! — усмихна се още един път и лицето ѝ засия, като огряно от слънчев лъч.

С облекчение Едуин я хвана за ръка.

— О, Ема, моя сладка Ема, ти си всичко за мен!

Останаха дълго прегърнати и после със съжаление се откъснаха един от друг. Всеки от тях търсеше в очите на другия потвърждение за любов. Едуин взе Ема за ръка и я поведе към къщата. Бе сигурен в себе си и не го интересуваше какво ги очаква. Практичният дух на Ема, обаче ѝ подсказваше, че не им предстои сърдечно посрещане.

Зад ъгъла на големия двор, когато стигнаха конюшните, видяха, че вратата на кухнята е отворена. Масивният профил на госпожа Търнар се очертаваше застрашително в светлия конус, който блестеше върху паважа. Без да проговори, Ема пусна ръката на Едуин и забави стъпките си.

Дълбоко успокоена, като видя момчето да се завръща здраво и невредимо, госпожа Търнар го посрещна. Набраното напрежение от

дългите часове на очакване се проявиха в изблик на гняв. С кънтящ глас и очи, които сякаш хвърляха светкавици тя извика:

— Господарю Едуин, къде се дянахте. Толкова много ме изплашихте! Давате ли си сметка, че вече е десет часа? Помислих, че сте се загубили на хълмовете, а този ужасен, опустошителен ураган ви е погубил. Точно така, мъртъв и смазан! — поклати енергично глава и го погледна сърдита. — Господарю Едуин, имате щастие, че господарят не е тук, а Джералд е в Брадфорд, иначе щяхте да видите! И щеше да е заслужено, аз ви го казвам! На два пъти пращам Том да ви търси с фенера. — Готвачката въздъхна дълбоко, издувайки широките си гърди. — Хайде, момче, не стой като закован! Влизай вътре в кухнята, веднага! — обърна му гръб и се запъти навътре, последвана покорно от Едуин.

Не бе изобщо усетила, че Ема е там. Тя се бе спряла в очакване на тъмно. Преди да влезе в кухнята Едуин се обърна и я извика тихо:

— Хайде идвай, Ема, всичко е наред! Аз ще имам грижата за госпожа Търнар.

— Сложих вода да се топли за банята — каза готвачката вече в кухнята като гледаше с неодобрение изкаляните дрехи на Едуин. — Ако знаехте на какво сте заприличали, господарю Едуин — промърмори, — сякаш часове сте се търкаляли в калта.

В този момент добрата жена видя Ема да се спуска тихо по стълбата и остана стресната, буквално с отворена уста.

— Тю, момичето ми, ти пък откъде се взе? Мислех, че поне ти си на сигурно вкъщи с баща си. Не бях и помислила, че и ти се мотаеш в това вълчо време!

Ема не отговори нищо. За миг, занемяла, госпожа Търнар загледа двете деца, после възкликна решително:

— Хайде, момиче, говори! Искам да знам какво правиш в този час наоколо, заедно с господаря Едуин! — гледаше я изпитателно и потропваше нетърпеливо с крак по пода.

Преди Ема да отговори Едуин пристъпи напред и се намеси със спокоен глас:

— Срецнах Ема на хълмовете докато започваше да бушува урагана, госпожо Търнар. Идваше насам, за да ви помогне за консервите. Отначало се опитахме да тичаме, после самият аз реших, че е доста опасно. Намерихме подходящ подслон в Рамзден Крагс и

дочакахме урагана да премине — направи пауза и изгледа готвачката спокойно и авторитетно. — И сега бе трудно да се върнем, въпреки че не вали — заключи със заразителна усмивка.

— Приличате ми на мокри кокошки. Не, на две удавени мишки в канала — викна готвачката, като вдигна очи към небето. — Щастливи сме, че Мъргатройт е в Шипли. Нямахте да бъдете доволен от цялата тази бъркотия, която настъпи тук, когато разбрахме, че ви няма тук, господарю Едуин, вярвайте ми.

— Аз не съм изчезнал, госпожо Търнар — отговори Едуин с любезен, но твърд глас. — Просто бях блокиран от хълмовете и не по моя вина.

— Тъй, тъй, вярно е това, което казвате — промърмори готвачката. После изгледа и двамата. — Вижте, изцапахте чистия под. Хайде, господарю Едуин, веднага горе и в банята! Не бива отново да хванете пневмония! И си свалете калните ботуши преди да се качите — предупреди го навъсено, но и с топлота в гласа.

Тук госпожа Търнар се обърна към Ани, която бе присъствала с отворена уста на цялата сцена.

— Бягай веднага в пералната и пренеси две кофи топла вода за банята на господаря Едуин. Като свършиш, пренеси и две за Ема. — Като се обърна към Ема продължи: — И ти имаш нужда от една хубава топла баня, за да не се разболееш.

Ема отговори:

— Добре, госпожо Търнар — и се отправи към стаичката, където се къпеше прислугата.

Стигнал на върха на стълбата Едуин събу ботушите си и викна:

— Наистина съжалявам, госпожо Търнар, че ви създадох такова главоболие, не го направих нарочно, повярвайте!

— Да, да, знам, господарю Едуин. Като се изкъпете, веднага си лягайте. Вечерята ще Ви изпратя горе. Още е топла на огъня.

— Благодаря, госпожо Търнар — момчето излезе, докато готвачката остана замислена, загледана след него. С въздишка се стовари на стола. Лицето ѝ бе загрижено. От известно време бе забелязала двете деца да си шушукат и да се смеят заедно по ъглите, когато мислеха, че никой не ги вижда. Бе ги виждала заедно и в градината, много често, а това не бе на добро. Господарят Едуин не бе

като Джералд, сигурно това, което бе разказал е самата истина, никога до сега не е лъгал.

Въпреки всичко едно малко съмнение започна да гложди мисълта й. Не е добре слуги и господари да се месят, — промърмори на себе си. Прекрачва границите на своята класа, ето това правеше Ема, а това не е на добре. Ще породи много мъки. Изведнъж госпожа Търнар пребледня, когато спомените, поизтрити от времето, оживяха в паметта й. Не отново. Не, Господи! Не можеш да позволиш да се случи отново!

25.

Ема прекоси двора и хвана пътечката, която води към розовата градина. Носеше кошничка и ножица. Лорд и лейди Сидни бяха поканени на обед и готвачката я бе изпратила да отреже няколко пъпки за вазите в столовата и салона. Ема обожаваше цветята и особено розите. Розовата градина бе онзи ъгъл във Феърли Хол, който тя предпочиташе най-много.

Градината бе оградена от четирите страни от стари едновременни каменни стени, покрити изцяло с пълзящи растения. С тях бяха покрити и двете столетни дървета в отдалечения край на градината. Около стените се простираха живи плетове от цъфнали рози, грижливо подредени по размерите на цветовете или според продължителността на цъфтежа. Бе направен и старателен подбор на растенията, така че цветовете им преминаваха от яркочервено до бледорозово. Тук-там бяха прекъснати от храсти с бели и жълти пъпки, които изпъкваха на избуялата зелена маса на листата.

В сияйното спокойствие на топла августовска утрин красотата на градината се стори съвършена на Ема. Тя се спря в нямо възхищение пред тази красота. Слънцето блестеше високо в синьото небе, чистият въздух бе наситен с аромата на цветята. Не се помръдваше нито един лист. Единственият шум бе пърхането на крилата на някое самотно птиче, което лети в прозрачния въздух.

Съгласно обичая да не се режат рози от централните алеи Ема се отправи уверено към по-отдалечените алеи, близо до стената. Бе много горещо по слънчевите пътечки и Ема бе щастлива, когато се спря на свежата сянка под дърветата. Наведе се и започна да реже стъблата, като преминаваше от растение на растение, като избираше внимателно пъпките и гледаше да не повреди растенията.

Ема се усмихна на себе си, докато работеше. Едуин се бе върнал във Феърли Хол предишната вечер, заедно с господаря, който винаги идваше в Йоркшир при откриване на лова. Последните две седмици Едуин бе прекарал при леля си Оливия Вайнрайт. На Ема те се сториха като две години. Феърли Хол бе винаги толкова тъжно място, дори и в

най-хубавия сезон. В присъствието на Джералд, който бе останал сам, къщата се бе превърнала в потискащо място, но най-после Едуин се бе завърнал и всичко щеше да бъде различно. Бяха й липсвали усмивките му, нежностите и обожанието му и най-вече разходките по хълмовете, които необезпокоявани от никого правеха целия юни и юли.

Едуин се бе завърнал и самотата на Ема бе изчезнала като с магия. Рано тази сутрин, когато се бяха срещнали случайно по коридорите Едуин й бе прошепнал да го чака в градината с розите, преди обичайната езда. Ема гореше от желание да го види. Кошничката в ръката й бе препълнена с рози и готвачката сигурно вече се питаше къде може да е. Миг по-късно Ема чу скърцането на стъпки по чакъла. Вдигна очи и сърцето й заби лудо, почувства се щастлива.

Едуин вървеше с гъвкава походка по пътеката, размахвайки камшика си. Изглеждаше по-висок, по-плещест и по-зрял от когато и да е. „Колко е хубав“, помисли Ема със свито сърце.

Лицето на Едуин се озари при вида на момичето и забърза. Хвана я за ръка и я поведе към един ъгъл далеч от очите на другите. Прегърна я и я целуна горещо.

— Липсваше ми, Ема! — възкликна с жар. — Едвам дочаках да се върна при теб! А аз липсвах ли ти?

— О, да, Едуин, много! Бях толкова самотна без теб. Не ти ли беше приятна ваканцията тогава?

Едуин се засмя и направи гримаса:

— В известен смисъл, да, но леля Оливия винаги имаше хиляди гости, които идваха и си отиваха. Даде и два бала, от които с удоволствие бих се отказал. Тези глупачки, навлизащи в светския живот ме нервират. — Като видя израза на сякаш нараненото от думите му лице на Ема, продължи: — Хиляди пъти предпочитам да съм с теб, сладка ми Ема, и ти го знаеш добре, но хайде да седнем там под дървото на сянка. — Взе кошничката с цветята и когато седнаха близо един до друг каза: — Ще се видим ли на Покрива на света в неделя след обед?

Ема го погледна продължително и с очи сякаш изписа това лице, което й бе толкова скъпо, но не каза нищо.

Едуин й се усмихна с обич.

— Изглеждаш ми много угрижена. Да не кажеш, че отношенията между нас са се променили, не ме ли обичаш повече?

— Разбира се, че те обичам! — възкликна Ема. — Едуин... — думите ѝ замряха на гърлото.

Едуин я прегърна през рамо с нежност.

— Но тогава, ако е така, защо не ми кажеш веднага „да“?

— Едуин, очаквам дете! — каза Ема на един дъх, не намирайки думи да му го съобщи по-деликатно и да се освободи час по-скоро от големия товар, който я измъчва. Изговаряйки всичко това тя го наблюдаваше внимателно, като стискаше ръцете си, за да не се види, че треперят. В мъчителните мигове на тишина, които последваха върху сърцето на Ема сякаш падна оловна покривка. На момичето не убягна израза на недоверие, изписан върху лицето, както и порива да се отдели от нея. Непроницаема маска вкамени лицето му.

— Боже мой! — успя да каже Едуин, блед като мъртвец. Имаше вид, сякаш му бяха нанесли ужасен удар в стомаха. Напразно се опита да потисне треперенето, което го разтърсваше, но успя да каже: — Абсолютно сигурна ли си?

Ема прехапа устни, като се опитваше да оцени реакцията на младежа.

— Да, Едуин, сигурна съм.

— Господи, проклятие! — възкликна той, забравил добрите маниери. Видът му издаваше отчаяние като че ли къщата се е стоварила на главата му. Очите му бяха разширени от ужас. Без да погледне Ема в очите каза: — Баща ми ще ме убие!

Ема му хвърли съчувствен поглед.

— Да, но ако не го направи той, то моят сигурно ще го направи! — каза глухо.

— О, Боже, Ема, какво ще правиш? — попита.

— Не искаш ли да кажеш, какво ще правим, Едуин? — попита Ема и едно чувство на тревога стисна гърлото ѝ. Дори и за миг не бе очаквала подобна реакция от него. Знаеше, че щеше да бъде смутен, дори разстроен от новината, както и самата тя беше, но не беше и помисляла, че щеше да се отнесе така, да прехвърли цялата отговорност само върху нея.

— Разбира се, че това мислех да кажа — прекъсна я Едуин нетърпеливо, — но съвсем ли си сигурна, Ема? Може би е само... само... закъснение, лъжлива тревога?

— Не, Едуин, сигурна съм.

Едуин мълчеше, в главата му беше бъркотия. Никога не бе мислил за такъв изход, макар че не бе трудно да се предвиди. Голямото им чувство можеше да доведе до подобни последици.

Ема първа наруши мълчанието:

— Моля те, Едуин, кажи нещо! Помогни! Толкова ме бе страх, докато те нямаше, не знаех какво да правя! Не можех да говоря с никой. Беше ужасно за мен да чакам да се върнеш във Феърли!

Няколко дълги минути Едуин остана потънал в мислите си и когато се реши да говори той почти шепнеше:

— Чуй, Ема, има доктори... доктори, които оправят такива работи в първите месеци на бременност. Достатъчно е да има малко пари. Може би... може би ще намерим някой, готов да се заеме. Може би в Лийдс или Брадфорд. Бих могъл да продам часовника си.

Ема бе смазана, думите на Едуин пронизаха сърцето ѝ като с юмруци.

— Да отида при някоя акушерка! — възкликна бясна. — При някой шарлатанин, който ще ме накълца с ножа си и може да ме убие! Това ли ми предлагаш, Едуин? — очите ѝ бяха студени и отчуждени. Не можеше да повярва, че точно нейният Едуин бе могъл да произнесе тези думи.

— Но, Ема, какво друго бих могъл да кажа! Истинска катастрофа е! Не можеш да родиш това дете!

Погледна я продължително, неспособен да въведе ред в мислите си. Единственото достойно нещо щеше да бъде да се оженят. Можеха да избягат заедно в Гретна Грийн в Шотландия. Бе чел, че някои двойки се бяха оженили там. Бракът бе легален, ако младоженците преди това са пребивавали двадесетина дни. Отвори уста, за да огласи мислите си, но спря. Ами после? Мисълта за гнева на баща му го парализираше. Сигурно баща му нямаше да го убие. Щеше да направи нещо по-лошо. Да го лиши от наследство, да го остави без нищо. В този момент Едуин си спомни за Кеймбридж и за бъдещето си на адвокат. Не можеше да се нагърби точно сега със семейство на неговата възраст! В най-възловия момент на съществуването му. А Ема бе толкова хубава! Повече от прекрасна! Колкото до това, нямаше съмнение. Може би с подходящи дрехи... Няколко урока по дикция... Едно измислено родово дърво, такива неща бяха възможни и един добър възпитател можеха да направят чудеса. Може би имаше начин да

се разреши проблема. Не, няма! Няма да стане, му подсказваше един глас в сърцето. Щеше да бъде разорен, съсипан. Погледът на Едуин се впи в лицето на Ема с пресметлива студенина и за миг красотата ѝ сякаш помръкна. В края на краищата тя бе само една прислужница. Разликата в класите, към които принадлежаха бяха твърде големи, за да бъдат преодолени!

Така Едуин преглътна мъчително и остана мълчалив, без да произнесе думите, които бяха в ума му. И това бе голямата грешка, за която щеше да съжалява цял живот. Ако бе намерил сили да говори в този миг, ако бе се опитал да пренебрегне баща си и света, ако бе решил сам да е господар на живота си по-нататък, той щеше да бъде съвършено различен от онзи, който по-късно преживя.

Вместо това Ема прочете ясно в дъното на очите му отказа и отхвърлянето. Изправяйки гордо гръб и като събра цялата си воля и самоконтрол тя каза с леденостуден глас:

— Не, Едуин, няма да отида при някои от твоите касапи. Мълчанието ти ми подсказва, че нямаш намерение да се ожениш за мен. — Избухна в циничен смях. — Да, няма да е достойно, не е ли така, господарю Едуин? Аристокрацията и работническата класа да се съединят с брак... — заключи с обичайната си искреност.

Едуин примига и отстъпи изнервяйки се, смазан от думите на Ема. Сякаш бе прочела мислите му!

— Не е това, Ема. Не, че не те обичам, но сме много млади, за да се оженим. Аз трябва да отида в Кеймбридж, а и баща ми...

— Да, зная, ще те убие — прекъсна го Ема и очите ѝ се свиха до два блестящи процепа.

Едуин се смали и разбра, че никога няма да забрави този поглед, който го осъждаше с толкова жестокост и презрение. Той щеше да го преследва и да го смущава до края на дните му!

— Съ... съжалявам, Ема — промърмори изчервявайки се все помъчително — но аз...

Ема отново го прекъсна:

— Трябва да си отида от Феърли, не мога да остана повече тук, не мога да отговарям за действията на баща си. Срамът би бил твърде голям за него, а той е буйна натура.

— Кога ще си отидеш? — попита Едуин, отклонявайки погледа си.

Израз на разочарование и презрение премина през лицето на Ема. Очевидно Едуин чакаше с нетърпение тя да си отиде. Разочарованието ѝ достигна своя връх.

— Колкото по-скоро, толкова по-добре! — отвърна.

Едуин скри лице в ръцете си, размишлявайки върху думите на Ема. Бягството ѝ щеше да бъде най-доброто решение, може би. Погледна момичето облекчено и попита:

— Имаш ли пари?

На Ема ѝ се повдигаше. Предателството на Едуин, слабостта, която бе проявил, бяха наистина потресаващи. Гняв, унижение и паника се събраха в една-единствена мъка, която разкъса сърцето ѝ. От розите се разнасяше сладък и задушаващ аромат, от който ѝ призляваше. Накрая, обуздавайки желанието си да избяга моментално колкото се може по-далече от него и от тази градина отговори с безизразен глас:

— Да, има нещо спестено!

— Аз имам само пет лири — обяви Едуин. — Естествено са твои.

Гордостта на Ема се пробуди незабавно и ѝ подсказа да не приема нищо. По причина, която самата тя не разбра отговори:

— Благодаря, Едуин! — и го изгледа пронизващо: — Все пак има нещо, което можеш да направиш за мен.

— Да, Ема, всичко, което трябва! Знаеш, че ще направя всичко да ти помогна!

Да, всяко нещо, помисли горчиво Ема. Всяко нещо, което ще го освободи от отговорност. Каза:

— Ще ми свърши работа един куфар — добави студено.

— Ще оставя един куфар и петте лири в твоята стая.

— Благодаря, Едуин, много си любезен.

На младежа не убягна превзетия тон и пресметнатата студенина на този глас.

— Моля те, Ема, опитай се да разбереш.

— О, разбирам те, Едуин, ако знаеш колко добре те разбирам!

Едуин се изправи очевидно с намерението да свърши мъчителния разговор. Ема го погледна. Бе толкова висок и красив, един истински джентълмен, но външно. А какъв бе вътрешно? Слаб човек. Едно уплашено дете, което има вид на мъж. Нищо друго.

На свой ред Ема се изправи и взе кошничката с цветя. Отново я прониза дъхът на розите, който я накара да се олюлее. Придържайки се за пейката каза:

— Надявам се, че разбираш. Няма да ми е възможно да ти върна куфара, защото няма да те видя никога повече, Едуин Феърли, никога докато съм жива!

Запъти се бавно към къщата с горда стъпка, която скриваше ужасното разочарование на сърцето ѝ. Питаше се дали наистина бе очаквала Едуин да се ожени за нея. Не знаеше. Но съвсем не бе очаквала такава липса на зачитане на личността ѝ. Не бе показал и най-малка загриженост за детето, което очаква, неговото дете. Усмихна се иронично. Представи си Едуин Феърли, който има само пет лири настрана. Тя самата имаше много повече. По-точно петнадесет лири. И нейната воля, желязна воля, в добавка.

Едуин остана като вкаменен на пътеката, като стискаше конвулсивно камшика в ръка. Обхвана го паника като видя Ема да изчезва в къщата. Сякаш нещо жизненоважно му бяха отнели и едно странно чувство на празнота го обхвана, като смачкваше всяко друго чувство. В този момент в старинната градина, пълна с рози Едуин Феърли не можеше да знае, че това чувство на изоставеност няма да го напусне през целия му живот. Не можеше да знае, че щеше да го отнесе със себе си в гроба.

Ема занесе розите в стаята, съседна на оранжерията, заключи вратата и се спусна към умивалника. Повръща до смърт. После повдигането се успокои. Ема изми лицето си, като дишаше дълбоко. Зае се да чисти стемблата на розите от бодлите. Не можеше да понася дъха на тези цветя, които беше намразила с цялото си сърце. Занесе ги в къщата и ги подреди с цялото умение, на което бе способна. Това я разсея и сложи ред в мислите ѝ.

Едуин дори не я попита къде възнамерява да отиде. Наистина, къде можеше да отиде? Не знаеше! Бе ѝ ясно само, че на всяка цена утре трябваше да замине. Баща ѝ и Франк имаха извънредна смяна във фабриката и тя трябваше да използва отсъствието им, за да избяга. Щеше да остави на баща си бележка, както бе направил Уинстън. Още не бе решила какво би могла да му напише, но имаше време да помисли.

Без да прекъсва работата си Ема се прокле. Колко глупава е била. Не изпитваше никакво съжаление и угризение за часовете прекарани в пещерата. Безсмислено бе да се опитва да изтрие всичко, което се беше случило. Ема винаги бе считала, че да се оплакваш е загуба на време. По-скоро бе глупачка по други причини: бе разрешила на Едуин да я отклони от нейните цели и с това да повлияе на проекта ѝ с голямо „П“, точно както бяха повлияли смъртта на майка ѝ, бягството на Уинстън и депресивното състояние на баща ѝ.

В съзнанието на Ема отекна ехото на думи от миналото, на думи, произнесени преди година, на вечерта с големия прием, малко преди да умре майка ѝ. „Трябва да бягаш от тази къща далеч, по-скоро, преди да е станало твърде късно!“ — бе казала Адела Феърли в пристъп на терзание.

„Адела Феърли не бе глупава, както мислеха всички“, си каза Ема. Тя знаеше. Тя знаеше за проклятието, което тегнеше между тези стени.

Прекъсна работата си и остана неподвижна, зареяна в мислите си. Наложил се да се хване здраво за ръба на масата, защото започнал да трепери. След няколко мига отвори очи и погледнал с отсъстващ поглед розите. В този миг Ема не осъзнавала светлината, която блести в зелените ѝ очи: една светлина на ледено съзнание, на горчиво разбиране и неумолима пресметливост. Ема се закле в себе си да устои, каквото и да се случеше. На никого нямало да позволи да я отклонява от нейния път, да пречи на решенията ѝ. От този ден нататък тя щеше да има само една цел в живота и щеше да я следва с желязна решителност: парите. Пари с лопати. Защото пари означавали власт. Щеше да стане толкова богата и толкова могъща, че да е независима. А след това? Отмъщението.

26.

Следващата сутрин Едуин Феърли обикаляше из фабриката в потиснато настроение. От време на време поглеждаше градчето и се питаше къде можеше да е Ема в този момент.

Знаеше, че ще избяга от Феърли и може би вече го бе направила. Въздъхна безутешен. Бе се държал по най-срамен начин. Ако Ема бе съобщила новината не толкова набързо, ако бе почакала докато той я възприеме и я изясни за себе си, нямаше да бъде така травмиран. Може би тогава щеше да бъде в състояние да помисли по-ясно и щеше да реагира по различен начин. Но как, го попита неговият вътрешен глас. Но трябваше да приеме искрено в себе си, че нямаше да се съгласи да се ожени за нея. Това изобщо нямаше предвид. Но, о, достатъчно! Стига си се тормозил, си каза ядосан.

Ема си бе отишла и проблемът бе разрешен завинаги. Едуин се запита как ли щеше да се справи сама и къде ли щеше да отиде. Предния ден не се бе погрижил дори да я попита къде възнамерява да отиде. И тази мисъл го тормозеше.

Приближи се до конете, вързани близо до вратите и поглади Ръсет Даун, като се опитваше да забрави чувствата, които го вълнуваха. Една хубава езда из ливадите щеше да му дойде добре. Погледна небето. Не бе идеален ден, напротив, вятърът виеше бурно, небето бе мрачно. Трябваше да направи нещо, за да изгони Ема от съзнанието си.

Едуин загледа с блуждаещ поглед пространството, бе толкова погълнат от мислите си, че на първо време не забеляза струйката дим, която излизаше през процепите на вратата на близкия склад. Само когато Ръсет Даун започна да рие с копита и да цвили нервно Едуин забеляза дима. Вече бе все по-гъст. Сдържа дъха си, успокои конете и изтича бързо и задъхано към дървената постройка.

В същия миг Джак Харт заобикаляше ъгъла на предачницата, натоварен с цяла планина празни чували. От тази посока трябваше да премине, ще не ще пред прозорците на склада, затова видя незабавно червения отблясък, който се виждаше вътре. Видя и Едуин Феърли,

който се бореше с веригата на тежките дървени врати. С изменено от ужас лице Джак се затича, викайки на Едуин да се махне от вратата.

— Не я отваряй, момче! — му извика. — Това е най-лошото, което можете да направите! Махай се, момче!

Едуин пренебрегна предупреждението и продължи да насилва вратата, за да я отвори. Най-накрая той успя и влезе решително в помещението. Джак захвърли товара си и се втурна в горящия склад след Едуин.

На отсрещната страна на склада няколко дървени вагонетки за пренасяне на вълна и празни бобини бяха обхванати от огън. Искрите от пламъците бяха подпалили балите със сурова вълна, натрупани една върху друга. Много скоро складът щеше да се превърне в истинска пещ, защото струята въздух през широко отворените врати щеше да подхранва огъня и да го превърне в огнена стихия.

— Бързо излизайте от тук, господарю Едуин — извика Големия Джак като се опитваше да надмогне шума и дращенето на огъня. Той вече се бе разпрострял и върху дървените стени на сградата. — Хайде, вълн от тук! Трябва незабавно да вземем парната помпа, ако искаме да спрем това нещастие.

Накрая Едуин реши да послуша и двамата мъже се хвърлиха към изхода, задушавани от гъстия дим. Точно поради дима Едуин не видя железната халка на пода, с която се вдигаше плочата на отвора към мазето, спъна се в нея и падна. Напразно се опитваше да се освободи, като викаше на Джак, който бе пред него, да спре. Джак се върна незабавно и с ужас разбра, че ботуша на Едуин се е заклецил в пръстена.

— Хайде, момче, опитай да си свалиш ботуша! — го посъветва Джак.

— Не мога в това положение — отговори Едуин, като се извиваше и се опитваше да си освободи крака.

— Пръстена не ми изглежда много здрав, ще се опитам да го откъсна от плочата — обяви Джак решително. Очите му пареха от лютия дим.

Напрегна всичките си сили и разтърси железния пръстен. Още няколко напъна и пръстенът започна бавно да се разклаща. Точно тогава широката площадка, която заобикаляше стените на склада бе обхваната от огъня. Ако паднеше, балите от сурова вълна щяха

непременно да се разпилеят по пода. Ужасен Джак погледна нагоре и извика. Гърлото му се сви от ужас. Може би само след миг площадката ще се срути и ще се стовари върху Едуин. Без да чака и без да мисли за себе си се хвърли върху момчето, за да го предпази с тялото си. Точно тогава една бала, цялата в пламъци се стовари върху гърба му. Джак задуши един вик, предизвикан от болката. Горящата бала подпали и дрехите му. Пламъците започнаха да горят и тялото му. С рязко движение на рамената Джак успя да отхвърли от гърба си пламтящата бала и без да обръща внимание на жестоката болка и пламъците се захвана отново с железния пръстен. С едно последно нечовешко усилие успя да я измъкне. Едуин се освободи, лицето му бе побледняло от страх.

Като кашляха и плюеха мъжете се измъкнаха навън от склада точно в момента, когато горящият покрив се стовари на пода. Едва излезли навън, Джак се хвърли на земята, полузадушен от лютия дим и сгърчен от болка. Незабавно Едуин смъкна дрехата си и започна да прави опити да загаси пламъците, които бяха обхванали дрехите на Джак.

Адам Феърли притича като викаше и даваше нареждане на хората си. Като видя Едуин, че се опитва да угаси факлата, в която се бе превърнал Джак Харт, свали палтото си и викна на Уилсън:

— Носете веднага вода, веднага!

Със самообладание и присъствие на духа Адам хвърли палтото си върху горящата риза на Джак, после грабна палтото на Едуин и го уви около краката на пострадалия. Хвърли и водата от кофите. Надойдоха и други работници. С общи усилия пламъците бяха потушени и Джак остана неподвижен и безчувствен на земята.

Адам се спусна и опипа пулса му. Бе слаб, но биеше.

— Веднага го занесете в моята канцелария, много внимателно!
— нареди Адам на двама работници. Погледна Едуин, който бе до него и гледаше уплашено.

— Ранен ли си?

— Не. Само дрехите ми са малко прегорени — отговори Едуин кашляйки, — и дробовете ми са пълни с пушек. Няма друго.

— Щом е така, тичай да извикаш доктор Малкъм, кажи му да идва незабавно.

Едуин остана неподвижен, сякаш закован за земята. Погледна баща си с отворена уста, докато ужасна мисъл се прокрадна в съзнанието му.

— Гръм и мълнии, Едуин! Не стой там като идиот! — викна Адам, за да го разтърси. — Тръгвай, момче! Животът на този човек зависи от теб! Има нужда от незабавни грижи!

— Да, разбира се. — Едуин загледа слисано Адам. После проследи с поглед сгърченото тяло на Джак, когото пренасяха в канцеларията. — Спаси ми живота — каза глухо. — Онази бала щеше да падне върху мен, ако той не ме бе запазил с тялото си.

— Добре, добре, Едуин, разбрах! — отсече Адам остро. — Разбрах какво искаш да ми кажеш, ще поговорим по-късно. Сега, за Бога, прави каквото ти казвам! Няма време за губене! Тичай при доктор Малкъм и му кажи, че е спешно.

— Да, веднага! — Едуин скочи на седлото и препусна в галоп, смутен от една-единствена мъчителна мисъл: Бащата на Ема му бе спасил живота!

След заминаването на Едуин Адам съсредоточи вниманието си върху горящия склад. За щастие преди няколко години предвидливо бе купил от онези нови машини с пара, в случай на пожар и хората бяха я пуснали в действие.

Изведнъж вятърът смени посоката си и Адам въздъхна облекчено. Миг по-късно погледът му се помрачи, като забеляза, че искрите бяха успели да подпалят сухи храсти, от онези, които ограждаха пътя към градчето. С промяната на вятъра съседната горичка и градчето щяха да бъдат в опасност.

— Изпрати веднага още хора, Уилсън! — викна Адам. — Трябва да изолираме незабавно горичката! Ако не внимаваме, ще се запали. Вятърът духа точно в тази посока.

— Да, но фабриката... — започна Уилсън.

— Проклятие! Прави каквото ти казвам! Фабриката винаги мога да построя наново, но там, в онези къщи има беззащитни жени и деца! Ако се подпалят дърветата, няма да разберем как пожарът ще обхване и градчето.

Уилсън веднага изпрати пет души при Адам, който бързо и точно им заповяда:

— Вземете брадви и тичайте при онези храсти. Трябва да се образува земна ивица пред огъня, трябва да се изолира. Не бива да му позволим да стигне горичката!

Мъжете изтичаха да изпълнят нареждането на Адам, който се върна при Уилсън, зает с гасенето на склада. Постепенно, благодарение на автопомпата и самоотвержения труд на хората пожарът бе потушен.

Адам избърса потта от лицето си с кърпа. Чу звука на колелата в двора и се упъти да посрещне доктор Малкъм. Докторът скочи още в движение.

Като посочи канцелариите, Адам викна:

— Харт е в лошо състояние, Клив, направи всичко, което можеш!

Адам погледна горичката като кашляше. Хората работеха живо и изглеждаше, че дърветата още не бяха засегнати от пламъците. После Адам изведнъж си даде сметка, че вятърът е отслабнал значително. Погледна небето. Проклятие! Защо не завали? — промърмори на себе си като наблюдаваше облаците. В този момент го настигна Уилсън.

— Мисля, че всичко е под контрол, господине. Фабриката не е вече в опасност. — Докато говореше усмивка озари лицето му, покрито със сажди. — За Бога, мисля, че започва да вали. Усетих капки.

Уилсън имаше право. Заваля обилно като из ведро. За пръв път в живота си Адам прие с радост проливния дъжд, който се лееше от небето и накисваше димящия склад, храстите, горичката. Мъжете спряха да работят и всички заедно започнаха да викат от радост и възторг. Без да държи сметка за дъжда, Уилсън започна да изучава димящите остатъци от склада.

— Истинско щастие, господине. Истинско щастие!

Адам потвърди.

— Ще говорим за това по-късно, Уилсън, — сви очи — просто не мога да разбера как избухна този проклет пожар.

Уилсън отвърна на погледа на Адам, но не каза нищо.

Адам отиде при Клив Малкъм, който в момента даваше първа помощ на Джак Харт. До прозореца бе Еди и говореше нещо тихо с Едуин.

— Как е? — попита Адам още от прага.

Клив се огледа наоколо и каза загрижено:

— Не е добре, но вярвам, че ще оживее, Адам. Много зле е обгорен на гърба, раменете и краката. Трета степен! Опитвам се малко да го облекча, преди да го пренеса в болницата на графството. Ще ми трябва кола, за да го превозя легнал. Необходимо е това да стане колкото може по-бързо. Тук нямам никаква възможност да го лекувам.

— Ще изпратя веднага Едуин да вземе кола — отвърна Адам, обръщайки се към сина си. — Побързай, момчето ми, тичай! Няма време за губене!

Когато Едуин тръгна, Адам попита, седнал зад бюрото си:

— Мислиш ли, че ще оживее?

— Надявам се. Но е трудно да се каже със сигурност. Не съм сигурен дали няма вътрешни увреждания. Едуин ми разказа, че голяма бала се е стоварила върху него. Освен това е поел много пушек в дробовете си. Не знам как ще се възстановят.

— О, Господи! — възкликна Адам, прекарвайки ръка през лицето си. — Не ми изглеждаш много оптимист.

— Здрав и силен човек е той, Адам. Надявам се, че ще се оправи. — Клив погледна Адам съчувствено. — Не се тревожи много, старче. Вината не е твоя. Дори си щастлив, че почти няма жертви.

Адам въздъхна.

— Зная, но можеше Едуин да бъде на негово място!

ЧАСТ ТРЕТА
ИЗКАЧВАНЕТО
1905 — 1910

27.

*Въпрос на жизнен опит е,
смирение да съхрани
младежката амбиция, кога
катери стълбата
назад щом не поглежда.*

Уилям
Шекспир,
„Юлий Цезар“

— Ето я „Грозната патица“ — каза калайджията, спирайки каруцата си на Йорк Роуд и показа пивницата с дебелия си пръст.

— Но е написано „Черният лебед“, възкликна Ема като прочете табелата, която се поклащаше леко от вятъра.

Жената на калайджията, една циганка с черни къдрави коси и набръчкано лице, изпечено от слънцето се засмя шумно на удивлението на Ема.

— Да, моето момиче, в Лийдс „Черният лебед“ го наричат така — „Грозната патица“. Разбираш ли?

— Да, разбирам — каза Ема като се разсмя развеселена. Притисна чантичката си и слезе от колата. Калайджията ѝ подаде големия кожен куфар, който предния ден Едуин бе оставил в стаята ѝ, заедно с петте лири. Ема вдигна очи към човека и жена му и каза сериозно: — Хиляди благодарности, че ме докарахте чак до тук от Шипли. Бе много любезно от ваша страна.

— Никакво безпокойство, момиче — отвърна любезно той, — доволен съм, че успях да помогна на една хубава госпожица като вас. — Дръпна юздите и раздрънканата каруца потегли.

— Благодаря — викна Ема и помахаше с ръка на колата, която се отдалечаваше.

Поспря за момент пред кръчмата, после вдигна куфара, въздъхна дълбоко и отвори тежката дървена врата, в горната част на която имаше стъклени плочки, изумрудено зелени с гравирани на тях кремове и лебеди. Ема се озова в тесен и тъмен коридор, в който тежеше въздух, пропит с бирени изпарения и тютюнев дим. Стените бяха покрити с кафява тапицерия, която правеше обстановката още по-потискаща, независимо дали газовото осветление е запалено или не. Ема се огледа наоколо с любопитство и потръпна, неприятно изненадана от толкова много грозота. Пред нея имаше друга врата, която побърза да отвори. Поспря на входа на залата, която трябваше да е основна. Бе добре осветена и несравнимо по-весела с цветните си тапети на стените. В един от ъглите имаше пиано. В залата имаше само двама души, седнали на маса до стената. Пиеха бира и разговаряха. Очите на Ема, на която не убягваше нищо, изучаваха обстановката. Към залата имаше и други две стаи. Надписът над едната беше „Салуун бар“, а на другата „Аперитив“.

Ема погледна към бара, който беше чист. Върху стената зад тезгяха бяха окачени няколко големи огледала, на всяко от които изпъкваха със златни букви реклами за светлата бира „Тетли“ и за други местни бири. Имаше много бутилки с напитки, блестящи върху стъклените етажерки, както и големи бурета с бира. Дългият махагонов тезгях блестеше като огледало. Едва видими над повърхността на бара се пилееха дълги руси коси. Ема пресече спокойно залата. С ъгъла на околото си видя, че мъжете я наблюдаваха, но не им обърна внимание и продължи да върви като гледаше право напред.

Когато стигна до тезгяха постави куфара на пода и се изправи като здраво стискаше чантичката си в ръка. Русата глава се надигна изпод тезгяха. Ема се покашля и каза:

— Извинете.

Русата глава се обърна и се показа едно весело, честно лице. Едно бяло и червено лице, изключително грациозно, със заоблени страни с трапчинки и весели кестеняви очи, които играеха под русите добре очертани вежди.

— Да, скъпа? — каза русата госпожа, повдигайки се бавно и уморено от свитото си положение, в което се намиреше. В ръката си държеше чаша и кърпа.

Ема трябваше да затаи дъх, за да прикрие изненадата си. Това толкова приятно и мило лице под водопада от руси къдрици бе на върха на едно пълно и изненадващо високо тяло. Това невероятно тяло бе облечено в памучна рокля в блестящо жълто с дълбоко деколте и къси буфан ръкави.

Госпожата я изгледа въпросително и Ема каза:

— Търся госпожица Рози. Казаха ми, че работи в този бар.

Госпожата ѝ се усмихна приятелски.

— Е, добре, намерихте я, скъпа. Аз съм Рози, какво мога да направя за вас, госпожице?

Напрегнатото тяло на Ема се отпусна и без да разбере, момичето отвърна с усмивка на лъчезарната Рози:

— Аз съм приятелка на Блеки О'Нийл. Каза ми, че бих могла да му оставя съобщение и че вие бързо ще му го предадете, на него или на чичо Пат.

Аха! — помисли си Рози, прикривайки изненадата си. Така, Блеки бе започнал да си разиграва коня с момичетата! Ясно, знаеше как да ги завладее, помисли си Рози. Тази е много хубава. Остави чашата и кърпата върху тезгяха и отговори:

— Да, скъпа, мога да му предам съобщение. Лошото е, че няма да има смисъл. Не е в Лийдс, разбирате ли. Замина вчера и ще отсъства. Отиде чак в Ливърпул, за да се качи на кораб за Ирландия. Отиде да посети един стар свещеник, който бил на смъртно легло. Така поне ми каза Блеки, преди да замине.

— О, бедната аз! — възкликна Ема и лицето ѝ така се натъжи, че Рози отбеляза:

— Добре ли сте, мила? Изглеждате ми отпаднала. Какво ще кажете за едно бренди или ром? Истински огън, ще ви дойде добре!

Ема поклати глава, насилвайки се да потисне отчаянието си.

— Не, благодаря, госпожице, Рози. Не пия — промълви. Изобщо не ѝ бе минало през ум, че Блеки би могъл да отсъства. Беше толкова разтърсена, че ѝ бе трудно да говори.

— Ей, Хари! Донеси ми един стол — извика Рози на един от мъжете в залата. — Тази госпожица ми изглежда слаба, едва се държи на крака.

— Веднага, Рози — отвърна мъжът и незабавно донесе стол.

С облекчение Ема се отпусна на стола. Чувстваше се много слаба и главата ѝ се въртеше. Беше я ужасила новината за Блеки.

Рози облегна лакти на тезгяха и загледа Ема. Веселото ѝ изражение бе изчезнало, лицето ѝ бе загрижено.

— Чуйте, скъпа, знам, че не ми е работа, но май имате неприятности? Изглеждате ми разстроена.

Недоверчива по природа и след като Блеки бе в Ирландия, Ема нямаше към кого да се обърне за помощ. Би се доверила на Рози, но само донякъде. Нямаше друг избор. Първо обаче трябваше да зададе въпрос, който според нея бе жизненоважен. Устоя на погледа на Рози и вместо да се раздрънка за бедите си, както барманката вероятно бе очаквала, ѝ каза:

— Какво можете да ми кажете за чичо Пат? Вярвате ли, че мога да го намеря и да узная кога ще се върне Блеки? Защото все пак ще се върне, нали?

— О, да, скъпа. Блеки ще бъде тук след няколко седмици. Каза, че заминава за петнадесет дни. Но няма полза да търсите чичо Пат. Той е в Донкастър, там работи на една сграда. Не е ясно кога ще се върне.

Ема въздъхна и след моментно размишление подхвана:

— Да, имам един проблем. Трябва да си намеря подслон. В някой пансион. Може би Вие ще ми дадете някакъв съвет, госпожице Рози? Много исках да видя Блеки.

— Тю, да се не види, момиче, какво е това „госпожица Рози“, тук не се церемоним много. Всички ми казват Рози. Рози и толкова. Ами ти защо не си кажеш името? След като си приятелка на мой приятел?

Ема помисли за баща си и за възможността той да я потърси, но от бележката, която му бе оставила той щеше да знае, че е в Брадфорд. Нямаше понятие кой е Блеки. Беше на сигурно място. Нямаше опасност да я открият.

— Името ми е Ема Харт — отговори и за своя най-голяма изненада добави: — Госпожа Харт.

Рози отвори широко очи от учудване.

— Значи си омъжена? — и щеше да попита „Къде е съпругът ти“, но се въздържа, за да не я сметне за недискретна.

Ема потвърди, но реши да не казва нищо повече, поне за момента. Самата тя беше по-изненадана дори и от Рози.

— Добре, след като вече сме се запознали и аз знам проблема ти, да си дойдем на думата. Ти търсиш място къде да се установиш. Хъм, чакай да помисля. — Рози сбърчи чело и очите ѝ добиха замислен израз. Имаше желание да помогне на момичето. След миг обичайният весел израз огря лицето ѝ. — Намерих! Можеш да отидеш при госпожа Дениъл, която дава стаи под наем в къщата си. Не е много далеч оттук. Можеш лесно да отидеш и пеша. Ще ти напиша адреса. Кажи ѝ, че те праща Роза от „Грозната патица“. Там ще бъдеш добре. Госпожа Дениъл е малко намръщена, но всъщност е любезна.

— Колко иска за стая?

Рози я погледна внимателно.

— Нямаш ли пари, скъпа? — изгледа я изпитателно и със съчувствие.

Ема почувства върху себе си изучаващия поглед на Роза. Покашля се и прие спокоен израз.

— О, да, имам някоя и друга лира — каза уверено, стискайки непрекъснато чантичката си, която за миг не бе изпуснала от ръцете си, откакто тръгна от Феърли. Там държеше цялото си богатство, парите и малкото накити.

Рози се обърна към Ема:

— Тогава работите не са зле! Госпожа Дениъл е по-скоро честна, няма да те измами. Смятам, че ще ти поиска няколко шилинга за седмица, не повече.

— Много ти благодаря за помощта, Роза, и съм сигурна, че стаята на госпожа Дениъл ще бъде хубава — каза Ема.

— Разбира се, скъпа. Госпожа Дениъл е чиста жена и е много честна. Сега постой да си починеш, докато отида в стаята отзад, за да ти напиша адреса — после се поспря и добави: — Ти не си тукашна, нали, Ема?

— Не, не съм, Роза.

— Тогава ще ти напиша всичко. Даже и как да стигнеш. Сега ще го направя.

Рози забърза към вратата, а в главата ѝ бе цяла бъркотия от мисли. Бе заинтригувана от това момиче, появило се кой знае откъде. Всъщност беше очарована от нея. Ема Харт имаше едно такова... Роза спря наскре стаята и се помъчи да намери точната дума, за да опише Ема. Достоянство! Ето какво беше. Имаше такъв вид. Какво лице? —

помисли Рози с удивление. Никога през живота ѝ не беше я поразявало друго лице, както това на Ема. Бе необикновено красива.

— Не е обикновено момиче, нито работничка. Това е категорично! — каза Рози на глас в празната стая. Рози Милър, която се считаше за добър познавач на хората, защото в кръчмата се срещаше с всякакви хора, знаеше, че не може да бъде излъгана. Да, тя е една истинска госпожа, реши Рози. Натопи писалката и започна да пише внимателно адреса на госпожа Дениъл. Докато пишеше любопитството ѝ нарасна при мисълта, че тази Ема Харт беше дошла да търси Блеки О'Нийл, ирландски работник. Без съмнение той беше хубаво момче, но все пак си оставаше обикновен, прост работник. Каква връзка можеше да съществува между тях? — се запита объркана.

— Ето ме! — възкликна Рози като се върна зад тезгяха. „Изглежда толкова тъжна“, помисли Рози, като поглеждаше младата жена. Ема потрепна, откъсвайки се от мислите си. — Ето адреса и указанията как да го намериш — продължи Рози и подаде листчето на Ема.

— Благодаря — отговори Ема, — указанията са много ясни.

Рози се наведе над тезгяха, придобивайки доверителен израз.

— Преди казах, че не желая да изглеждам като човек, който си вре носа, но виждам, че си все още разстроена, скъпа. Мога ли да ти помогна с още нещо? Блеки е добър приятел. Ще съм щастлива да отвърна на любезността му като помогна на една негова приятелка, която е в нужда.

Ема замълча. Нямаше никакво намерение да доверява на Рози бедите си. От друга страна Рози изглеждаше много благородна. Може би можеше да я посъветва и за още нещо. Поглеждайки я Ема каза:

— Да, всъщност имам още един проблем. Трябва да си намеря работа.

— О, скъпа, не зная къде може да се намери работа в Лийдс за такава хубава госпожа като теб!

— Блеки ми бе казал, че може да намеря работа в един от новите елегантни магазини за дамско облекло. Мислеше, че образована личност като мен би могла да бъде полезна в такъв магазин. Мога и да шия, и да правя поправки.

— Това е добра идея — каза Роза доволна. Обедняла провинциална аристократка, ето каква беше Ема Харт. — Ще ти кажа какво да направиш, скъпа — продължи Роза. — В понеделник, но рано сутринта иди на Бритгейт, ще я намериш лесно, голяма улица е, на нея има много магазини. Може би там ще намериш подходяща работа за себе си. — Спря за миг. Група мъже влязоха в кръчмата. Като ги видя Роза въздъхна и се усмихна любезно на Ема: — Остани още малко ако искаш, Ема. След малко тук ще има много работа. И няма да можем да си поприказваме...

— Благодаря, но е по-добре да вървя при госпожа Дениъл. — Ема стана и се засмя весело. — Благодаря още веднъж, Роза, за помощта, която ми оказа, много съм ти благодарна.

Роза кимна:

— О, за нищо, скъпа! Не си прекъсвай връзката с мен и се обади, ако смениш адреса, за да мога да кажа на Блеки къде си. И ако се почувстваш самотна или имаш нужда от нещо не се чуди, ела да ме потърсиш.

— Да, Роза, непременно. Още веднъж благодаря и довиждане! — Ема вдигна куфара си и с лъчезарна усмивка излезе от кръчмата.

Хубавите като на сърна очи на Роза я последваха замислено. Дявол да го вземе, дано всичко да е добре. Грехота е едно такова мило момиче да е само на света. Роза се надяваше да я види отново, защото в Ема имаше нещо особено, което ѝ допаднаше.

Вън от кръчмата Ема разгледа внимателно указанията, които бе написала Роза. С решителни крачки се упъти към дома на госпожа Дениъл. Всъщност в близост до „Грозната патица“ имаше много стаи, които се даваха под наем, но Роза беше избрала точно пансиона на госпожа Дениъл. Макар и малко по-далече, отколкото бе казала на момичето, предпочиташе него, за да бъде по-настрана от този ужасен квартал на Лийдс.

Голяма част от пътя Ема премина по тесните тъмни улички, оградени с мизерни и рушащи се къщи. Такъв беше този квартал на покрайнините. Ема вървеше бързо и внимаваше за имената на улиците, защото градът беше пълен с хора, претрупан от коли, каруци, и това ѝ замаиваше главата. Не бе спокойно като във Феърли. След половин час път без почивка, най-после Ема въздъхна от облекчение, защото достигна улицата, на която беше къщата на госпожа Дениъл. Ема се

спря, остави куфара и погледна листчето, написано от Рози. Къщата на госпожа Дениъл бе номер пет и тази улица не бе кой знае колко приветлива, но Ема бе доволна. Намери къщата. Беше сграда, повисока отколкото очакваше. Доста тясна и вклинена между другите къщи. Викторианските ѝ стени бяха почернели от сажди и мръсотия от фабриките. На този фон чистите прозорци, белотата на дантелените пердета и излъсканото чукче на вратата, което блестеше на лъчите на залязващото слънце направиха добро впечатление на Ема. Изкачи се по стълбите и почука няколко пъти. Миг след това вратата се отвори. Слаба жена с тъмни коси и с кисела гримаса върху набръчканото си лице изгледа Ема без симпатия.

— Какво искате? — попита властно.

— Бих желала да говоря с госпожа Дениъл, ако може.

— Аз съм — отговори припряно жената.

Ема не се обезкуражи от нелюбезния тон. Трябваше да намери стая на всяка цена днес. Нямахше нито време, нито сили да обикаля Лийдс, за да търси друга възможност. Хвърли най-ослепителната от усмивките си, инстинктивно разкривайки чар, който тя самата не подозираше, че притежава.

— Доволна съм да се запозная с Вас, госпожо Даниъл. Казвам се Ема Харт. При вас ме праща Рози от „Грозната патица“. Мислеше, че можете да ми дадете под наем една стая.

— Взимам само мъже — отговори сухо госпожа Даниъл, — създават по-малко главоболия. И после всичко е пълно.

— О, бедната аз! — каза Ема тихо, поглеждайки с големите си очи жената. — Рози беше сигурна, че ще намерите една свободна стая. Дори и съвсем малка ще ми е подходяща. — Ема погледна нагоре. — Къщата е голяма, струва ми се.

— Да, но двете най-хубави стаи са вече заети. Свободна е само стаичката под капандурата, но нея изобщо не я давам.

Ема се отчая, но продължи да се усмихва.

— Може би ще промените намерението си и ще ми я дадете, госпожо Дениъл. Няма да ви безпокоя. Можете да попитате за мен Рози.

— Не е това — прекъсна я жената, — както ви казах всичко е заето. — Погледна Ема с досада. — Имам място само за двама души и те са настанени. — Накани се да затвори вратата.

Ема се усмихна очарователно:

— За бога, госпожо Дениъл, почакайте за момент. Ще съм ви много благодарна, ако ми позволите да се настаня в стаичката под покрива. Само за няколко седмици. Колкото Вие решите. Само докато намеря на друго място подходяща стая. Рози беше толкова сигурна, че ще бъдете любезна с мен. Препоръча Ви най-горещо и говори за Вас много хубави неща. Каза ми, че къщата ви е много чиста и подредена и че при вас ще съм на сигурно място. Рози ми каза, че сте добра и честна жена.

Госпожа Дениъл не възрази и слушаше внимателно.

— Вижте, аз съм от Лийдс — продължи Ема бързо, решила да застави жената да я изслуша и да разсее враждебността, с която я бе посрещнала. — Живеех близо до Рипън, с бабата на съпруга ми, която наскоро почина. — Ема забеляза изумлението върху лицето на госпожа Дениъл, чула да се говори за съпруг, но Ема не й даде възможност да каже нещо и продължи: — Съпругът ми е във флотата. На море е за шест месеца, ще ви бъда безкрайно благодарна да остана при вас за няколко седмици. Така ще мога да си намеря подходящ подслон, за да дочакам мъжа си да се завърне в отпуск.

Гертруда Дениъл, вдовица без деца, не бе това, което изглеждаше. Всъщност твърдото ѝ поведение и начумерената ѝ физиономия прикриваха едно любезно и честно сърце, както и чувство за хумор. Въпреки това ѝ се искаше да затвори вратата под носа на момичето. Парите не я интересуваха. Не обичаше да има жени в къщата си, носеха само главоболия. И все пак в това момиче, което каза, че е омъжено имаше нещо особено, което привличаше вниманието ѝ. Без да разбере и за своя голяма изненада и удивление каза:

— Е, по-добре е да влезете. Не ми е приятно да разговарям на входа. С тези съседи, които шпионират зад пердетата... Не мога да Ви предоставя таванската стаичка, но може би ще ви предложи някое друго местенце, където да отидете, да наемете квартира.

Като каза това, въведе Ема в малко антре, давайки ѝ път към салона. Гертруда Дениъл беше объркана. Не знаеше защо покани момичето в къщата. Бе нарушила едно собствено правило. Бърт, съпругът ѝ беше избягал преди години с една пансионерка. Той вече

беше мъртъв и погребан, но тя все още гледаше на пансионерките като на пушек в очите.

Самият салон сякаш беше паметникът на лошия викториански вкус. Беше претъпкан с дивани и кресла с пълнеж от твърд конски косъм, полички, шкафчета от тежко тъмно дърво, голяма маса, пиано, голям триножник и всичко бе покрито с копринени и лилави покривки с ресни. Навсякъде имаше вази и разни дреболии, стените бяха покрити с копия на известни картини. Самите стени бяха тапицирани с яркочервени тапети, които дразнеха очите. Ема остави куфара си на килима с червени и лилави орнаменти и седна на ръба на един стол. Мислеше трескаво какво да каже по-нататък.

— Това е салонът — я информира господарката на къщата с чувство на гордост. — Нали е хубаво тук?

— О, разбира се, прекрасно е — отговори Ема набързо с възможно най-естествен тон, докато си мислеше, че е истински позор.

— Наистина ли ви харесва? — попита госпожа Дениъл, сега вече малко по-любезно.

— Разбира се! Изключително. — Ема се огледа наоколо. — Това е един от най-елегантните салони, които съм виждала някога. Имате превъзходен вкус, госпожо Дениъл — продължи Ема с ентузиазъм, припомняйки си, че Оливия Вайнрайт често произнасяше фрази от този род.

— Благодаря. — Госпожа Дениъл беше много горда със салона си и лицето ѝ се разведри.

Тази промяна не убягна на Ема, която реши да се възползва от нея. Отвори чантичката си и каза:

— Госпожо Дениъл, ще ми дадете ли под наем таванската стая? Ще платя предварително и ако сте загрижена за парите то аз...

— Не, не е това — я прекъсна госпожа Дениъл, — щом Роза ви е пратила тук, сигурна съм, че няма да има проблеми. — Гертруда Дениъл изгледа Ема. Беше я наблюдавала откакто ѝ отвори вратата. И тя както и Роза бе отбелязала веднага облеклото на момичето. Дрехите ѝ, макар и демоде бяха ушити с вкус. Освен това не бе ѝ убягнало, че момичето се държеше възпитано и говореше изтънчено. Почти без да се усети каза:

— Е, добре, не знам дали таванската стая е подходяща за една изтънчена госпожа като Вас, но след като не знаете къде да отидете ще

ви я покажа. Имайте обаче предвид, че е само за няколко седмици.

Ема се почувства облекчена. Искаше ѝ се да прегърне госпожата от радост.

— Много любезно от Ваша страна, госпожо Дениъл. Благодарна съм ви — отговори възможно най-любезно, като подражаваше на Оливия Вайнрайт.

— Да се качим горе тогава.

Таванската стая бе наистина малка, но наредена с вкус. Имаше легло, гардероб, един сандък, стол и маса. Каната и легена за миене бяха под прозореца. Всичко беше педантично чисто и Ема го забеляза от пръв поглед.

— Всичко е много добре — каза.

— Наемът е три шилинга на седмица — я информира госпожа Дениъл. — Може да изглежда много, но няма да намерите нищо поевтино.

— Не, съвсем не е скъпо — подхвана Ема и отвори чантичката си. Извади дванадесет шилинга, отговарящи на наема за един месец. Искаше да бъде сигурна, че има покрив над главата си, докато Блеки се завърне в Лийдс.

Госпожа Дениъл погледна парите, които Ема бе поставила на масата и си даде сметка, че момичето плаща наема за цял месец. Не беше сигурна, че предпочита момичето да остане толкова дълго, но почти без да съзнава прибра дванадесетте шилинга.

— Благодаря, отивам долу да донеса куфара ви.

— О, не се безпокойте, сама ще го донеса...

— Нищо подобно — възкликна госпожа Дениъл, която вече беше на стълбите. Веднага се завърна с куфара. Не бе пропуснала да отбележи, че е от истинска кожа. Докато се връщаше обратно я поразиха една друга мисъл.

Изглежда Ема като заяви сериозно:

— Има още нещо, което трябва да Ви кажа. Тъй като аз оправям стаите на другите пансионери, Вие сама ще трябва да оправяте леглото и да чистите стаята си. — Не можеше да откъсне очи от Ема. Така красива, стройна и изискана. — Вярвам, че Вие винаги сте имали лесен живот на госпожа. Можете ли да се оправяте с домакински задължения?

Ема остана невъзмутима.

— Мога лесно да се науча — отговори бързо, едва сдържайки смеха си.

— Чудесно — отговори господарката на дома. — Имайте предвид, че в наема не е включена храната. При тези днешни цени! — После по причини, които самата тя не можеше да си обясни прибави: — Ако желаете можете да ползвате кухнята, стига да не я оставяте разхвърляна. Ще ви направя място в бюфета да си оставяте провизиите.

— Благодаря — каза Ема, едва успявайки да потисне смеха, който напираше.

— Добре, сега Ви оставям сама, госпожо Харт, за да се оправите. Поздрави с глава и излезе, като затвори вратата след себе си.

С ръка върху устата Ема остана заслушана, докато тежките стъпки на госпожа Дениъл не заглъхнаха. Тогава се хвърли върху леглото, зарови лице във възглавницата и се смя до сълзи. „Дали знам домакинските работи!“ Но скоро веселостта ѝ се изпари. Стана и отиде до огледалото, което беше над легена. Калайджията и жена му, Роза и госпожа Дениъл, всичките я бяха взели за госпожа от добра, макар и не много богата фамилия. Но това, което беше предизвикателство за момента бе, че Ема стори всичко, за да създаде добро впечатление у хората, които среща.

Преди да замине от Феърли Ема бе решила да започне нов живот в Лийдс и да стане важна госпожа. И в добавка богата. Усмивна се отново, но в усмивката ѝ имаше нещо цинично и нейните зелени изумрудени очи станаха студени и отмъстителни. Тя щеше да даде да се разбере на тези Феърли, но в момента нямаше време за губене, за фантазии. Времето ѝ беше ценно, не можеше да губи нито минута. Ако беше необходимо щеше да работи по осемнадесет часа на ден, седем дни в седмицата, за да достигне целта си, да стане Някой, една могъща жена.

Без да се бави се отстрани от огледалото, свали шапката си и въпреки че беше много уморена отвори куфара. Нареди всичките си вещи в гардероба. В последната му преграда намери две кърпи за ръце, чисти и изгладени, и няколко книги. Една от тях беше томче стихове от Уйлям Блейк, подвързано в червена кожа и прекрасно илюстрирано. Отвори го на първа страница и прочете бавно на висок глас: „Книга на Алберт Дениъл“. Остави го на мястото му и разгледа останалите

книги. И те бяха богато подвързани. Авторите им ѝ бяха неизвестни: Спиноза, Платон, Аристотел... Запита се, кой ли е този Алберт Дениъл и си помисли колко ли щеше да е щастлив Франк да има книги като тези.

Франк, малкият Франк. Задържа дъха си и се строполи тежко върху стола, докато сърцето ѝ биеше силно. Помисли за баща си и се почувства тъжна и виновна. Тази сутрин му бе оставила бележка, че заминава за Брадфорд, за да търси по-добра работа в някоя от поголемите господарски къщи. Беше го помолила да не се тревожи, защото има спестявания, достатъчни за някоя и друга седмица. Беше обещала да изпрати адреса си, щом това стане възможно.

Но какво можеше да му напише? Беше загрижена. Просто не знаеше. Най-важното в момента беше да помисли как да спечели хляба си.

28.

Ема беше в Лийдс вече почти седмица и все още не бе успяла да си намери работа. От четири дни обикаляше по магазините на улица „Бритгейт“ и наоколо, готова да приеме всякаква работа. Разочарована и загрижена от сутрин до вечер бродеше по улиците, които Блеки казваше, че са покрити със злато. На нея всеки момент ѝ изглеждаха все по-негостоприемни и прашни.

През тези четири дни Ема опозна центъра на града. Намираше го изключително вълнуващ, макар че понякога бродейки се чувстваше сама и изгубена. С удивление бе открила, че не се страхува от огромния град, който Блеки така точно ѝ бе описал преди година. Ема се бе приспособила бързо към новото си положение, което би уплашило всеки с по-слаб характер от нейния. Бе разбрала истинският дух на големия град — индустрия и прогрес, вечния символ на парите и властта.

Фабриците, магазините, леярните и стърчащите дворци със строга архитектура, почернели от сажди ѝ напомняха много пущинаците по родните ѝ хълмове, също толкова безкрайни. Както едно време беше получила кураж и сила, при вида на дивите хълмове, така през тези дни трупаше кураж и сила при вида на големите сгради, които се открояваха върху небето на Лийдс, един от най-големите градове на Англия.

Една сутрин, докато вървеше уморена по улиците на центъра неочаквано се намери пред общината и остана без дъх пред величествеността ѝ. С изключителната си интуиция Ема разбра, че тя е символът на града. Докато наблюдаваше изумена, бе поразена от една мисъл: „Този град може да те зароби или да те остави ти да го заробиш“. С безкрайната увереност в себе си Ема реши, че тя ще го покори, а не обратно.

Влезе в няколко магазина, само за да чуе, че нямат свободни места за работа. Въздишайки премина Боар Лейн, като се спираше от време на време да гледа очарована витрините, отрупани с дрехи, шапки, обувки, чанти, накити, и толкова други луксозни стоки. Докато

вървеше, нейният проект с голямо „П“ започна да приема конкретни очертания. До този момент за нея той беше само една мъглява идея. Изведнъж Ема разбра в каква посока щеше да осъществи проекта си. Щеше да отвори магазин. Един магазин изцяло неин. Щеше да се отдаде на търговия. Отначало щеше да бъде само един малък магазин, но беше сигурна, че работите ѝ щяха да потръгнат. Магазините щяха да станат може би два-три и тя щеше да стане богата. Ободрена от тази идея ускори крачките си. Беше обхваната от решителност, докато съзнанието ѝ, винаги завладяно от въображение бе готово да изобретява нови и нови планове за бъдещето.

Лийдс беше, както и е един град пълен с движение. Този петък улиците бяха пълни със забързани хора. Ритъмът на живот в този град съответстваше на качествата на Ема. Нейната енергия, упоритост, подхранвани от необикновената воля и амбиция представляваха истинско въплъщение на духа на Лийдс. Беше подходящото място за нея. Интуитивно го бе възприемала, но вече беше абсолютно убедена.

Без да се бави Ема се отправи към покрития пазар на Лийдс в Киркгейт. Там върху невъобразимо много сергии можеше да се намери всичко. Поспря се пред Пени Базар на „Маркс и Спенсър“, привлечена от надписа „Не питайте за цената, всичко е по едно пени!“ и отбеляза, че всички предмети бяха разделени по видове и разположени така, че да са достъпни за клиентите. Запомни добре всичко, което бе видяла, защото идеята ѝ се стори проста за осъществяване и много разумна. Ема се повъртя още малко между сергиите и разглеждаше различните стоки. Тръгна си като премисляше своя проект и реши да обиколи Норд Стрийт, където се намираха много шивачници. Една продавачка в магазин за дрехи ѝ бе казала да опита там, „но идете през деня, не е препоръчително да закъснявате по тези места“, я бе посъветвало момичето.

Беше топъл ден. По многолюдни улици Ема чувстваше, че се задушавя. Откопча якичката на роклята си и си помахаша с ръка, за да се разхлади. Горещината, която се излъчваше от камъните на паважа беше ужасна и тя трябваше да намери сянка, за да си поеме дъх. Трябваше да си намери работа, преди детето да се е родило. Трябваше да се блъска всеки ден и нощ, за да натрупа пари, необходими ѝ да открие своя магазин. Тази мисъл я накара да забрави умората и тръгна отново сигурна, че всичко ще бъде добре. Нямаше друга възможност, не

можеше да си позволи да се предаде. Като дишаше тежко Ема продължи да върви по „Норд Стрийт“. Почти беше стигнала края на улицата, когато един камък я удари по рамото. На няколко метра от нея две момчета, с не особено приятна външност, се кикотеха. Сочейки ги с юмрук Ема викна:

— Момчетия!

Те продължаваха да се смеят, готови да хвърлят нови камъни. Тъкмо щеше да избяга, когато разбра, че не тя е жертвата на тези разбойници. С ужас видя, че двете момчета бяха взели на прицел един господин на средна възраст, който бе паднал на земята. Пострадалият се опитваше да стане, но се спъна и за да се предпази от градушката камъни се сви до стената, като се опитваше да прикрие лицето си. Малките негодници продължаваха да викат и да хвърлят камъни. Мъжът бе изпуснал пакета, който носеше, а очилата му бяха паднали на земята. Ема видя, че бузата му кърви. Тя беше извън себе си от гняв при тази проява на безсмислена жестокост.

Обхваната от ярост тя се завтече.

— Изчезвайте или ще извикам полицай — извика, заплашвайки ги с юмрук. В момента не изпитваше никакъв страх. — Малки престъпници! — Продължи с все по-остър глас. — Вървете си, изчезвайте или ще извикам полицай! Той знае какво да прави с хора като вас. И зная, че няма да бъде много нежен с такива като вас!

Двете момчета започнаха да ѝ се присмиват в лицето с все по-голяма дързост. Плезеха ѝ се, правеха отвратителни гримаси, викаха и ругаеха. Ема грабна един камък и викна:

— Хайде сега и аз, че да видим? — Едва бе вдигнала ръка да хвърли камъка, когато за своя голяма изненада видя, че момчетата хукнаха назад и изчезнаха, без дори един жест или подигравка. Тогава Ема изтича до човека, който се опитваше да стане. Тя го хвана за ръка и му помогна. Беше дребен, но як човек. Косите му бяха черни и къдрави, на слепоочията бяха започнали да посивяват. Очите му бяха тъмни и живи.

Ема, която се бе успокоила, съчувствено каза:

— Пострадахте ли, господине?

Мъжът поклати глава, извади кърпа от джоба си и попи кръвта от страната си.

— Не, няма нищо — отговори примигвайки. — Благодаря, госпожице, бяхте много любезна — примигна с очи и се огледа наоколо. Беше късоглед. — Видяхте ли къде паднаха очилата ми?

Ема намери очилата, огледа ги внимателно дали са здрави и му ги подаде.

— Не са счупени — го увери усмихнато.

Човекът ѝ благодари и си сложи очилата.

— Така е много по-добре, сега виждам — каза той.

Ема се наведе и събра голямата чанта с документи, които се бяха разпилели по прашната улица. Бе изпаднал и един хляб. Ема се опита да го изтупа с ръка.

— Не е чак толкова измърсен — установи и го постави в чантата, където имаше и други неща.

Междувременно човекът си бе сложил на главата малка черна шапчица и наблюдаваше Ема с нарастващ интерес. С глас, пълен с благодарност каза:

— Още веднъж Ви благодаря, госпожице. Много смело беше от Ваша страна да се намесите в моя защита. — Усмихна се, очите му изразяваха голямата му признателност. — Не всички биха имали куража да го направят по тези места. Още по-малко една госпожица като вас. Нямате страх от нищо. Бяхте много добра!

Въпреки че човекът говореше английски съвсем правилно, Ема забеляза, че произнася думите с лек акцент, макар че не можеше да каже какъв. Реши, че е чужденец.

— Но защо тези момчетия хвърляха камъни по Вас? — попита тя.

— Защото съм евреин.

Ема не знаеше добре какво можеше да означава тази дума, но за да не издаде невежеството си запита отново:

— Защо тогава това ги е накарало да ви замерят с камъни?

Човекът я погледна въпросително.

— Защото хората се страхуват от онова, което не знаят и не разбират. И понякога този страх се превръща в омраза. Една безсмислена омраза. По тези места евреите ги мразят и избягват — поклати тъжно глава. — Ех, животът е странно нещо. Има хора, които мразят други хора без всякакъв смисъл. Мрази и толкова! И не разбират, че така постепенно това се обръща срещу тях и ги руши.

Тези думи, произнесени без всякаква злоба, дълбоко поразиха Ема. Помисли си дали и нейната омраза към Едуин е неправилна. Не, отговори ѝ един вътрешен гласец. Твоята омраза е оправдана. Защото Едуин Феърли ти причини зло и те излъга. Докосна леко ръката на мъжа и каза:

— Съжалявам, че хората Ви мразят и се опитват да ви сторят зло. Сигурно е ужасно да се живее така... — Ема се поспря, за да намери точната дума.

— Преследван — каза човекът. За миг тъмните му очи се изпълниха с тъга, една древна мъка, но се съвзе веднага. — Но това е нищо в сравнение с онова, което се случва понякога. — Отново поклати тъжно глава, после лицето му се просветли. — Може би всичко това не Ви интересува, госпожице. Няма смисъл да Ви занимавам с моите нещастия.

Ема беше много разстроена от разказа на мъжа, и преди всичко бе удивена, че толкова спокойно може да се приеме ситуация като тази.

— Но полицията не може ли да направи нещо, за да спре всичко това? — възкликна с почти писклив от възмущение глас.

Мъжът се усмихна:

— Не, от време на време се опитва да направи, но в повечето случаи си затваря очите. По наше време в Лийдс много не уважават закона. Ние се опитваме да не предизвикваме инциденти. Трудим се и си гледаме работата. — Като забеляза, че момичето беше поразено от това, което бе чуло я попита изненадващо: — Вие не знаете какво значи евреин, госпожице, нали така?

— Не, точно — отговори Ема, срамувайки се от невежеството си. Като видя смущението ѝ, човекът я попита ласкаво:

— Искате ли да узнаете?

— О, да, обичам да научавам нови неща!

— Тогава ще ви разкажа — обяви усмихнато. — Евреите произлизат от Израелевото племе. Религията ни се казва юдаизъм и се основава на Стария завет и върху Тора. — Ема слушаше внимателно и човекът забеляза хубавите интелигентни очи, които следяха с интерес разказа му. В момичето имаше нещо привлекателно, добронамерено, което го подтикна да продължи. — Познавате ли Библията, госпожице?

— Малко — отговори Ема.

— Може би сте чели книгата „Изход“ и тогава сигурно знаете десетте божии заповеди. Ема потвърди и той продължи: — Десетте заповеди били дадени на нашия народ чрез Мойсей. Християнството се основава на юдаизма, знаехте ли го?

Въпреки, че не ѝ беше приятно да признае невежеството си Ема бе принудена искрено да каже:

— Не, не го знаех.

Живите черни очи на човека я наблюдаваха замислено.

— Исус Христос бил евреин и също бил преследван, — въздъхна продължително и преди да заговори отново: — Народът вярвал, че ние евреите сме хора, които трябва да се отбягват, защото обичаите ни, навиците ни за хранене и нашите форми на култ не са различни от тези на езичниците — усмихна се и продължи с глас, преминал почти в шепот. — В края на краищата ние сме така различни, като се помисли добре.

— Разбира се, че не сте, но хората са глупави и невежи — възкликна Ема с ярост. Веднага си помисли, че класовите различия в Англия водеха до същата форма на жестокост и неправда.

Човекът междуременно бе разбрал, че Ема наистина се е заинтересувала от разказа му, когато се сети:

— Вие не сте от Лийдс, иначе щяхте да знаете, че тук има много евреи, емигранти като мен, които са ненавиждани от болшинството от хората.

— Не го знаех — каза Ема и добави: — Идвам от Рипън.

— А, от село, това обяснява всичко! — засмя се и тъжните му очи просветнаха за миг. — Е, добре, госпожице, не желая да Ви задържам повече с разказите си за евреите. Благодаря още веднъж и нека добрия Бог Ви благослови и Ви пази през целия ви живот.

Ема за миг остана обърквана, като чу да се споменава Господ, в който вече не вярваше, но като си даде сметка, че човекът ѝ пожелаваше всичко добро, му се усмихна приятелски.

— Няма за какво. Доволна съм, че успях да ви помогна, господине!

Мъжът се поклони леко, обърна се и тръгна. Само след няколко стъпки, обаче, залитна и се облегна на стената, като се държеше за гърдите. Ема изтича.

— Зле ли ви е? — възкликна. Забеляза, че лицето му е побеляло като платно, устните му бяха посинели и челото му се бе покрило с пот.

— Не, добре съм — отговори човекът със сподавен глас, защото му бе трудно да диша. След миг прошепна: — Беше само една криза, може би от храносмилането.

Ема съвсем не бе убедена. Изглеждаше й доста зле.

— Далече ли живеете? — попита бързо. — Ще ви изпратя до вас.

— Не! Не! Направихте достатъчно за мен, не се тревожете, добре съм.

— Къде живеете? — настоя Ема.

— На „Империал стрийт“ — не му остана нищо друго, освен да се усмихне, въпреки болката. — Името не е подходящо за една улица, така малка и бедна, но... На десет минути път е оттук.

— Хайде да вървим, ще ви заведа до вкъщи. Струва ми се, че не сте в състояние да вървите сам. И между другото, ще мога да ви защитя от други възможни нападения — уточни тя. Взе чантата му, хвана го под ръка и го поведе.

Силните болки в гърдите бяха започнали да преминават и мъжът започна да се чувства по-добре. Погледна внимателно момичето, което така грижливо се бе заело да му помогне. Не беше свикнал на такова внимание. Изкашля се, за да прикрие вълнението си и каза бавно:

— Бяхте много любезна с мен и съм Ви много благодарен. — Спря се, обърна се към нея и й подаде ръка. — Казвам се Абрахам Калински. Ще имам ли честта да узная Вашето име?

Ема взе под ръка чантата и му стисна ръката.

— Казвам се Ема Харт.

Мъжът забеляза сребърното пръстенче и каза:

— Госпожа Харт, предполагам.

Ема потвърди, но не добави нищо друго.

Като се подкрепяше на ръката на Ема, Абрахам Калински разказа много факти от живота си. Беше много общителен човек. Ема винаги внимателна и изпълнена с желанието да учи слушаше с голям интерес. Така разбра, че Абрахам напуснал Киев през 1880 година, за да отиде първо в Ротердам, а после в Хул — най-голямото пристанище на Йоркшир. Както много от руските и полски евреи и той отишъл в

Лийдс с намерението да отиде до Ливерпул и от там в Америка — и обясни:

— Трябваше да се спра тук в Лийдс за малко, защото няха достатъчно пари за кораба. Лесно намерих работа. Ние, евреите, се поддържаме и се стараем да си помагаме при необходимост. — Засмя се при спомена. — Но тогава бях младеж, само на двадесет години. Следващата година имах щастието да срещна онази, която щеше да стане моя съпруга. Тя бе родена в Лийдс, родителите ѝ бяха избягали от Русия много години преди това. Така стана, госпожо Харт, че останах в Лийдс и не отидох в Америка. А, ето, че пристигнахме — махна с ръка и каза: — Живея в този квартал от двадесет и пет години.

Абрахам Калински се спря пред една къща, в края на „Империал Стрийт“. Ема бе изненадана като видя, че тя не беше по-голяма от останалите и много добре поддържана, с бели пердета на прозорците.

— Това е моята къща — каза с такъв лъчезарен израз, че Ема се развълнува. От гласа му се разбираше, че е горд.

— Добре, тогава сте на сигурно — каза Ема. — За мен беше удоволствие да Ви слушам, господин Калински. Надявам се, че се чувствате добре. — Като се усмихваше му подаде чантата.

Абрахам Калински погледна това мило момиче, това любезно момиче, което му помогна, като му посвети толкова много време и се отнесе към него с уважение и съчувствие. Протегна ръка, за да я задържи и каза:

— Моля, влезте за момент, госпожо Харт. Бих желал да Ви представя на съпругата си. Сигурен съм, че тя ще пожелае сама да Ви благодари лично за помощта, която ми оказахте толкова любезно. Моля, влезте.

— О, господин Калински! Просто трябва да вървя.

— Моля само за миг — я помоли, — много е горещо и вие сте уморена. Влезте вътре да изпие чаша чай и да си починете малко. — Побутна Ема към вратата и като я отваряше продължи: — Ще видите, че ще ви дойде добре да изпие нещо и да си починете малко.

Абрахам Калински я поведе към една голяма кухня, която според Ема сигурно изпълняваше и много други функции. Жената, която стоеше права пред огъня се обърна, когато чу, че вратата се отваря. Широко отвори очи:

— Абрахам! Абрахам! Какво ти се е случило? — Извика като бързо прекосяваше стаята, без да спре дори да остави лъжицата, която държеше. — Всичките ти дрехи са измърсени и си виж лицето! О, Абрахам, наранил ли си се? — хвана го за ръка, без да успее да скрие мъката си.

— Успокой се, Янесса, — отговори мъжът ѝ, като я гледаше нежно. — Нищо ми няма, само малко съм раздърпан, защото ми се случи един малък инцидент. Спънах се на „Норд Стрийт“ и двама хулигани ме замеряха с камъни, знаеш ги какви са — като се обърна към Ема добави: — Това е госпожа Харт, Янесса, Ема Харт. Тя ме спаси от онези момчета, като ги заплаши така, че си отидоха с подвити опашки. После настоя да ме изпрати до къщи.

Янесса Калински остави лъжицата и силно стисна ръцете на Ема в своите.

— Много съм доволна да се запозная с вас, госпожо Харт. Благодаря, че сте помогнали на съпруга ми! Бил е един истински жест на човеколюбие и кураж — усмихна ѝ се, за да покаже своята благодарност и продължи: — Моля, разположете се. Може ли да Ви предложи нещо? Изглеждате ми сгорещена и уморена.

— И аз съм щастлива да се запозная с Вас, госпожо Калински — отговори възпитано Ема. — Благодаря, стига ми чаша вода, моля.

Янесса накара Ема да седне и каза:

— Веднага ще ви донеса чаша вода, но ще изпиете с нас и чай с лимон. Сега седнете да си почивате.

Госпожа Калински ѝ донесе вода, която Ема изпи наведнъж. Наистина бе много уморена след дългото пътешествие този ден.

Абрахам се приближи до съпругата си, която приготвяваше вечерята в другия край на кухнята и ѝ подаде пакета.

— Ето калаха, Янесса. Падна на земята, когато се спънах, но вярвам, че не се е изцапала. — После като се обърна към Ема се поклони и каза: — Извинете за момент, трябва да се кача до горе.

Ема се огледа внимателно наоколо. Голямата кухня беше приветлива и добре подредена. Масата беше наредена за четирима души и с бяла покривка. Тапетът на стените беше красив, а килимът с отлично качество, както и всички останали мебели. Ема се загледа в Янесса, която приготвяваше чая и го насипваше в чаши. Беше малко по-висока от съпруга си, стройна и с елегантна стойка. Кожата ѝ бе

светла, а очите сини. Чертите ѝ подсказваха славянския произход. Черните ѝ блестящи коси бяха събрани в голям кок. Бе облечена в черна памучна рокля и бяла престилка, които подчертаваха царствената ѝ фигура. Според Ема тя нямаше повече от четиридесет години.

След няколко минути господин Калински слезе. Беше си изчеткал панталоните и си бе сменил самото. Добре вчесан и с почистена рана на бузата си. Изми си ръцете на умивалника, като разговаряше със съпругата си, след това се върна да прави компания на гостенката си. Янесса поднесе чая и като подаде една чаша на Ема каза:

— Това ще премахне жаждата ви по-добре от водата. — След това седна при тях.

Ема благодари и започна да отпива от топлата напитка. Беше наистина прекрасна, сладка и гореща. Никога не бе опитвала чай с лимон, но ѝ хареса.

Абрахам отпи глътка и попита Ема:

— Далече ли живеете от Лейландс, госпожо Харт?

— Не много. Знаете ли къде е „Грозната патица“ на Йорк Роул?
— запита Ема.

Господин Калински потвърди.

— Ето, аз съм на половин час от другата страна на Йорк Роуд.

— А, разбирам — отговори господин Калински като погледна часовника си. — По-късно е, отколкото мислех. Синовете ми скоро ще дойдат и ще ги накарам да Ви придружат. Опасно е за само момиче да се движи по това време из тези квартали.

Ема се канеше да откаже внимателно, но си даде сметка, че нямаше да е разумно. Не искаше да рискува, затова каза:

— Благодаря, мисля, че това е една добра идея.

— Това е най-малкото, което можем да направим за Вас — се намеси госпожа Калински, — не бихме желали съпругът Ви да се тревожи. А и сигурно би трябвало да се приберете вкъщи да пригответе вечеря.

Ема се покашля, решена както винаги да не се доверява много на чужди хора, но под любезния поглед на госпожа Калински каза искрено:

— Нямам да готвя никаква вечеря, съпругът ми е във флота и когато е на море, както сега, аз живея сама.

— Сама! — възкликна госпожа Калински потресена. — Няма ли някой друг роднина? — Мисълта, че тази млада жена живее съвсем сама в Лийдс уплаши Янесса, която произлизаше от многобройна фамилия, в която всеки търсеше начин да подпомогне и защити другите.

Ема поклати глава.

— Не, бабата на съпруга ми почина наскоро и ние нямаме други родственици. — Като видя, че госпожа Калински изглежда натъжена, побърза да добави: — Но аз се чувствам чудесно и сама, наистина. Живея в един пансион в хубав квартал и стаята, която наемам и госпожата, която ми е хазайка, са много добри за мен.

Калински обмениха поглед помежду си и Абрахам отговори на немия въпрос на жена си. Госпожа Калински се наклони напред и като гледаше Ема доброжелателно каза:

— Щом не трябва да се прибирате незабавно в къщи и щом нямате спешна работа, защо не останете да споделите с нас съботната вечеря? Ще ни бъде много приятно, ако останете.

— О, не мога, наистина е невъзможно — запротестира Ема. — Много любезно от ваша страна, но просто не мога. — Почервения при мисълта, че семейство Калински можеше да си помисли, че прави всичко, за да ги накара да я поканят на вечеря. — Хиляди благодарности, бяхте много любезни да ме поканите, но ще се чувствам натрапница.

— Глупости! — отвърна Абрахам. — Натрапена, Вие, след всичко, което направихте за мен днес? — Повдигна ръце към небето. — Как бихме могли да Ви се отблагодарим достатъчно? За Бога, останете за съботната вечеря, ще бъде чест за нас. — Като видя, че Ема не разбира какво може да е съботната вечеря й обясни. — Събота е нашия празничен ден, но започваме да го честваме при залез-слънце още в петък с голяма празнична вечеря.

— Но аз... — започна Ема.

— Вече е решено, госпожо Харт — я прекъсна Янесса с кротък, но настойчив глас. — Уморена сте, без съмнение, след инцидента с онези хулигани. Малко храна ще Ви съвземе, ще видите, че ще Ви хареса. — Постави ръка върху ръката на Ема, за да я увери. — Не се

тревожете, има за всички, ще има и за вас. Сега си починете и когато Дейвид и Виктор се приберат ще се зарадват, че имаме гостенка и ще Ви благодарят за онова, което сте направили за баща им.

Пред доброжелателното настояване на госпожа Калински Ема прие. Беше гладна. У дома си нямаше нищо особено за ядене, а от тенджерите, сложени на огъня, се носеше такъв аромат, че устата ѝ се пълнеше със слюнка.

— Благодаря, тогава. Ще имам щастието да вечерям с вас, ако това няма да ви затрудни.

Семейство Калински ликуваха и Янесса се зае със своите тенджери, като междувременно каза:

— Представям си, че никога не сте опитвали нашата храна, но ще Ви хареса, сигурна съм. За първо пилешка супа със... — Янесса прекъсна думите си и се обърна. Синовете ѝ влязоха и лицето ѝ се огря от радост и гордост. Двете момчета се спряха и погледнаха любопитно Ема, седнала до огъня. — Дейвид! Виктор! Елате да поздравите нашата гостенка, тя е почетна гостенка, защото спаси баща ви от беда днес. Едно мило момиче — каза Янесса, и постави капака на една тенджера. Изтри ръцете си и отиде да ги покани да влязат. — Хайде, момчета, това е Ема Харт, госпожа Харт. — С лъчезарна усмивка продължи: — Това е Дейвид — представи на Ема по-високото момче, — а този е Виктор.

Дейвид, който бе забелязал раната върху бузата на баща си попита:

— Какво се е случило, татко? — Бе говорил без да повишава глас, с тон пълен с уважение, но в лицето му бе стаен гняв.

Бавно Абрахам разказа всичко с най-големи подробности, въодушевявайки се само, за да подчертае намесата на Ема. Докато господин Калински разказваше Ема разглеждаше с интерес момчетата, като се стараеше да разбере кой какъв е.

Дейвид и Виктор бяха много различни един от друг. По-големият, Дейвид, беше деветнадесетгодишен, висок и добре сложен. От майка си бе взел сините очи и типично славянските черти. Формата на главата и черните коси бяха от баща му, какъвто сигурно е бил на младини. От него бе наследил и сърдечния характер. Изглежда беше дори по-общителен, жизнен и енергичен от Абрахам. Дейвид бе човек на делото, интелигентен, амбициозен, с ясни идеи. Ако в очите му

имаше мъничко цинизъм, това се компенсираше с великодушното и приятелско поведение. Дейвид бе разумен, с богато въображение и усет. Занимаваше го само едно нещо — успеха. Понеже познаваше добре човешката природа следваше едно-единствено правило: преживява само най-силният. Но той желаше не само да преживее, но желаше да го направи добре и в охолство.

Виктор, който беше шестнадесетгодишен, бе дребен и по това приличаше на майка си. Черните лъскави коси, бяха същите като на майка му, но приликата му с нея свършваше до тук. Очите му бяха кротки, чертите не много подчертани, но като цяло беше хубаво момче. Кроткото му лице отговаряше напълно на темперамента му. Виктор Калински бе смирено и разсъдливо момче. В известен смисъл приличаше на баща си, най-вече с отстъпчивостта си и толерантността към другите, необичайни за един младеж. Бе мечтателен, с душа на поет, като баща си. Бе неспособен да мисли и да върши зло на хората.

Дейвид, който бе по-предприемчив и сигурен в себе си, се обърна пръв към Ема:

— Били сте много смела да се противопоставите на тези момчета и да помогнете на баща ни. Вие не сте еврейка нали?

— Не, не съм еврейка — отговори Ема. — Но това няма никакво значение. Бих помогнала на всеки, който се намира в затруднение, особено, ако бъде нападнат, както се случи с баща ви.

Дейвид потвърди.

— Много хора не биха го направили — отбеляза като се опитваше да разбере, какво би могло да прави по тези места едно така изискано момиче като Ема. Тъкмо щеше да я запита, когато Янесса каза:

— Измийте си ръцете и да сядаме на масата. Вече е почти залез. — Янесса бързо постави още един прибор, като шеташе около масата, докато Ема и момчетата се настаняваха.

Всички станаха на крака около масата, Янесса донесе на масата супника, пълен с димяща супа. От нея се разнасяше вкусен аромат. Докато се хранеше Ема си помисли, че в това семейство цареше хармония и мир. Полека-лека започна да се чувства удобно в приятелската сърдечна атмосфера и усети, че гърлото ѝ се сви от благодарност. Помисли си: защо евреите са така мразени? Те са хора любезни, внимателни, уважават чувствата на другите. Ужасен е

начинът, по който ги третират. От този ден нататък Ема не промени мнението си и винаги защитаваше своите приятели от враждебния расизъм, който като напаст беше завладял Лийдс дълги години.

Печеното пиле бе толкова вкусно, че Ема за пръв път, откакто беше напуснала Феърли Хол се почувства заситена. Даде си сметка, че се бе хранила малко през последната седмица. Беше достатъчно умна, за да разбере, че трябва да поддържа силите си. Разговорът на масата бе оживен. По-късно, докато сервираше меденките и чая, Янесса погледна Ема с живите си сини очи и каза:

— Е, госпожо Харт, какво ще кажете за нашата кухня, добра е, нали?

Очите на Ема блестяха от задоволство.

— О, да, госпожо Калински, всичко беше отлично, но моля, наричайте ме Ема. — Като се обърна и към другите каза: — Ще ми бъде приятно, ако всички ме наричат Ема. — Всички потвърдиха и ѝ се усмихнаха приятелски.

— Чест е за нас — каза Абрахам с обичайната си церемониалност.

Пиеха чая, когато очите на Дейвид се спряха на Ема, която седеше от едната му страна. Както всички останали и той бе забелязал, че Ема е възпитана, вежлива и носеше добре ушит тоалет. Заинтересован попита:

— Не бих желал да съм недискретен, но какво правехте този следобед в Норд Стрийт? Без съмнение е било щастие, че сте били там, но не ми се струва, че това място е подходящо за разходка.

На свой ред Ема го погледна проникателно.

— Търсех работа — каза тя, без да се смути.

Всички замълчаха и четири чифта очи се загледаха в Ема. Янесса заговори първа:

— Едно момиче като вас да търси работа в този ужасен квартал! — промълви почти неспособна да говори.

— Да — потвърди Ема и понеже всички я гледаха с изненада се почувства задължена да даде обяснение. Започна да разказва същата история, която бе измислила за Роза и бе повторила пред госпожа Дениъл. Приключи като каза: — Потърсих работа във всички магазини за облекло като продавачка, но не успях. Днес реших да опитам в шивачниците по Норд Стрийт, но и това бе безполезно. Бях стигнала

до „Коен“ и тъкмо щях да се отправя към къщи, когато видях момчетата да замерят с камъни господин Калински.

Погледът на Янесса и на двете момчета се отместиха бързо от Ема към Абрахам и Янесса заговори отново:

— Абрахам! Абрахам! Трябва да направиш нещо за Ема!

— Разбира се, че ще направя — отговори като се усмихваше на Ема, която седеше до него. Докосна ръката ѝ. — Сега не трябва да се тревожите. В понеделник сутринта точно в осем елате в моята шивачница и ще се погрижа да Ви намеря подходяща работа. — Погледна Дейвид и му каза: — Съгласен ли си?

— Да, татко. Може да започне с илици. Не е много трудно — предложи Дейвид.

Ема бе онемяла от изненада, но не закъсня да се съвземе.

— О, благодаря, господин Калински! Чудесно е. — Като го погледна решително продължи: — Ще видите, бързо ще се науча и ще работя упорито. — Спря и поклати глава — Не знаех, че имате шивачница.

Абрахам се засмя:

— Как би могла да го знаеш? Във всеки случай тя е на Рокингам Стрийт, близо до Камп Роуд. Дейвид ще Ви напише точния адрес. Работилницата не е кой знае колко голяма. Имаме около двадесет работници, но работите ни не вървят зле. Работим специално за големи манифактурни производители като Баран и останалите от този род — почти всички еврейски шивачници правят така, снабдяваме външни производители.

— Разбирам — отговори Ема, — вие изработвате дрехи за големите шивачници, а после те ги продават.

— Не е точно така, Дейвид ще обясни всичко. В семейството той се счита за душата на търговската част.

Дейвид се засмя развеселен:

— Не е точно така, татко, облегна се на стола и се обърна към Ема: — Ние не изработваме целите дрехи, а само отделни части, според поръчките и изискванията на фабриките, за които работим. Така една седмица се налага да правим ръкави, другата — предници на сака или панталони...

Ема, както обикновено не изпускате дума и каза:

— Но защо? Струва ми се странно. Няма ли да е по-просто да се ушива цялата дреха?

Дейвид се засмя:

— Може да е странно, но е така. Ако работата е добре организирана така се произвежда повече и по-евтино. Големите производители успяват да произведат много по-голям брой дрехи, като използват този метод. В тези фабрики отделните части на дрехите, ушити на различни места се сглобяват. Идеята е на Херман Френд, един еврейин шивач, благодарение на който производството на облекло бе революционизирано. Това превърна Лийдс в един от големите центрове за този вид в света. — Дейвид се оживяваше все повече. — Сигурен съм, че този град ще стане забележителен, заради модерната си конфекция и ще бъде много, много богат. Аз разбира се няма да изпусна случая да бъда един от участниците в това развитие.

— Какви идеи има това момче — промърмори Абрахам, като поклащаше глава недоверчиво.

Ема бе много заинтересована както винаги, когато се говореше за пари и нови идеи.

— Но на този човек, Херман Френд, как му е дошла тази идея на ум.

— Кой знае! — отсече младежът, повдигайки рамене. — Както и да е, била е идея, която действа чудесно. Френд е измислил този начин, когато бил работник, ангажиран за надомна работа от Баран, разделил на пет-шест операции работата по отделната дреха. С това веднага намалил цената и увеличил продукцията. Като резултат шивачниците, които приложили тази система могли да поддържат по-ниски цени и да издържат на конкуренцията. Френд започнал да дава работа и на други малки шивачници и системата се разширила като мазно петно.

Ема каза:

— Идеята е проста, но като всяка проста идея е гениална. — Дейвид се съгласи, като прие неочакваната забележка. Бе още по-изненадан, когато Ема продължи: — Също като Пени базар на „Маркс и Спенсър“. И това е една брилянтна идея. Като са разпределили стоката според вида и са я разположили така, че хората да могат да я видят отблизо и да се обслужват сами и да поддържат цените ниски. Не мислите ли, че и това е гениална идея.

— Разбира се! Знаехте ли, че Майкъл Маркс е полски еврейин — емигрант? Започнал преди десетина години с една сергия на пазара в Лийдс. После се сдружил с Том Спенсър и сега имат магазини изделия Лийдс. Наричат ги Пени базар. Откриват и нови в различни други градове. Скоро тяхната мрежа от магазини ще покрие цялата територия на страната.

С леко отворена от учудване уста Ема бе почервеняла от възмущение и не откъсваше поглед от Дейвид. Помисли си: имах право, Лийдс е подходящо място за трупане на пари. Каза:

— Вярвам, че всичко е възможно, стига човек да има добра идея и да работи упорито за осъществяването ѝ.

— Точно така, Ема — отговори Дейвид, като се впусна да разказва и за други, които бяха натрупали богатства. Ема жадно поглъщаше думите му.

Дейвид и Ема биха говорили цялата нощ, защото и двамата бяха амбициозни и упорити и, което е особено изненадващо за тяхната възраст, имаха ясна представа за нещата. Но Абрахам ги прекъсна:

— Компанията е приятна, но става късно и не ми се ще да обикаляте из града, когато затварят кръчмите, опасно е! Момчета, мисля, че е време да изпратите Ема до къщи.

— Да, по-добре е да тръгвам — каза Ема и стана, — но преди това да помогна на госпожа Калински да измие чиниите и да почисти.

— Не, няма нужда. Съпругът ми има право. По-добре е да тръгвате. Дейвид, да не забравиш да дадеш адреса на работилницата — заключи Янесса.

Трябваше да повървят доста, докато стигнат до пансиона, но Ема се чувстваше защитена и сигурна с мълчаливия Виктор от едната страна и приказливия Дейвид от другата. И двамата пожелаха да я изпратят до вратата на къщата. Ема каза:

— Ще се видим в понеделник сутринта! — Пожелаха си лека нощ.

Ема отваряше вратата, когато Дейвид се върна при нея и каза:

— И двамата имаме еднакви идеи. Сигурен съм, че ще станем добри приятели.

Ема прие много сериозно тези думи и добави:

— И аз съм уверена в това, Дейвид.

Едва когато Ема се прибра и затвори вратата Дейвид изтича по стълбите и настигна Виктор. Без да си дава напълно сметка Дейвид Калински бе видял много напред. Двамата наистина си приличаха много, завладени от идеята да направят състояние. През тази топла августовска нощ на 1905 година бе родено едно приятелство, което щеше да трае повече от петдесет години. Заедно щяха да се борят срещу бедността като преодоляват всякакви предразсъдъци, да организират все по-големи предприятия, да тласкат целия град напред, заедно със собствения си възход.

29.

Дните минаваха бързо. Август стана септември, а септември свърши. Бе вече средата на октомври и Блеки все още не се бе завърнал в Лийдс.

Ема не можеше да разбере какво го задържа в Ирландия. Много желаше Блеки да се върне, защото бе най-добрият ѝ приятел. Не си даваше сметка, но той представляваше единствената ѝ връзка с миналото. Блеки О'Нийл представляваше единствената възможност за контакт със средата и семейството ѝ, липсата на което чувстваше силно.

Хазайката, която от ден на ден ставаше все по-сърдечна неочаквано предложи на Ема да задържи стаята колкото иска. Не бе нужно много на госпожа Дениъл да разбере, че момичето е старателно, честно и скромно. Ема не ѝ създаваше никакви главоболия и затова един ден ѝ каза:

— Можете да останете колкото искате, момиче. — Като произнасяше тези думи госпожа Дениъл се бе обърнала към Ема с усмивка, потупвайки я с ръка по рамото.

С работата си при Калински Ема печелеше достатъчно, за да се издържа прилично и най-вече — без да накърнява своите спестявания. Много внимаваше как харчи парите, като се стремеше да си осигури преди всичко питателна храна. Внимаваше и да не отслабва. Ако се разболееше нямаше да може да работи.

Работеше всеки ден от осем сутринта до шест, понякога до седем вечерта. Работата ѝ харесваше. Абрахам Калински ръководеше успешно работилницата си, без да тиранизира работниците си. И понеже бе справедлив и безпристрастен човек никой не мислеше да злоупотребява с неговото доверие. Работниците получаваха на акорд и вземаха достатъчно. Абрахам бе доволен, че благодарение на работниците си успяваше да изпълнява договорите навреме. Затова не считаше за правилно да ги съсипва от работа.

Почти всички работници бяха евреи. Отношенията между тях бяха приятелски. Често над тракането на шевните машини

проехтяваше задружен смях. Ема седеше пред една дълга дървена маса между скроени парчета плат и работеше ритмично, така че удивляваше и най-опитните работници. Момичетата, които работеха при Калински бяха родени и живели в Лийдс. Бяха живи, чистосърдечни и винаги готови за смях. Употребяваха местния диалект, като не изговаряха изцяло думите. Ема обаче продължи да говори правилно, защото знаеше, че лошите навици лесно се възприемат и трудно се преодоляват. Отначало приятелките ѝ се шегуваха с нея и се опитваха да ѝ се подиграват, но Ема винаги им отговаряше усмихнато и не се хващаше на закачките им. Скоро я оставиха на мира. Приеха я за една от тях, въпреки че не можеха да не отбелязват красотата и изтънчеността на новата си приятелка. Често я поглеждаха крадешком и понякога ѝ завиждаха, но Ема изобщо не забелязваше това.

Абрахам, който никога не забрави нейната смелост и благородство я държеше винаги под око, но никога не показваше предпочитание към нея, макар че я обичаше. Открито я протезираше Дейвид. Той я бе взел под крилото си от първия понеделник сутринта, когато я заведе на работното ѝ място. Съвсем не се изненада, когато Ема се научи да прави отлично илици за няколко дни и скоро стана една от най-бързите и сръчни работнички.

Под ръководството на Дейвид, Ема се научи да крои. Първо ръкави, после яки, предници и гърбове на сака и накрая дори и панталони. Бе винаги готова да се включи и да помага, когато работата някъде изостанеше. Към средата на септември вече бе в състояние да скрои и да ушие цял мъжки костюм без помощта на Дейвид. Абрахам бе удивен от огромното количество работа, което Ема бе способна да извърши с лекота. Бързо бе усвоила тънкостите на занаята. И Виктор ѝ се възхищаваше, но мълчаливо. Дейвид се смееше от удоволствие, защото бе почувствал истинската същност на младата си приятелка още от първата им среща. Ема Харт бе момиче, което щеше да измине дълъг път. Колкото до това, бе готов да се обзаложи и на последния си сантим. В ума му се въртяха проекти за бъдещето, в които имаше място и за нея.

Често Янесса Калински я канеше за съботната вечеря, защото и тя както и останалата част от семейството се бе привързала към Ема. Ема никога не пропускаше да пристигне с някой малък подарък: букет

цветя, буркан мармалад, направен от самата нея, а веднъж дори и шоколадов мус, направен по рецептите на Оливия Вайнрайт.

Ема прекарваше голяма част от времето си сама. Невинаги бе уморена в края на деня, но понеже нямаше други приятели, освен Калински, се прибираще у дома и си приготвяше вечеря. Оставаше в стаята си. Понякога се занимаваше да преправя дрехите, които Оливия Вайнрайт ѝ бе подарила, все още бяха елегантни и с отлично качество. Понякога сядаше да четете книгите, които бе открила в шкафа. Невинаги разбираше философските термини, които обаче я очароваха. Четеше и препрочиташе отделните фрази, като разсъждаваше надълго върху думите и смисъла на прочетеното. Беше много доволна, когато успяваше да разгадае точния смисъл. Имаше воля и голямо желание да изучава все нови и нови неща. Книгата, която ѝ харесваше най-много бе поезията на Уилям Блейк. Потапяше се в четенето ѝ всяка вечер, рецитираше на глас отделни стихове, произнасяше високо и точно трудните думи. Имаше желание да усъвършенства, колкото може начина на говорене.

По време на първите седмици, прекарани в Лийдс, често стоеше по цели нощи, като размишляваше за детето, но накрая реши, че е смешно и безсмислено да се тревожи за нещо, което щеше да се случи след четири месеца. Чиста загуба на време. Щеше да мисли за детето, след като се роди, не преди това. Тогава именно щеше да реши какво да прави. Надяваше се само то да е момиче, защото се страхуваше, че ако е момче, можеше да прилича на Едуин Феърли и сигурно щеше да го мрази за това.

Ема бе посетила два пъти „Грозната патица“, за да се види с Роза. Последният път ѝ бе оставила писмо за Блеки, в което бе написала къде живее и какво работи. Бе написала и писмо и за баща си, за да го предупреди, че все още не си е намерила място в Брадфорд, но че се надява да успее скоро. Беше отишла чак до Брадфорд, за да пусне писмото. Неприятно ѝ бе да харчи пари за влака, но се страхуваше, че ако го пусне в Лийдс, баща ѝ можеше да я намери лесно.

Една съботна утрин през октомври Ема седна да пише друго писмо, със своя ясен и четлив почерк. По очевидни причини и това писмо бе пълно с лъжи: „Скъпи татко, съжалявам, че пропуснах цял месец, без да ти пиша, но бях много заета да търся работа и сега съм

много доволна да ти кажа, че намерих едно място за...“ Ема се спря, помисли за едно име, което да бъде достатъчно популярно, за да не може лесно да се проследят дирите ѝ и продължи: „лична камериерка при госпожа Смит. Днес заминаваме за Лондон, където ще бъдем около месец. Когато се завърнем в Брадфорд ще мина вкъщи да ви видя. Не се тревожи, татко, аз съм добре. Изпращам на теб, Франк и Уинстън сърдечни поздрави. Твоя любяща те дъщеря Ема.“ В послепис добави: „Изпращам ти една лира, която ще ти бъде полезна“. Постави писмото и парите в плик, който залепи добре, написа адреса и залепи марка.

След като излезе от къщи настроението ѝ се подобри. Беше прекрасен, почти летен ден. Небето бе синьо и облаците, осветени от слънчевия блясък, приличаха на захарен памук. Весело се отправи към Сити Скуеър и оттам стигна до гарата. Влакът за Брадфорд заминаваше и Ема се качи почти в движение. Когато пристигна в Брадфорд изтича до пощата и се върна на гарата навреме, за да вземе обратния влак.

Почувства се по-добре след изпращането на писмото. Нямахте да се налага да пише цял месец, а дотогава щеше да измисли друга история. Въпреки че чувстваше угризение заради лъжата, но трябваше да прибегва до измама, за да успокоява баща си, поне докато се роди детето.

Пътуването до Брадфорд и обратно бе продължило няколко часа и Ема бе огладняла. Отиде направо на пазара, където си купи миди, приготвени с много подправки. Напоследък обичаше да яде пикантни храни. Купи си и мусака с месо, мека и топла, и се запъти към „Бритгейт“. Съботните следобеди Ема винаги обикаляше централните улици. Разглеждаше витрините. Това не бе празно любопитство. Внимателно си отбелязваше на ум как са подредени стоките, какво купуват хората. Обичаше шумотевницата и ярките цветове, лавиците, пълни със стоки, тропането на касите, лицата на продавачите, елегантните облекла на госпожите. Нямахте търпение да притежава свой собствен магазин. Магазини, се коригираше винаги, когато си мислеше за това.

След като поскита няколко часа Ема реши да се връща в къщи. Краката я боляха. Едва стигна у дома си, когато госпожа Дениъл я посрещна приятелски и възкликна:

— Дойде да ви търси един господин.

Ема се спря, усещайки как сърцето ѝ започна да бие учестено. Баща ѝ? Уинстън? Като се помъчи да овладее гласа си попита:

— О, наистина ли? Каза ли кой е, госпожо Дениъл?

— Не, но ми даде за Вас това. — Извади от джоба на престилката си плик.

— Благодаря, госпожо Дениъл — каза Ема и се отправи нагоре по стълбите щастлива. Бе познала почерка на Блеки. Нямаше намерение да показва пред госпожа Дениъл радостта, която изпита от полученото писмо. Писмо от мъж, който не е неин съпруг. В стаята си Ема отвори писмото и трескаво потърси с очи подписа. Бе точно от Блеки. Щеше да я чака в пет часа в „Грозната патица“. Ема се хвърли на леглото, облегна глава на възглавницата и затвори очи, чувствайки се щастлива.

Старият часовник в преддверието биеше четири часа, когато Ема слезе тичешком по стълбите и се измъкна през вратата, за да не срещне госпожа Дениъл, която без съмнение я очакваше изпълнена с любопитство. Лицето ѝ не издаваше чувствата, но Ема нямаше търпение да види отново Блеки О'Нийл. О, как бе почувствала отсъствието му! Едва сега тя си даде сметка за усилията, които бе употребила, за да не се поддаде на унинието на самотата. Бе удивена, че е успяла да контролира чувствата си.

Бе бременна от пет месеца и бе забелязала, че наедрява, макар околните все още да не го отбелязваха. Този ден бе облечена с рокля, която подчертаваше тънката ѝ фигура и естествената ѝ грация. Блестящите си кестеняви коси бе сресала назад, за да се открие челото ѝ. Този следобед бе навила гъстите плитки на върха на главата си в нова прическа, която я правеше не само по-висока от нейните метър и седемдесет, но ѝ даваше вид на по-солидна госпожа. Тази промяна имаше своята причина: чувстваше се пълна с живот, радостта бликаше от всичките ѝ пори.

Ема съзнаваше, че е излязла твърде рано за срещата и тръгна бавно. Когато през август бе пристигнала в Лийдс, вече бе скроила историята, която щеше да разкаже на Блеки. Откакто бе забременяла не бе предразположена към изповеди. Не желаше баща ѝ или Адам Феърли да се появят пред нея, нещо много вероятно, ако Блеки би

узнал истината и бе решил галантно да я защити. С малко фантазия бе съчинила една история, в която истината и измислицата бяха така премесени, че можеха да заблудят дори Блеки. Докато отиваше на срещата тя си я разказа за последен път, макар че я бе повтаряла и я знаеше до най-малки подробности.

Когато стигна до кръчмата Ема отвори тежката входна врата и се запъти по дългиятесен коридор, където се чувстваше обичайния дъх на бира и дим от тютюн. Блеки бе пристигнал и гласът му мощно ечеше над шума на клиентите. В този момент Ема го видя.

Бе там, в целия си блясък с черни къдрици, които се спускаха около почернялото му от слънце лице, с белоснежни зъби, които блестяха, с живи очи, черни и пълни с веселие и младост. Пианистът свиреше „Дани Бой“ и Блеки, изправен до него, строен и горд, с една ръка, опряна на пианото пееше и красивият му баритонов глас изпълваше залата. Така той празнуваше завръщането си, без да се смущава от звъна на чашите и шума на клиентите. Ема постави ръка на устата си, за да заглуши смеха, който бе бликнал дълбоко от сърцето ѝ. Никога не бе виждала Блеки в такава поза, но всъщност не го бе виждала досега и в кръчма. „Държи се сякаш е на сцената“, помисли удивена от театралната му поза.

Блеки О'Нийл можеше да бъде отличен актьор. Като изпя последната строфа на тази стара ирландска песен той се отдалечи от пианото, поклони се, изправи се в целия си ръст и с артистичен жест махна с ръка.

Както винаги се случваше, сърцето на Ема трепна като чу песента. Когато последните звуци заглъхнаха в залата, сякаш нещо я стисна за гърлото. Огледа се наоколо, всички бяха развълнувани и не се срамуваха открито да трийт сълзите от очите си. Избухна гръм от ръкопляскане, чуха се викове:

— Приятелю, изпей още една! — Тъкмо Блеки да задоволи желанието на слушателите си, когато видя Ема.

— По-късно, момчета! — извика, докато си пробиваше бързо път в локала между групите, насядали по масите.

Ема не посмя да се помръдне и остана до вратата, стискайки чантичката си в ръце. В близост до Блеки изглеждаше мъничка. За миг той я загледа с възхищение, като се опита да скрие удивлението си от голямата промяна. Скоро се съвзе и с обичайния си ентузиазъм каза:

— Ема! Колко е хубаво, че те виждам отново!

Ема се засмя:

— Благодаря ти, Блеки, и аз съм доволна.

Блеки се засмя, като изразяваше целия си възторг:

— Ела да отидем вътре, там хората са по-малко, ще можем да си поприказваме по-спокойно. По-добре ще е за една красива госпожица като теб. — Очите му се смееха, докато говореше и я запита: — Какво ще пиеш?

— Една лимонада, благодаря — каза тя.

— Почакай тук! — нареди Блеки, като се отправи към тезгяха. Ема го проследи с поглед. Не го бе виждала от девет месеца. И той се бе променил. Изглеждаше по-зрял и имаше нещо тъжно в израза на лицето му. Рози, облечена в портокалова рокля, поздрави отдалече Ема, която ѝ махна с ръка. Миг по-късно Блеки се завърна с лимонадата за Ема и бира за себе си. — Ела! — каза и ѝ проправи път сред тълпата клиенти. Заличката бе малка и почти празна. Ема се почувства удобно. Блеки я заведе на една маса в ъгъла, остави чашите, помогна ѝ да седне и зае мястото срещу нея. Отпи една глътка бира, погледна я внимателно, наведе се малко напред и я запита с обич: — Как си? Какво правиш тук в Лийдс? Струва ми се, че ти бях казал, че не е място за теб, поне докато си толкова млада. Нима го забрави?

Ема го погледна за миг.

— Но аз тук се чувствам отлично.

— О, вижда се, но можеше и да не ти потръгне така добре. Хайде, кажи ми защо напусна Феърли?

Ема нямаше смелост да се довери и се направи, че не е чула.

— Да, имах щастие — каза, като се опитваше да смени темата на разговора и продължи: — Не знаех, че ти отсъстваш, Блеки, много ми липсваше. Защо беше толкова дълго в Ирландия? Почти бях загубила надежда, че някога ще се върнеш.

Лицето на Блеки помръкна. Въздъхна.

— Умря моят най-добър приятел, отец О'Донован, един стар свещеник, на който дължа всичко. Останах при него до последния му дъх. Тъжно, много тъжно! Върнах се вчера в Лийдс и когато дойдох да се обадя, едва не припаднах, когато Рози ми каза, че има писмо за мен. Рози ми даде твоето писмо. Заклевам се, не повярвах на очите си! —

погледна я и се върна на въпроса. — Хайде, мъничката ми, Ема, защо напусна Феърли?

Ема го погледна и си помисли дали може да му се довери, после спокойно каза:

— Блеки, ще ми обещаеш ли нещо?

Блеки я погледна удивено, не толкова от молбата ѝ, колкото от сериозността на тона, с който я бе изрекла.

— Но какво има?

Без да се разсейва Ема го погледна право в очите.

— Трябва да ми обещаеш, че няма да кажеш нито на баща ми, нито на който и да е друг къде съм!

— И защо е цялата тази мистерия? — попита Блеки. — Твоят баща не знае ли?

— Мисли, че съм на работа в Брадфорд — му обясни Ема.

— А, Ема, Ема! Това никак не е добре! Защо баща ти не трябва да знае къде си?

— Блеки, ти трябва да ми обещаеш, че ще си държиш устата затворена! — му напомни Ема, без да се остави да бъде разчувствана.

Блеки въздъхна:

— Добре, обещавам. Заклевам се в най-милото, което имам, че няма да разказвам на никого нищо.

— Благодаря ти, Блеки — лицето на Ема стана още по-загрижено, докато каза невъзмутимо: — Трябваше да напусна Феърли, защото очаквам дете.

— Исусе! — избухна Блеки, без да вярва на ушите си. — Дете! — повтори бавно, сякаш се затрудняваше да изговори думата.

— Ще се роди през март — го информира Ема, без да изгуби спокойствие. — Бях принудена да напусна, защото бащата на детето избяга и ме остави в беда.

— Негодник! — викна яростно Блеки. Стана целия червен. — Ще му изкарам душата, ако ми попадне в ръцете! Още утре отиваме във Феърли при баща ти и при неговия баща. Ще видиш, ако не се ожени за теб, ще го направя на кюфте, но ще го доведе в църквата!

— Не викай, Блеки! — опита се да го успокои Ема. — Не е възможно. Когато казах на момчето, че съм бременна той ми обеща да се оженим и да не се тревожа за нищо. И знаеш ли какво направи още същата нощ?

— Не, не мога да си представя — промърмори Блеки през зъби. За първи път през живота си му се прииска да смаже някого. Мисълта, че някой би могъл да злоупотреби с Ема го ожесточаваше.

Ема, която не бе отместила поглед от Блеки каза тихо:

— Избяга и се записа във флота, представяш ли си? — Поклати глава. — Какво можех да направя, Блеки? Не можех да отида и да разкажа на баща му, още по-малко на моя. Затова избягах в Лийдс.

— Но може би баща ти щеше да те разбере? — подхвана Блеки като се опитваше да бъде спокоен.

— Не, нямаше да разбере! — викна Ема и пребледня. Знаеше, че Блеки ще реагира точно така. Трябваше непременно да го убеди, че няма друг изход и че тя трябва да остане в Лийдс.

— Щеше да бъде ужасно за него. Още не се е съвзел от смъртта на мама. Не желяех да го карам да страда. Затова постъпих по този начин. — Гласът ѝ се смекчи. — Най-искрено, Блеки, добре познавам баща си. Има адски характер, а и в градчето щеше да стане скандал, който щеше да разсипе не само моя живот и на детето, но и на баща ми. По-добре е да не узнае, няма да го понесе.

— Разбира се, ясно ми е — въздъхна и изгледа съчувствено Ема. Блеки познаваше слабостите на човешката природа и особено тези на плътта. Не беше от тези, които се заемат да съдят хората. И все пак бе смутен. Имаше нещо, което не беше както трябва в цялата история. Усетът му подсказваше, че нещата бяха се развили малко по-иначе. Не знаеше обаче как. Изгледа продължително Ема. Изглеждаше искрена, а очите ѝ — невинни. За миг изостави съмненията си и каза: — И какво ще правиш, когато детето се роди? Какво ще стане с него, Ема?

— Още не знам, Блеки. Ще намеря решение, когато му дойде времето. Сега трябва да помисля да запазя баща си. — Преди Блеки да отвори уста, Ема започна живо да докладва с подробности всичко, което ѝ се бе случило в Лийдс, дори и най-неприятните преживявания.

Блеки я слушаше внимателно, като си даваше сметка, че Ема се бе променила много по-дълбоко, отколкото и самата тя си представяше.

Колкото и незабележима и неясна, тази промяна съществуваше, не бе само в дрехите и прическата, „можеше да се очаква“, помисли. Ставаше майка и през последните месеци сигурно никак не ѝ е било лесно. Изведнъж разбра: Ема не бе вече изгладнялото слабичко

момиченце, което някога срещна по пътеката на хълмовете; бе вече млада жена в добавка красива и за кратко време бе успяла да се преобрази в истинска госпожа. Не, не бе станало толкова бързо, беше се променила полека-лека за година и половина.

Гласът на Ема прекъсна мислите му.

— Семейство Калински са много симпатични и любезни, Блеки, ще те запозная с тях. Харесва ми да работя в шивачницата и получавам добри пари. Тук в Лийдс ще бъда добре, Блеки, сигурна съм!

— Да, и аз вярвам, Ема, но трябва да мислиш и за бъдещето. Как ще работиш и ще гледаш детето едновременно?

Ема го изгледа проницателно.

— Казах ти преди малко, за това ще мисля по-нататък! Засега трябва да посъбера малко пари за себе си и за детето. — Наклони се напред и го хвана за ръка, в желанието си да го увери. — Не се тревожи, решение винаги ще се намери — заключи убедена в това, което казва. Усмихна се очарователно на Блеки. Още веднъж той разбра, че вече си има работа с една истинска жена и сърцето му заби силно.

Без да се замисли, Блеки изведнъж каза:

— Намерих решение, Ема! Ожени се за мен! Няма да имаш повече проблеми, аз ще се грижа за теб и за детето. Да се оженим още утре!

Ема остана втрещена. Загледа Блеки, без да може да каже дума и за пръв път, откакто бе напуснала Феърли, развълнувана от този великодушен жест загуби контрол над себе си. Наведе глава и избухна в плач. Потърси нервно кърпичка в чантата си и се опита да изтрие очите си:

— О, Блеки, колко мило от твоя страна да ми предложиш да се оженим! Толкова си добър! — поспря и го погледна с разплаканите си очи: — Но не мога. Няма да бъде честно от моя страна да те вържа за себе си като ти донеса детето на друг човек. Ти имаш твоите проекти, трябва да станеш милионер, не помниш ли? Сега не е времето да поемеш отговорността за семейство. Не можеш да пратиш всичко по дяволите заради мен; миличкият ми Блеки!

Блеки бе направил предложението, без да анализира чувствата си към Ема и трябваше да признае, че момичето има право. Беше по-

скоро разочарован от нейния отказ. Но имаше право. В главата му бе бъркотия. Счете за свой дълг да каже:

— Добре, да не говорим повече за това, поне засега, запомни обаче, че предложението ми ще е винаги в сила.

Ема не можа да направи нищо друго, освен да се засмее:

— О, Блеки, ти си непоправим!

След миг младежът отговори:

— Поне колкото теб. Аз ти го казвам, скъпа ми, Ема. Сега отиваме да хапнем нещо в онези хубави ресторанти, за които ти разказвах на времето, после ще те заведем на вариете. Тази вечер играе Веста Тили, ще видиш, че ще ти хареса. От време на време малко веселие не вреди. Какво ще кажеш?

— Да, Блеки, с удоволствие, чуй аз... — Ема изчака преди да добави нежно — просто съм доволна, че ти се върна. Чувствам се много по-сигурна, че моят най-добър приятел е в града.

Лицето на Блеки се озари от широка усмивка.

— Разбира се, че съм твой приятел, Ема, и се радвам, че имаш доверие в мен — каза и продължи: — А сега, скъпа Ема, да се развъртим малко из града. Да направим някоя лудория.

Ема го погледна усмихнато с възврънато настроение. Всичките ѝ проблеми изглеждаха много по-леки, когато Блеки беше до нея. Чувстваше се спокойна и сигурна. И знаеше, че така ще бъде винаги.

Прекосяха локала, който по това време бе пълен с хора и Блеки не можа да не забележи, че мъжете се обръщаха да погледнат с възторг Ема. Вдигна гордо глава. „Много е красива“, помисли. „Всеки мъж би бил горд да я има край себе си.“

Блеки О'Нийл се спря изведнъж и загледа Ема, която бе минала напред. Този нежен, строен гръб, тази глава, леко наклонена на една страна го развълнуваха. Като мълния проблесна в съзнанието му мисълта; защо Ема не бе останала във Феърли? Тази нова Ема Харт, която вървеше пред него с грациозна стъпка никога нямаше да приеме да свърже живота си с някой от онези грубияни от градчето. Беше не само неприемливо, но и абсурдно. Кой би могъл да бъде баща на детето, помисли напълно объркан, но реши, че моментът не е подходящ да се задават подобни въпроси. Настигна Ема, хвана я подръка, изведе я от кръчмата и продължи да ѝ разказва нещо весело с

обичайната си бодрост. Въпреки усилията си да се държи най-естествено, очите на Блеки останаха замислени.

30.

Един леден следобед през януари 1906 година Блеки и Ема взеха трамвая към Армли. Ема се бе свила в един ъгъл, затворена в едно своенравно мълчание.

„Исусе!“ Помисли Блеки отчаян. „Също като упорито муле“. Изгледа я с края на очите си, но веднага отмести поглед, обезкуражен от ядосания израз на момичето. По-добре да помълчим, си каза. Когато преди две седмици ѝ бе предложил да отиде в Армли, Ема беше се противопоставила и Блеки трябваше да употреби много усилия, за да я убеди. Накрая момичето се съгласи, но неохотно. Понякога Блеки просто не успяваше да разбере тази жена със сложен характер и желязна воля. От друга страна признаваше, че Ема е интелигентна, надарена и благодарение на Бога при други обстоятелства се бе оставяла да я съветват и дори ръководят.

Трамваят излезе шумно, освободен от веригите на града по посока към Армли, живописно място, населило върха на малък хълм на половин час от Лийдс. Блеки се бе замислил и с цялото си сърце се надяваше Ема да подобри настроението си преди да пристигнат. Детето се очакваше и Ема щеше да се върне във Феърли. Блеки знаеше, че тя се тревожи за баща си и Франк, въпреки че бе приела философски бременността си. Ема бе принудена да моли приятели, които пътуваха до Лондон да изпращат писмата ѝ от там. За да оправдае отсъствието си от Брадфорд бе необходимо баща ѝ да продължи да вярва, че пътува често с тази несъществуваща госпожа Смит.

Блеки се приближи до Ема и я прегърна през рамената.

— Бих желал да вземеш под внимание възможността да се преместиш в Армли — каза мрачно, като предвиждаше бурна реакция, но тя не настъпи. Ема остана неподвижна с поглед зареян в празното пространство. Тогава Блеки продължи: — Ще видиш, ще ти бъде добре с Лаура Спенсър. Сега, когато майка ѝ почина, тя търси някой, с когото да сподели разноските по къщата. Къщата е хубава, малка, но удобна. Баща ѝ навремето бил началник в някаква печатница, а майка ѝ

тъкачка. Бяха хора, на които нищо не им липсваше и това се вижда от къщата. Лаура я поддържа като скъпоценност. — След кратка пауза Блеки подхвана весело: — Ще се чувстваш добре, ще видиш. Впрочем, Лаура каза, че може да ти намери работа във фабриката, където работи и тя. Не разбирам защо продължаваш да се противиш?

Изведнъж Ема вдигна глава и каза на един дъх:

— Защото желая да остана, където съм. Едва научих един занаят и ето, че трябва да се махна и да започна всичко отново. Всичко това е много глупаво, Блеки. И после се чувствам чудесно при госпожа Дениъл. Тя е така любезна. Разрешава ми да ползвам и кухнята да си готвя.

Блеки започна да губи търпение.

— Но, Ема, при Лаура ще имаш цялата къща на разположение, освен това тя е на десет минути от фабриката на Томпсън. Сега, за да отидеш на работа при Калински трябва да вървиш пеша най-малко три четвърти час и още толкова обратно. Дейвид нали обеща да те вземе обратно на работа след раждането на детето. Какво искаш повече? — въздъхна Блеки. — Защо се противиш така, Ема? Правя го за твое добро.

Ема не можеше да не признае, че Блеки е прав и за пръв път в живота си не успя да отговори уверено.

— Не зная...

Блеки схвана колебанието и не позволи да изпусне случая да спечели.

— Виж, искам само да помислиш. Сама прецени положителните и отрицателните страни и реши. — Хвана и стисна нежно ръката ѝ: — И много те моля, бъди внимателна с Лаура, защото ми е добра приятелка и няма да ми е приятно, ако ти я наскърбиш.

Ема почервеня от възмущение.

— Аз съм винаги любезна с всички и знаеш много добре, че не мога да бъда дръзка, господин Блеки О'Нийл.

Твърде късно младежът си даде сметка, че бе казал нещо погрешно и побърза да оправи нещата.

— Зная, зная, Ема, скъпа, но понякога имаш израз... как да кажа... сякаш нещо вони под носа ти.

— Наистина? — прекъсна го Ема, прехапвайки устни. Бе вкаменена от това разяснение, защото никой досега не бе ѝ го казвал.

Това нейно поведение се дължеше на факта, че съзнанието ѝ винаги е завладяно с нейните си проблеми и проекти. Остана безмълвна и тиха като се измъчваше от това, което Блеки ѝ бе казал.

Като почувства състоянието на душата ѝ Блеки я увери:

— Ще видиш, че Лаура ще ти хареса, тя е симпатично момиче и ти ще се харесаш на нея.

— Не съм вече толкова сигурна след всичко, което ми каза, — отговори Ема.

Блеки се засмя малко смутен.

— Да не говорим повече. Трябва само да извадиш малко от твоя чар и всичко ще тръгне както трябва.

Трамваят междувременно се бе спрял на последната спирка и Блеки скочи пръв, за да поеме Ема.

— Бъди внимателна, скъпа, защото ако се търколиш Камбанка може да пострада — каза, като я придържаше здраво под ръка.

— Камбанка?

— Да, Камбанка. Наричам така момиченцето, както Камбанка в „Питър Пан“. Не ти ли харесва името, което му давам?

Ема се засмя:

— О, да, прекрасно е, Блеки, но откъде знаеш, че ще бъде момиче?

— Защото ти така казваш — Блеки я хвана под ръка и тръгнаха по една чиста улица, от двете страни на която имаше дървета, и каза: — Ето къде живеят богатите хора. „Таун Стрийт“ е тук наблизо. Внимавай къде стъпваш, защото е хлъзгаво.

— Да, Блеки — притисна се към него, потръпвайки. Свиреше леден вятър. Ема вдигна очи към небето, където бледото зимно слънце едва се подаваше зад облаците.

Докато вървяха по Таун Стрийт Ема гледаше наоколо с любопитство. Струваше ѝ се, че е попаднала в приказен свят: червените покриви бяха затрупани с пухкав сняг, от стрехите висяха ледени висулки, които искряха на слънчевите лъчи. Снегът и ледът бяха превърнали тези малки домове в приказни къщи. Ледът, останал върху дървените огради, по дворовете и по оголените дървета, наподобяваха украсата на огромна коледна торта. Като се загледа Ема си даде сметка, че осветените прозорци и дима, който се виеше над комините, не бяха единствените признаци на живот. От къщите се

излъчваше някаква топлина, която подканяше. Зад всяка врата Ема си представяше щастливо семейство, с родители, седнали пред огъня докато закръгленички малчугани играят около краката им, доволни да прекарат следобед заедно. Изведнъж Ема се почувства обзета от тъга, изпита ужасно желание и тя да седи край огъня с баща си и Франк в къщата им във Феърли.

— Ето, Ема, тук започват магазините — гласът на Блеки я върна към действителността, — продължават по цялата Таун Стрийт, чак до Бранч Роуд. Виж, не бях ли ти казал колко е хубаво тук!

Тъгата изчезна от очите на Ема, която отговори:

— Да, имаш право. — Когато минаваха край различните магазини и работилници Ема си даде сметка, че се намира в подходящ квартал, където можеше да започне търговската си дейност. Бе очарована и ѝ мина през ума, че тук щеше да бъде много по-лесно да отвори магазин, защото наемът сигурно щеше да бъде много по-нисък, отколкото в Лийдс. „След раждането на детето бих могла да открия магазин в Армли, колкото да започна“, помисли Ема. Беше толкова въодушевена от идеята, че още преди да достигнат къщата на Лаура, Ема си представи, че магазинът вече е отворен и очаква първият клиент. Твърдо реши първия ѝ магазин да бъде в Армли и да е за елегантна клиентела. И Блеки ѝ бе казал, че на това място могат да се натрупат пари. От двете страни на улицата, по която бяха тръгнали имаше чисти и добре поддържани къщи със спретнати градинки, зелено боядисани дървени огради. Малко преди да достигнат къщата на Лаура Ема се спря и попита Блеки:

— Какво си разказал за мен на Лаура?

Блеки я погледна малко изненадано.

— Точно това, което ми беше казала самата ти — отговори ѝ без колебание. — Историята, която разказваш на всички, скъпа моя, госпожо Харт: че мъжът ти е във флота, че очакваш дете, че си приятелка на Блеки О'Нийл.

Ема се засмя облекчено. Докато прекрачваха вратата на градината тя се попита що за човек беше Лаура. Намерението ѝ в момента бе да ѝ направи добро впечатление.

Ема си даде сметка, че Блеки ѝ бе разказал съвсем малко за тази своя приятелка, така че не знаеше какво да очаква. Когато вратата се отвори пред нея застана личност, свършено различна от онези, които

беше срещала до момента. Лицето на Лаура Спенсър бе слабо и деликатно, като на мадона, очите ѝ вдъхваха доверие. Момичето ги прие сърдечно и изрази искреното си задоволство, че ги вижда.

Лаура пое ръцете на Ема и ги стисна:

— Наистина съм щастлива да се запознаем, Ема, Блеки ми разказва много за Вас и зная, че сте мило момиче. Боже, колко са студени ръцете Ви! Влизайте да се стоплите.

— Аз също се радвам да се запозная с вас, Лаура — отговори Ема като се оглеждаше незабелязано наоколо. Стените на стаята бяха облепени с тапети на сини и бели ивици. Пердетата от светлосиньо кадифе украсяваха прозорците, а мебелите от тъмен махагон, блестяха като огледала. Като цяло стаята не бе голяма, но бе чиста, спретната и подредена. Нямаше хилядите дреболии, които Ема беше свикнала да вижда в салона на госпожа Дениъл.

— Извинете, че чая още не е готов — каза Лаура, — но посетих един болен приятел и там се забавих повече от предвиденото. Току-що се бях завърнала, когато пристигнахте. Веднага ще го приготвя, водата вече ври.

Блеки я успокои:

— Чудесно, Лаура, не се притеснявай, няма за къде да бързаме, скъпа. — Тези думи бе казал изключително любезно. И поведението му бе малко по-различно от обикновено, пълно с респект. Това не изненада Ема, която разбра веднага, че великолепното държание на Лаура имаше силно влияние върху него.

— Извинете за момент — продължи Лаура, като подреждаше масата. — Ще отида за миг в кухнята.

Седнала близо до камината Ема успяваше да види момичето, което шеташе в кухнята. Бе облечена в рокля от син вълнен плат с дълги ръкави и бяла якичка. Дрехата беше малко поизносена, но кройката ѝ и нежния ѝ цвят подчертаваха добродетелите и духовността, които излъчваше Лаура.

„Много е хубава“, помисли Ема, очарована от високото и стройно момиче на нейна възраст.

Чертите на Лаура бяха така обикновени, че лицето ѝ можеше да мине незабелязано. Мнозина я считаха за безлична и не биха се съгласили с Ема, която веднага бе забелязала лицето ѝ бяло и нежно като от скъп порцелан, косите ѝ с цвят на мед и преди всичко големите

й бадемови очи, които излъчваха нежност. В добавка бе очебийно, че външната красота на Лаура бе вярно огледало на вътрешната ѝ чистота.

Ема беше забелязала точно. Наистина имаше нещо специално в Лаура Спенсър. Тя бе личност, която не познава злобата и коварството. Беше католичка, която държеше на вярата си, но считаше религията като личен въпрос, по който никога не говореше с приятели, макар че за нея бе истинска опора в живота. За Лаура Бог не беше нещо недостижимо и далечно, а нещо присъстващо навсякъде в нас и около нас.

Седнала в приятния салон, Ема слушаше гласа на Лаура, който идваше от кухнята. Всичко бе толкова спокойно и приятно, че Ема изпита непознато досега чувство на мир и спокойствие. Продължи да наблюдава Лаура, като си мислеше: трябва да станем приятелки, искам да се науча да се преценявам и уважавам сама. Трябва непременно да дойда да живея тук с нея.

— Колко си се умълчала, Ема — каза Блеки, — странно е като се знае колко си шумна и разговорлива обикновено.

Ема се сепна.

— Мислех — отговори. Блеки се усмихна при мисълта, че може би Ема вече е покорена от очарованието на Лаура. Беше доволен от такова развитие на нещата.

— Би ли ми донесъл чайника, Блеки, моля — попита Лаура, — трябва да запаря чая.

— Веднага! — възкликна Блеки.

— Мога ли да помогна? — попита Ема и стана, готова да се включи.

Лаура подаде глава от вратата на кухнята.

— Не, благодаря, Ема, всичко е готово. — Миг след това донесе таблата, последвана от Блеки с чайника.

Седнала до масата Ема отбеляза, че тя е подредена с вкус.

— Колко хубаво сте подредили масата, Лаура, просто е великолепно — каза Ема спонтанно и се усмихна на своята нова приятелка, която бе щастлива от комплимента.

— Забавлявам се да го правя, обичам да приемам гости. Хайде, заповядайте, сигурно и двамата сте много гладни.

— О, много съм гладен — отговори Блеки и взе една филия. Така както той умееше, обхванат от добро настроение разказа куп забавни

истории. Той говори толкова дълго, че момичетата едва успяха да отворят уста. Актьорът в него бе заговорил. Все пак Лаура успя да отговори на някои от закачките и показа, че притежава забележително чувство за хумор.

И Ема направи впечатление на Лаура, която в началото бе останала удивена от красотата ѝ. Докато приготвяваше чая, без да бъде забелязана, на Лаура не бяха убягнали интелигентния поглед, фините черти, доброто възпитание и достойнството на Ема. Блеки ѝ бе разказал, че Ема живее сама в таванска стая и всеки ден трябва да върви дълго пеша, за да отиде на работа. Очевидно Блеки се тревожеше за здравето ѝ, помисли Лаура. В състоянието, в което е, Ема имаше нужда от някой, който може да ѝ бъде майчина подкрепа. Лаура чувстваше, че бе способна на това.

Въпреки безкрайните разговори Блеки бе наблюдавал двете си приятелки. Макар и по различен начин обичаше и двете и бе доволен, че въпреки че са съвсем различни биха могли да се разбират добре. Погледна скришом Лаура, тази мила, крехка и сдържана девойка, готова да помогне на всеки. После погледна Ема. Пред простичкото, обикновено лице на Лаура дивата красота на Ема изпъкваше още повече. Понякога Блеки се страхуваше, че при известни обстоятелства би могла да бъде и жестока. Въпреки различието в характерите и двете бяха честни, смели и изпълнени със съчувствие. Надяваше се, че между тях ще се породи дълбоко приятелство. Ема щеше да вкара малко живот и веселие в тази къща, където Лаура чувстваше все още остро липсата на майка си, починала преди четири месеца.

Ентузиазираният глас на Ема, заела се да опише на Лаура работата си при Калински, прекъсна мислите на Блеки, който се обърна да я погледне. Това лице можеше да очарова всеки мъж, си каза, както и онзи, който я бе завоювал преди седем месеца. Все още не бе посмял да я попита кой е бащата на детето. За момента това не беше важно. Трябваше само да намери начин да поведе разговора за възможността Ема да се премести при Лаура.

В този миг чу Лаура да казва:

— Изглежда Ви харесва да работите в шивачницата, Ема? Бързо сте научили занаята и ми се струва, че няма да Ви е трудно да се научите да тъчете... — Тук момичето поспря, за да не създаде впечатление, че вече всичко е решено.

— Трудно ли е? — попита Ема предпазливо.

— Не, щом веднъж се разбере как се прави. Сигурна съм, че съвсем скоро можете да станете отлична работничка, Ема.

Ема изгледа първо Блеки после Лаура и каза:

— Сигурна ли сте, че ще ме приемат в Томпсън?

— Напълно! — възкликна Лаура. — Онзи ден говорих с началника на цеха, който ми каза, че можете да започнете, когато желаете. Точно в момента търсят ученички и ще ви сложат веднага да работите на стан.

На Ема ѝ бе нужен само миг, за да реши и без да се бави повече попита Лаура, като я гледаше право в очите:

— Мога ли да дойда да живея заедно с Вас? Няма да ви създавам главоболия, ще видите. Ще плащам моята част.

Красивите бадемови очи на Лаура светнаха от радост.

— Ще бъда щастлива. Сама не мога да поддържам тази къща, а ще ми е неприятно да я напусна. Ще си правим компания. — Протегна ръка и хвана Ема сърдечно: — Мисля, че ще сме добре заедно. Особено сега, когато детето предстои да се роди. Зная, че и Блеки е съгласен...

— Разбира се — намеси се Блеки, доволен от развитието на събитията.

— Тогава ще ви покажа и останалата част от къщата — предложи Лаура. Заведе ги горе и като отвори една врата каза: — Вие ще спите тук, Ема — младата жена влезе първа в стаята и запали свещ.

Едно голямо месингово легло, покрито с цветен юрган, заемаше голяма част от стаята. Стените бяха бели, а пред леглото имаше килим.

— Това е стаята на родителите ми — обясни Лаура. После добави малко смутена: — Надявам се, че Ви харесва, Ема, и понеже леглото е голямо, съпругът Ви може да остане тук, когато дойде в отпуск. — Ема отвори уста, за да каже нещо, но веднага млъкна, след като видя израза върху лицето на Блеки.

— А, няма да дойде в къщи още много, много време — намеси се Блеки в нейна подкрепа: — Скоро замина и не трябва да се тревожим от това! — Погледна я и бързо реши да промени темата. — Видя ли, Ема, колко място има близо до прозореца, между гардероба и масичката? Там ще можеш да сложиш маса и да продължиш да шиеш. Няма да ти е неприятно, Лаура, нали? — каза набързо с надеждата да

отклони вниманието от въпроса за съпруга, който си бе измислила Ема.

— На мен не ми пречи нищо. — Тримата се върнаха долу и докато Блеки добавяше дърва в огъня Лаура извади сметководната книга и всички се разположиха под камината. — Наемът за къщата е четири шилинга за седмица, вашата част ще е два шилинга, Ема. Освен това през зимата се купуват дърва, въглища, масло за лампите. Това ще са разноските, които трябва да делим. Излизат около пет шилинга през зимата и разбира се по-малко през лятото.

— Пет шилинга! — възкликна Ема.

Лаура я погледна загрижено.

— О, скъпа, много ли е за вас? Може би аз...

— Не, малко е — я прекъсна Ема. — Очаквах много повече. Представете си при госпожа Дениъл плащам три шилинга на седмица за таванската стаичка. Сигурна ли сте, че сметките ви са точни?

— Да, да, точни са — отговори Лаура. — Блеки сигурно Ви е казал, че като ученичка няма да ви плащат, нали? — Ема потвърди и Лаура продължи с надежда, че няма да я засегне: — Първият месец, тогава не желая да ми плащате.

— А, това няма да е правилно — протестира Ема.

Лаура бе непреклонна.

— Не мога да претендирам да плащате Вашата част щом не печелите. — Като разбра по израза на лицето на Ема и от настояването ѝ, че тя е твърде горда да приеме подобно предложение добави: — Е, добре, ще ми дадете само два шилинга за наема. Струва ми се, че това е справедлив компромис. — Ема въпреки че вътрешно се противеше, прие предложението, за да не засегне Лаура. Реши да плати цялата сума.

— Тогава всичко е наред. Ема ще дойде тук следващата събота. Сам ще я придружа! — поясни Блеки. Сияеше. — Бях сигурен, че нещата ще тръгнат и че вие двете ще се харесате.

Ема се засмя, без да каже нещо. Бе доволна, че взе решение да се премести при Лаура. Усети, че я завладява чувството на спокойствие и мир. Сега вече бе сигурна, че бъдещето щеше да бъде по-добро. Всичко се нареждаше и ако в момента Ема не си даваше сметка тя никога нямаше да забрави първата си среща с Лаура Спенсър. Едва няколко години по-късно тя осъзна, че Лаура беше единствената

личност, истински, изцяло добра, която някога бе имала щастието да срещне в живота си.

Следващият петък Ема се сбогува със старите си приятелки по работа в работилницата на Калински. Понеже семейство Калински желяеха на всяка цена да бъде с тях на съботната вечеря тя остана и едва в неделята се премести при Лаура. В понеделник сутринта двете отидоха във фабриката на Томпсън.

Още от първия момент Ема намрази от цялото си сърце това място, което я караше да съжалява за малката работилница на Калински. Тук работниците не бяха сговорни и близки помежду си. Не разменяха шегки, не се смееха. Навсякъде цареше твърда дисциплина и началниците на цеховете бяха взискателни и строги. От миризмата на сурова вълна ѝ се повдигаше, а неспирният грохот на совалките в движение беше наистина оглушителен. На третия ден Ема едва не получи нервна криза, когато една работничка бе ранена в лицето от совалка, която бе изхвъркнала от стана. Нещастницата получи знак за цял живот, а подобни инциденти не бяха рядкост.

Лаура беше прекрасна учителка, търпелива и ясна в обясненията си. Въпреки че този труд Ема намираще за неприятен и беше ужасена при мисълта, че хилядите нишки, които са на стана могат да се скъсат и объркат, тя следваше внимателно наставленията. На нея никога не ѝ се случи подобно нещо. Когато се случеше подобен инцидент, бяха необходими часове скъпоценно време, за да се оправят нишките и нещастникът трябваше да работи трескаво, за да навакса загубеното.

Лаура и Ема започваха работа в шест часа сутрин и свършваха в шест вечерта, отмалели от умора. Ден след ден седмиците минаваха и детето в Ема ставаше по-тежко. За нейно най-голямо душевно сътресение краката ѝ започнаха да не я държат през дългите часове, които трябваше да прекарва на крак зад стана. Ема се страхуваше, че малкото можеше да се роди във фабриката. Лаура беше голямо улеснение за Ема. Сега вече не можеше да си представи как би могла да се справи без нейната преданост.

Един вторник вечерта към края на март Ема усети, че детето ще се роди и Лаура я заведе в болницата на хълма. След десет часа родилни мъки, точно месец след седемнадесетия ѝ рожден ден, Ема роди за свое най-голямо щастие дъщеря.

31.

Ема седеше пред камината в салона на Лаура с поглед, зареян в пространството, погълната от проблемите си. Имаше един, пред който избледняваше всичко. Беше толкова тежък. Дни наред откакто се бе родила дъщеря ѝ я тормозеше този въпрос. Нямахте за кога повече да се отлага. Трябваше да реши какво да прави с малката.

Огънят осветяваше детето, легнало в люлката, приспособена от едно сандъче, постлао с одеяло и попълнено с една възглавница. Мъничката, с руси коси и кръгло розово лице, лежеше на една страна със свито юмруче до малката деликатна устица. Новороденото спеше спокойно. То бе дъщеря ѝ, част от самата нея, как би могла да я изостави?! Неочаквано още по-настойтелно почувства потребността да си завоюва достойно място под слънцето. — „Няма да позволя никога да ти се случи нещо лошо“, — пошушна на заспалата си дъщеричка. — „Ще имаш всичко, което може да се купи с пари, заклевам се!“

За известно време Ема продължи да се любува на малкото същество, което бе едва на четири дни, после се отдаде на мислите си. Бе готова да посрещне всякакви лишения само момиченцето, нейното момиченце да живее спокойно и сигурно. Взе камизолката, която шиеше, решена да не се отдава на фантазии за бъдещето. Трябваше да прави стъпка по стъпка. Това беше единственият начин, за да успее.

Бод след бод работата напредваше, но Ема се почувства тъжна. Разбираше, че не може да остави дъщеря си при себе си, дори да го желаше горещо. Трябваше да ходи на работа във фабриката и нямахте на кого да оставя детето през деня. Изобщо не искаше да чуе да се говори за това да я даде за осиновяване или в сиропиталище. Имаше само едно друго решение. Не ѝ бе съвсем по душа, но от друга страна нямахте избор.

— Моля, има ли някой в къщи?

Изненадана Ема вдигна глава и видя Блеки О'Нийл, засмян както винаги и натоварен с пакети.

— Блеки! Не те очаквах толкова скоро! — Възкликна доволна Ема и остави работата си.

Блеки се засмя и постави пакета на масата. Привлече Ема и я прегърна нежно със силните си ръце.

— Изглеждаш ми по-хубава от всякога. — Ема се насили да се усмихне, като се стараеше да скрие безпокойството си и не отговори. Без да забележи душевното състояние на приятелката си Блеки продължи весело: — Донесох някои подаръчета за Бебчо — показва пакетите на масата.

— О, Блеки! Не трябва да харчиш толкова пари за нея. Миналия път ѝ донесе одеялце.

— Парите са за това, за да се харчат! Не мислиш ли? — свали шубата си и отиде да я закачи в антрето. — Чичо ми и аз сега имаме златна работа. Тази седмица имаме три големи поръчки и трябва да наемем още работници. Сякаш успехът дойде най-после и за О'Нийл — каза и намигна с око.

— Щастлива съм, Блеки, да го чуя, но нали трябва да пестиш пари, за да си построиш онази хубава къща, за която толкова си ми говорил? — му напомни Ема.

Блеки беше развеселен.

— Един ден ще си имам моята къща в стил Крал Джордж, Ема, ще видиш, и малкото шилинги, които похарчих днес няма да забавят проекта ми. — Коленичи близо до люлката и като разглеждаше детето каза: — Не е ли най-хубавата и най-скъпата на света? — с безкрайна нежност оправи одеялцето. — Прилича на ангелче! — Детето се раздвижи и отвори очички, направи някаква гримаса. Погледът на Блеки се озари — Виж, Ема, сякаш познава чичо си Блеки.

— Наистина сякаш те позна. Много добро детенце е. Помисли си, откакто сме в къщи не се е разплакало. — Ема погледна към масата. — Благодаря за подаръците, Блеки, толкова си добър с нас.

— О, няма нищо, скъпа, — отговори и се огледа наоколо — къде е Лаура?

— Провежда се благотворителен базар в енорията тази седмица и тя е там, за да продава. Ще се върне за вечеря. Ти нали ще останеш с нас?

— С най-голямо удоволствие. — Седна срещу Ема, извади от джоба си цигари. След като запали една започна: — Кога трябва да се върнеш на работа, мила?

Ема се поколеба, преди да отговори, после бавно вдигна глава:

— Когато пожелаея. На Лаура казали, че мога да си остана вкъщи цялата седмица. Тях много не ги интересува, защото и без това не ми плащат.

— Тогава остани вкъщи цялата следваща седмица! Мисля, че ще бъде добре за теб — отбеляза Блеки и я погледна изпитателно.

— Така казва и Лаура. Каза ми, че трябва да се възстановя съвсем, но аз се чувствам добре, Блеки. Още утре бих могла да отида, но... — гласът ѝ потрепери: — Мисля да остана вкъщи. Имам си работа следващата седмица. — Ема наведе очи над дрешката, която шиеше и не даде никакви други обяснения. Блеки не настоя повече, защото знаеше, че ще се ядоса. Ема рядко бе предразположена към откровеност и Блеки бе се научил да не задава излишни въпроси.

След миг Ема запита:

— Тогава значи работите ти вървят добре?

— Да, малката ми! И знаеш ли, сега правя моя пръв проект за къща, не точно цяла къща, но само едно крило на сграда, която съществува за клиент в Хейдинггли. Както изглежда вечерните курсове дават резултати — каза като се смееше малко пресилено.

— Блестящо, Блеки!

Блеки забеляза, че Ема му бе отговорила механично, сякаш не го слушаше. Погледна загриженото лице на момичето. Нещо я тревожи, помисли си и се опита да отгатне какво може да бъде. Без да смее да запита продължи да говори за къщата, която трябваше да проектира, но не изпускаше Ема от очи. Накрая не успя да се сдържи и попита:

— Нещо не е в ред, скъпа? Изглеждаш, сякаш си на погребение... Има нещо, което те тормози.

— О, нищо... — поспря, после без да иска каза: — О, мъчно ми е, че момиченцето не е кръстено.

Блеки остана като гръмнат. Изгледа я въпросително и избухна в смях. Ема изглеждаше засегната.

— Това ли било! — каза Блеки като се опитваше да задържи смеха си. — Не мога да повярвам на ушите си, Ема. Какво те интересува толкова? Винаги си казвала, че си атеистка.

— Разбира се не съм променила възгледите си — викна Ема, — но не е правилно детето да остане некръстено. Може би като порасне ще ме упрекне, ако бъде вярваща.

Блеки разбра, че Ема говори сериозно и затова продължи:

— Ами тогава защо не отидеш при викария и се договориш...

— Само това не — възрази Ема остро като го изгледа студено. — Викарият ще иска удостоверение за раждане и като види, че момиченцето е незаконородено, ще откаже да я кръсти. Аз не искам той или който и да е друг да си пъха носа в моите работи.

— Добре, Ема, щом не искаш да отидеш при викария не виждам друго решение.

— Аз не бих ти го и казала, ако не бе попитал. Имаш право, нищо не може да се направи. Дано само момичето не ми натяква някой ден.

„По-скоро един ден дъщеря ти ще ти натяква, че е незаконородена, отколкото, че не е кръстена“, помисли Блеки, но каза:

— Пълна си с противоречия, Ема. Щом толкова държиш да я кръстиш, защо не я занесеш в друга енория да я кръстиш, където никой не те познава? Така няма да има защо да се тревожиш, ако някой види удостоверението за раждане.

— Не и не! Никой не трябва да знае, че е незаконородена, — каза Ема и стисна зъби.

Изведнъж на Блеки му дойде изключителна идея.

— Сетих се! Ще я кръстим ние, сега! Скочи на крака и без колебание се отправи към мивката. — Вода от водопровода на Лийдс ще свърши работа! — възкликна весело. — Дай ми един леген.

— Не разбирам какво точно смяташ да правиш. — Лицето на Ема бе сериозно.

— След като имаш толкова трудности да кръстиш дъщеря си, ще я кръстя аз сега. Хайде, донеси я — каза Блеки.

Ема го погледна с недоверие.

— Ти ли ще я кръстиш? Смяташ ли, че това ще е валидно?

— Съвсем валидно, прави каквото ти казвам — нареди Блеки. — И аз мога да извърша кръщение в особени случаи. Вярвам в Бога и макар че не ходя много често на църква, не съм загубил вярата си. Твърдо вярвам, че Бог е винаги в нас, кълна ти се!

Ема бе удивена, но знаеше, че Блеки казва истината.

Блеки продължи убедително:

— Не вярвам, че Той ще се разсърди, ако в този случай аз се заема с тази работа. И ще я обича, както обича всички други деца.

— Вярвам ти, Блеки, и искам да кръстиш дъщеря ми.

— Сега е наистина добре — каза Блеки, — вземи детето и го донеси тук. Междувременно беше направил необходимите приготовления: бе приготвил топла вода в един леген и една суха чиста кърпа за лице.

Ема взе детето от люлката му и нежно го залюля с ръце.

— О, малката на мама — започна да ѝ пее като се упъти към кухнята. В този миг като гръм от ясно небе пред очите ѝ сякаш се появи сянката на Едуин Феърли. Ако Едуин не бе толкова жесток в този миг той щеше да бъде тук с нея, да се радва на детето си. С ужас Ема разбра, че не може да изхвърли от съзнанието си този образ и това име. Вече месеци, откакто не се бе сецала за него. Само няколко пъти си го припомни и мисълта за него я изпълни с омраза. Изобщо не се бе сетила за него, когато момиченцето се роди. Ема бе толкова погълната от неочакваната мисъл за Едуин, че остана за миг сякаш без самозащита. Ето защо, когато Блеки я попита „Намисли ли какво име да дадем на камбанка?“ отговори, без да си дава сметка за това, което казва: — Едуина... — Едва бе произнесла и кръвта ѝ се смрази. „Защо каза това име?“ — се попита ядосана сама на себе си. Не бе и помисляла да нарече детето си така. Просто щеше да ѝ прилошее.

Блеки я погледна с отворена уста и забеляза, че Ема е разстроена. Повтори наум името и изведнъж разбра кой е бащата на детето: Едуин Феърли! Не можеше да има съмнение. Всичко съвпаднаше точно. Как не се бе сетил преди това? Почувства съчувствие към Ема и изпита желание да я утеши, но се въздържа и каза весело:

— От къде измъкна това хубаво, елегантно име, Ема? От някой от твоите илюстрирани журналы, може би. Малко е превзето, но милата ми Камбанка ще го носи с чест. Да, да, много ми харесва.

Ема потвърди мълчаливо, докато Блеки подготвяше водата, за да ѝ даде време да се съвземе.

— Аз съм готов — каза усмихнато. — Дръж детето. Ето така, добре.

Ободрена Ема продължи:

— Ще се нарича Едуина Лаура Шейн...

— Шейн! — прекъсна Блеки.

— Да, в твоя чест. Не мога да я наричам Дезмън или Патрик или Блейк, ще бъде малко странно за момиченце, не ти ли се струва.

Блеки се задъха от смях.

— Разбира се, разбира се! Трогнат съм, Ема, хайде да почваме.
— Потопи пръсти във водата и направи кръстен знак на челцето на детето. — Кръщавам те, Едуина Лаура Шейн Харт, в името на Отца и Сина и Светия Дух — после се прекръсти и целуна детето по бузката. Усмихна се и целуна и нея. — Ето, това е. Детето е кръстено! Нали си по-добре сега?

— Да, Блеки, благодаря, беше чудесно. Виж детето, усмихва се, дори не заплака, когато му направи кръстен знак с водата. Ще видиш, Блеки, ще живее щастливо. Погледна го сериозно и продължи: — Ще има най-хубавите дрехи, ще посещава най-добрите училища, ще стане истинска дама. За това ще се погрижа аз и никой не може да ме спре! — Сериозният израз на лицето ѝ се смекчи от лека усмивка. — На кого мислиш, че ще прилича, когато порасне?

„На Феърли, разбира се“ — си каза Блеки, поглеждайки детето. Може би си внушаваше, но още отсега намираще някаква прилика. Но отговори:

— Ще стане красавица, Ема, ще видиш. Но сега я остави в люлката и да изпием за нейно здраве по чашка порто. Случаят заслужава.

Ема наля в чашките порто и пиха за здравето на детето.

— Да расте здрава, богата и умна, — я благослови Блеки, и продължи: — Не е нужно да казвам хубава, защото ще прилича на майка си.

Ема му отговори с нежна усмивка и двамата седнаха, всеки потънал в мислите си. След малко Ема каза:

— Ще бъде по-добре да не казваме на Лаура нищо за кръщаването, тя няма да одобри и ще се запита защо не сме го направили в църква.

Блеки се съгласи.

— Имаш право, но какво ще ѝ кажеш? Тя не знае подробностите и ще ѝ се стори странно, че ти не кръщаваш дъщеря си.

— Ще ѝ кажа, че ще го направя в Рипън — отговори Ема, като при произнасянето на тези думи разбра, че най-после е взела решение за детето.

— Рипън! Защо точно в Рипън? — каза Блеки с любопитство.

Ема го погледна внимателно и каза спокойно:

— Следващата седмица отивам там с детето. Ще го занеса при братовчедка ми Фреда. Ще остане с нея. Добре знаеш, че не мога да я задържа тук, защото трябва да ходя на работа. Не ми се иска, но няма как.

Блеки притвори очи.

— Попита ли я? Тази твоя братовчедка ще приеме ли?

— Ако ѝ напишеш предварително, не би било изключено да ми откаже, но след като пристигна там с детето, няма да има смелостта да го направи — каза Ема като се опитваше да придаде увереност на гласа си. — Фреда има златно сърце, и после беше много свързана с майка ми, макар че е малко по-млада. Обича децата. Самата тя има две. Няма да ми откаже като види детето. А и аз ще плащам, естествено.

Блеки въздъхна:

— Разбирам, че нямаш друг изход, но няма ли да чувстваш липсата на дъщеря си?

— Как не, Блеки. Когато мога веднага ще си я взема обратно. Но дотогава ще ходя да я виждам поне два пъти в месеца.

Блеки поклати глава, но каза с пресилена веселост:

— И кога смяташ да отидеш в Рипън?

Ема прехапа устни.

— Следващата седмица преди да започна работа. Ще замина в четвъртък и ще се върна в петък. — Като видя объркания израз на лицето на Блеки Ема викна: — Трябва да го направя, нямам друг избор! — Гласът ѝ трепереше, всеки миг щеше да се разплаче.

— Зная, Ема, не се вълнувай — отговори Блеки, като се опитваше да я успокои. Хвана ръката ѝ. — Това е най-доброто, което можеш да направиш при тези обстоятелства.

— Най-малкото ще бъде в добро семейство, при близки хора и ще диша чист въздух — подчерта Ема, за да убеди повече себе си, отколкото Блеки, че е взела разумно решение.

— Но баща ти няма ли да научи? — попита Блеки.

— Не, Фреда няма да му каже нищо, ако я помоля — отсеке Ема, като се надяваше, че не бърка. — И тя го познава добре и ще ме послуша, защото много обичаше майка ми, бяха като сестри двете. — Ема го погледна в очите и продължи: — Ще ѝ разкажа цялата история за момчето, което ме изостави и се записа във флота. Ще ѝ кажа цялата истина.

— Да, мисля, че е правилно — потвърди Блеки, после му дойде друго наум, но поразмисли, преди да продължи: — Преди малко стана дума за удостоверението за раждане, Ема, трябва да отидеш да регистрираш Едуина, за да получиш удостоверение и тогава трябва да кажеш кой е бащата на детето, такъв е законът.

Лицето на Ема се помрачи. Бе мислила вече по този въпрос и това я смуцаваше.

— Мисля, че знаеш, когато чиновникът те попита за името на бащата ти какво ще кажеш, баща неизвестен, така ли?

— Да — добави Ема тихо.

— Знаех го! Тогава кажи моето име.

Ема остана като вкаменена.

— О, Блеки, никога няма да го направя. Защо трябва да поемаш такава отговорност?

Блеки не трепна с очи.

— Искаш да посочиш името на истинския баща ли, Ема?

— Не — възкликна тя решително.

— Тогава не смяташ ли, че е по-добре да сложиш моето име? От кръщелното на дъщеря ти ще следва винаги, че е незаконородена. Това е неизбежно. По-добре е каквото и да е име, отколкото дъщеря на неизвестен баща. Помисли добре!

— Но, Блеки...

Очите на Ема се напълниха със сълзи. Взе кърпичката и издуха носа си, като се опитваше да потисне чувствата, които я бяха обзели.

— Толкова си добър, Блеки! Не разбирам защо се грижиш толкова за мен.

— Защото ще се грижа за теб и Едуина. Някой трябва да ви защитава в този лош свят, струва ми се — отговори, докато черните му очи издаваха, че и той е развълнуван.

Ема се усмихна; знаеше, че когато на Блеки влезе някоя идея бе много трудно да се убеди в противното. И той бе твърдоглав.

Загледана в огъня Ема каза съвсем тихичко:

— Никой няма да види кръщелното, дори Лаура. Ще го държа винаги под ключ.

Блеки не бе сигурен дали е разбрал какво казва:

— Какво каза, Ема?

Ема го изгледа продължително и каза:

— Лаура няма да види никога това парче хартия, иначе ще разбере, че там стои твоето име.

Блеки я изгледа, без да разбира.

— Е, и какво от това?

— Лаура те обича, Блеки!

— Обича ме? Лаура! Какви глупости ти се въртят из главата, Ема? — избухна в смях и поклати глава. — По-скоро ще се срине света, отколкото Лаура ще си позволи да ме погледне два пъти. Много добре знаеш, че тя е католичка. Докато аз не съм цвете за мирисане! Хайде, Ема, остави тази глупава мисъл. Трябва да си си загубила ума!

Ема го изгледа нежно.

— Ти си глупчо, Блеки, не виждаш по-далече от върха на носа си. Разбира се, че много те обича.

— Тя ли ти го каза? — я попита той смутено.

— Не, тя не ми е казала нито дума. Разбрах го сама — като видя скептичния израз на лицето му добави: — Зная го и толкоз. Чувствам го вътре в себе си, че те обича!

На Блеки не му остана нищо друго, освен да се разсмее:

— Каква буйна фантазия имаш наистина, Ема!

Ема вдигна рамене:

— Мисли каквото си искаш, но е така. Нали виждам как те гледа и как разговаря с теб. Предполагам, че ако ѝ предложиш, ще се ожени за теб.

Блеки бе удивен. Лицето му стана загадъчно и Ема не успя да разбере причината. Побърза да каже:

— Моля те, нищо не казвай на Лаура. Може да ѝ стане неприятно, че говорим зад гърба ѝ. И после, тя не ми е казала, че те обича, това са само мои предположения и впечатления.

И този път Блеки не отговори. Ема се приближи до него, прегърна го през рамото и го помоли:

— Блеки, моля те, обещавай да не казваш нищо на Лаура.

— Обещавам да не го казвам на нито една жива душа — каза той и галеше нежно ръката, положена на рамото му.

Доволна от обещанието Ема отиде в кухнята.

— Трябва да приготвя вечерята — подвикна оттам.

— Да, Ема — отговори Блеки, като постави дърва в огъня и се разположи удобно на стола.

Запали цигара и като се усмихваше на себе си започна да обмисля думите на Ема. Трябваше да признае, че му бе пуснала муха в ухото. Полека-лека в съзнанието му изплуваха думи и постъпки на Лаура, които сега придобиваха нов смисъл. Продължавайки размишленията Блеки откри, че поне за момента не бе в състояние да прецени точно чувството, което изпитва към нея. О, без съмнение я обичаше, как можеше човек да няма нежно чувство към такова мило момиче? Но беше ли влюбен в нея? Би ли я желал за съпруга и майка на децата си, с която да прекара остатъка от живота си? Можеше ли да я направи щастлива? Поклати глава смутен, неспособен да намери отговор. Ами Ема? И нея обичаше, като сестра, но се попита дали не се лъже? Може би я обичаше както мъж може да обича една жена. С цялото си сърце и мъжественост. Опита се да оцени безпристрастно чувствата, които изпитваше към двете момичета, но остана още по-смутен и объркан от преди. „Може ли един мъж да обича две жени едновременно?“ се попита и се ядоса на себе си. „Има да дереш една хубава котка“, си каза Блеки О’Нийл. Стана още по-замислен в усилията си да се измъкне от тези въпросителни, но отговорите продължаваха да му убягват. Беше една дилема, която щеше да го тормози още дълго време.

32.

Главната улица на Феърли беше пуста и докато се изкачваше по стръмния склон градчето се стори на Ема по-малко от всякога. Това не ѝ попречи да се чувства щастлива. Засмя се, нямаше търпение да прегърне баща си и Франк. И тази така дълго мечтана среща беше единственото нещо, за което можеше да мисли сега. Нейните не знаеха, че пристига. Не бе писала, защото искаше да ги изненада. Радост се излъчваше от всичките ѝ пори при мисълта, че ще ги види отново. За тези десет месеца, помисли Ема, Франк сигурно е пораснал. Кой знае как щеше да намери малкия Франк и баща си. Тази сутрин, преди да тръгне на път беше употребила доста време, за да се разкраси. Над червената копринена рокля бе облякла вълненото черно палто, което Оливия Вайнрайт ѝ бе подарила и си бе обула съвсем нови черни обувки. Имаше подаръци за всички: чорапи, риза, връзка и кутия от предпочитания тютюн за баща ѝ; чорапи, риза, хартия, бои и моливи за Франк, заедно с последното издание на „Дейвид Копърфийлд“. Носеше и един голям букет цветя за гроба на майка си. Наложил се да посегне към натрупаните с пот спестявания, но го бе направила с радост. На дъното на чантичката имаше нови три лири, които щеше да даде на баща си.

Изкачването бе стръмно, но Ема не го усети, беше щастлива и сигурна, че бъдещето ѝ е отредило само радост и щастие.

Както беше предвидила, Фреда беше приела с желание да задържи детето, колкото е необходимо. Братовчедка ѝ бе останала изненадана, когато видя Ема да пристига с вързопчето. Но не си загуби главата, напротив — прие я сърдечно и остана възхитена от Едуина. Обеща да се грижи за нея като за собствена дъщеря и се закле да не казва нито дума на Джак Харт, когото впрочем не бе виждала от смъртта на Елизабет от 1904 година. Като се завърна в Армли Ема се успокои и въпреки че чувстваше липсата на детето, бе доволна, че я бе оставила в добри ръце. Имаше доверие във Фреда. Тя приличаше много на майка ѝ.

Като минаваше пред „Белия кон“ Ема забърза. Не държеше да се срещне с мъже от градчето. Тези вечни губиделници, които пилееха живота си в кръчмата. Но едва я бе подминала, когато чу вратата да се отваря. Весели гласове огласиха въздуха. Група мъже, развеселени от изпитата бира изскочи от кръчмата.

— Ема! — Момчето замръзна и хукна да бяга. Не желаше да говори с никого. Пияници, помисли си, отегчена. — Ема! Почакай, Ема! Аз съм, Уинстън!

Ема се развълнува. Големият ѝ брат, блестящ в своята моряшка униформа, я догонваше, размахвайки бялата си барета за поздрав. Хвърли се, прегърна я и покри лицето и косите ѝ с целувки. Ема бе толкова развълнувана, че го притисна с всичка сила. Изведнъж разбра колко много ѝ бе липсвал Уинстън. Останаха за миг прегърнати, после се отдалечиха един от друг, за да се разгледат. Ема остана поразена като разбра колко много се е променил Уинстън. Момчето, което Ема помнеше се бе превърнало в силен и красив мъж. Само очите му с цвят на синчец бяха предишните. Вятърът пилееше черните му коси, белите му зъби блестяха като украса на свежото му лице, отворено от кротка приятна усмивка. Беше станал висок и строен като баща им, с широки мускулести рамена. Станал е хубав мъж, помисли Ема. Дори твърде хубав, за да е за негово добро. Ще бъде обожаван от жените и мразен от мъжете, реши, като се питаше колко ли сърца вече е покорил по всички пристанища на света. Не можеше да се убеди, че този мъж пред нея беше брат ѝ. Спомняше си за момчето, кожа и кости, което години наред я бе дразнило като ѝ дърпа косите и с което се бяха карали непрекъснато, но и с когото винаги бяха задружни. Тя винаги му се бе възхищавала.

Като гледаше Ема, Уинстън от своя страна мислеше: Колко се е променила, има нещо различно в нея. Много е сигурна в себе си. Блестящо момиче! Не, вече жена, готова за женитба. Тази мисъл събуди ревност у него. Никой мъж не е достоен да се ожени за сестра ми. Обожавам я, каза на себе си. И това щеше да се превърне в главен проблем на съществуването му. Никоя жена в неговите очи не можеше да се сравни със сестра му.

— Добре ли си? — попита накрая Ема като го загледа нежно сестрински.

— А ти, сестричке? — каза Уинстън. — Виждаш ми се пораснала! — Усмихна се възторжено, но изведнъж лицето му се помрачи. Цялата му радост помръкна при мисълта за Франк. Момчето беше страдало много от отсъствието на сестра си. Хвана я за ръка. — Ема, къде се беше дянала през цялото това време? Толкова се тревожихме за теб! Как има смелостта да избягаш по този начин?

Ема сдържа ироничната си усмивка.

— По-добре не споменавай за въже в къщата на обесения, не ти ли се струва?

Уинстън я стрелна с очи.

— Аз съм мъж и това е по-различно. Но ти не трябваше да офейкваш така. Беше необходима в къщи.

— Не викай, Уинстън — помоли Ема. — Татко знае къде съм била. Пиших му редовно и даже пращах пари.

Уинстън я изгледа мрачно.

— Да, но не изпрати адреса си и в това сбърка, Ема.

— Татко знае, че много често пътувах заедно с госпожа Смит от Брадфорд. Моля те, Уинстън, не се ядосвай и не ми стискай така ръката, боли!

— Извинявай — промърмори Уинстън и я пусна. — Хайде да вървим, за да не ни гледат. — Тръгнаха.

Ема започна весело:

— Сигурно е вълнуващо да си моряк, да видиш толкова много неща по света. Доволна съм, че постъпи във флота, Уинстън. Най-после да видиш света, както винаги си мечтал от малък. — Брат й не отговори, но като видя, че лицето му е по-спокойно настоя: — Вълнуващо е, нали?

Уинстън не беше способен да се сърди дълго и си бе дал сметка, че причината се дължеше на напрежението, което чувстваше в себе си. Трябваше да й съобщи ужасна новина. За момента се насили да приеме по-весел вид и каза:

— Да, чудесно е и ми харесва да съм във флота. Така научавам толкова много неща. Не само тези свързани с работата, разбира се. Надявам се да направя кариера, Ема.

Това признание изпълни Ема с възторг. Готвеше се да каже нещо, когато брат й я изправи:

— Ще ти разкажа нещо, което не съм казвал на никого, Ема. Отначало ме беше страх.

Ема отвори широко очи удивена.

— Страх, ти? Не мога да повярвам!

Успокоен, че е успял да отклони сестра си да пита още нещо за семейството, Уинстън покашля смутено:

— Как да не е вярно — повери, усмихвайки се — случи ми се. Когато за пръв път стъпих на борда видях на лунната светлина да блести надпис, който гласеше: „Страхувай се от Бога, почитай Царя!“. Тези думи бяха толкова изпълнени със смисъл, толкова сериозни, че изведнъж разбрах, какво означаваше да се запишеш в Британския Флот. Това означава да следваш примера на хора като Дрейк, Рейли, Нелсън. Служа на моя крал и на моята страна и съм горд! Да се запишеш във флота не е само едно предизвикателство, но е нещо много по-сериозно.

Ема внимателно и развълнувана изслуша тези думи.

— Гордея се с теб, Уинстън! Предполагам, татко също!

При тази забележка ведрото лице на младежа помръкна.

— Побързай — каза, като ускори крачките си, точно когато Ема щеше да запита:

— Татко добре ли е? — Но трябваше да го догони, защото се бе отдалечил напред.

За да смени темата Уинстън побърза да каже:

— А, ти, Ема, как живееш? Забелязах, че говориш, сякаш си важна госпожа.

Ема го погледна и се разсмя:

— И ти, Уинстън Харт, мислиш ли, че не забелязах колко добре говориш?

— Правя каквото мога, не само да се уча да говоря. Искам да се издигна по-бързо, не искам да остана цял живот прост моряк. Един ден ще стана офицер.

— Няма ли и адмирал? — го прекъсна Ема, за да го подразни.

— Зная си възможностите — отговори Уинстън и я прегърна през раменете сякаш да я защити, както беше правил, когато бяха още деца. Ема разбра, че Уинстън я обича, макар че никога не ѝ го беше казвал. Усмихна се на себе си при мисълта, че скоро щеше да прегърне баща си и малкия Франк и тогава всичко щеше да си бъде както преди.

Спуснаха се бързо по Топ Фолд, без да говорят и когато пристигнаха пред къщата сърцето на Ема се изпълни с радост. Измъкна се от прегръдката на брат си и изтича по павираната пътека. Не забеляза отчаяната физиономия на Уинстън.

Франк, с гръб към вратата, гледаше нещо във фурната, когато Ема влезе в къщи.

— Отново закъсняваш, Уинстън, скъпи, и леля Лили ще хвърля огън и жулел, ако разбере. Държах обета ти на топло, но не знам как е сега. Ето го тук, Уинстън. — Докато говореше се обърна и за малко не изпусна чинията, като видя сестра си. Промърмори от удивление, отвори уста и широко разтвори очи. Остави шумно чинията на масата, изтича и се хвърли в отворените обятия на Ема. За малко да я събори на земята. Ема го притисна и започна да гали косите му. Франк се разплака.

— Франк, съкровище, не плачи — опита се да го успокои. — Тук съм, жива и здрава и с цял куп подаръци за теб. Ще видиш, Франк, ще ти харесат!

Момчето вдигна лицето си, обляно в сълзи и каза подсмърчайки:

— Много ми беше мъчно за теб, Ема, мислех, че няма повече да се върнеш.

— Не ставай глупав. Рано или късно щях да се завърна, трябваше да знаеш. И аз чувствах липсата ти, Франк. Добре, сега стига плач. И нека да си сваля палтото.

Уинстън беше хвърлил баретата си на един стол и неспособен да погледне сестра си в очите гледаше с неудоволствие храната в чинията.

— Не съм гладен — промърмори тихо. Нервите му не издържаха, не знаеше как да заговори сестра си и целия разговор, който предварително бе намислил по пътя, бе излетял и главата му сякаш бе празна.

— Леля Лили много ще се ядоса, ако не ядеш — го предупреди Франк.

Ема закачи палтото си зад вратата и постави чантата близо до камината. След като натопи във вода цветята, които носеше, извади пакетите за Франк. Надяваше се, че го зарадва.

— Това е за теб, скъпи — каза с обич и му подаде подаръците, които Франк прие, без да каже дума.

Когато очите му съзряха книга засияха.

— Благодаря ти, Ема, точно за тази си мечтаех! — Щастието му бе искрено.

Ема зарови из чантата и извади останалите пакети.

— Това е за татко — и възкликна, — но къде е? — Изглежда първо Уинстън после Франк с очи, искрящи от радост.

Уинстън постави шумно приборите в чинията и Франк го изгледа с объркан поглед, като притискаше подаръка до гърдите си. Никой от тях не отговори.

— Какво се е случило? Защо нищо не казвате? — Ема започна да се вълнува, обхваната постепенно от необясним страх. Сграбчи Уинстън за ръката и с поглед, впит в очите му го попита: Къде е татко, Уинстън?

Уинстън се изкашля смутено.

— Той е с мама, Ема.

Момичето почувства облекчение.

— О, искаш да кажеш, че е отишъл на гробищата? Жалко, ако бях дошла малко по-рано, можех да отида с него. Ако побързам може и да го настигна.

— Не, Ема, невъзможно е. Татко е мъртъв — каза Франк по детски искрено. Гласът му бе прекършен от мъка.

— Мъртъв? — промълви Ема невярваща! — Не може да е мъртъв! Невъзможно е. Ако беше умрял сигурно щях да имам някакво предчувствие, сигурно някъде дълбоко в сърцето си щях да го почувствам! — Но докато произнасяше тези думи по израженията върху лицата на братята си разбра, че е истина. Избухна в плач и сълзите се стекоха по страните ѝ и падаха върху червената коприна на роклята.

Очите на Уинстън помръкнаха още повече и той заплака, така както в деня, когато баща им почина, но в момента сълзите му бяха за Ема. Знаеше, че сестра му е по-привързана от него и Франк към баща им. Изтри очите си, решен да бъде силен, за да я утеши и облекчи мъката ѝ. Коленичи до нея и я прегърна. Ема се облегна на рамото му.

— О, Уинстън! О, Уинстън! — Хълцаше тя. — Няма да видя татко никога, никога вече — промълви нещастна.

— Стига, стига, скъпа — опита се да я утеши Уинстън, притискайки я до сърцето си и галеше косите ѝ. След малко хълцането престана и Ема остана тиха.

Франк се занимаваше с чая, за да се въздържа да не заплаче. Трябваше да бъде смел. Вече е голям. И Уинстън му го каза.

Но не можеше да понесе как Ема страда. Като съгледа Франк сам и нещастен Уинстън го повика с ръка. Момчето притича през стаята и зарови лице в рамото на брат си. Франк и Ема бе прегърнал в една обща братска прегръдка. Сега той беше глава на семейството и чувстваше цялата отговорност, която ляга върху него. Тримата останаха прегърнати и безмълвни, чувствайки се по-добре от взаимната близост.

Когато Уинстън заговори, гласът му прозвуча малко тържествено в дълбоката тишина.

— Сега, когато останахме сами трябва да бъдем единни. Убеден съм, че татко и мама биха желали същото. Трябва да си помагаме срещу превратностите на съдбата, Ема. Чу ли ме, Франк?

— Да, Уинстън — каза момчето.

Още съсипана от мъката, Ема се изправи и избърса лицето си с ръце. Неспособна да говори, отвърна на Уинстън утвърдително с кимване на глава.

— Франк, моля донеси, ако обичаш чая — помоли Уинстън като на свой ред се изправи и се доближи до Ема.

Тя го погледна и го попита тихо.

— Защо не ми каза веднага, когато се срещнахме пред кръчмата?

— Как бих могъл, Ема, да ти кажа на средата на улицата? За миг се почувствах щастлив като те видях жива и здрава след толкова време. После ме достраша от въпросите ти. Затова продължих да говоря и те задърпах да вървим бързо към къщи. Знаех, че новината ще те разстрои. По-добре беше да научиш това в къщи.

— Да, добре направи. Кога... кога... се случи това? — Притискайки кърпичка към устните си Ема се опита да предвари хълцането и новия изблик на сълзи, бе страдала много, когато умря майка ѝ, но тогава в продължение на месеци се бе готвила за страшната мъка. Сега вестта за смъртта на баща ѝ бе дошла толкова неочаквано, че просто я хвърли в нетърпима мъка.

— Пет дни след като избяга, през август миналата година — отговори Уинстън бавно. Пушеше машинално, без да чувства вкуса на цигарата.

Ема побеля като платно, лицето ѝ се вкамени неподвижно, сякаш издялано. „И аз не знаех“, помисли. „Продължих да пиша всичките тези лъжи, докато той вече е бил в гроба.“ Ужасена постави ръка на устата си. Не можеше да си намери място от терзания и мъка.

Накрая Уинстън успя да я успокои и Франк донесе чая. Ема пое чашата, но веднага трябваше да я върне в чинийката, ръцете ѝ трепереха. Разяждана от тъжните си мисли тя гледаше в пространството с невиждащ поглед. Успя да запита безизразно:

— Как умря?

— Умря при злополука — каза Уинстън. — Леля Лили ми изпрати телеграма. Така успях да се върна в къщи в отпуск, но не знаехме къде да те търсим, Ема. Надявахме се въпреки всичко, че ще се завърнеш в къщи скоро, но...

Ема не отговори, защото не виждаше никаква извинителна причина. Чувстваше се виновна и угризенията ѝ се прибавяха към скръбта. След миг попита с треперещ глас:

— Каква злополука? — Искаше да знае всичко в най-малки подробности, дори и сърцето ѝ да се късаше от това. Обърна се към Франк, който седеше до нея. — Ти си бил тук преди Уинстън да дойде. Можеш ли да ми кажеш какво се е случило, или това ще бъде мъчително за теб, скъпи?

— Не, Ема, ще ти разкажа всичко. — Преглъщайки мъчително Франк започна да говори и разказа подробно за инцидента, за раните на баща им, за лекуването, за интереса на Адам Феърли, за намесата на доктор Малкъм и всички доктори в болницата.

Когато завърши, Ема каза с приглушен глас:

— Трябва да е било ужасно за татко да умре по този начин и при тези нечовешки мъки. Трудно ми е дори да го помисля. Било е ужасно.

Франк продължи:

— Леля Лили казва, че татко не искал повече да живее. — Фразата свърши с шепот и на Ема като гледаше опънатото му лице ѝ се стори сякаш, че е преждевременно остарял.

Изглежда го учудена.

— Но защо казва подобно нещо? Какво мислиш, че иска да каже с това?

Франк изглежда Уинстън, който кимна с глава.

— Всеки ден ходихме да го виждаме — обясни Франк. — Том Харди ни водеше с колата на Феърли. Татко изобщо не се подобряваше и в срядата след злополуката, когато ние бяхме там леля Лили каза: „Джак, не можеш да продължаваш по този начин, момче. Трябва да направиш усилия или ще завършиш в гробищата заедно с бедната Елизабет.“ Тогава татко я погледна особено с разсеян поглед и отговори: „Бих желал да съм там при нея, Лили.“ Преди да си отидем го целунах и той ми каза: — Довиждане, Франк, бъди добро момче. И докато целуваше Уинстън... — погледът на Франк падна на брат му: — Ти сам кажи какво ти каза.

Уинстън прекара пръсти през косите си.

— Татко ми каза: „Ти си най-големия, бъди като баща на брат си и сестра си, дръжте се заедно и когато Ема се завърне от Брадфорд кажи ѝ да вземе едно клонче от калуна горе на Покрива на света и да си носи винаги със себе си спомен от мен и майка ѝ.“ И после... — Гласът на Уинстън се пречупи преди да продължи почти шепнешком: — Опита се да хване ръката ми, Ема, но неговите бяха жестоко изгорени и бинтовани. Наведох се, той ме целуна по челото и каза: „Обичам ви всичките, Уинстън. Но Елизабет най-много и не мога да живея без нея“. Аз избухнах в плач, но татко се усмихна. Очите му блестяха като твоите, Ема, и изглеждаше успокоен и щастлив, наистина щастлив. По обратния път леля Лили каза, че ще умре не толкова от изгарянията, а от дълбока скръб, защото все още не се бе съвзел от смъртта на мама. Умря същата тази нощ, Ема. Спокойно, докато спял. Може би наистина е искал да умре, както твърди леля Лили.

Потискайки хълцането си Ема каза:

— Каза ли нещо, че не съм се завърнала от Брадфорд и че няма да го подкрепя, Уинстън?

Брат ѝ потвърди.

— Да, но казваше, че няма значение, защото те носи в сърцето си завинаги.

Ема затвори очи, които сякаш горяха и се облегна на стола. „Не бях тук точно когато баща ми имаше най-голяма нужда от мен“, помисли. „Да бях си отишла само няколко дни по-късно, щях да му помогна.“ Страхуваше се да пита за други подробности, но не успя и реши да узнае.

— Трябва да е бил ужасен пожар. Ти Франк, за щастие не си пострадал. Някой друг да е пострадал или да е мъртъв?

— Не, аз не пострадах никак — я увери Франк. — Няколко души се изгориха, но малко. Татко единствен загина, Ема.

Ема го погледна, без да разбира.

— Щом фабриката се е запалила, сигурно...

— Пожарът избухна в склада, не във фабриката — я прекъсна Франк и ѝ разказа как е станала злополуката.

Ема почувства, че се вледенява.

— Татко е спасил живота на Едуин Феърли! — извика с такава ярост и сила, че Уинстън подскочи вцепенен. — Умрял е, за да спаси един Феърли! Пожертвал се е за един от тях! — В думите ѝ звучеше гняв. — Не мога да го повярвам! — Извика, после се засмя истерично и горчивината я завладя.

Братята ѝ я гледаха уплашено. Франк се сниши в ъгъла.

— Но, Ема — каза Уинстън, — всеки на негово място би го направил...

— Така ли мислиш? — нападна го момичето, скачайки право. — Господин Феърли, господинчото Джералд или господинчото Едуин биха ли постъпили по същия начин? — Отново в думите ѝ прозвуча цялата омраза, която се бе насъбрала в нея. — Мислите ли наистина, че биха рискували живота си, за да спасят баща ни? Не биха го направили никога! Аз ви го казвам! О, Господи! Не мога да го понеса — извика, треперейки от възмущение.

— Успокой се, успокой се, Ема. Ще ти прилошее. Станалото не може да се поправи вече — опита се да я успокои Уинстън, уплашен от реакцията ѝ.

— Господин Феърли постъпи много благородно с нас — намеси се Франк примирително. — Ще продължи да ни дава заплатата, която получаваше татко, докато навърша петнадесет години...

— А, такава ли е неговата щедрост? — изръмжа Ема с бесен поглед. — Четиридесет и осем лири на година — изсмя се саркастично. — Предполагам, че ще ви даде тези пари за десетте месеца и може би ще ви даде и за следващите две години. Много щедро от негова страна! — Гневът ѝ нарастваше. — И така мислят, че ще си платят дълга, господата Феърли? За тях татко струва сто и

петдесет лири. Наистина отвратително! — Пое си дъх. — Вярват, че живота на баща ни струва само сто и петдесет лири.

Уинстън се позакашля и каза колкото може по-спокойно:

— Направи и още нещо, господин Феърли, искам да кажа. Прехвърли Франк в канцеларията да се учи на счетоводство. И всяка неделя леля Лили отива във Феърли Хол, където готвачката ѝ дава пълна кошница с храна, достатъчна за цялата седмица за нея и за Франк. Леля Лили се премести да живее с Франк. Сега е във Феърли Хол, за да вземе храната. За нас това е благословено нещо.

— Кошница с храна — повтори саркастично Ема с горчив смях. — Добре. Господарят е станал щедър. — Обърна глава и изгледа брат си. — Чудя се как не ти е обидно от всичко това, Франк?

Пресече стаята с вдигната глава. Франк и Уинстън я гледаха изненадано и уплашено. Облече си палтото, взе цветята, спря се за миг и каза:

— Отивам на гробища и ще се кача на Покрива на света, за да потърся калуна, макар че ще е трудно да намеря през този сезон. Искам да остана малко сама. После ще поговорим за бъдещето, Франк. Надявам се да видя също и леля Лили.

— И аз ще дойда — каза Уинстън, после добави: — По-добре да дойдем и двамата, нали Франк?

— Не! — възкликна Ема. — Казах, че искам да остана сама. Трябва да помисля.

Преди двете момчета да имат време да възразят, затвори вратата зад себе си. Когато излезе навън тръгна бавно, като влачеше крака. Чувстваше се изчерпана. Отправи се към малкото гробище, близо до черквата, сама със своята безпределна скръб. Лицето ѝ бе сериозно, очите ѝ студени и решителни. В този момент старата ѝ омраза към Феърли, тлееща в съзнанието ѝ, избухна с цялата си сила. Това я накара за миг да забрави собствената си драма. Кога най-после тази проклета фамилия щеше да престане да причинява зло? Може би съдбата ѝ бе отредила да бъде преследвана от тях през целия си живот? Проклети Феърли! Без изключение! Проклети! Проклети! Проклети! Всичките да вървят в ада!

33.

Най-после Ема можа да започне осъществяването на проектите си. Понеже първата ѝ цел беше да спечели възможно повече пари, състави програма, такава убийствена програма за работа, че беше абсурдно да се помисли как едно момиче на седемнадесет години би могло да я изпълни.

Денем Ема работеше във фабриката, вечер, след като хапнеше набързо отиваше в стаята си, където измисляше модели, кроеше и шиеше дрехи за клиентелата си, която непрекъснато растеше. Това бяха предимно жени от квартала, които бяха узнали за способностите ѝ и за достъпните цени, които вземаше.

В неделите Ема приготвяше фруктови сладкиши, сандвичи с месо и яйца и голямо разнообразие от десерти: мусове, желирани плодове, кремове, които продаваше, снабдяваше и местните богати семейства. Когато не бе заета с готвене, за да задоволи поръчките на своята широка клиентела, правеше консерви от плодове и зеленчуци; маринован лук, червено зеле; приготвяше буркани с пикантни сосове и подправки, както и мармалади. Бурканите надписваше с ясения си и четлив почерк, преди да ги подреди в килера на Лаура. Събираше ги, за да ги продаде после в своя магазин. За да живее, Ема харчеше само заплатата си от фабриката. Всичко, което печелеше с труда си на шивачка и готвачка, инвестираше отново, за да произвежда и развива търговията си, както тя наричаше своята дейност.

Лаура бе по-скоро загрижена, но Ема ѝ обясняваше:

— Първо трябва да похарчиш, ако искаш да спечелиш после. — Всъщност Ема не вложи много, за да започне да печели от търговията си, нещо, което я изпълни с възторг и успокои Лаура.

С цялото си постоянство и упоритост, на които бе способна, Ема правеше проекти, пестеше и работеше без да спира. Седем дни и седем ноци на седмица.

Нямаше време за губене, ако искаше да постигне целта си: да открие първия си магазин. След това щеше да открие други, докато станат цяла верига, както Майкъл Маркс с неговите Пени базар.

Нейните магазини обаче щяха да бъдат за богата клиентела. Един добър магазин можеше да донесе куп пари, но за да направи първата стъпка Ема имаше нужда от пари. Много пари — за наема, за обзавеждането и за натрупването на стоки.

За една година, откакто научи за смъртта на баща си, Ема не си даде дори един ден почивка, освен когато отиваше да види Едуина, един път месечно. Съжеляваше, че няма време да ходи в Рипън често, както бе обещала на Фреда, но преодоляваше чувството на вина, защото знаеше, че всичко, което прави, го прави за Едуина.

Един път отиде да види Франк, където и Уинстън бе в отпуск. През онази драматична неделя през април бяха решили с общо съгласие, че е най-добре Франк да остане във Феърли заедно с леля Лили. Това им се стори най-доброто решение. Щеше да продължи да работи в канцеларията на фабриката, докато навърши петнадесет години. След което Франк сам трябваше да реши дали ще опита кариерата на писател. В този случай Ема и Уинстън щяха да направят всичко, за да му дадат тази възможност. Може би щяха да му намерят място като момче за поръчки към някой вестник в Лийдс. Така щеше да бъде в контакт с журналистите, да посещава вечерно училище. Ако и двамата имаха достатъчно пари можеха да го пратят да учи без да работи.

— Франк е интелигентен, много интелигентен и пише с лекота. Това е природна дарба, която не бива да се пропилява напразно — бе се произнесла Ема.

— Трябва да му дадем възможност да я приложи — съгласи се и Уинстън.

През онзи следобед преди около година Ема взе и друго решение. Каза на Уинстън, че трябва да изпращат на Франк всичко, което му е необходимо да пише.

— Дори да изпиеш някоя и друга бира по-малко или да намалиш цигарите — му бе наредила. Тя щеше да се погрижи да изпрати на Франк един хубав речник и други полезни книги. Трябваше да започне да чете повече литература като Шекспир, Дикенс, Тролъп, Текери и други съчинения по философия и история. Виктор Калински, който познаваше много автори щеше да ѝ помогне да избере най-подходящите книги. И Франк бе получил тогава точни инструкции.

Трябваше да учи с постоянство, да чете всяка вечер и когато намери малко свободно време, за да задълбочи общата си култура.

— Не трябва да грешиш, Франк, след като аз и Уинстън сме готови да търпим лишения, заради теб — го предупреди Ема сериозно. Франк бе доволен и прие предложението без да се плаши от трудната програма, която му бе съставила. Нямаше търпение да получи книгите и бе сигурен, че никога няма да изостави мечтата да стане писател.

Макар че остави адреса си в Армли, Ема не разказа цялата истина на Уинстън, Франк и леля Лили. Обясни, че се е представила за госпожа Харт и че е измислила, че има съпруг във флота, защото не желаше някой младеж да ѝ досажда със своите предложения. Уинстън се смя на тази хитрост и я поздрави за нейната съобразителност и здравия ѝ разум. Естествено премълча за Едуина.

Най-накрая Ема бе свободна да отдаде душата и тялото си на своя прословут проект с голямо „П“. Уинстън правеше кариера във флота, бъдещето на Франк е решено, а Едуина е настанена добре в Рипън. Ема бе безкомпромисна към себе си и следваше педантично програмата, която си бе начертала. Беше загубила представа за дните, които минават, за хората, които я заобикалят, за всичките онези неща, които пълнят главите на момичетата на нейната възраст.

Понякога забравяше дори и за приятелите. Отначало Блеки реши, че Ема няма да издържи на убийствения ритъм, затова посъветва Лаура да я остави на мира, като мислеше, че тя самата няма да издържи и ще се откаже. Месеците минаваха и Ема продължаваше да работи неуморно. Приятелите ѝ започнаха да се замислят. Дейвид Калински бе така загрижен, че една вечер реши да намери Блеки в „Грозната патица“.

Без предисловия Дейвид разказа за целта на посещенията си.

— Ема не ми обръща внимание, Блеки. Последният път, когато ѝ говорих се опитах да ѝ внуша, да не е толкова безмилостна към себе си, да си даде поне един ден почивка в седмицата, както правят всички хора. В разпалеността си трябва да съм казал нещо относно умереността. И знаеш ли какво ми отговори?

Блеки поклати глава.

— Нямам представа, приятелю. От известно време сипе най-странни забележки.

— Каза ми, че според нея умереността е едно преувеличено достойнство, когато се прилага в работата. Би ли повярвал?

— Разбира се, че ти вярвам. Инат е като магаре нашата Ема, Дейвид. И аз се опитах да ѝ говоря напоследък, но и на мен не ми обръща внимание — промърмори Блеки.

— Моля те, Блеки, поговори ѝ още веднъж — го закле Дейвид. — Накарай я да си почине една неделя. Аз ще дойда в Армли и всички заедно ще отидем на разходка в парка да послушаме музика. Обещай ми, че ще опиташ, Блеки.

— За Бога, ще го направя, Дейвид, ще ѝ кажа, че сме загрижени за нея. Дано това подейства. Ще я завлека Ема в парка, ако ще да я дърпам за косите.

В уговорената неделя през един слънчев юлски ден Дейвид Калински влезе в парка на Армли. Носеше тъмносин костюм с безупречно бяла риза и връзка цвят бордо, закопчана с игла с изкуствена перла.

Дейвид премина внушителната врата от ковано желязо, която водеше в парка и прекоси широката входна алея до фонтана. Когато го достигна спря с ръце в джобовете да се любува на водната струя, която излиташе към небето и падаше като искрящ водопад. Отклони поглед от струята и се упъти към добре поддържаните цветни лехи. Между килимите от трева, разнообразени от разноцветни петна от цветя се провираха алеи, по които вървяха безупречни бавачки с луксозни колички, влюбени двойки, елегантни дами съпроводени от достолепни съпрузи. Дейвид се присъедини към тълпата, изпълнен с ведри мисли. Бе щастлив, че живее, че целият живот бе пред него и имаше толкова много неща, които трябва да направи. Работата му вървеше с надути платна и като Ема, Дейвид беше сигурен, че предприятието му ще преуспее.

И защо не? Беше 1907 година. Крал Едуард беше на върха на популярността си. Беше годината, в която хората от обществото флиртуваха, танцуваха, ходеха на лов, караха платноходки и се надсмиваха над времената на Крал Алберт. Беше годината, в която аристокрацията се наслаждаваше на своите привилегии и изобщо не мислеше за тъжното в живота, или за войната. Поражението в Африка

бе забравено и мира в Европа гарантиран. Накратко 1907 бе годината, в която висшата класа живееше безгрижния си живот, без да се съобразява с мизерията, която цареше извън границите на тяхната непобедима и славна Англия.

Всички граждани от английска националност, включително и Дейвид Калински се оставяха да бъдат приспани от фалшивата илюзия за една сигурност, която смятаха, че ще трае вечно. Пред тях бяха само богати и многообещаващи години. Може би времето вече бе узряло за промени. Нещата можеха само да се подобрят, бъдещето бе изпълнено с надежди. С тези мисли в съзнанието си Дейвид се отправи към естрадата, където свиреше оркестър. Изградена като пагода, израз на британския колониален дух, придаваше екзотичен вид на този типично английски парк. Всичко изглеждаше странно несъответстващо на сериозния западен фон, най-вече този следобед, когато гостуваше военния оркестър на гренадирите, така внушителни в техните блестящи униформи. Дейвид погледна първите редове и като не видя приятелите си, намери място и седна. Оркестърът започна концерта си с националния химн. Унесен от музиката Дейвид започна да мисли за Ема. Рядко успяваше да забрави за нея, откак осъзна, че интереса му към момичето не бе само заради работата. Нежните, но силни чувства, които изпитваше към нея бяха го обзели постепенно до такава степен, че самият той остана изненадан. А какво изпитваше Ема към него? Дали нещо по-различно от приятелство? Но Ема бе омъжена и той не можеше да пренебрегне тази реалност. Но не можеше и да не я обича. Къде ли е проклетия ѝ съпруг, се попита. Този индивид не се появи дори когато се роди момиченцето. Нали моряците си идват в отпуск от време на време? Този брак за него беше истинска мистерия, но Дейвид все още не можеше да се осмели да запита Ема за съпруга ѝ. Подозираше, че изобщо не го обича, поне не го споменаваше и изглежда не чувстваше липсата му.

Погълнат от мислите си, Дейвид подскочи, когато Блеки го докосна по рамото.

— Ето те и тебе, момчето ми. — Дейвид вдигна бързо глава и разочарованието се изписа върху лицето му като видя, че Лаура Спенсър сама придружава Блеки.

— Какво е станало с Ема? — попита Дейвид разочарован, след като поздрави приятелите си.

— А, Дейвид, много съжалявам, но Ема отклони поканата ни. Опитвах се да я убедя да дойде с нас, но се заинати както винаги. Хайде, приятелю, не прави тъжни физиономии! Ема ще ни чака вкъщи след няколко часа. — Като се обърна към Лаура Блеки попита: — А ти, скъпа? Къде искаш да отидем?

— Да се разходим, ако Дейвид няма нищо против — каза Лаура кротко.

— Разбира се, да се разходим — възкликна Дейвид.

Младежите тръгнаха, докато Дейвид се загледа в Лаура крадешком. Беше лъчезарна. Носеше обикновена памучна рокля в жълто с малки бели маргаритки. Леката тъкан се вълнуваше като облак, пълен със слънце и подчертаваше стройната фигура и естествената грация на движенията ѝ. Сламената шапка с широка периферия, украсена с бели и жълти рози, предпазваше лицето ѝ. Имаше нещо ефирно в нея през този ден.

— Днес си прекрасна, Лаура — каза Дейвид галантно. — Харесва ми роклята ти, много ти прилича, скъпа.

— Благодаря, Дейвид — отговори Лаура, — уши ми я Ема. Зае се и с тази стара шапка и я направи като нова. Колко е добра, не мислиш ли?

Дейвид потвърди, а Блеки изръмжа.

— Да, ама таланта ѝ няма да ѝ послужи за нищо в гроба, казвам аз.

— Блеки! Какви ужасни неща приказваш — възкликна Лаура и бегло погледна Дейвид. Той мълчеше загрижен. Лаура мъдро не направи повече коментари и се ограничи само да погледне Блеки укорително, който се почувства наказан от това. Разхождаха се бавно из парка. Блеки и Лаура разговаряха оживено, докато Дейвид, обикновено общителен, сега не участваше в разговора. Достигнали до брега на реката и тримата седнаха на една пейка.

След дълго мълчание Дейвид въздъхна, извади цигара, без да я запали и каза:

— Не разбирам, Блеки, какво подтиква Ема да работи така неуморно?

— Чисто и просто омразата — отговори Блеки, без да се замисли. Не беше завършил думите си, когато прехапа език, ядосан на себе си.

Лаура извика без да иска и смутено прикри устата си с ръка.

— О, Блеки, не може да бъде.

И Дейвид изглеждаше объркан от този отговор.

— Омраза? — повтори стреснато. — Не и Ема. Едно толкова кротко и нежно създание. И после омраза към кого?

За миг Блеки забави отговора, проклинайки себе си. Беше един глупав дърдорко. Точно така! Блеки подозираше, че омразата на Ема е насочена към Феърли, но нямаше никакво намерение да го разкрива нито на Дейвид, нито на Лаура.

— Хайде, Блеки, отговори ми — го притисна Дейвид. — Не се дръж загадъчно.

— Не зная, Дейвид — се принуди да каже Блеки. — Може би говорих прибързано, приятелю, но знаеш какви сме ние ирландците. Във всеки случай нямах нищо конкретно предвид — каза и си придаде вид на самата невинност. — Всъщност имах предвид омразата към условията на живот — подхвана като се опитваше да прикрие грешката си. — Омраза към бедността, например. Да, това е, което тласка Ема да работи толкова много. Има нужда от пари.

Дейвид не изглеждаше убеден и свъси вежди.

— Зная и аз, че Ема иска да има пари, но, Блеки, и ти искаш и аз искам. И все пак не посвещаваме целия си живот само на печеленето на пари, както прави тя.

Блеки се наклони към него с искрици в очите.

— Да, приятелю, но ние искаме парите по друга причина. Ние се стремим да имаме хубава къща, Дейвид, елегантна кола и красиви дрехи. За красиви неща, а и за сигурност в бъдещето, не е ли така?

Блеки му се усмихна загадъчно.

— Искане като оръжие.

— Като оръжие! И срещу кого? — пожела да узнае Лаура.

Блеки я хвана нежно за ръка.

— Не бързай, Лаура, скъпа. Не ме разбра правилно — съжаляваше, че беше се въвлякъл в този разговор и като че ли го бяха притиснали до стената. Изкашля се. — Искане да кажа, че Ема е убедена, че парите са оръжие...

— Но срещу кого? — прекъсна го Дейвид. — Още не си отговорил на въпроса на Лаура.

— Срещу никого конкретно, Дейвид — вдигна рамене. — Може би срещу света. Да, вярвам, че когато ги има ще използва парите срещу света. По-точно срещу онези, които биха се опитали да ѝ сторят зло. Виждате ли, Ема иска да спечели пари, за да защитава Едуина. Възнамерява да построи около момичето истинска крепост, така че никой да не може да я достигне никога. Ето това имах предвид, приятелю.

Дейвид беше не само скептично настроен, но и стреснат от обяснението, което получи.

— Портретът на Ема, който рисуваш, Блеки, е много странен. Не е момичето, което познавам.

— Да, приятелю, но аз я познавам от повече време и по-добре. Струва ми се, че разбирам какво я тласка — промърмори Блеки, като си припомни погледа на Ема, онзи пръв път, когато я бе срещнал на хълмовете. — Сигурно зная, че няма да има покой, докато не отвори първия си магазин. След това ще дойде и втори и трети и още. Ема иска да стане много богата. И знаеш ли, Дейвид, тя ще успее, сигурен съм, че ще успее.

Дейвид изгледа продължително приятеля си, след това се замисли върху думите му.

— Знаеш ли, Блеки, отначало мислех, че идеята на Ема да отвори магазин е лудост — подхвърли Лаура, но сега започвам да мисля, че това ще е най-добре за нея. Ще я откъсне от фабриката. Мрази я.

— Винаги се надявах, че ще ми стане съдружник — намеси се Дейвид. — Идната година, горе-долу по това време, ще имам настрана достатъчно средства да отворя собствена фабрика. Искам да създам собствена линия за дамско облекло, а не да изработвам отделни части за конфекция, както прави баща ми. Ема вече нахвърли скиците за една първа колекция. — Лицето му светна. — Видя ли я, Лаура?

— Да, Ема ми показа рисунките. Идеите са забележителни. Не мислиш ли, Дейвид?

— Да, това е авангардна мода.

— Колкото до това, не мисля да ви противореча — се намеси Блеки, — но слушайте ме и двамата добре. Не се спирайте само на отрицателната страна на нещата. С времето Ема ще успее. Тя е от тези, които побеждават. Впрочем, ако от това ще ви стане по-добре, защо тази вечер не поговорим всички заедно? Ще ѝ го кажем внимателно, за

да не я тревожим. Може би, ако обединим усилията си ще успеем да я убедим да забави малко ритъма. — Блеки не бе сигурен, че Ема ще вземе предвид тяхното мнение, но не искаше да ги вижда така объркани, особено Лаура.

— Да го направим — отзова се Дейвид. — След това погледна Блеки внимателно преди да продължи: — Слушай, Блеки, знам, че не ми е работа, но къде по дяволите е този съпруг на Ема? Струва ми се малко странно, че нито веднъж не е дошъл в отпуск. Ема започна работа при баща ми през август 1905, оттогава има повече от две години и мъжът ѝ не се е появявал нито веднъж.

От месеци Блеки очакваше този въпрос и бе накарал Ема да подготви някаква по-достоверна история. Точно миналата седмица момичето му бе доверило, че скоро ще обяви, че мъжът ѝ я е изоставил. Като въздъхна дълбоко, Блеки реши да ѝ спести тази неприятност.

— О, Дейвид, радвам се, че ме запита. — Обърна се и пое ръцете на Лаура в своите. — Добре е да го знаеш и ти, съкровище, от известно време Ема е много объркана, не знае как да ви го каже. Виждате ли, този неин нехранимайко... — спря се, и се извини на Лаура. — Прощавай, скъпа, не исках да бъда толкова вулгарен. Във всеки случай този мошеник, съпруга ѝ, ѝ върза тенекия, както се казва. Напусна я преди известно време.

— О, Блеки, ужасно е това, което казваш за бедната Ема и за детето — възкликна Лаура, потръпвайки.

Блеки я прегърна през рамената.

— Хайде, хайде, няма защо да се тревожим, Ема съвсем не е разстроена. Дори е щастлива. Представяте ли си, след като ми съобщи новината, даже каза: „Толкова по-добре“ — излъга Блеки.

Дейвид беше застинал, но сърцето му биеше лудо.

— Много съжалявам, че го научавам — отбеляза с глас, в който се опита да не проличи радостта му. — Щом това не огорчава Ема, може би така е по-добре.

Блеки потвърди. Дейвид скочи на крака.

— Какво ще кажете, ако се върнем да послушаме още малко музика, преди да се приберем в къщи?

— Защо не — съгласи се Блеки, с добро настроение. Помогна на Лаура да стане и всички се отправиха към оркестъра.

Докато в парка се водеше този разговор Ема не стоеше в къщи да шие, както мислеха приятелите ѝ. Бе тръгнала да потърси Джо Лаутър, който живееше в друг квартал на Армли.

Едва Лаура и Блеки бяха излезли и Ема се облече бързо с черната си копринена рокля. Взе шейсет лири от кутията, където държеше спестяванията си и изскочи от къщи.

Точно предния ден, съвсем случайно, когато отиваше на пазар бе видяла магазина. Нейният магазин. Бяха група от три магазина, които гледаха към едно площадче към Таун Стрийт и беше свободен. Ема се бе спряла и загледала като хипнотизирана. Беше направен сякаш точно за нея. Беше и навреме. Вече имаше достатъчно пари за наем и за първите стоки. Върху голямата витрина имаше закачена табела с надпис „Дава се под наем“. С печатни букви там бе написано името и адреса на собственика — Джо Лаутър. Ема го бе научила наизуст. И събота след обяд като се връщаше в къщи реши да бъде първият кандидат следващия ден. Когато намери къщата, Ема се качи решително по каменните стъпала и почука три пъти на вратата и зачака. Минаха няколко минути, докато вратата се отвори и се появи един висок и строен младеж. Беше със светла кожа, големи сиви очи и честно, открито лице. Беше по риза с навити ръкави и разрошени кестеняви коси.

Изненадан младежът загледа Ема.

— Да, госпожице, какво мога да направя за Вас? — попита сопнато.

— Търсех дома на господин Джо Лаутър.

— Щом е така, намерили сте го, госпожице. Джо Лаутър съм аз.

Изненадана да види толкова млад мъж Ема възкликна:

— О! Е, добре, идвам за магазина на Таун Стрийт, който давате под наем — каза направо.

След като видя, че младежът изглежда учуден, продължи:

— Точно Вие ли сте господин Джо Лаутър или вашият баща?

— Точно аз съм! — отговори младежът. — А магазина за Вас ли ще е или за майка Ви?

— Не — отговори Ема развеселена, — ще е специално за мен.

— О, така ли, наистина? — забеляза Джо Лаутър. — Но не сте ли много млада? Какъв опит имате в търговията, госпожице?

На Ема ѝ се искаше да му каже, че не е негова работа, но се въздържа и отговори:

— Имам известен опит и даже съм работила много в областта на гастрономията тук в Армли. Даже имам малка търговия, добре развита и сега ми е необходим магазин. — Гласът ѝ бе пълен с увереност, докато добавяше: — И разбира се не съм толкова млада, господин Лаутър.

Джо поклати глава.

— Не, няма да стане. Нямам намерение да ви давам магазина си, госпожице — отговори троснато.

Ема предпочете да пренебрегне забележката. Изглежда го невъзмутимо и му отправи една от най-чаровните си усмивки.

— Не мислите ли, че ще е по-добре да поговорим вътре, господин Лаутър? — попита с глас мек като коприна.

— Не виждам причина, след като не възнамерявам да променя решенията си — поясни твърдоглаво младежът. Близостта на това момиче го смуцаваше и докато наблюдаваше лицето ѝ така близо до неговото почувства, че пламва.

В този момент Ема отвори чантичката си, прибегвайки до хитростта, която винаги имаше ефект.

— Мога да Ви предплатя, господин Лаутър.

Смутен Джо реши да издържи на погледа на Ема и се усети напълно хипнотизиран от тези зелени очи, които го фиксираха със студена решителност. „Какво по дяволите ще помислят съседите, ако я поканя вътре?“ — се запита. Но тъй като беше възпитан, Джо се почувства засрамен и каза любезно:

— В едно нещо имате право, госпожице, ще бъде по-добре да влезем вътре. — Когато си даде сметка, че тази покана бе отправена повече от страх пред злите езици, почувства потребност да добави: — Не е най-доброто нещо да се обсъждат сделки на вратата, още повече в неделя. Обикновено в неделя не се занимавам със сделки, госпожице.

— Е, добре, за всичко винаги нещо е за първи път, едно начало — отсече Ема и го погледна развеселена. Не ѝ убягна, че Джо беше в затруднение, което реши да използва в своя полза.

Когато влязоха в салона младежът ѝ каза:

— Извинете ме за миг, госпожице. Ще се върна веднага. Седнете, моля. — Затвори вратата зад себе си.

Откакто бе дошла в Лийдс, Ема бе открила три много важни неща: преди всичко, че парите говорят най-убедителния език. Постави звънки пари на масата и малцина ще са в състояние да се въздържат да не ги вземат. На второ място предварителното плащане представляваше почти винаги непреодолима съблазън; накрая благоприятните случаи трябваше да се хващат в полет, защото щастieto никога не чука два пъти на една и съща врата. Ема спазваше внимателно тези три правила, но се запита дали Джо можеше да бъде човек, за който парите значат нещо много. Защо се съмняваше? Беше плах и свенлив, самата тя си даде сметка, че го е смутила преди малко, което ѝ даваше преимущество. Това в края на краищата не означаваше, че може да вземе магазина. Очевидно господин Лаутър бе убеден, че нейната младост представлява недостатък, макар че самият той нямаше вид на по-стар от нея. Може да беше на двадесет-двадесет и една година. Значи на всяка цена беше най-важно да го убеди, че е способна да върти един магазин. Може би три месеца предплата за наема ще представлява достатъчна примамка. Ема разбра, че ако иска да убеди Джо Лаутър трябваше да бъде по-чаровна от всеки друг път. Чар и пари е една необорима комбинация. Ема оправи роклята си, зае достойна поза и зачака.

Джо се завърна скоро. Бе се облякъл и поставил вратовръзка и старателно бе вчесал косите си. В тях все още блестяха няколко капки вода. Ема бързо наведе глава, за да скрие веселата си усмивка. Джо Лаутър не бе повече мистерия за нея. Нямаше да бъде лесно, но магазинът щеше да бъде неин.

Джо седна срещу Ема и започна набързо:

— Относно магазина, госпожице, размислих и достигнах до решението, че не мога да Ви го дам под наем.

— И защо, не? — запита Ема с невинен глас.

— Защото вече двама души тази година фалираха, въпреки че бяха много по-опитни от Вас. Не бих желал да Ви изглеждам неучтив, госпожице, но трябва да разберете, че не мога да рискувам да го дам под наем на някой, който няма търговски опит. Търся някой, който добре разбира занаята си и ще развие магазина, така че да не се

занимавам непрекъснато да го давам под наем. Нямам намерение да ставам бавачка.

Ема хвърли на Джо такава усмивка, която би стопила и айсберг. Изглежда го с широко отворени очи.

— О, давам си сметка господин Лаутър — отговори тя. — В известен смисъл разбирам Вашите съмнения. Но мисля, че е важно да вземете предвид, че вече имам развита търговия в дома си. Натрупах малко пари от шев на дрехи и продажбата на домашно приготвени храни и вече имам доста широк кръг от клиенти. Те без съмнение ще са доволни, ако реша да отворя магазин. — Ема направи пауза и му се усмихна убедително. — Тъй че виждате, не съм чак толкова неопитна и си имам свои проекти.

— И откога имате тази малка домашна търговия?

— От около година — наклони се Ема към него, — и не е чак толкова малка.

Джо я изглежда продължително. Изглеждаше опитна. Без съмнение не ѝ липсваше увереност. Смущаваше го, че той се бе чувствал винаги неопитен с момичетата и не бе чудно, че такава голяма красавица го бе накарала да се почувства объркан и несигурен. В края на краищата момичето искаше само да вземе магазина под наем.

— Просто не знам какво да кажа, — започна нерешително.

Като видя, че започва да се колебае Ема вдигна ръка.

— Почакайте за миг, господин Лаутър — прекъсна го авторитетно, — преди малко Ви казах, че ще дам предплата. — Отвори черната чантичка и извади пачка банкноти. — Както виждате, господин Лаутър, не говоря каквото ми дойде на ум. Абсолютно съм сигурна, че магазинът ще се разработи добре. — Протегна ръка. — Извинете ме, господин Лаутър, но съм толкова разсеяна, дори не Ви се представих. Казвам се Ема Харт.

Джо протегна нерешително своята ръка. Ема я стисна здраво като мъж.

— Приятно ми е да се запознаем, госпожице Харт.

— Госпожа Харт — поправи го Ема.

— О, извинете — каза Джо, докато почувства, че го обзема разочарование.

Ема избра този момент, за да отиде докрай.

— Не знам колко ще искате за наема, господин Лаутър, но съм съгласна да Ви платя за няколко месеца предварително. — Трябваше да му направи такова примамливо предложение, че да не може да ѝ откаже. — Да кажем шест месеца? Това би трябвало да Ви гарантира моите добри намерения.

Под атаките на тази завладяваща личност Джо почувства, че отбраната му започва да се срутва. Даде си сметка, че момичето го привлича. Опасно го привличаше. Бедният Джо, толкова доверчив по природа бе смутен. Една омъжена жена! В този момент разбра. Това беше истинската причина, заради която не искаше да даде магазина. Не искаше да падне жертва на нейното очарование.

— Е, добре — каза накрая, — не може да се каже, че не сте сигурна във Вашия успех, госпожо Харт, но поне не желаете ли да огледате магазина преди да се хвърлите в тази авантюра?

— Познавам магазина, господин Лаутър — отсече Ема нетърпеливо. — Влизала съм няколко пъти. Предишната Ви наемателка нямаше нюх към търговията. Стоката беше разхвърляна и много скъпа за качеството си. В добавка несъмнено не познаваше клиентите си.

— О! — каза Джо занемял.

— Предполагам, че сделката е уредена, господин Лаутър — заключи Ема делово.

— Хъм, да, разбира се ще Ви го дам — каза Джо, — за една лира седмично. Това прави четири лири на месец. Към магазина има малък апартамент. Голяма кухня, която може да се използва и за дневна, спалня и голям килер като склад. Бихте могли да живеете там, дори е много удобно.

Ема се съгласи.

— Да, вероятно така и ще направя. Значи четири лири на месец, прави общо около четиридесет и осем лири годишно. — Междувременно броеше бързо банкнотите. — Ще ми дадете ли разписка, моля? — Попита учтиво и му подаде парите.

— Естествено — каза Джо. — И ще изтичам да взема ключа и регистъра за наемите. Така ще видите със собствените си очи да напиша „платено за шест месеца“. На Вашето име или на съпруга Ви ще запишем?

— На моето, разбира се. Съпругът ми е във флота, господин Лаутър. Рядко се връща.

— Наистина? — каза Джо и стана. — Отивам да взема ключа и регистъра. Ще се върна веднага.

— Няма ли да преброите парите? — попита Ема и посочи банкнотите, които държеше още в ръка.

— Имам Ви доверие — отговори Джо, — а сега извинявайте, госпожо Харт.

Ема го чу да си подсвирква в другата стая. Усмивка на задоволство озари лицето ѝ, докато сърцето ѝ подскачаше от радост.

Имаше своя пръв магазин!

34.

Джо Лаутър вдигна яката на черното си палто и бръкна дълбоко в джобовете му, премръзнал. Леден вятър вдигаше вихрушки сняг по заледената улица. Отново беше мокър до кости, както всяка вечер тази седмица. Декември се бе проявил с кучешкото си време. Като че никога нямаше да свърши. И днес се бе забавил в леярната, за да прегледа счетоводните книги на господин Рамсботъм. Той бе свикнал да стоварва всичката извънредна работа на него. Тези допълнителни часове го дразнеха по една проста причина. Обикновено петък вечер след вечеря отиваше при Ема Харт, за да прегледа сметките ѝ. Тази вечер нямаше да успее да отиде при нея преди десет. Не му изглеждаше прилично да я посещава — сама, млада жена, толкова късно. Но беше ѝ обещал и се чувстваше задължен да удържи думата си.

Джо бе показал на Ема как да води счетоводните книги и оттогава неговата намеса бе абсолютно излишна. Ема бе показала поразителна способност към цифрите и поддържаше сметките безупречно. Джо се бе изненадал на удоволствието, с което всъщност Ема се отнасяше към дългите колони с цифри. За самия него това не бе никакво удоволствие. Дори, искрено казано, съвсем не му бяха по вкуса. Навремето беше влязъл като стажант в счетоводния отдел на леярната, когато бе едва петнадесетгодишен и за девет години труд всичко това се бе превърнало в начин на живот за него. На Джо никога не му бе минало през ум да си потърси по-подходяща работа. Бе твърде педантичен и понеже нямаше амбиции, предпочиташе да се занимава с досадните книги на Рамсботъм. Не му бе минавало през ум и това, че изобщо не бе необходимо да работи. Джо мразеше безделието и повече от всичко се ужасяваше от досадата и скуката. Работата му в леярната помагаше да запълва дните си и да посреща самотните вечери, които следваха неумолимо месец след месец, година след година.

Джо Лаутър можеше да прекъсне работа още преди четири години, когато майка му почина. Тогава именно Фредерик Енсли,

семеиният адвокат го бе повикал да прочете завещанието. Джо бе открил за своя най-голяма изненада, че майка му го беше оставила да живее не само в удобство, но и в охолство. Наследството обхващаше осем магазина на Таун Стрийт, няколко къщи в Армли и два празни терена в близост до Сен Пол Стрийт в центъра на Лийдс.

— Тези земи трябва да ги държиш здраво, Джо — му бе казал Енсли. — Ще повишат стойността си. Сега в Лийдс се строи много и по-късно ще можеш да ги продадеш на много по-висока цена. — Накрая стреснат Джо бе разбрал, че майка му бе оставила 55 000 лири депозирани в Мидланд Банк.

Джо бе излязъл от бюрото на адвокатата като в шок.

През тези години не беше докоснал капитала си. Обратно, беше го увеличил като прибавяше доходите, получени от собствеността. Противно на майка си Джо не беше алчен и докато можеше да удовлетвори скромните си потребности не му трябваше друго. Изобщо рядко мислеше за пари.

Тази вечер докато се движеше по тъмните улици премисляше. Преди две седмици Ема му бе обявила намерението си да инвестира средства в първата фабрика за облекло на Дейвид Калински. Ема бе проектирала вече колекция от дамско облекло за Дейвид и ентусиазмът ѝ бе заразителен. Когато му бе предложила да направи същото Джо остана изненадан.

— Парите са направени, за да се възвръщат, Джо — бе казала Ема, след като го беше осведомила за надеждата си бързо да удвои своя капитал.

Благоразумен по природа, Джо бе повдигнал рамене с безразличие и прие и той да инвестира пари, ако Дейвид му предложеше.

— Мисля, че две хиляди лири са точно сумата, която е необходима — каза Ема. — Разбира се, ако можеш да си го позволиш. Като специалист по финанси би трябвало да знаеш, без да е необходимо аз да ти го казвам, че парите са инструмент за получаване на още пари, Джо. За какво ти служат, като ги държиш в банката?

„Но аз нямам нужда от други пари“, размишляваше Джо и вървеше по тъмната улица. Беше осигурен за цял живот. От друга страна не държеше особено да загуби две хиляди лири, но Джо имаше вяра в усета на Ема. Беше признал нейните способности в сделките.

Нещо удивително за една жена на двадесет и една години. Джо обожаваше Дейвид и Ема, и понеже имаше малко приятели му се искаше да е свързан с техния живот, да има дял в тяхната вълнуваща авантюра.

Джо беше толкова погълнат от мислите си, че без да усети се намери пред дома си. Апетитен аромат на ядене го посрещна, прогонвайки мислите му за самота.

Госпожа Хевит нареждаше масата за вечеря.

— Ето те и тебе, Джо — възкликна със сияещо лице. — Изглеждаш замръзнал, скъпи, приближи се до огъня да се стоплиш.

— Здравейте, госпожо Хевит — я поздрави Джо. Съблече палтото си, свали шала и седна до огъня. — Кучешки студ е, госпожо Хевит, утре всичко ще е заледено.

Жената се съгласи.

— Сигурно имаш право, момчето ми. — Беше чудесна жена и се грижеше за него много по-добре, отколкото това беше правила майка му. Помагаше в къщата три вечери седмично да почисти, да приготви храна и да наруши самотата му. Така къщата се превръщаше в истинско домашно огнище.

— Виж тази торта с крем — каза госпожа Хевит и показва сладкиша на масата. — Да си виждал нещо по-хубаво, скъпи? Купих го за теб от госпожа Харт. Никак не е чудно, Джо, че върти златна търговия! Да беше видял как е изучила двете момичета Лонг да търгуват. Тю, да се не види, ще ти секне дъхът.

Джо се усмихна.

— Когато й дадох под наем първия магазин не можех и да си помисля, че би могла да има такъв стремителен успех. Но ми показва, че съм бъркал.

— Да, момче, изглежда чудесна наемателка за теб — добави госпожа Хевит.

— Какво имаме за вечеря? — попита Джо, греейки ръцете си на огъня. — Мирише приятно.

— Нямам никаква заслуга за вечерята днес, Джо — каза възрастната жена. — Понеже знам, че ти харесва, купих ти пастет от месо от госпожа Харт.

— Чудесно, госпожо Хевит.

— Знаеш ли, всички си мислят, че госпожа Харт е най-прекрасната жена на този свят. Толкова е любезна и достойна. Приказката на Таун Стрийт със своите модни магазини. И после е толкова красива. Искаш ли една бира, Джо, оставих я на студено в килера.

— Не мога да откажа, госпожо Хевит, благодаря. — Джо запали лулата си, облегна се удобно на стола и повдигна крака срещу огъня да ги изсуши.

— Джо, всичко е готово — покани го госпожа Хевит. — Измих чиниите и тенджерите, храната ти е на топло във фурната, скъпи. Изпий си бирата на спокойствие и хапни. Аз си отивам. Ще се видим.

По-късно, когато прочете вестника, Джо извади от фурната месния пастет и зеленчуците, и започна да се храни. Току-що бе започнал и няколко енергични удара по вратата го накараха да скочи. След това вратата се отвори широко. През нея нахлу снежен вихър и се появи госпожа Минтън, една от неговите наемателки. Лицето ѝ беше зачервено, а погледът ѝ буреносен.

— Боже, госпожо Минтън... — започна Джо.

— Да оставим условностите, Джо Лаутър — го нападна жената. — Срам! Истински срам, знаех го! Откакто дойде, винаги съм знаела, че е хвърлила око на моя магазин. И когато пое онзи на ъгъла, казах на съпруга си, че няма да мине много време и ще ме изгони. И сега, ето ме тук натясно между два огъня. Между гастронома и галантерията. Няма съмнение, че можете да откажете, че нямам право! — Разярената госпожа Минтън поспря, за да си поеме дъх и изгледа Джо предизвикателно.

— За Бога, успокойте се, госпожо Минтън, нямам никакво понятие за какво говорите.

— За Ема Харт говоря, ето за кого! Иска моя магазин. Не е нужно да се гадае на кристална сфера, за да се разбере. Тази жена иска да ми вземе магазина, който имам от десет години. Дори търговските посредници не искат да я видят. Високопоставената госпожа Харт! Реже ги и ги гони всичките, ето какво прави. Обръща се направо към производителите и купува без посредници. После снижава цените така, че никой на Таун Стрийт не може да устои на конкуренцията ѝ. Истинска малка вещица! Ето какво е Ема Харт!

— Госпожо Минтън! — викан Джо. — Ема Харт е едно добро момиче и работи упорито. Нямам намерение да я изхвърлям. Управлява магазините си като добър търговец. — Джо изглежда с неприязън жената, която бе пред него. Беше запусната, истински жив образ на мръсния си неподреден магазин.

— Очаквах го, че ще я защитите — кресна госпожа Минтън. — Вече го казах на съпруга си, че няма да има полза да идвам при Вас. Знаех си, че ще вземете страната на оная превзета госпожа! Да, не ме гледайте така. Всички знаем какво има между вас двамата! — Направи крачка напред и просъска в лицето на Джо: — Префърцунена, ето каква е Вашата Ема Харт, омъжена...! Чудя се как още не сте ѝ надули корема. Но времето ще го покаже, момчето ми.

Джо посивя от гняв.

— Долна стара клюкарка! Няма нищо, освен уважение между мен и госпожа Харт. И внимавайте добре какво говорите, госпожо Минтън, ако не искате да ви дам под съд за обида. Няма да търпя повече вашите неприятни приказки.

Госпожа Минтън му тикна под носа регистъра за наемите.

— Мисля, че ще направите добре, ако си отидете, госпожо Минтън — ѝ каза Джо студено, — преди да загубя търпение. Дотегна ми от вас.

Мегерата^[1] се обърна на токовете си и решително тръгна към вратата. Преди да излезе се обърна и му извика със злоба:

— Е, добре, няма да ти направя удоволствието да ме изхвърлиш, защото си отивам по мое желание! И можете да си вземете обратно вашия проклет регистър за наемите! — После, след като го запрати със сила към него си излезе, затръшвайки вратата.

Останал сам, Джо въздъхна. Даде си сметка, че без да го иска Ема беше разорила тази неприятна жена. Не бе възможно да се устои на конкуренцията на Ема. Гастрономическите ѝ специалитети бяха вече поне толкова реномирани, колкото и дрехите, които предлагаше на най-взискателната клиентела. Благодарение на смелостта и търговските ѝ способности двата магазина на Ема станаха най-посещаваните на Таун Стрийт. За по-малко от три години печалбите ѝ бяха невероятни. Джо пръв научи това, откак ежеседмично преглеждаше сметките ѝ. Толкова невероятни, че Ема вече можеше да си позволи да вложи две хиляди лири в предприятието на Дейвид,

както тя самата му беше доверила. Нямахме място за чудене, че един подобен успех можеше да събуди завистта на съседите.

Джо скочи на крака решен да не обръща внимание на обвиненията на госпожа Минтън. Щеше да отиде веднага при Ема, за да ѝ каже, че Минтън е решила да освободи магазина си. Накрая Ема щеше да има своя трети магазин. Хвърли поглед на часовника. Минаваше девет часа. Вдигна рамене и си каза „По дяволите съседите, не ме интересува какво си мислят“. Качи се горе да си облече чиста риза.

Изправена в центъра на гастронома Ема гледаше със задоволство свършеното. Ефектът беше чудесен. Разбира се, че си струваше труда да стане в четири и половина сутринта и да приготви украсата за Коледа. Газовите лампи на стените хвърляха отблясъци върху кристалните поставки и блюдата, приготвени с вкус, имаха апетитен и привлекателен вид. Подпомогната от двете момичета Лонг, Ема бе прекарала безкрайни часове да бърка, готви и пече, но бе сигурна, че усилията ѝ ще бъдат възнаградени. Щеше да продаде всичко до последната троха, включително запасите, които държеше в склада.

Ема приглади бялата блестяща покривка, постлана на масата пред витрината и провери как са наредени вносните стоки: лакомства, които бе доставила специално за Коледа. Никой друг магазин в Армли не бе в състояние да ги предложи. Помести порцеланова в бяло и синьо фруктиера, пълна със захаросани ядки и плодове, за да изпъкнат по-добре плодовете, които бяха доставени от Франция и Турция. Намери по-добро място и изправи кутиите с фурми от Египет и сухи смокини от Гърция. Изтича зад тезгяха и се върна с табелата, на която бяха поставени малки сламени кошнички, пълни с марципанени сладки и захарни пралини, пристигнали предния ден от Германия. Магазинът бе препълнен със стока, но Ема очакваше голям приход. Беше третата Коледа в магазина и Ема не се съмняваше, че ще успее с продажбите.

С критичен поглед огледа всичко наоколо, за да потърси съществуващи пропуски, но нямаше. Многобройните ѝ рафтове, разположени около стените до тавана бяха претъпкани с кутии шунка, свинско месо, дивеч, кутии с чай от цял свят и други лакомства от различен вид, освен консервите от плодове и зеленчуци, които тя сама

бе приготвила. Тук бяха и нейните прочути мармалади. На тезгяха имаше няколко стъкленици със захаросани череши, кълцано месо, сосове от ябълки и боровинки за коледната пуйка. Доволна Ема отиде до вратата и отвори капачите в очакване на първите клиенти. Първи щяха да дойдат готвачките и икономките от елегантните богати квартали, които обикновено пристигаха навреме в магазина да си направят поръчките. Ема се надяваше, че списъците им ще бъдат по-дълги от обикновеното тази седмица.

Точно когато часовникът удари осем Ема се разположи зад тезгяха, близо до печката и взе от полицата счетоводните книги на галантерията. Последната година, когато нае втория магазин от Джо Лаутър, успехите в търговията надминаха и най-необузданите ѝ мечти. Лаура, натоварена от Ема да го ръководи бе доказала, че е способна за това. През последните месеци продажбите се бяха удвоили. Самодоволно Ема се загледа в чудесните колони от числа и се усмихна — бъдещето на Едуина и нейното бяха вече осигурени.

Веселото извъняване на камбанката над входа прекъсна размислите на Ема. Засмяна тя стана да посрещне жената, която влизаше. Беше икономката на една от онези изискани къщи в квартала.

— Добър ден, госпожо Джексън — поздрави Ема, — днес сте ранобудна.

— Добър ден и на Вас, госпожо Харт, кучешко време е навън. Доволна съм да посетя прекрасния ви магазин. Просто не знам защо другите търговци не последват примера Ви и не затоплят магазините — госпожа Джаксън потръпна, докато приближаваше до тезгяха с двете си големи кошници. — Реших, че ще е по-добре веднага да направя поръчките си. Към края на седмицата ще изпратя синът на градинаря да вземе всичко. — Подаде двете кошници и се сгуши на столчето зад тезгяха.

Ема постави кошниците в ъгъла и каза:

— Може ли да ви предложи чаша топъл чай, госпожо Джаксън?

Лицето на жената светна.

— Разбира се, скъпа, ако не ви затруднява. Буквално замръзнах, докато дойда.

— Мляко и захар, госпожо Джаксън? Как е Вашият малък Фреди? Оздравя ли от шарката? — запита любезно Ема. Насилваше се винаги да помни имената на децата и съпрузите на клиентките си и

винаги ги изслушваше с готовност и съчувствие, когато споделяха проблемите си.

Сияеща госпожа Джаксън пое чашата с чай.

— Наистина много мило от Ваша страна да си спомняте за Фреди. За Коледа ще е напълно здрав. — Отвори обемистата си чанта и измъкна лист хартия. — Ето моя списък, госпожо Харт. Мисля, че е пълен, но ако нямате нищо против, хвърлете едно око и... — госпожа Джексън прекъсна по средата на фразата, заради извънпяването на вратата.

Когато вратата се отвори лицето на Ема светна.

— Блеки! — възкликна. — Очаквах те чак довчера.

— Добър ден, Ема, госпожо — поздрави Блеки, кимвайки с глава по посока на госпожа Джексън. Сияеше от радост. — Надявам се, че не ти преча, Ема?

— Не, нищо подобно. Ела зад тезгяха и си сипи чаша чай, докато аз обърна внимание на госпожа Джексън — каза Ема и посвети цялото си внимание на клиентката. Набързо прегледа листа. — Всичко е ясно, госпожо Джексън. Но може би, би трябвало... — Ема поспря и хвърли замислен поглед на икономката. — Питам се, дали не трябва да вземете малко повече пудинг с месо и някой бърдник^[2]. Вие знаете, че децата ги обожават, ваканциите тази година са дълги. Ще Ви кажа искрено, че вече имам доста поръчки и не мога да Ви обещаая, че в края на седмицата ще ми останат, ако някой реши да поръча.

— О, не бях си помислила! Може би ще бъде добре да увеличите количествата. Не желая госпожата да ми се кара. Направете по три от всяка поръчка и прибавете един пудинг — каза госпожа Джаксън. После очите ѝ се спряха на масата с вносните стоки. — У, гледай каква красота! — Погледна отблизо една кутия със захаросани турски плодове и видя грижливо написания от Ема надпис. — „Исключителен внос Харт. Количествата ограничени.“

Преструвайки се, че проверява списъка на поръчките Ема не изпускаше от очи госпожа Джексън. Предната вечер специално бе подбрала тези изрази с надеждата, че така ще погъделичка суетата на клиентите си.

Госпожа Джексън изглеждаше очарована от чуждестранните сладости и каза:

— Просто не знам за тези. Изглеждат интересни, но може би са твърде необичайни за вкуса на моята господарка.

— Мислите ли, госпожо Джаксън? Установих, изисканите хора са по-скоро впечатлени от тези лакомства — каза Ема. — Даже ще Ви призная, че съжалявам, задето не доставих повече. Ще ги разграбят. Помислете си, вчера една от готвачките в богатите къщи ми поръча да оставя настрана по две бройки от всяка — измисли в момента. — Разбира се давам си сметка, че са малко скъпички.

Госпожа Джаксън хвърли изпитателен поглед към Ема.

— Господарката не се тревожи от цената, госпожо Харт — възрази в защита икономката. — Я, по-добре сложете по три броя от всеки!

Ема се усмихна. От известно време се бе научила да се възползва от съперничеството между готвачките и икономките.

— Чудесно, госпожо Джексън, ще го направя незабавно.

Погледът на госпожа Джексън пробяга по етажерките зад гърба на Ема.

— Щом сте там, няма да е зле да прибавите един буркан с мармалад и четири бутилки от Вашия сос към списъка. Господарката очаква гости за празниците. Винаги е по-добре да сме готови.

— Точно така, и после винаги можете да изпратите сина на градинаря, ако откриете, че нещо сте забравили. Ще направя всичко каквото мога за Вас, госпожо Джексън.

Икономката сияеше от радост.

— Приятно ми е да зная, че ме имате предвид, госпожо Харт, мога да разчитам само на Вас. Как мислите, всичко ли е предвидено в списъка или съм пропуснала нещо? Искам на господарката да не й липсва нищо по празниците.

Ема си даде вид, че размишлява и каза:

— Ако бях на Ваше място бих прибавила две кутии свинско и три буркана ябълков мус, така за всеки случай.

Госпожа Джаксън постави чашата на тезгяха и погледна Ема, сякаш тя й бе направила огромна услуга.

— Благодаря, госпожо Харт, много любезно от Ваша страна, да се безпокоите за мен. Трябва да споделя, че направихте живота ми много по-лесен, откакто открихте магазина си тук на Таун Стрийт.

Трябва да вървя. Приятна Коледа, скъпа. — Спря се на вратата и махна с ръка на сбогуване.

— Приятна Коледа, госпожо Джексън — отговори Ема, докато жената излизаше.

— Би могла да продадеш пясък в пустинята, Ема, никъде не съм виждал подобно нещо. Тю, да се не види, сигурно буквално удвои поръчката на тази бедна жена — изкоментира Блеки.

— Утроих я — каза Ема с лукава усмивка.

Блеки поклати глава и остана сериозен.

— Е, Ема, отбих се при теб, за да ти изкажа моите съболезнования.

— Съболезнования?

— Да, бе ми казано, че съпругът ти е преминал неочаквано в отвъдното преди няколко седмици. Колко тъжно. Както разбрах, бил поразен от тифус в Индийския океан. — Отметна глава назад и избухна в смях. — Свети Боже, каква фантазия само, Ема. Ти трябваше да станеш писателка, а не Франк. Тифусна треска в Индийския океан. Точно така!

— Е, и какво? Рано или късно трябваше да го извадя от играта — отсече Ема. — Започна да ми досажда... да бъда омъжена. Дори и с един мъж, който ме е изоставил. Така измислих, че ще е по-добре да го уморя в далечни земи и да го погребя в морето. Истинско облекчение е за мен, че от днес нататък ще мога да говоря само истината.

— О, така ли?

— Да, естествено — прекъсна го Ема спокойно. — Но не и за Едуина. Трябва да я запазим на всяка цена. Никой не трябва да знае, че е незаконна, Блеки.

— Аз никога няма да те предам, Ема, знаеш го. Впрочем вчера видях Дейвид Калински. Отидох да погледна фабриката, за да започна проектите за реконструкция. Надявам се да не ти е неприятно, но му казах за кончината на твоя съпруг.

— Наистина? А той какво каза? — попита Ема.

— Каза, че съжالياва. Но трябва да ти изповядам, че ми се стори по-скоро като някой, който току-що е наследил милион лири — Блеки я загледа внимателно. — Какво има помежду ви, Ема?

— Нищо, защо питаш? — отговори тя спокойно. — Просто сме съдружници и толкова.

— О, така ли? — отсече Блеки замислено. — Не бих се удивил, ако имаше и нещо друго.

— Глупости, Блеки, въображението ти е в ход. Фантазията ти е още по-развинтена от тази на Франк.

Блеки не възрази. Извади няколко листа от джоба си и ги подаде на Ема.

— Ето проектите за реконструкция на централния магазин и за свързване на трите магазина в едно, както го искаше. Ще образувам нещо като пасажи, които да свържат и трите. Ти какво ще кажеш?

— Чудесно, Блеки. Знаеш, че се осланям на теб. Ще прегледам проектите довечера. Кога възнамеряваш да почнеш? — попита го Ема нетърпеливо.

— Като те познавам, представям си, че би желала да започна веднага. Но трябва да изчакаме да минат коледните празници, Ема. Ще работим бързо и още през януари ще влезеш в новия магазин.

---

[1] Мегера — една от трите ернии-богини на отмъщението. Използва се като нарицателно за зла и свадлива жена. — Б.р. ↑

[2] бъдник — замесена пита с пара в нея, яде се на Бъдни вечер. — Б.р. ↑

35.

Дейвид Калински се облегна на стола в кухнята зад магазина на Ема и загледа замислено последната рисунка. След като я изучи дълго с притворени очи, изпита тръпка на вълнение. Стисна листа. Скиците за зимната колекция бяха още по-особени и забележителни от лятната. Наистина изключителни. Леките елегантни линии бяха уравнивесени от прецизността на детайлите и възможно най-удачната подборка на цветовете. Чувството за колорит у Ема бе наистина изключително. В добавка, благодарение на простотата на техния дизайн и чистите линии без блестящи ефекти правеха облеклата идеални за производство във фабриката.

Дейвид се усмихна със задоволство. От известно време той трябваше да признае, не без удивление, че Ема е гениална. Не намираще друга дума, за да опише невероятния ѝ талант, съчетан с продуктивната ѝ енергия. Можеше да се каже, че всичко, до което се докосваше се превръща в злато. Бе едва на двадесет и една години, но вече бе започнала да се изкачва решително по стълбата на успеха. Дейвид беше сигурен, че нищо не би могло да я спре, защото това би означавало все едно да се сложи вода в клетка.

Дейвид остави скицата заедно с останалите и запали цигара. Нещата се развиваха точно както беше предвидил. От четири месеца вече беше в съдружие с Ема и Джо Лаутър. Ема изпълняваше и функцията на проектант и стилист, докато брат му Виктор беше производствен директор. След около месец Дейвид щеше да навърши двадесет и пет години и нямаше никакви съмнения относно бъдещето на конфекцията Калински и за личната си съдба. Имаше намерение да стане богат, известен и влиятелен и целия Лийдс, ако не целия Йоркшир един ден ще узнаят за неговото съществуване. Това бе обещание, което си беше дал преди години и което държеше да изпълни.

Дейвид се впусна в сделките със сигурност, достигаща до агресивност и нещата му вървяха с надути платна. Още на първия показ на лятната колекция неговите модели бяха приети с възторг от

купувачите на едро за големите магазини в Лийдс, Брадфорд, Шефилд и Манчестър. Те бяха дали израз на одобрението си като изпратиха изненадващо големи поръчки. Дейвид не се съмняваше, че зимната колекция ще бъде посрещната по подобен начин. През следващите месеци предполагаше, че ще утрои обема на работа. Както и Ема, Дейвид Калински бе роден търговец: настоятелен, любезен и изцяло отдаден на работата си.

В този момент Ема прекъсна мислите му. Беше влязла в стаята с един пудинг с месо. Дейвид я погледна и затаи дъх. Бе облякла един от последните модели, който ѝ отиваше удивително. Въпреки че този род кройка не бе предизвикателна, вълнената материя, от която бе ушита роклята, беше много мека и прилепваше към тялото. Така тя очертаваше заоблеността на бюста и меката извивка на бедрата и хълбоците. Цветът на роклята бе като стъклена зелена бутилка и подчертаваше блясъка на очите ѝ и прозрачността на кожата.

Смутена от настойчивия му и изучаващ поглед Ема се спря и смръщи чело.

— Дейвид, да не би да не ти харесват рисунките.

— Боже Господи! — възкликна младежът. — Изключителни са, Ема, не, изключителни е малко да се каже, превъзходни са! Свършила си фантастична работа, наистина. — Скочи на крака, приближи се до нея и възкликна: — Какво ще кажеш за едно шери в чест на новата колекция? — Ема му се усмихна и в момента, когато погледите им се срещнаха и двамата останаха като парализирани. Разтворени един в друг. Ема потръпна, както ѝ се случваше винаги в последно време, когато Дейвид я докоснеше. Изчерви се и сърцето ѝ заби лудо. Без да ѝ даде време да размисли Дейвид я прегърна и потърси с устни нейните. Ема почувства топлата сладост на езика му и страстта на чувствата я обзе. Почти неволно пръстите ѝ докоснаха врата на Дейвид, зарови пръсти в черните му къдрави коси. Дейвид я притисна към себе си. Докато прегръдката им ставаше все по-трескава Ема почувства желание Дейвид да я притисне още по-силно. Вече няколко седмици отношенията помежду им бяха тръгнали така, между целувки, милувки и огнени погледи. Всеки път, когато оставаха сами обзети от желанието на телата си, които жадуваха за взаимно удовлетворение.

Все така прегърнати те застанаха до дивана и паднаха върху него. Дейвид погледна Ема в очите с безкрайно желание, после погали

лицето ѝ, целуна клепките, челото, устните ѝ. Още един път прекара ръце през косите ѝ, удивявайки се на нейната красота и на чувството, което се разгаря в него. Мечтаеше да я притежава напълно и знаеше, че след това никога няма да я изостави.

В този момент Ема отвори очи и видя терзанието, което засенчва погледа на Дейвид. Гласът му бе глух, когато прошепна:

— О, Ема! Ема, съкровище! Не мога да издържам повече!

— Зная, Дейвид, зная — прошепна Ема, погали гъстите му черни къдрици и притисна главата му към гърдите си, като го люлееше на ръце, докато косите ѝ падаха върху му като кадифена завеса.

Ема чувстваше, че обича Дейвид Калински и го иска за цял живот, но нейната естествена сдържаност и справедливост, съединена с ужаса от последствията от сексуална интимност извън брака не можеха да ѝ позволят да се отдаде на чувствата си. Не че не се доверяваше на Дейвид. Знаеше, че никога няма да я предаде и въпреки това Ема отхвърли желанието си, ако не от сърцето си, то от съзнанието си.

Кротко му прошепна:

— Дейвид, трябва да престанем, не мога повече, всеки път става по-лошо. Да не оставяме нещата да излязат извън контрола ни. — Отблъсна го нежно и седна все още замаяна.

Дейвид се облегна на дивана, взе с една ръка кичур от косите ѝ, целуна го и го остави да се разпилее.

— Не се страхувай от мен. Няма никога да ти сторя зло.

Ема замръзна при това ехо от миналото.

— Не се страхувам от теб, Дейвид — каза тихо. — Страхувам се от себе си, когато съм с теб и за това, което може да ни се случи...

— Не, Ема, моля те. — Постави пръст на устните ѝ. — Съгласен съм, не може да върви така, това е лудост. Но трябва да сме заедно, Ема. Не мога да понеса повече това мъчение. — Хвана я за ръка. — Ожени се за мен, Ема, веднага. — Погледна я изпитателно. — Непременно трябва да се оженим. Знаеш го и ти.

— Да се оженим! — възкликна Ема.

Дейвид се усмихна.

— Да, да се оженим, защо този въпрос те смуцава толкова? От години мечтая да се оженим. Въздържах се само заради обстоятелствата. — Добави: — Нима си помислила, че бих могъл да

имам нечестни намерения, Ема? Не бих и помислил да те компрометирам. Обичам те толкова... — прекъсна набързо и я изгледа с широко отворени от изненада очи. — Нещо не е на ред ли, Ема? Бяла си като платно!

— Не мога да се ожения за теб, Дейвид — каза Ема отчаяно.

— Но защо? Не ставай смешна! — Избухна в смях, за да подчертае намерението си. — Казах ти, че те обичам, а ти обичаш мен. Най-естественото нещо е да се оженим, не мислиш ли? Не правят ли така всички хора, които се обичат, Ема?

Ема се изправи, прекоси залитайки стаята. С разплакани очи погледна през прозореца. Нямаше сили да му отговори.

Дейвид я гледаше смутен от държанието ѝ.

— Но какво има, Ема? За бога, отговори!

— Не мога да се ожения, Дейвид. Да не говорим повече за това — отговори Ема, преглъщайки сълзите си.

— Разбира се, че можеш! — добави Дейвид убедително. — Нищо не може да ти попречи вече. Съпругът ти е мъртъв. Ти си свободна. — Дейвид почака и когато започна да говори беше още по-настойчив. — Обичам те, Ема, повече от всеки друг. Ние си принадлежим, сигурен съм в това, знаеш го и ти. Има нещо съществено помежду ни... Като кръвна връзка. — Като видя, че тя продължава да мълчи Дейвид бе поразен от друга мисъл. — Може би е заради Едуина? — пожела да узнае. — Не се тревожи за нея. Не бягам от отговорността. Ще я осиновя, Ема, и тримата ще живеем заедно. Ще бъдем щастливи...

— Не е заради Едуина.

— Тогава обясни защо не желаеш да се ожениш за мен?

— Не мога да се ожения, Дейвид, защото твоята майка няма да ме приеме в семейството. Тя никога няма да одобри един брак между теб и една езичница. Аз ли трябва да ти го казвам? Майка ти желае ти да се ожениш за едно добро еврейско момиче и внуците ти да бъдат евреи.

— По дяволите, тези глупости! — Дейвид я прекъсна с променен от яд глас. — Не ме интересува какво желае майка ми, Ема, желая те за съпруга и нищо друго няма значение!

— Не мога да сторя зло на майка ти — прошепна Ема. — Беше толкова добра с мен. Беше ми като втора майка. Обичам я и няма да я

предам. Ти си първороден, Дейвид, тя ще умре, ако двамата се оженим.

Дейвид се наклони напред със стиснати юмруци.

— Искам да ме погледнеш право в очите и да ми кажеш, че не ме обичаш, Ема, обърни се и ми го кажи.

— Не мога — отговори Ема спокойно.

— И защо не? — викна Дейвид с прекършен глас.

— Защото те обичам, Дейвид. Обичам те поне толкова, колкото и ти мен. — Ема бавно се обърна и прекоси стаята. Седна в краката на младежа, прегърна коленете му, вдигна глава и го погледна в очите.

Дейвид я прегърна, погали косите ѝ, целуна страните ѝ, набраздени от сълзи.

— Ако е така, нищо друго няма значение, скъпа. Нищо друго!

— Не е така, Дейвид. — Ема се отдръпна, изправи се и седна на дивана до него. — Има и други неща в живота. Не мога да бъда отговорна за мъката, която ще причиним на родителите ти. — Поклати глава. — Но как не си даваш сметка, Дейвид, че не е редно да строиш собственото си щастие върху нещастieto на другите? Ако се оженим, може би отначало всичко ще тръгне добре, но после тяхната мъка и разочарование ще застане помежду ни.

Дейвид разглеждаше тази малка ръка, която стискаше, после вдигна очи и съзря в нейните искреност, която разби всичките му илюзии.

— Опитваш се да ми кажеш, че си склонна да жертваш щастieto ни заради религиозни предразсъдъци, които са толкова смешни? Не мога да повярвам! Не и ти. Не моята Ема. Не коравата и решителна Ема, която е готова да се бие с целия свят, за това, в което вярва!

— Да, но нещата не стоят точно така, Дейвид. Моля те, опитай се да разбереш... — прекъсна. Бе го наранила дълбоко и това ѝ бе непоносимо.

Дейвид отдръпна ръката си от нейната и я прекара през лицето си. Дълбоко в душата си почувства, че Ема има право. Знаеше, че тя никога няма да промени решението си, така както немаше да се промени и майка му.

Изправи се и започна нервно да се разхожда пред огъня. След няколко минути се спря и се обърна към Ема.

— Това последната ти дума ли е? — попита толкова тихо, че тя едва го чу.

— Да, Дейвид, съжалявам, но не мога да разбия сърцето на майка ти.

— Разбирам, Ема. Извини ме, но трябва да си вървя. Съжалявам, но гладът ми премина. — Без да дочака отговор той излезе, преди Ема да види как сълзи започнаха да се стичат по бузите му.

Ема скочи веднага.

— Дейвид! Почакай, Дейвид! Моля те, почакай!

Но вече беше сама. Остана дълго на вратата самотна. Върна се, прибра рисунките и ги подреди в шкафа. Цялата мъка в момента беше за Дейвид, а не за самата нея, защото със сърцето си Ема беше наясно, още от самото начало, че тяхната връзка е обречена. С времето тя поне искаше да си останат приятели и съдружници и само толкова. Ема беше прекарала достатъчно вечери с Янесса Калински, за да знае, че тя не би приела нищо друго. И все пак, докато е жива тя никога нямаше да забрави отчаянието и болката в погледа на Дейвид.

След около час Ема се стресна от шума на няколко силни удара по вратата. Дейвид се беше върнал! Със сърце в гърлото и името му на устните си изтича в малкото антре. Отвори вратата и пред нея се появи предизвикателното, подпухнало лице на Джералд Феърли.

Ема бе толкова разстроена, че за момент не успя да произнесе и дума. С всички сили стисна дръжката на вратата, но Джералд, който бе предвидил това, успя да ѝ попречи.

Ема се съвзе и каза:

— Какво желаете?

Джералд изръмжа и се засмя ехидно:

— Няма ли да ме поканиш вътре, Ема?

— Не, не желая да разговарям с Вас. Моля вървете си незабавно — възкликна, събирайки всичката си смелост.

След като се беше тъпкал през всичките тези години, Джералд беше заприличал на планина от месо, със своята невероятна пълнота.

— Нищо подобно. Ти можеш да нямаш, но аз имам да ти кажа няколко думички на Вас, госпожо Харт — възкликна презрително.

— Повтарям Ви, че нямам за какво да говоря с Вас. За Бога, излезте оттук.

— Къде е детето? — попита Джералд, гледайки въпросително със свинските си очички, пълни с лошотия.

— Кое дете? — отговори Ема студено, докато устните ѝ трепереха и се надяваше, че Дейвид ще се върне.

Джералд ѝ се изсмя в лицето:

— Хайде, стига с тия дивотии! Зная, че си имала дете от Едуин. Безсмислено е да отричаш. Самият той ни го довери тази седмица. Казах му, че съм те намерил случайно, естествено, но изобщо нямах и намерение да те търся. Този идиот искаше да изтича при теб, искаше да ти помогне на теб и детето, но аз му забраних. Сега стига сме дърдорили, къде е детето?

— Не съм имала никакво дете — настоя Ема, стискайки юмруци.

— Не заблуждавай. Няма да ми е трудно да го открия. Запомни добре едно нещо, госпожо Харт. Аз съм богат и могъщ, мога да отида в местната болница и с няколко лири в ръка, когато поискам да прегледам регистрите.

Сърцето на Ема подскочи. Даваше си сметка, че той казва истината. Въпреки това бе твърдо решила да не признава нищо.

— Не съм имала никакво дете. — Повтори, без да ѝ трепне окото.

— Хайде, Ема, да не мислиш, че можеш да ме водиш за носа? Едуин не би ми изповядал нещо подобно, ако не беше истина, особено сега, когато се сгодява официално за Джейн Стензби. — Джералд я хвана здраво за ръка. — Нещо ми подсказва, че ще се опитваш да използваш детето, за да изнудваш Едуин. Това е общоприета практика при вас проститутките от работническата класа. Но аз ще го пресека. Феърли не могат да позволят да бъдат въввлечени в скандал. Хайде, изплюй жабата. Къде е малкият негодник? Впрочем какво е, момиче или момче?

Ема го стрелна с поглед.

— Казах ви вече, че нямам никакъв син от Едуин — каза сухо, докато в очите ѝ блестеше омраза. Отскубна се от ръката му и продължи: — Ако се опитате само да ме докоснете още веднъж дори с един пръст, Джералд Феърли, ще ви убия!

Джералд избухна в смях и погледът му падна върху стълбата, която беше полуосветена от отворената врата на спалнята горе. Помести я грубо и се впусна нагоре по стъпалата. Едва задържала са на крака Ема се втурна след него.

— Как смеете така да нахълтвате в къщата ми! Ще извикам полиция! — извика тя.

Джералд се обърна бързо и я стисна грубо като разтърси раменете ѝ.

— Проститутка! Ти не си нищо друго, освен проститутка! Хайде, казвай къде е детето?

Две червени петна избиха на бледото лице на Ема, но мръсните внушения на Джералд не ѝ направиха никакво впечатление и не я засегнаха.

— Няма никакво дете — каза през зъби. — Пусни ме, гнусна, отвратителна, планина от сланина!

Без да обръща внимание на думите ѝ Джералд продължи да я разтърсва с всичка сила, после изведнъж я запрати настрана. Ема се спъна и падна на леглото. На Джералд не убягна красотата на разпилените ѝ коси и насладата, която криеше тялото ѝ. С похотливи очи той започна да се смее.

— Какво ще кажеш да ми дадеш мъничко от онова, което си дала с такава готовност на братчето ми, Ема Харт? Жените като теб са винаги готови, ден и нощ, за мъже. Какво ще кажеш за малко любов, госпожо Харт? Едуин винаги е имал добър вкус за жените, затова мога да се задоволя и с остатъците от брат ми.

Ема го гледаше уплашена и не можеше да се помръдне. Джералд направи няколко крачки към нея и с голям ужас и отвращение Ема видя, че разкопчава панталоните си. Твърде късно се опита да избяга. Джералд беше вече върху нея и я смазваше с теглото си. С пъшкане той се бореше с фустите ѝ, опитвайки се да ги махне. Ема започна да отблъсква Джералд, а той се смееше и здраво я държеше в ръце. Лицето му се доближаваше все повече, месестите му устни се опитваха да докоснат лицето ѝ. Притискаше я с ужасното си тяло като се опитваше напразно да разкъса и махне ризата ѝ. Полека-лека стенанията и въздишките му станаха буйни докато секнаха. Джералд се отпусна върху нея и остана неподвижен. Задъхана от съпротивата, която бе оказала, Ема се освободи от тялото му и скочи на крака. Докато се отдалечаваше забеляза, че роклята е ужасно изпоцапана. За миг почувства, че ще повърне, грабна една салфетка и започна да трие роклята, докато я изчисти. Дотича до масичката за шиене и грабна

едни остри ножици. Обърна се и загледа Джералд с убийствен гняв. Държеше ножиците застрашително.

— Ставай и излизай, преди да съм те убила! — каза задъхана с толкова омраза в гласа, че Джералд я изгледа уплашено. Вдигнала ножиците като нож Ема пристъпи напред. Джералд пребледня. — Предупреждавам те, Джералд Феърли, ако не махнеш отвратителното си тяло от погледа ми, ще те убия!

Джералд избухна в смях и каза с насмешка.

— Никога не би направила подобна лудост. — Седна и полека започна да закопчава панталоните си.

— Не ме предизвиквай! — просъска Ема.

Джералд стана от леглото.

— Трябва да ти кажа, че тигриците ми харесват, Ема. Правят всичко много по-възбуждащо. Ще се върна, момичето ми, и следващия път ще бъдеш по-сговорчива.

Ема изпита желание да му се изплюе в лицето, но реши да се въздържа, за да не падне толкова ниско, до него.

— Вън незабавно от къщата ми, Джералд Феърли, и не се връщай никога, ако не искаш да те сполетят беди.

Хилейки се насила Джералд започна да слиза по стълбите. Ема го следваше, едва сдържайки гнева си. Изгубила контрол над себе си тя не успя да се въздържа и хвърли ножиците към него. Със звън те паднаха в краката му. Като я погледна с насмешка Джералд каза:

— Не си много любезна.

— Не си заслужава да увисна на бесилката заради теб, Джералд Феърли! — извика Ема. Спусна се бързо по стълбите след него и извика гневно: — Но ще те разоря! Ще разоря всички ви! Феърли ще трябва да съжалят за деня, в който са чули името на Ема Харт! Чу ли? Ще ви разоря! Заклевам се!

— Ти да ни разориш? Една малка негодница? Напушва ме смях, като си помисля. — Удари ѝ лека плесница и Ема, извън себе си замахна без да гледа. Ноктите ѝ се впиха в отпуснатото месо на врата му и го разкъравиха.

— Малка проклета кучка! — викна Джералд, отметна глава назад и избухна в нов ужасен кикот. — Казах ти, че тигриците ми харесват, госпожо Харт. Не забравяй, ще се върна.

— Вън, вън от тук!

Едва затръшна вратата след него Ема с конвулсивно треперещи от гняв ръце завъртя ключа и постави веригата. Изтича в кухнята, спусна пердетата и отново като в умопомрачение изми ужасното петно върху роклята си. Когато свърши седна пред огъня и тялото ѝ се разтърси от плач. Беше съсипана. За пръв път от толкова време отново изпита страх от Феърли. Благодареше на Бога, че Едуина е в Рипън. Джералд не би могъл да я намери там. Но не можеше да се изключи някой ден да се върне, защото е идиот. Тази мисъл я ужаси.

Светът е джунгла — помисли потръпвайки, въпреки топлината на огъня. — Аз съм все още беззащитна. Нямам достатъчно пари, за да издигна около мен и Едуина крепостта, която да ни запази. И двете сме изложени на опасности, застрашени. Имаме нужда от закрила. С мъка и отчаяние си помисли за Дейвид. Имаше нужда от съпруг. Но Дейвид, нейния скъп Дейвид, беше го отпратила. Съзнанието ѝ започна да работи трескаво. Къде можеше да намери съпруг, който да закриля нея и Едуина? За кого можеше да се ожени? После разбра. Разбира се: Джо Лаутър! Ема знаеше, че младежът я обича. Проблемът беше, че тя не обичаше Джо. Обичаше го, но това не беше любов, как можеше да не го обича? Беше внимателен, отзивчив и я уважаваше. Но, ако се оженеше за Джо щеше да го ограби от най-съкровено неща в един брак: любовта. Даваше си сметка, че щеше да бъде принудена да сподели леглото си с него, да роди децата му. Почувства как кръвта замръзва във вените ѝ. Как можеше да се отдаде на друг мъж, когато Дейвид изпълваше душата и сърцето ѝ? Но нямаше друг избор. Ема започна да плаче тихо, изоставена в малката си стая.

— Прости ми, Дейвид — проплака, — прости ми за всичко, което трябва да направя, любов моя!

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА
ПЛАТОТО
1914 — 1917

36.

*Животът на върха е суров:
нараства студът, нараства
отговорността.*

Фридрих
Ницше

Заседателната зала на „Йоркшир Морнинг Газет“ с дъбовите си ламперии беше пълна с дим и напрежение. Адам Феърли и Лорд Джослин Сидни седяха на голямата махагонова маса с мрачни погледи. Кристалният пепелник, препълнен с фасове, издаваше дългите часове на очакване и напрежение.

Както всякога облечен безупречно, Адам се въртеше нервно върху стола с черна кожена тапицерия. От време на време прекарваше ръка в прошарените си коси. Най-последно устните му се свиха в гримаса, изразяваща безкрайна умора, а сините му очи погледнаха стенния часовник.

— Проклятие! — възкликна, неспособен да контролира вълнението си. — Почти един е. Ако Паркър не побърза ще загубим първото издание. Какво по дяволите прави този глупак?

Джослин изгледа Адам през плътния облак на дима.

— Доколкото го познавам, ще претегли всяка дума! Вече би трябвало да си си дал сметка за това, приятелю.

— Давам му още пет минути и сам ще се кача да видя какво прави... — Адам прекъсна, когато един прислужник се втурна в стаята. Тежката дъбова врата се затвори и спря шума от суматохата, свързана с работата на един вестник.

— Ето коректурите, господине, главният редактор ми каза да Ви съобща, че ще пусне ротативките след пет минути. — Момчето постави листа, все още мокър от мастилото, на масата и изчезна.

Джослин стремително заобиколи масата и подпирайки се с ръка върху рамото на Адам се наведе, за да погледне коректурите. Заглавието, едрият шрифт, заиграха пред очите му.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ ОБЯВЯВА ВОЙНА НА ГЕРМАНИЯ

Два чифта очи пробягнаха бързо по подчертаното, отпечатано малко по-ситно на първа страница:

Започна големият конфликт. Потопена британска подводница. Белгия окупирана. Два нови крайцера за нашата флота. Правителството поема контрола над железниците. Осигурете си хранителни запаси. Държавата гарантира рисковете при морски конфликт.

С един поглед Адам изчете коректурата и каза:

— Струва ми се, че Паркър е казал всичко както трябва. — Погледна Джослин. — Очаквах тази война от години, но когато сме вече въввлечени не можем да се връщаме назад...

Джослин изгледа Адам с празен поглед.

— Мислиш ли наистина онова, което каза преди малко..., че войната ще бъде много дълга?

— Разбира се, че говорих сериозно — отговори Адам, без да се замисли. — Противно на това, което поддържат някои експерти от Лондон струва ми се, че ще продължи няколко години, най-малко две. И в добавка ще има много жертви, каквито светът не е виждал до днес. Запомни тези думи, Джослин!

— О, Господи, Адам, моля небето ти да грешиш! Наистина!

Адам не отговори. Запали цигара и загледа разсеяно в празното пространство. Предвиждаше ужасни последици от влизането на Великобритания в световния конфликт.

Адам Феърли, новият президент на управителния съвет на „Йоркшир Морнинг Газет“, не беше напускал редакцията през

последните четири дни. Преглеждаше и подбираше новините, които пристигаха непрекъснато от Лондон и международната агенция Ройтер. Изучаваше ги внимателно и осъзнаваше как Великобритания биваше непреодолимо въвличана в европейската криза. Старият му приятел Джослин Сидни беше неговият постоянен посетител, убеден, че докато цари мир лудостта на войната би могла да бъде избегната. Противно на оптимизма на Джослин, Адам беше песимист. Твърдеше, че е вече твърде късно, за да се предотврати грозящата опасност.

Същият този песимизъм трепна в гласа на Адам, когато изведнъж скочи на крака и възкликна:

— Англия съвсем не е готова за тази война, както Правителството би желало да ни накара да повярваме, Джослин.

Изумление, примесено с уплаха се изписа върху лицето на Джослин. Отвори уста, за да каже нещо, но Адам му попречи в усилията си да успокои своите опасения.

— Разбира се, тази оценка не е валидна за флота. Благодаря на Бога, Уинстън Чърчил беше начело през последните три години. Само той и малцина други мъже можаха да видят заплахата от тази война и се опитаха да подготвят страната ни за защита. — Тонът на Адам стана предпазлив, докато продължаваше: — Зная, че Чърчил никога не е бил твой любимец, Джослин, но все пак трябва да признаеш, че показва способността пръв между всички да предвиди още от 1911 година заплахата от немските морски сили. Тогава той се зае да реорганизира нашия флот. Сега е десетократно по-силен от тогава.

— Това, което казваш е истина — добави Джослин. — В крайна сметка Чърчил винаги е имал едно съображение, с което съм бил съгласен: да се засили и осигури непобедимостта на Британската флота.

— Да, флотата е силна, но нямаме нищо друго, Джослин. Армията изобщо не е организирана, а военновъздушните сили практически не съществуват, макар че напоследък Чърчил се опитва да ги засили. — Адам поспря и заключи: — Военното министерство винаги е било негодно. Това, от което сега имаме най-много нужда е един нов министър на вътрешните работи за войната!

— Мислиш ли, че Аскуит ще посочи някого? — пожела да узнае Джослин.

— Сигурен съм, че няма да мине без това — отговори Адам решително. — Не може да бъде Министър-председател и да ръководи министерството на войната. Не и във времена на криза като сегашните. Както познавам Аскуит, сигурен съм, че ще вземе мерки. Надявам се, че ще има благоразумието да избере лорд Китченер с тази задача. Той е човек, подходящ в опасни моменти. Не само заради възможностите му, но и заради името му, което ще повлияе благоприятно на общественото мнение.

— Да, разбирам какво искаш да кажеш — отзова се Джослин. — Китченер в края на краищата е един национален герой.

Адам изгледа замислено чашата, която държеше.

— Ще трябва да създаде нова армия. Нашата не е много охранена. Убеден съм, че който и да бъде избран за министър на войната ще трябва да започне незабавна кампания за набиране на младежи за фронта.

Бледото лице на Джослин посивя.

— Кампания за набиране... — повтори с треперещ глас. — Не бях помислил.

— След като нямаме система на задължителни набори, страната ни не може да направи нищо друго, освен да разчита на доброволци... Общо взето младежи — ергени между осемнадесет и тридесет години. — Адам се спря и видя ужасения израз, изписан върху лицето на Джослин. — Добре ли си, старче? Имаш разстроено вид.

— Момчетата — каза Джослин на един дъх. — Няма да успея да ги спра. И двамата ще се запишат като доброволци. Щастлив си Адам. Джералд няма да издържи лекарската комисия, а пък Едуин е женен. Впрочем той има известно чувство за отговорност към теб и Джейн.

— Не съм така сигурен по отношение на Едуин. В някои случаи може да бъде много импулсивен. Не вярвам факта, че е женен да му попречи да се запише, ако реши. Едуин ще даде преднина на своите отговорности пред Краля и родината, а не към семейството и Джейн.

Джослин прехапа устни от нервно напрежение.

— Проклета бъркотия, не смяташ ли? Кой би могъл да каже преди година, че ще попаднем в такава ужасна ситуация, Адам?

Адам се изправи.

— Предполагам, че ловът е отменен, Джослин?

— Естествено. Кой би се интересувал от фазани в ден като днешния — каза Джослин със слаба усмивка. — Благодаря, че ме покани в редакцията. Наистина съм ти благодарен, старче.

— Приятно беше да сме заедно, Джослин. А сега да вървим. Тази стая започва да ме задушавя.

Час и половина по-късно новият „Даймлер“ на Адам навлезе в улицата, която водеше към Феърли Хол. Докато Адам изскочи пъргаво от колата, Мъргатройт изтича сервилно както винаги.

— Госпожа Феърли слезе в кухнята да ни каже, че сме във война. Каква ужасна новина.

Адам се изкашля.

— Така е, Мъргатройт, очакват ни трудни дни, но имаме задължението да бъдем силни и единни в момента, когато нашата страна е в нужда. — Като забеляза светлина да се процежда под вратата на библиотеката добави: — Госпожа Феърли още ли е будна, Мъргатройт?

— Да, господине, очаква Ви.

— Виждам. — Адам прекоси преддверието.

Оливия вече бе чула гласа на Адам и се бе изправила, когато той влезе в библиотеката.

— О, Адам, какъв ужас! — изтича в прегръдките му.

Той я задържа и погали косите ѝ.

— Имаш право, скъпа. Но всъщност това не е неочаквано и сега трябва да бъдем силни. — Отдалечи я от себе си и я погледна в очите. — Не трябваше да оставаш да ме чакаш. Ужасно късно е, скъпа.

— Нямах търпение да те видя! — Оливия го изгледа с поглед, пълен с обожание. Адам се почувства успокоен както всеки път, когато се намираще край нея. Лицето на Оливия беше още гладко и белият кичур в тъмните ѝ коси ѝ придаваше собствен чар. На петдесет и четири години тя беше удивително красива. Според Адам хубостта ѝ нарастваше, вместо да намалява с годините. Бяха се оженили преди шест години. В 1908 г. Адам я убеди да стане негова законна съпруга и оттогава бяха живели в безподобно щастие. — Преди малко Едуин телефонира. Аз му съобщих тъжната новина — каза Оливия и се върна край камината.

Адам изстина:

— А той как реагира?

— Изненадващо спокойно, струва ми се. Утре ще пристигне тук с Джейн, както каза, и ще остане с нас за една седмица.

— Добре, това е хубава новина — каза Адам. — Като познавам Едуин не бих се учудил, ако се бе втурнал към града, за да бъде в центъра на събитията. Доволен съм, че ще дойдат. Така ти поне ще имаш компания през деня, когато аз отсъствам.

— Вярваш ли, че са щастливи, Адам?

— Проклятие, ако го знам! Защо ме питаш? — Дойде му на ум, че и от Оливия не е могла да убегне странната липса на топлинота между сина и снаха му.

— Не зная, не бих се заклела — отговори Оливия замислена. — Има някаква отчужденост помежду им. О, Едуин видимо е внимателен, грижлив, но сърдечен не, колкото до това няма съмнение. В известен смисъл не ми приличат дори на двойка. От време на време ми се струва, че хващам в погледа на Едуин чувството на ужасна празнота. — Оливия се замисли и изгледа Адам. Като не дочака реакцията му продължи: — Не си ли го забелязвал и ти, скъпи?

В стремежа си да не се поддаде на подобен разговор трябваше да вметне:

— Да, забелязал съм го, ако трябва да бъде искрен. И трябва да добавя, че ако между тях двамата нещо не върви, то без съмнение се дължи на Едуин. През последните години се промени коренно. Посвещава всичката си енергия на юридическите науки. Имам чувството, че пренебрегва Джейн.

— Да, така е — потвърди Оливия.

— Бих казал, че има всички причини да бъде доволен от нея. Джейн е грациозна, очарователна и се държи зряло и с достойнство. Жалко, че нямат деца. Трябва да ти доверя, че бях нетърпелива да имам внуци. Но вече са женени от три години...

Оливия се бе загледала в пламъците и се обърна към Адам.

— Ти повярва ли на тази ужасна история, която Джералд ти разказа преди няколко години? За онази история между Едуин и Ема Харт?

— Разбира се, че не! — възкликна Адам, доволен, че е уверен в думите си. Винаги предпазлив към Оливия нямаше никакво намерение да я разстройва тази вечер като измъква стари скелети от гардероба.

Така за пръв път я излъга. — Джералд не уважава истината. Тази история не само, че е смешна, но и без всякакво основание.

Оливия съвсем не беше убедена.

— Спомням си, че навремето беше направил някои дискретни проучвания за Ема и детето. Сигурен ли си, че информацията ти би могла да е точна, Адам?

— Разбира се, че беше! — Пое ръката ѝ. — Но защо така изведнъж реши да се върнеш към тази стара история?

— Не знам, скъпи. Може би поради факта, че започнахме да говорим за брака на Едуин и за липсата на щастие. Но ако ти си сигурен, че тази история не отговаря на истината, на Едуин нищо не би могло да му тежи на съвестта. — Погледът ѝ остана впит в лицето на Адам. — Често ми е минавало през ум, че има нещо, за което се укорява. Може би съм под впечатлението на странния израз, който винаги долавям в очите му, Адам.

Адам свъси чело.

— Хайде, скъпа — каза кротко. — Това са шеги на въображението ти. Джералд разказва куп лъжи. В това съм убеден. Колкото до израза в погледа на Едуин може би се дължи само на някакво разочарование от брака му. Ти поне, колкото и мен трябва да знаеш, че всички бракове не са така щастливи като нашия.

— Да, наистина — прошепна с въздишка Оливия, — бедният Едуин. Колко ли ужасно е било за него, ако е открил, че не обича Джейн. И колко мъчително за нея!

В желанието си да сложи край на този разговор Адам каза спокойно:

— Много е късно, скъпа, да отиваме да си лягаме.

Докато излизаха от библиотеката трябваше да добави за себе си, че женитбата на Едуин поне за момента не го тревожеше. По-скоро го разяждаше безпокойството, че Едуин би могъл да се запише като доброволец. Подозираше, че момчето не държи толкова много на живота си. Трагично, най-човешкият от всички инстинкти беше мъртъв в Едуин. Това стана в същия ден, когато почина Джак Харт.

37.

Ема стисна телефонната слушалка, докато сърцето ѝ биеше лудо.

— Не желая да го правиш, Франк! Излагаш се на ненужна опасност. Глупаво е...

— Не е — прекъсна я Франк. Гласът му звучеше глух и металически в слушалката. — Чуй ме, Ема, имах желание да се запиша като доброволец, но си дадох сметка, че изобщо няма да ме вземат. Не и с очите ми и със слабите ми дробове. Но все пак някой хронист трябва да знае как се развиват нещата там. Трябва да отида, Ема!

— Но защо ти, Франк? Само едно дете си! — възкликна Ема разгорещено.

— Не е вярно. Следващия месец ще навърша двадесет и три години — гласът му звучеше прочувствено. — Желая да отида, моля те, Ема, трябва да ме разбереш. И главният редактор желае да отида. В известен смисъл това е чест.

— Чест! — Ема се задъха от недоумение. — Според мен това е една чест, от която спокойно можеш да се лишиш. Ще трябва да стоиш в окопите, ще бъдеш сред воюващите. А ти току-що каза, че не си добре със здравето, а ще трябва да преживееш тежките условия на фронта. Умолявам те, Франк, премисли добре преди да вземеш окончателно решение — опита се да му внуши Ема.

— Но аз вече съм го взел — каза Франк спокойно. — Вече е твърде късно. Затова ти се обаждам по това време. Утре в пет заминавам за фронта.

— О, Франк! Не трябваше да го правиш, без да се допиташ предварително — възнегодува Ема.

— Всичко ще бъде добре, Ема. Наистина. Не усложнявай живота ми — помоли. — Грижи се за себе си и предай обичта ми на всички. Ще се обадя, когато мога. Ти ще знаеш винаги къде се намирам от статиите ми в „Кроникъл“. Изрязвай ми ги, Ема. И не се тревожи за мен. Довиждане, скъпа.

Телефонът замлъкна и Ема остана неподвижна, ужасена при мисълта, че Франк се мотае по бойните полета. Не бе очаквала такова

развитие на нещата и се страхуваше много за съдбата на брат си. Беше достатъчно ужасно, че Уинстън се намираще някъде по фронтовете, че и Франк да се хвърли сред битките. През последните години бе живяла в удобната сигурност, че дори Англия да влезе във войната малкия й брат не го заплашва никаква опасност, поради крехкото му здраве. И така щеше да бъде, ако Франк не бе си създал име на добър журналист. Вече бе станал младият хронист, който всеки вестник се стремеше да привлече. Не би могла да си представи, че мечтата на Франк би могла да бъде да стане военен кореспондент. Ема съжали, че Франк е толкова талантлив. Може би и тя имаше някаква вина, ако убиеша Франк. Никога нямаше да си го прости. Да беше го оставила където бе. В онзи седмичник за пет пари в Шипли, каза си ядосана. А аз не, нали се бъркам навсякъде, защото бях толкова горда с неговите възможности. Заради амбициите, които свързвах с него, стигнахме до тук.

Няколко минути по-късно трябваше да признае, че става смешна. Франк щеше да си пробие път и сам, бе нейна помощ. Нейната намеса послужи само да го издигне по-бързо нагоре. Разбира се имаше я и книгата. Ема бе изиграла определена роля, за да обърне внимание на компетентните лица върху книгата. Разбира се, че и без нейната намеса Франк щеше да успее. Когато навърши двадесет години той й показа книгата, върху която беше работил вече две години. Помоли я плахо да я прочете. Понеже бе заета до шия в работа остана цяла нощ, за да я прочете и на сутринта се втурна при брат си във вестника.

— Прекрасна е! Трябва да се публикува. Остави това на мен.

Беше поканила на обед Арчи Клег, главен редактор на „Меркурий“ в Лийдс. Бе го помолила да изпрати ръкописа на един издател в Лондон. Книгата бе приета от „Холис и Блейк“ и Ема се заангажира да осигури с издателството благоприятен договор за Франк. Когато няколко месеца по-късно книгата излезе бе приета много ласкаво от критиката. Романът получи забележителен търговски успех, Франк стана известен и му бе предложено място в „Дейли Кроникъл“. Това бе станало с благословията на Ема. Вече го считаха за един от най-блестящите млади писатели и английски журналисти. Бъдещето му бе осигурено. Така беше поне до тази нощ.

— Проклетата война! — викна Ема, изпълнена с гняв и безсилие. Войната бе връхлетяла като мълния от ясно небе, за да разруши всичките й планове. Въпреки загрижеността й за това какво ще стане

със сделките, Ема бе достатъчно съзнателна, за да разбере, че войната ще доведе много по-тежки последици. Щеше да обърка целия свят и да унищожи, да смаже хиляди живота.

Изведнъж скочи на крака. Да се рови из миналото и да се гадае за бъдещето не е нищо друго освен загуба на време, помисли тя, защото за нея това беше един от укротимите грехове. Нищо не можеше да направи, за да изтрие това, което се бе случило, нито можеше да попречи на това, което щеше да се случи. Придърпа на гърба си робата от синя коприна и пресече антрето към голямата стълба, покрита с дебела пътека. Стенният часовник на дядо ѝ долу удари два пъти в тишината на заспалата къща. Ема влезе в спалнята и се мушна в голямото двойно легло.

Джо се помръдна в съня си.

— Ема?

— Извинявай Джо, събудих ли те? — прошепна като придърпа завивката върху себе си.

— Не, телефонът. Кой беше? — попита сънено.

— Франк, заминава на фронта като военен кореспондент. Не успях да го разубедя, Джо, толкова ме страх за него — каза Ема тихо.

— Не е ли много скоро? Във война сме от няколко дни, не можа ли да почака?

— Опитах се да го разубедя, но не обърна внимание. И сега имам двама души, за които да мисля... — Потръпна и зарови лице във възглавницата като се опита да задържи сълзите си.

Джо усети, че Ема трепери и се приближи до нея. Погали косата ѝ.

— Не се тревожи, Ема, ще видиш, че ще се оправят. Тази бъркотия няма да трае повече от няколко месеца.

Ема простена и се опита потисне яда си. Джо нямаше никаква представа за реалността. Вече месеци тя предвиждаше тази война, но думите ѝ отскачаха като от гумена стена, докато не бе престанала да разговаря по този въпрос. Плахо Джо докосна рамената ѝ. Натиска се засили, когато се облегна на лакътя си, за да я погледне в лицето. Ема усети топлия му дъх върху бузата си и веднага се вдърви. Миришеше на лук, бира и тютюн. Обърна глава на другата страна. Джо започна да я целува, докато свободната му ръка се плъзна под покривката и притисна гърдите ѝ.

— Моля те, Джо, не сега!

— Не бъди студена, Ема — промърмори съпруга ѝ мрачно.

— Не съм студена. Само не се чувствам на себе си.

— Ти никога не се чувстваш добре — отсече той.

— Това е несправедливо и ти го знаеш — отговори Ема хапливо.

— Беше тежък ден за мен, а сега съм разтревожена и за Франк. Как можеш да бъдеш толкова нечувствителен? И после напоследък никак не внимавах. Не желая да рискувам да забременявам отново.

— Ще внимавам, Ема, обещавам — каза Джо умолително. — Моля те, любов моя, вече седмици...

— Десет дни — уточни Ема ядосана пред толкова егоизъм.

— Но аз те желая — промърмори той, въпреки протестите ѝ и я притисна до себе си. — Моля те, Ема, не ме отблъсквай.

Ема не отговори. Като прие мълчанието ѝ за съгласие Джо се нахвърли задъхано. Ръцете му все по-настоятелни и трескави започнаха да опипват тялото, краката и гърдите ѝ. Ема обърна глава, за да избегне целувките му. Затвори очи и се опита да го отблъсне. През тези четири години съпружески живот Ема беше правила нечовешки усилия, за да устои на физическите желания на Джо Лаутър. И знаеше, че още един път трябваше да направи жертва. За себе си бе решила още навремето да бъде добра съпруга за Джо. А тя никога не потъпкваше думата си. Но не бе взела предвид сексуалната агресивност на Джо, нито ненаситния му апетит, който не само не намаляваше, но с времето растеше.

Вече беше твърде късно, за да опита да се отдръпне, без да предизвика сцена. Затова Ема се опита да се отпусне. Наложил си съзнанието ѝ да се отпусне в нейния собствен личен свят. Потъна в сложни пресмятания за последните си финансови сделки и се помъчи да намери подслон от реалността на момента.

Джо беше върху ѝ като се въртеше, сякаш с тялото си удря върху наковалня. Ема едва успя да потисне вика на болка и гняв докато той проникваше, после още и още. Като някакъв бик, който товари, без да се интересува от препятствията.

Накрая остана неподвижен. Благодарение на небето, всичко беше свършило. Изпразнен се стовари върху ѝ, дишайки тежко. Ема опъна горящите си крака и извърна глава, докато сълзите на унижение се търкаляха по страните ѝ. Този секс без чувства я унижаваше и беше

непоносим. Джо не успяваше да събуди и най-малкото привличане в нея. Той дори не се бе опитал да го направи. Въпреки своята постоянна сексуална ненаситност или може би точно заради нея, изглежда изобщо не забелязваше липсата на взаимност у Ема. Може би, ако беше показал малко повече съобразителност или мъничко повече чувствителност и съчувствие към нейните женски потребности, ситуацията щеше да бъде по-добра. Отчаяна Ема си даде сметка, че не е в състояние да понася повече тези мъчителни насилия над тялото ѝ.

Джо я обхвана с ръце и скри глава в гърдите ѝ.

— Беше фантастично, любов моя — ѝ каза особено плахо. — Можеш да подлудиш всеки мъж. Не мога да ти се наситя!

Като че ли не го знам — помисли си Ема бясна, без да каже дума. Джо се откъсна от нея, обърна ѝ гръб и след няколко минути бе дълбоко заспал. Внимателно, за да не го събуди Ема се измъкна от леглото и изтича в банята. Заклучи вратата, хвърли на земята омачканата си нощница, вдигна косите си и влезе във ваната. Сгушена под струята топла вода, толкова топла, че да я опари се насапуниса обилно. Разтри се енергично и се остави отпусната във водата, за да облекчи болките на душата и сърцето си, за да успокои опънатите си нерви. След малко се почувства по-добре и излезе от ваната. Докато се изтриваше в елегантната баня Ема съзря образа си в огледалото. Поспря и се загледа. Нямахте и следа от тъга и отчаяние в бледия овал на лицето ѝ. Блеки винаги ѝ казваше, че лицето ѝ е непроницаемо като на сфинкс и тя бе започнала да му вярва. Облече си чиста нощница и слезе на долния етаж.

С решителни стъпки Ема влезе в малкия кабинет до дневната с намерение да поработи около час. Беше напълно бодра и както винаги беше решила да се отдаде на работата си. Така успяваше да се откъсне от неприятни мисли и неща. Но сребърните лъчи на луната навлизаха и осветяваха с тайнствени отблясъци стаята. Ема застана до големите прозорци, свързани с врата, която гледаше към градината. Беше поразена от красотата. С вътрешен подтик отвори вратата и излезе на терасата, която обикаляше цялата къща. Беше блестяща августовска нощ, неподвижна и уханна. Ема вдъхна дълбоко свежия въздух и веднага почувства облекчение.

Пресече терасата и се спря на върха на каменното стълбище, което водеше към градината. Погледът ѝ блуждаеше из градината,

която бе типично английска. Беше трудно да се повярва, че от другата страна на Ламанша се развихряше война или да се приеме факта, че хиляди английски младежи се готвеха да влязат във вихъра на бойното поле.

Ема бавно се упъти към дъното на градината, където беше любимият ѝ ъгъл. Долу под големия слънчев часовник блестящи храсти рододендрони и стръкове пинии избуяваха в различни тоналности от червено до лилаво и бяло. Джо беше пожелал да посадят рози в този ъгъл, но Ема не му разреши. Не бе споделила с него, че от аромата на тези цветя ѝ прилошаваше.

Един огромен великолепен бук простираше избуялите си клони и почти докосваше с тях земята. Така образуваше обширна зелена арка за една стара пейка. „Седалката на мама“ я наричаха децата, защото на нея Ема се усамотяваше всеки път, когато искаше да се откъсне от проблемите на дома, за да мисли и да се отпусне. Всички бяха свикнали да не я безпокоят, когато е там. Мисълта за Джо завладя съзнанието ѝ и наруши едва извоюваното спокойствие. Настръхна, когато си спомни за неговата насилствена любов. Но скоро откри, че мисли: бедният Джо! Гневът ѝ бе изчезнал така бързо, че Ема се изненада от чувствата, които я бяха обзели.

Преди малко, закована под барабания огън, израз на чувствата на Джо, Ема бе помислила да го напусне. В този момент, премисляйки отново намерението ѝ бе разколебано. Една раздяла беше немислима. Не само заради децата и обичта, която те изпитваха към Джо, но преди всичко, защото тя самата имаше нужда по много съображения от съпруг. И после Джо никога нямаше да я остави.

Ема се отпусна на облегалката на пейката и се опита с цялата си обективност да анализира брака си. Трябваше да приеме, честно в себе си, че няма намерение да променя съществуването си. Алтернативите не ѝ се струаха твърде привлекателни. Какъвто и да беше Джо, за нея без съмнение представляваше един буфер между нея и останалите, които биха желали да ѝ сторят зло. Като се изключат неприятностите не можеше да отрече, че въпреки всичко обичаше Джо.

Ема бе много великодушна и интелигентна, за да се торМОЗИ и отдава на лоши мисли в тишината и спокойствието на тази градина, трябваше да признае още един път, че Джо Лаутър все пак бе един добър съпруг. Помисли за неговото великодушие и щедрост. Беше

купил тази къща през декември 1910 година, четири месеца след сватбата, когато Ема беше бременна. Предишният юни, малко преди сватбата Джо бе получил ново, неочаквано наследство, много по-голямо от онова, което получи от майка си. Една стара сродница по майчина линия беше починала на деветдесет години. Нямаше други роднини и Джо беше единственият ѝ наследник. Освен сто и петдесетте хиляди лири, една голяма къща в Олд Фармли, Джо стана собственик на четири търговски сгради в центъра на Лийдс. Годишният наем от тази собственост надминаваше очакванията на Джо. Доброто финансово състояние позволи да се купи тази къща в най-изискания квартал. Къщата се издигаше в малък частен парк, заобиколен с високи каменни стени и голяма желязна ограда, които бяха разположени във вътрешността на оградения парк. Всяка имаше собствена градина. Когато Ема влезе в тази къща през студения декемврийски ден, разбра, че я желае. Състоеше се от много обширни и добре оразмерени стаи. Голям салон за приеми, столова, салон и малък кабинет, представляваха официалната част на долния етаж. На втория етаж имаше осем спални и три бани. Там удобно се бе настанило семейството на Джо, в очакване на новия си член. Третият етаж имаше две големи тавански стаи и таван. В задната страна на къщата бяха разположени кухнята, стаите за прислугата и пералнята.

В деня, когато Ема, Едуина и Джо влязоха в новата къща, Ема изпита чувството на сигурност, от което за пръв път от години насам се отпусна. В тази хубава и елегантна къща най-после тя се почувства защитена от Феърли и най-вече от Джералд Феърли.

Трябваше да минат няколко седмици, за да може Дейвид Калински да разбере, че Ема никога няма да промени решението си за брак помежду им. Не му оставаше нищо друго, освен да приеме, че ще бъдат и занапред само съдружници. Ема не бе престанала да го обича, но с усилие успя да скрие своите чувства. Надяваше се, че това ще спести мъките и на двама им.

Вечерта, когато Джо поиска ръката ѝ Ема се съгласи, но му разказа, че Едуина е незаконородена. Направи го с цялата си искреност, като хитро изпусна да разкрие кой е бащата. Ограничи се да повтори версията, измислена от нея още преди години. Поразен от толкова честност и искреност Джо похвали силата ѝ да понесе подобен товар. После ѝ каза, че миналото ѝ не го интересува и в

действителност беше точно така. Беше като омагьосан от Ема и единственото нещо, важно за него бе да я има за съпруга.

Да, Джо постъпи честно, си каза Ема. След сватбата беше дал името си на Едуина, като я осинови. Самият той прояви бащински чувства към нея. Обичаше я толкова, колкото и собствения си син — Кристофър, роден през 1911 година.

Докато тези мисли се трупаха в съзнанието ѝ Ема изпита за миг угризение на съвестта си. Джо се беше отнесъл като истински джентълмен. Бе показал голяма щедрост и великодушие към Едуина и нея, упрекна се Ема. Да отдаде тялото си и съпружеската си преданост не бе нищо повече, освен малката цена, която трябваше да заплати.

Не бе лесно, даваше си сметка, но трябваше да бъде по-разбрана и по-сърдечна към съпруга си в бъдеще.

38.

Следващата сутрин още отрано Ема бе на бюрото си в магазина. Елегантно облечена в строг костюм от черна коприна с перли, „униформа Харт“, така я наричаше Джо, тя беше се вдълбочила в изучаване на търговските книги. Толкова бе погълната от дългите колони цифри, че едва възприемаше признаците на живот, които постепенно оживяваха магазина и улицата.

Вниманието на Ема бе погълнато от анализа на цифрите, свързани с големия магазин, отворен през 1912 година. Това беше станало след реконструкцията на старите магазини, извършена от Блеки О'Нийл. През януари 1913 година магазинът бе открит най-тържествено.

Инвестицията доведе до огромен успех. Умелата реклама, организирана лично от Ема, привличаше много клиенти. Посетителите идваха на тълпи, за да разгледат новия луксозен универсален магазин, изникнал между свещените стени на Листър, най-консервативния от големите магазини, издигнат от тази млада жена, пълна със странни, чудати идеи. После с тяхната недоверчивост оставаха очаровани от елегантната атмосфера, която владееше всеки етаж от големия магазин. Накрая купуваха, без да съзнават, че са подбудени за това от строгата атмосфера, добрия вкус и от прилагането на най-прогресивния психологически похват в търговията: изкуството на „неагресивната продажба“, която по-късно Ема нарече „гъвкава търговия“.

Друг съществен фактор за популярността на големия магазин бе кафенето, което Ема откри на първия етаж. Беше подредено в стил английска градина, като използваша тапети, изобразяващи пасторални сцени, поставиха перголи, изкуствени стени, клетки, пълни с разноцветни птички и много зеленина. Сервитьорките бяха облечени в бледозелени униформи с престилчици и бонета от бяла стъклена батиста. Помпозността на викторианския стил, изисканото обслужване, простите, но вкусни блюда и сладкиши, превърнаха скоро кафенето в най-модно и предпочитано заведение. Всички елегантни

жени на града го бяха избрали като място за срещи и много от тях не напуснаха магазина, без да купят нещо, което Ема хитро бе предвидила. Тази новост, единствена по рода си, скоро се разпространи в Лийдс, но нито едно от новите заведения не успя да засенчи успеха на кафенето на Ема.

Споменът за чувството, което бе изпитала, когато Блеки за четиринадесетгодишния ѝ рожден ден ѝ бе подарил малко, но красиво опаковано пакетче, накара Ема да въведе още една новост. Тази услуга, която другите местни магазини не предлагаха, се оказа нов тласък за увеличаване на продажбите. Сребърната хартия за опаковане, сребърната панделка и копринените теменужки за украса скоро се превърнаха в емблема на магазините Харт. Вниманието и уважението, което портиерът в ливрея, на входа на магазина, оказваше на клиентите също предразполагаше посетителите. Портиерът подпомагаше купувачите да пренасят пакетите си, отваряше им галантно вратите и със своята блестяща синя ливрея, украсена със златни ширити беше неразделна част от магазина. Ема въведе и обслужване на клиентите по домовете. Отначало три пъти седмично, после поради големия брой поръчки, ежедневно.

Тази съботна утрин, двадесет месеца след откриването на магазина, работите на Ема Харт вървяха добре, продажбите ѝ непрекъснато растяха. Вече имаше в налични достатъчно средства, за да действа няколко години, реши, като приключи прегледа на балансите. Въпреки това, тя по-скоро се противеше да изтегли от банковата си сметка 50000 лири, въпреки че депозитите ѝ далеч надхвърляха тази сума. Войната бе избухнала едва преди четири дни, но с обичайната си предвидливост Ема смяташе, че може да продължи дълго и че загубите можеха да бъдат тежки. Продажбите можеха да спаднат. Смяташе, че моментът не е подходящ да се поставя в опасност стабилността на търговската ѝ дейност с прибързани решения.

Ема прехвърли страницата на баланса за „Грегън Веъхаус“, търговска къща на едро, нейна собственост. Очите ѝ бързо пробягаха през колоната от цифри, докато пресмяташе на ум. Ликвидните резерви на тази компания бяха много по-високи от тези на самия магазин. Чрез него Ема купуваше и продаваше големи количества и

практически нямаше разходи. Запасите бяха попълнени поне за една година напред.

Ема се облегна на стола като почукваше с молива върху плота на бюрото си. Наведе очи и взе изрезката от „Файненшъл Таймз“, която повече от седмица беше на масата ѝ. Кратката статия предаваше новината за затварянето на Лондонската борса и за увеличаването на лихвения процент от четири на осем на сто. За Ема това бе симптом за тежка криза, която избухваше във финансовата област. За Ема затварянето на борсата целеше да се предотврати паниката в Сити. Така се даваше възможност на търговците, малко време преди да уредят акциите си на борсата. Втората мярка, според Ема щеше да попречи на отлива на валута от страната и това беше твърде обезпокоително. Каквото и да кажеха политиците, войната беше грозяща опасност.

Това развитие на нещата, вместо да я блокира, беше я подтикнало да действа по осъществяването на една своя идея, която отдавна бе в главата ѝ. Повишаването на лихвения процент я принуди да изостави мисълта за банков кредит за финансиране на проекта.

Когато през 1910 година Ема навлезе в света на висшите финанси беше психологически подготвена. Бе оптимистка по природа и риска не я плашеше. Всъщност рисковете, към които прибегваше, бяха винаги добре пресметнати. Тя бе предразположена към хазарта, но само в известни граници. Единствен Дейвид Калински я разбираше напълно, защото бяха направени от едно тесто.

Освен това Ема имаше железни нерви. Беше безстрашна и готова да хване със здрава ръка всяка възможност. Не се плашеше от дългосрочните доставки и бе готова, както и през последните години да пристъпи към тях, ако е необходимо.

Но не и в момента, каза си Ема, като мислеше за лихвения процент от осем на сто. Този процент е скандален. В сметките на „Грегсън“ имаше всички средства, които са ѝ необходими, и много кредити за събиране от клиентите. Решително Ема взе чековата книжка, попълни една сума, откъсна чека, постави го в плик, който подписа за Фредерик Енсли. Погледна часовника, взе телефона и набра номера на магазините на едро „Грегсън“.

Както бе очаквала обади се сам Винс Хартли, директорът.

— Добър ден, Винс. Току-що прегледах сметките и забелязах, че някои клиенти закъсняват с плащанията — обяви Ема.

— Добър ден, госпожо Харт. Да, зная го. Имах намерение да говоря с Вас...

— Започнете незабавно да събирате дълговете, Винс. Незабавно, още от понеделник сутринта — го прекъсна Ема. — Не се ограничавайте да напишете най-настоятелни писма. Телефонирайте и веднага изпращайте телеграмите. Искам незабавни резултати. Ако не могат да изплатят цялата сума, настоявайте да я изплащат на части. Впрочем клиентите, които имат открити сметки повече от два месеца уведовете, че ако не ги ликвидират незабавно ще им потърсим и лихва. При осем на сто!

Винс остана без дъх.

— Но, госпожо Харт, не Ви ли се струва, че е малко жестоко? Може да се откажат да купуват повече от нас...

— Не ме интересува какво могат да си помислят подобни клиенти, дори и да решат да не купуват повече от нас.

— Но складовете ни са препълнени. Ще ни тежат всичките запаси на гърба, ако не внимаваме.

— Не, не е така — прекъсна го Ема спокойно. — Забравяте, че сега сме във война. Скоро стоките ще започват да намаляват и съм сигурна, че самата аз в моите магазини ще мога да оползотворя това, което е натрупано. Ако помислим добре, сигурно ще ни трябват още стоки. Много фабрики ще променят производствената си програма за снабдяване на армията. Униформи и всичко останало. Никак не се тревожа за запасите. В известен смисъл бих казала, че са небесно благоволение.

— Да, разбирам — потвърди Хартли, проклинайки се, че сам не бе помислил за това. Но все пак се знаеше, че Ема Харт е винаги преди останалите.

— И така, разбрахме се. Започвате да събирате кредитите от понеделник и ме дръжте в течение за резултатите. Искам да бъдете много твърд, Винс. Нямам време да се заема аз самата, но ако има необходимост, ще го направя — заключи Ема.

— Не се тревожете, госпожо Харт, можете да разчитате на мен — отговори Хартли малко изнервен, защото знаеше, че жената говори сериозно.

— Тогава до понеделник, Винс. — Ема се облегна на стола и се замисли дали да блокира продажбите, за да задържи всичките стоки за себе си. Леко почукване на вратата, прекъсна размишленията ѝ. Ема вдигна поглед към Гладис Бърнс, младата секретарка, която бе надникнала през откритата врата.

— Дошъл е господин Енсли, госпожо Харт.

— Нека влезе, Гладис.

— Да, госпожо Харт.

Ема се изправи, оправи машинално полата си и приглади коси, като се запъти да посрещне своя юрист. Остана изненадана, когато видя, че вместо него е дошъл Артър, синът му.

Артър Енсли, висок, строен, типично рус, красив и арогантен, съзнаваше влиянието, което оказваше върху жените. Облечен елегантно, играеше перфектно ролята на Дон Жуан, от която не се бе отказал дори в момента.

„Забравил си е ракетата за тенис“, помисли Ема с презрение. Въпреки това, без да коментира го покани с любезна усмивка:

— Добър ден, господин Енсли.

— Добър ден, госпожо Харт. Блестяща сте както винаги — хвърли ослепителна усмивка и стисна продължително ръката на Ема.

— Благодаря, много сте любезен, господин Енсли. Разположете се, моля. — Ема седна зад бюрото си, усмихвайки се, без да скрива неприятното си чувство. Артър Енсли беше за Ема не повече от куриера на баща си, макар и съдружник в кантората.

— Баща ви сигурно ще позакъснее? — попита сдържано.

— Не, няма да му бъде възможно. Вчера вечерта легна болен с ужасна инфлуенца. Затова съм тук — обясни Артър с невинен глас.

— О, много съжалявам.

— Като и да е — продължи Артър бързо, — каза ми да Ви информирам, че можете да му телефонирате в къщи, ако сметете това за необходимо. Това означава, че сте решили, че аз не съм в състояние да Ви помогна за вашия проблем.

— О, аз нямам никакъв проблем, господин Енсли — каза Ема сдържано. — Желая просто да доведе до край една работа, която вече съм обсъдила с баща Ви. Предполагам, че ще бъдете в състояние да я осъществите сполучливо, след като по-важната част вече е придвижена. Когато вчера сутринта помолих баща Ви да се срещнем

не му обясних целта на срещата, поради което очевидно не Ви е поставил в течение на въпроса. Оставете аз да Ви обясня. Преди няколко седмици започнах преговори с господин Уйлям Лейтън от вълненотекстилната фабрика в Армли. Лейтън има намерение да ги продава. Очевидно е остарял, за да ръководи предприятието си, а напоследък продажбите му са спаднали драстично. Преди всичко това се дължи на спада на качеството на вълната, която произвежда. Струва ми се, че е на крачка от банкрута. Господин Лейтън се съгласи да продаде предприятието за петдесет хиляди лири. Струва ми се, че цената е разумна, защото фабриката е сравнително скромна...

— Сделката не ми се струва много добра — я прекъсна Артър, като се надяваше да ѝ направи добро впечатление.

Ема се намръщи и вдигна ръка.

— Моля, господин Енсли, оставете ме да свърша — каза с ледено спокойствие. — Машините са в добро състояние, а и сградата е запазена. С малко модернизирание ще върши добра работа. В договора за продажбата са включени и огромни запаси от сурова вълна, което е много важно за мен. Накратко, за да си дойдем на думата, господин Лейтън се съгласи с предложението ми да получи петнадесет хиляди лири при подписването на договора, десет хиляди след три месеца и остатъка от двадесет хиляди лири след изтичане на шест месеца, това е приблизително необходимото време, за което ще мога да задействам обновяването на производството. Тъкмо предстоеше подписването на договора, когато господин Лейтън отстъпи от уговорката, като се извини, че не желае да продава.

— Мисля, че бихте могли да го заставите на уговорката, намеси се Артър — сигурен съм, че и баща ми е казал същото, така ли е?

— Да, каза го — отговори Ема. — Във всеки случай засега няма да предприемам нищо в тази насока. Господин Лейтън е възрастен и аз не желая да го поставям натясно. Все пак негово право е да променя намеренията си. Така казах на баща Ви, с идеята да се огледам наоколо за друга подходяща вълненотекстилна фабрика, каквато ми е необходима в момента. Преди няколко дни обаче открих от доверителен източник, че господин Лейтън е получил друга оферта — обясни Ема. — По същество тя не е по-висока от моята, но очевидно начинът на плащане сигурно се е сторил по-подходящ за господин Лейтън. Моят конкурент бил съгласен да плати на два пъти, вместо на

три. Трябва да Ви доверя, господин Енсли, че нелоялността на господин Лейтън ме засегна. Бяхме сключили вече съглашение и той нямаше право да ми обръща гръб и да се отказва. Нямаше и смелостта да ме осведоми за новата оферта и да ми даде възможност да реагирам.

— Разбирам какво чувствате, госпожо Харт — каза Артър със сервилна усмивка. — Предполагам, че сега бихте желали да подновите офертата?

— Не само да я подновя, но и да я подобря в известен смисъл. Реших да уредя плащането наведнъж и то в налични. Още в понеделник.

Артър Енсли се изправи изведнъж на стола и разтри нервно брадата си.

— Но това не е подобрене. Изцяло променяте начина на плащане. И после, откъде знаете, че не е вече подписан?

Ема му хвърли доверителен поглед.

— Зная със сигурност, че не е подписан. И още знам, че противната страна не е в състояние да плати в свободни средства. Убедена съм, че ако не се забавим ще успее да подпише договора в моя полза.

— Да, може би е така — съгласи се Артър предпазливо.

— Между другото, господин Лейтън не желае работата да се проточи. Кредиторите му са по петите и той предпочита незабавна продажба. Тръгвам от силна позиция, не мислите ли?

Артър се съгласи очевидно изненадан. Тази жена бе способна на всичко. После го завладя друга мисъл.

— Чуйте ме за момент. Моля Ви, премислете още веднъж. Сигурна ли сте, че желаете да инвестирате петдесет хиляди лири в едно предприятие като това? След като сме във война? Не съм убеден, че това е времето за подобни рискове.

— Не ме заплашва никакъв риск и може би това е точно момента за покупка, защото се надявам да получа държавни поръчки за производството на платове за армията. Платове за униформи, господин Енсли. С подобни поръчки мога да съживя фабриката само за двадесет и четири часа!

— Е, добре, трябва да отбележа, че мислите за всичко! — Артър не се съмняваше, че Ема щеше да получи поръчките, които желае.

Ема събра документите от бюрото си, подреди ги и му ги подаде.

— Това са оригиналните договори. Направих малки промени. Сигурна съм, че са в ред. Промените са толкова дребни, че би трябвало да сте в състояние да съставите новите договори до обед.

„Знае как да заповядва, това е сигурно“, помисли Артър с чувство на леко негодувание. Въпреки това се съгласи.

— Никакви проблеми, госпожо Харт.

— Не вярвам, че ще имате затруднения с преговорите в понеделник. Офертата, която предлагам на Лейтън е такава, че той трудно може да я отхвърли при дадените обстоятелства — заключи Ема. — Зная, че моят съперник няма да е в състояние да устои на нашето предизвикателство.

— О, колкото до това няма съмнение! — С обезоръжаваща усмивка Артър попита: — Може ли да Ви поканя на обяд в понеделник, преди да отида при Лейтън? За мен ще е удоволствие.

Ема се престори, че съжалява.

— Много сте любезен, но не ми е възможно. Вече имам насрочен делови обед. Ще се видим във Вашето бюро в два часа, ако нямате нищо против, за да хвърля едно око на договора преди срещата с господин Лейтън.

Артър прикри разочарованието си, като си даде сметка, че чарът му не успя при нея.

— Да, разбира се, чудесно. Имате ли нещо друго, което бихте желала да обсъдим? — попита с надеждата разговорът им да се удължи.

Вечно бързащата Ема отговори:

— Не, това е всичко — изправи се, последвана от Артър, който грабна набързо чантата си и тръгна да излиза.

— Благодаря, че дойдохте, господин Енсли. Поздравете баща си. Надявам се скоро да оздравее. — Ема стисна ръката на Артър и отвори вратата. Младежът се намери извън кабинета ѝ още преди да разбере какво става.

Останала сама Ема се засмя. Артър Енсли е влюбен в себе си, каза си, след което го изхвърли от мислите си. Няколко минути покъсно Джо пристигна неочаквано в кабинета ѝ. Решила още предната вечер да бъде по-внимателна с него, Ема го прие сърдечно и остана удивена от противоположната му реакция. Без да прекъсва да се

усмихва, тъкмо го питаше какво го е разстроило толкова, когато Джо спести недоумението ѝ.

— Какъв дявол е довялякъл тук Артър Енсли? — изръмжа, като се стовари на стола, на който допреди малко бе стоял младежът.

— Беше тук, защото е нашият юрист. Не ми казвай, че си забравил, Джо.

— Нашият юрист е баща му — каза Джо.

— Фредерик Енсли е болен. Аз имах един спешен въпрос за обсъждане. И той вместо себе си изпратил Артър.

— Не ми харесва този тип — поясни Джо.

Тонът на Джо беше твърд и това разстрои Ема.

— Боже, но какво ти става, скъпи? Артър Енсли е любезен, а също и способен, струва ми се.

— И се навърта около теб, Ема. Ти си жена и този тип е готов да хукне след всяка пола, която види. Истински Дон Жуан!

Ема избухна в смях.

— О, Джо, не бъди глупав! Във всеки случай личния му живот си е негова работа, нали?

— Както и да е, не ми харесва начина, по който се отнася с теб, Ема. Не ми убягна от погледа, че младият Енсли се лигави само като те погледне. Сигурен е в своя фатален чар, ако искаш да знаеш.

Ема сдържа усмивката си. Джо бе ревнив. Едно чувство, което до този момент не бе проявявал никога. А и самата Ема никога не му бе давала повод да бъде ревнив, нито имаше намерение да го прави. Мъжете не заемаха никакво място в мислите ѝ.

— Чуй ме добре, Джо, вдигаш много шум за нищо. Нямам никакво намерение да насърчавам вниманието на Артър Енсли. За да съм по-точна дори не съм го забелязала. Какво съм виновна, че господин Енсли го е изпратил тук вместо себе си. Хайде, любов моя, не ставай дете, каза кротко и с обич тя.

Изведнъж Джо се почувства като глупак и се засмя засрамен.

— Да, може би имаш право. Но какво беше толкова спешно, за да го накараш да дойде тук в събота?

Ема му разказа за намеренията си да купи фабриката на Лейтън. Обясни му и причината, която я кара да бърза.

— Често изненадата е най-доброто нападение — подчерта. — Пърси Ломакс е убеден, че фабриката на Лейтън е вече в ръцете му.

Вярва, че ме е победил, но греши. Никога!

Джо я изгледа стреснато.

— Не ти ли се струва, че слагаш малко повече масло в огъня? — възкликна.

— Какво искаш да кажеш? — попита изненадано Ема.

— С магазина „Грегсън Веъхаус“ и колекцията „Лейди Хамилтън“ струва ми се, че си ангажирана по двадесет и четири часа на ден, та да прибавяш и тази проклета фабрика.

Ема избухна в смях.

— Но аз нямам никакво намерение да я ръководя, Джо.

— Като те познавам, ти лично ще пожелаеш да участваш в администрацията. Ти не оставяш нищо на случая и в края на краищата ще се заемеш и с нея. От това, което чух, ще се наложи сериозна реконструкция и реконструиране на производството. Така ли е?

— Точно така. Но вече съм помислила за всичко. Ще намеря добър директор.

— И кой? Подобни хора се намират трудно и ти го знаеш по-добре.

— Бен Ендрюс. Аз вече...

— Бен Ендрюс? Боже, Ема, но Ендрюс работи във фабриката „Томсън“ отдавна! Няма да го склониш никога да напусне.

— Е, тука грешиш, Джо. Вече имах няколко разговора с Бен и зная, че иска да напусне „Томсън“. Вече трябва да кажа само една дума. Зная, че не е добре там, откакто има нови собственици, вече четири години. Ако искаш да знаеш най-голямото му желание е да напусне.

Джо се засмя.

— Свалям ти шапка, Ема. Ти знаеш какво правиш. Бен е наистина изключителен човек. — Джо добави като поклащаше глава: — Мисля, че излизаш от кожата си, за да имаш на разположение Бен Ендрюс. Нали ти беше началник, когато работеше в „Томсън“. И не мога да те обвинявам.

— Имаш право — каза Ема тихо. — Всъщност най-вълнуващото от цялата работа е идеята да привлече Бен Ендрюс, заедно с трима от най-добрите началници на групи и двадесетина подготвени тъкачи. Без поддръжката и окото на Бен, както и опита на тези работници, продукцията на „Томсън“ ще западне. — Тръпка на вълнение я

разтърси от глава до пети. Беше направила първия ход срещу Феърли, новите собственици на „Томсън и сие“.

— Поздравление, Ема. Най-последно си собственица на текстилна фабрика.

— Не ме поздравявай, Джо. Още не — каза Ема. — Знаеш, че съм суеверна. Не е добре да се празнува, преди работата да е свършена.

— О, ще стане, Ема, не се съмнявам — каза Джо със странна усмивка. — Ти получаваш винаги онова, което желаш, не е ли така? Нищо не може да те спре, щом веднъж вземеш решение. Тръгваш с главата напред, разкъсвайки всяка преграда по пътя. Без да те е грижа дали не си премазала някого.

Изненадана от тези тежки думи, изречени с явен сарказъм, Ема изгледа Джо. Общо взето не я беше грижа за неговите забележки, но в този момент не можеше да не отговори ядосано:

— Говориш сякаш аз съм жестока и цинична, а не съм. Просто аз съм делова жена и никой нищо не ми е поднесъл до сега на сребърен поднос. Работила съм като куче за всичко, което притежавам, Джо.

— Не мога да го отрека. Трудът е твоята страст, нали? — Погледът му бе суров и пълен с укор.

Ема въздъхна. В желанието си да се освободи от него започна да размества документите на бюрото си.

— Като кога си толкова рано в града? — Попита го любезно с надежда да смени темата.

— Отивам в службата. Изостанал съм с няколко ревизии — каза Джо небрежно и стана. — След това ще закуся с Блеки в „Метропол“. Искам да обсъдя с него конструкцията на новия покрив на работилницата за щавене на кожи и за работите на последния етаж. До днес бе много зает, но вече не може да се отлага.

— Поздрави го от мен и му кажи, че ще ги посетя в неделя. — Изразът на лицето на Ема се промени. При спомена за Лаура то просветна. — Загрижена съм за Лаура, Джо. След последния аборт не можа повече да се възстанови. Бих желала да направя нещо за нея...

— Не, ти нищо не можеш да направиш за нея. Това е проблем, който засяга Блеки. Би трябвало да се контролира малко повече и да престане да й скача на гърба всеки път, когато му се прииска... — прекъсна и прехапа език, изчервявайки се.

— ... да си гледа удобството — завърши Ема вместо него. — Казано между нас, виж кой го казва!

Като се изчерви още повече Джо се отправи към вратата.

— Ще се видим в къщи, Ема. Довиждане.

— Довиждане, Джо.

Ема поклати глава и остана загледана дълго във вратата, която съпругът ѝ бе тръснал зад себе си. Кой знае какво го е прихванало тази сутрин, помисли уморено; нямаше време да се занимава с детинските настроения на Джо. Взе счетоводните книги и ги заключи в касата, където ги държеше винаги. Завърна се на бюрото си с вдигната глава и уверена и гъвкава походка. Ставаше собственица на текстилна фабрика и своевременно нанасяше първия удар в гърба на Джералд Феърли. Избухна в смях. Идеята да увеличи богатството си за сметка на Феърли беше ужасното в нейната ирония. Погледна фотографията в сребърна рамка на осемгодишната си дъщеря.

— Това е то, което се нарича справедливост, Едуина — каза, сякаш разговаряше с фотографията. — Справедливост и за двете. И това е само началото.

Бързо почукване на вратата прекъсна разсъжденията на Ема за запасите на Грегсън. Вдигна поглед.

— Аз съм с чаша топъл чай — обяви Гладис и влезе. — Помислих, че ще ви дойде добре, преди да слезете в отделите, госпожо Харт.

— Много мило, Гладис, благодаря. — Вдигна крака и ги опря на ръба на бюрото. Започна да пие чая си, като продължи да размишлява. Запасите щяха да бъдат достатъчни по време на войната и с малко щастие можеше да просъществува без големи загуби.

Опита се да се съсредоточи още върху последната страница на отчета, но мисълта за фабриката я разсейваше. Нямаше търпение да сложи ръка на „Лейтън“. Щеше да бъде истинска златна мина. После си представи физиономията, която щеше да направи Джералд Феърли, когато узнае, че най-опитните му хора го напускат.

Този негодник щеше да получи една хубава изненада, помисли Ема с ледено задоволство.

39.

Едуин Феърли се забави пред големите магазини „Харт“ като разглеждаше витрините и се опитваше да събере смелост да влезе. Това бе всеки път, когато достигнеше до прага. Смелостта неизменно го напускаше.

Престори се, че се любува на блестящите вечерни рокли от витрината, като си припомни първия път, когато бе минал от там. Това беше преди една година. Когато прочете името на табелата се спря удивен, невярващ на очите си. Бе помислил, че е съвпадение на имена и щеше да продължи, но след няколко крачки се върна обратно.

Едуин се бе приближил до портиера и се бе осведомил за собственика на този блестящ дворец. Няколко допълнителни въпроса го бяха убедили за верността на неговите предположения. Нямаше съмнение, могъщата госпожа Харт можеше да бъде само неговата Ема.

Оттогава магазинът го привличаше като напаст. С течение на времето събра смелост да влезе и остана удивен от елегантността на интериора и изложените стоки. Вече бе идвал няколко пъти с надеждата да зърне дори бегло Ема, но не се бе случило. „Идиот“, промърмори Едуин на себе си, заради нерешителността и детинското си държание. Беше истинска лудост да се измъчва така.

Накрая, след няколко минути Едуин си пое дълбоко дъх, оправя вратовръзката си и тласна вратата. Развълнуван, Едуин гореше от надежда и боязън да се сблъска с единствената жена, която някога го бе заинтересувала. Едуин избра една сива копринена връзка, от която нямаше никаква нужда, плати и продължи. След първата си покупка той си даде сметка, че вътрешното напрежение, което изпитва започна да се топи. По-сигурен вече в себе си започна да се разхожда като безделник из големия магазин и заразглежда стоките. Спря се на щанда за парфюми и купи два флакона със скъпи френски есенции за съпругата си и леля си Оливия. Поръча да ги опаковат като подарък. Младата продавачка се усмихна любезно и се зае да изпълни. Докато чакаше, Едуин се облегна на щанда и погледна с безразличен вид големия централен салон.

Точно в този момент я видя.

Дъхът на Едуин секна. Беше по-красива от всякога в елегантната дреха от черна коприна, която подчертаваше стройната ѝ фигура. Ема се забави в края на стълбата, за да размени няколко думи с една клиентка. Неспособен да отмести поглед, Едуин я загледа като хипнотизиран, докато сърцето му се качи в гърлото.

Девет години откак не бе виждал Ема Харт, но в този момент му се стори сякаш е минал само ден, откак беше я прегръщал в пещерата на хълмовете. Испита непреодолимо желание да се завтече към нея, да измоли прошка, да попита за тяхното дете. Но не посмя. Знаеше с безнадеждност, че Ема щеше да го отблъсне така, както той я бе отблъснал преди години в онази мъчителна и тягостна утрин в градината с розите.

Ема продължи, пристъпвайки леко, и за голям ужас на Едуин се бе отправила към него. Неспособен да се помръдне или да отмести поглед младият човек зачака, а сърцето му биеше като лудо. После Ема се спря на някакъв щанд и завърза оживен разговор с една от продавачките. За момент го погледна или просто така му се стори. Едуин се вцепени. За миг почувства, сякаш погледът ѝ се помрачи, преди да се отбие на щанда за бижута. Беше ли го видяла или не? Или може би не го беше познала? Едуин се хвана незабавно за тази мисъл. Беше недопустимо. Не бе се променил чак толкова. И после приликата с баща му беше толкова изразена, че бе трудно някой да сбърка и да не го познае.

Продавачката му каза нещо. С усилие Едуин се откъсна от своите фантазии и я погледна. Гласът на момичето достигна до него сякаш от дълбока пещера. Едуин трябваше да събере цялото си самообладание, за да попречи на ръцете си да не треперят, докато вадеше портфейла си. С края на окото си видя как Ема се приближава и сведе глава със сърце, трептящо от вълнение.

Ема мина толкова близо до него, че щеше да бъде достатъчно да протегне ръка и да я докосне. Потънал в своята мъка Едуин усети шумоленето на копринената ѝ рокля и долови една лека вълна от свеж аромат. Измъчен, потисна желанието си да протегне ръка и да я хване.

Миг по-късно Ема вече я нямаше. Едуин съзря как изчезна и се сля с посетителите на съседното отделение, свежа, усмихната и елегантна.

Разстроен излезе бързо от магазина, без да погледне назад. И още един път със сърцето си изпита ужасното чувство на самота. Онази празнота, която не го напускаше и го правеше все по-студен и уязвим.

Вдишвайки дълбоко, Едуин успя да възвърне самоконтрола и с решителни крачки се отправи към пощата, твърдо решил какво трябва да направи. Бе взел решение и нищо не можеше да го отклони от него.

По-късно като се връщаше към Феърли Хол с луксозния „Даймлер“ се замисли за Ема. Да я види отново за него се бе превърнало в удар, толкова силен, че изведнъж си даде сметка защо толкова се бе страхувал да я потърси. Видът ѝ събуди стари желания и мечти и му подсказа болезнено и ясно колко празна и самотна е душата му. Чувството му за вина и срам не изчезнало толкова години се бе събудило с подновена сила.

Споменът за нея го измъчваше. Защо не му бе възможно да намери удовлетворение в други жени? През последните пет години бе имал не една. Защо, Господи, защо в жените винаги търсеше нещо, което да му говори, макар и смътно, за нея? Беше в непрекъснато и отчаяно търсене на една друга Ема. Привличан непреодолимо от зелени очи, медноруси коси, бяла копринена кожа, само за да остане разочарован, неудовлетворен и разкъсан.

Спеше или беше буден, Ема Харт продължаваше да го преследва.

Замисли се за детето. Изпитваше непреодолимо желание да го види. Вече трябваше да бъде на осем години, ако е оживяло. Разбира се, че е оживяло! — каза си с увереност като се мъчеше да се убеди, че поне тази част от Ема и самия него съществува. Дали беше момче или момиче? Дали приличаше на Ема или на него? Или и на двамата?

Горчива усмивка се изписа върху опънатото от напрежение лице на Едуин. Истинска ирония на съдбата, че Ема го бе дарила с дете, докато Джейн не бе успяла да му даде така мечтания наследник. Може би, ако съпругата му би била в състояние да го ощастливи със син тяхната връзка щеше да бъде по-поносима. Помисли за Ема, после за Джейн. Трябваше да се възпротиви на семейния натиск, не трябваше да се жени за Джейн. Една стерилна съпруга, еднообразна и блудкава, неговия кръст. Не, не беше честен, беше прекрасна и го обичаше, и не беше нейна вината, че той не можеше да ѝ отговори. Той

принадлежеше на Ема Харт — това беше жестоката истина, която никога нямаше да се промени, докато беше жив.

Лошото настроение на Едуин продължи целия следобед и част от вечерта. Насила дойде в края на вечерята, която въпреки това му се стори по-дълга от всякога. Опита се да води любезен, но празен разговор. Напразно. Накрая прие с чувство на освобождение поканата на баща си да се оттеглят заедно в библиотеката. Откакто бе пристигнал в Лийдс, търсеше случай да останат сами, за да поговорят.

Адам наля чашите, после двамата мъже седнаха пред огъня. След няколко минути разговор Едуин не успя да се въздържи:

— Има нещо, което бих искал да ти кажа — обяви решително.

Адам го погледна загрижено.

— Изглеждаш ми сериозен, Едуин. Впрочем забелязах, че беше по-скоро мрачен цялата вечер. Надявам се, че нямаш неприятности.

— Не, всичко е наред. — Едуин поспря и се изкашля, за да оправи гласа си. — Искрах само да знаеш, че днес взех решение. Записвам се в армията.

Лицето на Адам изведнъж посърна.

— Не мислиш ли, че малко избързваш, Едуин? Още сме в началото на войната. Не ми се иска да се хвърлиш в нея, преди да имаме повече информация за развоя ѝ. Моля те, премисли момчето ми, още веднъж.

— Не мога. Трябва да вървя. Моля те, опитай се да ме разбереш.

— Не е необходимо точно ти да се записваш като доброволец, Едуин. Само неженените са задължени да го направят. — Адам поклати уморено глава. — О, Едуин, Едуин! Давам си сметка, че страната ни е в голяма опасност, но аз не мога да не мисля за теб. Правителството призовава само неженените мъже. Заклевам те, Едуин...

— Много е късно. Записах се днес следобед в Лийдс. Трябва да се представя в понеделник.

— О, Боже мой, Едуин!

— Съжалявам. Моля те, не се гневи. Дай ми твоята благословия. Не желая да замина без нея.

Адам седна до сина си на дивана. Прегърна го през раменете и за един ужасен миг изпита страх, че ще избухне в плач.

— Що за глупости, момчето ми. За нищо на света не бих желал да отидеш в онзи ад, но разбира се не бих могъл да те пусна без моята благословия!

— Благодаря ти, татко.

Адам се изправи, напълни отново чашата си и се загледа в сина си, изпълнен с мъка. Още от самото начало го очаквах, си каза, и все пак това не прави нещата по-малко болезнени и лесни.

— Мисля си, че и аз самият, ако бях на твоите години щях да постъпя като теб, а и моя баща би мислил по същия начин. — Адам поклати глава. — Ти си толкова млад, Едуин, толкова млад. Както и всички други англичани, които отиват на фронта. Вече говори ли с Джейн, момчето ми?

Едуин потвърди.

— Да, казах ѝ го, докато се обличахме за вечеря. Бе разстроена, естествено, но ме разбира. Нейната фамилия има стари войнишки традиции. И нейният брат току-що ни каза, че възнамерява да се запише доброволец през следващата седмица. — След кратка пауза Едуин продължи: — Има нещо, което бих желал да ти дам. Пазя го вече години. — Бръкна в джоба си и извади копринена кърпичка, която подаде на Адам. Адам я пое разсеяно.

Докато разтваряше кърпичката Едуин каза:

— Намерих я преди години и сега бих желал да ти го дам. Зная, че ти си нарисувал това портретче върху камъка, което невероятно прилича на леля Оливия.

Адам разглеждаше занемял плоския камък върху копринената кърпичка. Беше рисувал това портретче, когато беше осемнадесетгодишен. После я видя горе на Покрива на света с тъмните разпилени от вятъра коси, сините като синчец, изпълнени със светлина очи и чу ехтящият през годините глас:

— Очаквам дете, Адам!

Объркан Едуин погледна баща си и се удиви от израза, изписан върху лицето му.

— Нали е леля Оливия? — каза, прекъсвайки мислите на Адам.

Мъжът не отговори, потънал загубен в своите спомени. Не беше забравил това никога и не можеше. Обви камъка в кърпичката с нежност и го върна на Едуин.

— Задръж го, момчето ми, нека бъде твой. Един ден ще ти разкажа цялата история за този образ, но не сега. — Погледна Едуин с любопитство. — Излиза, че ти си намерил пещерата горе на Рамзден Крагс.

Едуин погледна баща си.

— Да, така е — преглътна и каза: — Има още нещо, което ме измъчва от години. Трябва да облекча съвестта си преди да замина на война.

Адам седна като разглеждаше чашата си.

— Щом е така, облекчи я, Едуин — го подкани меко. — Може би ще се чувстваш по-добре след като споделиш. Знай, че имаш пълното ми съчувствие.

— Е, добре, виж как стоят нещата — започна Едуин изнервен. — Имам нужда от още нещо за пиене — възкликна и скочи на крака.

„Приличаме си не само физически, но и във всичко друго“ — помисли Адам като гледаше сина си. Запали цигара и се облегна на дивана. „Ще ми разкаже за Ема Харт и за детето“, помисли Адам, обзет от нежност и разбиране.

40.

Лорд Китченер беше избран за министър на вътрешните работи за войната и с първия апел към населението събра армия от сто хиляди доброволци. Уинстън Чърчил бе подготвил флота и между 6 и 20 август първите четири британски дивизии прекосиха Ламанша, докато петата и шестата ги последваха в първите дни на септември. Не бе потопен нито един кораб, не бе загубен нито един живот. За Чърчил това бе триумф. С невероятна бързина цяла Великобритания се мобилизира за войната и нито един от гражданите ѝ не остана чужд и безучастен в ужасните дни, които последваха.

Оръдията гърмяха през целия септември, октомври, ноември и декември от 1914 и по-нататък през 1915 година сееха смърт, разрушения и нещастия. Стотици хиляди младежи, надеждата на нацията, паднаха на бойните полета на Франция и Белгия.

Залогът за Великобритания и съюзниците ѝ беше решаващ: разруха или оцеляване. Всички разбраха, че това не беше война за надмощие на една страна или една крепост, но защитата на ненакърнимото право на всяка нация да живее и да се развива, според собствените си традиции.

Както всеки интелигентен човек, надарен с разум и практически усет, Ема Харт Лаутър разсъждаваше често за последиците от войната, но не се задълбочаваше никога да размишлява надълго за годините, които идваха. Имаше решения, които незабавно трябваше да вземе. Тя не изпускаше възможностите, които ѝ даваше търговията. Имаше големи възможности да трупа пари и понякога изпитваше угризения от огромните печалби, които получаваше. Логиката на разсъжденията ѝ я успокояваше: все някой трябва да произвежда униформи за войниците и ако не го правя аз, ще го прави някой друг. И наистина го правеха. Голяма част от производителите на тъкани от Уест Райдинг се бе впуснала да произвежда зелен или син плат за военните на съюзните армии и милиони метри излизаха от тъкачниците на Йоркшир.

Ема със задоволство виждаше, че големият магазин работи добре. Обемът на продажбите можеше да намалее, Ема не

предвиждаше доставката на нови стоки. Запасите бяха пълни, понеже с голяма предвидливост своевременно бяха намерени средства, за попълването им. Под вещото ръководство на Бен Ендрюс тъкачниците „Лейтън“ работеха без сътресение и отговаряха на големите правителствени поръчки, много по-бързо от конкуренцията. Цялата дейност на предприятията, магазините, цялата ѝ собственост беше под контрол, и беше непресъхващ извор на печалби и успех.

Но през този студен декемврийски следобед на 1915 година, Ема не се занимаваше със сделките си. Докато се бе запътила на делова среща с Дейвид тя изпитваше радост от мисълта за предстоящите коледни празници. Бе решила да ги направи наистина празнични, въпреки мрачното настроение, което цареше навсякъде.

Франк щеше да се завърне вкъщи за няколко седмици и нямаше търпение да го види. През ноември бе ранен, за щастие леко. Един куршум бе засегнал леко дясното му рамо и го бяха изпратили в Англия на лечение и възстановяване. Само ако и Уинстън би се завърнал в отпуск семейството щеше да се събере изцяло.

Няколко минути по-късно автомобилът ѝ спря пред фабриката и след като нареди на шофьора да я почака, забърза към кабинета на Дейвид. Още с влизането си Ема остана приятно изненадана да види там и Абрахам Калински.

Старият ѝ приятел стана бързо и я прегърна с блеснали зад очилата очи. Изгледа я от горе до долу и възкликна:

— По-красива си от всякога, Ема, истинско удоволствие е човек да те погледа.

Ема се усмихна.

— Как сте? А госпожа Калински?

— Добре е и аз не се оплаквам. Янесса непрекъснато пита за теб. Липсваш ѝ, Ема. И на мен ми липсваш.

— Много съжалявам, ако съм ви пренебрегнала — каза Ема. Усмивка озари лицето ѝ. — Напоследък сделките заеха цялото ми време.

— Така, така! Малката ми Ема се превърна в един железен индустриалец — възкликна Абрахам, като я гледаше с гордост.

Дейвид се засмя зад планината от документи, които бяха натрупани на бюрото му.

— Не се удивлявай, татко. Отдавна го бях предсказал. — Спусна се към Ема, прегърна я и я целуна по бузата. Неволно ръцете на Ема обгърнаха врата му, докато той я притисна още по-силно към себе си в изблик на чувства. Накрая с усилие се откъснаха един от друг, без да прекъсват да се гледат в очите. Абрахам Калински, обхванат от бащинско чувство помисли поразен: „Моят син, моят син! Прегръща я много силно. И я гледа така особено в очите. Моля се на Господ жена му Ребека и Джо да не се досетят никога“. Покашляйки, за да привлече вниманието им, Абрахам каза:

— Хайде, Ема, ела да седнеш до мен.

Ема се отзова на поканата и попита:

— Има ли нещо? Защо пожела да ме видиш така спешно, Дейвид?

Дейвид се разположи в креслото, като продължаваше да я наблюдава с възхищение.

— Имам едно предложение и се надявам да го приемеш.

Ема избухна в смях.

— Знаеш много добре, че се доверявам напълно на твоето мнение. Какво може да е това предложение?

— Татко е твърде зает напоследък, а поради възрастта си би трябвало вече да работи по-малко. — Запали цигара. — Обсъдихме проблемите му и мисля, че вече има решение, което отговаря на интересите на всички ни. Дойде ми на ум, че бихме могли да основем предприятие на основата на неговото. Ще го разширим, като имаме опита и възможностите на нашата фабрика. Това ще го освободи от една голяма отговорност. Естествено татко ще продължи да работи, но ще му бъде по-леко. — Дейвид я погледна обнадежден. — Какво ще кажеш?

Като разбра веднага възможностите, които крие предложението, без много да размишлява Ема каза:

— Предложението ми се струва чудесно! — обърна се към Абрахам. — Вие съгласен ли сте, господин Калински?

— Разбира се, че съм, Ема. Янесса също. Знаеш ли, че тя се тревожи за мен, а аз се тревожа от факта, че тя се тревожи — отговори със смях.

— Щом е така, да се заемем със сливането, Дейвид — каза Ема. — Аз съм напълно за. Без съмнение сега е много подходящо за такива

операции.

— Има някои детайли, Ема. Но преди да навлезем в подробностите бих желал да узнаеш мнението ми по предложението, което обсъждаме — обяви Дейвид. — Мисля, че си съгласна, че трябва незабавно да пристъпим към сливане, на подходяща цена, която да осигури баща ми за дълго. Освен това, той е посветил много години на предприятието си. Бихме могли да го назначим за директор на присъединеното предприятие и да получава подходяща заплата. Извън нея, може да се помисли и за някакво участие в печалбите, като нас. Ти какво ще кажеш, Ема?

— Съгласна съм с теб, Дейвид. Баща ти трябва да получи това, което му се пада за всичките тези години, които е посветил на предприятието. Защо двамата не установите цената? Каквото и да решите ще го приема. Сигурна съм. — Тя се впусна в оживен разговор с Абрахам относно обема на държавните поръчки, производителността, работната сила, докато Дейвид я изяждаше с поглед.

Бледите слънчеви лъчи се процеждаха през прозореца и я обграждаха с позлата. Тя притежаваше онази красота, която възхваляват. И колкото и да е странно, сякаш тя самата не я съзнаваше. Впрочем нейният чар може би беше именно в абсолютното отсъствие на суетност у нея. Нямахше нищо чудно, че мъжете от всяка възраст я намираха обаятелна. Но тя не осъзнаваше и това.

— Не си ли съгласен, Дейвид?

Изненадан, Дейвид се откъсна от фантазиите си.

— Съжалявам, но бях се замислил нещо.

— Тъкмо говорех, че трябва да действаме незабавно. Така бихме могли да увеличим веднага производството. Баща ти е съгласен.

— Прекрасно! Ще кажа на Виктор да намине утре при теб. — Погледна баща си. — Ти нямаш възражения, нали?

— Ще се радвам да бъде с нас — каза Абрахам. — Това ще донесе много радост на мен и майка ти.

Ема стана, последвана от двамата мъже.

— Сега моля да ме извините, но трябва да вървя. Обещах на Едуина, че днес ще се върна рано, за да ѝ помогна да украсим коледното дърво. Беше толкова зарадвана от това, че не бих желала да я разочаровам.

— В никакъв случай — каза Абрахам. — Винаги трябва да се удържа на обещанието, дадено на децата. — Изгледа проникателно сина си. — Онова, което ти правиш често с моите внучета — каза с дълбока въздишка.

— Причината е работата, татко — се защити Дейвид.

— А, да, работата! Добре, върви, Ема и поздравя Джо.

— А вие поздравете госпожа Калински. Кажете ѝ, че скоро ще намина да я видя.

— Ще те изпратя до вратата — каза Дейвид, помогна на Ема да облече палтото си и я хвана за ръка.

Коледното дърво беше много добре подбрано, реши Ема, като направи крачка назад и го погледна критично. Беше малка елхичка с гъсти, зелени клончета.

— Здравей, Ема. Днес се върна рано.

Ема се обърна и погледна Джо, който влизаше, като потриваше ръце, за да ги стопли.

— Здравей, Джо. Бях обещала на Едуина да ѝ помогна да наредим дървото.

— О, да, бях забравил.

Без да прекъсва работата си Ема го осведоми за обединяването с Калински.

— Мисля, че е отлична идея да съединим нашите сили, ти как смяташ?

Джо смръщи чело.

— Не съм сигурен. Това няма ли да означава много повече грижи и допълнителни ангажименти за теб?

— Защо за мен? Нали Дейвид отговаря изцяло за тази част от работата.

— Бих казал, че ти отново наливаш масло в огъня, Ема. — Джо изглеждаше все още груб и както винаги противник на новостите и промените.

— Не бъди така недоволен. Понякога не те разбирам — каза Ема тихо. — И после, не можем да си измием ръцете просто така. В последно време господин Калински не е много добре със здравето. И това сливане ще бъде облекчение за него.

— Би могъл да продаде предприятието си на някой друг — предложи Джо.

— Да, така е, но защо? Най-естествено е да се обърне към Дейвид — обясни Ема. — И после Абрахам Калински е бил винаги великодушен с мен. Щастлива съм, ако мога да направя живота му по-лек.

— Аз мислех само за теб, Ема. И щом мислиш, че тази идея е толкова добра, кой съм аз да я критикувам? Още повече, че ти и Дейвид правите всичко, което решите.

— Но те информирам винаги за нашите проекти — каза Ема доловила раздражението в гласа на Джо.

— Да, разбира се, само че при свършен факт.

— О, Джо, моля те, не бъди така лош. Идва Коледа, нека точно сега да не се караме.

— Да се караме! И кой се кара? — възрази Джо. — Сериозно, Ема, не мога да отворя уста без да ме обвиниш в... — Прекъсна изведнъж и гласът му стана нежен, докато казваше: — Здравей, мила! Ела, ела, не стой там.

Ема се обърна. На прага бе застанала Едуина. Момиченцето притича през стаята.

— Татко! Татко! — възкликна и се хвърли в ръцете на Джо. Той я пое във въздуха и я завъртя. Косите ѝ, които стигаха до кръста, така руси, че приличаха на сребърни, се разпиляха върху светлосинята ѝ кадифена рокля. Момиченцето се засмя щастливо и след няколко кръга Джо я постави внимателно на земята.

— Не ти ли се зави свят, ангелчето ми?

— Не, татко — отговори му, като го гледаше доверчива и усмихната.

— Добре, ето те и теб, скъпа — намеси се Ема. — Очаквах те. Вече извадих украшенията, можем да започваме.

— Добър ден, мамо — каза Едуина, без да я погледне. Хвана се здраво за ръката на Джо. — Татенцето ще ми помогне да украсим елхата. Моля те, моля те, кажи ми да, татко! — Гледаше Джо с големите си, пълни с очакване очи.

Джо се засмя и я погали по главицата.

— Разбира се, че ще ти помогна, съкровището ми. — Едуина го задърпа за ръка към дървото.

Ема държеше в ръка сребърно звънче.

— Това къде ще го сложим, скъпа? — попита деветгодишната си дъщеричка.

Едуина не отговори. Вместо това погледна Джо с лъчезарна усмивка.

— Къде да го сложим, татко?

— Е, не съм специалист по тези неща. Може би тук — посочи един клон.

— Може ли да ми подадеш камбанката, мамо? — Ема ѝ я подаде, без да каже дума и Едуина веднага я предаде на Джо. — Постави я на дървото, татко. Където ти искаш. Трябва да си пръв.

Този малък ритуал продължи няколко минути. Без да говори, Едуина вземаше играчките от ръцете на Ема и без да се съобразява с предложенията ги подаваше на баща си. Разстроена Ема отстъпи назад. Почувства се като натрапена. Сви се до огъня и остана да ги гледа как се смеят щастливо. Испита нещо като страх, но веднага го прогони. Не трябваше да завижда на техните отношения. Напротив, трябваше да е щастлива, щом се обичат така.

Джо и Едуина бяха така заети, че не забелязаха как Ема излезе тихо от стаята. Преглъщайки сълзите си жената се облегна на вратата, после се съвзе и пресече решително преддверието. Облече палтото си, взе две кошници, които предварително бяха приготвени и безшумно излезе от къщата.

Беше ледена безлунна нощ. Снегът падаше на големи леки парцали. За щастие фенерите върху железните врати на къщите бяха запалени и тяхната мъждукаща светлина все пак осветяваше пътеката. Снегът се трупаше. Коледата щеше да бъде бяла, точно както искаше Едуина. Ема прехапа устни. Изведнъж празниците загубиха всякаква привлекателност за нея.

Няколко минути по-късно Ема бутна вратата на последната къща, която обитаваха семейство О'Нийл. Блеки я бе купил през 1913 година, две години след женитбата си с Лаура. Не беше блестящата сграда, за която толкова много бе говорил на Ема. Но без друго къщата бе внушителна и той с добрия си вкус и сръчност бе направил много подобрения.

Камериерката, ирландка, я посрещна весело. Пое палтото, шала и кошниците точно когато Блеки се показа на върха на стълбата,

покрита с червена пътека.

На двадесет и девет години Блеки О'Нийл внушаваше истински респект на околните. Животът беше щедър към него. Предприятието, което имаше с чичо си Пит преуспяваше, бе се превърнало в едно от най-известните в Лийдс. Макар че все още не бе милионер, както бръцолевеше преди, все пак без съмнение бе богат и се бе превърнал в „кавалер“, както винаги беше желал. Обличаше се изключително елегантно и със скъпи дрехи. След женитбата си с Лаура тя бе успяла с такт да смекчи крещящия му вкус, така че вече можеше да се смята наистина за изтънчен мъж. Лаура беше изиграла благотворна роля за преобразяването му, без това да наруши естествената му жизненост.

Като видя Ема, Блеки се затича да я посрещне.

— Ема, скъпа, само видът ти развеселява сърцето ми — възкликна, прегръщайки я толкова силно, че я вдигна от земята и каза: — Виж ти, виж ти, какво тъжно лице! Да не би да ти е умряла котката?

Заразена от доброто настроение на Блеки, Ема се разсмя.

— Не се тревожи, всичко е наред, Блеки, само малко съм объркана от събитията.

— Объркана, ти? Не мога да повярвам! — Изглежда я внимателно. — Сигурна ли си, че няма нещо, което да те тормози?

— Съвсем сериозно, Блеки. Къде е Лаура?

— В дневната. — Пресякоха преддверието забързано. — Очаква те.

Щом я видя, Лаура остави войнишкия шал, който плетеше и изтича да посрещне Ема.

— Ема, скъпа. Надявах се да намериш време да минеш тази вечер. Не сме се виждали цяла седмица.

При вида на скъпата си приятелка смущението върху лицето на Ема изчезна.

— Така е, но имах да върша милион работи. — Засмя се. — Донесох ти нещата, които поръча от магазина за коледния празник в енорията. Дадох всичко на камериерката. Добавих и още някои неща. Струва ми се, че ще послужат на бедните деца.

— О, Ема, колко си добра, благодаря! — Лаура хвана Ема под ръка и я заведе до камината.

— Е, добре, разбрах, че съм излишен — пошегува се Блеки. — Оставям ви на вашите женски клюки. Но побързайте, моите момичета,

скоро ще се върна да се почерпим заедно.

Седнала пред огъня Ема си даде сметка, че чувството на топлина, което я обгръщаше се дължеше преди всичко на Лаура, винаги готова да я утеши. Приятелката ѝ разказваше за празника, който бе организирала за децата от неделното училище в енорията. Докато я слушаше Ема я гледаше с нарастващо удоволствие. Лаура беше особено красива тази вечер. След поредния аборт преди две години, беше се съвзела напълно и вече цъфтеше от здраве. Лаура бе щастлива с Блеки. Единственото нещо, което помрачаваше щастието на приятелката ѝ беше разочарованието, че не може да го дари с дете.

— Този празник заангажира цялото ми време през последните седмици — ѝ обясни Лаура. — Блеки намери прекрасна елха за залата в енорията. Ще я украся утре.

Ема се сепна, неспособна да скрие своята тревога. Като откъсна поглед от плетката, Лаура я погледна.

— Боже Господи, скъпа, изглеждаш ужасно, какво се е случило?

Ема поклати глава.

— Нищо сериозно — успя да каже, загледана настойчиво в ръцете си, стиснати в скута ѝ.

— И все пак има нещо. Добре те познавам. Моля те, скъпа, довери ми се.

— Е, добре. Едуина постъпи грубо с мен и това ме смути. — С дълбока въздишка Ема разказа цялата случка с коледното дърво.

Лаура се замисли и каза:

— Момичетата винаги са по-привързани към бащите, Ема. И ти го знаеш. Ще видиш, ще преодолее този етап, сигурна съм.

— Странно е, но тя винаги предпочита Джо пред мен — каза Ема тихо. — Не, че ми е неприятно. Дори съм щастлива, че се обичат толкова. И все пак подобни демонстрации на студенина ме смущават. Правя толкова усилия, за да спечеля обичта ѝ.

— Зная, скъпа — въздъхна Лаура. — Децата могат понякога да бъдат толкова неблагоприятни, дори жестоки. Но най-често са просто нехайни, това е.

— Да, може би имаш право.

— Тя всъщност е добро момиче, нали така?

— Да, понякога твърде, в известен смисъл. Понякога имам чувството, че Едуина е като възрастна. — Ема се спря, поразмисли и

продължи: — Понякога ми се струва, че живее в свой собствен свят, Лаура. Може да бъде така отдалечена, когато пожелае. Често има отсъстващ израз в очите си.

Лаура избухна в смях.

— Само е малко по-затворена. Знаеш ли, онзи ден Блеки ми разказваше...

— Какво съм разказвал? — викна Блеки от прага. С гъвкава походка прекоси стаята и се спря до двете жени.

— Точно разказвах на Ема, че онзи ден ми каза, че Едуина вече заприличвала на госпожичка — каза Лаура.

— Точно така. Истинска красавица! — Обърна се и доближи до барчето. — Какво мога да ви предложа, госпожи? — попита весело, сипвайки си малко ирландско уиски.

Ема се засмя.

— Да, имам нужда от малко. Блеки, на мен сипи шери.

— И за теб ли, Лаура, скъпа моя?

— Да, благодаря, Блеки, но съвсем малко.

— Щастлива Коледа на моите любими госпожи — възкликна Блеки с присъщата си театрална галантност.

С подобаващ ироничен тон Ема добави:

— Ще ми се да видя, ако ние не бяхме твоите „любими госпожи“, а някои други, как щяхме да го преживеем.

Блеки се засмя:

— Лаура ми каза, че на самия ден Коледа сме канени у вас. Щастлив съм. Трябва да се наслаждаваме на всичко, докато можем.

Двете жени го гледаха.

— Какво искаш да кажеш, Блеки? — пожела да узнае Лаура.

— О, нищо, нищо, скъпа — каза Блеки като съжаляваше за забележката си.

— Не дърпай котката за опашката, Блеки. Отговори ми, за Бога. Знаеш нещо... Нещо за войната, което ние не знаем — настоя Лаура.

— Нищо, наистина, нищо наистина — заяви Блеки с театрален жест. — Хайде да не говорим за войната тази вечер, скъпа. — Седна на дивана до Лаура и хвана ръката ѝ. Погледна Ема и каза: — Чух да говорят, че текстилните фабрики „Томсън“ са в беда. Изглежда, че производството им спада и държавните поръчки стават все по-малко.

— Да, да, така изглежда — отсече Ема хладно. Лицето ѝ бе неразбираемо, докато умело промени темата на разговора.

Новата година донесе нещастие за Великобритания и съюзниците ѝ. Мъжете умираха с хиляди в окопите и общите загуби бяха толкова големи, че целия свят бе ужасен. На 4 януари 1916 министър-председателят Хенри Аскуит представи в парламента проектозакон за задължителния набор на всички годни за военна служба неженени мъже. Проектозаконът срещна силна съпротива, особено от защитниците на старата система за доброволни набори. Въпреки това в понеделник 24 януари законът мина на трето четене с мнозинство от 347 гласа срещу 36. По този начин първият декрет за задължителен набор влезе в сила от 2 март 1916 година.

Въпреки че тази мярка се отнасяше само за неженените, Ема изпитваше страхове, които непрекъснато растяха. Четеше внимателно вестниците, като анализираше развоя на войната и чувстваше, че са необходими нови войници за фронта. Скоро разбра, че е само въпрос на седмици преди да призват и семейните. И имаше право.

Една сутрин в първите дни на май като четеше „Таймс“ видя, че опасенията ѝ започват да се оправдават. Бързо прочете статията, в която се описваше, че Министър-председателят беше представил в парламента нов проект на закон за военната служба.

— Мисля, че и семейните мъже скоро ще ги изпратят на фронта, Джо — каза Ема тихо.

Съпругът ѝ я изгледа тежко.

— Трябваше да се случи, Ема. Вече седмици Китченер бърбори наляво и надясно, че се нуждае от още войници.

Ема потвърди:

— Новият проектозакон постановява, че всеки британски гражданин от мъжки пол между осемнадесет и четиридесет години е задължен да се запише в армията, стига да не е освободен по някаква специална причина. — Усмихна му се леко. — Представям си, че ти не си освободен, нали?

— Не, любов моя, не съм.

Няколко дни по-късно Ема прочете с мрачно предчувствие, че по повод на проектозакона парламентът се е разделил на две. Накрая, на 27 май новия декрет за военната служба получи одобрението на Короната.

Ема, която до този ден винаги се бе оплаквала от мудността на бюрокрацията сега я проклрнаше за ужасната ѝ експедитивност. И тримата най-важни мъже в живота ѝ бяха призовани с първия ешелон. Първо Дейвид в пехотата, после Джо и Блеки в края на май бяха записани в 51 дивизия на Сийфорт Хайландърс, старият полк на баща ѝ.

Джо и Блеки веднага бяха изпратени в лагера за обучение в Рипън, старото живописно военно градче, изпълнено с толкова спомени за Ема. Две седмици по-късно и двамата се върнаха вкъщи в отпуск за двадесет и четири часа, преди да бъдат отправени за Франция. Така в една мрачна юнска утрин Ема ги изпрати на гарата. Лаура, която беше бременна, много искаше да отиде на изпращането, но Блеки не разреши:

— Не в твоето положение, скъпа — ѝ каза кротко, но настоятелно. — Не желая да се вълнуваш. Не е добре и за теб и за детето.

Пътуването до Лийдс премина в мълчание. Ема онемя, когато бяха на гарата. Невероятна тълпа от войници от различните полкове преминаваше през вратите. Мрачните перони на гарата, почернели от сажди бяха отрупани от стотици мъже, жени, деца от всички възрасти и социални слоеве; съпруги, майки, годеници бяха дошли да кажат сбогом на своите мъже. Блеки занесе техните войнишки торби във влака, докато Ема и Джо, хванати за ръце останаха на перона.

— Не се измъчвай за мен, мила, мисли за себе си и децата.

Ема прехапа устни, за да си придаде сила. През последните месеци Джо бе станал невероятно нежен и внимателен, очевидно предчувстваше неизбежната раздяла. Тяхната връзка се бе засилила.

— Ти трябва да внимаваш за себе си, Джо — каза Ема нежно.

Няколко секунди по-късно Блеки се върна. Ема го хвана за ръка и го притегли към себе си.

— И ти, Блеки. — Опита се да се засмее. — И не се навирайте в бъркотията... — Спря, стисна устни, защото почувства, че треперят.

Джо хвана нежно лицето ѝ и го повдигна.

— Хайде, хайде, къде е чудната ти усмивка, любов моя?

— Извинявай.

Свирката на влака раздра въздуха и облак от пушек ги обви. Блеки я прегърна силно.

— Довиждане, скъпа. Грижи се за себе си и наглеждай милата ми Лаура. — Целуна я по бузата и очите му се напълниха със сълзи. Скочи на стъпалото на влака и обърна глава, за да позволи на двойката поне един миг интимност.

Джо хвана Ема за ръка.

— Беше една прекрасна съпруга, любов моя. — Когато видя уплашения израз на лицето ѝ, побърза да добави: — За това можеш да бъдеш абсолютно сигурна, че ще се върна при теб.

— Зная го, скъпи. И ти беше чудесен съпруг, Джо. Моля, бъдете благоразумни там.

Джо се съгласи и почувства как гърлото му се сви. Целуна я отново. Почувства как сълзите им се смесват. Пусна я бързо и скочи на стъпалото до Блеки. Скърцайки върху релсата колелата започнаха бавно да се търкалят и влакът потегли. Отначало се движеше бавно. Ема успя да тръгне успоредно, стискайки ръката на Джо.

После ешелонът увеличи скоростта. Джо пусна ръката на Ема, която се спря и започна да маха с ръка. Лъчезарната ѝ усмивка им вдъхна за миг смелост, макар че очите и на тримата бяха пълни със сълзи. Ема остана да гледа влака, докато се превърна в черна точица на релсите. Обърна гръб и се смеси с тълпата, като се питаше отчаяна дали някога ще ги види отново.

41.

Седнала на леглото на Кристофър с книжка в ръце Ема се усмихна на сина си.

— Хайде, Кит, време е да спиш.

Големите лешникови очи на Кит я гледаха с напрегнат израз, много сериозни за момче на пет години. Личицето му бе кръгло и покрито с лунички.

— Нека още една приказка — помоли, — нека, мамо! Обеща да ми почетеш тази вечер, а ти винаги удържаш на обещанията си, нали, мамичко? Поне така казваш винаги.

Развеселена Ема се засмя и разроши косите на момчето.

— Вече ти прочетох повече от обикновено, Кит, сега трябва да спиш. — Остави книгата на шкафчето и се наведе да целуне детето.

Ръцете на сина ѝ я обгърнаха.

— Миришеш много хубаво, мамо, като цвете. Даже като букет цветя — пошушна ѝ на ухото.

Засмяна Ема се измъкна от прегръдката.

— Лягай си, Кит. Лека нощ и златни сънища.

— Лека нощ, мамичко.

Ема изгаси светлината и тихо затвори вратата. Поспря се пред вратата на Едуина преди да влезе. Момичето седеше на леглото и четеше. Русите ѝ гъсти коси се пилееха като водопад върху раменете ѝ. Когато видя майка си да влиза вдигна очи и я изгледа сякаш почувства досада от внезапното ѝ нахлуване.

— Минах да те целуна за лека нощ — каза Ема, пресичайки стаята. — Не оставай до много късно, скъпа.

— Не, мамо — отговори Едуина. Остави книгата настрана и продължи да гледа Ема търпеливо.

Ема остана още малко до леглото.

— Нашата вечеря беше весела, нали? — Забеляза с надежда да събуди връзката помежду им, колкото и слаба да бе тя.

Едуина се съгласи.

— Да — помисли малко и запита: — Кога ще дойде у нас чичо Уинстън, мамо?

— Не знам със сигурност, скъпа, надявам се скоро. В последното си писмо пише, че очаква да го пуснат в отпуск всеки момент.

— Радвам се, че ще дойде. Чичо Уинстън много ми харесва — каза Едуина.

Изненадана от това неочаквано признание Ема се пресегна през леглото, за да докосне нежно дъщеря си, въпреки че знаеше колко Едуина се отдръпва от всеки физически допир.

— Радвам се, скъпа, и той много те обича, а също и чичо ти Франк.

— Ще дойде ли и чичо Франк? Искам да кажа, когато чичо Уинстън дойде в отпуск.

— Да, такива са намеренията, Едуина. Ще видиш, че ще прекараме толкова добре всички заедно. Ще играем на шаради и загадки. Ще бъде много весело.

— О, ще бъде хубаво. — Момичето ѝ подари една от своите редки усмивки.

Като гледаше дъщеря си Ема почувства, че сърцето ѝ замира. Ето отново тази стопяваща усмивка, която помнеше така добре. Наведе очи от страх да не проличи израза на смут, който тя опита да скрие. Нервно оправи завивките.

— Утре ще посетим чичо ти — каза тихо и бързо се изправи. Целуна момичето и каза: — Лека нощ, скъпа, спи добре.

— Лека нощ, мамо — отговори Едуина студено и се върна отново към книгата си, без да обръща повече внимание на Ема.

Нейната майка, тази жена, която всички считаха за красива, очарователна и интелигентна, сякаш почти не съществуваше за това десетгодишно момиче. Едуина живееше в някакъв свой собствен свят, в който никой не бе в състояние да влезе. Единствените същества, които наистина обичаше бяха Джо и братовчедката Фреда от Рипън.

Това момиче бе загадка за Ема. Слезе по стълбите като си мислеше загрижено за Едуина и влезе в кабинета си. „Все повече започва да прилича на нея“, помисли с чувство на неудобство, че приликата бе само външна. Опита да се успокои. Масата бе отрупана с документи и изискваше незабавното внимание на Ема. Зае се веднага, решила да се освободи от натрупаните задачи, преди да е настъпила

нощта. След около половин час почувства, че не е съсредоточена и остави писалката. Запита се какво я прихваща. Напрежение? Умора? Още от сутринта се бе почувствала неспокойна, състояние, което не ѝ бе присъщо. Затова бе напуснала магазина по-рано от обикновено, за да си почине малко около децата си.

Беше една чудесна вечер, си каза Ема и се закле от този ден нататък да посвещава повече време на децата си. Не трябваше да позволява работата да влияе така жестоко върху личния ѝ живот. Времето ѝ беше скъпо и тя искаше да го дели с децата си. Дори Едуина бе станала по-мила и отворена от обикновено по време на вечерята, помисли Ема със задоволство.

И неочакваното разкритие на чувства към Уинстън бяха изключителни за студенината, която обикновено показваше към всички. Ема се надяваше, че това е началото на промяна към по-добро.

Мислите на Ема се спряха на дъщеря ѝ. В края на краищата е една Феърли. Безсмислено е да си правим илюзии. От известно време Ема бе установила необикновената прилика на Едуина с родната ѝ баба. Бе точно копие на Адела. Възможно ли е Уинстън и Франк да не го бяха забелязали? Никога не бяха споменавали. Блеки, обаче, беше нещо съвсем друго. Въпреки че пазеше дискретно мълчание по въпроса, Ема подозираше, че от години вече знае чистата истина.

Мислите на Ема се спряха на омразата, която изпитва към Едуин Феърли. Това чувство бе останало живо в нея, макар че беше малко променено, вече извираше по-скоро от съзнанието ѝ, отколкото от сърцето.

Дори и да бе желала да забрави семейство Феърли това би било невъзможно, защото „Йоркшир Морнинг Газет“ пишеше само за тях и за техните социални и финансови действия. Знаеше много неща за Едуин. Беше капитан в армията и бе получил кръст за храброст във войната. Хубава смелост, помисли Ема и устните ѝ се изкривиха в презрителна усмивка. Предния ден бе чела за раждането на първия му син. Съпругата лейди Джейн Феърли, дъщеря на граф Карлс Мур, бе дала живот на момченце три и половина килограма, което щеше да бъде кръстено с името Родерик Адам, в чест на дядовците си.

Животът на Едуин Феърли не я интересуваше, поне за момента. Интересите ѝ бяха насочени към Адам и Джералд Феърли по една проста причина — те ръководеха текстилните фабрики Феърли.

Съдбата на семейството беше в техни ръце. С течение на времето Ема бе достигнала до решението, че най-добрият начин да ги нарани беше чрез сделките. Бе създавала големи проблеми за тяхната фабрика „Томсън“, като коварно бе измъкнала най-добрите им работници. Нямаше нищо, което да не ѝ е известно за техните предприятия и за търговските им сделки.

Бяха уязвими и не го знаеха! Адам Феърли пренебрегваше все повече деловата си работа. Оливия Вайнрайт Феърли беше заболяла от неизвестна болест и Адам рядко напускаше Йоркшир. Юздите, значи, бяха в ръцете на Джералд Феърли, който без съмнение бе самонадеян глупак. Той бе слабото звено във веригата, която Ема възнамеряваше да разреже и да захвърли в един ъгъл като непотребна, точно както навремето те постъпиха с нея, дъщеря ѝ и баща ѝ. Да, Джералд беше ключът на техния упадък. Вече не трябваше да прави нищо друго, освен да чака момента, когато щеше да се отърве от него и всички останали щяха да бъдат разорени заедно с него. Не се съмняваше в крайния изход. Когато си поставяше някаква цел, нищо не можеше да я отклони от достигането ѝ.

В този момент звънецът на входната врата иззвъня и огласи тишината на къщата. Ема скочи и изтича да отвори вратата, като се питаше кой би могъл да бъде по това време. Беше раздавачът с една телеграма:

— За Вас е, госпожо — поздрави я момчето, докосвайки с уважение към нея шапката си и изтича надолу по стълбите. Ема затвори вратата и се загледа в жълтия плик. Сигурно беше Уинстън, който съобщаваше за пристигането си. Ема прекоси преддверието и се спря под кристалния полилей. Разкъса плика. Очите ѝ пробягаха по редовете и се разшириха, докато усмивката ѝ изчезна. Остана смразена.

ОПЕЧАЛЕНИ СМЕ ДА ВИ СЪОБЩИМ, ЧЕ ВАШИЯТ СЪПРУГ ДЖОЗЕФ ДЕНИЪЛ ЛАУТЪР ОТ 51 ДИВИЗИЯ НА СИЙФОРТ ХАЙЛАНДЪРС БЕ УБИТ В СРАЖЕНИЕТО НА 14 ЮЛИ ВЪВ ФРАНЦИЯ...

Останалите думи се сляха пред очите на Ема, която се отпусна, невярваща, със стон на стола. Загледа продължително стената пред себе си. Устните ѝ трепереха. Накрая се застави да погледне отново телеграмата, която в напрежението си, от това, което изживява бе

превърнала в безформена топка. Стискаше я в дланта си. Опитва се да я изглади и я прочете отново. Ужасните думи се забиха в сърцето ѝ и го разкъсваха.

Не може да бъде! Сигурно е ужасна грешка! — викна Ема в себе си. И този вик отекна в цялото ѝ същество. Поклащаше глава, сякаш да отрече очевидността на тези думи. Не можеше да бъде мъртъв. Гърлото ѝ се сви, докато тя потъна в жестоката реалност.

След доста време, което ѝ се стори безкрайно, Ема успя да стане от стола и се насили да се качи по стълбите. Трябваше да се държи за ръкохватката, за да не падне. Чувстваше, че я обхваща ужасна слабост. С несигурни стъпки се добра до стаята си и падна върху леглото неподвижна с поглед към тавана, като хипнотизирана.

О, Джо! Бедният Джо! Ударен само няколко седмици след заминаването му на фронта. Беше твърде млад, за да умре. Не беше справедливо! Полека-лека Ема започна да плаче, докато сълзите ѝ потекоха обилно и набраздиха лицето ѝ. Плачеше безутешно. Никога повече нямаше да види своя Джо. Децата нямаше да видят своя баща. Пред очите ѝ бяха Кит и Едуина, които спокойно спяха в леглата си. Не можеше да им каже лошата вест. Трябваше ѝ време. На другия ден.

Ема лежеше в леглото си, без да съзнава за времето, което минаваше, за да смени нощта с първите бледи лъчи на утрото. Мъката от тежката загуба на Джо я смазваше. По свой начин той бе благороден и мил. Тя изхвърли всичко, което я беше дразнило у съпруга ѝ през годините, които бяха изживели заедно. Забрави в един миг отвращението, което понякога беше изпитвала в съпругеското легло, изтри всичко, което я бе смуцавало, запазвайки само доброто, което не беше малко.

Цялата нощ тя плака за загубата на един добър човек, за всичко, което той бе представлявал за нея, за живота, който бяха делили заедно.

Беше прекрасен и светъл октомврийски следобед. Един от онези есенни дни, искрящи от ясна прозрачна светлина. Градината беше покрита с позлата от слънчевите лъчи, докато листата на храстите и дърветата започваха да сменят цвета си от тържествуващо жълто до портокалово и червено.

Лаура О'Нийл седеше на пейка в градината, потънала в мислите си. Сърцето ѝ беше непрекъснато с Блеки във Франция. Вече няколко седмици не бе получавала писмо от него. За щастие не идваше и ужасната нежелана телеграма. Въпреки липсата на новини Лаура вътрешно бе убедена, че Блеки е добре и ще се завърне щастливо щом войната свърши. Несъкрушимата ѝ вяра във Всемогъщия Бог беше твърда и непоклатима като скала, и Лаура знаеше с абсолютна сигурност, че Блеки се намира под неговата божествена защита. Отвъд несъкрушимото спокойствие младото ѝ благородно сърце бе преизпълнено със скръб за всички онези, които бяха загубили синове, съпрузи и годеници. Страдаше най-много за Ема, която бе останала вдовица още преди четири месеца.

От деня на смъртта на Джо сякаш някаква свръхестествена сила тласкаше Ема. Не само, че продължи да се занимава с деловата си работа, но се зае и с управлението на собствеността на Джо. Намираше време да го посвети и на децата си. Стараеше се да ги заобиколи с любов и сигурност.

Въздъхна. Смъртта никога не може да бъде окончателна. Любимият човек си отива, но винаги остават другите. Онези, които плачат. Толкова мъка има в живота, помисли Лаура, но и толкова много радост. Радост за детето, което носеше в утробата си. Облегна нежно ръка на корема си с жест, изпълнен с любов, сякаш предпазващ малкото и благослови небето. Да, съществуваше смъртта, но и раждането. Едно непрекъснато обновление...

Ема, която до момента беше в дъното на градината да бере цветя, свали градинските си ръкавици и се присъедини към приятелката си на пейката.

— Не ти ли е студено? — попита тя. — Струва ми се, че трябва да се прибереш. Не ми се ще да настинеш. Не сега, когато си така добре. — Ема погледна Лаура с обич. — Още два месеца и ще подариш на Блеки толкова въздишания син и наследник.

Лаура потвърди. Очите ѝ бяха препълнени с щастие.

— Тази бременност беше така лека, Ема. Едно чудо. Благодаря всеки ден на Бога за това.

— И аз, скъпа.

Лаура взе ръката на Ема в своите и каза с обич:

— Не желяех да те смуцавам преди, но как се чувства Едуина?

— Сега е по-добре. — Ема заговори глухо. — Ако само можеше да заплаче. Може би мъката ѝ от загубата на Джо щеше да бъде по-малко остра. Но тя задържа всичко в себе си и това ме ужасява. Не е естествено. — После след размисъл добави тихо: — Понякога имам чувството, че съм подценявала Джо.

— Какво искаш да кажеш? — попита Лаура.

— Като премислям миналото чак сега разбирам колко е бил благороден и щедър. Понякога имам чувството, че съм била много несправедлива с Джо, когато беше жив.

Лаура стисна ръката на Ема със съчувствие.

— Беше добра съпруга за него. Не започвай да се измъчваш за неща, които са се случили отдавна и за нещо, което не може да се върне. Не забравяй, че отношенията между хората се променят. Изменят се ден в ден, защото и самите хора се изменят. И самият живот се изменя. Изникват проблеми, които пораждат напрежение. Ти даде много на Джо, дори ако някога сте били в несъгласие помежду си. Аз знам, че го направи щастлив. Моля те, Ема, трябва да повярваш.

— Дано — промълви Ема, — дано да е така.

Като забеляза тъгата в гласа на приятелката си Лаура възкликна, като се опита да я разсее:

— Хайде да влезем вътре, скъпа. Става хладно и аз умирам от желание за чаша топъл чай. — Изправи се и се уви с жълтия си шал плътно около раменете.

Ема хвана Лаура за ръка и двете приятелки заедно пресякоха полянката.

— Какво щях да правя без теб, скъпа Лаура? Ти си толкова мъдра. С теб винаги ми е много добре.

— Мога да кажа същото и за теб, Ема, ти си най-добрата приятелка, която някога съм имала.

42.

— А, ето ви и Вас, госпожо Лаутър — възкликна доктор Стелкли, като забързано прекрачи прага на чакалнята. — Госпожа О’Нийл пита за Вас.

Ема скочи на крака, притискайки чантичката в ръцете си.

— Моля — попита нетърпеливо, — всичко добре ли мина? Не мога да разбера какво би могло да се случи така изведнъж.

Докторът я потупа по рамото.

— Ставаше дума да реши дали да роди с операция. Заради религиозните си убеждения госпожа О’Нийл не даде и дума да става за операция.

— Какво искате да кажете? Не мога да разбера, докторе — прекъсна го Ема решително.

— Госпожа О’Нийл не ни разреши операция, защото имаше известен риск... всъщност голям риск... да загуби детето. Операцията щеше да бъде много по-сигурна, естествено. Въпреки това тя не пожела да рискува и да постави в опасност живота на детето.

— А сега как е?

— Слаба е... — отговори лекарят тихо и избегна погледа на Ема.

— А детето?

— Едно здраво момченце е, госпожо Лаутър.

Погледът на Ема стана по-остър.

— Но госпожа О’Нийл не е в опасност?

— Много е уморена, естествено. Беше много трудно раждане — осведоми я докторът. — Но ние губим време. Очаква Ви. Оттук, моля.

Ема последва доктора по дългия коридор, като се мъчеше да установи всъщност сложността на ситуацията. Инстинктът ѝ показваше, че доктор Стелкли хитрува и това я плашеше. Когато стигнаха до стаята на Лаура, докторът спря и се обърна към Ема. Лицето му бе непроницаемо, когато каза:

— Изпратихме да повикат свещеника.

— Свещеника? Но защо?

— Госпожа О'Нийл помоли за това — докторът поклати глава. — Много е слаба. Изтощена. Моля, не се вълнувайте.

Ема хвана доктора за раменете и го разтърси.

— Да не би...

Докторът отвори вратата.

— Моля, госпожо Лаутър, да не губим време. — Тласна я леко вътре и тихо затвори вратата зад гърба ѝ.

Ема се спусна към леглото с очи впити в Лаура, която лежеше безпомощна, подпряна на възглавниците. Незабавно схвана тежестта на положението. В студената светлина на стаята, лицето на приятелката ѝ бе посивяло. Дълбоки виолетови сенки подчертаваха угасващите ѝ очи, в които за миг проблесна искрица. Сърцето на Ема се преобърна пред ужасните знаци на настъпващата смърт. Усмивката не слезе нито за миг от лицето ѝ, колкото и да ѝ беше трудно. Наклони се към Лаура и я целуна по бузата като оправи пръснатите ѝ по възглавницата яркоруси коси.

— Как се чувстваш, скъпа — попита.

Лаура се усмихна.

— Щастлива и благодарна. Момченце е, Ема!

Ема седна на стол до леглото. Преглътна с мъка и се опита да бъде по-весела.

— Да, прекрасно. Блеки ще се радва.

Лаура потвърди и очите ѝ блеснаха. Хвана Ема за ръка и каза:

— Отдавна ли чакаш, скъпа?

— Не — излъга Ема. — Не се притеснявай за мен. Ти си тази, която сега има нужда от грижи и внимание. Представям си, че след седмица ще те изпишат. Настоявам непременно да дойдете и двамата при мен и децата. Ще се грижа за теб, както ти направи, когато се роди Едуина. Ще дойдеш, нали, скъпа?

Слаба усмивка докосна безкръвните устни на Лаура.

— Искам да се казва Браян.

— Какво хубаво име, Лаура.

— Браян Шейн Патрик. В чест на Блеки и чичо Пат.

— Много ще се радвам, обичната ми — каза Ема.

— Ела по-близо, Ема — промълви Лаура. — Така ще мога да те виждам по-добре. Светлината в стаята стана по-слаба, нали?

— Навън притъмнява — каза Ема, въпреки че светлината в стаята бе силна и ярка.

Красивите очи на Лаура търсеха лицето на приятелката ѝ.

— Искам да порасне като добър католик. Ти знаеш какъв е Блеки. Колко не държи на някои неща. Ще го направиш заради мен, нали, Ема?

Страховете на Ема избухнаха.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да ми обещаеш, че ти ще се грижиш за Браян вместо мен, докато баща му се върне от война.

— Но това ще го правиш ти, скъпа!

Погледът на Лаура не трепна.

— Аз умирам, Ема.

— Не го казвай и на шега дори!

— Чуй ме, за Бога, Ема, моля те, чуй ме! Вече остана малко време — прошепна с треперещ от вълнение глас. — Обещай ми, че ще настоиш чичо Пат да кръсти Браян с обряда на Римо-католическата църква и да се заеме с религиозното възпитание на момчето, докато Блеки се върне. Обещай ми, че винаги ще си близо до Блеки.

За миг Ема не успя да каже дума.

— Обещавам — гласът ѝ трепереше от вълнение.

Лаура вдигна с труд ръка и погали Ема. После се усмихна.

— Обичам те, Ема.

— О, Лаура, и аз те обичам. — Ема не успяваше повече да сдържи сълзите си, които се търкаляха по страните ѝ и падаха върху ръката на Лаура.

— Не плачи, скъпа, няма защо да плачеш.

— О, Лаура... О, Лаура...

— Тихо, скъпа, не плачи.

Ема въздъхна дълбоко и опита да се съвземе.

— Сега ме чуй, Лаура, трябва да се бориш. Опитай, скъпа, опитай за Бога да се пребориш за живота си. — Погледна я, за да ѝ вдъхне сила. Прегърна крехкото тяло на Лаура и започна да го люлее, притискайки го до себе си, сякаш силата от нейното тяло можеше да се прелее в умиращата плът на приятелката ѝ.

Въздишка се отрони от устните на Лаура, една трептяща въздишка, която едва можа да се чуе.

— Твърде късно е — каза с мъка.

Ема я постави на възглавниците с лице променено от болка.

— Моля те, опитай, скъпа! Опитай заради Блеки, за детето, за мен!

Чу се шумоленето на расото на свещеника, който влезе в стаята. Докосна кротко рамото на Ема, която се отстрани. Краката ѝ трепереха. Сълзите ѝ се стичаха, плачеше беззвучно. Свещеникът се бе навел над приятелката ѝ. Но защо не си отива? Ако можеше да го изгони, Лаура щеше да живее. Не, Бог не съществува! Искаше ѝ се да извика, но един ням глас отекна вътре в сърцето ѝ. Тези думи ехтяха в съзнанието ѝ.

В това време свещеникът, след като изповяда Лаура се зае да изпълни последното помазване. Ема отстрани погледа си към прозореца. Операцията може би щеше да убие детето, но Лаура щеше да живее. Тази догма на католическата църква бе варварска, безсмислена. Какво значение можеше да има детето? Лаура беше онази, която всички познаваха и обичаха.

След като свещеникът завърши последния обред се приближи до Ема.

— Госпожа О'Нийл иска да говори с Вас — съобщи ѝ със скръб.

Ема избута свещеника и се приближи до приятелката си. Наведе се близко.

— Тук съм, скъпа, какво има? — попита до самото ѝ ухо.

Уморено клепките на Лаура се вдигнаха и огромните ѝ очи в изпитото ѝ бледо лице, бяха спокойни.

— В речника ми не съществува думата смърт, Ема. Докато ти и Блеки сте живи, ще живея и аз, защото вие ще носите спомена за мен в сърцата си. А Блеки ще има Браян.

Ема не можеше да намери думи. Поднесе ръката на приятелката си към устните си, а раменете ѝ се тресяха от скръб.

— Кажи на Блеки, че го обичам — продължи Лаура.

— Да, скъпа — Ема прехапа устни и направи отчаян опит да спре сълзите си, които я заслепяваха. — О, Лаура, какво ще правя без теб? — каза задушавана от мъка.

— Ще издържиш, Ема, имам вяра в теб. Ти си добра, смела. И не забравяй, Бог никога не дава тегло по-голямо от онова, което раменете ни могат да издържат.

— О, Лаура, не мога.

— И не забравяй, коледните празници за дечицата!

— Няма да ги забравям, скъпа. — Изведнъж Ема почувства, че ръката на Лаура се отпусна в нейната. — Лаура! Лаура! — извика, поднасяйки ръката ѝ към устните си.

Доктор Стелкли бе принуден да откъсне насила пръстите на Ема от ръката на приятелката ѝ. После свещеникът я изпрати навън от стаята като произнасяше някакви утешителни думи, но Ема не чуваше нищо, смазана от ужасната мъка.

Без да каже дума си тръгна, блъсна вратата на Сейнт Мери Хоспитал и излезе в градината като насън. Прекрачи вратите и сви към Хил Топ. Гледаше право напред, но не виждаше нищо. Беше леден декемврийски следобед. Оловносивото небе бе натежало от сняг и студеният вятър свиреше по хълма и сушеше сълзите, които се стичаха от очите на Ема.

Премина пътеката на скръбта с умерени крачки... Понякога плахи и изчакващи, но непреклонни. Беше погребала мъката така дълбоко, че светът не видя друго, освен лика на безразличието. Полека-лека седмиците и месеците минаваха, тя се научи да живее с прекършено сърце и в унищожителната самота на живота си.

Новороденият Браян живееше с нейните деца. Блеки, който се върна вкъщи спешно, се съгласи, че това е най-разумната постъпка при дадените обстоятелства. Сломен от скръбта си той се завърна на фронта, изоставяйки Ема отново сама на себе си.

Отначало Ема изпитваше омраза към малкото, защото го свързваше със смъртта на Лаура. Но един ден си даде сметка, че не е справедлива. Разбра, че така предава любовта си и верността си към Лаура. В крайна сметка детето бе син на Лаура, синът, който бе толкова желан и за който бе избрала да умре, за да може той да живее. Разстроена от срам за себе си и от угризения, Ема прие детето в своето великодушно сърце, сякаш е родено от самата нея. Браян беше с тъмночерни коси и мургавичък като Блеки, но очите му бяха същите като на Лаура, големи и ясни със същия нежен цвят на лешник. Бе много добро дете, със същия спокоен характер като Лаура. Всеки път, когато се усмихваше сякаш пред очите на Ема цъфваше усмивката на

Лаура. Тогава грабваше Браян от люлката и го притискаше към гърдите си, обзета от нежност и решимост да го обича винаги.

Понякога Ема забравяше, че Лаура е мъртва и неволно посягаше към телефона, за да ѝ довери или попита нещо, но се сещаше и ръката ѝ оставаше неподвижна. Ема потъваше в спомените от последните десет години с болка в сърцето и просълзени очи. Децата ѝ помагаха да се разпръсне от време на време тъгата и мъката ѝ. Ема им посвещаваше цялото си свободно време, осъзнала факта, че те се нуждаят от нея, много повече, след като Джо ги бе напуснал. Това бяха годините, в които те се формираха като личности.

Уинстън се върна в отпуск, Франк редовно идваше да я види. В семейството си Ема намери утехата, от която имаше отчаяна необходимост.

ЧАСТ ПЕТА
ВЪРХЪТ
1919 — 1950

43.

*„Онез, що в планините върхове
изкачват, ще открият,
че по-издигнатите, по-забулени
са в облаци и сняг;
а който превъзхожда или
подчинява други,
ще трябва поглед да сведе пред
скритата омраза,
на тез, които са под него“*

Лорд
Байрон

— Защо си ядосан, Франк? — попита Ема като го гледаше през луксозната масичка в хотел „Риц“.

Сянка на душевно сътресение помрачи чувствителното лице на Франк.

— Не съм ядосан, скъпа, само съм загрижен за теб.

— Но аз съм добре, Франк. Напълно се възстанових от пневмонията — го увери Ема с лъчезарна усмивка.

— Зная, имаш прекрасен вид, Ема. И въпреки това се тревожа за теб. По-скоро за начина ти на живот — каза Франк тихо.

— За моя живот! Какво искаш да кажеш? Какво не е на ред в живота ми? — Ема възкликна.

Франк поклати глава обезпокоен.

— Какво не е както трябва в живота ти? И ти ме питаш, Ема? Възможно ли е да не си се замисляла? Продължаваш да вървиш по острието на бръснача, скъпа! Имам впечатлението, че се преуморяваш повече, отколкото когато беше във Феърли Хол.

— Но това е смешно! — прекъсна го Ема намръщена.

— Разбира се, не миеш подовете, това го признавам — отговори Франк незабавно. — Но продължаваш да работиш като вол. Със собствените си ръце си се оковала за работата си като с верига — въздъхна, — никога няма да се освободиш.

— Но аз нямам и намерение да се освобождавам — каза Ема и избухна в смях. — Не ти ли е идвало на ум, че работата ми харесва?

— Работа! Нищо друго не правиш и точно това ме тревожи. Не мислиш ли, че и за теб е настъпил момента да се понаслаждаваш малко на живота? Сега, веднага, докато си още млада — хвърли ѝ уморен поглед и продължи внимателно: — След няколко месеца ще навършиш двадесет и девет години. Не е ли време да помислиш да се ожениш?

Раменете на Ема се разтърсиха от смях.

— Да се омъжа отново! Франк, ти си луд! И за кого? Не виждам мъже наоколо. Не правиш ли сметка, че е още война?

— Да, но скоро ще свърши. Откакто Америка влезе в конфликта обстановката се променя коренно. Съюзниците напредват бързо. Сигурен съм, че след девет месеца ще бъде обявено примирие и мъжете ще се върнат в къщи.

— Възможно е, но в момента сме още месец януари. — Ема продължи да се смее като го гледаше с широко отворени, развеселени очи. — За момента всичките млади мъже са все още на фронта. Малко си се разбързал, скъпи.

— А какво ще кажеш за Блеки О'Нийл? — подхвърли Франк и загледа изучаващо реакцията на сестра си. — Обожава те, а сега и двамата сте свободни. Не само, последната година ти се грижеше за Браян като за твой син — като отбеляза, че сестра му не е смутена, заключи: — Не може да се каже, че и двамата сте чужди един за друг.

— О, Франк, не ставай глупав. — Ема измести въпроса. — Блеки е като брат за мен и после не съм сигурна, че искам да се женя отново. Освен всичко друго няма да ми е приятно да имам някой мъж да ми се мотае в краката при цялата ми работа.

— По дяволите, твоята работа, Ема! Понякога съвсем не мога да те разбера. — Погледът му беше мрачен. — Ти сега не можеш да не се чувстваш сигурна вече! Много си богата, а и Джо ти остави достатъчно да живееш в охолство. Възможно ли е да не ти е достатъчно това, Ема?

Лека усмивка раздвижи устните на Ема.

— Не е за парите, наистина. Просто работата ми харесва, Франк, а и за децата — трябва да помисля, за тяхното бъдеще. Напълно съм в състояние да се грижа за себе си без нечия помощ.

Франк вдигна ръка.

— Изобщо струва ми се, че би трябвало да вземеш да си починеш поне един път в живота си.

Ема се наведе към брат си и продължи:

— Чуй ме добре, Франк, престани да се занимаваш с мен, иначе се качвам на първия влак и... — прекъсна и наведе поглед.

— Нещо не е ли в ред?

— О, не. Онези двамата мъже там на масата продължават да ни наблюдават. Може би ги познаваш? Не гледай сега натам, ще се досетят, че сме им обърнали внимание.

— Забелязах ги още когато дойдохме. Управителят непрекъснато им се кланяше. Лично не ги познавам, но знам кой е по-младият, красивият майор: австралиеца е. Идва от Четвърти австралийски батальон.

— Някой наперен, от колониите! Сега разбирам.

Развеселен от гневното избухване на сестра си Франк каза:

— Какво искаше да кажеш с това?

— Държи се непоносимо от първия момент, в който дойде. Всеки път като вдигна очи виждам неговите да ме фиксират — възкликна разярена.

— Хайде, Ема, какво чакаш? Възможно ли е да не си даваш сметка колко си красива, скъпа? — Франк се любуваше на сестра си. Бе облечена в кадифена рокля с цвят на зелена бутилка. Прозрачните перли, които украсяваха шията и ушите ѝ блестяха. Косите ѝ буйни и лъскави бяха изтеглени назад в разкошен кок. — Приличаш на осемнадесетгодишна, Ема. Радостен съм, че не си слагаш на лицето всички онези мазила, които употребяват сега жените — усмихна ѝ се. — Ти наистина си най-красивата жена в тази зала днес.

Камериерът се приближи до тяхната маса и съобщи почтително:

— Извинете, господине, но ви търсят по телефона.

Франк кимна и се обърна към Ема:

— Извинявай, скъпа, няма да се бавя. — Бутна стола назад и се изправи. — Защо междуременно не хвърлиш поглед на менюто и не решиш какво да поръчаме за десерт?

— Разбира се, скъпи. — Ема изгледа Франк, който прекосяваше елегантната зала на Риц. Беше толкова изискан във вечерното си облекло и тя беше толкова горда с него. Той знаеше как да постъпва. Толкова бе загрижен за нейното щастие. Ема се усмихна, като се питаше какво би казал Франк за новото ѝ предприятие „Емералд“. Вероятно щеше да прочете цяла проповед и да ѝ разправя, че хвърля масло в огъня. И все пак тази нова компания щеше да бъде виновник за нейното истинско богатство и щастие. Идеята ѝ бе гениална. Ставаше дума за акционерно дружество, което бе придобила със средствата от продажбата на фабриката за обувки и работилницата за щавене на кожи на Джо. Вече почти единадесет месеца новото дружество съществуваше документирано. Името „Емералд“ бе също измислено от Ема. Като съкращение на думите Ема и emerald^[1]. Един ден смяташе да го назове „Предприятие Харт“. В момента не желаше светът да знае, че е нейна собственост. Имаше си съображения, за да държи в тайна факта, че самата тя е собственичка. Тя бе единствената акционерка, но не участваше в административния съвет, нито поемаше никакви административни и други задължения към дружеството. За пред света дружеството се ръководеше от един генерален директор и двама директори. И тримата нейни доверени хора, готови сляпо да изпълняват нейните заповеди.

Ема се огледа наоколо, като размишляваше за „Емералд“ и за големите финансови възможности, които имаше. Докато гледаше разсеяно пред себе си понякога очите ѝ срещаха очите на младия австралийски майор. За свое най-голямо изумление Ема усети, че не може да откъсне поглед. Много е красив и сигурен в себе си, помисли малко настръхнала. Гъстите светли лъскави коси, правилните вежди, добре поддържаните мустаци над чувствената уста бяха идеални. Бронзовият тен на суровото му лице бе очарователен. И после очите му, толкова сини и дълбоки, почти виолетови. Дори трапчинката на брадичката му бе много по-подчертана от обикновено. Устата на младежа се отвори в иронична усмивка, при което на бузите му се очертаха две трапчинки. Погледът, който я гледаше беше толкова решителен и провокационен, че Ема инстинктивно се отдръпна. Лицето ѝ почервения. „Абсолютно непристойно държание“, помисли, а лицето ѝ гореше. Имаше ужасното усещане, сякаш е гола пред него.

Смутена протегна ръка, за да вземе чашата с вино, но бутна чашата и тя се разля.

Незабавно сервитьорът се отзова, успокоявайки я и бързо смени покривката. Едва си бе отишъл и майорът отново попадна в полезрението ѝ и за нейно най-голямо възмущение продължаваше да я фиксира със същата настоятелност както преди. Очите му бяха засмени и излъчваха някакво скрито предизвикателство. Побесняла Ема грабна листа с менюто и скри лицето си за него. Този нетърпим идиот от другата страна на залата ѝ се натрапваше. Този ужасен Франк и неговия безкраен телефонен разговор!

Лицето на Брус Макхил бе развеселено и пълно с ирония. Очите му блестяха, докато говореше:

— Ако откъснеш очи от онова очарователно създание за някой и друг миг, може и да успеем да обменим някоя мисъл, момчето ми.

— Извинявай — отговори Пол Макхил. Намести се на стола и реши да обърне малко внимание на баща си. Беше разсеян и отбеляза: — Можеш ли да отречеш, че тя е най-очарователната жена, която някога си виждал? Не си ли съгласен?

Брус се съгласи.

— Да, момчето ми. Страхувам се, че си наследил от мен слабостта към нежния пол. Никога не съм знаел как да устоя на някоя красива жена. Въпреки това ми се иска да поговорим с теб, момче. Не ни се случва да се виждаме често в тези времена.

— Ще има достатъчно да ме гледаш през няколкото седмици докато съм в отпуск. Тази проклета рана няма скоро да зарасне.

Брус изглеждаше загрижен.

— Надявам се, че не е много болезнена?

— Не, само е досадна. Както и това отвратително английско време. — Усмихна се насила. — Но не трябва да хленча, нали? Трябва по-скоро да благодаря на щастливата си звезда. Чудо е, че ме раниха във Франция, а не в битката при Галиполи, от която излязох без нито една драскотина.

— Да, имал си щастие. — Тежка сянка помрачи лицето на Брус. — Надявам се, че след раняването ще успея да те освободя и да се върнеш с мен в Кунембъл. Но чувството ми е, че няма много надежда да стане. Мислиш ли да се връщаш във Франция и да се присъединиш към частите на полковник Монаш?

— Мисля, че да, но да не мислим за това тази вечер. Ще ми се да се отдам на лудо веселие, докато съм все още тук.

— Радостен съм да го чуя, синко, заслужаваш го, след като преживя всичко това. Но не прекалявай, момче. — Брус се засмя и очите му отново станаха весели. — Никакви скандали повече, този път. Доли все ми разказва за авантюрата ти с онази нейна приятелка.

— О, Исусе, не ми говори! Всеки път като си спомня за тази неприятност, решавам, че веднъж завинаги съм свършил с жените. В колко часа трябваше да бъдем при Доли?

— След вечеря, момчето ми. Нали познаваш Доли и нейните приятели от света на театъра. Празниците им обикновено продължават чак до зори. Впрочем, надявам се, че няма да ти е неприятно, но реших да не идвам. Ти можеш да прескочиш при нея, ще се разсееш. Поднеси й моите извинения, но тази вечер не се чувствам в настроение да гуляя. И после ми се ще да прескоча и да поздравя Адам Феърли.

Пол вдигна глава.

— А той как е?

— Не е добре, бедният. Тъжна, много е тъжна цялата работа. Не е същия след смъртта на Оливия. И само това му оставаше. Трудно ми е да го гледам прикован към инвалидната количка. Винаги беше толкова жизнен. Смъртта на Оливия се превърна в трагедия за него. Левкемия. Така жива и прекрасна жена. Още си спомням първия път, когато я срещнах преди четиринадесет години. Казвам ти искрено, имах желание тогава да я ухажвам.

В този момент Ема и Франк се изправиха да си тръгнат. С очите си Пол Макхил проследи всяка стъпка на жената. Забеляза начина, по който държеше изправена главата си и царствената ѝ походка. И остана още по-очарован.

Пол направи знак на сервитьора да се приближи.

— Чарлс, кой беше онзи господин, който току-що излезе? С дамата в зелена кадифена рокля?

— Франк Харт, господине, Франк Харт от „Дейли Кроникъл“, истински джентълмен. Създал си е име на военен кореспондент.

— А госпожата? — пожела да узнае Пол.

— Простете майоре, но се страхувам, че не зная.

— Значи господин Харт е известен човек? — намеси се Брус.

— О, да, господине! Сега пише за политика. Както се говори е протеже на господин Лойд Джордж.

— Благодаря, Чарлс — каза Брус. — Беше ни много полезен. — Наклони се напред и се вгледа в очите на сина си. — Чуй ме добре, Пол. Не искам да правиш глупости. Внимавай накъде отиваш. Аз съм свързан с много политици в тази страна, не мога да си позволя да имам неприятности, заради твоите сантиментални авантюри. Тази жена чудесно би могла да бъде законна съпруга на този тип. И щом като без съмнение има много могъщи приятели, играта, която ти се ще да започнеш може да бъде много опасна.

— Не се тревожи, няма да ти създам неприятности. Но каквото и да ми струва, трябва да открия коя е тази жена. — Пол се облегна на стола и извади златна табакера замислен. Огромното богатство на баща му беше отваряло всички врати за него. Мислено Пол изброи приятели, които би могъл да избере, за да стигне до Франк Харт и мистериозната дама.

В салона на Доли Мостън се бяха събрали вече дузина хора, когато Ема и Франк влязоха. Ема не бе направила и крачка, когато се спря потресена и хвана брат си за ръка. Той я погледна.

— Трябва да си вървим, Франк! — прошепна Ема.

Изненада се изписа на лицето на младежа.

— Да си вървим? Но едва-що влизаме!

Ръката на Ема го стисна здраво и го задърпа.

— За Бога, Франк! Трябва незабавно да си вървим. Незабавно.

— Не ставай за смях, Ема. Ще бъде много странно и аз не желая да засягам Доли. Съдбата ми тогава ще стане тежка. По-лоша от смърт. Няма да ми го прости никога. И после защо така изведнъж кръгом? Преди малко тръгна с желание.

— Чувствам се... Чувствам се зле — измисли Ема, — прилошава ми.

— Съжалявам, но вече е твърде късно — промърмори Франк. Доли Мостън се бе отправила към тях в облак от жълт шифон и светложълти диаманти. С пуснати огненочервени коси, които красяха блестящото, но повърхностно лице. В компанията ѝ беше австралийският майор, който преди малко бяха забелязали в Риц.

„Ясно е тогава защо“, помисли Франк. Изразът му стана ироничен, когато погледна Ема и каза на шега: — Не хапе, знаеш ли?

Ема нямаше време да отговори. Доли ги поздрави сърдечно и започна да ги представя на гостите си. Смутена от нейната показна фамилиарност Ема отклони поглед, за да не погледне към майора, който я наблюдаваше жадно. Почувства се като вързана и после една голяма и силна ръка пое нейната.

— Щастлив съм да се запозная с вас, госпожо Лаутър. Безкрайно удоволствие, което не очаквах така скоро да ме сполети. Въпреки че, за да бъда искрен, бях решил в сърцето си непременно да се запозная с вас. Чудесно съвпадение е заедно да бъдем тук при Доли тази вечер — възкликна човекът с дълбокия си плътен глас, в който едва се чувстваше провлачения австралийски акцент.

„Високомерен претенциозен демон“, помисли Ема смутена при спомена за онова, което бе изпитала в Риц. Изпитваше лудо желание да му удря шамари. Накрая вдигна глава и реши да го погледне право в очите, които я фиксираха така явно. Реши да каже нещо, но гласът ѝ замря в гърлото, докато клепките ѝ трепкаха, разстроена от разбойническия израз на тези поразителни очи и на тази иронична усмивка, която очакваше отговор.

Като почувства натиска на ръката на Франк върху рамото си Ема се усети, че казва за свой най-голям ужас:

— Струва ми се, че сте австралиец, майор Макхил. Надявам се, че недостойния начин, по който се показахте в началото на тази вечер не е присъщ за вашата нация, а само на вашето недостатъчно възпитание. В противен случай вашите сънародници щяха да бъдат посрещани ледено в нашата страна, където жените са все още уважавани. Тук не сме във ферма за отглеждане на овце, майоре.

Доли изохка, Франк възкликна:

— Ема, що за начин на разговор е това?

Сам майор Макхил изглеждаше повече развеселен, отколкото засегнат. Отметна глава назад и избухна в смях от сърце, като стискаше още по-силно ръката на Ема.

— Прощавай, Доли — продължи Ема, като се обърна към стопанката на дома. — Не исках да бъда нелюбезна към теб. Моля те да ме извиниш. По време на вечерята се случи нещо, което ми развали

настроението — опита се да си откъсне ръката от ръката на майора, който я стисна с още по-голяма сила.

— Съжалявам, госпожо Лаутър — каза мъжът. — Заслужих си го. — Наклони се напред и предостави страната си на Ема. — Ще ми зашлевите ли шамар за ваше удовлетворение?

Ема се изчерви и отстъпи назад, но майорът бе готов да я придърпа обратно в центъра на групата.

— Мисля, че ще бъде по-добре да ме придружите, госпожо Лаутър, да изпием по чаша шампанско — предложи. — Надявам се, така ще мога да ви убедя, че ние от колониите също можем, когато се наложи да бъдем цивилизовани. — Постави ръката на Ема под своята и с властен жест ѝ каза: — Елате, госпожо Лаутър.

Като видя оскърбителния за нея израз на сините му очи Ема го намрази повече от всякога.

— Извинете — каза Пол на Доли и Франк, които очевидно бяха доволни, че инцидентът е приключил. — Малко шампанско ще ви угаси гнева — възкликна Пол, като се поклони привично на една двойка, която междувременно мина покрай тях. Продължи да я тегли за ръка.

— Можете да закарате един кон на водопой, но не можете да го заставите да пие — просъска Ема бясна от яд.

— Рано или късно жаждата покорява всички, госпожо Лаутър — отговори тихо, като продължаваше да я наблюдава открито и храбро. — Разбира се, това много зависи кога си пил за последен път. Като ви гледам, може да се предположи, че сте абсолютно зажадняла.

Тези думи на пръв поглед невинни, бяха изпълнени с недомлъвки. В очите на майора се четеше желание. Ема почервеня като рак и в своето раздражение си даде сметка, че е в мъчителна физическа близост с Пол Макхил... С пръстите му, които я стискаха за китката, чрез ръката му, която галеше така интимно рамото ѝ. Беше повисок и мощен, отколкото ѝ се бе сторил в Риц. Излъчваше сила и бликаща мъжественост, която я смущаваше. Стаята сякаш се залюля пред очите ѝ и Ема почувства, че ѝ прилошава. Странна тръпка премина през тялото ѝ и сърцето ѝ ускори ударите си. За миг помисли, че ще се пръсне в гърдите ѝ. Беше смутена, объркана. „Той е само един чужденец“ и тя реши, че в това се състоеше бедата.

Изведнъж салонът на Доли ѝ се стори огромен, толкова, че запъвайки се каза:

— Моля, бих желала да седна. Долу. Защо не потърсите един камериер и...

— О, не, за нищо на света! Няма да позволя да избягате така лесно — отсече Пол.

— Къде ме водите?

Пол се спря изведнъж и се обърна да я погледне.

— Не знам. Съществуват стотици възможности, които са интересни... — като видя смутения, пълен с възмущение поглед на Ема, избухна в обичайния си ироничен смях и продължи кротко: — Хайде, не правете уплашени физиономии. Нямам намерение да ви крада. Искаше ми се само да ви измъкна от брат ви и от Доли. — Обходи с поглед залата и каза: — Там, може би, близо до онази палма. Изглежда място само за нас, спокойно и скрито.

Ема опита да се освободи.

— Моля, оставете ме да си вървя.

— Никога.

Напълно уверен я поведе към ъгъла. С растящо неудоволствие Ема разбра, че няма да може да избяга. Просто беше принудена да остане поне за малко, за да не обиди Доли. Отпусна се на дивана и прие с мрачен израз на лицето чашата шампанско, която майорът пътьом бе взел от таблата на минаващия камериер.

Беше вързана, наистина, но нямаше никакво намерение да се предава на този дяволски човек, нито да му щаци самолюбието. Съвсем убийствено му каза:

— Предполагам, че този груб подход, който прилагате действия на по-голямата част от жените, майоре.

Пол кимна утвърдително с глава и кръстоса крака в израз на безгрижие.

— В общи линии, бих казал, да — отговори мързеливо. После като видя, че се изчервява до корена на косите си, я изгледа с присъщия си нахален поглед.

— Е, добре, знайте, че при мен това няма никакъв ефект — възкликна Ема с повишен глас и добави високомерно: — Аз съм различна от другите жени.

— Имам предвид — добави майорът и в погледа му отново просветна ирония. — Забелязах го още от пръв поглед и ще ви доверя, че именно това ме привлече към Вас, като оставим настрана красотата ви, естествено. — Засмя се. — Изглеждате ми много волева жена, госпожо Лаутър. Упорита, ако не и твърдоглава. Да, много различна от другите бих казал. Кипящ лед, може би.

— Само лед, майоре — изгледа го Ема.

— И леда може да се стопи, знаете.

— Но също така може да бъде много опасно. Върху леда човек може да се подхлъзне. Могат да се случат ужасни инциденти — клъвна го Ема.

— Опасността винаги ме е привличала, госпожо Лаутър, намирам я вълнуваща. Освобождава всичките ми мъжки инстинкти.

Ема го изгледа кръвожадно и отмести поглед от него, за да потърси Франк. Този мъж заслужаваше добър урок, но освобождаваше в нея една реакция, която я разсейваше и я караше да се смуцава. С неговия безмерен нарцисизъм, невероятната му красота и несломимата сигурност в себе си, бързата му реакция в отговорите го правеше много различен от всички мъже, които бе срещала дотогава. Никой мъж до този момент не бе ѝ говорил толкова грубо. И с такова безочие да ѝ казва какво мисли за нея.

Пол се отпусна на седалката и с изучаващ поглед започна да разглежда безупречния профил на Ема, възхвалявайки своето невероятно щастие да го срещне с тази изключителна жена. „Наистина е абсолютно различна“, помисли. „Неподражаема е! Желая я! Няма да имам мир, докато не бъде моя, напълно! Не само тялото, но и сърцето, и съзнанието ѝ!“ Беше смутен и разтърсен до дълбините на душата си. Нито една жена преди това не беше събуждала у него такава буйна реакция. На тридесет и шест години Пол Макхил беше Дон Жуан, светски човек, с бликаща буйна сексуалност, която не признаваше класови бариери и успяваше винаги да освободи същите чувствени реакции в жените, каквито и да са те. Продавачки и благороднички го намираха неудържим по един и същи начин. До този ден завоеванията му бяха лесни и многобройни. Отдавна беше престанал да брои сантименталните си преживявания.

Въпреки безгрижния си вид и слабостта към жените, Пол Макхил беше интелигентен човек. Нелишен от хитрина и способност

за самопреценка. Не му бе необходимо много да разбере, че Ема бе нещо много по-различно от всички други. Тази жена нямаше да се предаде на неговия чар, нито на мъжествеността му. Тя можеше да бъде завоювана със съчувствие, честност и изтънченост. Като разбра, че действа погрешно, Пол реши да смени тактиката си, като спре да я провокира. Наведе се към нея и ѝ каза:

— Да спрем с това глупаво казано — речено. Така ще разрушим всичко.

— Да разрушим какво? — каза Ема засегната.

— Нашата първа среща. Нашата първа вечер заедно.

— И нашата последна!

Пол доближи още повече лицето си до нейното и каза заговорнически:

— Харесват ми духовитите жени, госпожо Лаутър, предполагам, че господин Лаутър има същия вкус.

Изненадана Ема го погледна с отворена уста. „Какъв глупак“, помисли ядосана. Изглежда го съвсем студено и отговори:

— Вдовица съм, майор Макхил. Мъжът ми падна във войната преди осемнадесет месеца.

„О, Господи“, помисли Пол и каза:

— Моля да ме извините, не можех да зная. Наистина съжалявам. Аз съм един непоправим глупак! — промърмори през зъби и остана неподвижен. Ема също не каза нищо. — Беше наистина непростимо от моя страна — продължи Пол след малко. — Би трябвало човек да е внимателен по време на война. Наистина много съжалявам. Надявам се, че приемате извиненията ми и за непростимото ми държание в Риц.

Ема забеляза нотката на искреност в гласа му и съчувствието, което се четеше в очите му и бе удовлетворена от коренната промяна в поведението на мъжа.

— Ще приемете ли извиненията ми?

— Да — промърмори Ема.

В този момент Франк ги намери и подаде на Пол един бастун.

— Доли ме помоли да ви донеса това. — После се обърна към Ема и попита: — Как се чувстваш? Надявам се, по-добре.

— Да, благодаря — каза Ема. — Извинявай, Франк, не исках да ти създавам затруднения.

— Чуйте, Франк, вината е изцяло моя — намеси се Пол. — Какво ще кажете да забравим този инцидент?

— Разбира се, Пол — усмихна се и се отдалечи към един много известен политик, който бе събрал около себе си няколко души в другия край на залата.

Ема гледаше бастуна.

— Бях ранен — осведоми я Пол. — Сигурно не сте забелязали, че понакуцвам. — В очите му проблесна смирение. — Опитах се, колкото мога да го скрия, докато прекосяхме залата.

— И успяхте много добре — почти без да го иска Ема му се усмихна, давайки си сметка, че тази малка проява на слабост, изменяше отчасти мнението, което си бе съставила за него. Облегна се на дивана по-отпусната отпреди. — Надявам се, че раната ви не е много болезнена и тежка — забеляза кротко. Отбеляза за себе си, че с тази усмивка прилича на момченце, което е хванато, че прави беля.

— О, не. Дори скоро ще се върна във Франция. Тук съм на възстановяване още за няколко седмици. Ще бъде ли възможно да се срещаме понякога? Зная, че ме вземате за нещо като негодник, но не е така. Няма извинение за неприличното ми поведение в Риц, но бях поразен от красотата ви. Въпреки това не би трябвало да ви създавам неприятности. Бихте ли обядвали с мен утре, за да ми простите? — Очите му хвърляха искри. — Обещавам да се държа като добро момче... Като истински офицер и джентълмен, а не като австралийски овчар.

— Утре точно имам ангажимент за обяд — осведоми Ема.

— Толкова ли е важно? Не може ли да го отмените?

— Струва ми се, не. Ангажиментът ми е с Франк. Рядко се виждаме. Ще бъде много разочарован.

— Да, разбирам. — Лицето на Пол просветна. — Не бих желал да ви изглеждам натрапник, но може ли да се присъединя към вас? Дори ако искате, защо и двамата не бъдете мои гости? — усмихна й се умолително. — Така ще бъдете и по-сигурна, заедно с вашия брат.

Ема се засмя. Беше толкова прозрачен.

— Трябва да попитам Франк. Не мога да се ангажирам и за него.

За голямо неудоволствие на Пол Доли се приближи до тях и той трябваше да стане, за да й направи място да седне. За щастие, тя отклони поканата и отбеляза:

— Виждам, че вие двамата сте сключили мир. — Погледна първо Ема, после Пол. — Как е нашия ранен войник? Надявам се, че ти е приятна тази вечер, скъпи? Трябва да поддържаме духа на нашите войници. Нали е така? — Потупа го весело по ръката. — Виждам, че си в добри ръце. Предполагам, че ще те видя утре на обяд при баща ти?

— Не, страхувам се, че не. Имам уговорка, която не мога да отложам. Със съдбата.

— Със съдбата? — Доли смръщи чело учудено. — Каква странна уговорка.

Пол се опита да остане сериозен.

— Да, преди всичко за една като теб, Доли.

Доли повдигна рамене.

— Е, в края на краищата не може да се разбере всичко. Извинете ме, трябва да се погрижа и за другите гости, скъпи мои.

Пол се наведе към Ема, като си придаде много сериозен вид.

— Нали е така?

— Как?

— Утре имам среща със съдбата.

Ема го изгледа продължително и после нейната усмивка, нейната чудна лъчезарна усмивка озари лицето ѝ.

— Мислех, че имате среща с мен и Франк — отговори.

— Но защо го правиш, Ема? — попита Франк.

— Какво, скъпи?

— Много добре знаеш за какво говоря. Защо така изненадващо заминаваш от Лондон?

— Възнамерявах да остана само няколко дни и вече съм тук две седмици. Трябва да се връщам в Йоркшир.

— Не бих помислил, че някога ще видя сестра си да бяга.

— Аз не бягам.

— Обаче, да. Заради Пол Макхил, не е ли така?

Ема го погледна продължително и прехапа устни.

— Да, заради него. — Въздъхна.

— Бях разбрал, но все още не ми е ясно, защо бягаш така.

— Защото се превръща в досада и защото съвсем не ме интересува.

— Как можеш да кажеш подобно нещо, Ема! Щом не ти харесва, защо прекара толкова време с него? Виждаше го почти всяка вечер, доколкото знам. Театри, вечери, приеми и дори обеда. Напоследък никога не бе сама и трябва да ти кажа, че имам впечатлението, че си абсолютно очарована от него.

— Не е истина, Франк Харт!

Франк поклати глава и погледна през прозореца на таксито. После се обърна към Ема и след кратко размишление и колебание каза:

— Влюбен е в теб като котарак.

— Глупости!

— Но е така, вижда се добре. Ще те изяде с очи. А зная, че и на теб ти харесва, Ема.

— Ще ме оставиш ли на мира най-после, Франк?

— Кажи ми поне една причина, поради която не искаш повече да го виждаш?

— Защото е много красив, много очарователен, много мил, много... Всичко е за мен. Освен това... — прекъсна, защото гласът ѝ се разтрепери.

— И изобщо?

— Изобщо страх ме е да не се влюбя, ако остана.

— Знаех го! — хвана я за ръката. — Той знае ли, че заминаваш?

— Не, оставих му бележка в Риц. Ще я намери довечера, като мине да ме вземе.

— Не е добра постъпка по отношение на нашия беден майор.

— Това е единственото, което мога да направя. А сега, за Бога, стига сме говорили за Пол Макхил. И кажи на шофьора да бърза. Иначе ще изпусна влака.

---

[1] emerald — смарагд, сапфир. — Б.р. ↑

44.

Макар и интелигентна и рационална по дух, Ема можеше да бъде изключително импулсивна, когато играеха роля чувствата ѝ. Денят, в който реши да се завърне така набързо в Йоркшир бе резултат без съмнение на подтик на чувствата ѝ. Опасността да попадне в здравата мрежа на великолепия Пол Макхил бе накарала Ема да избяга, жертва на паниката.

Отдавна бе стигнала до заключението, че щастието не ѝ помагаше във взаимоотношенията ѝ с мъжете. Бе способна само да ги ранява или те да раняват нея. Отношенията ѝ никога не бяха балансирани. В този случай Ема се съмняваше, че би могла да надмогне мъката по високомерния Пол Макхил. Този мъж представляваше ужасна заплаха за нея. Залог в тази игра бе целият ѝ живот. Колкото и незадоволителен да е. Не можеше да рискува да освободи един емоционален ураган. Само в деловата си работа бе предразположена да рискува понякога.

След два дни вече бе започнала да става разсеяна и засегната от неговото мълчание. „Не си ли нещо малко разочарована?“, я питаше вътрешния ѝ глас, докато Ема, без да иска поглеждаше към телефона, мълчащ упорито. „Да, разочарована може би, но и успокоена“, си казваше като изучаваше последния баланс на „Емералд“. Трудно се съсредоточаваше. Мислите ѝ отново и отново се връщаха към Пол.

Тръпнеше, припомняйки си страстните му прегръдки и веднага прогонваше спомена. Очевидно на него не му бе трябвало много, за да я забрави. Или пък още си ближеше раните, нанесени на мъжката му гордост? Ема бе сигурна, че никоя друга жена дотогава не бе го изоставяла. „Така ти се пада, майор Макхил“, си каза. Въпреки това разочарованието отново я погълна. По-добре да се съсредоточи върху работата си.

Малко по-късно Гладис почука и влезе. Бе развълнувана и със зачервено лице.

— Имате посетител, госпожо Харт — обяви като се отправи към бюрото.

— Но аз нямам никакви срещи тази сутрин — учуди се Ема. — Какво става, Гладис? Изглеждаш смутена... — Поспря и сърцето ѝ подскочи в гърлото. Знаеше какво щеше да ѝ каже Гладис. Само един човек на света можеше да предизвика такъв смут в очите на една жена.

— Майор Макхил, госпожо Харт. Настоява да влезе. Каза, че не го очаквате, но че ще го приемете.

Ема потвърди равнодушно.

— Да, разбира се, ще го приема, Гладис.

Пол влезе и затвори вратата зад гърба си решително. Беше облякъл шлифер върху военната си униформа, а шапката му бе килната настрана безгрижно. Носеше кошница и нямаше бастун.

Хвърли твърд поглед към Ема.

— Подла страхливка — каза.

— Какво правиш в Йоркшир? — запита Ема с разтреперан глас.

— Дойдох, за да обядвам с теб. — Вдигна ръка и размаха пръст заплашително. — Вече отгатнах. Няма защо да го казваш. Ти винаги обядваш в кабинета си — погледна кошницата. — Затова донесох необходимото за един пикник. Така няма да имаш извинения. Не мога да гарантирам качеството на храната от „Метропол“, но шампанското е „Дом Периньон“.

— Много предвидливо от твоя страна — каза Ема тихо, като си върна самообладанието.

— Точно така! — постави кошницата на стола, захвърли шапката си до нея, приближи се накуцвайки до бюрото. Облегна и двете си ръце на него, наведе се към Ема и каза: — Избяга. Достраша те.

Неспособна да лъже, Ема замълча.

— От какво се страхуваш? От мен или от себе си? — пожела да узнае като зададе въпросите с твърд категоричен глас.

— Не зная. — Загледа плота на бюрото си. — Може би от теб.

— Малка глупачка, достойна за порицание! Не знаеш ли, че те обичам? — Заобиколи бюрото и я притисна до себе си. Ема не намери сили да се отдръпне. Обви с ръце врата му и полека-лека започна да отвърща на горещите му целувки. Вълнуваща тръпка порази тялото ѝ.

Пол се развълнува.

— Мислиш ли, че някакви си стотина километра биха могли да ме уплашат? Аз съм австралиец, мила моя, разстоянията не означават нищо за мен. Очевидно нищо не си научила за мен, Ема, иначе щеше

да разбереш, че мога да бъда много упорит. — Обви я отново с ръце и я притисна към себе си като се смееше. — Какво да те правя, моя сладка Ема? Моя упорита, твърдоглава, обожаема Ема. Да те обуздая. Питам се, обаче дали една юзда би подхождала на твоята горда шия.

Ема се хвана за яката на шлифера му. Не намираше думи, съзнанието ѝ бе смутено. Какво ѝ бе казал? Че е влюбен в нея. Краката ѝ трепереха, не смееше да отвори уста, защото щеше да му каже, че и тя го обича.

Пол сякаш не осъзнаваше настъпилото мълчание.

— Преди всичко да закусим — нареди. — После ще ми покажеш магазина. След това искам да разгледам текстилната фабрика „Лейтън“. — Усмихна се с чародейната си усмивка. — По-късно искам да се запозная с децата ти и се надявам да ме поканиш на вечеря. Няма да изоставиш един беден войник във вечер като тази, в този забравен от Бога град, нали?

Ема поклати глава.

— Приемаш тогава?

— Да, Пол — промълви Ема с изненадващо покорен глас.

Пол Макхил остана в Йоркшир три дни, през които Ема успя да види една съвършено различна страна от него. Още в Лондон бе подозирала, че в него има дълбока вдъхновена искреност и сериозност, въпреки че създаваше впечатление, че не може да е сериозен дълго време. Женската интуиция на Ема ѝ бе подсказала, че истинският Пол се крие под една съвършено различна маска. И не бе сбъркала. В топлината на семейното обкръжение се изяви неговата отзивчивост. Можеше да бъде деликатен, качество, което показва в отношенията си с децата. Слушаше внимателно Едуина и отговаряше с безкрайно търпение на въпросите ѝ за Австралия. С Кит се държеше като с равен. Кит беше на седмото небе, когато бягаха с шейната и играеха на влакче.

Ема почувства, че Пол знае как да извади на показ най-добрите страни на децата ѝ. Дори Едуина, винаги така затворена излезе от своята броня, разтърсена от влиянието на неговата жизненост. Ема не се уморяваше да гледа Пол и да му се учудва на искрения интерес, който проявяваше към семейството ѝ. Често обаче, когато мислеше, че не го наблюдаваха, Ема съзираше някаква носталгия да помрачава

очите му. Ема не можеше да си обясни изумителната причина за хилядите противоречия в този необикновен човек.

В деня на заминаването си Пол ѝ каза:

— Не ми остава много време, Ема. Скоро трябва да се връщам във Франция. Ще дойдеш ли да ме посетиш в Лондон?

Без да се замисли Ема каза:

— Да.

Той погали лицето ѝ.

— Кога?

— Имам съвещание утре сутринта, но бих могла да дойда вдругиден, петък.

— Защо не още утре следобед? Времето ни притиска.

— Е, добре, утре.

Той я хвана за брадичката и я повдигна, за да го погледне в очите.

— Сигурна ли си, Ема?

— Да, сигурна съм. — И докато говореше разбра, че е сключила договор с него.

Беше ледена февруарска вечер, когато Ема слезе от влака на гара Кингс Крос. Видя го преди той да я види. Беше изправен до вратата с килната шапка и вдигната яка на шлифера. Сърцето ѝ подскочи в гърдите. Хвърли се в прегръдките му засмяна, сияеща от щастие.

Той я притисна до себе си и ѝ каза, че е прекрасна. Намери носач за багажа и както винаги пое юздите в ръцете си. Заведе я до колата на баща си. Докато колата се вмъкваше в нощния трафик Ема долови някаква незабележима разлика в Пол. Държеше нежно ръката ѝ, разговаряше шумно както винаги, но изглеждаше неспокоен.

Преди да стигнат до Риц, където Ема щеше да отседне, Даймлерът се спря и Пол каза:

— Аз ще сляза тук и ще повървя пеш остатъка от пътя. — Ема го погледна изумена.

— И защо?

Той се засмя.

— Зная колко си предпазлива и благоразумна. Не бих желал да компрометирам името ти. Регистрирай се сама и след час ще дойда да

изпием по нещо. Всеки случай след пътуването сигурно ще имаш необходимост да останеш малко сама. Да се изкъпеш, да се преоблечеш.

— Чудесно. Тогава до след малко.

Пол потвърди с кимване на глава и слезе от автомобила. Ема бе развълнувана от неговата деликатност. И все пак едно странно чувство на празнина и самота напираше да я завладее. Колко беше глупава! Щеше да го види съвсем скоро.

Салонът на апартамента ѝ гледаше към Грийн Парк. Хубав, искрящ огън гореше в камината, всички лампи бяха запалени и стаята бе пълна с цветя, всичките изпратени от Пол. Усмихна се поласкана, но нямаше време да им се любува.

Топлата баня прогони ледения студ от косите ѝ и я съживи. Ема нахлузи халата от бяла коприна и седна пред тоалетната маса като си тананикаше щастлива повече от всякога. Разреса дългите си коси, докато не заблестяха на светлината на лампите, леко ги зави на кок. Точно поставяше последната фиба, когато трепна от странното чувство, че вече не е сама. Обърна се бавно и подскочи. Пол се бе облегал в нехайна поза на касата на вратата, с кръстосани крака и чаша в ръка.

— Извинявай, не исках да те изплаша. Би трябвало да почукам — ѝ каза. — Прекрасен портрет си така както те гледам, любов моя!

— Как можа да влезеш? — промълви Ема.

— През вратата, естествено. — Приблужи пред тоалетката и постави пред Ема една кутийка. — Тези са за теб — каза. — Сложи ги.

Ема му хвърли учуден поглед и отвори кутийката. Изумрудените обеци блестяха огненозелени върху черното кадифе.

— О, Пол! Блестящи са — възкликна Ема сдържайки дъха си, но сбърчи чело. — Не мога да ги приема. Много са скъпи.

— Сложи ги — нареди той.

Ръцете на Ема трепереха от вълнение, докато си слагаше обеците. После погледна Пол в огледалото.

— Невероятни са. Как разбра, че изумрудите са любимите ми камъни?

Пол са засмя.

— Не го знаех, но с твоите очи би трябвало да носиш само изумруди. Виждаш ли как вземат техния цвят? — постави чашата,

хвана я за брадичката и вдигна главата ѝ. Наклони се и я целуна по челото.

— Ела в другата стая, скъпа, да изпиеш нещо — ѝ каза, като я изчака на прага.

— Ще си сложа една рокля и идвам.

— Не, остави. Искам само да ти кажа две думи, и така си добре.

Ема се загърна по-добре в халата от бяла коприна и го последва. Беше леко смутена. Не искаше да му противоречи, защото почувства, че нещо го измъчва, помисли си, че може би трябва да замине по-скоро за Франция. Може би това беше причина за напрежението му. Едва прекрачи в салона и разбра как бе влязъл така тихо в апартамента ѝ. Вратата на отсрещната страна бе отворена и от там се виждаше апартамент, еднакъв с нейния. Грабната от изненада и изнервена от ситуацията Ема спря.

— Аз ще пия скоч — каза Пол, — но зная, че ти предпочиташ вино. Веднага ще ти сипя чаша шампанско.

Ема го проследи с очи, докато прекосяваше стаята с безгрижен вид и почувства, че възмущението ѝ се превръща в гняв. Пол беше пресметнал много неща. Бе решил вместо нея, че тя може да стане... съучастница в малката му игра. Прехапа устни.

В този момент Пол се върна с шампанското и прекъсна разбърканите и противоречиви мисли. Седна пред нея и сякаш бе прочел мислите ѝ каза:

— Не те упреквам, ако си ми ядосана, Ема. Давам си сметка, че си шокирана, нали е така?

Ема не му отговори и се ограничи да съсредоточи вниманието си върху чашата.

— Аз съм проклет глупак. Беше самонадеяно и затова моля да ме извиниш за моето безсрамие. Сигурен съм, че разбра какви са намеренията ми, когато видях отворена вратата на другия апартамент. Изкушение и съблазън, естествено. Седмици вече си мисля. — Устните му се изкривиха от сарказъм към самия него. — По-скоро недодялана постъпка от моя страна, нали? Но когато идвахме тук с колата, разбрах, че те тласкам към ситуация, от която с много усилия би успяла да се измъкнеш. Затова аз смятам да го направя вместо теб. Ще изпия чашата си, ще премина през тази врата и ти ще я заключиш с ключ.

Когато по-късно се приготвиш ще мина да те взема и ще отидем навън на вечеря. Никакво задължение нито сега, нито после.

Ема го загледа изненадана.

— Да, естествено. Но кажи ми защо промени намеренията си?

Пол се засмя:

— Да, не ми прилича? Наказаният негодник. — Вдигна рамене.
— И аз сам се чудя.

— И защо реши да се накажеш?

— Защото те обичам и защото нямам сили да направя нещо, без да мисля за теб и за твоите чувства.

— Струва ми се, че не те разбирам.

— Ти трябва да ме обичаш поне колкото те обичам аз, Ема. Иначе няма смисъл. — Изпи питието си на един дъх и се изправи. — А сега върви да се облечеш, ще те чакам долу в хола на хотела. Ще отидем на вечеря.

Като стигна на прага се спря.

— Затвори я, след като изляза — каза ѝ, без да я погледне. Ема изпълни желанието му. Превъртя ключа. Лицето ѝ бе толкова мрачно, колкото и неговото. Седна на дивана. Той я обичаше и тя също. Беше дошла в Лондон със съзнанието за негласното споразумение помежду им. И въпреки това се държеше като че ли е засегната и обидена. Държанието ѝ нямаше смисъл. Затвори очи и помисли за Пол, който сега седеше зад тази заключена врата и я чакаше да се приготви за вечеря. Очакваше също и нейното решение. Решението, което трябваше да установи изхода от техните взаимоотношения. Може би бе постъпил така, за да се отърве от отговорността? Не, не бе справедлива към него. Пол беше почтен човек. Но тогава защо се страхуваше да направи тази стъпка, запита се тя. И отговорът я поразил с такава сила, че ѝ се зави свят. Не се страхуваше от Пол, нито от неговите чувства, страхуваше се от любовния акт. Страх, породен от неприятния сексуален опит с Джо. Страхуваше се да не нарани Пол, ако се отдръпне от него, страх да не го разочарова като жена. Може би, ако му обяснеше...

Ема изтича, отключи вратата и се спря на прага. Пол бе седнал пред камината с наведена глава. Изглеждаше натъжен.

— Пол... — Главата му се извърна и я погледна, докато тя бавно се приближаваше до него. — Аз... аз бих желала да ти кажа нещо.

Пол кимна утвърдително и я погледна сериозно.

— Давам си сметка, че оставих цялата отговорност за това решение на теб, но това е само защото исках да бъда абсолютно сигурен в теб. Исках също и ти да си съвсем сигурна в себе си.

Ема протегна ръка и докосна рамото му. Не можеше да отвори уста, защото устните ѝ трепереха от вълнение. Нямахме смелост да разкрие чувствата си.

Пол хвана ръката ѝ и целуна пръстите ѝ.

— Каква нежна ръка — възкликна.

— О, Пол!

Лицето ѝ, преливащо от любов му отговори за всичко, което искаше да знае. Притисна я до себе си и я целуна страстно. Взе я на ръце и я пренесе в спалнята.

— Кажи, любов моя, кажи!

— Обичам те, Пол.

— И?

— И те желая.

— О, Ема, Ема, ти винаги си ме желала, любов моя! Не разбираш ли? Беше съдбата, която още от първия момент, когато се погледнахме в очите ни тласна един към друг. — Проследи с пръст нежната извивка на шията ѝ. — Аз го знаех, но ти полека-полека трябваше да стигнеш до тази мисъл. Затова не исках да те насилвам, имах нужда от теб, но повече от всичко исках ти сама, по твоя воля да дойдеш.

Изправи се, разхлаби елегантния колан, съблече сакото, връзката, ризата. Докато се събличаше, Ема нито за миг не го изпусна от погледа си. Чувстваше как безпокойството и смущението ѝ изчезват. „Никога досега не бях виждала гол мъж“, си помисли. Какво възхитително тяло. Мъжествено и енергично. Раменете му бяха широки, тазът му тесен, краката стройни и коремът плосък.

— Свали си халата, любов моя — прошепна ѝ, приближавайки се плътно до нея.

Покри я с тялото си, прегърна я и я залюля, усмихвайки ѝ се. Лицето ѝ бе напрегнато в очакване.

— Жалко, че трябва да развалим една толкова хубава прическа — каза и започна да маха една по една фибите. Гъсти кичури се разпиляха върху раменете ѝ, докато той бе замълчал и я гледаше с любов и удивление. Прекара пръстите си през косите ѝ и повдигна

лицето ѝ. Устните им се срещнаха, предвкусвайки топлината и сладостта, докато увлечени в любовната игра и двамата не се отдадоха на силата на чувствата си, чувствата, потискани вече седмици.

Ема почувства, че я завладява необикновена топлина, един унищожителен огън. Тялото ѝ се стремеше към него. Желаяше да се съедини с него, да се слее. Сякаш всяка съпротива изобщо не бе съществувала. Ема се отдаде с порив, приемайки с радост целувките му, на които отвърщаше с див възторг.

С мъничко изненада Пол усети, че ѝ липсва сексуален опит, но това откритие го възбуди и развълнува още повече, сякаш бе първият мъж за нея. Заедно с това обаче почувства непробудената чувственост и с опита на зрял мъж успя да събуди енергията на всичките ѝ скрити желания. Ема потръпваше от всяко негово докосване. Зовеше името му, казваше колко много го обича.

Накрая Пол я облада с буйна страст, смесена с нежност. Ръце и крака меки като коприна се увиха около него. Леки сякаш без тегло, те го тласкаха надолу... по-надолу... още по-надолу. Потъваше в море от светлина. Потъваше все по-бързо в дълбините, които чувстваше все по-зелени, зелени като блестящите ѝ очи. Вълни го обливаха и сърцето му биеше в унисон с нейното. Почувства, че губи съзнание, че лети в безкрайността, заедно с нея.

— О, Господи! О, Господи! Така трябва да бъде!

Мъж и жена, съединени в едно изключително единство на тела и души. Накрая настъпи върховния момент на безкрайна радост, който винаги до сега му бе убягвал. Чувстваше, че настъпва. Почувства тръпката, която разтърси и нея.

Пол отвори очи и видя екстазът върху лицето на Ема. Пулсиращата вена на шията ѝ и обожанието в зелените ѝ очи. В това лице се четеше такова самоотдаване и невинност, че очите на Пол се напълниха със сълзи. Целуна нежно челото ѝ и я притисна до себе си, като се закле никога да не я остави да си отиде.

Ема се отпусна и облегна главата си върху рамото му. Беше зашеметена от любов. Чувстваше се изпълнена с мир и спокойствие. Сърцето ѝ литна високо, изпълнено с неземан възторг. Помисли си за вълшебното преобразяване, което той извърши с нея. Опиянението, което той ѝ дари, като я накара за първи път да се почувства

задоволена. Той е мъж, както всички останали, помисли, с глава опряна на гърдите му, но с него аз съм различна.

Пол погали косите ѝ и целуна нежно шията ѝ. Бе имал много жени в живота си, но сега чувстваше, че тя бе единствената жена, която наистина бе притежавал. Беше проникнала в кръвта му, в душата му и никога нямаше да бъде свободен от нея. Светлината в очите му притъмня, те станаха замислени и тъжни.

— Ема, любов моя.

— Да, Пол?

— Женен съм — ѝ каза смирено, като я гледаше в очите.

Ема не помръдна, остана напълно неподвижна в прегръдката му, но имаше чувството, сякаш някой я бе ударил с юмрук в стомаха. Накрая успя да промълви с измъчен глас:

— Разбира се, избра най-подходящия момент да ми кажеш тази невероятна новина.

Той я хвана още по-здраво в прегръдките си.

— Никак не е случайно и неочаквано. Избрах го дори нарочно.

— И защо?

— Защото исках да си в обятията ми, когато ти го кажа, точно както сега. Така ти би могла да разбереш колко малко държа на моя брак. Така бих могъл да те любя отново и да ти кажа, че реалността за мен си ти. — Ема не каза нищо и той продължи: — Нямах намерение да скрия нищо, Ема, не е тайна и всеки би могъл да ти го каже. Разбира се, молах небето аз да го направя пръв. Само го отлагах от страх да не те загубя. Знаех, че щеше да изчезнеш, ако ти го бях казал преди. Ти никога нямаше да си разрешиш отношенията ни да стигнат до тук...

— Негодник, неверник и лъжец!

Опита се да скочи от леглото, но той я задържа, приковавайки я с тежестта си, като я фиксираше с очи. За миг Ема почувства, сякаш потъва в тези сини очи, втренчени в нея.

— Нещата не стоят така, Ема! — викна Пол ядосано. — Моля те, повярвай ми. Зная какво си мислиш... Мислиш, че съм искал да си направя удоволствие, преди да ти го кажа. Но не е така. Исках само ти да ме обикнеш, да бъдеш свързана с мен безвъзвратно. Бях убеден, че ако веднъж се влюбеше в мен, то никога нямаше да разрешиш обстоятелствата да ни разделят. Аз те обичам, Ема. Ти си най-скъпоценното нещо, което имам на този свят.

— А твоята съпруга? — промърмори Ема.

— От шест години вече ние не живеем заедно. И отдавна сме престанали да бъдем съпрузи.

— От колко години си женен? — гласът на Ема едва можеше да се чуе.

— От девет години, Ема. Бракът ни беше безсмислен. Дори това не бе брак. Но в този момент съм свързан с нея, защото... След като свърши войната ще разчистя от себе си тази бъркотия. Искам да прекарам остатъка от живота си с теб. Ако ти се съ согласиш на това. Ти вече представляваш целия ми живот. Моля те, любов моя, повярвай ми. — Замълча, защото гласът му се разтрепери от вълнение.

Ема го загледа, докато хиляди мисли се трупаха в главата ѝ. Пречеха ѝ да мисли ясно. После разбра. Искреността, изписана върху лицето на Пол, тъгата в очите му я обезоръжаваха.

— Вярвам ти — каза бавно и спокойно. — Да, Пол, странно е, но ти вярвам.

45.

Седмиците, които последваха бяха незабравими. Часовете, изпълнени с унес правеха времето да лети. Дните се смесваха с нощите, нощите с утрините. И всеки миг беше цяла вечност, преплетен с желание и възторг. Ема и Пол все по-непреодолимо се чувстваха обвързани в примката на любовта.

Бяха толкова сразени от взаимното си физическо привличане и от дълбокото любовно чувство, че всеки от тях се питаше какво чудо се бе случило. Всеки поглед беше изгарящ като целувка, всяка прегръдка, всяка дума, която си казваха един на друг бяха препълнени с дълбок вътрешен смисъл.

Ема бе победена от чувствата си, но нито за миг не спря да анализира. Бе погълната от щастието. Радостта и удовлетворението с един удар изгониха от съзнанието ѝ мъката и унижението, трупано с години. Любовта откъсна и захвърли маската на равнодушие от лицето ѝ; любовта откри сърцето ѝ с цялата му уязвимост и го потопи в живота. С Пол най-накрая тя успя да стане такава каквато е. Всичките ѝ самозащити се сринаха пред един-единствен мъж, на който се бе отдала без остатък.

Тя непрекъснато преоткриваше Пол. Язвителният и свободен в държанието си Пол бе съвсем друг. Ема го опозна и преобрази така, както никоя друга жена преди това не бе успяла. Тя откри, че зад красивия, очарователен лик на мъжа има много чувствителност и изискана интелигентност.

От своя страна Пол бе като омагьосан от Ема. Хванат и покорен в мрежите на единствената истинска любов, която някога бе изпитвал. Беше разбрал, че тя е най-прекрасната жена, която някога бе познавал. Беше обикалял по цял свят, бе преживял много, но не и това, което сега му се бе случило. Считаше я за най-интелигентната от всички жени, които бе познавал, а дълбочината и гъвкавостта на ума ѝ непрекъснато го удивляваше.

Дните минаваха в обмен на неудържими чувства, оживени разговори и продължителни нощи, споделени в мисли и чувства. Всеки

от тях откри в другия онова, което бе търсил и жадувал до тогава в един любовник, в един приятел. Взаимоотношенията им преминаха в едно сливане на души и разум, повече отколкото на тела.

Един следобед, докато лежаха изтощени и прегърнати здраво, Пол каза:

— Надявам се, че няма да се разсърдиш, ако те оставя за малко, любов моя, трябва да свърша някои работи.

— Добре, но ако ми обещаеш, че ще се върнеш бързо — каза Ема, докосвайки с устни гърдите му.

— Нищо не би могло да ме задържи далеч от теб за повече от час. Ще направя всичко възможно да се върна към четири.

Освободи се от прегръдката ѝ и влезе в банята. След няколко минути се появи гладко избръснат с кърпа завита около кръста. Докато подбираше риза, мускулите на мощния му гръб се извиха и Ема трябваше да потисне порива си, който я караше да изтича и да го притисне в прегръдките си. Помисли „Той е целият ми свят“.

Пол облече куртката на униформата, после се приближи до леглото, наведе се и я целуна. Внимателно се освободи от прегръдката ѝ и каза:

— Трябва да вървя, скъпа.

Когато Пол излезе, Ема проведе няколко разговора по телефона да се увери, че всичко в магазина е в ред. Успокоена тя се обади и на Франк в „Кроникъл“.

— Мили Боже! Не се учудвам, че вали сняг! — Възкликна Франк като чу гласа ѝ. — Така най-накрая се задържа на едно място и се сети да ми звъннеш. — Избухна в смях. — Шегувам се. Радвам се за теб, Ема.

— О, Франк, толкова съм щастлива, че не мога да го повярвам.

— Хъм! Виждам! Никога не си била толкова във форма както чувам... Но защо не ми каза кой е?

— Какво искаш да кажеш?

— Че е единствен син и наследник на Брус Макхил. Един от най-могъщите хора в Австралия. Предполагам, че си в течение, че Пол един ден ще наследи огромно богатство. Ферма за отглеждане на стотици хиляди овце, минерални находища, каменовъглени мини и Бог знае още какво.

— Разбира се, че ми каза, че семейството има финансови интереси, но ти от къде узна всичко това изведнъж?

— Онзи ден видях Доли Мостън и тя ми разказа някои подробности за Пол...

— И какво друго ти каза? — попита Ема подозрително.

— Нищо, само това. Отбеляза само, че семейството на Макхил е много богато. Какво лошо има в това? Изглеждаш ми малко изнервена.

— Не е истина. — Засмя се. — А ти как си, Франк? Как прекарваш, скъпи? — запита в стремежа си да смени темата.

— О, добре съм. Но Ема, струва ми се, че момента не е много подходящ за разговори, чакат ме за съвещание. Обади ми се утре, за да си поговорим на спокойствие, скъпа.

— Разбира се.

— Грижи се за себе си, Ема, и поздрави Пол от мен.

— Довиждане, Франк.

Ема остави слушалката и се замисли с помрачено лице. Фамилията Макхил беше много богата. Мислеше си за съпругата на Пол, за която не спомена повече нищо, а и тя не смееше да попита. Изведнъж се почувства разядена от любопитство. Затвори очи и се опита да заглуши хилядите въпросителни. Сам той щеше да ѝ разкаже всичко, когато това щеше да е необходимо. В това не се съмняваше. Сега не искаше да руши малкото дни, които оставаха да преживеят заедно до заминаването му.

Погледна часовника върху полицата на камината и с изненада разбра, че Пол отсъства вече два часа. Беше пет и половина. Почувства паника. Макар и неоправдана, нервността ѝ нарасна и изведнъж бе обзета от предчувствие, че може би Пол я е напуснал. Той винаги избягваше да говори за заминаването, но вече бяха минали повече от две седмици от фаталния ден. В Йоркшир бе казал, че времето го притиска. Дали не бе дошъл момента? — запита се Ема със свито сърце.

За да успокои вълнението си Ема отиде в банята и се зае с тоалета си. Разчеса дългите си коси и ги остави свободни както ги харесваше Пол. Постава си изумрудените обеци и седна в салона да чака Пол. Къде можеше да бъде? Дали не му се е случило нещо? Вече приближаваше седем. Вдървена от напрежение тя чупеше пръстите си и не можеше да си намери място. Изведнъж разбра. Пол беше във

военната администрация, за да получи нареждания. Значи заминаваше. Вече беше сигурна. Проклетата война! Забравена за дни и дни, завлечени, както бяха от вихъра на техния екстаз. Можеха да го убият! Можеше никога да не се завърне... Постави ръце на слепоочията си, които горяха.

— Ето ме и мене, скъпа — възкликна Пол и премина вратата, която свързваше техните апартаменти.

Ема скочи на крака и изтича да го посрещне.

— Страхувах се, че ти се е случило нещо! — промълви.

— На мене никога нищо няма да ми се случи — я увери той. — Имам ангел-хранител. И после часът ми още не е ударил. Имам още толкова години, които трябва да преживея с теб. Нали не си забравила, че си моята съдба? И съдбата ми все още не се е осъществила, скъпа.

Сърцето ѝ се успокои, погледна го и се засмя.

— Шлиферът ти е целият мокър — каза. — Трябва да се съблечеш, преди да си хванал пневмония.

Малко ветрило от бръчки се появи в ъгълчетата на очите му, когато избухна в смях.

— Това е най-хубавото предложение, което съм получил в последните четири часа, госпожо. — Подръпна нежно ухото ѝ.

— О, знаеш какво искам да кажа, негоднико!

— Предполагам — каза той. — Дай ми само десет минути. Поръчах вечерята в моя апартамент, имам и студена бутилка шампанско. Прощавай, мила, ще се върна след миг — каза отдалечавайки се.

Скоро Пол се завърна в цивилни дрехи. В кофичка за лед носеше бутилка шампанско.

— Надявам се, че е достатъчно изстудено — каза и отвори сръчно бутилка „Дом Периньон“.

— Доста време беше навън, скъпи — каза Ема. Лицето ѝ беше сериозно и не посмя да запита къде е бил.

— Трябваше да се видя с баща си по делови въпроси — каза Пол и вдигна чаша. — За твое здраве, скъпа Ема.

— За двама ни.

Пол се отпусна на стола.

— Страх ме е, че напоследък много пренебрегвам стария.

— Вината е изцяло моя.

— Нищо подобно, никой не е виновен — каза и се засмя по момчешки. — Баща ми има великодушно сърце и е изпълнен със съчувствие, когато става дума за сърдечни работи. Аз исках да останем сами с тебе. Присъствието на кой да е страничен човек би осквернило нашия интимен свят. Този свят, който ние създадохме само за нас. Сякаш сме в малка златна черупка. Не желяех никой да ни смущава и да чупи нашите илюзии.

— Като те слушам, излиза, че покрай нас няма нищо реално извън онова, което е у самите нас.

Той я изгледа учудено:

— Нищо подобно! Всичко, което ни се случва е напълно реално, не е илюзия. Това е една реалност, която никой не може да ни отнеме. Вече съм ти го казвал.

— Щастлива съм да чуя, че не живеем в свят на илюзии — каза Ема и на сърцето ѝ олекна. — Не бих понесла, ако се окажеше, че всичко това е било само един сън...

Пол съзря, че усмивката от лицето на Ема изчезна, затъмнено от някаква сянка. Винаги в хармония с мислите ѝ той се наведе към нея и я попита:

— Какво има, Ема? Смущава ли те нещо?

— Бил си във военната администрация. После си отишъл при баща си да се сбогуваш. Заминаваш, не отричай.

— Да — каза той тихо.

— Кога?

— Утре.

— О, Господи!

Пол стана, взе чашата от ръцете ѝ, остави я и я притисна към себе си. В момента видя, че големите ѝ зелени очи го гледаха нещастни и пълни със сълзи.

— О, Пол! Толкова те обичам, не мога да понеса да съм далеч от теб.

Пол сви юмрука си и с него на шега докосна брадичката ѝ.

— Хайде, скъпа, трябва да си смела. Стига сме говорили за заминаването ми. Трябва да говорим само за настоящето. Поне докато свърши войната, съществува само настояще! Пред нас са още часове удоволствия. Цялата нощ — каза. Погледна я важно и похотливо, за да

я развесели и разсмее. — Любов моя, трябва да ти доверя, че една нощ с теб е равна на...

— Развратно и похотливо същество! — възкликна Ема със смях, но сълзите бяха навлажнили очите ѝ.

— Точно описание, бих казал, ако се отнасяше до теб. — Засмя се, прегърна я и погали с устни шията ѝ. Сърцето ѝ заби лудо, докато той нежно я повали на дивана и започна да разкопчава халата ѝ. Очите му бяха толкова искрящи, че Ема бе заслепена. Когато той се наведе над нея да я целуне, Ема затвори очи.

46.

— Ампутация! — извика Ема и лицето ѝ побледня като платно.
— Но нали се беше оправил през последните дни?

— Нищо подобно. Брат ви е скрил истината, госпожо Лаутър, дори отказа да се оперира, въпреки нашите съвети. Не можем да се преборим с гангрената. Тя не прощава и е смъртоносна.

Ема седна, без да изпуска от очи доктора.

— Няма ли друго решение?

Докторът поклати глава.

— Никакво, освен ако не наричате смъртта друго решение. — Като видя на лицето на Ема да се появява ужас, докторът седна до нея и хвана ръката ѝ. — Съжалявам, не исках да съм брутален, но обстоятелствата изискват максимална честност. Времето вече е решаващо. Не може да се протака.

— Но какво се е случило, докторе? Мислех, че сте успели да извадите куршума от крака.

— Така е, но очевидно гангрената се е появила преди няколко дни и сега напредва бързо. Почти стигна до коляното. Трябва непременно да подпишете пълномощно за операция иначе... — вдигна ръце към небето с мрачно лице.

Ема преглътна.

— Но... но Уинстън трябва да реши...

— Не разбирате ли, госпожо Лаутър? Брат ви не е в състояние да вземе решение. Вие трябва да поемете отговорността. Днес. Веднага. Утре ще бъде твърде късно!

Ема прехапа устни и потвърди. Почувства тежест в сърцето си, когато каза:

— Дайте ми документите, ако обичате.

Докторът отиде до бюрото си и подаде документите.

— Постъпвате правилно, госпожо Лаутър. Единственото, което бихте могли да направите. Брат ви ще ви е благодарен за цял живот, моля, повярвайте ми.

Ема го погледна мрачно, но премълча. Подписа с твърда ръка.

— Може ли да видя брат си сега?

— Да, естествено, ще ви заведе веднага при него — каза докторът.

Уинстън беше в лечебницата, заедно с други ранени моряци. Леглото му беше оградено с паравани. Когато се доближи Ема видя, че очите на брат ѝ са посърнали и потъмнели от болката. На челото му имаше капчици пот. Наведе се да го целуне, но Уинстън извика. В очите му имаше някакъв особен трескав израз. Уплашена Ема отстъпи назад.

— Какво става, Уинстън?

— Докосна леглото — промърмори той. — Не понасям и най-малкото сътресение, болката е ужасна. — Въздъхна дълбоко и затвори очи.

Ема го погледна съкрушена. Миг след това му каза спокойно:

— Защо не ми каза за гангрената, Уинстън?

Младежът отвори очи и я изгледа предизвикателно.

— Няма да позволя да го отрежат, Ема! — възкликна с жар. — Нямам никакво намерение да остана куц за цял живот!

Ема седна на стола до леглото и поклати глава, сърцето ѝ бе изпълнено с мъка.

— Зная как се чувстваш, скъпи, това е нещо ужасно да се приеме. Но ако не го ампутират... ти ще умреш!

— По-добре да умра! — викна Уинстън. — По-добре е да умра, отколкото да остана само с един крак! Още съм млад, Ема, животът ми ще бъде свършен. Съсипан!

— Нищо подобно, скъпи. В известен смисъл ще бъдеш инвалид. Давам си сметка. Перспективата сега ти се струва ужасна, но не мислиш ли, че ампутацията е за предпочитане пред смъртта?

— Няма да позволя да го отрежат — промърмори Уинстън уморено.

Ема не се предаде.

— Чуй ме добре, Уинстън. Трябва да оставиш да те оперират. Трябва, скъпи, и то веднага. Ако останеш още малко така, организмът ти ще бъде отровен. — Гласът ѝ секна при тази мисъл. — Ако не искаш да го направиш за себе си, направи го за мен, моля те, много те моля, Уинстън! — погледна го изучаващо. — Много те обичам. Освен децата, ти и Франк нямам друг. Вие сте семейството ми. — Очите ѝ се

пълнеха със сълзи. Без да вижда, започна да рови из чантичката си за кърпичка. Издуха носа си, като се опитваше да се съвземе. — Много скръб ме сполетя през тези години, Уинстън. Първо майка, после татко, Джо и Лаура, а ето и леля Лили миналата седмица. Няма да понеса загубата на още един скъп човек, това ще ме убие! — сълзите ѝ потекоха обилно от очите, докато гласът ѝ трепереше от вълнение. — Не бих могла да понеса твоята смърт, скъпи.

— Не плачи, Ема, моля те, не плачи. — Болезнен спазъм премина през тялото му като удар с юмрук. Лицето му се покри с пот. Въздъхна. — Е, добре, кажи да го режат. И без това не мога да понасям вече тази ужасна болка. — Слаба усмивка озари лицето му. — Половин самун е по-добре от нищо. Подпиши вместо мен документите и да свършваме, Ема.

— Вече го направих.

Уинстън я погледна и каза:

— Трябваше да съм наясно.

— Виж, Уинстън, всичко ще мине добре, сигурна съм. Докторът вече приготвя операционната. Скоро ще дойдат сестрите да те подготвят и теб. — Стана. — Сега трябва да вървя. Докторът каза да не се бавя, всяка минута е скъпа.

— Ема...

— Да, скъпи?

— Искаш ли... можеш ли да почакаш?

— Разбира се, че ще изчакам, скъпи. Не съм и помисляла да те оставя докато всичко не свърши. — Изпрати му целувка, като не посмя да се доближи до леглото.

Ема се бе изправила пред прозореца на чакалнята във военната болница. Мислите ѝ бяха погълнати от тревогата за Уинстън, който в момента беше в операционната. Ужасно е човек да загуби крака си! Той, който бе винаги горд с хубостта и мъжествеността си, който винаги бе обичал спорта и танците, който винаги бе в движение, щеше да остане без крак.

Бяха го ранили в една морска битка някъде в Северно море. Беше цяло чудо, че фрегатата, на която служеше бе успяла да доплува до

пристанището Хъмбър близо до Лийдс и военната болница. В противен случай щеше да бъде загубен.

Ема опря чело на хладното стъкло и затвори очи. След няколко седмици щеше да навърши двадесет и девет години. Едва двадесет и деветгодишна, но се чувстваше вече като старица, уморена и съкрушена от отговорността на тези дни. Една сестра ѝ поднесе чаша чай и Ема седна да я изпие. Чакаше напрегнато. В последно време нейното най-важно занимание бе да чака. Чакаше писмата на Пол и я обземаше тъга, когато не ги получаваше и облекчение, когато получеше, макар и листче, надраскано набързо.

Взе от чантичката си последното писмо на Пол и го зачете отново. Беше поизмачкано от непрекъснатото препрочитане. Някои думи бяха изтрети от сълзите ѝ. Беше се завърнал във Франция в средата на февруари. Бе началото на април и бе все още добре.

Минутите минаваха бавно. Бяха минали почти два часа, откакто Уинстън бе въведен в операционната. Дали нещо не се бе объркало? Може би бяха твърде закъснели? После, когато тъкмо бе изчерпала силите си да се съдържа да не извика от отчаяние, докторът пристигна. Беше засмян.

— Добре е, госпожо Лаутър.

Ема затвори очи и въздъхна от облекчение.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно! Малко е замаян от упойката, но е млад и силен. Ще се съвземе. — Лицето на доктора помръкна. — Има нещо...

— Какво?

— Принудихме се да отрежем доста високо. Гангрената бе стигнала почти до коляното и трябваше да отрежем десетина сантиметра по-горе, за да сме сигурни, че няма да продължи.

— Какво точно искате да кажете?

— Искам да кажа, че може би няма да има възможност да носи протеза.

— Брат ми няма да премине остатъка от съществуването си на патерици — възкликна Ема, — нито пък в инвалидна количка! Ще носи протеза, дори ако трябва аз със собствените си ръце да я направя! Брат ми ще върви сам, докторе!

И тръгна. Това беше ужасен период за Ема. Настроенията на Уинстън бяха непостоянни. Понякога избухваше. Варираха от

облекчението, че е жив до най-дълбока депресия. Гняв, самосъжаление, измамни надежди, и после от внезапна еуфория до потискащо, мрачно настроение. Ема го галеше, заплашваше, викаше и го обнадеждаваше. Като използваше различни хитрости, за да му внуши, че трябва да срине стената от тъга и униние, с която се бе заобиколил. Затова беше нужна само несъкрусима вяра в човешкия дух. За да го постигне той трябваше да извика на помощ цялата си воля. С времето победи. Само за няколко седмици успя да го убеди, че е длъжен да води нормален живот.

Ортопедичната клиника в Лийдс бе известна в цяла Англия с успехите си във възстановяване на ранените от голямата война. Уинстън беше между тях. Възстанови се бързо и за два месеца се научи да върви с патерици. После взеха мерки за протеза и го изписаха от болницата за възстановяване в домашни условия. За радост на Ема протезата бе готова да изпълни предназначението си. Започна дългият и труден период на адаптацията.

Осем месеца по-късно в един октомврийски ден Уинстън буквално нахлу в кабинета на Ема. Засмян, застанал твърдо на крака. За Ема това бе един от най-радостните дни в живота ѝ.

— Не мога да танцувам, но мога да правя всичко останало — я информира Уинстън горд със себе си. Остави бастуна на стола и прекоси стаята като пазеше равновесие. — Мога да се движа много по-бързо, ако е необходимо. Мога да се качвам и да слизам по стълби. Вярваш или не, но мога дори и да плувам. Вече съм в състояние да си търся работа.

— Уинстън, колко пъти вече ти казвам, че можеш да работиш за мен. Защо не искаш?

Лицето на Уинстън се смръщи.

— Тук в магазина? Какво бих могъл да правя?

— Винаги си бил добре със сметките. Отначало ще порботиш в счетоводството, докато натрупаш малко повече опит. След това ще станеш мой помощник. Имам нужда от някой да му се доверявам напълно. Не забравяй, че имам и други предприятия, Уинстън, освен магазина. — Ема поспря и го изгледа, преди да продължи. — Например имам „Емералд“.

— И какво е това? Никога не си ми говорила преди за него. — Погледна я внимателно.

— Акционерно дружество е, което основах през 1917 година — наведе се доверително към него. — Финансирах го самата аз и притежавам сто на сто от акциите, но се ръководи за мен от един човек, който се казва Тед Джонс. Освен Тед и другите директори никой друг не знае, че аз съм собственица. Никой, освен теб и искам нещата да си останат така, Уинстън. Дори Франк не знае, така че не му казвай.

— Нямам никакво намерение да говоря за работите ти, с когото и да е — каза Уинстън. — Но защо е цялата тази мистерия?

— На първо място много мъже не обичат да имат делови отношения с жени, особено във финансовата област. Имам и други лични съображения, но засега не са важни.

Уинстън се засмя.

— Ти си като печеливш кон. Колкото повече се замислям, толкова повече се убеждавам, че ще ми е приятно да работя за теб, Ема. Изглежда интересно.

— Щастлива съм, Уинстън, че взе решение. Можеш да започнеш още в понеделник, ако искаш. Всеки случай има няколко неща, които трябва да знаеш, Уинстън, ако искаш да работиш за мен. Преди всичко не обичам изненадите и особено неприятните. Ще трябва да ми казваш винаги всичко и ако допуснеш грешки, не скривай. Ако съм в течение ще помогна да се оправят. На второ място още нещо важно. Никога не тръгвам от губеща позиция. Действам винаги от позиция на силата. И ако нямам сила, правя така, че другите да повярват, че я имам. Трябва да се научиш да постъпваш така, ако ще действаш за моя сметка. Ще можеш ли?

— Да, Ема.

— Добре. — Изглежда го настоятелно. — Имаш ли въпроси, Уинстън?

— Да, но могат да почакаат поне до понеделник, когато започна да работя за теб. Сега имам друг ангажимент.

— С кого? — запита Ема изненадана.

— С една от сестрите от болницата. Онази грациозна брюнетка. Шарлот. Ще отидем на чай.

Ема избухна във весел смях.

— Не си губиш времето. Щастлива съм да го узная. Сега вече те признавам.

Ема бе разказала на Уинстън само половината от истината за сделките си. С течение на времето беше възприела една жестока философия: никога не показвай слабостта си, не се доверявай. Запазвай облика си. Бе възприела и изкуството на компромиса. Инстинктът ѝ позволяваше да бъде гъвкава със своите конкуренти. В момента, когато се сблъскваше с враждебни обстоятелства, вместо фронтално предпочиташе да атакува по странични пътища, ако е необходимо скришом. Голяма част от нейното могъщество бе завоювала благодарение на това изкуство.

Същият този следобед, след като Уинстън си отиде, Ема направи следващата скрита стъпка срещу Феърли, нанасяйки още един смъртен удар на техните сделки. Нейната стратегия беше проста. Само трябваше да манипулира един слаб глупак, когото Джералд Феърли бе поставил лекомислено точно където Ема искаше — между лапите ѝ.

Това развитие не бе случайно. Една от първите покупки на „Емералд“ през 1917 година бе „Проктър и Проктър“, магазин за търговия на едро с текстил в Брадфорд. Ема направи покупката по различни съображения. Преди всичко инвестицията беше сигурна, въпреки че предприятието от години бе зле ръководено. Най-важното беше, че собственикът — Алан Проктър бе близък приятел на Джералд Феърли. Ема беше оценила веднага, че той може да бъде безценен източник на съществена информация за действията на заклетия ѝ враг.

Отначало Алан Проктър се възпротиви да продава, въпреки че бе докарал предприятието до ръба с неизброимо много кредитори и лични заеми, дължащи се отчасти на хазарт. Условието, предложени от фирмата „Емералд“ бяха така примамливи, че Проктър се съгласи. Беше много доволен, че му бяха предложили договор, който го оставяше президент на административния съвет със заплата, която не можеше да пренебрегне. Имаше само една клауза в този договор: Проктър не трябваше да разкрива на никого за смяната на собствеността на компанията. Ако го стореше, договорот автоматически губеше сила. Като видя всичките си проблеми решени като по чудо алчният Проктър не си направи труда да се пита защо е тази мистерия. Напротив, прие предложението с отворени обятия. Подписа договора с клаузата за секретност и предприятието стана собственост на Ема Харт. Веднага беше инструктирала Тед Джонс да постави в „Проктър и Проктър“ свой човек. „Бившият собственик е

само за лице. Искам да му вържа ръцете, за да не вреди на предприятието. Човекът, който изберете трябва да влезе под кожата на Проктър. Трябва да му стане доверен човек“, бе поръчала Ема. Планът ѝ успя. Проктър имаше дълъг език, говореше много, особено когато е хапнал и пийнал повечко. Посредством Проктър Ема узна в началото на 1918 година, че Джералд Феърли е натясно с текстилната фабрика „Томсън“ и че желае да продава. — Купувайте! — беше наредила твърдо на Тед Джонс. Така, използвайки „Проктър и Проктър“ като купувач акционерното дружество „Емералд“ сложи ръка на фабриката „Томсън“. Свикнал да вижда в Алън Проктър стар и доверен приятел и поради разклатеното си финансово положение Джералд Феърли бе приел четвърт от действителната стойност на текстилната фабрика.

Тази сутрин беше пристигнала нова скъпоценна информация на бюрото на Ема, което я накара да подскочи. Джералд Феърли беше загубил огромна сума на карти и беше изтичал до Алън Проктър да потърси помощ. Бе поискал заем от 200 000 лири. Така беше разказал Проктър на човека от „Емералд“.

Проницателният поглед на Ема се спря отново на листчето. Това бе дългоочакваният случай. Грабна телефон и се свърза с Тед Джонс в Лондон.

— Можете да информирате Алан Проктър, че може да предостави заем на Феърли.

— Какви са условията, госпожо Харт?

— Една полица за 180 дни със специална клауза.

— Каква клауза, госпожо Харт?

— Нотариален акт за текстилните фабрики „Феърли“ в Армли и в Станингли Ботъм.

Тед Джонс затаи дъх.

— Не ви ли се струва, че е доста жестоко?

— Да взима, ако иска — каза Ема с леденостуден глас. — Джералд Феърли е свободен да прави, каквото иска. Изобщо не ме засяга. Едва ли ще намери някой да е съгласен да му заеме пари. До шия е затънал в дългове към банките. Дължи пари и на Проктър лично. — Избухна в сух смях. — И къде мислиш, че ще отиде нашият Джералд Феърли, Тед?

— Имате право. Ще предам условията на нашия човек в „Проктър и Проктър“. Ще ви се обадя по-късно след обед.

— Не бързам, Тед. Не аз съм на тясно. Феърли е този, който потъва.

— Точно така. Проклет глупак. Трябва да си бездарник, за да съсипеш една фабрика за текстил по време на война. Всички други направиха богатство от държавните доставки.

— Точно така. Довиждане, Тед.

Като се облегна на стола Ема се усмихна. Беше се случило, преди да го очаква, помисли тя. Не беше направила никакво усилие да разори Феърли. Джералд сам унищожаваше себе си. Откак Адам Феърли бе поразен от парализа, Джералд бе поел цялостното ръководство на фабриките. Без намесата на баща му всичко се рушеше. „Вече не ми остава нищо друго, освен да почакам да си изкопае гроба със собствените си ръце.“ Когато дойдеше момента щеше да извади полиците и да придобие фабриките Феърли. Избухна в смях. Беше окачила примката на Джералд Феърли и той не се бе усетил.

Както трябваше да се очаква, отначало Джералд Феърли се възпротиви на условията на заема, но като нямаше друга възможност се съгласи и подписа полицата. Беше го направил, защото смяташе, че има работа със стар приятел, който никога не би грабнал собствеността на фабриките.

Една седмица по-късно като постави полицата в касата ликуването на Ема беше до звездите.

Дейвид Калински спря пред дома на Ема и се обърна да я погледне.

— Благодаря, че се съгласи да поработим извънредно, Ема. Беше много великодушно от твоя страна да откъснеш част от времето си за децата тази неделя.

Ема се засмя.

— Не беше безпокойство за мен, Дейвид. За да бъда искрена, за мен е облекчение, че успях да приключа скиците за лятната колекция „Лейди Хамилтън“. Самата аз нямах търпение да ги придвижа напред. — Отвори вратата. — Сигурен ли си, че не искаш да се качиш да изпием нещо?

— Не, благодаря, скъпа. Трябва да бързам. Обещах на баща си да мина да го видя — каза и пое ръката на Ема. Задържа я. — Трябва да ти кажа нещо, Ема!

Беше казал това с такъв глас, че Ема подскочи.

— Нещо не е наред ли, Дейвид?

— Мисля да се развеждам.

Изненадана Ема го изгледа продължително и каза.

— Да се развеждаш, Боже мой, Дейвид! А аз мислех, че между тебе и Ребека всичко върви както трябва.

— Нищо подобно. Нещата не се подобриха още от преди войната — промърмори смутено. — Откакто съм се върнал семейният ми живот е непоносим. Иска ми се да бъда искрен... — загледа я втренчено. — Още съм влюбен в теб, Ема. Помислих, че ако съм свободен... Е, добре, помислих, че бих могъл да те склоня да се оженим.

Изненадана, Ема замръзна.

— О, Дейвид! Дейвид! — докосна ръката му, която стискаше волана и каза: — Скъпи Дейвид, знаеш добре, че това не е възможно. Не допуснах тази жертва преди девет години, когато беше сам, за да създам тази катастрофа днес, когато си женен. Майка ти няма да го преживее, ще умре. Имаш две деца, като мен. Не можем да мислим

само за нас самите. Трябва да мислим и за Ребека, и за останалите. Преди години ти бях казала, че не трябва да се строи собственото щастие върху нещастията на другите и още съм убедена в това.

— Ами ние двамата, Ема? — попита Дейвид и очите му се изпълниха с тъга.

— Ние двамата не съществуваме, Дейвид. — Когато почувства неговото разочарование каза тихо: — Надявам се, че не съм направила нищо, за да те заблудя, Дейвид.

Младежът се усмихна тъжно.

— Разбира се, че не. И ако не съм се решил да ти го кажа преди, то е, защото исках да съм сигурен докрай в моите чувства. Най-последната седмица реших, че непременно трябва да ти доверя това, което изпитвам. Мълчанието няма да е полезно повече. Винаги съм бил убеден, че ти ме обичаш, дори след като се омъжи за Джо. Не престанах да вярвам в това през цялата война. Тази именно мисъл поддържаше желанието ми за живот, чувствата ми си останаха непроменени. Въобразих си, че и с теб е така. Но ти очевидно не ме обичаш вече, нали?

— О, Дейвид, скъпи, разбира се, че те обичам, но като приятел. Истина е, че бях още влюбена в теб, когато се ожених за Джо. Но сега обичта ми към теб е различна, защото и аз съм различна. С времето достигнах до разбирането, че единственото постоянно нещо в нашия живот е промяната.

— Влюбена си в друг, нали? — каза Дейвид в изблик на прозрение.

Ема не каза нищо. Наведе глава и стисна в ръце чантичката си.

— Зная отговора, дори и да мълчиш — каза Дейвид без злоба. — Няма нужда да спестяваш нищо. Бих желал само да зная. Девет години са твърде много. И смяташ ли да се ожениш за него?

— Не, замина. Не живее в нашата страна. Сигурно няма да се върне никога повече — отговори Ема почти шепнешком.

На Дейвид не убягна мъката и поражението, които прозвучаха в гласа на приятелката му, защото я обичаше истински. Сърцето му се сви за нея.

— О, Ема, толкова съжалявам!

Ема го погледна с угаснали очи.

— Няма значение. Раната почти зарасна... надявам се. — Отвори вратата. — Моля, извини ме сега... Няма смисъл да слизаш. — Целуна го по бузата. — Помисли добре, преди да предприемеш нещо, което може да огорчи Ребека. Тя е изключителна жена и те обича. Запомни, че си моят най-добър и важен за мен приятел, Дейвид. Ще бъда винаги близо до теб, когато имаш нужда от приятел.

— Благодаря, скъпа, аз също съм ти приятел, Ема, не забравяй. — Засмя се горчиво. — Може да се каже, че и двамата сме нещастни в любовта. Ако някога ти потрябва рамо, на което да си изплачеш мъката... ето го.

— Благодаря за съчувствието ти — направи плах опит да се засмее. — Ще се видим във фабриката следващата седмица. Довиждане.

С наведена глава Ема прекоси входната пътека със сърце преливащо от съчувствие към Дейвид. После изразът на лицето ѝ стана твърд в бледата светлина на угасващия зимен ден. Мисълта ѝ беше при Пол. Поспря пред входната врата, пое си дълбоко въздух, преди да влезе. Свали палтото си, мина да поздрави икономката, която подготвяше вечерята и уморено се заизкачва по стълбите.

Беше седмицата преди Коледа на 1919 година. Точно преди година Пол Макхил беше в тази къща заедно с нея и децата. Голямата война бе свършила през ноември и Пол беше дошъл да прекарат няколко дни заедно, преди да се завърне в Австралия, за да се уволни официално. Припомни си, че онази Коледа бе пълна с радост и любов. Ема бе замаяна от щастие и влюбена, както не би могла да си представи, че е възможно. Най-после беше почувствала, че всичко, за което бе жадувала е нейно винаги. Но не ѝ остана нищо... Само едно разбито сърце, самота и отчаяние. Колко глупава е била да си въобрази, че нещата биха могли да бъдат по-различни. Щастието ѝ убягваше винаги когато беше мислила, че го държи в ръце. Колко различна щеше да бъде тази Коледа от миналата. Поспря пред вратата на детската стая. Трябва да направя усилие заради децата, си каза.

Кит беше седнал на масата и рисуваше. Щом я видя, личицето му засия и се хвърли в ръцете на Ема.

— Мамичко! Мамичко! Толкова съм доволен, че се върна! — викна, като се вкопчи в краката ѝ.

— Боже, Кит, какво си направил? — възкликна Ема, като го разцелува по косите. — Повече боя имаш по себе си, отколкото на листа. Какво рисуващ, скъпи?

— Не трябва да го виждаш! Изненада е! Коледен подарък за теб. — Момчето беше вече почти осемгодишно. Вдигна луничавото си лице към майка си, сбръчквайки носа си в доволна усмивка. — Но ако много искаш, мога да ти го покажа малко.

— Не, ако трябва да бъде изненада.

— Да, но може да не ти хареса, мамичко. Така ще мога да ти нарисувам друга картина. Я по-добре да я видиш! — Хвана здраво майка си за ръка и я задърпа към масата.

— Чудесно, по-хубава не може да бъде, скъпи — каза Ема почти автоматично. После погледна рисунката и дъхът ѝ секна. Беше детска рисунка, разкривена, без перспектива и оцветена с крещящи цветове, но нямаше съмнение какво иска да изобрази. Беше образът на мъж в униформа с две огромни сини очи и една черна линия над устата. — Прекрасна е рисунката, скъпи — го увери Ема замислена.

— Това е чичо Пол. Разбира ли се? — попита нетърпеливо Кит. — Прилича ли на него? Наистина ли ти харесва рисунката, мамичко?

— Разбира се, че ми харесва. Къде е сестра ти? — попита Ема, сменяйки темата на разговора.

— О, госпожицата „не ме докосвай“ е в стаята си. Чете или нещо подобно. Каза, че тази сутрин не ѝ се играе с мен! Много важно! Аз ще седна да довърша портрета!

— Разбира се, скъпи — каза Ема безучастно. — Ще вечеряме след час. — Разроши косите му в изблик на нежност и се оттегли в стаята си. Чувстваше необходимост да остане сама и да събере мислите си.

Застана пред камината, за да се постопли. Беше разстроена повече от всякога. Чувстваше, че главата ѝ ще се пръсне.

Неочакваното обяснение в любов на Дейвид, нейният отказ, всичко това изостри смущението, което изпитваше от това, че Пол Макхил я бе изоставил. Това чувство, което не я напускаше я караше да се усеща напълно победена. Миг по-късно отиде до шкафа и отвори последното чекмедже. Махна част от мекото копринено бельо и извади

снимката на Пол. Бе я поставила там преди няколко седмици. Махна я от тоалетката, където стоеше обикновено. Загледа се в любимия образ, в искрените очи, чувствената уста и сърцето ѝ, изтерзано от болка се развълнува. После в порив на гняв захвърли снимката далече от себе си.

Миг по-късно съжали и вдигна портрета. Сребърната рамка бе смачкана, стъклото на парчета, но снимката цяла. Ема коленичи, събра стъклата, после седна до огъня, като притискаше фотографията до гърдите си.

„Защо не се върна, Пол? Беше обещал. Беше се заклел, че нищо и никой не би могъл да те раздели от мен!“ На немия ѝ въпрос нямаше отговор. За нея бе останала само тежестта на отчаянието. Пол ѝ бе написал две писма, на които тя отговори веднага. За своя най-голяма изненада след второто писмо Пол не даде никакви признаци за живот. При мисълта, че писмото може да се е загубило, Ема написа ново, но и то остана без отговор. Накрая пренебрегвайки гордостта си тя му написа едно остро писмо с няколко реда и остана да чака поне една-единствена дума. Седмиците се превърнаха в месеци и мълчанието бе пълно. Уплашена и разстроена Ема не можеше да направи повече нищо. Накрая през октомври тя изясни за себе си: Пол не беше човекът, който ще ѝ напише и да ѝ се изповяда, че не я обича повече, че между тях всичко е свършило. Това бе единственото заключение, което можа да изтръгне в своето състояние на отчаяние. „Не знае какво да прави с мен. Толкова“ — реши. Бях му нужна тук, когато беше сам в Англия. В Австралия се е завърнал към стария си живот. В края на краищата е женен.

Ема се отпусна на стола и загледа безучастно в празното пространство, очите ѝ бяха сухи. Отдавна вече бе изплакала сълзите си за Пол Макхил, нощ след нощ, месец след месец. Пол Макхил не я желаше. Тя не можеше да направи нищо.

— Може ли да вляза, мамо! — попита Едуина, надзъртайки през вратата.

— Разбира се, скъпа — отговори Ема, като пъкна снимката под фотьойла, на който седеше. Насили се да се усмихне. — Добре ли прекара днес? Съжалявам, че трябваше да отида във фабриката, но беше наложително.

— Ти много работиш, мамо — каза Едуина с упрек. Разположи се удобно на другия фотьойл и оправи шотландската си пола.

Ема се престори, че не забелязва нападателния тон и каза радостно:

— Още не си ми казала какво искаш за Коледа. Защо не дойдеш с мен в магазина следващата седмица и да си избереш нещо?

— Не знам какво би ми харесало за Коледа — отсече Едуина и широко отвори светлосивите си очи. — Но ще ми е необходимо да ми дадеш кръщелното свидетелство, мамо.

Ема почувства, че се вледенява, но успя да запази неизменния си израз.

— И защо ти е кръщелното, Едуина? — попита с безразличие.

— Нужно ми е да си извадя паспорт.

— Боже Господи, защо ти е паспортът?

— Госпожица Метюс ще води класа ни в Швейцария тази пролет.

И аз ще отида.

Ема повдигна вежди.

— Струва ми се, че е необходимо и моето съгласие, Едуина. Дори не поиска разрешение и това не ми харесва.

— Е добре мамо, може ли да отида?

— Не, Едуина, не можеш да отидеш — каза Ема спокойно. — Още си едва тринадесетгодишна и си твърде млада, за да пътуваш сама без мен на Континента.

— Но ще имаме придружител. Почти всички ще отидат, мамо! Защо само аз няма?

— Казах ти вече защо, скъпа. Трудно мога да повярвам, че всичките ти приятелки заминават. По-точно колко са казали, че тръгват?

— Осем.

— А, така е по-добре! Осем към двадесет и четири е почти една трета. Понякога си склонна да преувеличаваш нещата, Едуина.

— Тогава не мога да отида значи?

— Не тази година. Може би следващата. Като му дойде времето ще помислим. Съжалявам, че те разочаровах, скъпа, но трябваше предварително да говориш с мен. Решението ми е окончателно, Едуина.

Едуина знаеше, че е безполезно да спори с майка си. Въздъхна театрално и стана. Колко я мразеше! Защо баща ѝ не е жив? Той щеше да я пусне. Като прикри лукаво чувствата си Едуина се засмя.

— Е, не е чак толкова важно — възкликна и се доближи до тоалетката. Взе четката и започна да реши дългите си сребърно руси коси, които стигаха чак до кръста ѝ. Изразът на лицето ѝ издаваше удоволствието да се оглежда. Ема бе раздразнена.

— Знаеш ли, Едуина, имам впечатлението, че за едно момиченце на твоята възраст си твърде суетна. Не съм виждала никой да се оглежда така на огледало, както ти го правиш често.

— Сега ти си тази, която преувеличаваш, мамо — отсече момичето високомерно.

— Не бъди дръзка — каза Ема раздразнена. Още от сутринта нервите ѝ бяха опънати. После съжали, че е избухнала и добави с примирителен тон: — Днес идва чичо ти Уинстън. Ще прием чай заедно. Нали си доволна, скъпа?

— Не особено. Не е същият, откакто остави да го улови онази жена.

Ема сдържа усмивката си.

— Леля ти Шарлот въобще не е хващала никого. Просто се е омъжила и толкова. Обича чичо ти, а и теб също.

— Да, но той не е същият — настоя упорито Едуина. Изправи се. — Трябва да си довърша домашните, мамо, може ли да си отида?

— Разбира се, скъпа.

Когато остана сама Ема върна фотографията на Пол в шкафа. Замисли се за желанието на Едуина да получи кръщелното си и ужасните последици, които можеха да се породят, ако това станеше. Изтича в кабинета си на партера, затвори грижливо вратата и се обади на Блеки по телефона.

— Здравей, съкровище — я поздрави приятелят ѝ.

— Случи се нещо ужасно, Блеки!

Блеки долови сянката на паника в гласа ѝ.

— Какво има, Ема?

— Едуина ми поиска кръщелното си.

— Небеса! И защо ѝ е кръщелното?

— Исква да си извади паспорт за една училищна екскурзия.

— Предполагам, че си ѝ отказала.

— Естествено. Но ще дойде ден, в който няма да мога да я спра, Блеки. Тогава какво трябва да направя?

— Ще трябва да ѝ кажеш. Но когато бъде достатъчно голяма, за да разбере ситуацията, Ема. — Въздъхна. — В края на краищата рано или късно трябва да стане.

— Но как ще ѝ обясня твоето име в кръщелното? Тя е убедена, че неин баща е Джо.

— Би могла да я накараш да повярва, че аз съм истинският ѝ баща.

— Но това ще е голяма отговорност за теб, Блеки!

— Рамената ми са широки, мила моя, вече би трябвало да си го разбрала. — Гласът му стана по-тежък, когато продължи: — Или естествено би могла да откриеш името на истинския ѝ баща. Но предполагам, че ти не си предразположена да го направиш, скъпа?

— Разбира се, че не! — Ема пое дъх и подхвърли: — Ти знаеш кой е. Нали, Блеки?

Блеки въздъхна.

— Мога да рискувам да отгатна. Тя твърде много прилича на Адела Феърли, та почти нямам съмнение. Нали е Едуин?

— Да, Блеки — добави Ема тихо, почувствала облекчение, че най-после е извадила на бял свят истината. — Но Едуина няма да го узнае никога. На всяка цена трябва да я запазя от Феърли!

— Щом е така, не ти остава нищо друго, освен да я накараш да повярва, че аз съм истинският ѝ баща. Нямам нищо против, Ема. — Засмя се. — Хайде, скъпа, отпусни се и забрави този проблем поне за момента. Ще видиш, ще успееш да заобиколиш препятствието за известно време, поне докато не стане седемнадесет-осемнадесет годишна.

— Да, така смятам и аз, Блеки — каза Ема. — За съжаление не можем да се освободим от миналото си, не е ли така?

— Това е тъжната истина. Но да не мислим засега. Няма полза. Кажете ми, да не си забравила за приема по освещаването на новата ми къща? Знаеш ли, истински блясък е! Няма какво да ти разправам.

— Разбира се, че не съм забравила! Няма да ми го простиш. Франк ще дойде в Йоркшир за Коледа и обеща да ми кавалерства. Умирам от желание да видя къщата, Блеки. Беше толкова потаен!

— О, ще я познаеш само да стъпиш в нея, Ема! Точно както ти я бях описал на времето, когато се срещнахме на хълмовете.

— Радвам се за теб, Блеки! Тази къща беше твоята голяма мечта!

— Точно така, Ема, но сега трябва да прекъснем, виждам моя Браян да идва с гувернантката. Не се тревожи за кръщелното. Забрави го до следващата година. Тогава ще се занимаваме с него, когато няма да има какво друго да се прави.

— Ще опитам. Още един път ти благодаря, Блеки. За мен ти си винаги истинска опора.

— Разбира се, мила, не се тревожи.

Ема остави слушалката и потъна в размишления за Едуина. Имаше нещо недосегаемо в нея. Една студенина, която караше Ема да страда заради скрития укор и отчуждението на дъщеря ѝ към нея.

„Как бих могла да ѝ кажа истината?“, каза си Ема измъчена. „Как бих могла да ѝ го кажа, без да загубя и малкото уважение, което има към мен?“ Потръпна при мисълта за сблъсъка, който бе неизбежен, макар и след време. За първи път от месеци Ема забрави за миг Пол Макхил и собственото си нещастие.

Блеки О'Нийл се навърташе в разкошното преддверие на своя нов дом. Беше прегърнал през рамо Уинстън. Разговаряха. После го поведе към библиотеката, влязоха и Блеки затвори големите двойни врати.

— Защо затваряш вратата? — попита Уинстън нерешително. — Мислех, че идваме тук, за да изпием по нещо.

— Наистина. Наистина, но искам да обменим няколко думи на четири очи. Не желая да ни пречат.

— И кой би могъл да ни прекъсне? Всички са отгатык и се забавляват.

— Ема, например.

— А, разбирам. Искаш да говорим за сестра ми.

— Точно така. — Блеки отиде до подвижния бар и наля две големи дози бренди в тумбестите чаши.

Уинстън, който беше до камината го гледаше съсредоточено и се питаше какво ли му е дошло на ум. Тръсна глава смутено и

заразглежда наоколо с явно възхищение пред хармоничната красота и елегантност на наредбата.

По-хубав от всякога в черния си вечерен костюм Блеки предложи чаша на Уинстън.

— Наздраве, Уинстън.

— За твое здраве, Блеки!

Блеки избра пура. С точни движения отрязва върха ѝ и я запали. Вдъхна жадно няколко пъти, изпусна дима и погледна Уинстън в очите.

— Кога смяташ, че ще свърши с неблагоприятието си нашата Ема?

— Какво неблагоприятие? — попита Уинстън и се намръщи.

— Да хвърля пари през прозореца. Изглежда, че е полудяла през последните шест месеца, поне аз така мисля.

— Ема не хвърля пари през прозореца, Блеки. Напротив, бих казал, че си позволява твърде малко лукс и удоволствие за себе си.

Блеки повдигна вежди, докато иронична усмивка цъфна на устните му.

— Хайде, Уинстън, не се прави на наивен. Много добре знаеш какво имам предвид. Говоря за начина, по който се хвърли да играе на борсата. Необмислено, струва ми се.

Уинстън се засмя.

— Нищо подобно. Дори трупата богатство, Блеки.

— Добре, но може да загуби междувременно това, което има. Да се спекулира на борсата е най-опасната игра на земята и ти го знаеш добре.

— Разбира се, че го знам. И Ема го знае и именно затова играе. В сделките тя е голям играч. Обича да рискува и двамата го знаем, но е толкова хитра, че трудно някой може да я излъже...

— Много е рисковано, за да е по вкуса ми. Наистина може да се разори.

Уинстън се засмя.

— Не и сестра ми. В края на краищата не можем да не ѝ го признаем този талант. Започна от нула и виж къде стигна. Само един идиот може да е толкова безумен да рискува да хвърли всичко през прозореца, а Ема не е нито идиотка, нито безумна. Всъщност престана да играе на борсата от няколко седмици.

— Благодаря ти, Боже! — Блеки изглеждаше успокоен, но тонът му все още бе остър, когато продължи: — И все пак съм загрижен за бързото ѝ настъпление. Новите магазини в Брадфорд и Харогейт, без съмнение са отлична придобивка. Но ремонтите, които иска да направи са много скъпи, а тази вечер не повярвах на ушите си, когато ми съобщи, че планира да построи голям магазин и в Лондон. Както обикновено идеите ѝ са грандиозни. За да бъде искрен, Уинстън, онемях. Как, по дяволите, би могла да издържи на такива разноски? И бих искал да узная. Според мен прави крачка, която не е според ръста ѝ.

Уинстън поклати глава с израз на увереност.

— Бъркаш, Блеки! Ема знае какво прави.

Блеки каза унесено:

— Без съмнение, Ема стана една много богата жена. По-богата отколкото си е мечтала.

Уинстън потвърди гордо.

— Колко мислиш, че струва? — попита спонтанно и веднага съжали, защото нямаше право на своя глава да разкрива действителността.

— Нямам представа.

Уинстън отпи глътка бренди, за да спечели време. Не можеше да разкрие действителната стойност на богатството на Ема. Още повече, че не трябваше да споменава за „Емералд“, акционерното дружество, на което сестра му бе единствена собственица. Задоволи се с една приблизителна цифра и каза:

— Един милион лири. На книга, разбира се.

— Небеса! — възкликна Блеки. Знаеше, че Уинстън нито преувеличаваше, нито лъжеше, затова вдигна високо чашата. — Тази новина заслужава да се полее. За нашата Ема, която ни натри носа на всички!

— За Ема. — Уинстън погледна Блеки замислен. — Така е. И знаеш ли защо? Познаваш ли тайната на безмерния успех на сестра ми?

— Разбира се, че го знам. Ема има изключителни качества: хитрост, смелост, амбиции и воля.

— Право казваш. Амбиция, но изключителна амбиция. И изключителна воля, Блеки. Това е разликата между Ема и

болшинството от нас простосмъртните. Но всъщност не са тези дълбоките причини на нейния успех. Когато става дума за достигане на върха, Ема има инстинкта на убиец.

— Инстинкт на убиец! Какви неща говориш за нея! Ако те чуе какво говориш ще си каже, че я смяташ за цинична и жестока.

— В известен смисъл е така. — Уинстън не можа да сдържи смеха си пред смутения израз, изписан върху лицето на Блеки. — Няма да ми кажеш, че никога не си забелязал подобни черти у нея!

Блеки се замисли, припомняйки си миналото.

— Така е. Понякога съм я хващал, че може да бъде способна на жестокост — промърмори.

— Хайде, стига сме говорили за тези неща, Блеки. Всеки случай се надявам, че разсеях съмненията и тревогите ти.

— Да, наистина. Радвам се, че поговорихме на четири очи, Уинстън! — отговори Блеки не напълно убеден. — Е, тогава, след като си изясних нещата, да се присъединим към другите.

— Добре — каза Уинстън. — Като стана дума за убиец, забелязах, че нашия покорител на сърца е по петите на Ема тази вечер. Не я изпуска от очи. Непрекъснато прави салтоморталета по най-неприятен начин.

Блеки наостри уши.

— За кой дявол приказваш?

— За Артър Енсли, разбира се! Нашият голям герой от войната..., ако го слушаш какво говори. Самонадеян негодник!

— Мислех, че Ема не може да го понася.

— Колкото до това, не знам. През последните години не бях тук и я намирам твърде променена. Тази вечер, струва ми се, че неговото внимание не я дразни.

— Не съм забелязал — каза Блеки сухо и се изправи. Дватамата се присъединиха към останалите. Уинстън отиде при Шарлот и Франк, а Блеки се отправи към рояла. Облегна се с безразличен вид, съсредоточавайки вниманието си върху Ема. Тя бе погълната от оживен разговор с Фредерик Енсли и сина му Артър.

Ема бе изключително красива тази вечер, макар и малко бледа. Гъстите ѝ, прибрани в стегната прическа коси, подчертаваха деликатното ѝ лице повече от всякога. Бе облечена в бяла кадифена рокля с широко деколте, което разкриваше изящните ѝ рамене. Беше си

сложила изумрудената игла, подарена ѝ от Блеки за тридесетия ѝ рожден ден. Бе точна репродукция на малката брошка за пет пари, която ѝ бе купил за петнадесетия ѝ рожден ден. Тази беше по-голяма, с по-фина изработка и украсена с истински изумруди. Блеки беше развълнуван като разбра с какво чувство Ема я бе приела. Беше спазил обещанието си, дадено преди много години.

Несъзнателно ръката му бръкна в джоба и пръстите му докоснаха кутийката, която беше скрил там. Съдържаше брилянтен пръстен, купен предния ден. Тази вечер бе решил да поиска ръката на Ема. След последния разговор за кръщелното на Едуина беше взел решение, което отлагаше от месеци. В последно време се бе убедил, че макар и да не обича Ема по същия безграничен начин както Лаура, все пак държеше много на нея. Беше я обичал винаги, откакто я бе срещнал за пръв път, малко, уплашено, треперецо момиче сред хълмовете. Щастието ѝ му бе по сърце. Намираще я физически обаятелна, привличаше го нейната интелигентност, ценеше приятелството ѝ. Браян я обожаваше, а той имаше нужда от майка. Освен това, бе заключил Блеки, ударът щеше да бъде по-малко жесток, ако Едуина откриеше, че е незаконородена. Той щеше да ѝ бъде като истински баща и щеше да се постарее да замести влиянието на Джо в сърцето ѝ. Може би, ако момичето успееше да го обикне, разочарованието му щеше да бъде много по-малко, когато видеше името му върху кръщелното. Тогава с удоволствие той щеше да ѝ даде името си.

Беше си въобразил, че е прекрасна идея, но докато Уинстън не направи онези разкрития тази вечер. Изведнъж Блеки видя Ема в съвършено различна светлина. Беше я виждал винаги като жена с безгранично могъщество и голямо богатство, никога не я бе подценявал. Понеже винаги я бе разглеждал от близо като една неуморна делова жена той нямаше точна представа за това каква всъщност беше Ема Харт. Самият той бе постигнал не малко, но и той, и Дейвид Калински бяха останали далеч зад нея. Трябваше да признае, че Ема не беше като другите жени, отдадени на къщата и съпруга си. Никога не бе пренебрегвала деловите си задължения.

Блеки не бе сигурен, че Ема щеше да го приеме като съпруг. Така на тридесет и три години Блеки О'Нийл, очарователен, богат и сигурен в себе си се съмняваше в своите постижения като ги сравняваше с

невероятните успехи на Ема. Разколеба се дали да ѝ направи предложение.

Щом го видя, Ема се извини на компанията си и се втурна към него.

— Блестящ празник, Блеки! А за къщата не знам какво да ти кажа. Тя наистина е великолепна. — Погледна го с блестящи очи. — Точно такава е каквато ми беше разказал, че я искаш: нежни цветове и изискани стилни мебели, и всичко останало.

— Да — каза Блеки. — Спомням си, че тогава ти бях казал, че един ден ще станеш елегантна дама. Както виждаш предвижданията ми се сбъднаха.

В този момент Блеки забеляза погледа на Артър Енсли, упорито фиксиран върху тях и възкликна намръщено:

— Винаги съм мислил, че не можеш да понасяш младия Енсли. Но тази вечер ми се струва, че си по-скоро добре разположена към него.

— О, не е толкова лош. По-интелигентен е, отколкото мислех и е много забавен. Намирам го по-скоро очарователен.

— Добре ли го познаваш? — попита Блеки, опитвайки се да скрие частицата ревност, която го бе жегнала.

— О, съвсем не. Виждали сме се само няколко пъти и то по работа. Защо? — изглежда го учудена.

— О, само така, без особена причина. Питам. Като става дума за работа къде смяташ да строиш магазина в Лондон?

— Току-що открих подходящ терен в Найтс Бридж и предполагам, че ще го купя на разумна цена. Трябва непременно да го видиш. — Докосна ръката му. — Ако имаш възможност следващата седмица ще отидем заедно до Лондон, скъпи.

— Разбира се, с удоволствие! Ще видиш, ще построим фантастичен магазин, Ема, най-хубавия в Лондон.

Поговориха малко за магазина и Ема му разкри идеите си, които бяха завладяващо грандиозни. Разказваше с такъв ентузиазъм и толкова заразително, че Блеки се увлече от проекта. После седна на рояла и започна да свири. Отначало изсвири няколко буйни ирландски мелодии и Ема седна да послуша, както винаги очарована от прекрасния му глас. Малка тълпа гости веднага се събра около рояла. Както навремето в „Грозната патица“. Като си припомни миналото Ема

не можа да сдържи усмивката си. Но когато дълбокият баритонов глас изпълни залата още при първите ноти на „Дани бой“, Ема се вцепени. Тези думи така близки до сърцето ѝ събудиха едно желание и тъга. Звучен и чист, гласът се разля в залата, докосна сърцето на Ема и тя не можа да устои. Тихичко излезе навън. Гърлото ѝ се сви при мисълта за Пол, за нейния Пол, когото бе загубила завинаги.

Франк и Уинстън се спогледаха. Франк стана и каза:

— Аз ще ида, ти остани при Шарлот.

Франк последва Ема и я настигна в преддверието. Хвана я за ръка и я поведе към библиотеката, без да говори. Прегърна я през рамо и ѝ каза:

— Няма да се върне повече, Ема. Трябва да се примириш.

— Зная, Франк — каза Ема с привидно спокойствие.

— Знаеш, че не бих си позволил да се меся в живота ти, но не мога да понеса да те гледам така съкрушена. Има неща, които повече не мога да премълчавам. Неща, които би трябвало да знаеш.

Ема го погледна учудено.

— Какво искаш да кажеш?

— Пол Макхил е женен.

— О, Франк, скъпи, но аз го знам! Винаги съм го знаела.

— Разбирам. — Чувствителните черти на Франк се опънаха.

— Предполагам, че ти го е казала Доли Мостън.

— Да, точно тя — отговори Франк.

— Доли е една клюкарка. Нямала е никакво право да...

— Аз я попитах, Ема, дори я заставих да ми го каже. Само защото бях разтревожен за теб.

— О! — бе единственото, което успя да каже Ема, като гледаше ръцете си с нещастен вид.

— Така, Пол ти е казал, че е женен. Предполагам, че ти е обещал да се разведе.

— Каза, че ще уреди всичко, след като свърши войната — пошепна Ема като почувства враждебността в гласа на брат си.

Замълча и Франк започна възбудено:

— И ти каза, че е женен за дъщерята на един от най-важните политици в Австралия? И майка ѝ произлиза от една от най-известните фамилии в Сидни? Това разказа ли ти го?

— Не, не сме говорили за съпругата му.

— Така си и мислех! Предполагам, че не ти е казал дори, че има син.

Ема изгледа Франк с отворена от изненада уста.

— Един син?

— Да, едно момче. Установявам, че се е въздържал да ти довери тази малка подробност.

— Така е — трябваше да признае Ема и сърцето ѝ се разтуптя развълнувано. Помисли си, без да каже нищо повече на брат си: „Една съпруга, която повече не обича беше препятствие, което можеше да преодолее, но не можеше да се бори срещу едно дете. Неговият син. Не би могла да надделее. Богатите и могъщи мъже като Пол Макхил насочваха всичките си надежди към новата генерация, към наследниците на династията им. Пол никога не би се отказал от сина си заради нея...“ После се съвзе и каза: — Радвам се, че ми го разказа, Франк. — Избухна в горчив смях. — Сигурно си направил голямо впечатление на Доли, за да е толкова откровена с теб?

— Щеше да бъдеш изненадана от това, което една жена е предразположена да каже на своя любим, особено при интимната обстановка на леглото.

— О, Франк, ти и Доли! Не мога да повярвам! — възкликна Ема удивена.

— Обаче, да, поне за момента.

— Но тя е много по-възрастна от теб!

— Десет години, за да бъдем съвсем точни. Всеки случай, струва ми се, че не сме тук, да разискваме моите отношения с Доли. Какво ще кажеш?

— Да, имаш право.

Ема се наведе към него.

— Откъде тя може да знае толкова неща за Макхил?

— Няколко години е била любовница на Брус Макхил.

— Изглежда тичането подир фустите е фамилна черта на Макхил! — каза Ема саркастично. — И какво друго ти разказа? Добре е да знам всичко до край.

— Не много. Разказа ми за тяхното богатство и влияние. Стори ми се, че не знае подробности за съпругата и сина на Пол. Дори почувствах, че има някаква тайна около тях. Между другото каза, че

Пол се движи винаги сам в обществото. Подчерта факта, че е може би един... — спря и се загледа в чашата си.

— Един какво, Франк? — запита с безпокойство.

Младежът се изкашля от неудобство.

— Толкова ли искаш да го знаеш? Доли подсказа, че е женкар.

— Не ме изненадва, Франк. Не се измъчвай, че си ми го казал.

Франк глътна остатъка бренди от чашата си и каза:

— Не се измъчвам. Само съм бесен от гняв, че ти стори зло. — Отиде да вземе бутилките с коняк и шампанско и напълни отново чашите. — Пол винаги ми е харесвал. Не можех да си представя, че е такъв негодник. Това показва за сетен път, как външният вид може да подведе. Защо не ми разкажеш всичко, Ема? Понякога от това на човек му олеква.

Ема се усмихна тъжно:

— Ще ти разкажа всичко, Франк. Може би ти ще си в състояние да ми обясниш поведението му спрямо мен.

Докато разказваше, без да забележи Ема изпи почти цялата бутилка шампанско и за пръв път в живота си се напи. Когато час покъсно Уинстън се появи на прага и видя състоянието на сестра си, викна възмутено:

— Не приличаш на себе си, Ема!

Ема вдигна чашата и я тласна, разливайки съдържанието:

— Наздраве! Да пием за живота... Искам да кажа... Да пием за живота! — Гласът ѝ пресече и хлъцна.

— Как можа да позволиш да дойде до това състояние, Франк? — измърмори Уинстън и погледна Ема, която се бе отпуснала на дивана със затворени очи и отворена уста, изкривена от нещо като усмивка. — Утре ще имаш ужасно главоболие. Аз ти го казвам! — измърмори раздражен Уинстън.

— И кво от това? Не бъди толкова суров, Уинстън — каза Франк тихо. — Един път в живота си мисля, че Ема наистина имаше нужда да прати всичко по дяволите.

48.

Лицето на Едуин Феърли беше мрачно, а очите му мяха мълнии, докато говореше.

— Ти със собствените си ръце си сложил примка на шията, Джералд, абсолютно нищо не мога да направя за теб.

Джералд изгледа брат си с отворена уста, а черните му очички заприличаха на цепки върху едрото му кръгло лице, по-малки и зли от всякога.

— Искаш да кажеш, че „Проктър и Проктър“ може да действа по закона? Че може да ми грабне фабриката, ей така, все едно че не е станало нищо? — попита уплашено.

— Страхувам се, че е точно така, Джералд. Една полица не може да се оспорва... Би трябвало да знаеш. От момента, когато ти си приел да я подпишеш заедно със специалните клаузи за гаранция не ти остава нищо друго, освен да посрещнеш задължението. Истинска идиотщина от твоя страна. Защо го направи?

— Имах нужда от пари — промърмори Джералд, без да може да издържи на погледа на Едуин.

— За да платиш твоите проклети дългове от комар! Зная го, Джералд. Но не е това, което имам предвид. Искан да зная защо поднесе фабриката на тепсия, преди да поискаш юридически съвет, ако не от мен, то поне от семейния адвокат.

— Щеше да бъде безсмислено. Имах жестока нужда от пари. Не знаех къде да се дяна, а тези бяха единствените условия на „Проктър и Проктър“. Нямах друг избор, а и бях убеден, че Алън ще прояви разум. Ще ми даде малко време, за да върна заема. — Израз на ярост изкриви лицето на Джералд. — Вместо това Алън Проктър се обърна срещу мен. Проклет крадец! Открадна ми фабриките!

— Не ставай смешен, Джералд — го прекъсна Едуин, загубил търпение и удивен от липсата на усет у брат му. — Алън не ти е откраднал нищо. Сам ти си му ги дал, твоите фабрики върху сребърен поднос. Съкрушен съм пред липсата ти на благоразумие. Доколкото разбрах, заемът не е личен, а е взет от акционерното дружество. В края

на краищата Алън не може да действа на своя глава. Той отговоря пред административния съвет.

Джералд закри лице с ръцете си, потиснат от самосъжаление. Малко след това вдигна глава и заяви остро:

— Заеми ми пари, Едуин.

Едуин се стресна и го изгледа удивен.

— Ти се шегуваш. Откъде бих могъл да взема 200 000 лири плюс лихвите? Трябва да си луд, за да го кажеш.

— Татко ти остави рента, Едуин, трябва да ми намериш тези пари. Ще ме изоставиш ли в тази бъркотия? — попита Джералд.

— Моята рента е по-скоро оскъдна и ти го знаеш! — възкликна Едуин ядосан. — Татко живя нашироко цял живот, особено след като се ожени за леля Оливия. Онова, което ми остави е нищо в сравнение с онова, което ти получи и хвърли на вятъра! — Едуин срази с поглед Джералд. — Освен че е малка, рентата ми е нужна, имам съпруга и син, за които трябва да мисля.

— Да, но ти печелиш добре със своята професия и...

— Да, но недостатъчно да финансирам твоите безразсъдни навици — отсече Едуин категорично.

— Татко ти остави по-голямата част от акциите си на „Йоркшир Морнинг Газет“, би могъл да вземеш заем под гаранция срещу тях — настоя Джералд.

— Да, бих могъл, но нямам никакво намерение да го правя. Обещах на татко да се грижа активно за интересите на вестника и нямам намерение да не удържам обещанието си — каза Едуин спокойно. — И ако трябва да ти кажа искрено, направо не разбирам как си могъл да се вмъкнеш в тази...

— Сега да не си решил да ми четеш проповед! — избърбори Джералд, вдигайки се тежко от стола. С едри стъпки започна да кръстосва стаята. Върна се и седна пред брат си като го загледа със злите си очички. — Всички те считат мозъка на семейството, братче, значи си длъжен да ми кажеш какво да правя — каза саркастично Джералд.

— Слушай ме, Джералд, нещата можеха да бъдат и много по-зле. В края на краищата остават ти и фабриката тук във Феърли, и тухларната. Бих те посъветвал да постегнеш колана. Да съкратиш личните разходи и най-вече да спреш да играеш. Посвети си душата и

тялото на единственото, което ти е останало. Аз не разбирам много от текстил, но само един слепец не би разбрал, че вълнената индустрия е в разцвет. Всъщност не разбирам защо твоите работи не вървят добре. Сигурен съм, че ако пожелаеш, нещата могат да потръгнат.

Винаги готов да си намери извинение Джералд започна в своя защита:

— Нещата не са такива, каквито бяха по времето на татко. Ти не знаеш какви трудности трябва да понасям. Сега има много по-голяма конкуренция, Едуин. Фабриците „Томсън“ произвеждат повече или по-малко същата продукция, както и ние, и завладяха пазара. И твоята проклета Ема Харт и тя. Фабриците „Лейтън“ са нейни, като че ли не го знаеше. Всичките ми проблеми започнаха, когато ми задигна Бен Ендрюс и няколко работници — добри специалисти — гласът на Джералд стана креслив от яд. — Да, твоята проститутка от известно време ми е като трън в задника. Тая проклета селска проститутчица е...

— Да не чувам да говориш за Ема по този начин. Гнусен негодник! — Едуин кресна, стисна юмруци и пристъпи застрашително към брат си.

Джералд му отвърна с ехидна саркастична усмивка.

— Все още си замаян от тази слушиня, тъй ли е Едуин? Кой знае какво ще каже лейди Джейн, ако узнае, че още те сърбят някои работи за тази лека женичка?

— Стига толкова, мръсно прасе! — Едуин викна и скочи срещу него. Трябваше да употреби всички усилия да се въздържа да не удари един юмрук на Джералд. — Тук съм във Феърли с най-добри намерения и с надеждата, че бих могъл да ти дам добър юридически съвет, а не да слушам безсрамните ти приказки срещу Ема — продължи, обхванат от гняв. Изгледа брат си с искрящи очи и презрението му беше толкова явно, че Джералд се смали в стола си. — Трябва да ти кажа, че аз съм много горд с Ема — подхвана Едуин. — Тя е смела жена, която се бори сама и знае какво да прави. И е хиляди пъти по-добра от теб. — Като си даде сметка, че е достатъчна една дреболия, за да избухне, Едуин побърза да се отдръпне назад и каза: — Довиждане, вярвам, че няма да се видим скоро.

— Много си прозрачен, Едуин — се опита да го провокира Джералд. — Значи Ема Харт ти е влязла в кръвта. Така ли е? Виж ти, виж ти. Сигурно има нещо специално между краката щом те държи

вече толкова години като кученце с каишка. И аз опитах да направя нещо с нея веднъж, когато я открих в Армли, но не стана...

— Какво си направил?! — Едуин, който почти беше стигнал вратата се обърна, като мълния прекоси стаята, нахвърли се върху брат си, сграбчи го за яката и го разтърси с всичка сила. — Дори ако си позволиш само с пръст да докоснеш Ема, дори само да я погледнеш и ще те изхвърля. Кълна се в Бога, че ще го направя. — Лицето на Едуин беше се изкривило от гняв и презрение. Едуин пусна яката на брат си, изтри ръцете си в панталоните и каза: — Не желая да си цапам ръцете като те пипам. Ти си презрян и гнусен човек. Отрепка на обществото! — Обърна се и излезе от стаята. Главата му се въртеше от гняв и омраза.

49.

Ема събу обувките си, съблече черната си рокля, свали накитите и ги остави на тоалетката. Като остави да падне бельото ѝ, навлече копринения халат, който камериерката ѝ бе приготвила и отиде в банята. Пред голямото овално, кристално огледало, докато пристягаше косите си с шал от батиста, се засмя на образа си. Косите ѝ бяха подрязани по последна мода. Банята беше решително много разкошна. Когато Блеки ѝ бе показал оригиналните проекти за къщата Ема бе пожелала банята ѝ да е нещо като залата с огледалата във Версай и будоара на една куртизанка. Залата с огледалата беше видяла преди три години, когато бяха на сватбено пътешествие в Париж с Артър Енсли.

Ема сипа шампоан „Флорис“ във водата, която камериерката бе приготвила и като свали халата си, се потопи в уханната вода. Мислите ѝ се насочиха към вечерята, която тази вечер даваше, последвана от бал. Откакто се бяха оженили с Артър бе възприела навика да кани все по-често гости, но този прием беше по-великолепен и пищен от всички, които бе давала до сега. Балът бе в чест на годежа на Франк с Натали Стюарт, дъщеря на известен лондонски политик. Тази връзка Ема одобряваше и насърчаваше от самото начало. Освен че Натали беше прекрасно момиче, появата му допринесе Франк да сложи край на връзката си с Доли Мостън. За Ема това беше едно успокоение. Натали бе нежна, с изискана красота и много деликатна. Ема бе забелязала, че сърцето ѝ е необуздало и че гърбът ѝ не се превива. Това ѝ харесваше. Беше истинска дама. Много ѝ напомняше за милата ѝ Лаура. Ема не бе се скъпила за организирането на този бал. Къщата беше блестяща с обширните си зали, пълни с антикварни ценности и скъпи портрети и огромно количество пролетни цветя. Бюфетът за гостите бе доставен от гастрономичния отдел на големите магазини „Харт“. Подносителите, великолепно украсени, бяха подредени на дълга маса в специалната зала. Около сто души гости щяха да вечерят на малки маси, покрити с червени покривки, разположени в столовата, библиотеката и дневната. След вечерята танците щяха да бъдат открити в обширния салон, който гледаше към градината. Онези, които

не се интересуваха от танци можеха да се насладят на разговори помежду си. Оркестърът вече бе пристигнал. Всичко беше под контрол. Малка армия от камериери и камериерки, освен собствената им прислуга беше готова да се грижи за гостите. Малко преди да се оттегли Артър ѝ бе казал, че е организирана всичко като генерал, който се подготвя за настъпление и не бъркаше. Ема затвори очи и почувства напрежението на този ден. Топлата вода полека-лека го топеше.

В съседния апартамент Артър Енсли се обличаше за вечерята, загрижен за всеки най-малък детайл от своя тоалет. Отстъпи назад пред голямото огледало и се загледа в отражението си, доволен от това, което вижда.

На тридесет и две години Артър имаше фигурата на млад киноартист и това впечатление се подчертаваше от грижата да се облича изискано. Оправи си маншетите и ги закопча с копчета от оникс и диаманти. Взе гребена от шкафа. За четвърти път го прекара през меките си руси коси, нагласяйки грижливо всяка вълна. Заглади добре гледаните си мустаци, с които беше горд. Загледа се отново в огледалото. За нещастие Артър Енсли нямаше за какво друго да държи, освен за външния си вид. Цялото му съществуване се бе завъртяло около грижата му да бъде хубав и това му пречеше да се заеме с духовните си заложи. Като резултат бе се превърнал в празна черупка и именно тази пустота го тласкаше да обръща повече внимание на това, което беше на показ. Не беше глупав. Образовал се в най-добрите училища, Артър беше толкова ленив и самовлюбен, че не можеше да размишлява за едно и също нещо повече от пет минути. Сякаш беше разяждан от желание за удоволствия, подчертано от неговата инфантилна природа. Макар че обичаше лукса и успеха нямаше и най-малкия талант да ги завоюва със собствените си ръце.

Помести се от огледалото и погледна джобния си часовник от платина, украсен с диаманти. Беше се облякъл твърде рано. Имаше поне час до идването на гостите. Извади от шкафа бутилка бренди, наля си и се замисли с неволна гримаса за неодобрението на Ема.

През последните осем месеца Артър Енсли често беше прибягвал до бутилката, откакто беше открил, че е импотентен с Ема. Оправдаваше се пред себе си, че пие заради своята импотентност. Беше много по-лесно да хвърли вината на алкохола, вместо да признае истинската причина на своето сексуално безсилие. Ако би имал куража

да погледне нещата право в лицето, Артър щеше да разбере, че с Ема беше станал импотентен, защото бе латентен хомосексуалист и преди всичко, защото съпругата му беше всичко, което той не можеше да бъде.

Ема не беше направила нищо, за да унищожи неговата мъжественост. Самият факт, че е това, което е, беше предизвикал непоправими беди в самочувствието му на съпруг. Артър търсеше други жени, за да задоволи мъжкото си достойнство. Обектите му бяха преди всичко продавачки в магазините, камериерки и момичета от дъното, които поласкани, примираха пред него.

И все пак по свой начин Артър обичаше Ема. За нещастие заедно с това питаеше и известна скрита омраза, породена от съзнанието, че е безсилен пред нея.

Силно привлечен от Ема още докато беше съпруга на Джо Лаутър, я беше ухажвал напразно, след като се освободи от армията. След това неочаквано на приема у Блеки О'Нийл през 1919 година тя бе променила хладното си и въздържано отношение към него. Артър успя да се възползва от случая, подтикнат и от своите амбициозни родители. След вихрено, настоятелно ухажване в продължение на три месеца, през пролетта на 1920 година се ожениха.

В безкрайната си самонадеяност Артър се бе самоубедил, че Ема е омагьосана от неговия чар, поне колкото той от нейния. Всъщност нещата не стояха така. Ема се бе омъжила за него по съвсем други причини. Дългото отсъствие и мълчанието на Пол Макхил я бяха опустошили до такава степен, че повече не бе в състояние да понесе своята мъка. Именно самотата я бе тласнала да направи завой в съществуването си. Решила да води заради децата си и заради самата себе си по-нормален живот, Ема се бе опитала да изхвърли Пол от съзнанието си. Като знаеше, че не би могла да намери такава възвишена любов, каквато бе изживяла с Пол, потърси за другар човек, с когото би могла лесно да съществува съвместно.

Развеселена и увлечена отначало от явното ухажване на Артър, който демонстрираше пламенност, Ема реши, че младежът е най-подходящ за проблемите ѝ. Бе галантен, произхождаше от чудесна фамилия, самият той бе чаровен и умееше да се държи изискано и елегантно. Беше весел, внимателен и влюбен в нея. Ема обичаше красотата, а Артър бе привлекателен. Тя знаеше, че Артър е слаб човек

и виждаше недостатъците в характера му, но това бе добре дошло, защото нямаше да представлява никаква опасност за нея и не би могъл да ѝ повлияе със своя начин на живот или деловата си активност. Инстинктивно Ема знаеше, че тя щеше да командва. И понеже бе решила да се ожени набързо, а на хоризонта нямаше по-добър кандидат, тя прие Артър. Нейната непредпазливост и неблагоразумие потресе братята ѝ и Блеки, които се бяха противопоставили на решението ѝ. Опитаха се да я убедят да поразмисли и да се оттегли, но не успяха да я накарат да измени решението си.

Няколко седмици по-късно Ема сама трябваше да признае грешката си, но беше твърде късно: по време на медения месец забременя. За нея не бе трудно да открие, че чарът на Артър е лъжлив, и че неговата духовитост бе по-често жестока, отколкото забавна. Той беше лукав и коварен човек и неговата повърхност и равнодушие я поразяваха. Сексуалните му апетити бяха почти толкова ненаситни, колкото и на Джо Лаутър, но той бе по-изтънчен и не предизвикваше същото отвращение и съпротива. Въпреки това, скоро любовта му се превърна в тежест за Ема. Тя обичаше и желаше само Пол.

Без да подозира чувствата на съпругата си, Артър беше на седмото небе, поласкан от мисълта, че е завоювал толкова красива жена, която в добавка бе и много богата. За нещастие, след раждането през 1921 година на близнаците Робин и Елизабет, Артър започна да оказва все по-малко внимание на Ема. Беше сигурен в непоклатимостта на брака им.

По време на бременността на Ема Артър се бе отдал на галантни авантюри, които върнаха вкуса му към забранения плод. Когато Ема бе готова отново да приеме съпружеските си задължения, той не успя да разпали отново чувствата си към нея.

След няколко неуспешни мъчителни опита Артър се оттегли в своята стая. За негово най-голямо облекчение Ема изобщо не го запита защо пренебрегва брачното легло. Изобщо през ума му не бе минала мисълта, че Ема може да е влюбена в друг мъж. С течение на времето суетността му растеше, заедно с неговата арогантност.

Докато Артър бе потънал в съзерцание на самия себе си, Ема излезе от ваната и се изтри енергично. Изглежда се изпитателно пред едно от големите огледала. Гърдите ѝ бяха стегнати и високи, бедрата като изваяни, коремът плосък. Въпреки че скоро щеше да навърши

тридесет и четири години и бе родила четири деца, силуетът ѝ беше изключителен. Без да губи време Ема нахлузи халата и отиде в спалнята. Беше доволна, че отрязва косите си. Харесваше новата хулиганска мода, по която жените носеха косите си късо подстригани. Този стил ѝ отиваше и бе съвсем в тон с модата, лансирана от Шанел. В той момент чу силно потропване на вратата и се обърна. Артър влизаше. Изненадана от неочакваното посещение на съпруга си, Ема се загърна плътно с халата и без да иска направи жест на нетърпение. Беше ѝ все по-трудно да се държи сърдечно с него.

— Небеса, Артър, така ме изплаши!

— Така ли?

Погледът на Ема се спря върху чашата, която съпругът ѝ държеше.

— Не е ли малко рано да започваш? — попита, като се опитваше да скрие нетърпението си.

— За Бога, карай да върви, Ема! — възкликна като се отправи към дивана. — Понякога можеш да бъдеш толкова безобразна, скъпа. Способна си да ми развалиш празника.

Ема въздъхна и като взе предвид настроението му каза:

— Днес ще имаме отговорна вечер, Артър. Не желая ти...

— Да се напиеш и да правиш лошо впечатление, скъпи мой — завърши Артър вместо нея. — Ема, не трябва да се безпокоиш. Небето не може да го допусне — заключи със сарказъм. — Какво тогава бих могъл да правя цялата вечер? Да остана в сянката на кралицата, като неин принц — съпруг?

Без да се съобразява с лошото му настроение Ема му обърна гръб и взе от тоалетката флакон парфюм. Намаза с кристалната му запушалка по малко зад ушите си. В желанието си да спести някоя сцена реши да смени темата.

— Получих едно хубаво писмо от Кит днес. Изпраща ти сърдечни поздрави. Училището му харесва.

— Ако не се лъжа, идеята беше моя да го изпратим в Ръгби — уточни Артър. — Цяла торба добри идеи имам, скъпа, знаеш го добре. Само ми дай възможност да ги извадя. Но ти ме смяташ за идиот.

След кратко мълчание Ема каза:

— Трябва да успея да се облека навреме. Нещо специално ли дойде да ми кажеш, Артър?

— О, Зевсе, да! — каза Артър като вдигна очи нагоре. — Реших, че ще добре, ако хвърля едно око на списъка на поканените.

— На бюрото е. — Ема извади от касетката чифт блестящи диамантени обеци и си ги сложи.

— Бих казал, че е по-скоро една изискана тълпа — отбеляза Артър като следеше имената в списъка и мислено си отбеляза няколко красиви дами, които му харесваха. Захвърли листа на бюрото и се отправи към вратата. — Ще слеза долу, за да прегледам дали всичко е наред. — Извади часовника от джобчето и отбеляза: — Почти девет и половина е. Оставям те да се облечеш.

— Благодаря, задължена съм ти. — Ема го изгледа докато затваряше вратата и поклати глава. Ако Артър беше ненормален, тя бе два пъти повече от него. Цялата ситуация беше по нейна вина. Странното е, че в деловата си работа никога не правеше два пъти една и съща грешка. Докато в личния си живот продължаваше да повтаря грешките си. Влюбена в Дейвид Калински се ожени за Джо... Влюбена в Пол Макхил се бе хвърлила с главата надолу в несполучливия си брак с Артър. Но обстоятелствата бяха различни, опита се да си внуши. С Дейвид бе невъзможно да се омъжи от религиозни съображения. А пък Пол я бе изоставил. Независимо че не можеше да не признае пред себе си опасната тенденция да прави винаги погрешния избор. Но Джо поне беше приличен, добър човек, докато Артър е истински идиот. „Който бързо се жени, скоро съжالياва“, измърмори си като си припомни думите на брат си. Проклет да е инатът ми!

Ема стана решително. Не можеше да си разреши да се самосъжالياва заради несполучливия си брак точно тази вечер. Побърза да приключи с тоалета си и се огледа в огледалото. Беше облякла копринена тюркоазена туника, обшита цялата с пайети, с всичките нюанси от синьо до изумруденозелено. При всяко нейно движение дрехата ѝ менеше цвета си. Кройката подчертаваше стройната ѝ фигура и цвета на очите ѝ. Ако е истина, че външният вид е всичко, тя значи е щастлива жена. Мъжът ѝ бе хубав, децата ѝ прекрасни, красота, благосъстояние, могъщество. Да, беше жена за завиждане, но сърцето ѝ се сви от мъка, която само тя си знаеше.

50.

Майордомът, който отвори вратата на Феърли Хол беше индивид на средна възраст, когото не познаваха.

— Добър ден — го поздрави Блеки. — Казвам се О'Нийл. Имам среща с господин Джералд Феърли.

— Господарят ви очаква, господине — отговори вежливо майордомът, като отвори вратата. — Оттук моля — направи им път и ги поведе през широкото тъмно преддверие към библиотеката. Покани ги. — Ще дойде след миг, настанете се. — Поклони се и се оттегли.

Щом вратата се затвори, Блеки се доближи до камината и се обърна с гръб към огъня.

— Как ти се струва, че си отново в тази къща след толкова години?

Ема го изгледа проникателно.

— По-скоро странно, трябва да отбележа — обиколи с очи стаята. — Знаеш ли колко пъти съм обирала праха по тези стени и мебели, колко съм тупала този килим, колко съм лъскала? — Поклати глава, отдадена на мрачните си спомени, докато устните ѝ се свиха в една твърда линия.

— Сигурно толкова много пъти, че не можеш и да ги преброиш — отбеляза Блеки.

— Аз не забравям никога нищо — отсече Ема. Сви рамене и се доближи до прозореца. На хоризонта се очертаваха самотните хълмове. Те образуваха мрачна, тъмна линия на ясното пролетно небе с цвета на очите на майка ѝ. Изведнъж Ема почувства носталгия по тези хълмове, спомни си с тъга за познатите пътечки, за Покрива на света. Мястото, което майка ѝ толкова бе обичала, мястото, където въздухът беше чист и свеж и наситен с аромата на бледите лилави цветове на лавандулата и тайнствените мъгли. Но денят не бе подходящ да се изкачи там.

От мястото си пред камината Блеки загледа Ема. Спомни си за деня, в който я беше срещнал. Тази изискана жена пред него никак не приличаше на бедното момиченце от тогава. Поклати глава удивен за

дългия път, който бяха изминали. На тридесет и четири години Ема Харт Енсли несъмнено бе в разцвета на своята красота, така удивителна, че никой не можеше да устои на чара ѝ.

В този момент Ема се обърна, сякаш почувствала погледа на Блеки, вперен в нея.

— Защо ме гледаш така? Да не ми е увиснала фустата? — каза и се разсмя.

Блеки отговори:

— Не, само ти се любувах, мила, и си спомних за толкова много неща.

— Да — каза Ема бавно с израз на вгълбеност върху лицето. — Това място събужда куп спомени, нали? — Усмихна се леко и се доближи до бюрото, на което остави велурената си чанта.

— Да, точно така. — Блеки запали цигара и се обърна към нея. — Нашият скъп Феърли си придава важност. Питам се какво ли иска да покаже.

— О, съвсем не ме интересува! — Ема вдигна рамене. — Ние нямаме бърза работа — седна на бюрото, което навремето беше на Адам Феърли и се облегна на креслото. С бавни и решителни движения махна велурените си ръкавици и погледна ръцете си. Малки силни ръце. Не най-хубавите на света, но бели, меки и добре поддържани. Не бяха червените, напукани от тежък труд ръце на бедната слугиня, когато беше вързана в този дом.

Вратата се отвори и Джералд влезе като влачеше огромното си туловище. Не видя Ема, която бе в сянка и се отправи към Блеки с протегнатата ръка.

— Добър ден, господин О'Нийл — изгледа Блеки с явен интерес. — Имах чувството, че името ви ми е познато, когато поискахте срещата, но сега вече си спомням. Точно така, навремето правехте поправки тук при нас, когато бях още момче.

— Точно така — каза Блеки, пристъпи напред и пое ръката на Джералд.

— Може ли да ви предложи нещо за пиене, преди да започнем деловия разговор?

— Не, благодаря — отказа възпитано Блеки.

— Колкото до мен, аз имам нужда от едно бренди винаги след обед. — Джералд отиде при подвижния бар от черно полирано орехово

дърво и си наля щедра доза коняк в чашата. Когато се обръщаше забеляза Ема, седнала на бюрото и свинските му очички се разтвориха от недоумение. — Ами ти какво правиш тук? — измърмори той.

— Тук съм с господин О'Нийл — отговори Ема с безизразно лице.

— Виждам, че си се разположила удобно, по дяволите, сякаш си си у дома — избухна Джералд, все още недоумяващ за присъствието ѝ. — Как си позволяваш такова нахалство? Да седнеш на моето бюро!

— Струва ми се, че сега това бюро е мое — отговори Ема със сладък като мед глас и го погледна унищожително право в очите.

— Твое ли? За какъв дявол говориш? — Джералд направи крачка напред, изведнъж се сети и се обърна към Блеки. — Какво иска да каже, господин О'Нийл? Обяснете! Аз продадох Феърли Хол на „Диърфилд Истейтс“. Вие ми казахте по телефона, че я представлявате, имам предвид фирмата и сте натоварен да направите ремонт. Кажете ми тогава за Бога, какво прави тази жена в моята къща? Нямайте никакво право да я водите тук! — После, без да дочака отговора на Блеки, отправи убийствен поглед към Ема. — Вън! Вън от тук! — извика. — Чуваш ли? Казах вън от тук! Няма да търпя присъствието ти на тази среща от частен характер.

Ема остана абсолютно неподвижна.

— Нямам никакво намерение да си отивам. Нещо повече, имам пълно право да остана тук, господин Феърли — каза решително и го изгледа студено. — Виждате ли, „Диърфилд Истейтс“ съм аз.

Сякаш за миг тези думи не можеха да проникнат в замъгленото съзнание на Джералд. Той продължи да фиксира Ема, без да разбира какво му говори. Накрая опомнен, сякаш булото, което закриваше съзнанието му по чудо бе вдигнато и той измърмори:

— Ти си „Диърфилд Истейтс“?

— Точно така.

Разстроен, Джералд падна върху стола. Какво бе казала тази жена? Че е собственица на Феърли Хол? Ема Харт, слугинята, която някога му прислужваше! Никога, за нищо на света! Тази идея бе просто немислима. Погледът на Джералд падна върху Блеки, който спокойно стоеше до камината с ръце в джобовете.

— Това истина ли е? — попита с несигурен глас. — Истината ли говори?

— Да, точно така — каза Блеки като се опита да не се разсмее. За нищо на света не би желал да изпусне тази вълнуваща сцена.

— Защо не ме уведомихте, че и тя ще дойде с вас? — каза Джералд обвиняващо.

— Не бях упълномощен да го направя — каза Блеки и извади нова цигара.

Джералд се загледа в чашата, която държеше в ръка. „Свети Боже, ако беше знаел, че тази проститутчица е свързана с «Диърфилд Истейтс» никога не би продал къщата. Незабавно трябваше да анулира продажбата. Да, точно това трябваше да направи.“ Но изведнъж си даде сметка, че документите са подписани и той дори е похарчил парите. Беше ги употребил, за да плати дълговете си на хазарт. Беше в капан.

Ема хвърли поглед на Блеки, стана и спокойно се отправи към дивана. Седна грациозно, кръстоса крака и погледна Джералд.

— Като стъпваме на договора за продажба вече би трябвало да сте напуснали тази къща — каза с ясен глас. — Давам ви една седмица срок да го направите.

Джералд премигна няколко пъти и така бурно поклати глава, че двойната му брада се разтресе.

— Не е достатъчно, трябва да ми дадете повече време.

— Една седмица — повтори Ема неумолимо. Притвори очи. — Междувременно настоявам да изнесете личните си вещи от фабриката незабавно, още днес, до пет часа. В противен случай ще бъдат опаковани и изнесени на двора на ваша отговорност. Запомнете, до пет!

Джералд подскочи на стола и изгледа Ема, сякаш я вижда за пръв път. Отвори уста, но не издаде нито звук.

Ема продължи сухо и решително:

— Зная, че не бъркам, като казвам, че преди две седмици продадохте текстилната фабрика във Феърли. Така ли е? И по-точно, на „Дженерал Ритейл Трейдинг“.

— И какво общо имаш ти с това? — изпръхтя Джералд очевидно объркан. — Фирмата „Дженеръл Ритейл“ е подразделение на „Проктър и Проктър“, която е собственост на моя приятел Алън Проктър.

— В течение съм на връзките на „Дженеръл Ритейл“ с „Проктър и Проктър“ — го информира Ема. — Но както виждам не сте

информиран, господин Феърли, „Проктър и Проктър“ е сдружена с „Емералд“. От години вече не принадлежи на Алън Проктър. Той е само обикновен чиновник. — Облегна се и погледна Феърли.

— Но Алън Проктър не ми е казал — промърмори Джералд. Точно в този момент една ужасна мисъл жегна обърканата му глава. С несигурен глас запита: — И кой е собственик на „Емералд“?

— Аз — отговори Ема триумфираща. — Следователно контролирам както „Проктър и Проктър“, „Дженеръл Ритейл Трейдинг“, така и „Диърфилд Истейтс“. — Кръстоса ръце и каза: — Надявам се, че си давате сметка, че вече притежавам и вашите фабрики и Феърли Хол.

— Тю-ю... тю...! — извика Джералд и скочи на крака. — Била си ти! — Падна като подкосен на стола, разтърсен от неудържимо треперене. Сякаш всеки момент щеше да изпадне в нервна криза. Пред него с цялата жестокост и реалност се разкри истинското му унижително положение. Ема Харт притежаваше всичко, което доскоро принадлежеше на него. Беше направила на парчета цялото му съществуване. Не му беше останало нищо друго, освен няколко акции в „Йоркшир Морнинг Газет“ и тухларната. Потръпна и закри лицето си с ръце, преди да погледне Ема с очи на убиец. — Вероломна кучка! — каза със стиснати зъби. — Значи ти си зад всичките тези ужасии, които ме сполетяха. Ограби ми фабриките, разори ме!

Ема избухна в язвителен смях, и за пръв път в този ден нейното презрение към Джералд излезе на бял свят с цялата си сила.

— Може би си мислил, че преди тринадесет години, когато се опита да ме насилиш съм ти се закарала напразно? Не забравих нищо, сега и ти няма да го забравиш. Ще те преследвам докато си жив, Джералд Феърли!

Унижението и гневът на Джералд преминаха границата на всяка задръжка и разума. Стана залитайки и се хвърли срещу Ема. Трябваше да я смаже. Трябваше да я разкъса със собствените си ръце!

Отвратен и учуден от това, което току-що бе чул, Блеки се хвърли бързо и сграбчи ръката на Джералд, преди той да удари Ема. Колкото и огромен да беше, Джералд не можеше да устои на силата и бързината на своя противник, защото бе слаб и отпуснат. Както го държеше здраво за ръка Блеки замахна с юмрук и удари Джералд в челюстта. Израз на изненада премина като мълния през зачервеното

лице на Джералд. Подкосен, той падна на пода, повличайки малката махагонова масичка.

— О, Боже! — възкликна Ема и се изправи.

— Този негодник си го търсеше — каза Блеки малко объркан. — Защо не си ми разказала, че се е опитал да те насили? Щях да го направя на кюфте. Щеше да го запомни за цял живот.

— Зная и именно затова не ти казах, Блеки — отговори Ема тихо. — Струваше ми се по-разумно да го оставя за себе си. Тогава бяха трудни времена и нямах нужда от допълнителни главоболия. — Изправи масичката и му отправи приятелска усмивка. — Но благодаря, че се намеси сега. Помислих, че този път ще ме удари зле.

Блеки я изгледа с възторг, заради безстрашието ѝ.

— Какво искаш да кажеш с това? Искал да ти причини зло? Нещо повече от зло можеше да ти направи!

Ема показа Джералд с ръка.

— И сега какво да правим с него? Не можем да го оставим така.

В погледа на Блеки проблесна зла искрица.

— Идват ми на ум някои неща, които бих направил с удоволствие, но не си струва да влизам в затвора заради него. — Взе каната с вода от барчето и без да се церемони я изсипа върху лицето на Джералд. — От това трябва да се съвземе. — Миг след това Джералд отвори очи, с мъка се изправи и седна, като плюеше и бършеше с ръка лицето си. — Стига с насилието, Феърли — каза предупредително Блеки и му помогна да се изправи. — Разбра ли? Ако не, не отговарям за действията си! А сега да поговорим делово. Знаеш за какво съм дошъл. Предполагам, че няма да попречиш да обиколя и да разгледам.

Джералд пренебрегна думите на Блеки и погледна Ема с кръвожадни очи.

— Ще ми платиш за всичко това! — викна размахвайки юмрук към нея. — Няма да ти се размине така лесно!

— Госпожа Ейсли, за теб — го поправи Блеки, докато Ема се приближи до бюрото, взе ръкавиците и чантата си и каза: — Сега ни оставете. Струва ми се, че имате някои спешни работи... Например да си изнесете личните вещи от фабриката.

— Чу ли госпожата, Феърли? — предупреди го Блеки спокойно. — Ще бъде по-добре да направиш онова, което ти се казва. И по-бързо.

Джералд излезе с несигурна походка от библиотеката и тръшна вратата след себе си.

Ема, която ненавиждаше физическото насилие каза енергично:

— Хайде стига с този глупак. Да хвърлим един поглед наоколо.

— Защо не, нали за това сме дошли тук.

— Отчасти — каза Ема.

Погледът на Блеки се спря на приятелката му. Отмъщението винаги имаше висока цена за изплащане. Той разбираше нейните мотиви и се попита дали този път цената не бе твърде висока. Блеки потръпна. Той беше фаталист като всички келти. Желанието за отмъщение не бе неестествен порив и въпреки това можеше да пресуши и смрази една душа. Душата на този, който преследваше отмъщение. Не беше ли по-добре, безкрайно по-добре да се остави злодеят на неговата съдба, като се осланяме на Божията справедливост, която да въздаде възмездие посвоему? Без да се усети Блеки промърмори през зъби:

— Отмъщението е мое! Аз наказвам или помилвам, казва Бог.

Ема го изгледа любопитно.

— Сега не ми се представяй за мистик — възкликна иронично.

— Знаеш много добре, че не вярвам в Бог. Но дори и да вярвах, нямаше да се откажа да поема всичко в мои ръце. Нямам време, Блеки, да очаквам възмездие от Бога и нека ти кажа още нещо: Отмъщението е сладко, много сладко.

Блеки не отговори. Прегърна я през рамо и я погледна в очите. За негово най-голямо облекчение маската със студени, остри черти бе изчезнала от лицето на Ема. Тя пак бе станала предишната. После го порази друга мисъл:

— А какво ще правиш с Едуин Феърли? — каза любопитно. — Сигурно за него имаш запазено нещо по-специално.

— Почакай и ще видиш — каза Ема със загадъчна усмивка. — Всеки случай не мисля, че и Едуин не е пострадал от всичко това. И той имаше рента от фабриката във Феърли, според завещанието на баща му. Сега тази рента се стопи като сняг на слънце за него.

— Има ли нещо, с което да не си наясно за техните работи? — попита Блеки глухо.

— Зная всичко.

Блеки поклати глава.

— Никога не преставаш да ме учудваш, Ема.

— Така ли? Понякога и аз самата се учудвам на себе си. — Засмя се. — А сега, да свършим това, за което сме дошли във Феърли Хол.

Четвърт час по-късно Ема и Блеки слязоха по централното стълбище и пресякоха салоните на партера. Блеки продължаваше да говори оживено за ремонтите, които би направил, за да преобрази Феърли Хол в една блестяща къща за нея. Ема слушаше, кимаше с глава, но не казваше нищо. За момент, когато обикаляха дневната, Ема докосна ръката на Блеки и каза:

— Защо се страхувах толкова много от тази къща, когато бях дете?

Блеки спря, хвана я за ръката и каза:

— Ти не се страхуваше от къщата, Ема, страхуваше се от хората, които я населяват.

— Струва ми се, че имаш право, но сега тук са останали само призраци.

— Да, скъпа, само призраци. Това е само една къща. Вече съм ти го казвал, че не може да ти стори зло.

— Спомням си. — Ема хвана под ръка Блеки и го поведе. — Хайде да излезем да видим градината. Все още е студено и е толкова тъжна.

Когато излязоха навън Ема се спря и загледа старинния силует на къщата. Посочи я с глава и каза:

— Събори я!

— Да я съборя! — повтори недоверчиво Блеки. — Какво искаш да кажеш?

— Точно това, което казах. Желая да я събориш. Тухла по тухла, камък по камък, докато не остане да стърчи нито един.

— Но аз помислих, че ти възнамеряваш да я ползваш — каза Блеки стреснат.

— За да съм искрена ще ти кажа, че не съм мислила за това. Навремето ти сам каза, че тази къща е чудовищна и беше прав. На този свят не трябва да съществува нищо чудовищно. Изтрий я от лицето на земята, все едно че никога не е съществувала.

— А с мебелите какво да правим?

— Продавай. Прави каквото искаш. — Засмя се. — Би могъл да вземеш бюрото на Адам Феърли, струва ми се, че има стойност.

— Благодаря, Ема, ще помисля. — Поразтърка брадата си замислено. — Сигурна ли си, че това е последното ти решение? За къщата даде доста пари.

— Напълно съм сигурна. — Ема се обърна на токовете си и с лека походка премина пътеката, докато стигна градината с розите. В спомените си се видя момиченце, отчаяно и отблъснато, и сърцето ѝ се сви, както в онази далечна утрин. — Разруши и тази градина — нареди с нетърпящ възражение глас. Смажи я напълно. Не искам да остане една розова пъпка, нито едно листо.

Градчето бе надолу с главата от вълнение. Бе се разпространил слух, че Ема Харт, дъщерята на Големия Джак е станала собственица на Феърли Хол и на фабриката. Следващата сутрин жените изоставиха домашната си работа и виснаха на оградите и вратите, поклащайки глава и се обменяха невероятни истории за случилото се. Същата вечер в кръчмата „Белия кон“ мъжете, почти всички работници във фабриката, разговаряха само за бъдещето ѝ и клюкарстваха за упадъка на Феърли.

Ема не отиде в градчето, чак докато Джералд Феърли не напусна Феърли Хол. Два дни след окончателното му заминаване, сивият ѝ метализиран Ролс-Ройс влезе в двора на фабриката и Ема нареди всички работници да се съберат. Директорът, Джош Уилсън, син на онзи Ернст Уилсън, който бе служил вярно на Адам, събра мъжете и жените. В тъмосин тайор с един ред перли, Ема поздрави сърдечно някои от мъжете, които помнеше от едно време и се обърна към всички:

— Както всички вероятно знаете — започна съвсем искрено — съществува упадък в текстилната индустрия през последните осемнадесет месеца. Цената на вълната спадна много и от това последва намаление на цените на тъканите. Поради неопитното ръководене на предишния собственик фабриката е в лошо състояние. Разбрах, че някои мъже са уволнени през последния месец. — Ема се изкашля и проясни гласа си. — Съжалявам, че не мога да взема отново на работа тези хора — вдигна ръка, за да спре вълнението на присъстващите. — Въпреки това имам намерение да плащам малка сума на онези, които са уволнени и междуременно не са намерили

работа в близките градове. Искам да информирам веднага, че съвсем нямам намерение да закривам фабриката, както много от вас се страхуват. Така подочух. Според обстоятелствата по-скоро съм принудена да намаля разносните, да реорганизирам, да съкратя част от персонала. Всички хора, които са на пенсионна възраст или близо до нея ще освободя веднага. Всеки от тях ще получи малка рента. На по-младите и особено на неженените ще им предложа работа в други мои компании, ако искат да напуснат Феърли и да се преселят в Лийдс или Брадфорд. Онези, които не желаят да се възползват от това предложение могат да останат. Надявам се някои от вас да приемат предложението, за да мога да съкратя броя на работниците. Както казах на Джош, възнамерявам да продавам нашата текстилна продукция на трите фабрики Калински в Лийдс. Но техните поръчки, колкото и значителни да са няма да са достатъчни да гарантират пълния капацитет на фабриката. Но вече имам решение и на този проблем. Смятам да пусна нова линия с по-ниско качество, предназначена за външния пазар и надявам се и за националния. Ема се усмихна окуражително. — Сигурна съм, че скоро ще излезем от тази криза и с малко късмет и с ваше съдействие фабриката ще стане печеливша след няколко месеца. Ще повторя още веднъж, че нямам никакво намерение да закривам фабриката, така че не трябва да се тревожите са работата си. Няма да допусна градът да мизерства.

Продължителни аплодисменти приветстваха речта ѝ. След това един след друг, като стискаха шапките си в ръце, мъжете ѝ благодариха.

— Познавах баща ти, скъпа — каза един старец и добави: — Е, Големият Джак да беше жив сега, щеше да бъде горд с теб, момичето ми.

Отначало жителите на градчето помислиха, че Феърли Хол ще бъде реставрирана и очакваха с нетърпение завръщането на Ема Харт като господарка, както се полагаше. Не мина и седмица и всички разбраха, че къщата ще се разрушава до основи.

В средата на май Ема направи ново пътуване до Феърли Хол. Премина през терасата, която все още не бе разрушена и разгледа голия терен, върху който някога се издигаха къщата и оборите. Градината с розите бе изчезнала. Ема бе обзета от приятно чувство на облекчение и свобода.

Феърли Хол, къщата, в която бе преживяла толкова оскърбления, унижения и мъки не съществуваше, и все едно, че никога не бе съществувала. Не можеше повече да я нарани с мъчителните спомени, които пораждаше. С нея бяха изчезнали и призраците на тъжната ѝ младост. Най-после се бе освободила от Феърли!

Блеки я настигна няколко минути по-късно и я поздрави.

— Изпълних всичките ти инструкции, унищожих чудовището. Но както и всички жители на градчето, ме изяжда любопитство. Каж ми, скъпа, какво смяташ да правиш на тази земя?

Ема го погледна и се засмя лъчезарно.

— Смятам да я превърна в парк. Един прекрасен парк за жителите на градчето. И ще го нарека с името на майка ми.

51.

Една седмица по-късно в една прекрасна майска вечер Ема слезе от таксито пред хотел „Савоя“ в Лондон и се отправи към американския бар. Забеляза Франк преди той да я види. Седеше на маса пред входа и докато изкачваше няколкото стъпала, които водеха към залата, Ема забеляза, че беше замислен.

— Един петак, за да ти узная мислите — му каза като го изненада.

Франк се стресна, но като я видя очите му се озариха.

— А, ето те и теб! — Стана и ѝ помогна да седне. — Колко великолепно изглеждаш, Ема мила!

— Благодаря, съкровище — инстинктивно приглади полата на костюма с цвят на зелена ябълка и свали ръкавиците си. — Един джин фис, Франк. Имам нужда да се освежа. Беше убийствен ден в магазина.

Франк поръча питието и запали цигара.

— Съжалявам, че те домъкнах чак тук, но е близо до Флийт стрийт, така ще мога да се върна бързо в резиденцията. Нямам много време.

— Няма значение, Франк, така дори ми е по-приятно. Този бар ми харесва. Но защо искаше да ме видиш? Стори ми се, че е нещо спешно, според това, което каза по телефона. Ще ти кажа даже, че малко се разтревожих.

— Съжалявам, Ема, не съм искал. Всъщност няма нищо спешно, но истина е, че се налага да поговорим.

— И за какво?

— За Артър Ейсли.

Веждите на Ема се вдигнаха учудено.

— За Артър? Свети Божества! И защо искаш да говорим за него?

— В последно време на Уинстън и на мен ни е мъчно за теб. Натопи се в един брак без бъдеще и това ни смущава. Накратко и двамата мислим, че трябва да се разведеш. Обещах на Уинстън да ти пусна муха в ухото.

— Да се разведе? — Ема избухна в смях — И защо? Артър не ми досажда.

— Не е подходящ за теб и ти го знаеш, Ема. На първо място пие като сьонгер. И после има ужасния навик да... — Франк преглътна и поспря.

— Да ходи с други жени — завърши Ема вместо него. Беше й забавно. — Би трябвало съпругата последна да научава, но аз въпреки това съм в течение на деянията на Артър. Не бъди дипломатичен с мен.

— И това не те ли разстройва? — пожела да узнае Франк.

— Моята безмерна незаинтересованост към Артър Ейсли и неговия начин на живот ми пречи да изпитвам каквото и да е чувство. Не ме интересува изобщо.

— Тогава защо не се разведеш, Ема?

— Защото имам деца преди всичко.

— Приказки! Служат ти само за оправдание. Едуина и Кит са в колеж. За тях ще е без всякакво значение...

— Мисля за близнаците, Франк, те са деца на Артър, имат нужда от баща.

— И що за баща би могъл да им бъде Артър? — промърмори Франк.

Ема пое чашата, която току-що бе сервирана и каза:

— За твое здраве!

— За твое и не се измъквай, Ема, отговори ми.

— Все пак Артър е мъжът в техния живот и е много привързан към тях, каквото и да си мислиш.

— Когато не е пиян — подчерта Франк саркастично.

Ема въздъхна.

— Има нещо вярно в това, което казваш. Но чуй ме добре, Франк. Честно казано, не изпитвам никакво желание да се развеждам, макар да имам всички мотиви за това. Поне засега не. Знаеш колко мразя коренните промени, за да предприема нещо. Може би когато децата пораснат ще помисля, но не сега.

— Но ти си още млада, Ема. Имаш право да си свързана с някой приличен човек. Да имаш другар в живота. Господи, сигурно се чувстваш ужасно сама!

Сякаш облак засенчи за миг красивото лице на Ема. Поклати бавно глава.

— Нямам никакво време да се чувствам сама. Много съм заета, както знаеш. Да сменим темата по-добре, Франк. Каж ми за себе си и за къщата, която бе намерил в Хамстед. Натали хареса ли я?

Франк въздъхна обезкуражен, защото трябваше да признае поражението си и каза:

— И двамата я харесваме. Идеална е за нас. Много ще се радвам, ако и ти я видиш. Доста е скъпа.

— Много се радвам. Непременно ще я видя. А за парите не се тревожи, Франк. Ако е по-скъпа от това, което можеш да си позволиш аз ще дам разликата.

— О, Ема, не бих могъл да приема! — възрази Франк.

— Не ставай смешен. Преди години Блеки ми каза, че парите са направени, за да се харчат и беше напълно прав. Искам ти и Натали да имате хубава къща, за да започнете добре семейния си живот. Желая поне вие да сте щастливи, Франк.

— Толкова си великодушна и щедра, Ема! Наистина съм ти благодарен. — Франк отпи глътка и продължи: — Ако утре можеш да отделиш малко време ще отидем да я видиш.

— Разбира се, че ще дойда с удоволствие. Как е Натали?

Франк засия.

— Прекрасна е, истинско съкровище. Да знаеш колко я обичам, Ема!

— О, зная, зная, Франк, това се вижда. Ти си щастлив. Ще направим една чудесна сватба, сигурна съм. Тя е... — Замълча изведнъж и затаи дъх. От мястото, където седеше виждаше голяма част от бара и преддверието на хотела. Вниманието ѝ бе привлечено от двама души, които разговаряха на рецепцията.

— Какво ти става? — попита Франк и я погледна внимателно.

— Виждам Пол Макхил! — възкликна Ема побеляла като платно. — Трябва да си отида веднага, преди да ме види.

Франк сложи ръка върху нейната, за да я задържи.

— Не се вълнувай, Ема, моля те не си отивай.

Ема го стрелна с поглед.

— Ти си знаел, че е в Лондон, не отричай, Франк.

— Да.

— Да не си го поканил тук при нас?

Франк не каза нищо и загледа упорито чашата си.

— О, Франк, как можа? — каза Ема възмутена. Понечи да стане, но Франк я задържа деликатно.

— Моля те недей, Ема, непременно трябва да останеш.

Без да го удостои с поглед Ема промълви едва чуто:

— О, Боже, какво ще правя сега?

— Ще се държиш като цивилизована жена и ще изпиеш нещо с мен и Пол.

— Не мога! — успя да каже Ема. — Не разбираш ли? — Още не бе произнесла думите и вече бе късно. Пол изкачваше стълбите и бе пред тяхната маса. Ема бавно вдигна глава и погледите им се срещнаха. В този момент благослови небето, че бе седнала. Бе отмаляла, не би могла да се задържи на крака.

— Здравей, Ема — поздрави я Пол и ѝ подаде ръка.

Като автомат Ема подаде своята.

— Здравей, Пол. — Гласът ѝ беше дрезгав. Едва почувства силните му пръсти да обхващат ръката ѝ и се изчерви до корена на косите си. Наведе глава.

Пол поздрави Франк като стар приятел и седна при тях. После прехвърли вниманието си към Ема.

— Колко се радвам, че те виждам, Ема. Прекрасна си. Не си се променила никак. И трябва специално да те поздравя за големия магазин на „Кингсбридж“, истински удар. Прекрасен е, трябва да се гордееш със себе си.

— Благодаря — промълви Ема, без да посмее да го погледне.

— Трябва да те поздравя и теб, Франк, последната ти книга е фантастична.

Доволен, Франк запали цигара.

— Радвам се, че ти е харесала. Продава се добре.

— Така трябва да бъде. Това е един от най-добрите романи, който съм чел напоследък. — В този момент пристигна поръчката. Пол вдигна чаша и каза: — За моите най-добри приятели и за твоята сватба Франк!

Ема онемя. Никога не беше смятала брат си за способен на двуличие. В този случай обаче сигурно бе скрил много неща, защото почувства, че отношенията му с Пол за много сърдечни.

— Щастлив съм, че ще си тук през юли, Пол — каза Франк. — С Натали се надяваме, че ще дойдеш на сватбата.

Ема не можеше да повярва на ушите си. Стрелна с поглед Франк, който се престои, че не забелязва и продължи:

— И благодаря за поканата за вечеря. Натали предложи в петък, ако си свободен, естествено.

— Разбира се, че съм. И за нищо на света няма да пропусна сватбата ви. — Очите на Пол потърсиха Ема. — Ами ти, Ема, какво ще кажеш. Свободна ли си в петък вечер?

— Абсолютно съм сигурна, че няма да мога — отсече, отбягвайки погледа му.

— Защо не провериш по-късно в бележника си? — предложи Франк.

— Няма смисъл. Повече от сигурна съм, че имам ангажимент — обяви спокойно като отчаяно правеше предупредителни знаци на брат си.

Като прецени израза на упорит отказ върху лицето ѝ Пол не настоя. Обърна се към Франк.

— Къде смятате да прекарате медения си месец?

— Мислехме на Лазурния бряг, но не сме решили окончателно.

Ема се отпусна на стола, без да ги чува. Беше изненадана от неочакваното идване на Пол и ѝ се искаше да смаже Франк, че бе участвал в този заговор срещу нея. Беше объркана и чувствата ѝ, потискани през дългите години бяха готови да се възпламенят с цялата си сила. Пред нея беше самият Пол Макхил, който разговаряше с брат ѝ. С мъничко тъга си спомни колко го бе желала, очаквала! В този момент, когато беше на сантиметри от нея, Ема трябваше да възпре желанието си да протегне ръка, да го докосне, за да се увери, че наистина е той. От плът и кръв. Погледна го крадешком. Знаеше, че е навършил четиридесет и две години в началото на февруари, но беше същият, както го помнеше от 1919 година, само малко по-почернял от слънцето и с някоя и друга бръчица повече около очите. Изведнъж я обзе гняв. Как смееше да се завърне така, сякаш нищо не е станало. И да говори така спокойно, сякаш страданията, които ѝ бе причинил не бяха съществували. Какво невероятно нахалство. Омразата, която изпита задуши всякакво друго чувство.

Смътно чу Франк да се сбогува. Значи смяташе да я остави сама с Пол. Тази мисъл я ужаси.

— Аз също трябва да си вървя. Извинявай, Пол, но трябва да тръгна с Франк. — Каза и взе ръкавиците и чантата си.

— Моля те, Ема, остани. Бих желал да поговорим. — Трябваше да я задържи на всяка цена, но не смееше да настоява.

Франк погледна с разбиране и се обърна към Ема:

— Трябва да се връщам на Флийт стрийт. Ужасно съм закъснял. — Целуна я по бузата и хукна преди Ема да успее да каже нещо.

Пол викна сервитьора и направи допълнителна поръчка. Погледна Ема сериозно.

— Моля те, не се сърди на Франк. Аз го убедих да те въвлече в тази невинна клопка.

— И защо? — пожела да узнае Ема, решена за първи път да го погледне открито и студено.

Пол трепна. Знаеше, че трябва да се сблъска с голяма трудност, но бе решил да спечели доверието ѝ.

— Както ти казах, исках да те видя и да поговорим честно.

— Честно! — имитира го тя и се засмя саркастично. — Странно е ти да го кажеш. След като минаха толкова години.

— Разбирам много добре това, което чувстваш, Ема. Но е истина. Отчаян съм, Ема. И бях през всичките тези четири години!

— Щом е така защо не ми писа? — попита Ема с нотка на колебание в гласа.

— Но аз ти писах много пъти. И няколко телеграми изпращах.

Ема го изглежда недоверчиво.

— Да не искаш да кажеш, че всичките са се изгубили по пощата? Че и телеграмите са се изпарили като сняг на слънце? Трудно ми е да го повярвам.

— Имаш право. Бяха откраднати. Както писмата така и телеграмите. Същата е съдбата и на писмата, които ти си ми написала — каза Пол, загледан право в очите ѝ.

— Откраднати? И от кого? — попита Ема като издържа на погледа му.

— От частната ми секретарка.

— И защо е направила подобно нещо?

— Това е дълга история, Ема — каза Пол. — Ако позволиш, бих ти я разказал. Всъщност точно за това исках да те видя.

— Е, добре — каза Ема. Нямахте нищо лошо да го изслуша, пък и любопитството ѝ надделя.

— Когато се върнах в Австралия през 1919 година, единственото ми желание беше да се видя с баща си и да се върна колкото се може по-бързо тук, при теб. — Пол спря да говори, докато сервитьорът остави поръчката. После продължи: — В Сидни ме сполетяха цял кош беди, с които няма защо сега да те занимавам. Първо да ти кажа за писмата. Преди години баща ми се сприятели с една наша чиновничка в Сидни и докато отсъствах я обучил и взел за частна секретарка. След уволнението се наложи да поема ръководството на нашия бизнес, защото баща ми беше зле. През първите седмици Марион Рийз беше като божи дар. Няколко месеца ден и нощ работих заедно с Марион и с нейна помощ навлязох в най-малките подробности на работата. Междувременно състоянието на баща ми се влоши рязко. Трябваше да остане на легло. Честно казано, Ема, предоверих се на Марион. Нямахте как. Изведнъж бях поставен в условията на тежка отговорност. — Пол запали цигара и продължи: — Марион се чувстваше като член на семейството. Баща ми ѝ бе много благодарен и я смяташе повече за приятелка, отколкото служителка. В известен смисъл тя ми беше като по-голяма сестра. Една вечер, когато работехме до късно, я поканих на вечеря, разказах ѝ за теб и за плановете ни да се оженим. — Пол се усмихна. — Доверието ми към Марион бе ужасна грешка, което стана ясно по-късно. Тогава не го знаех. Тя показва изключително съчувствие. Обеща да ми помогне да уредим деловите въпроси бързо, за да мога да се завърна в Лондон за някой и друг месец...

— Но защо да е било грешка? — прекъсна го Ема, смръщвайки чело.

— Тогава не можех да зная, че Марион била влюбена в мен. Нищо не бе имало между нас и нищо не бях направил, за да породя в нея някакви надежди. Естествено, последното нещо на света за нея е било да допусне да напусна Австралия. Междувременно продължих да реорганизирам и разширявам бизнеса и ти пишех, без да мога да си представя, че моята предана секретарка крие писмата ми, вместо да ги изпраща. Разстроен от липсата на отговори, ти изпратих две телеграми с молба да ми кажеш поне че си добре. И телеграмите не били изпратени. Въпреки това, измъчван от мълчанието ти, което бе

необяснимо за мен, реших да не се предавам. Веднага щом ми беше възможно заминах за Англия.

Ема, която бе слушала внимателно разказа му не изпитваше никакво съмнение, че казва чистата истина.

— И кога е станало това? — попита веднага.

— Около една година по-късно. През пролетта на 1920 година. Преди да замина дадох на Марион да изпрати телеграма, която обявяваше пристигането ми. Молах те да ме посрещнеш на кораба. Естествено ти не бе дошла, защото не бе получила телеграмата. Първият човек, на когото телефонирах, беше Франк. Той ми съобщи, че си се омъжила за Артър Енсли преди една седмица и сте заминали да прекарате медения си месец.

— О, Боже! — промълви Ема с широко отворени от ужас очи.

— Да — продължи Пол и се усмихна горчиво. — Бях закъснял само една седмица, за да те спра.

— Но защо не дойде по-рано? Защо е трябвало да чакаш цяла година? — настоя Ема и повиши глас.

— Не можех да се освободя, Ема. Баща ми беше болен от рак. Почина осем месеца след завръщането ми в Австралия.

— О, много съжалявам, Пол — прошепна Ема искрено натъжена.

— Да, беше много тъжно. През последните месеци от живота си баща ми се бе опрял изцяло на мен. Но да вървим нататък. Възнамерявах да замина веднага след погребението, но точно тогава Констанс... — Пол спря и направи гримаса. — Съпругата ми Констанс се разболя тежко и това ме принуди да остана. След това дойде ред на сина ми. — Пол изгледа Ема изпитателно. — Имам син, Ема, знаеше ли?

— Да, знаех го. Можеше да ми го кажеш ти самият, Пол. Даже би трябвало — погледна го с упрек.

— Да, би трябвало. Но Хоуард... е добре. Хоуард има проблеми и за мен е било винаги трудно да говоря за него — въздъхна и погледът му се помрачи от мъка. — Щом Хоуард се подобри достатъчно, заминах за Англия.

— И се видя с Франк?

— Не веднага. Изглеждаше ми неудобно да се срещна с него. Тогава той нямаше особено добро мнение за мен. Пред отчаянието ми,

когато научих за твоята сватба, той промени мнението си. Разбра искреността ми.

— А как разбра, че писмата ти са откраднати? — прекъсна го Ема.

— Не зная защо, но веднага се усъмних, че някой краде кореспонденцията ми. За това всъщност разбрах след разговора ми с Франк. Не беше трудно да се досетя, че на дъното на това е Марион.

— Представям си, че като си се завърнал в Австралия си й го казал направо.

— Разбира се. Отначало отричаше, но после се предаде и разказа всичко. Когато я запитах за причината за недостойната й постъпка тя ми каза, че не желала да напускам Австралия.

— И е успяла — забеляза уморено Ема, като си помисли за всичките тези изгубени години.

— Да. — Пол изгледа Ема изпитателно, но не успя да долови чувствата й. — Естествено уволних я незабавно и сега дори не знам къде е отишла.

Ема кимна с глава. Замисли се, после вдигна поглед и срещна погледа на Пол.

— Защо не изчака да се завърна от медения месец, за да ми кажеш за писмата?

Пол я погледна с недоумение.

— И какъв смисъл щеше да има? Бях пристигнал късно, Ема. Не исках да преча на твоя брак. А и сигурно нямаше да повярваш. Не забравяй, че тогава имах само бегли съмнения за кражбата на писмата. Доказателства получих едва когато се върнах в Сидни.

— Да, разбирам.

— Реших, че съм те загубил завинаги и помислих, че ще е най-добре да изчезна в мълчание — приключи Пол, повдигайки рамене.

— Тогава защо да говорим днес, след толкова години?

— Винаги исках да ти обясня, Ема, да се оправдая пред теб. Съзнанието, че съм ти причинил толкова мъка не ми даваше мир. В предишните си пътувания до Лондон винаги се виждах с Франк, който ме държеше в течение за живота ти. Струваше ми се неуместно да ти се обадя, макар че го желяех от все сърце. Миналата седмица бях току-що пристигнал от Сидни, вечерях с Франк и той ми разказа за брачната ти несполука. Като разбрах, че не си щастлива с Артър веднага реших,

че е дошъл момента да се обясним. Помолих Франк да организира тази среща. Не желяех да изпусна случая да се оправдая пред теб — завърши разказа си, като се молеше от все сърце да е успял да я убеди. Протегна ръка към нея, докосна нейната и я погледна сериозно: — Зная, че си разстроена, Ема, и може би е непочтено от моя страна да дойда, без да предупредя, но не знаех какво друго да направя. Надявам се, че не се сърдиш нито на мен, нито на Франк.

— Не, не се сърдя. Радвам се, че се видяхме. — Спря, погледна към покривката и когато отново вдигна глава, големите ѝ зелени очи бяха влажни. — Когато останах без вест за теб бях разстроена и измъчена поне колкото теб, направо бях ранена — добави, спря замислено, после продължи. — Хубаво е да се знае истината, дори когато е изтекла толкова много вода — усмихна се тъжно. — И двамата трябва да се смятаме за жертви на обстоятелствата.

Пол я изгледа продължително и каза:

— Мразиш ли ме, Ема?

Изненада премина през лицето на Ема.

— Но аз никога не съм те мразила, Пол! Може би мъничко, от време на време, когато ме налегне мъка, но не мога да се упреквам за това.

— Но аз не те упреквам изобщо. — Пол запали цигара, за да прикрие нервното напрежение, което го бе обхванало. — Питам се, мислиш ли, че бихме могли да бъдем приятели, Ема? Сега, когато между нас няма сянка. Или искам много от теб? — Каза това и притаи дъх.

Ема се почувства изведнъж изчерпана и сведе поглед. Заслужаваше ли си да се обвързва наново, дори само за приятелство? Не можеше да скрие от себе си, че чувства все още очарованието на тяхната връзка, макар и след всичките изминали години. Без да държи сметка за всякакво благоразумие каза бавно и решително:

— Да, Пол, ако искаш ти.

— Искам го — каза Пол като я гледаше с възхищение. Беше красива и господарка на себе си, както винаги. Времето не беше оставило следа върху деликатното ѝ лице. И въпреки това имаше нотка на тъга в очите ѝ. Тя беше сериозна. Пол трябваше да се въздържа от порива да я прегърне и целуне. Трябваше да действа благоразумно, ако искаше да я спечели отново и напълно. Видя я да поглежда часовника

си и сърцето му подскочи. Попита я: — Ще вечеряме ли заедно тази вечер, Ема?

— О, Пол, не мога — отвърна смутена.

— Защо? Имаш ли друго задължение?

— Не, но...

— Моля те, Ема, в името на преживяното — усмихна ѝ се. — Аз не се страхувам, а ти?

— И от какво би трябвало да се страхувам? — каза Ема, за да се защити. Сърцето ѝ биеше лудо. Беше невъзможно да устои.

— Наистина, уверявам те, че няма от какво да се страхуваш — разсмя се Пол, като за пръв път, откакто се присъедини към тях се отпусна. — Значи се разбрахме. Къде предпочиташ да отидем?

— Не знам — отговори Ема, като се почувства слаба и уплашена.

— Тогава да отидем в Роул, срещу Ковънт Гардън. Била ли си в този ресторант?

Ема поклати отрицателно глава.

— Не, но съм чувала за него.

— Много приятно място. Сигурен съм, че ще ти хареса — увери я Пол и направи знак на сервитьора да уреди сметката.

Бяха по средата на вечерята, когато Пол я попита направо:

— Защо бракът ти не върви, Ема?

Жената бе толкова стресната от неочаквания въпрос, че замълча за миг. Не отговори „защото те обичам“, както спонтанно ѝ се прииска да отговори, но вместо това каза:

— Защото Артър и аз сме несъвместими.

— Разбирам. Що за човек е? — Този невинен въпрос бе пълен с любопитство.

— Красив е — започна Ема, като мереше думите си. — Очарователен, от добро семейство, но е много слаб и суетен. — Погледна Пол и каза тихо: — Той е мъж, с който ти нямаш нищо общо.

„Нито ти, както ми се струва, любов моя“, помисли Пол.

— Имаш ли намерение да се развеждаш?

— Не за момента, а ти? — отговори Ема и затаи дъх, съжалявайки за въпроса си.

Изразът върху лицето на Пол се промени. Стана много сериозен и отговори спокойно:

— Аз желая да се разведа, Ема, искам го от няколко години, но имам големи затруднения с Констанс. Жена ми е алкохоличка. Пиеше още преди войната. Това е и главната причина за разрухата на брака ни. Когато се завърнах в Сидни, беше вече в окаяно положение. Настаних я в частна клиника, но тя избяга веднага след погребението на баща ми. Едва след пет седмици я намерихме и няма защо да ти разказвам в какво състояние. Затова не можах да дойда тогава в Англия. Повярвай, не зависеше от мен. Тя не желае да се лекува. И вече нямам търпение.

— Разбирам какво искаш да кажеш — каза мрачно Ема, — съжалявам, Пол, наистина съжалявам. Положението е ужасно. Още ли е в клиниката?

— Да, опитаха се да я дезинтоксикират, но много отслабна във всяко отношение. Не можеше да се грижи за себе си. Струва ми се, че ще остане там за цял живот. Констанс е католичка. И отхвърля развода. Но аз не губя надежда, че рано или късно ще бъда свободен. — Отпи глътка вино и продължи: — Има още нещо, което трябва да ти кажа, Ема, за сина ми. — Поспря. — Хоуард... е, добре, Хоуард е изостанал умствено. Това беше, когато днес ти казах, че имам още проблеми.

Ема не знаеше какво да каже.

— О, Пол, Пол, каква трагедия! И каква ужасна тежест трябва да понасяш сам — каза със съчувствие в гласа. — Но защо още преди години не ми каза? Нима мислеше, че няма да те разбере.

Пол поклати глава.

— Да, може би трябваше, Ема, но искрено казано, малко се срамувах. Особено когато видях твоите деца.

Ема протегна ръка и стисна неговата.

— Сигурно се чувстваш безсилен? На колко години е Хоуард?

— На дванадесет, Ема, понякога природата ни поднася странни изненади. Момчето е много красиво, лицето му е нежно и деликатно, много одухотворено, но умът му е като на дете на пет години. И така ще си остане завинаги.

Ема изпитваше мъка и съчувствие към Пол.

— Къде живее?

В чифлика Кунембъл заедно с една бавачка, която е много привързана към него. За него се грижи персонал и прислуга. Когато съм в Дънуун често минавам и оставам задълго при него. Той почти не забелязва присъствието ми. Живее в собствен свят. — Запали цигара. — Съжалявам, Ема, не исках да те товаря и с моите лични проблеми тази вечер. Да говорим за друго.

— О, Пол. Изпитала съм достатъчно трудности в живота си — възкликна Ема. — Детството ми съвсем не беше лесно, както може би ти си мислиш. Животът е тежък, Пол. Важното е да знаеш как да посрещнеш трудностите и да ги преживееш. — Усмихна му се. — Нещата трябва да се гледат в лицето, Пол. Не трябва да се отчайваме. Животът ни е дал много в сравнение с онова, което е дал на други.

Пол я погледна удивен. „Изключителна жена!“, помисли си и каза:

— Имаш право, Ема, в края на краищата сме щастливи и трябва да благодарим на Бога за това, което имаме. — Погледна я с любов и вдигна чаша. — За теб, Ема. Най-умната и разбрана жена. Щастлив съм, че отново сме приятели. А ти?

Ема чукна чашата си с неговата.

— Да, надявам се, Пол.

— Хайде да поговорим за нещо весело.

Ема се засмя:

— Разкажи ми за петролните кладенци в Тексас и Сидни — „Тексас Ойл Къмпани“. Много ми е интересно за това дружество, което си основал.

След вечеря Пол придружи Ема до вкъщи в Уилтън Мюз в близост на Белгрейв Скуеър. Каза на шофьора на таксито да го почака и я изпрати до вратата.

— Благодаря за хубавата вечер, Ема — каза и я целуна невинно по бузата. — Мога ли да ти телефонирам утре?

— Да, Пол, благодаря.

— Лека нощ, Ема.

По-късно в леглото Ема лежа дълго будна, потънала в размисли за случилото се тази вечер. Драматичното завръщане на Пол Макхил беше последното нещо, което бе очаквала. Животът беше пълен с

изненади. За миг помисли за Марион Рийз. Ако Пол не беше човекът, който е, тази бедна нещастна жена нямаше да се влюби в него и нямаше да краде писмата. Ако Пол не беше писал на нея, ако Франк... Ако тя не беше се хвърлила надолу с главата в този безсмислен брак с Артър... Ако... Ако... Въздъхна. Безсмислено беше да се съжалева за това, което би могло да бъде. Сърцето ѝ беше натежало от тъга. Той беше толкова мъжествен, толкова невероятно интелигентен и въпреки това животът му бе неплоден и труден, колкото и нейния. Кой знае дали я бе потърсил само в името на истината и тяхната любов или бе тласнат от други мотиви? Обичаше ли я още? Не можеше да знае. Едно нещо ѝ беше напълно ясно. Тя буквално бе ужасена от силата на неговото очарование. С усилие на волята се опита да мисли за нещо друго. Но когато най-после заспа, той продължаваше да бъде в съзнанието ѝ.

— Изглеждаш ми като някой, който се готви да убива — каза Уинстън тихо като проследи погледа на Пол Макхил. Той гледаше внимателно Артър Енсли. — Той е един идиот, остави го. Не му обръщай внимание.

Пол се обърна и погледна Уинстън. На лицето му беше изписан гняв, примесен с отвращение.

— Кръвта ми кипва като го видя! Това смешно чучело направи всичко, за да излага Ема по време на обяда. Освен че очевидно не издържа на алкохола, но не престана да пуска ръка на всички присъстващи госпожици. Ема сигурно се чувства ужасно засегната.

Уинстън се засмя като старателно се опита да прикрие омразата, която изпитваше към Артър.

— Зная, няма защо ти да ми го казваш. Той е негодник и съм сигурен, че го прави нарочно. Колкото до Ема, тя се прави, че не вижда. Ти познаваш сестра ми. Нищо не може да ѝ убегне — поклати глава. — С нетърпение чакам Франк и Натали да се оженят и тези безкрайни обеда и вечери да свършат. Остава още седмица за щастие. Но ми се струват цяла вечност, щом Артър е наоколо. Как бих желал сестра ми да не е женена за него. Направихме всичко, за да я спрем, но тя е упорита като муле, естествено направи го от инат.

— Струва ми се, че е точно така — промълви Пол с поглед забит в чашата, която държеше. — Не слагай пръст в раната, приятелю.

Уинстън беше завлякъл Пол в един ъгъл на салона, където бяха събрани гостите на един от многобройните официални обеда, по случай предстоящата сватба. Уинстън винаги беше изпитвал най-добри чувства към Пол. Каза му доверително:

— Франк ми разказа, че напоследък често се виждате с Ема. Много се радвам. — После като видя учудения израз върху лицето на Пол се засмя. — Зная, че на мен гледаш като на евентуален по-голям брат, но трябва да ти кажа, че съм на твоя страна. Въпреки усложненията. Ема има нужда от човек като теб, Пол, достатъчно

силен да я държи изкъсо до себе си. Не всички са способни да се оправят с интелигентна жена като сестра ми!

Пол се засмя:

— Благодаря. Приятно ми е да го чуя. И естествено съм напълно съгласен с теб. — Но с искра на раздразнение в очите продължи: — Но направи ми услуга, кажи тези две неща на въпросната госпожа. Имам нужда от помощ.

— Вече съм ѝ го казвал, Франк също, но ти познаваш Ема. Трябва сама да реши. — Погледна внимателно събеседника си. — Може би се страхува да не си заминеш отново за Австралия, когато най-малко очаква. В края на краищата ти си имаш делови работи, които те очакват там.

— Така е, но ѝ изясних, че възнамерявам да остана тук по-дълго. Не ще да чуе. През последните години организирах работите си така, че е достатъчно да се връщам в Австралия един-два пъти в годината. И Ема знае, че разширих бюрото си тук и в бъдеще оттук ще ръководя. — Поклати глава. — Не смея повече да ѝ говоря за това, но тя е скептично настроена. Не мога да я упрегна.

Уинстън избухна в смях.

— Дай ѝ повече време да свикне с мисълта, че ще останеш тук завинаги и ще видиш, че накрая ще се съгласи.

Пол се огледа като търсеше Ема. Видя я да разговаря с Франк, Натали и родителите ѝ. Бе облякла семпла жълта рокля от коприна, която я подмладяваше. Не само красотата ѝ я отличаваше от останалите жени, които присъстваха, но също и светлината, която се излъчваше от нея. Пол с изненада видя, че Ема се готви да си тръгва. Подаде чашата си на Уинстън и му каза бързо:

— Дръж чашата ми, приятелю, ще се върна веднага.

Пол настигна Ема в преддверието.

— Къде отиваш така набързо? — Хвана я здраво за ръката и я застави да го погледне в лицето. — Бягаш? Мислех, че аз съм единственият, който постъпва така.

Ема не успя да сдържи смеха си.

— И мен ме бива да бягам, когато пожелае, господин Макхил — отговори. — Не желая да развалям празника, но трябва да намина в магазина!

— Аз ще те заведа — реши Пол и я придружи до вратата. В колата Ема се опита да завърже разговор, докато Пол шофираше в претоварения следобеден трафик в центъра. Замълча, като се замисли за обедата. Бе ядосана на Артър и на липсата му на добър вкус. Не само, че самият той стана смешен, но направи смешна и нея. Не я интересуваше как се държи той, но този ден бе прекалил и тя се почувства унижена повече от друг път. Беше успяла да скрие гнева си зад маската на безразличие, но повече не можеше да се преструва, че не забелязва. След сватбата на Франк щеше да прекъсне да се появява с него в обществото. Особено неприятно ѝ беше, че всичко това се разигра в присъствието на Пол, но колкото и да е странно, именно неговото присъствие ѝ бе някаква утеха.

Ема погледна скрито Пол и се запита какво ли мисли. Напоследък, когато се виждаха в Лондон вечеряха редовно заедно. Водеше я на театри, опери, приеми. Беше очарователен, грижлив, но и някак отдалечен. Ема бе очаквала, че след първите вечери той ще започне да я ухажва, но това не стана. Ема предпочиташе да бъде с него. Искрено го желаше, но твърдо бе решила да не страда повече от любов. Обзе я тъга.

— Може би е по-добре да ме изпратиш до къщи, Пол — му каза — Вече е късно да ходя в магазина, минава пет.

— Разбира се, както искаш, Ема — каза Пол и размишляваше за загрижения ѝ вид. Докато очакваше светофара да даде зелено Пол размисли за ситуацията. Ема беше винаги мила и весела с него, но в последните дни му се струваше малко далечна. Като разбираше, че е изпълнена със съмнения към него, Пол се бе опитал да се държи колкото е възможно по-коректно, за да не я изплаши и да не измени мнението си за него. Но очевидно това не бе имало смисъл. Замисли дали стратегията му не е погрешна. Докато се насочваше към Белгрейв Скуеър Пол взе неочаквано решение. Заобиколи площада, премина Уилтън Мюз и се отправи към Мейфеър.

— Къде отиваме? — го попита Ема учудено. — Мислех, че ме водиш вкъщи.

— Точно така, Ема. Водя те в моята къща.

Ема промърмори:

— Но...

— Няма но, Ема — отговори Пол с усилие.

Ема се вцепени, като стисна чантичката си. Изненада се от неочакваната постъпка на Пол, не знаеше какво да предприеме. Никога не беше го посещавала в апартамента му и беше ужасена при мисълта да остане сама с него. Иронична усмивка се появи на устните ѝ. Тя не изпитваше страх от нищо и от никого.

Пол спря на Бъркли Скуеър и без да каже нищо я хвана за ръка и я заведе до асансьора. Силните му пръсти сякаш изяждаха ръката ѝ, но тя му бе и благодарна за това, че я подкрепя. Чувстваше, че краката ѝ всеки момент можеха да се подкосят.

Пол не я остави дори когато бяха влезли в апартамента. Тръшна вратата зад гърба си и я застави да го погледне. Почти свирепо я притегли към себе си и устните му се впиха в нейните настоятелно. Ема се опита да се освободи, но той беше твърде силен. Притисна я още повече и Ема почувства, че сърцето ѝ заби лудо. Отначало устните ѝ бяха стиснати и твърди, после нежни и сладки. Престана да се бори, докато я овладя непреодолима слабост. Отпусна се на гърдите му и отговори на целувките му. Чантичката падна на земята, но никой не ѝ обърна внимание. Ръцете на Пол се хлъзгаха нежно към бедрата ѝ. Ема почувства желание, краката ѝ трепереха, докато познатата гореща вълна я обля от глава до пети.

Пол спря да я целува и я загледа в очите. Като пияна Ема издържа на погледа му и видя желанието да блика диво от тези синьо-виолетови очи. Страстта я завладя и истинските ѝ чувства изплуваха на повърхността, изтривайки всяка плахост. Съпротивата ѝ се срути като кула и тя с радост и възторг му се предаде, оставяйки чувствеността си, така дълго потискана да избухне неудържимо.

Той я отдръпна от себе си, но не свали ръце от раменете ѝ. Устните му се извиха в усмивка на недоверие.

— И сега ми кажи, че не ме обичаш — прошепна на ухото ѝ. — Кажи, че не ме желаеш! — Дъхът му бе горещ и Ема го чувстваше на шията си. Преди да отговори Пол продължи с глас, изпълнен от желание. — Не можеш да отречеш Ема, защото и двамата знаем, че е така. — Загледа я отблизо и в големите ѝ зелени очи забеляза същата страст, която го разяждаше. Хвана я за ръка и кротко я поведе към спалнята.

Като хипнотизирана, Ема застана неподвижна посред стаята. Видя го да се доближава до нея гъвкав като пантера. Свали шапката ѝ

и я хвърли на един стол. После бавно свали ръкавиците ѝ. Откопча роклята ѝ и я остави да се хлъзне на земята. Леко я тласна към леглото, свали обувките ѝ и коленичейки до краката ѝ ги целуна. Ема се наведе и погали гъстите му черни коси.

— Не е минал ден да не съм мислил за теб, Ема, да не съм те желал, любов моя! Нито един ден през тези години! — възкликна Пол приглушено. Обгърна бедрата ѝ и сложи глава на скута ѝ. — Не съм преставал да те обичам, Ема! — Възкликна, вдигна глава и я загледа с любов. Очите му горяха.

— И аз не престанах да те обичам, Пол — каза ласкаво тя, докато очите ѝ се напълниха със сълзи.

Той се изправи и я принуди да легне. Легна върху нея, обгърна я с ръце и зацелува страстно лицето ѝ, шията ѝ, раменете ѝ. Още един път бяха голи и прегърнати. Пол беше като заслепен от страст, разяждан от желание да я притежава, да се съедини с нея.

В мига на страст почувства пръстите ѝ да се забиват в раменете му, докато тялото ѝ потръпна в сладостни спазми. Зовеше името му с дрезгав, сладостен шепот, който той познаваше така добре. В този момент Пол разбра, че само той може да я дари с екстаз, с пълна самозабрава. Вдигна глава и погали с устни плоския корем докато достигна до гърдите ѝ. След това продължи към шията ѝ. Ема въздишаше и потреперваше под неговата тежест, докато пръстите ѝ го галеха жадно под гърба. Пол почувства, че избухва.

Прегърна я силно, потъвайки дълбоко в нея, сякаш да достигне и да докосне сърцето ѝ. Ема му отвърна с чувство, спонтанно и безрезервно.

Много по-късно, обвит около нея, Пол прошепна:

— Няма да те оставя никога, Ема, никога повече, докато съм жив. Давам си сметка, че ти се страхуваш да не ти сторя зло. Трябва да ми вярваш, любов моя.

— Не се страхувам, Пол — прошепна му тя. — И ти вярвам. Сега знам, че няма никога да ме изоставиш.

Той се усмихна, привлече я към себе си и целуна косите ѝ.

— Ще наваксаме загубените години, любов моя, обещавам ти го.

53.

Ема влезе в къщата си на Раундей, замръзнала от ледения вятър и свали самуреното си кожено палто, което Пол ѝ бе подарил предишната зима. Трябваше да му телефонира незабавно, каза си завладяна от нежност, за да му съобщи, че следващия ден ще бъде в Лондон.

Влезе в библиотеката и се спря поразена на прага.

— Господи, Едуина, какво правиш вкъщи? Мислех, че срокът ви ще свърши следващата седмица.

— Наистина — отговори Едуина, като я погледна студено. Лицето на момичето беше извънредно бледо и очевидното му смущение бе забелязано от Ема. Опита се да я целуне, но Едуина извърна глава. Стъписана седна срещу дъщеря си. Като я гледаше, си помисли „Дали е болна“ или причината беше в сивата училищна униформа, която я правеше така безцветна.

— Какво има, скъпа? — попита Ема разтревожена. — Защо се върна вкъщи, случило ли се е нещо?

— Не, нищо. Дойдох само защото трябва да поговоря с теб — каза Едуина. — За това. — Извади от джоба си един плик и го хвърли грубо към майка си.

— Каквото и да ви учат в онзи скъп колеж, без съмнение това не е доброто държание — отбеляза Ема тихо, докато се навеждаше да вземе плика.

— Няма смисъл да гледаш какво има в него — викна Едуина с писклив глас, — това е кръщелното ми. Ти не поиска да ми дадеш оригинала и аз написах в Съмърсет Хаус, за да ми изпратят копие. Ти много добре знаеш какво е написано там. Чак сега разбирам защо толкова старателно си го крила през всичките тези години!

Треперещите ръце на Ема държаха плика. Чувстваше, че ѝ се повдига, искаше ѝ се да умре.

Едуина гледаше майка си с ледено презрение.

— Защо си толкова разстроена, мамо? — каза през зъби. — Аз трябва да съм разстроена, не ти. Нали аз съм незаконородена. —

Произнесе тази дума така натъртено и с такава омраза, че Ема потръпна. Момичето я погледна с големите си светлосиви очи, изпълнени с омраза. — Как можа да ме оставиш да вярвам във всичките тези години, че баща ми е Джо Лаутър, вместо Блеки О'Нийл? — Избухна в саркастичен смях. — Блеки О'Нийл! Твоят скъп приятел. Надявам се, че е. Върви след теб като разлигавено куче през всичките ти бракове в добавка! — Стисна очи и направи жест на погнуса. — Отвращаваш ме, мамо. Плаках за Джо години след смъртта му и ти позволи това. Колко жестоко от твоя страна!

Ема успя да се съвземе достатъчно, за да каже с треперещ глас:

— За какво щеше да ти послужи да знаеш истината? Щеше ли да намали мъката ти? Джо беше твой баща в пълния смисъл на думата. И те обичаше колкото дъщеря, ако не и повече. И ти го обичаше. И щеше да плачеш, дори и ако знаеше как стоят нещата. Лесно е на един човек да създаде дете, Едуина, но това, което прави за детето после го прави един добър и истински баща. И въпреки че ти не си създадена от Джо, той беше без съмнение твоят добър баща, това е важното.

— Ти си гледала да запазиш себе си! Ти... проститутка лъжлива!

Ема загледа осемнадесетгодишното момиче, което седеше пред нея и бе неспособна да произнесе дори само една дума. Да извърши поне един жест, с който да го успокои, да намали мъката му.

— Как би трябвало да се наричам, ако мога да попитам, мила ми мамо? Аз все пак имам име, нали? О'Нийл или пък Харт? — Пое си дъх и стрелна с ледени очи майка си. — Ти си една лъжлива и неморална кучка!

Ема отстъпи, сякаш някой я удари през лицето, но предпочете да пренебрегне нападките на дъщеря си.

— Името ти е Лаутър, Едуина. Джо те осинови и ти даде своето име.

— Благодаря, това е, което исках да зная. — Стана и протегна ръка. — Това вземам със себе си, след като го получих с такава мъка. — Дръпна кръщелното от ръцете на Ема. — Отивам си.

Ема скочи на крака и хвана Едуина за ръката, но тя се отскубна насила.

— Не ме докосвай — викна и изтича навън.

— Моля те, Едуина, върни се и седни — каза Ема тихо. — Достатъчно си възрастна, за да поговорим сериозно по тези въпроси.

— Говореше умолително. — Моля те, скъпа! Зная, че си наранена и разстроена, но нека ти обясня. Моля те, дай ми възможност...

— Нищо от това, което би могла да ми кажеш не ме интересува! Отивам си — повтори Едуина.

— Къде ще отидеш? — попита Ема развълнувана, пристъпи напред и протегна ръце към дъщеря си. — Моля те, Едуина, не си отивай, нека поговорим.

Едуина изгледа Ема унищожително и ѝ каза с горчивина:

— Казах ти вече, обясненията ти не ме засягат. — Изправи рамене. — Отивам си и повече няма да стъпя в тази къща.

— Но къде ще отидеш, скъпа? Не трябва да си отиваш — възкликна Ема с дрезгав глас.

— Отивам при братовчедката Фреда в Рипън за Коледа, след това ще отида в колежа в Швейцария. Онзи, в който ти не пожела да ме изпратиш. Моля незабавно да ме запишеш. — Хвърли ѝ жесток поглед. — Достатъчно си богата, предполагам, че ще продължиш да плащаш училищната такса и няма да ми спреш издръжката.

— Как можеш да го помислиш, Едуина? — възкликна Ема. — Не съм те лишавала от нищо досега! Моля те, останни. — Очите ѝ бяха насълзени. — Не си отивай така, да поговорим.

— Казах всичко, което имах да казвам. Ненавиждам те, мамо! Не искам да те виждам, докато съм жива! — Излезе и затръшна вратата след себе си.

Ема остана загледана в пространството и съсипана душевно. Отпусна се на близкия стол, закри лице с ръце и остави сълзите да потекат на воля. От години се плашеше от този ден и все го беше отлагала, понеже не знаеше как да обясни всичко на дъщеря си. Беше ѝ ясно през цялото време, че момичето щеше да реагира бурно, както и знаеше, че след неизбежното обяснение уважението ѝ към нея щеше да бъде неизлечимо накърнено. Едуина никога не я беше обичала. Истински бе обичала само Джо и Фреда. Цялата привързаност и любов и обич, която бе предложила на първородното си чедо бяха пропаднали. Запита се дали не би трябвало да изтича, и да ѝ съобщи името на истинския ѝ баща. Но това не би успокоило мъката и оскърблението на момичето, тя все щеше да си остане незаконно дете. По-добре бе да остави нещата такива, каквито са. Може би след няколко седмици, когато се поуспокои ще успее да се помири с дъщеря

си. Това беше мисълта ѝ, когато стана и слезе бързо по стълбите. Щеше да се опита да срещне Едуина след Коледа. Щеше да я моли на колене, ако се наложеше и тогава щеше да срещне разбиране. Когато слезе долу Едуина вече я нямаше. Беше заминала с таксито, което я е чакало на гарата. Ема пипна с ръка челото си, което гореше, главата я болеше ужасно. В този момент с безпощадна яснота разбра, че няма никога да се стигне до помирение. Беше загубила завинаги дъщеря си.

С бавни крачки и натежало от мъка сърце отиде до спалнята. Трябваше непременно да говори с Блеки. Протегна ръка към телефона, но после си спомни, че Блеки е в Ирландия и няма да се върне преди края на седмицата. Нещастна, Ема седна на леглото, потисната от чувството на поражение. Едуина преживяваше адска мъка и тя не можеше да направи нищо, за да ѝ помогне.

След малко Ема се изправи и отиде в банята. Освежи лицето си със студена вода. Оправи грима си. След като се съвзе телефонира на Артър, който бе в кантората си.

— Ще се върнеш ли тази вечер в къщи? — попита спокойно.

— Не знам, защо? — пожела да узнае Артър, учуден от въпроса ѝ.

— Трябва да те видя, Артър. Спешно е за момента, още повече, че утре заминавам за Лондон. Няма да ти отнема много време. Не повече от половин час.

— Добре тогава — съгласи се той по-скоро от любопитство, отколкото за да ѝ направи удоволствие. — Ще дойда след двадесетина минути.

— Благодаря ти, Артър — каза Ема и слезе долу, за да дочака съпруга си.

По-късно, като влезе в библиотеката, Артър хвърли предпазлив поглед на Ема и каза:

— Какво се е случило? Имаш ужасно разстроен вид. — Наля си питие и седна срещу Ема до камината. — Какво става всъщност.

— Трябва да ти кажа нещо много важно, Артър.

— Хайде, мила, говори, цял съм в слух.

— Очаквам дете. — Обяви без предисловия.

Артър, който тъкмо отпиваше от чашата си, остана като замаян и изпусна чашата. Отметна глава назад и избухна в смях:

— О, Господи! И таз добра! Нашата госпожа най-накрая си е намерила любовник. Сигурно е някой смел човек, щом е пожелал да си има вземане-даване с теб. И кой е щастливият баща?

— Нямам никакво намерение да ти го казвам, Артър. Реших само да ти съобща, че съм бременна от четири месеца, че възнамерявам да задържа детето и ти ще го признаеш за твое.

— Не вярвам, че си мислиш, че ще си дам името на едно извънбрачно? Абсолютно смешно е и няма защо да говорим. Ще поискам незабавно развод.

— Няма да го направиш, Артър! — Ема го изглежда студено. — Не желая развод. Поне не за момента. Ти също.

— Това остави аз да реша, по дяволите! Не възнамерявам да признавам незаконното ти дете.

Ема стана спокойно, приближи се до лавиците с книги, натисна някакъв бутон и част от лавицата се измести тихо и откри масивна каса. Отвори я и извади купчинка документи, взе ги и ги отнесе до камината.

— Баща ти е уважаван стар джентълмен и консерватор — поспря и изглежда сериозно съпруга си. — И за което съм му много задължена. Трябва да добавя, че по идеи бих казала, не само е пуритан, но е и ретрограден. Ако му покажа тези документи, незабавно ще те изключи от завещанието си и както се казва ще те остави по долни гащи. Ако се опиташ да ми създадеш неприятности или си направиш труда да поискаш развод, ще го направя незабавно. Уверявам те, че тези страници са изключително четиво. — Засмя се студено. — Предполагам, че баща ти изобщо не се досеща за галантните ти авантюри през последните години, нито за пиянските ти оргии и играта на комар. И освен това, Артър, скъпи, предполагам, че ще бъде разочарован да открие, че синът му и негов наследник има взаимни връзки с младежи с двоен морал...

Артър имаше вид на някой, на когото току-що са прочели смъртна присъда.

— Всичко това е проклета лъжа! — викна. — Блъфираш!

— Нищо подобно, Артър, от няколко години наех частен детектив да те следи, няма нищо от личния ти живот, което да не знам. За твое нещастие не си бил достатъчно дискретен.

— Повтарям ти, блъфираш! — викна Артър.

Ема му подаде документите с унищожителен жест.

— Провери със собствените си очи.

Той изтръгна листите от ръцете на Ема и френетично започна да ги разглежда. Побледня, после почервеня от срам. Погледна я в очите и с бавни решителни движения започна да къса листовете и да ги хвърля в пламъците.

Ема го остави да действа, без да каже дума и когато приключи, избухна в смях.

— О, Артър, ти ме подценяваш! Това бяха само копия. Оригиналите са на сигурно място, другаде. И няма да се поколебая да ги използвам, ако ме принудиш. Заклевам се, че няма да имам никакви скрупули да се обърна към баща ти.

— Досадна крава! Това е изнудване! — каза ядосано.

— Наречи го както искаш, Артър.

Младият човек скочи целият разтреперан.

— Голяма смелост имаш ти! Мислиш, че ще живея под един и същи покрив с теб, когато в утробата си носиш копеле. — Избухна във фалшив смях. — Няма да понеса твоето предателство.

— Не ставай лицемер — каза Ема и го изгледа с леденостуден поглед. — Точно това бях принудена да правя аз с теб дълги години.

— Проклетата вещица! — просъска Артър. — Но няма да стане така, ще видиш, няма да свършим до тук!

Ема остана абсолютно неподвижна, без да каже дума. Артър продължи да я гледа, после като не знаеше какво да направи повече тръгна към вратата. Преди да излезе изведнъж се обърна и с очи, искрящи от злоба викна:

— Господи, колко те ненавиждам! — Излезе и с всичка сила тръшна вратата зад гърба си.

54.

Пол Макхил се разхождаше напред-назад като лъв в клетка в дневната на Ема в Уилтън Мюз. С ръце дълбоко в джобовете и прегърбен, той се спря пред прозореца и погледна навън. След няколко мига се обърна, изгледа Ема пронизително.

— Просто не те разбирам — се реши да каже. — Не разбирам защо ти не поиска развод от Артър, Ема? Мислех, че сме се разбрали по този въпрос. Защо отложи? Може би за това, че Констанс не ми дава развод? Не ми се доверяваш? Още ли не си разбрала, че ще остана с теб завинаги? Искам да ми обясниш, Ема.

— Ела да седнеш до мен, скъпи — каза Ема кротко.

Пол се приближи, седна до Ема и взе ръката ѝ. Погали я.

— Разбира се, че имам доверие в теб, Пол — каза Ема. — Моето решение няма нищо общо с твоето положение. Зная, че правиш всичко възможно, за да го промениш. Самата аз ще се разveda с Артър, но не преди детето да е родено, регистрирано и кръстено. Желая детето ни да има име, Пол, а не кръщелно, от което да личи, че е незаконно.

— Това, което ми казваш, означава, че детето ми ще израсне като един Енсли! Не мога да го приема, Ема!

Ема го погледна изненадано. За пръв път Пол разговаряше с нея така остро. Непременно трябваше да му обясни причините.

— Зная какво чувстваш — каза Ема убедително. — Трябва да помислим за детето, Пол.

— Но аз мисля за детето! Аз искам то да се радва на моята любов, на моята защита, на всичко, което мога да му дам. Не мога да приема то да расте, без да ме познава. Искам да расте под мое влияние. Няма да позволя да живее под един и същи покрив с Енсли. Знаеш ли мнението ми за Артър? Мислех, че поне това ти е ясно, Ема!

— Зная, любов моя. Казах ти вече, че детето ще остане в Лондон, но трябва да го защитя, не желая за цял живот да носи белега „Незаконно“.

Пол въздъхна нетърпеливо.

— Детето ще бъде повече от защитено с моите средства, Ема. Казах ти, че ще го осиновя незабавно. Моля те, Ема, постави моето име върху кръщелното. Аз непременно ще призная детето.

— Не! Не е възможно! — възкликна Ема високо. Давайки си сметка, че така може да нарани Пол, хвана ръката му и я поднесе към устните си, погали я и продължи с ясен глас. Разказа му всичко.

Разказа му за сблъсъка с Едуина предния ден, разказа за младостта ѝ, прекарана като прислужница във Феърли Хол, разказа за Едуин Феърли, бременността и напускането на градчето и установяването си в Лийдс. Разказа за Джералд Феърли и опита му да я изнуди, каза за всичко, което трябваше да знае, без да изключи или забрави нещо. Простичко му изложи голите и жестоки факти.

Пол я слушаше внимателно, без да откъсне очи от нея, беше разтърсен от съчувствие, както никога дотогава през живота си. Когато Ема свърши, прегърна я, погали косите ѝ и я притисна до себе си, обхванат от желанието да я защитава и обича винаги.

— Кой разказва, че живеем в цивилизован свят? — прошепна с лице, заровено в косите ѝ. — О, Ема, Ема, трябва да ти се отплатя за толкова много неща... За толкова страдания. Обещавам ти, ще го направя! — Отдръпна се за миг от нея и ѝ каза: — Защо не ми разказа всичко това преди? — Като видя, че не отговаря и не вдига очи, започна ласкаво и убедително: — Може би си помислила, че ще се променят чувствата ми към теб? — целуна я нежно по устните. — Не ме познаваш добре, ако мислиш, че миналото ти може да промени нещо у мен. Обичам те още повече за онова, което сама със собствените си ръце си сътворила, Ема, за твоята сила и смелост. Ти си изключителна жена!

— Никога не съм смятала да премълча нещо — каза Ема тихо. — Просто не е имало случай да го направя.

Пол я погледна и сърцето му бе изпълнено с любов. Колко несправедливост и унижения трябва да е преживяла, помисли той.

— Сега се надявам, че ме разбираш, Пол? — попита Ема плахо. — Надявам се, разбираш защо не желая да се разведе веднага с Артър? Не желая един ден детето ни да се обърне срещу нас. Не бих могла да понеса отново това, което ми се случи с Едуина.

— Това няма да се случи никога, Ема. Не и с нашето дете. И все пак те разбирам. Ще постъпим така, както ти искаш, Ема!

Детето, момиченце, се роди в първите дни на март 1925 година в една частна клиника в Лондон. Пол беше онзи, който нетърпеливо и напрегнато се разхождаше напред-назад в чакалнята, докато Ема раждаше. Пол беше онзи, който прегърна Ема веднага щом я върнаха в стаята. Пол беше този, който избра името на малката. Наречекоха я Дейзи, както се казваше неговата майка.

Следващия ден Пол посети Ема. Ръцете му бяха отрупани с цветя и подаръци.

— Къде е семейството ми? — попита.

— Сестрата ще я донесе след миг — отговори Ема с лъчезарна усмивка.

Пол седна на ръба на леглото и я прегърна.

— А как е моята любов?

— Прекрасно, Пол, но трябва да престанеш да ме глезиш толкова.

— Толкова по-добре, трябва да свикнеш. От днес нататък ще бъде винаги така! — Прегърна я и за изненада на Ема, извади от джоба си венчална халка. Постави я на пръста ѝ, а до нея прибави големия изумруден пръстен, който бе принадлежал на майка му, а преди това на баща му.

— Въпреки че нямаме благословията на църквата, за мен ти си моята съпруга. От днес и нататък, докато смъртта ни раздели.

От самото си завръщане в Англия през 1923 година Пол Макхил проявяваше по всички възможни начини чувствата, които изпитва към Ема. Беше лудо влюбен в нея, обожаваше я и беше горд. След раждането на дъщерята, чувствата му се засилиха още повече. Ема и малката Дейзи се превърнаха в център на неговото съществуване, в смисъла на живота му. Въпреки че не носеше името му, Дейзи беше негова дъщеря, кръв от кръвта му и в нея Пол виждаше продължението на рода Макхил, на династията, основана от дядо му, шотландски капитан, установил се през 1852 година в Кунембъл.

Пол обожаваше и Ема, и Дейзи и нямаше намерение да позволи да изчезнат от живота му, дори за кратко време, въпреки усложненията в техните оплетени брачни връзки. Пол взе нещата в ръцете си и в 1925 година купи къща в Белгрейв, която приписа на Ема. Поръча да я реконструират в два отделни апартамента и задържа за себе си ергенската квартира на партера. Останалите три етажа бяха

преобразени в изискано жилище за Ема и Дейзи. На пръв поглед двата апартамента бяха напълно независими и с отделни входове. Вътре бяха свързани с асансьор.

Живееха заедно, но дискретно, защото Ема не искаше да афишира техните взаимоотношения, заради останалите си деца. Пол се удивляваше на противоречията в нея.

— След като се разведа изобщо няма да ме интересува — казваше тя и Пол се ограничаваше само да се усмихва, защото имаше предвид това, което тя бе преживяла.

Нещата тръгнаха благоприятно и разводът дойде по-рано, отколкото го очакваха. През юни, предвид желанието на Ема, Пол обеща да заведат Дейзи в Йоркшир, докато бъде кръстена в енорийската църква в Лийдс. Понеже самият той искаше да присъства, замина за Йоркшир заедно с Франк и Натали. В качеството си на семеен приятел присъствието му не беше неудобно. И при неочакваното развитие на нещата премина незабелязано. Няколко дни преди кръщенето майката на Артър Енсли почина от сърдечен удар. Кръщенето веднага след погребението беше тъжна церемония. Артър и Фредерик Енсли, съкрушени от мъка, не обърнаха внимание на онова, което ставаше около тях. На следващия ден след кръщението, Ема я заведе със себе си в Лондон. Три месеца по-късно Фредерик Енсли, вече стар и болен от доста време, последва съпругата си в гроба. Така Артър стана собственик на богатството си и в изблик на безпрецедентна галантност даде на Ема развод по своя вина. Измежду всички само Ема не бе удивена от постъпката му. Ема купи галантността му за 10 000 лири.

С излизането на решението на съда за развода животът на Ема се преобрази коренно. Взе и близнаците да живеят при нея в Белгрейв Скуеър и както беше предвидила, Артър не направи възражения. Освен, че се радваше на получената свобода, Ема беше щастлива, че ще отгледа Робин и Елизабет, без отрицателното влияние на Артър.

Кит, който учеше в колеж, прекара ваканцията при Ема и прие най-естествено връзката ѝ с Пол. Кит обичаше Пол. Ема не успя да организира деловата си работа така, че повечето си време да прекарва в Лондон. Уинстън бе обявен за генерален директор на магазините и текстилните фабрики в Йоркшир. Ема се ограничи само с контрол от своята главна квартира на Кингс Бридж.

Тя и Пол бяха много внимателни и въздържани най-вече заради децата. Но полека-лека животът потече и никой не го беше грижа за техния необикновен начин на живот и семейна организация. Скоро Пол естествено прие ролята на глава на семейството и благодарение на силата си и великодушието си събуди обичта и привързаността на децата. За тях той неусетно се превърна в бащиния образ, от който те имаха нужда. Постепенно Ема се примири. Пол ѝ бе обяснил, че техните богатства взети заедно ги поставят над условностите, недосегаема за общественото мнение. Тя трябваше да признае, че има доста истина в това, което той казваше.

Единствената болезнена точка в живота на Ема беше омразата на Едуина, която не бе успяла да види повече след онзи фатален ден. Единствената връзка с дъщеря ѝ бе Уинстън, който се грижеше за работите на момичето за сметка на Ема. След две години в Швейцария, където Едуина посещаваше колеж, тя се завърна и нае апартамент в Мей Феър. Водеше свободен светски живот с приятелите си, наслаждаваше се на положението си на богато момиче, наследница на голямо богатство. Ема осигури на дъщеря си прилична рента и гореше от желание да я види, да я прегърне, но беше достатъчно мъдра и предвидлива, за да не направи необмислени стъпки в тази посока.

Така в най-голяма степен Ема бе удовлетворена повече от всякога. Любовта на Пол ѝ бе голяма подкрепа за нея и Дейзи, обичаше останалите деца. Дейзи беше дете на любовта, единствена, която беше носила под сърцето си с радост. Между нея и момичето се породиха необикновена близост, каквато не бе имала с никое от останалите си деца. Взаимното обожание ставаше все по-силно с времето. Понякога, когато наблюдаваше скришом момичето сърцето на Ема трепкаше от нежност, защото разпознаваше в чертите ѝ чертите на любимия ѝ Пол. По природа Дейзи беше кротка и любвеобилна. Благодарение на хармонията, в която живееше, растеше искрена, доверчива и неразглезена. Изглежда беше наследила добрия характер на майка си, оптимизма и желязната ѝ воля.

Когато Дейзи навърши пет години Пол пожела непременно да ги придружи в Австралия. След една седмица прекарана в Сидни всички отидоха в Кунембъл, където прекараха четири седмици в Дънуун. Странно разбирателство се установи незабавно между живото весело момиченце и заварения ѝ брат Хоуард. Пол и Ема бяха развълнувани.

Дейзи както никой друг до момента бе успяла да контактува с момчето. Слабостта ѝ към него беше вълнуваща. Оттогава всяка година се връщаха в Австралия, за да не го лишават от радостта, която малката му сестричка с такава лекота и обич му даваше в неговия лишен от смисъл и радости живот.

Годините минаваха толкова бързо, че Ема често се питаше до къде щяха да стигнат. Децата растяха и едно по едно напускаха хубавата къща на Белгрейв Скуеър. Кит, красиво момче, което приличаше много на Джо Лаутър постъпи в университета в Лийдс, близнаците заминаха да учат в престижен колеж, не желаейки да се разделят. Ако Дейзи беше най-любимото ѝ дете, то без съмнение Робин бе любимото ѝ момче. Не бе наследил характера на баща си. Напротив, приличаше много на Уинстън. Разсъдлив по природа, той бе изключителен ученик и Ема имаше големи проекти за него.

Елизабет, неговата близначка, бе взела много от фамилията Харт. Понякога Ема със затаен дъх преценяваше колко много прилича на майка ѝ. Елизабет беше красавицата на семейството: стройна, елегантна, с прелестно лице, оградено с гъсти тъмни коси. За съжаление Ема откри в характера ѝ някои черти, които я смущаваха. Тя беше буйна, стихийна по темперамент и твърде капризна. Пол се съгласяваше с Ема, че момчето има нужда от здрава ръка. И двамата бяха доволни, че дисциплината в колежа щеше да повлияе на характера ѝ.

Работите на Ема продължаваха да процъфтяват. Преди да навърши четиридесет и шестата си година тя вече беше мултимилонерка. Нейната власт се простираше не само в Лондон и северна Англия, но и в международния финансов свят.

Въпреки щастието си с Пол и семейството, интересите на Ема към Феърли не бяха намалели. След като бе разорен през 1923 година Джералд Феърли прекара малкото години, които му оставаха да живее в зависимост от щедростта на брат си. След смъртта му в 1926 година интересът на Ема се концентрира изцяло върху Едуин. Бе проследила кариерата му с безкраен интерес. Молеше се да свърши в мизерия. С голямата си упоритост обаче Едуин си бе създал име на голям юрист. И в неговите среди се говореше, че скоро щеше да му бъде връчен Ордена на жартiera. Живееше и практикуваше в Лондон, но не бе прекъснал напълно връзките с Йоркшир. Често посещаваше Лийдс,

където посвещаваше време и пари в „Йоркшир Морнинг Газет“, както навремето правеше и баща му. Беше президент на административния съвет и един от основните акционери. Това му даваше право да участва в ръководството на вестника.

Ема желаше вестника и нямаше да се успокои, докато не го получи. Било Уинстън, било Блеки я увещаваха, че бе направила достатъчно, за да разруши влиянието на Феърли в Йоркшир, но Ема не искаше и да чуе. Беше твърдо решила да вземе и последното, което принадлежеше на Феърли. Незабелязано започна да купува всички акции от вестника, които бяха на разположение на пазара. Беше готова в удобния момент да се нахвърли на Едуин. Въпреки че вестникът беше в загуба Едуин успя да го задържи и не продаде нито една акция. Ема сънуваше деня, в който щеше да разори и Едуин. Само тогава отмъщението ѝ щеше да бъде завършено!

— Аз имам търпението на Зевс — сподели с Уинстън един ден през лятото на 1935 година. — Няма да се успокоя, докато „Йоркшир Морнинг Газет“ не бъде мой. И ще видиш, че ще стане.

— Колкото до това, не се съмнявам — каза Уинстън, като стана и пресече широкия салон на първия етаж в Пенистън Роял, блестящата къща в околностите на Рипън. Ема я беше купила преди три години. Уинстън се спря пред големия отворен двоен прозорец и се загледа в парка. Беше прекрасен августовски неделен ден. Слънцето огряваше добре гледаната градина и буйната растителност на дърветата.

Отдалече се чуваха ударите на топката, която пада върху тенис корта. Уинстън се запита откъде Пол черпи енергия, за да играе в тази горещина. Замисли се за това как да съобщи новината на Ема. Не знаеше как точно да го направи. Погледна сестра си, седнала на дивана, красива както винаги в бялата си копринена рокля и свободно отпуснати до раменете коси. Реши да говори направо.

— Вчера говорих с Едуина — каза. — Ще се жени.

— Ще се жени! — повтори Ема учудена. Остави настрана баланса, който проучваше и насочи цялото си внимание към Уинстън. — И за кого, мога ли да науча?

Уинстън се изкашля, за да оправи гласа си.

— За Джереми Стендиш.

Ема го изгледа с отворена от учудване уста.

— Джереми Стендиш? Графът на Дънвейл?

— Точно така. Женитбата ще стане след две седмици в Ирландия, естествено. В имението на съпруга, в Клонилоулин.

— Но той е доста по-възрастен от нея, Уинстън — каза Ема. — Не съм съгласна с тази женитба. — Смръщи чело. — Не ми се струва разумна връзка.

— Но абсолютно нищо не можеш да направиш, Ема — отбеляза Уинстън. — Тя навърши вече двадесет и една година. И може би е за добро. Може би той ще се окаже стабилизиращият елемент, от който Едуина, струва ми се има нужда. Той е и бездънно богат.

— Да, може би имаш право — каза Ема. Предполагам, че никой член на семейството не е поканен.

Уинстън поклати утвърдително глава.

— Не, струва ми се, не. Но ме помоли да я заведа до олтара. Ти какво ще кажеш, Ема, неприятно ли ти е?

Ема стисна ръката му.

— Да ми е неприятно, скъпи? Какво говориш? Даже мисля, че е чудесно гдето те е помолила. Много се радвам. Няма да се чувства съвсем сама, когато ти си с нея — поспря и каза: — Попита ли за мен?

— Не, Ема, съжалявам.

— Трябва да ѝ изпратя един хубав подарък, естествено — каза Ема, реши, че няма какво повече да каже по този въпрос и смени темата. Продължи да обсъжда делови въпроси с брат си, но погледът ѝ остана все така тъжен.

Когато Уинстън се върна от Ирландия Ема го затрупа с въпроси за Едуина, за графа на Дънвейл и за сватбата. Уинстън задоволи любопитството ѝ и успокои безпокойствата ѝ, че дъщеря ѝ се е свързала с човек, двадесет години по-възрастен от нея. Беше очевидно, увери я Уинстън, че Едуина е на седмото небе, без да е ясно дали от любов по съпруга си или за това, че е станала графиня на Дънвейл, една от най-старите и видни англо-ирландски фамилии. От своя страна, както бе разказал Уинстън, Дънвейл бил абсолютно омагьосан от Едуина.

Една година по-късно Ема стана баба. Едуина роди момче, което бе кръстено Ентъни Джордж Майкъл. Като първороден имаше право на титлата лорд. И този път Едуина не се обади на майка си поне да благодари за щедрия дар за първия ѝ внук.

Една от най-добрите дарби на Ема бе способността ѝ да отхвърля настрана нерешимите проблеми. Така с времето успя да изгони от съзнанието си мисълта за Едуина. Най-важно за нея беше настоящето, преди всичко работата и отношенията ѝ с Пол и другите деца. Не можеше да се оплаче от тях. Беше доволна от хармоничните отношения в семейството. Кит работеше във фабриките и се квалифицираше в областта на вълната и текстила. Робин беше последна година в лицей и се подготвяше да влезе в Кеймбридж да изучава право. Елизабет бе изразила желанието си да последва примера на Едуина и бе записала да учи в едно скъпо швейцарско училище. Най-после дойде денят, в който и Дейзи замина да учи в колеж. За първи път Ема и Пол останаха сами в голямата къща на Белгрейв Скуеър.

— Надявам се, че вече ще бъдем заедно завинаги — каза Пол една вечер, докато пиеха шампанско в библиотеката.

— Липсват ми всички, но най-много Дейзи. Щастлива съм, че най-после сме сами заедно.

— И имаме толкова време, Ема. Години, на които да се наслаждаваме. — Усмихна ѝ се. — Не знам как го чувстваш ти, любов моя, но на мен ми харесва мисълта да остареем заедно с теб.

Беше първата седмица на септември 1938 година. Седяха в елегантната библиотека, погълнати от разговора, докато залезът поляка изпълни с нежни сенки стаята. На никого от двамата не му дойде на ум, че можеше да се случи нещо, което да разруши тяхната сигурност. Живееха в мир със себе си и другите. Влюбени повече от преди, те разговаряха надълго за общото бъдеще. Правеха проекти за коледната ваканция в Пенистън Роял и за предстоящото пътуване в Съединените щати след Нова година. По-късно излязоха да вечерят навън. Смееха се, държаха се за ръце като влюбени и прекараха най-безгрижната вечер от месеци насам.

Сянката на нацизма се простираше застрашително над Европа. Хитлер, който бе спечелил голяма власт в Германия след запалването на Райхстага през 1933 година, се готвеше за война. Конфликтът беше неизбежен. Беше само въпрос на време.

— Сигурно в Тихоокеанския район ще избухне война, а междуременно и в Европа — каза Пол Макхил тихо. — Фактите са неопровержими. Япония, както и Германия се индустриализираха покъсно и успехът ги превърна в две страни, които мечтаят да владеят света. — Запали цигара. — Струва ми се, че не бъркам, Дан. Ще е по-добре Америка да е готова. За нещастие Европа не е.

Дениъл Нелсън, един от най-богатите хора на света, произлизаше от видна фамилия индустриалци, потвърди замислен. Изразът на лицето му беше по-скоро загрижен, когато каза:

— Не мога да ти противореча, Пол. Аз самият твърдя същото от месеци. Точно миналата седмица казах на Президента, че Япония желае да контролира Тихия океан. Към това се стреми още от двадесетте години, ако искаме да бъдем по-точни. Рузвелт не е слепец. Държи сметка за ситуацията. От друга страна Америка едва се е съвзела от голямата криза. Естествено е американците да се интересуват преди всичко от националните проблеми. Все още имаме около десет милиона безработни, Пол.

— Знам го. Онова, което най-много ме тревожи междуременно е, че когато Конгресът одобри трите декрета за неутралитет, преди няколко години, основната тенденция е изолационизмът. Страхувам се, че и до днес е така. Но Америка няма да може да остане неутрална, ако Великобритания влезе във война с Германия.

— Що се отнася до Рузвелт — отбеляза Дан, — зная, че не е изолационист. Сигурен съм, че ако бъде необходимо ще се притече на помощ на Великобритания. Нашите страни са свързани по естествен начин от век. Той не би си позволил Западът да пропадне. Но нека приключим с тези потискащи разговори. Ема ми изглежда много сериозна!

— Загрижена съм — каза Ема, — като всеки добре информиран гражданин на нашето о време. Брат ми е журналист — политолог в Лондон и мисли, че Хитлер са стреми към тотална световна власт и че няма да се спре пред никаква пречка да я достигне. За нещастие, освен

от неговия добър приятел Уинстън Чърчил, внушението на Франк се пренебрегва от всички други. Кога най-после светът ще реши да отвори очи и да види какво става?

Дан се усмихна.

— Перспективата за нов, втори световен конфликт е ужасна за всички, скъпа моя. Обществото има лошия навик да крие главата си в пясъка с надеждата да не види какво става около него. Същото правят и политиците, както ми се струва.

— Предполагам, че е човешко... да се правят опити да не се забелязва ужасната реалност като войната. Но все някой трябва да я посрещне... — След като си даде сметка, че Пол искаше да разговарят по делови въпроси с Дан Нелсън, Ема каза: — Добре, оставям ви сега, извинете, но трябва да обърна внимание и на другите гости.

Двамата мъже я наблюдаваха как се хлъзга в големия салон в един вихър от бял шифон.

— Ема е най-необикновената жена, която някога съм срещал — отбеляза Дан. — Ти си щастлив човек — каза на приятеля си.

— Зная го — отговори Пол, пренесе цялото си внимание към Дан Нелсън и продължи: — Исках да ти говоря за моите петролни кладенци и за някои други спешни работи. Мисля, че ще има време преди да излезем за операта. Да преминем в библиотеката.

Докато обикаляше между гостите, които изпълваха големия салон в луксозния апартамент на Пето Авеню, Ема не успяваше да забрави мисълта за войната. Тази сутрин бе получила писмо от Франк, който току-що се бе върнал от Берлин. Писмото беше пълно с мрачни предвиждания и доколкото го познаваше добре, Ема знаеше, че той не преувеличава нещата. Франк бе казал, че Великобритания ще влезе във войната още преди края на годината. И тя му вярваше.

Със загриженост и тревога Ема помисли за двамата си сина. И двамата бяха на възраст да бъдат мобилизирани. Нова генерация младежи щеше да бъде пожертвана от унищожителната машина на войната. Въпреки че стаята беше топла, Ема потръпна. Спомни си за Джо Лаутър, за голямата война и за разрушенията, които тя пося.

По-късно седнала в ложата на Метрополитен, Ема се опита да концентрира вниманието си върху елегантната и разноцветна тълпа и програмата, която държеше в ръка. Блеки О'Нийл я бе заразил да

обича музиката и докато наблюдаваше изключителния спектакъл Ема почувства носталгия по приятеля си.

След края на представлението Пол покани гостите си на вечеря в ресторант. Въпреки ужасяващия разговор отпреди няколко часа Пол както винаги беше несравним домакин. Най-красивият и очарователен, помисли си Ема с гордост. Беше 3 февруари 1939 година. Денят на неговата петдесет и девета годишнина. Времето го бе направило още по-красив и привлекателен.

Пол срещна погледа на Ема и ѝ намигна с жаден поглед, който тя познаваше много добре. „Дяволски човек“, помисли Ема развеселена. „Сякаш флиртува! След всичките тези години.“ През април Ема щеше да навърши петдесет години. Не бе възможно! Бяха минали двадесет години откакто познаваше Пол, а живееха заедно от шестнадесет. Тези години не бяха лесни. Пол можеше да бъде твърдоглав и диктатор, колкото и тя. Често изпитваше потребност да се наложи със сила. Да даде да се разбере кой носи панталони в тази къща. Така Ема се бе научила да го остави да прави всичко по негово усмотрение за онова, което се отнасяше за частния им живот. Но той беше достатъчно интелигентен да не се намесва в нейната делова работа. С времето страстта към нея не бе намаляла и Ема се считаше за щастлива жена.

Между шампанското и превъзходната храна всред приятните разговори Ема успя да отхвърли мрачните мисли и да се отпусне.

През цялата седмица, която последва, Пол не спомена нито веднъж за войната. Ема също внимаваше да избягва тази тема. Отидоха в Тексас да посетят „Сидни Тексас Ойл Къмпани“, напоследък преименувана в „Ситекс“. Продължиха на запад през Одеса и Мидланд, където с голямото настояване на Хари Мариот, американски съдружник на Пол, сключиха нови договори за проучване на подземните ресурси. Едва когато се връщаха към Ню Йорк, Ема изрази мнението си и попита Пол защо Мариот изглежда толкова недоволен от договорите.

— Защото той предпочита винаги да действа на сигурно — усмихна се Пол. — Никога не е предразположен да рискува. Страхува се да не загуби това, което сме натрупали през тези години. Какъв глупак! „Ситекс“ вече е една от най-богатите петролни компании, но е необходимо да се разширява. Аз имам добър нюх към петрола и ти гарантирам, че ще открием много богат залеж в следващите години

било в Одеса или Мидланд. Възнамерявам сондирането да започне колкото може по-скоро.

— За щастие притежаваш по-голямата част от акциите, Пол. Иначе Мариот щеше да бъде винаги против теб — отбеляза Ема.

— Имаш пълно право — засмя се Пол. — Да не мислиш, че съм толкова несъобразителен да хвърля на вятъра милиони, без да имам тотален контрол, нали, мила?

— Разбира се — добави Ема, присъединявайки се към смеха му. — Достатъчно си хитър, за да допуснеш подобна грешка. — Изчака и продължи: — Съжеляваш ли, че Дейзи не е момче?

— небеса! Разбира се, не. Какво ти минава през главата, скъпа?

— О, мислех, че Хоуард няма да може да следва твоя път и си помислих, че може би съжеляваш, че нямаш момче, което да поеме работата ти.

— И какво те кара да мислиш, че няма да осъществя идеята да направя от Дейзи това, за което говориш? Не може да не е взела от прекрасната си майка някои способности. Тя ще стане делова жена, изключителна. Един ден ще се ожени и ще има деца, нашите внуци, Ема, помисли.

Ема направи всичко възможно думите му да се изпълнят. Това тя не забрави никога.

Един ден в края на февруари Пол се върна рано от кантората на „Ситекс“. Ема веднага разбра, че се е случило нещо ужасно. Целуна я разсеяно, сипа си питие, което никога не правеше по това време на деня.

Свикнала да поставя въпросите ребром, Ема му каза:

— Много си разтревожен, Пол, какво се е случило?

— Нищо не може да се скрие от теб, скъпа — отпи от чашата, запали цигара и каза: — Запазих ти каюта за Англия на „Куин Елизабет“, истинско щастие е, че успях да я намеря, скъпа. Заминаваш в четвъртък.

— Ти няма ли да дойдеш? — попита Ема и сърцето ѝ се сви.

— Не, съкровище, не мога.

— Защо, Пол? Беше казал, че ще се завърнеш заедно с мен.

— Налага се да отида в Тексас, за да ускоря някои неща и да втълпя на Хари, че трябва да започне сондиране в Одеса колкото може по-скоро. След това ще отида до Австралия.

— Но ти ми беше казал, че до края на годината няма смисъл да ходиш там.

— Може да стане много късно, Ема. Трябва да замина колкото се може по-скоро. Дори веднага. Знаеш какво мисля за японската заплаха в Тихия океан. Не мога да оставя нещата на случайността.

Лицето на Ема побеля като платно.

— Страхувам се... страхувам се, Пол, че ще останеш блокиран в Австралия, ако войната избухне, преди да си се завърнал в Англия. Може да останем разделени за години. — Изтича и коленичи до краката му.

— Моля те, любов моя, не отивай, моля те!

— Знаеш, че трябва да го направя, Ема — каза с обич. — Но няма да остана дълго. Най-много два месеца. Нещата там са в ред. — Усмихна ѝ се ободряващо. — Ще се върна веднага, ще видиш. Искам да бъда с теб в Англия, когато избухне войната. А сега не прави тъжни физиономии, скъпа. Става дума за осем седмици. Светът няма да се срути!

Като знаеше, че е безполезно, Ема не се мъчеше да разубеждава Пол за това пътуване. Богатството имаше свои привилегии, но и свои тежести и отговорности.

И тя беше делова жена и затова разбра Пол и се опита през дните до заминаването да демонстрира веселост, която не изпитваше. Мисълта да се отдели от Пол, макар и за кратко я натъжаваше повече от всякога. Ужасно предчувствие я преследваше докато прекоси океана и докато стигна в хубавата си къща в Белгрейв Скуеър. Ема не можа да изгони от съзнанието си тъжните съмнения.

56.

Валеше като из ведро, когато Пол напусна клиниката в перифериите на Сидни и се намести в своя „Даймлер“.

Беше мокър до кости и след като свали шлифера си и го хвърли на задната седалка, изсуши лицето си с кърпа и запали цигара. Ръката му трепереше. Още беше жертва на слепия гняв, до който го бе довела Констанс. Преди съвсем малко трябваше да направи свръхусилие, за да се въздържи и да не ѝ удари шамар.

Пол запали мотора, излезе от паркинга и навлезе в автострадата към града. Търпението му към Констанс се бе изчерпало от години, заедно с всяка милост и съчувствие. Вече се измъчваше. Трябваше да намери начин да се отърве от нея. Беше говорил със своя адвокат. Не можеше да няма някакъв изход от този смешен брак. Попита се какво бе сторил на Констанс, за да го наказва с такова настървение. Беше добър съпруг през първите години на техния брак и нейният порок, пиенето, уби любовта на Пол към нея. Трябваше непременно да извоюва свободата си за Ема и за Дейзи. И щеше да я има дори да трябваше да слезе в ада! Стисна волана и натисна ядосано педала.

Небето беше с ниски тъмни облаци, пресичани от време на време от светкавици и грозният тътен на гръмотевиците, които ги следваха. Дъждът като пелена шибаше предното стъкло на колата на пориви. Пол взе завоя на доста висока скорост и твърде късно видя огромния камион, който идваше срещу него. Инстинктивно изви волана и натисна спирачката, но автомобилът вече като метеорит се хлъзна по асфалта. Пол се опита геройски да овладее положението, но не успя. Колата излезе от платното, подскочи на банкета, извъртя се във въздуха и падна върху някакви камъни. Пол почувства натиска на волана... и после всичко изчезна.

Шофьорът на камиона успя да го измъкне от развалините миг преди резервоара с бензин да експлодира. Пол все още беше безчувствен, когато два часа по-късно линейката пристигна в Сидни. Така остана няколко дни. Докторите казаха, че е цяло чудо, дето оживял.

Пол тласна инвалидната количка, докато се намери пред бюрото. Запаля цигара и се зае да изучава купчината документи, които Мел Харисън, неговият адвокат, му бе оставил да прегледа предишната седмица, когато го бяха изписали от болницата. Беше ги чел и препрочитал десетки пъти, за да намери евентуални грешки, но не намери. Искаше да бъде сигурен, че всичко е както трябва, преди да подпише. Прочете ги още един път, като преценяваше педантично всяка дума и фраза. За три часа търпелива работа Пол бе абсолютно сигурен, че всичко е направено според волята му. Тези документи щяха да устоят на съмненията и проверките на всеки съд. Не че очакваше нещо подобно, но бе по-добре да не рискува. За пръв път от много дни насам Пол се усмихна.

Беше почти шест часа. Мел трябваше да дойде всеки момент. Какъв предан приятел се бе показал той след инцидента преди три месеца. Винаги готов да се отзове, когато имаше нужда, а и изобщо без повод. Откакто бяха махнали превръзките, Пол не бе пожелал да среща никой друг, освен Мел и най-доверените му хора, които работеха за „Макхил Корпорейшън“. Не желаше познатите му да виждат обезобразеното му лице. Не желаше да го съжаляват! Отчаянието го обхвана. Като затвори очи, Пол се запита: колко време би могъл да издържи. В някои моменти си мислеше, че не би могъл да преживее повече и един ден така. Каква ирония на съдбата! Тази катастрофа не би се случила, ако бе послушал Ема да не ходи в Сидни. Вече беше окован в този стол на колела и зависим за всяко нещо от другите. През целия си живот винаги бе устройвал живота си съобразно собствената си воля. След инцидента, обаче, чувстваше, че е безсилен и това го гневеше жестоко. Нито парите, нито влиянието можеха да му бъдат полезни.

Смитърс, майордомът, който го обслужваше от години, влезе в кабинета и прекъсна размишленията му.

— Господин Харисън пристигна, господине, да го доведе или предпочитате да ви заведе в дневната?

— Нека да влезе, Смитърс.

След няколко секунди Мел стискаше ръката му.

— Как си, Пол?

— Чувствам се добре. Не знам дали го вярваш или не — отговори Пол и направи знак на майордома. — Както винаги, Смитърс, моля.

Пол премести стола от бюрото.

— Да седнем тук, около огъня. Напоследък все ми е студено. — Като поеха чашите, които камериерът им подаде, каза: — Основно прегледах документите, Мел. Всичко е както трябва. Ще ги подпишем по-късно.

— Чудесно, Пол. Впрочем казах на Одри, че няма да се върна за вечеря. Ако можеш да понесеш моята компания мога да ти предложа присъствието си, става ли?

— Разбира се, с удоволствие ще вечерям с теб, Мел.

— Послушай, Пол — каза Мел като стигна до същността на въпроса. — Мислих много за Ема през тези дни, откакто си вкъщи. Мисля, че трябва да ѝ съобщим да дойде. Говорих и с Одри. Тя също мисли като мен.

— Не! — Пол се завъртя с количката и изгледа с гняв приятеля си. — Забранявам ти! Не желая да ме вижда в това състояние. Положението става все по-тежко от ден на ден. Може би войната с Германия ще се обяви утре. Не желая да пътува в такива трудни моменти.

Мел го погледна продължително.

— Разбирам какво чувстваш, но не мога и да помисля за това какво ще ни направи, когато открие, че и аз и ти сме я лъгали в писмата си. Не ти ли се струва, че е дошъл моментът да ѝ кажем истината? Тя има право да знае.

Пол поклати глава.

— Не трябва да го узнае никога. — После по-кратко каза: — Поне не засега. Аз ще реша кога ще ѝ кажем. — Лицето му помрачня. — Как може един мъж да каже на активна и чувствена жена като Ема, че е свързана с парализиран на инвалидна количка и с обезобразено лице... — Погледна Мел — ... и импотентен? Не е лесно приятелю, никак не е лесно.

— Но за Ема това няма да има никакво значение — каза Мел като се опитваше да намери подходящите думи, за да убеди Пол да я повикат. Имаше нужда от нея повече от всякога. Но беше упорит като магаре. — Ема те обича, Пол. Тя ще целува земята, върху която ти

стъп... — прекъсна смутен и се изкашля. После лицето му се проясни. — Я послушай, щом не искаш Ема да пътува по това време, защо ти не заминеш за Англия? Ще стигнеш най-много за месец...

— Ти знаеш, че е невъзможно. Почти всеки ден трябва да ходя на физиотерапия и рехабилитация. На кораба няма медицинските условия за някой като мен. — Изпи скоча на един дъх и остави чашата на масата. Изгледа приятеля си още по-тежко и му каза: — Има още нещо, което не съм ти казал, Мел. Прогнозата съвсем не е добра, дори е много песимистична. Докторите смятат, че трудно ще задържат инфекцията далеч от бъбреците, това е, което убива болните като мен.

Мел погледна приятеля си, лицето му посивя.

— Колко?... Колко време? — Промълви, без да успее да завърши мисълта си.

— Девет месеца... най-много — отговори Пол спокойно. Вече беше свикнал с мисълта за смъртта. Нямаше друг избор.

— Трябва да извикаме други специалисти — възкликна Мел — сигурно има начин за...

— Не, няма — отрязва късо Пол.

Мел отклони погледа си и загледа пламъците в камината. Не намираще думи, за да утеши Пол. Катастрофата беше ужасна и все пак винаги бе мислил, че Пол ще преживее години напред, макар и прикован на инвалидна количка. Но сега... О, Господи! Каква загуба, каква ужасна загуба! След дълго мълчание успя да каже:

— Нищо ли не може да се направи, Пол? Каквото и да е, знаеш, бих направил всичко!

Пол се засмя.

— Не, старче, благодаря ти все пак. За Бога, не се размеквай. Имам нужда от доброто ти настроение. Да се развеселя. Да ми вдъхнеш малко оптимизъм! А сега да изпием още нещо и да вечеряме. Имам фантастичен Чембъртин, който баща ми е съхранил в мазето да старее отпреди години. Накарах да донесат две бутилки за тази вечер. По-добре да го пием веднага, докато има... — Прехапа устни, грабна празните чаши и подкара стола към барчето.

Съкрушен от мъка Мел извади кърпа и шумно издуха носа си. Погледна широките рамене и правия гръб на Пол, които стърчаха над облегалката на стола. Сърцето му се късаше като виждаше това блестящо тяло, доведено до това състояние. И това лице, така

очарователно, обезобразено и опустошено. Очите му се напълниха със сълзи. И все пак с каква смелост, невероятна смелост, понасяше този мъж нещастieto си! Възхищението, което изпитваше Мел към своя стар, добър приятел бе огромно.

Тази вечер много по-късно, след като Мел си отиде, Пол остана в кабинета си и запуши цигара след цигара. Беше спокоен, докато размишляваше за разговора си с Мел тази вечер. Може би той имаше право, трябваше да напише на Ема и да ѝ каже истината. Да, поне това трябваше да ѝ каже. Истината. За всичко, което бяха представлявали един за друг и трябваше да е цялата истина. Неговата Ема не заслужаваше нищо по-малко. Отблъсна стола към бюрото, взе хартия, писалка и започна да пише.

Сидни 24 юли 1939 година
Моя скъпа, обожавана Ема,
Ти си моя живот...

Погледът на Пол се спря върху снимката на Ема, поставена в златна рамка. Взе я в ръце и я загледа продължително. Беше направена наскоро след раждането на Дейзи. Ема сякаш сияеше с невероятната си лъчезарна усмивка. Почувства, че сърцето му ще се пръсне от любов към нея. Горещи сълзи бликнаха от очите му. Пол притисна до сърцето си фотографията, все едно, че притискаше самата Ема до сърцето си. Спомняше си за миналото и се страхуваше от бъдещето.

Франк излезе от „Ел Вино“ и попадна на Флит Стрийт. Тръгна в посока на „Дейли Експрес“. Премисляше статията, която току-що беше написал. Тя още беше на бюрото му, а той имаше нужда поне един час да бъде далеч от редакцията, да размисли.

По това време в „Ел Вино“ бе препълнено с журналисти, струпани на групи, готови да обсъждат политическата ситуация, която от час на час се влошаваше. Франк се питаше дали стаята му не е твърде песимистична. И все пак този идиот Невил Чембърлейн заслужаваше ритник отзад. Без съмнение Уинстън Чърчил бе човекът, от когото страната имаше нужда като Министър-председател.

Потънал в мислите си, Франк блъсна въртящата се врата на „Експрес“ и взе асансьора. Вече в кабинета си, хвърли шапката върху стола и се задълбочи в четене на статията. Беше добра, ужасно хубава, въпреки че не трябваше той да го казва. Щеше да я остави така както е написана. Скочи и изтича да я занесе на Артър Кристиянсен.

Изад бюрото, отрупано с хартия, младият главен редактор се усмихна сърдечно на Франк.

— Питам се какво става с теб. Точно щях да изпратя прислужника в „Ел Вино“ да те извика.

Франк му подаде статията.

— Искаше ми се да я обмисля още малко, затова закъснях. Струваше ми се малко остра.

Живият поглед на Крис се вдълбочи в машинописните страници.

— Прекрасна е. Наистина чудесна, Франк. Ще я пуснем така, както е, без да изхвърлим нищо. Сигурен съм, че на Стария ще му хареса. Както винаги си уцелил точно.

— Сигурен ли си, че не е много остра?

Крис се засмя отново.

— Напротив, абсолютно уравновесена. И още, всичко, което пишеш за международното положение е точно.

— Добре — каза Франк, — ако нямаш повече нужда от мен ще си вървя. Сестра ми ме чака. Знаеш къде да ме намериш, ако се случи

нещо.

Крис се съгласи.

— Съгласен, Франк — отговори и един от телефоните настоятелно позвъни. — Моля? Добър ден, господине. — Покри слушалката с ръка и прошепна на Франк — Лорд Бивърбрук, обаждат се от Чъркли. Извинявай, Франк.

Франк взе шапката си от кабинета и както винаги се огледа, преди да напусне редакцията на вестника. Обичаше трескавата атмосфера, която цареше при сглобяването на броя. Обичаше и миризмата на прясно печатарско мастило. Въпреки че беше станал известен писател, Франк не можеше да изостави журналистическата професия, така както не можеше и да спре да диша. Никъде на света нямаше по-вълнуващо място от залата за отпечатване на голям ежедневник, минути преди огромните ротативни машини да се завъртят. Това място бе жизненият център, сърцето на онова, което ставаше по света.

Франк се спря пред телетайпите на агенция „Ройтер“ и хвърли поглед към новините, които излизаха отпечатани на дълги рола хартия. Предвиждаше се ужасна катастрофа. Войната бе неизбежна. Един прислужник изтича, откъсна отпечатаното до момента руло и без да се спира побягна обратно. Още не бе заобиколил ъгъла на коридора и Франк чу тракането на телетайпа, който бълваше поредната новина. Остана неподвижен, потиснат от изненада, но после поклати глава и се премести при телетайпа на „Асошиейтедпрес“, а оттам и на „Юнайтедпрес“. Всички агенции предаваха една и съща новина. Не можеше да бъде грешка. Откъсна отпечатаното от „Юнайтедпрес“, сложи го в джоба си и със свито сърце излезе на улицата. Можеше ли да намери смелост, за да направи това, което трябваше да направи?

Уинстън беше в Лондон по работа и както винаги гостуваше на Ема. Пиеха кафе със сестра си, когато камериерката въведе Франк в салона. Лицето на Ема се озари като го видя.

— Помислих, че няма да дойдеш! — възкликна като го прегръщаше.

— Извинете за закъснението — каза Франк.

— Побледнял си като мъртвец, скъпи! — Ема възкликна и го изгледа... — Зле ли си или се е случило нещо?

— Просто съм уморен — каза Франк и изпи на един дъх чашката бренди, която камериерката му бе наляла. — Може ли още малко, тази вечер имам нужда.

— Разбира се. — Ема го изгледа и потърси с поглед Уинстън, който гледаше озадачен.

Уинстън беше забелязал лошото настроение на брат си.

— Сигурен ли си, че не си нещо зле, Франк? Ема има право, тази вечер си много различен.

Франк се усмихна сдържано.

— Сигурно международното положение действа на нервите ми — промърмори. — Нацистите ще завладеят Полша. Вече се очаква това да стане всеки момент.

Уинстън и Ема го отрупаха с въпроси, а Франк отговаряше автоматично, едновременно и на двамата.

Ема се обърна към Уинстън:

— Струва ми се, че трябва да помислим за персонала. Ще останем ужасно на сухо, когато мъжете заминат за фронта. — Затаи дъх докато с ръка нервно си играеше с перлената огърлица на врата си. — Боже мой, какво ще стане с момчетата? Кит и Робин ще заминат, а също и Рандолф, Уинстън. И той е на подходяща възраст.

— Точно така. Всъщност от известно време настоява да се запише във флота. Твърдо е решил да го направи и зная, че не мога да го спра.

Ема погледна брат си уплашено. Единственият му син беше светлина за очите му.

— Рандолф е толкова самостоятелен и решителен, зная го, и моите момчета са също такива. Зная, че няма да ни послушат. Рано или късно ще заминат. — Обърна се към Франк и каза: — Поне твоят Саймън е още малък, за да го призоват в армията.

— Само за момента — каза Франк като се изправи. Наля щедра доза бренди и я поднесе на Ема. — Добре е да я изпиеш, Ема, мисля, че ще имаш нужда.

Ема го погледна удивена.

— Защо говориш така? Знаеш добре, че не обичам бренди, получавам сърцебиене.

— Пийни, Ема, за Бога — подкани я Франк тихо.

Ема поднесе чашата към устните си и се потресе. Още един път забеляза бледността на брат си. Обзе я чувство на тревога.

— Случило ли се е нещо, Франк? — попита със сърце, свито от лоши предчувствия.

След няколко мига Франк каза с дрезгав глас:

— Получих лоши новини. Много лоши. Миг преди да напусна редакцията. — Въпреки усилията му да се контролира, Франк трепереше като лист.

— Но какво се е случило, Франк, скъпи? — възкликна Ема уплашена. — За Пол е, имаш лоши новини за Пол, така ли? Какво му се е случило?

— Не зная как да ти го кажа, Ема... — поспря. След тягостна пауза продължи несигурно: — Той... той ни напусна, Ема.

Ема го изгледа недоверчиво и поклати глава объркана.

— Не разбирам какво искаш да кажеш? — попита. — Току-що получих писмо от него. Какво се опитваш да ми кажеш? — Беше станала мъртвобледа, трепереше и сякаш всеки миг щеше да припадне.

Франк коленичи пред нея и взе ръцете ѝ. После с глас, изпълнен със съчувствие и кротост каза:

— Пол е мъртъв, Ема. Прочетох съобщението за смъртта му по телекса, преди да изляза.

— Пол... — прошепна Ема недоверчиво. — Не е възможно! Трябва да е грешка! Станала е грешка!

Франк поклати глава съкрушен.

— Всички телетайпи дадоха една и съща новина, проверих.

— О, Боже мой — промълви Ема и почувства, че ѝ прилошава.

Блед като призрак Уинстън успя да попита:

— Как е станало, Франк?

Франк погледна Ема, която все още не можеше да повярва и се помъчи да намери подходящи думи. Никакви думи на света не можеха да смекчат удара, който щеше да нанесе.

В този момент Ема го стисна трескаво за ръката.

— Случило се е заради... Виновни са раните? Сигурно са били по-тежки, отколкото ни каза?

— В известен смисъл, да. Сигурно са били много по-тежки, отколкото се опита да ни ги представи...

Входният звънец иззвъня и накара всички да подскочат. Очите на Ема се разшириха от страх и безпокойство. Всички се спогледаха. Уинстън кимна с глава и се отправи към вратата, молейки небесата да не е някой журналист, тръгнал на лов за новини. С голямо облекчение видя, че е Хенри Роситър, съдружник в частната банка, която ръководеше собствеността на Пол в Англия. Хенри бе добър приятел на Ема. Лицето му бе разстроено. Стисна ръка на Уинстън и каза:

— Сигурно вече знаеш?

Уинстън кимна утвърдително с глава.

— Как го прие? — запита bankerът.

— Все още е в шок — отговори Уинстън. — Струва ми се, че още не е схванала цялата жестока истина, Хенри. Страхувам се, че когато го осъзнае, реакцията ѝ ще бъде ужасна. Не смея дори да помисля.

Хенри потвърди, изпълнен със съчувствие.

— Да, бяха толкова свързани. Каква трагедия. Каква ужасна трагедия! Как узна?

Уинстън накратко разказа и двамата влязоха в салона. Хенри веднага седна до Ема.

— Много съжалявам. Наистина съжалявам, скъпа. Пристигнах веднага щом научих.

Ема преглътна и прекара ръка през челото си, което гореше.

— Някой от Сидни ли ти каза, Хенри?

— Да, каза ми Мел Харисън. Целия ден се е опитвал да се свърже с мен. За нещастие бях извън града.

— Защо не е потърсил мен тогава? — каза Ема с глас, разтреперан от мъка.

— Искал аз да ти съобщя, Ема. Смята, че ще е по-добре да не си сама, когато... когато научиш...

— Кога е умрял? — запита Ема със свито сърце.

— Тялото му е намерено в неделя през нощта. Днес там е понеделник сутрин. Мел се опитвал да ми телефонира веднага щом пристигнал във вашата къща там. Знаел, че не може да крие от журналистите, след като полицията...

— Полицията? — възкликна Ема. — Какво искаш да кажеш? Защо се е намесила полицията?

Хенри хвърли съкрушен поглед към Франк и замълча. За миг Франк реши да не казва цялата истина на Ема, но сметна, че няма смисъл да я лъжат.

— Пол се е самоубил, Ема.

— О, Боже! Не! Не! Не е истина! Не ти вярвам! Пол не би постъпил така! Никога! — извика Ема.

— Страхувам се, че е точно така — каза Франк и я прегърна през раменете, за да я утеши.

Ема тръсна яростно глава, сякаш за да отхвърли истината. После се сви на стола.

— Как... как... — не успя да продължи.

Франк прехапа устни.

— Застрелял се е — не уточни, че се е прострелял в главата.

— Не! — изкрещя Ема, изгубвайки всякакъв контрол над себе си. — Не е истина! — риданието замря в гърлото ѝ и погледът ѝ се спря на Хенри.

Приятелят ѝ потвърди тъжно:

— Истина е, Ема.

— Не, не е истина! — викна тя. — О, Господи! Пол! Любов моя; защо? — едри сълзи закапаха по лицето ѝ. Отблъсна Франк настрана и залитайки, стигна средата на стаята. Разтвори обятия и ги склучи, сякаш току-що бе видяла да влиза Пол.

Франк скочи на крака, взе я за ръка и я заведе на дивана.

— Седни, Ема.

Уинстън също стана и несигурно прекоси стаята. Питаше се от къде щеше да намери сила тяхната Ема, за да преживее тази трагедия.

— Изпий това, скъпа — каза, предлагайки ѝ чашка бренди. — Пий, скъпа. Ние сме тук с тебе. Няма да те оставим.

Ема хвана с треперещи ръце чашата и я пресуши на една глътка.

— Трябва да зная всичко. Моля те, Франк, кажи ми всичко, трябва да го знам!

Франк изглеждаше уплашен.

— Ето съобщението на „Юнайтедпрес“, Ема, но струва ми се, че не би трябвало...

— Напротив, трябва. Моля те, Франк.

Брат ѝ се съгласи, извади от джоба си листа и започна да чете бавно:

„Пол Макхил, един от най-известните австралийски индустриалци е намерен мъртъв в неделя вечерта в жилището си в Сидни. Господин Макхил бе на петдесет и девет години и преди четири месеца стана жертва на автомобилна катастрофа. Като последица от тежките наранявания останал парализиран за цял живот. Лицето му също е било обезобразено. След изписването си от болницата господин Макхил е бил принуден да се придвижва с инвалидна количка. Докторите предполагат, че е сложил край на живота си в момент на тежка депресия, причинена без съмнение от здравословното му състояние. Не е намерено никакво писмо. Господин Макхил, който през последните години прекарваше повече от времето си в Лондон е единственият син и наследник на Брус Макхил и внук на Ендрю Макхил, основател на известната австралийска фамилия, една от най-богатите и влиятелни в страната ни...“

Франк спря.

— Следва дълга статия за семейството, за бизнеса на Пол, за неговото отношение към войната. Искаш ли да продължа нататък, Ема?

— Не — прошепна Ема и погледна Хенри. — Защо не ми каза за парализа? За обезобразеното лице? Щях да отида незабавно! Трябваше да ми го кажеш, Хенри. — Сълзите се стичаха обилно по лицето ѝ. — Сигурно си е помислил, че състоянието му ще ме уплаши? О, нямаше да го оставя никога да си отиде, обичах го!

Хенри се намеси със съчувствие:

— Мел искаше да ти съобщи да отидеш, Ема, но и ти знаеш колко упорит беше Пол. Мел казва, че не желаел да го видиш в това състояние. И че ако отидеш, ще разбереш колко тежки са раните му. Казвал, че за теб ще бъде голяма тежест, за да я понесеш.

Ема не можеше да разбере.

— Една голяма тежест? Но аз го обичах повече от самата себе си, от собствения си живот! О, Пол, защо ме отблъсна точно когато имаше най-много нужда от мен? — Представи си болката и отчаянието на

Пол. Почувства, сякаш че и тя се парализира, неспособна да направи дори и един жест. Ема разбра, че няма никога да се освободи от мъката. „Не мога да живея без него! — помисли тя. — Той беше животът ми! Вече не ми остава нищо на този свят! Само дълги безсмислени години, докато и аз изчезна от този свят.“

Уинстън и Франк я наблюдаваха, измъчени от неспособността си да ѝ помогнат. Уинстън не можеше да я гледа повече как страда, обади се на семейния лекар, който пристигна веднага. Даде ѝ успокоително и я накара да си легне. Въпреки това тя продължаваше да хълца, докато два часа по-късно неспокойният сън не я повали.

Хенри Роситър, докторът и двамата братя останаха в стаята, докато Ема не се успокои. След това напуснаха на пръсти. На прага Уинстън каза:

— Нейната мъка едва сега започва.

Много пъти Ема бе преживявала трагедии, които я бяха разтърсвали, но никога не бяха я поставяли на колене. Смъртта на Пол я съкруши изведнъж.

Всичките ѝ деца, освен Едуина се събраха вкъщи, за да не е сама. Бяха обичали и се бяха възхищавали от Пол и сега бяха огорчени от тежката загуба. Най-трудно я преживяваше Дейзи, която го чувстваше най-близък. Всяко от децата ѝ по свой начин се опитваше да утеша майка си, но усилията им бяха напразни.

Натали, съпругата на Франк, дойде незабавно, заедно с Шарлот, съпругата на Уинстън. Дойдоха Блеки и синът му Браян. Незабавно пристигна и Дейвид Калински, заедно с децата си Рони и Марк. Но никой от тях не успя да достигне до сърцето на Ема, за да я утеша. Всички се събраха в салона. Лицата им бяха мрачни и загрижени.

Блеки се опита да разсее поне малко тъгата на всички.

— Дори и най-силното сърце може да се пръсне — каза, — но силното сърце оздравява. Готов съм да се обзаложа за нашата Ема. Тя е силна жена и ще преживее всяко нещастие. Зная, че ще успее. — Говореше сериозно, защото той повече от всички знаеше от какъв материал е направена Ема.

Дните минаваха и Ема продължаваше да лежи безпомощно на леглото, съсипана от мъка. Толкова отслабна, че Уинстън помисли, че е по-добре да постъпи в болница. Сутрешните часове бяха най-тежки. Оставаше да лежи в леглото с широко отворени очи и наблюдаваше

безучастно бледата светлина, която се процеждаше през прозорците, отбелязваща настъпването на още един празен и безцелен ден. Въпреки привидната неподвижност, съзнанието на Ема трескаво работеше. От деня на нещастieto непрекъснато се питаше, без да разбере защо поне на Пол не е дошло на ум за дълбочината и искреността на любовта ѝ към него. Упрекваше се, че не е отишла самата тя в Австралия веднага след като научи за катастрофата. Обвиняваше се. Тя може би щеше да успее да спаси живота му.

Хенри Роситър я бе информирал за тежката присъда на лекарите и полека-лека Ема се бе убедила, че за един жизнен човек като Пол самоубийството бе станало единственият изход от непоносимата ситуация. Имаше моменти, в които Ема се чувстваше предадена, изоставена от него и не ѝ даваше мир мисълта, че Пол не ѝ бе написал поне два реда. Как можеше да се реши на такава фатална постъпка, без една последна дума за нея? Дните минаваха и Ема очакваше едно писмо, което все още не пристигаше.

Уинстън бе поел в ръцете си къщата и Кингс Бридж и магазина в Лондон. Бе решил да не връща Дейзи в колежа. Именно Дейзи успя да намери път към сърцето на Ема и да я утеши. Най-малката дъщеря бе невероятно зряла за своите четиринадесет години и от време на време Ема я поглеждаше скришом и удивено, сякаш в нея виждаше образа на Пол. Тогава очите ѝ се изпълваха със сълзи, прегръщаше я и в отчаяние зовеше името на Пол.

Една нощ след поредното утешение Дейзи прегърна майка си нежно и галеше косите ѝ докато Ема не изпадна в дълбок естествен сън. Когато няколко часа по-късно се събуди, Ема за пръв път от много време се почувства отпочинала и почти спокойна. Веднага забеляза дъщеря си, съсипана от умора, че е задрямала на стола. Обхваната от угризения Ема разбра, че е егоистка, щом е прехвърлила своята мъка върху момичето, без да я е грижа, че и то има нужда от любов и сигурност. Със свръхчовешко усилие успя да се изтръгне от летаргията, в която бе изпаднала. Призова на помощ всичките сили, които някога бе имала, слезе от леглото и с несигурни крачки се доближи до стола, на който седеше Дейзи. Интуитивно тя се събуди стресната и при вида на майка си, наведена над нея, хвана ръката ѝ и я погледна уплашено.

— Какво има, мамичко? Отново ли се чувстваш зле?

— Не, съкровище, дори ми се струва, че съм по-добре. — Ема прегърна Дейзи, притисна я до себе си и я погали по блестящите черни коси. — Зле направих, скъпа, че прехвърлих цялата си мъка върху твоите рамене. Постъпих егоистично и те моля да ми простиш. Сега искам ти да си легнеш и да се наспиш. И не се тревожи за мен. Аз вече съм добре. Моля те още утре да се върнеш в колежа. Остана доста време тук да се грижиш за мен.

Развълнувана, Дейзи се разплака и зарови лице в гърдите на Ема, хълцайки, сякаш сърцето ѝ се късаше.

— Тихо, скъпа, тихо — прошепна ѝ успокояващо и нежно Ема. Трябва да сме силни и да се окуражаваме взаимно през дните, които ще дойдат.

— Толкова ме беше страх за теб, мамо — въздъхна през сълзи Дейзи. Нощницата на Ема бе измокрена от сълзите ѝ. — Мислех, че и те ще умреш.

С изненадващо спокоен глас Ема я увери:

— Не, Дейзи, не умирам. От днес нататък имам теб, за да живея.

Беше блестящ септемврийски следобед, топъл и слънчев, но Ема потръпна, докато пресичаше уморено салона. Сви се на креслото пред камината, която гореше и се замисли за децата си. Войната беше обявена на трети септември. Въпреки че за момента беше все още разстроена, за да мисли, повече не можеше да пренебрегва обстоятелствата. Великобритания се мобилизираше както по времето на нейната младост, и Ема си даде сметка, че и този път конфликтът щеше да бъде продължителен и кръвопролитен.

Като почувства, че топлината нахлува в изтръпналите ѝ крайници Ема се измести и слънчев лъч огря лицето ѝ, опустошено от мъката. Беше отслабнала и изглеждаше още по-ужасно слаба в черната, без всякакви украшения рокля. Косите ѝ обаче бяха все още лъскави и живи.

— Ето ме, скъпа — поздрави я Блеки от прага. Ема се изправи и тръгна да го посрещне. Успя да се усмихне.

— Колко е хубаво да те видя, Блеки, скъпи — възкликна и го прегърна.

Той я притисна към гърдите си, като преглътна възгласа, с който щеше да изрази учудването си, че е толкова крехка и слаба. Беше кожа и кости. Отдалечи я от себе си, погледна я и каза:

— Ти си утеха за очите ми, скъпа, чудесно е, че те виждам отново на крака и пълна с енергия.

Седяха пред огъня, говореха за войната и за възможността да мобилизират и техните момчета.

— Браян е тук в Лондон, с мен. Искаше да дойде да те види, но не бях сигурен, че ще ти е приятно.

— О, Блеки, какво говориш? Умирам от желание да го видя — възкликна Ема. — Знаеш колко ми е скъп! Мислиш ли, че може да дойде утре?

— Разбира се, че може. Аз ще го доведа. — Погледна я внимателно. — Кога мислиш, че ще си в състояние да се завърнеш на работа?

— Следващата седмица. Лекарят е на противоположното мнение, мисли, че трябва да отида на почивка в Йоркшир. Но аз не мога повече да отлагам задълженията си. Не е честно към Уинстън.

— Да, разбирам какво искаш да кажеш, Ема. Това е добра идея. По-добре е да си ангажирана, това ще ти попречи да мислиш за тъжни неща.

— Да — възкликна Ема оживено, — вчера говорих с Дейвид. Изглеждаше съсипан. Рони и Марк са се записали доброволци. Ще се чувства ужасно без тях. Откакто Ребека е мъртва, те запълват живота му.

Блеки забеляза сълзите, които замъглиха погледа на Ема и побърза да каже:

— Ще издържи. Ще ти кажа нещо. Сам аз ще го взема под мое покровителство, след като се върна в Лийдс. Ще го измъкна навън от мавзолея, в който живее изолиран. Ще видиш, ще му подейства добре да бъде между хората.

— Да, имаш право, скъпи. Много ми е мъчно за него. — Ема се загледа в пламъците. Очите ѝ бяха пълни със съчувствие и мъка. — Как ще се живее нататък, Блеки, толкова е трудно.

— Така е, скъпа, но не е невъзможно. Не за такава като теб, с твоята смелост и сила.

— Напоследък, струва ми се, не бях много силна — отбеляза Ема.

— Не преиначавай нещата, Ема, ще успееш, ще видиш. Дай само възможност на времето. — Блеки я хвана за ръката и я стисна силно. — Ще успееш, скъпа, човешката душа има много резерви.

— Имаш право, но е толкова трудно — каза Ема като откъсна поглед от него. — Понякога не знам как ще вървя нататък без него.

Живите, горящи очи на Блеки погледнаха измъченото лице на приятелката му.

— Спомни си какво ти е казала Лаура, преди да умре. Не съм го забравил, откакто ти ми го разказа тогава. Това много често ми е помагало. Спомняш ли си какво ти бе казала за смъртта, Ема?

— О, да, помня го, като че ли беше вчера. Каза, че в нейния речник не съществува думата смърт и докато ти и аз сме живи, тя ще живее завинаги в нашите спомени.

— Точно така — каза Блеки, — моята Лаура беше много мъдра. Тя имаше истинска вяра, до която достигнах и аз, а трябва да достигнеш и ти. Ще ти помогне, ще видиш. И после аз имам Браян, а ти имаш дъщеря от Пол. Тя е част от него, негова кръв. Трябва да се хванеш за това и да се изтръгнеш насила, за да заживееш. — Въздъхна дълбоко и продължи: — Зная, че сега сърцето ти е сломено и се чувстваш сама и объркана, но никой от нас не е сам, Ема. Съществува Бог. Защо не повярваш в него? Това ще ти даде упование.

Очите на Ема се разшириха от учудване.

— Но ти знаеш добре, че не вярвам в Бог, Блеки!

Като отбеляза израза върху лицето ѝ Блеки побърза да смени темата.

Вечерта, преди да си легне, Ема остана дълго пред прозореца като размишляваше над думите на Лаура. Небето беше като тъмносиня, кадифена завеса, отрупана със звезди. Виждаше се и бледият диск на луната. Порази я едно чувство, което проникна дълбоко в сърцето ѝ. Почувства как дъхът ѝ спря, потисната от мисълта за безкрайността. В този момент почувства, сякаш Пол е тук с нея в стаята. Разбира се, че е тук, помисли, тук е, защото е в сърцето ми завинаги. При тази мисъл почувства прилив на сила и воля. Най-после тази нощ заспа дълбоко и ободрително.

Два дни по-късно Ема получи писмо от Пол. Беше изпратено в деня преди смъртта му и бе пропътувало три седмици преди да дойде. Ема го гледа дълго преди да намери сили да го отвори и прочете.

Моя скъпа, обожавана Ема,

ти си моят живот и аз не мога да живея без него. Но не мога да живея и с теб. Трябва да сложа край на това ужасно съществуване, защото няма повече бъдеще за нас. Искам да знаеш, че самоубийството ми не е израз на слабост. Обратно, то е проява на сила и воля, защото, за да го извърша съм напълно в съзнание за това, което през последните месеци загубих. Това е последното ми предизвикателство към съдбата.

Нямам друг изход, любов моя, и ще умра с твоя образ пред очите, с твоето име на устните. И с любовта си към теб в сърцето. Бяхме щастливи с теб, Ема. Преживяхме толкова щастливи години заедно и споделихме толкова много неща. Благодаря ти, че ми даде най-добрите години в моя живот.

Не разреших да те повикат, понеже не исках да бъдеш вързана към един неизлечим инвалид, макар само за няколко месеца. Може би сгрехих. От друга страна искам да ме запомниш такъв, какъвто бях, а не какъвто станах след катастрофата. Гордост? Може би. Опитай се да ме разбереш, скъпа, и намери в сърцето си сила да ми простиш.

Имам голямо доверие в теб, Ема, моя божествена Ема. Ти си жена с голямо сърце. Силна си и необузdana. Продължи смело. Трябва. Защото я има нашата дъщеря, за която трябва да мислиш. Тя е рожба на нашата любов и съм сигурен, че ти ще я обичаш винаги и ще я отгледаш силна, смела и кротка като теб. Поверявам ти я, скъпа. Когато получиш това писмо, аз ще бъда мъртъв. Но ще живея винаги чрез Дейзи. Тя е сега твоето бъдеще, моя скъпа Ема. И моето.

Обичам те с цялото си сърце и душа и моля Бог да ни събере в безкрайността.

Една целувка,

Пол.

Ема остана като парализирана, стиснала писмото, а сълзите ѝ бликаха от очите и се стичаха по лицето ѝ. В съзнанието ѝ изпъкна Пол, висок и красив със засмени виолетово-сини очи. Видя го точно такъв, какъвто той искаше да го запомни. И му прости напълно, защото разбра голямата му драма.

В началото на октомври Мел Харисън взе военен самолет от Сидни до Карачи и оттам замина за Англия. След няколко дни най-после бе в Лондон. Целта на пътуването му бе да види Ема и да представи завещанието на Пол Макхил на юристите, които се грижеха за неговите интереси в Европа. В своя изискан черен костюм Ема беше по-елегантна от всякога, когато влезе в „Прайс, Ели и Уотсън“ за четенето на последната воля на Пол Макхил. Придружаваха я Уинстън, Франк и Хенри Роситър.

— Пол те обявява за изпълнител на завещанието му — информира я Мел, когато едва-що бе седнала. Ема бе удивена, но се ограничи да кимне, без да коментира.

Бяха оставени суми на верни слуги, стари служители и един фонд от два милиона стерлинги за издръжката на съпругата и сина на Пол. Всичко останало от наследството оставаше на Ема, а чрез нея на Дейзи и нейните деца. Като ѝ завеща всичко, което притежаваше заедно с двестата милиона стерлинги, Пол я бе направил най-богатата жена на света. Онова, което развълнува най-много Ема, бе фактът, че Пол ѝ бе оказал уважение като към законна съпруга. В смъртта като в живота, Пол бе разкрил на света своята любов и привързаност към нея, признавайки я и в очите на другите.

От този ден династията Макхил премина в способните ръце на Ема.

58.

Мъката ѝ се стовари като олово на крехките ѝ рамене, но с времето Ема успя да се съвземе и да събере заедно парчетата на нараненото си сърце. Не че страдаше по-малко, напротив, Пол ѝ липсваше, както преди, но Ема вече бе в състояние да контролира чувствата си и с течение на времето поне външно заприлича на онова, което бе преди.

Докато Англия бе въввлечена в европейския конфликт, Ема бе затънала в най-различни проблеми, които изискваха незабавната ѝ намеса. Оставаше ѝ малко време за тъга и самосъжаление. Кит се бе записал в пехотата, а Робин — в авиацията.

Елизабет, която през лятото на 1939 година се записа в Академията за драматично изкуство, по време на коледната ваканция се омъжи без излишна пищност за Тони Бергстън, пилот от Кралските военновъздушни сили и приятел на Робин. Понеже бе едва осемнадесетгодишна, Ема считаше, че не е зряла все още за женитба, но няма смелостта да се противопостави. Бяха времена, в които трябваше да се грабне в полет и най-малката радост, която би могла да споходи човек. Затова Ема даде благословията си. Двойката беше лудо влюбена, а Тони добро момче.

Въпреки строгостта брачната церемония беше весела и за пръв път цялото семейство се събра, с изключение на Едуина, която поддържаше изолацията си и на Кит, който не можа да вземе отпуск. През януари 1940 година Елизабет напусна Академията и за тревога на майка си стана милосърдна сестра в Червения кръст. „Но аз мислих, че винаги си мечтала да станеш известна актриса“, бе възкликнала Ема, когато научи новината. — „О, мамо, по дяволите тези глупости“, беше отговорила Елизабет. — „Изпитвам нужда да бъда полезна.“ Много скоро Ема разбра, че дъщеря ѝ отдава всичките си сили на работата като милосърдна сестра и започна да се убеждава, че точно бракът се е оказал доброто лекарство, потребно за нейното непостоянство.

Годината течеше бавно и мъчително. Ема се хвърли с главата надолу в работата си, благославяйки небето за разнообразието и

разтухата, която това ѝ дава. Хенри Роситър, който отпреди ръководеше част от семейните сделки стана финансов консултант изцяло, тъй като Ема трябваше да се заеме и с наследството на Макхил. Държеше непрекъснато връзка с Мел Харисън в Сидни и с Хари Мариот в Тексас. Дните ѝ ставаха все по-дълги и напрегнати. Не изпускаше нищо изпод контрол и отново бе възвърнала бурната си енергия както преди години, през голямата война, останала сама да се грижи за интересите на всички. И ако лицето на Ема ставаше все по-мрачно от ден на ден, това ставаше и с всички други англичани. Над страната се спускаше неопишуемо униние пред мълниеносното нападение на Хитлер из Европа.

Към края на май, след своята петдесет и четвърта годишнина, Дейвид Калинин пристигна в Лондон, за да поговорят делово с Ема. Беше още хубав мъж, живите му сини очи бяха останали предишните. Привързаността и уважението му към Ема бяха непроменени и Дейвид с облекчение установи, че от деня на нещастieto приятелката му се бе съвзела и изглеждаше добре, дори малко понапълняла.

— Мислиш ли, че ще успеем да върнем живи и здрави момчетата от онези брегове? — каза Ема, като мислеше не само за Кит, Рон и Марк, но и за хилядите други английски войници, блокирани при Дюнкерк.

— Ако някой може да го направи, това е само Уинстън Чърчил, скъпа — възкликна Блеки, който се беше присъединил към тях след обяда.

— Четох, че са се стекли от цяла Англия, за да помогнат на британските ескадрени миноносци — намеси се Дейвид, изпускайки облак дим от пурата си. — Доброволци от всички възрасти с лодки, платноходки и дори плоскодънки. Блестяща демонстрация на героизъм и патриотизъм, представяте ли си?

Блеки се съгласи.

— Точно така, Дейвид. Седемстотин плавателни съда с различни форми и размери. Изглежда доброволците само събират мъже и заминават до по-големите кораби, за да се доближат до брега. Някои пътуват непрекъснато през Ламанша, ден и нощ. Смели мъже, смели и неуморими!

— Колко мислиш, че ще е нужно, за да се евакуират всички? — попита Ема глухо.

— Най-малко още някой и друг ден. Има стотици хиляди френски и английски войници, които трябва да се изтеглят.

— Днес прочетох, че Луфтвафе бомбардира непрекъснато бреговете — отбеляза Ема. — Не смея да помисля за жертвите.

— Но има, Ема, и те са много — каза Блеки. — Но момчетата от въздушните сили са горе с техните изстребители и правят каквото могат...

— Браян, Робин и Тони са между тях, Блеки — прекъсна го Ема и отмести поглед, пълен с тревога.

— Хайде да не мислим — отговори Блеки, — и да изпием по една чаша, ще ни дойде добре. — Докато сипваше, Блеки погледна часовника над камината. — Имаш ли нещо против, ако включа радиото, Ема? Говори Чърчил.

— Разбира се, че не, Блеки. И аз искам да го чуя. — Изправи се и завъртя копчето на радиоапарата, за да намери станцията. Секунда по-късно познатият тържествен глас прозвуча в стаята:

— Добър вечер, говори Министър-председателят. — Тримата приятели, които дълги години бяха делили хубаво и лошо слушаха мълчаливо, свързани още по-близо от грижите за децата си, за всичките деца на Англия. Когато министър-председателят завърши, очите на Ема бяха пълни със сълзи, гласът ѝ потреперваше, докато каза:

— Какво щастие е този човек за всички нас. Бог да ни пази, ако останем без него.

Военните действия при Дюнкерк възпламениха душите на всички англичани и съюзници. От ада на Ламанш един по един се завърнаха кораби и корабчета с техния товар от живи и ранени. Евакуацията бе продължила единадесет дни. 340 000 войника бяха прехвърлени на свобода, преди немските военни части да заемат френския град. Само 40 000 френски войници бяха изостанали. Ема и Дейзи бяха щастливи. Между прехвърлените на 2 юни в Рамзгейт бяха Робин и Марк. На 3 юни Кит слезе в Дил от една плоскодънка, с която бе преплувал през Ламанша, сега вече осеян с остатъци от разбити съдове. По-късно, когато се завърна в отпуск, Кит разказа на Ема:

— Спасих се като по чудо, мамо. Сигурно имам ангел — пазител, който се грижи за мен. — Прегърна Ема и си спомни за баща си, умрял във Франция през 1916 година.

На 4 юни Уинстън Чърчил взе думата в Парламента и говори за Дюнкерк.

— Ще се бием по бреговете — каза — ще се бием в полетата, улиците и хълмовете, нищо няма да ни спре.

Шест дни по-късно френското правителство и военното командване напуснаха Париж докато нацистката армия се приближаваше. Четири дни по-късно френската столица бе окупирана от германците без нито един изстрел. Франция бе покорена.

Англия бе останала сама.

Това лято бе най-лошото, което Ема бе преживяла. През юни войната с Англия избухна с всичка сила. Хитлер бе наредил масирана офанзива срещу въздушните сили и особено срещу самолетостроителните заводи и военните бази около Лондон. Ден и нощ гигантският въздушен мост от бомбардировачи „Дорниер“ и „Хенкел“ прекосяваха Ламанша и сееха разрушения и смърт. „Месершмидите“ се сблъскваха във въздушни схватки с изстребителите „Хърикейн“ и „Спитфайър“ на английските кралски военновъздушни сили.

Събудена от разтуптяното си сърце, стресната от воя на сирените, Ема оставаше неподвижна до тъмния прозорец да наблюдава небето, кръстосвано от силните светлини на прожекторите. Слушаше непрекъснатия тътен на самолетите и сърцето ѝ тръпнеше при мисълта за Робин, Тони и Браян. Понякога нощем при нея идваше Елизабет — след брака си се беше върнала да живее вкъщи, и питаше тихо:

— Будна ли си, мамо.

— Да, мила. — После двете жени стояха прегърнати и наблюдаваха как самолетите прелитаха в небето.

Една нощ Елизабет стисна конвулсивно ръката на майка си и с необикновена горчивина в гласа запита:

— Защо, мамо? Защо избухна тази ужасна война? Какъв е смисълът ѝ? Ще умрат всички! Тони, Робин, Браян и всички останали!

Но Ема не отговори на дъщеря си. Елизабет избухна в отчаян плач. Ема обгърна с ръка раменете на Елизабет и я заведе да си легне.

— Не, няма да умрат, скъпа — я увери. — Ще се върнат всички живи и здрави. Обещавам ти. Трябва да бъдем смели. Ела сега да спиш при мен, ще си правим компания.

— Да, мамо. Ще ми бъде по-добре — бе отговорила Елизабет и се вмъкна под завивките.

Ема я прегърна както едно време, когато беше малка и се страхуваше от тъмното.

— Сега не плачи, не се тревожи, скъпа.

— Ако Тони умре, ще умра и аз! — възкликна момичето през сълзи. — Толкова много го обичам, мамо! Ами ако Робин...

— Тихо, скъпа. Опитай се да заспиш сега, трябва да си починеш.

— Ще опитам, благодаря, мамо. Лека нощ.

— Лека нощ, скъпа.

Ема бе останала неподвижна с широко отворени очи в тъмнината. Очакваше тялото на дъщеря ѝ да се отпусне в сън, но това не стана. Ема разбра, че Елизабет бе прекарала още една безсънна нощ да се тревожи за съпруга си и за своя брат — близък, точно както бе направила и тя.

Ема бе загубила навика да отива пеша до магазина в Кингсбридж и докато лятото напредваше бавно извървяваше този път всеки ден, вслушана в тътена на противовъздушните оръдия и сирените, между отломъци, прах и счупени стъкла. Всеки път потрепваше, когато видеше някое от любимите си места разрушено от унищожителната война. Ема се удивляваше от стоицизма и куража, с който нейните съграждани понасяха положението.

Към края на лятото голяма част от вълноломите на Ист Енд бяха разрушени при една масирана въздушна офанзива. Въпреки това нападенията продължаваха ежедневно и смелостта и себеотрицанието на пилотите от Кралските военновъздушни сили бяха подложени на жестоко изпитание. С изтичането на септември проектът на Фюрера да унищожи военновъздушната мощ на Англия и да сломи морала на англичаните с едно нашествие показа почти провал. Всъщност Хитлер беше приел първото си голямо поражение. Но немските бомбардировачи продължаваха нощните си нападения над по-големите градове, някои от които сринаха почти до основи. Месеците и годините минаваха. Години на нощни тревоги и мизерия, борба и мъка по изчезналите синове и приятели.

Сред цялото разрушение още веднъж се повтори чудото на раждането на нов живот. През 1942 година през юни съпругата на Кит роди момиченце. Ема много обичаше Джун и беше щастлива от

раждането на своето второ внуче. Веднага замина за Лийдс, за кръщенето на внучката си, която нарекоха Сара. Същата година Дейзи свърши колежа и се завърна вкъщи, за да живее с майка си и Елизабет. Къщата не изглеждаше така празна и понякога наистина беше весела и огласена от смехове, особено когато Робин пристигаше от Бигинхил, където беше със специална мисия.

По Коледа Робин има щастието да прекара цели три дни в отпуск и на Бъдни вечер пристигна като довлече със себе си трима приятели.

В момента, когато Дейвид Амори влезе в салона, сърцето на Ема подскочи. Беше висок и кестеняв, с големи сини очи, интелигентен и с очарователна усмивка. Имаше нещо във вида му и държанието, което ѝ напомняше за Пол Макхил. Дейвид не беше така красив като Пол, нито имаше неговата мощна физика, но въпреки това една тайна струна потръпна в сърцето на Ема, за онова, което Пол бе за нея преди години по времето на голямата война. Дейвид беше на двадесет и четири години, отскоро беше в Бигинхил, но вече си беше създал славата на герой от войната. С естествения си финес и очарование младежът веднага се хареса на Ема.

Тази Коледа бе особено празнична и за пръв път от много отдавна проехтяха смеховете и веселите закачки между момчетата от военновъздушните сили и нейните момичета. Непрекъснато се чукаха чашите и музиката от грамофона не спираше. Ема се чувстваше весела сред тях, приела ги под своето покровителствено крило. Радваше се на веселата младежка компания. Заета с гостите или със себе си, настрана от младежката компания тя не губеше от поглед Дейвид Амори. Усмивката ѝ беше любезна, но очите ѝ замислени, като гледаше седемнадесетгодишната Дейзи, влюбена в младия офицер. Дейвид от своя страна изглежда отвърщаше със същия жар и не се откъсваше от нея. Ема затаяваше дъх като мислеше за това, което се случва. Съзнаваше, че не може да направи нищо, за да го предотврати. След празниците Дейвид Амори стана чест посетител на Белгрейв Скуеър. Колкото повече времето минаваше, толкова повече Ема се привързваше към него. Произхождаше от една стара фамилия в Глочестършир. Бе получил чудесно възпитание и заради войната бе принуден да напусне университета, където изучаваше право. Скоро Ема прецени неговата честност и интелигентност, благородството на душата му. Заради тези му качества тя не изпита никакви резерви към избора на Дейзи. Не бе

учудена, когато Дейвид поиска ръката на дъщеря ѝ. Сватбата стана през май 1943 година, когато Дейзи навърши осемнадесет години.

Бракосъчетанието беше скромно, както и при Елизабет. Времето не позволяваше пищност, а и самата Ема не обичаше да излага на показ огромното си богатство. Дейзи се омъжи в синя рокля с обикновен букет от полски цветя. До олтара я придружи Уинстън. Робин и Елизабет станаха свидетели. Родителите на Дейвид и малката му сестра пристигнаха от Глочестършир за сватбата. След церемонията в къщата на Ема се състоя малък прием. Младата двойка прекара първата си брачна нощ в „Риц“, след което Дейвид се върна в Бигинхил, а Дейзи вкъщи при майка си.

Преди Ема да си вземе дъх, следващия януари Робин се ожени за Валери Луден, милосърдна сестра, приятелка на Елизабет. Няколко седмици по-късно Елизабет роди момченце, което кръстиха Александър. Елизабет, която искаше да бъде близо до Тони си намери подходяща квартира близо до въздушната база и се пренесе там с новороденото.

— Изглежда ми невероятно, че всичките се ожениха и се подредиха — каза Ема на Уинстън, докато закусваха заедно. — И че имам трима внуци. Чувствам се стара като нашите хълмове.

— Глупости — отсече Уинстън. — Ти си най-очарователната баба, която съм виждал. Никога няма да остарееш, Ема. Имаш онзи род красота, която е неразрушима. — Усмихна ѝ се с най-добро чувство. — А и Франк ми каза за онзи хубав американски майор, който е срещнал в къщата ти. Сторил му се лудо влюбен в теб. Кой знае? Може, преди да разбереш да се сдобиеш с един кандидат.

— Не ставай смешен, Уинстън — възрази тя като се престори на сърдита, но очите ѝ се смееха.

— Не съм глупав — отговори Уинстън. — Следващия месец ще навършиш едва петдесет и пет години. И изглеждаш много по-млада от възрастта си. — Каза ѝ и хвърли внимателен поглед. — Пол е мъртъв вече от пет години.

Ема не каза нищо и Уинстън смени темата. С Франк често говореха за възможността Ема да се свърже с някой достоен мъж и продължаваха да я представят на всичките си приятели, които отговаряха на това условие. Ема не се заинтересова от никого. Не желаше и не можеше да замести Пол с никого.

През 1945 година се случиха хубави неща на Ема. Войната свърши. Дейзи роди момиченце през януари.

— Как се чувстваш, скъпа? — попита я Ема, когато влезе в болничната стая.

— Олекна ми — каза Дейзи. — Имах голямо щастие, мамо, раждането беше лесно.

— Да, знам, лекарят ми каза. — Ема погали косите на Дейзи и махна един кичур, който бе паднал на челото ѝ. Целуна я. — Току-що говорих с Дейвид в Бигинхил. На седмото небе е от радост. Черпи се с всички момчета от ескадрилата и се прави на щастлив баща. По-късно ще ти телефонира. Добри новини, скъпа: получил е отпуск за двадесет и четири часа и утре ще бъде тук.

— Колко е хубаво, мамо. Нямам търпение да го видя — каза Дейзи. — Избрах име на дъщеричката си. Ще се нарича Паола Макхил, като баща ми.

Лицето на Ема, обикновено непроницаемо, за първи път в живота ѝ стана прозрачно, за да изрази всичките чувства, които я вълнуваха в момента. Дейзи се разсмя от сърце.

— Не прави такива физиономии, мамо, наистина за такава жена като теб си странно недосетлива. Мислиш ли наистина, че не знаех, че Пол ми е баща?

— Аз... аз... — промълви Ема и спря.

Дейзи се засмя отново, но смехът ѝ беше пълен с обич.

— Още от малка винаги съм знаела, че ми е баща. Беше винаги с нас, пътувахме заедно и тримата. Когато пораснах си дадох сметка колко много приличам на него. Изобщо не познавам Артър Енсли, макар че нося името му. — Дейзи поспря и впери сините си очи в очите на Ема. — Освен това сам Пол ми го каза, когато навърших дванадесет години.

Ема бе онемяла.

— Пол ти каза, че е твой баща? Не мога да повярвам!

Дейзи потвърди.

— Да, точно така. Каза ми, че иска да го знам и че съм достатъчно голяма да го разбера. Каза ми обаче, че това трябва да остане тайна помежду ни. Поне някоя година още. Страхуваше се да не се разтревожиш. Обясни ми всичко, съвсем искрено и деликатно, ти го знаеш какъв беше.

— Ами ти... не те ли смущава като знаеш, че си незаконна? — успя да попита Ема.

— О, мамо, не бъди толкова изостанала. Разбира се, че не ме смущава! Предпочитам много повече да съм незаконна дъщеря на Пол Макхил, отколкото законна на Артър Енсли. Повярвай ми!

Сълзи на утеха бликнаха от очите на Ема, която смутено затърси кърпичка.

— Аз... аз... не зная какво да кажа.

Дейзи протегна ръце.

— Обичам те, мамо! Обичах и Пол. Не бих могла да имам по-добри родители, дори ако сама си ги бях избирала. А ти си най-прекрасната майка на света.

— Но защо не си ми казала досега, че знаеш? — попита Ема, скривайки лице на рамото на Дейзи. — Защо не ми го каза, когато Пол умря?

— Не ми се струваше, че момента е подходящ. Единствената ми грижа бе да облекча мъката ти.

Ема се облегна на стола и издуха носа си от вълнение. Усмихна се с признателност на дъщеря си:

— Щастлива съм, че го знаеш, скъпа. Трябваше отдавна да ти го кажа, но не знаех как ще реагираш. Страхувах се да не се разстроиш и да намразиш мен или Пол.

— Колко си глупавичка, мамо. Как бих могла да упреквам теб или татко за това, което сте направили? Нали сте се обичали! — Дейзи стисна ръката на Ема. — Горда съм, че съм твоя дъщеря. — Като погледна майка си въпросително попита: — Сигурна ли си, че не ти е неприятно като дам на малката името на татко?

— Напротив, много съм радостна — отговори Ема.

В този момент влезе сестрата. Ема пое от нея малката и лицето ѝ сияеше, докато притискаше до гърдите си крехкото вързопче. „Това е първата внучка на Пол“ — си каза, докато сърцето ѝ биеше лудо. „О, само да беше тук заедно с нас! Паола Макхил Амори! Първата от една нова генерация на династията Макхил.“

От този ден бъдещето за всички стана по-светло.

— Сякаш раждането на Паола бе добро предзнаменование — отбеляза Ема една сутрин по време на закуската като показваше

вестника. — Съюзниците напредват. Вярвам, че войната скоро ще свърши.

И имаше право. Докато пролетта напредваше Великобритания набра нова сила. През март Първа американска армия установи предмостие за нахлуване в Германия. Между 20 и 25 април руснаците влязоха в Берлин и пет дни по-късно Хитлер и Ева Браун се самоубиха. Третият райх, който по думите на Фюрера, трябваше да просъществува хиляда години, пропадна. На 7 май германците капитулираха безусловно в Реймс, Франция.

На 8 май, деня на победата във Великобритания, Ема бе в Лийдс. Беше на вечеря с Уинстън и Шарлот. Изпиха две бутилки шампанско, за да отпразнуват. Въпреки че знамената се развяваха на всички прозорци в града и хората ликуваха по улиците, Ема се чувстваше по-скоро успокоена, отколкото възбудена. Момчетата ѝ се бяха върнали. Живи и здрави бяха всички, нейните, на братята ѝ, на Блеки, на Дейвид Калински. Нейното семейство не даде жертви. Ема благодареше на небето за това.

— Минах само да те поздравя, Ема — възкликна Блеки О'Нийл, пресичайки дневната в Пенистън Роял. — Уинстън ми каза, че си взела контролния пакет на „Йоркшир Морнинг Газет“. Може да се каже, че ти най-после победи.

Ема се засмя.

— Да, победих. Винаги бях знаела, че ще го направя, нали така?

— Имаш право. — Погледна я проникателно и каза: — Как го направи, Ема? Много съм любопитен.

— С търпение, преди всичко, и благодарение на слабия си противник. — Скръсти ръце в скута си и се загледа в изумруда на Макхил. После продължи: — Моите вестници бяха повече търсени от „Йоркшир“ и полека-лека набрах голям тираж. За да съм искрена, без угризения поставих „Газет“ на колене. Едуин Феърли не струва и пет пари като делови човек. Трябвало е да се ограничи с професията на юрист. — Засмя се саркастично. — Той така и не можа да разбере, че когато играят пари и най-добрите ти приятели могат да те предадат. Административният съвет на вестника бе много загрижен от загубите, които търпи „Газет“ и когато Предприятията „Харт“ предложи да закупи

техните акции, всички без изключение се съгласиха. От години събирам акции за вестника и така получих влияние в ръководството. При последното събиране Едуин Феърли се оказа в малцинство и трябваше да предостави президентския пост. Бе му предложено от Предприятията „Харт“ да продаде акциите си и така всичко приключи.

— Хубав удар за теб, нали, Ема? — отбеляза Блеки. — Учудвам се, че ти лично не си присъствала на последния съвет. За да видиш поражението му.

Изразът на Ема се промени коренно.

— Преди четиридесет и пет години казах на Едуин Феърли, че няма да го видя повече, и удържах на обещанието си.

Блеки вдигна рамене.

— Разбира се, че не — каза тихо. — Уинстън ми разказа как е реагирал Едуин, когато разбрал, че ти си зад неговото поражение във вестника.

Ема го погледна.

— Сигурно не е мигнал с око. В края на краищата един юрист трябва да бъде и добър актьор, знаеш го. Уинстън разказва, че изглеждал много особено. Трудно можело да се разбере, но на Уинстън му изглеждал доволен.

— Наистина е странно — каза Блеки. — Не мога да си представя защо ще е доволен, като вижда, че му измъкват вестника от ръцете. — Поклати глава озадачен. — Този вестник е принадлежал на фамилията три поколения.

— Кой знае? — каза Ема. — И аз не разбирам. Сигурно се е чувствал повече облекчен, отколкото доволен. — Засмя се иронично. — В известен смисъл, може да се каже, че съм му смъкнала камък от гърба.

— Точно така — съгласи се Блеки, като запали цигара и помисли „Може би Едуин Феърли е облекчен, но не по причините, за които мисли тя.“

Ема стана.

— Трябва да отида да потърся Паола. Време е за обяда ѝ. Ще се върна веднага, Блеки, извинявай.

Блеки се съгласи и излезе на терасата. Загледа се в Ема, която слизаше по стълбите към градината. Ема беше стройна както някога и от това разстояние със скромната си лятна рокля, изглеждаше като

момиченцето, което някога бе срещнал сред хълмовете. За миг годините изчезнаха и Блеки я видя, малката прислужница във Феърли Хол. Широка усмивка озари лицето му. Трудно можеше да се повярва, че е минал половин век и са се случили толкова много неща! Каква странна авантюра е животът! И Ема вървеше напред борбена и необузdana както винаги. Блеки примигна и затвори очи, за да се предпази от прякото слънце. През полуотворените си клепки видя как гали косите на внучката си и ѝ говори нещо. Тръгна към него.

Блеки ѝ се усмихна топло.

— Без съмнение ти си най-очарователната баба, която познавам — отбеляза със смях. — Колкото до онова петаче, все повече заприличва на теб.

— Струва ми се, че сме интересна двойка, нали? Една старица и момиченце на пет години. Но се разбираме. — Обърна се и загледа с любов внучката си. — Всичките ми мечти и надежди, всичките ми желания са свързани с нея, Блеки. Тя е моето бъдеще.

ЧАСТ ШЕСТА
ДОЛИНАТА
1968

59.

„Заповедта за движение е вече дадена.

Съвсем сам съм, заобиколен отвсякъде с лицемерие.

Да се изживее един живот не е като да се прекоси поле.“

Борис
Пастернак,
„Доктор
Живаго“

Ема седеше до бюрото в чудесния салон на първия етаж в резиденцията си Пенистън Роял. Беше се задълбочила да преглежда документите, пръснати пред нея. Най-последно вдигна глава доволна, събра листовите, подреди ги, сложи ги в чантата, която постави на пода до бюрото. С усмивка на победител и сигурна стъпка отиде до подвижния бар. Наля си чашка шери. С чаша в ръка доближи камината и застана както винаги заглеждана в пламъците.

Ема Харт Лаутър Енсли беше на седемдесет и осем години. В края на април, точно след месец, щеше да празнува седемдесет и деветия си рожден ден. Но и в старостта, както и в младостта, привлекателността ѝ беше такава, че можеше да омае всеки, който я видеше. От години вече бе престанала да боядисва косите си, които ограждаха лицето ѝ като сияние. Като сребърна коприна, косите ѝ подчертаваха още по-точно точката, в която се събираха на челото. Нейните невероятни зелени очи бяха живи и интелигентни както някога. Макар и белязано от годините, деликатното ѝ красиво лице изглеждаше свежо както винаги. Естествената ѝ умереност бе запазила линията ѝ и въпреки възрастта лесно можеше да мине за жена около шестдесетте.

Тази вечер бе облякла прекрасна туника от черен шифон с широки ръкави по ориенталска кройка. На врата, ушите и тънките ѝ пръсти блестяха прекрасните изумруди. Големият изумруд „Макхил“ изпъкваше повече от всичко върху лявата ѝ ръка. През последните десет години бе придобила една по-особена красота, една строга и царствена красота, която съответстваше напълно на нейната същност: една истинска жена, жена с власт. Бе възплъщение на властелин. Ако от една страна беше строга, сурова и авторитетна, от друга не ѝ липсваше великодушие, щедрост и съчувствие. Дори неприятелите ѝ трябваше да признаят, че бе най-забележителната жена на своето време. Нямаше нищо на този свят, което да не е видяла или опитала. Тя бе легенда.

Ема отпи от чашата си и я постави на полицата над камината. Загледа се в пламъците и се замисли за вечерта, която очаква. Децата и внуците ѝ бяха пристигнали, поканени от нея в Пенистън Роял на голямо семейно събиране, за да се отпразнува оздравяването ѝ от тежката пневмония. Това беше само претекстът, просто трябваше да уреди сметките си. Това проектираше от няколко седмици. Лицето на Ема помръкна, замислена уморено за децата си. По-скоро за първите четири, които бе родила: Едуина, Кит, Робин и Елизабет. Четиримата съзаклятници. Те още не бяха наясно, че тя е в течение на техния заговор.

Когато предишният януари секретарката ѝ разкри предателството на децата ѝ, Ема бе потресена, но не остави емоциите да замъглят яснотата на мисълта ѝ и готовността ѝ с хладнокръвие да предприеме необходимите стъпки, за да обезоръжи неприятелите си.

Ема тъжно поклати глава. Не изпитваше удоволствие да се бори повече. От години вече бе заровила томахащата на войната. Съжаляваше, че тъкмо нейните деца я бяха принудили да я изрови наново, за да запази онова, което бе съградила за шейсет години труд и страдания. Сцената, която очакваше тази вечер нямаше да е приятна, но беше неизбежна, ако искаше да спаси създадената от нея империя.

Вратата се отвори и Паола прекъсна мрачните мисли на баба си.

— Ей, бабо, изглеждаш прекрасно! — възкликна момичето.

При вида на любимата си внучка, погледът на Ема се смекчи. Погледна я с одобрение. Паола бе облякла вечерна копринена рокля, чийто лилав цвят подходеше на цвета на очите ѝ и подчертаваше белотата на кожата ѝ. Ема каза развълнувана:

— Прелестна е, Паола! Като късче пролетно небе.

— Благодаря, бабо — Паола отиде да си налее чаша бяло вино.
— Чакай да видиш Емили, фантастична е с твоята рокля от червен шифон и брилянтни обеци.

— Сигурно всички са се събрали и чакат само мен — отбеляза Ема и се засмя дръзко. — Сигурно умират от любопитство. Вероятно този път се надявах, че болестта ще ме довърши, но има още време, докато успеят да ме погребат.

— Всички се събират в салона, където чичо Блеки командва парада — отговори Паола. — Изглежда невероятно, но е така. На осемдесет и две години е, а е още здрав и изправен като дъб. Не е ли чудо?

— Имаш право, скъпа — каза Ема с обич при мисълта за Блеки. Бяха приятели от шейсет и четири години и той винаги бе край нея в най-трудни моменти. — Моят най-скъп приятел — прошепна Ема, като че на себе си и попита: — Джим пристигна ли?

— Да, бабо, и всички са абсолютно удивени да видят един Феърли в тази къща, когато се събираме семейно. Най-учуден е чичо Робин.

— Това не ме учудва. Откакто чичо ти Робин стана член на Парламента, живее с абсурдното убеждение, че моите вестници трябва да разпространяват неговите социалистически идеи. Но аз не споделям неговите възгледи и не възнамерявам да го правя от сега нататък. — Отметна глава назад и се засмя. — Стига сме говорили за него. По-добре ми кажи Джим говори ли с баща ти?

— Точно сега прави това. Заедно са в библиотеката. Джим го помоли да поговорят на четири очи преди вечерята. Добре ли направи, бабо?

— Разбира се, скъпа, след малко ще може да се качи и тук. Преди това искам да видя леля ти Едуина. Но това, което имам да ѝ кажа няма да отнеме повече от няколко минути. А сега, скъпа, ела и седни за малко при мен. Имаме достатъчно време и аз не горя от желание да сляза. — Усмихна ѝ се лукаво. — Да ги накараме да почакаат!

Със сияещо лице Паола седна до нея.

— О, бабо, колко съм щастлива! Промени живота ми, дари ме с единственото нещо, което наистина желяех.

— Щастлива съм, скъпа, много съм щастлива — промълви Ема. — За мен твоето щастие е по-важно от всичко на света. Всъщност това е нищо в сравнение с онова, което ти означаваш за мен. Както вече ти казах, реших, че е смешно, дори ужасно да позволя гордостта на една старица да се намеси и разруши щастието ти. — Погледна внучката си в очите. — Семейство Феърли бе извор на мъки за съществуването ми още когато бях четиринадесетгодишна. Може би днес последният Феърли да стане извор на радост.

— Но все пак си ми дала работа във вестника, бабо, не разбирам. Ема се засмя.

— Така е. Трябва да призная, че когато се кандидатира за мястото, първата ми реакция бе да откажа, но надделя любопитството. Искях да разбера що за човек е. Когато дойде за разговор останах поразена от неговата компетентност, противно на моите ужасни предразсъдъци. Разбрах веднага, че е подходящият човек, по-добър от всички останали кандидати. Щеше да бъде глупаво от моя страна да не го назнача. — Ема се засмя отново. — А може би е имало малко нещо като коварство от моя страна. Да имам подчинен един Феърли. Но сега — продължи като се обърна към внучката си, — ще ми разкажеш ли как се запознахте? Много пъти съм се питала.

— Не съм го срещала в Лийдс, бабо, ако от това ще ти бъде по-добре. Срещнахме се в самолета на връщане от Париж. Аз бях на проверка в бутик за висока мода, а той се връщаше във ваканция. — Паола се засмя. — Заговорихме случайно, но когато ми каза името си, едва не припаднах. Не е тайна, че ти винаги си ненавиждала Феърли. Имах представа, че няма да одобриш запознанството ми с него.

Ема хвърли проницателен поглед към внучката си.

— И въпреки всичко се стигна до там, докъдето сме. — Усмихна й се с обич. — Но после се показа твърдоглава и силна като мен, скъпа.

Паола устоя спокойно на погледа на баба си. „Както ти би желала да бъда“, си помисли и продължи:

— Като си помисля сега, струва ми се, че се влюбих в него втория път, когато го видях. Покани ме на вечеря и аз не можах да откажа, въпреки че се страхувах да не изпадна в беда. Поисках да го видя, а Джим не знаеше коя съм. Беше ми интересно. Отидохме в „Мирабел“, където Луис, твоят любим сервитьор ме позна. Естествено започна да те хвали. Нямахше думи да изкаже възхищението си от тебе.

Това събуди любопитството на Джим. Пожела да научи коя може да е тази знаменита баба.

Като си представи сцената, очите на Ема заблестяха.

— И ти какво му каза?

— Всъщност постъпих малко коварно. Не устоях на изкушението да му кажа: „Баба ми е Президент на административния съвет на «Йоркшир Консолидейт Нюспейпър Къмпани», тоест твоята работодателка.“ Уверявам те, щеше да падне от стола. Загледа ме с отворена уста. Тогава ми разказа, че наистина си приличаме и че аз сигурно съм каквато ти си била като млада.

— Вероятно. Но ми кажи какво стана след вечерята? — прекъсна я Ема.

— Продължихме да се виждаме, противно на всеки здрав разум. Чувствата ни бяха взаимни. Но като осъзнах сложността на ситуацията се отдръпнах. Останалото го знаеш.

Ема погледна ръцете си, погълната от мисли и каза:

— Значи причината е случайността. Срещата ви щеше да стане дори ако Джим не работеше за мен. Коя съм аз, за да мога да управлявам случайността? Значи така е писано. Трябвало е да стане.

— И аз мисля така, бабо. Джим е съдбата ми. И аз съм неговата съдба.

Ема я погледна любопитно.

— Странно е, че ти казваш тези думи. Преди петдесет години твоят дядо каза същото на мен.

Някой почука на вратата и преди Паола да успее да стане, влезе Едуина с решителни крачки и чаша скоч в ръка.

— Пожелала си да ме видиш, мамо — каза студено.

— Точно така, Едуина. Виждам, че вече имаш нещо за пиене, така че ела да седнеш. Моля те, Паола, остави ни сами. Кажи на Джим, че ще се видим след малко.

— Да, бабо — каза момичето, слизайки.

Едуина, графиня Дънвейл, пресече величествено салона и седна пред майка си с израз на отегчение върху лицето си.

Ема междувременно разглеждаше дъщеря си с растящ интерес. „Ако Адела Феърли беше доживяла на възрастта на Едуина, ето как щеше да изглежда“, помисли тя. Едуина беше на шестдесет и две години и не изглеждаше така добре, както майка си. Нейната деликатна

красота постепенно изчезваше с времето. Косите ѝ бяха загубили блясъка си, а ясносивите ѝ очи бяха помръкнали.

— Бих желала да те попитам, Едуина, как така прие поканата ми да прекараш края на седмицата със семейството?

— Покана! — отсече жената и в очите ѝ проблесна омраза. — Не покана, мамо, а заповед, както винаги. Никой от нас не смее да пренебрегне заповедите ти. Какво ще кажеш? Но за да бъда искрена, ти каза, че искаш да видиш Антъни. По негово настояваше дойдох. — Погледна майка си застрашително. — Синът ми те обожава. Нито волята на майка му, нито конете му можаха да го заставят да не дойде на това смешно семейно събиране. Беше много разтревожен за здравето ти. Така че понеже обичам сина си, реших да не го разочаровам.

Ема въздъхна.

— Е, добре, сега ще ти кажа защо те помолих да поговорим на четири очи. Искам да ти разкажа за баща ти.

Лицето на Едуина се вкамени.

— Не мога да си представя какво би могла да ми кажеш повече за него — отсече почервеняла от яд. — Долу в салона е и се държи като господар. Честно казано, не разбирам как си могла да бъдеш толкова неделикатна, за да го поканиш в присъствието на сина ми, който е пер на Англия. Но на теб ти харесва да си играеш с нашите чувства. Не съм ли права, мамо?

— Никога не си ме познавала добре, Едуина — промълви Ема. — И няма никакво основание Блеки О'Нийл да ти е неприятен, след като той не е твой баща.

Едуина остана с отворена от изненада уста. Извика сломена:

— Но на кръщелното ми е написано неговото име!

— Така е, но причината е съвсем различна от тази, която ти мислиш. Когато бях на шестнадесет години и бях съвсем сама без пукната пара, Блеки беше единственият ми приятел. Като разбра, че съм бременна, ме покани да се оженим. Просто заради приятелството. Аз отказах, но той настоя докато се съгласих поне да сложи името си на кръщелното ти, за да не пише там „бащата неизвестен“, щеше да бъде твърде голяма тежест за теб. Настояваше и до голяма степен в тези трудни времена ни защити — завърши Ема.

— Но тогава кой е баща ми? — пожела да узнае Едуина.

— Баща ти е Едуин Феърли.

Едуина я загледа недоверчиво.

— Искаш да кажеш, че сър Едуин Феърли, съветник на Кралството, знаменитият юрист, умрял преди година е мой баща?

— Точно така! — каза Ема успокоена, че най-после е разкрила своята тайна.

— Боже всемогъщи! — Едуина беше удивена. След миг продължи: — Защо не ми го каза в деня, когато ти показах кръщелното?

— Ти не ми даде никаква възможност да ти обясня. Избяга при братовчедката си Фреда, без да ми дадеш възможност дори да си отворя устата. Но не съм сигурна дали тогава бих се решила да разкрия името на истинския ти баща.

— А защо сега? Защо сега реши да ми го кажеш? Какво те тласка да покажеш такава почтеност за пръв път в живота си?

— Защото тази вечер ще обявя годеча на Паола с Джим Феърли, внукът на твоя баща. Ще стане член на семейството, а ти си май единствената му кръвна родственица. Родителите му загинаха при самолетна катастрофа през 1948 година. Сметнах, че е правилно да знаеш, че си му леля. И освен това реших веднъж завинаги да сложа край на една дълга и мъчителна история. — Ема се замисли. — Но преди всичко, Едуина, исках ти да знаеш истината.

— Бих желала да я бях узнала преди години, мамо — каза жената и се изправи. — Може би нещата тогава щяха да стоят по-иначе.

Няма съмнение, помисли Ема и каза:

— Да, може би.

Без да каже нещо друго Едуина се запъти към вратата. Върху лицето ѝ бе изписано задоволство. „Какъв смешен снобски характер“, помисли Ема. „Фактът, че е незаконна повече не я занимаваше, след като разбра, че баща ѝ е благородник.“

— Моля — каза Ема, — кажи на Джим да се качи. — Едуина излезе.

Няколко минути по-късно Джим Феърли влезе в стаята и Ема го поздрави приветливо. Джим, който беше на тридесет години, бе висок метър и осемдесет и пет. Раменете му бяха широки, бедрата тънки, краката дълги. Лицето му беше одухотворено, устните чувствени и контрастираха с аскетичните черти и дълбоките сиво-сини очи.

Кестенявите му коси бяха малко по-дълги от модата. Като цяло бе възплъщение на истински английски джентълмен, от косите на главата до ръчно изработените обувки.

„Би могъл да идва направо от друга епоха в настоящата“, помисли Ема, докато младежът с лека гъвкава походка прекоси салона и ѝ отправи приветлива усмивка. Изведнъж почувства, че се връща години назад, когато Оливия Вайнрайт бе дала големия елегантен прием. Спомни си, бе в 1904 година. Винаги бе мислила, че Джим прилича на Едуин, но сега бе сигурна. Все едно, че Адам Феърли бе пред нея. Джеймс Артър Феърли, последният от династията.

За миг Ема остана смутена, но отхвърли чувството, което я бе обзело и каза с топъл глас:

— Добър вечер, Джим. Добре дошъл в къщата ми. Добре дошъл в семейството.

Джим се усмихна с благодарност. Уважаваше, почти обожаваше тази царствена старица, която му подаваше ръка.

— Добър вечер, госпожо Харт, и благодаря. Чест е за мен да стана член на вашата фамилия и да бъда приет във вашата къща. — Задържа ръката на Ема и я погледна в очите. — Обичам Паола с цялото си сърце. Ще бъда добър съпруг за нея.

— Да, вярвам, Джим — каза Ема и отдръпна ръката си. — Паола ми каза, че искаш да ми кажеш нещо.

— Да, госпожо Харт, така е. Но преди това имам нещо за вас. — Бръкна в джоба на панталона си и извади една кутийка, която ѝ подаде.

Ема го изгледа любопитно.

— Какво е?

— Отворете го — подкани я младежът.

Кутийката съдържаше една пожълтяла от времето копринена кърпичка, внимателно загърната, така че инициалите Е.Ф. се виждаха добре. Докато повдигаше краищата на кърпичката, ръцете на Ема се разтрепериха. Дъхът ѝ секна, когато разви кърпичката и видя плоското камъче, което тя и Едуин бяха намерили в пещерата на Покрива на света и на което беше нарисувана миниатюра на жена. Беше необикновено добре запазен, почти същия, както го бяха намерили преди повече от половин век. Ема го взе в ръце и погледна въпросително Джим.

— Дядо ми ми го даде в деня, когато умря — информира я Джим.
— И ми каза да ви го дам. Искаше вие да го имате.

— Защо? — попита Ема почти шепнешком. Значи Едуин Феърли не бе я забравил, след всичко, което се случи. На смъртния си одър бе мислил за нея.

— Ще ви разкажа накратко, госпожо Харт, но преди това бих желал да ви обясня нещо. Дядо ми беше в течение на отношенията ни с Паола. Когато започнахме да се срещаме, аз я заведох в Харогейт и я запознах с него. Тогава не разбрах защо му направи толкова впечатление, сякаш видя призрак. Но с течение на времето я обикна. И бе много щастлив. Искрено се радваше на нашата връзка. Сякаш му даваше нов живот. Най-горещото му желание беше да ни види женени.
— Поспря, запали цигара и продължи. — После Паола скъса с мен, като ми съобщи, че вие никога не бихте приели един Феърли в семейството, защото изпитвате непоклонима омраза. Каза ми, че не би могла да ви причини повече мъка. Достатъчно сте била страдала. Аз се възпротивих, молах я да премисли, да ми разреши да говоря с вас, но Паола остана непреклонна и аз престанах да настоявам с надеждата, че с времето нещата ще се променят.

Ема кимна.

— И вие разказахте ли всичко това на дядо си?

— Да. И го заклевах да ми разкаже причините, но той винаги отказваше. Когато Паола ме напусна окончателно сякаш започна да вехне пред очите ми. Той много ме обичаше, но нищо не можех да направя за него. Отслабваше все повече, докато един ден през декември не прати да ме повикат. Бе разбрал, че приближава краят му.

— И тогава ви даде този камък за мен? — прекъсна го Ема. — И ви разказа цялата история, разказа ви за мен и за това, което се бе случило между нас, когато бяхме още деца — завърши едва чуто.

— Да, разказа всичко. Каза, че се надява рано или късно, че ще смените мнението си и ще дадете благословията си. Каза ми да дойда и да ви дам този камък. Каза, че е невъзможно вие да не знаете, че образът е на майка ви, а не на Оливия Вайнрайт, както и двамата сте мислили, когато сте го намерили в пещерата. — Джим я погледна бегло с надеждата да прочете настроението, каквото и да е то, върху лицето на Ема.

Тя не беше изненадана от това откритие.

— Да, винаги съм подозирала, че се отнася до майка ми — каза тихо. — Адам Феърли е нарисувал портрета, нали?

— Точно така. След смъртта на Оливия дядо предал този камък на баща си, като мислил, че ще му хареса, но той отказал. Тогава именно пращядо ми обяснил. Разкрил, че портретът е на вашата майка, госпожа Харт, и че между тях съществувала голяма любов.

Ема се изправи, облегна се на дивана и стисна камъка.

— Сигурно ли е това, Джим?

— О, да! Изглежда, Адам бил лудо влюбен в Елизабет, вашата майка и тя отговорила с взаимност на любовта му. После забременяла и избягала от градчето. Той я намерил няколко седмици по-късно в Рипън. Бил решил да напусне военната кариера, да пренебрегне гнева на баща си и да емигрира в Америка, госпожо Харт. Но било късно. Елизабет била абортирала. Адам не разбрал дали това станало естествено или с помощта на акушерка. Елизабет била много зле. Отказала категорично предложението на Адам да избяга с него. Скоро се съвзела, върнала се във Феърли и не след дълго се омъжила за Джак Харт. И повече не проговорила с Адам Феърли.

Ема беше онемяла, смазана от чувството на мъка. Знаеше го. Беше го знаела винаги. Може би това е била причината задето толкова бе мразила Адам Феърли. Но от къде е могла да знае? Може би като дете да е чула, без да държи сметка, някой разговор? Някоя кавга между родителите си? Някоя клюка в градчето? Напразно се опитваше да си спомни.

Джим седна до нея на дивана.

— Надявам се да не съм ви разстроил много, госпожо Харт, като разтварям стари рани? Но ми се струва, че трябваше да знаете онова, което дядо ми довери.

Върху лицето на Ема се отразяваха различни чувства.

— Не, съвсем не ме разстройвате, Джим. Доволна съм, че сте следвали инстинкта си. Вижте, аз много обичах майка си, но нямам никакъв неин портрет. Ще запазя този камък като скъпоценност. А сега, моля продължете. Сигурна съм, че има и още нещо.

— Да, така е. Когато дядо ми даде портретчето ми каза, че жените от семейство Харт винаги са имали фатален чар върху мъжете на Феърли, но чувствата им винаги били нещастни, прокълнати поради социалното различие. Точно този израз употреби. „Кажете на Ема да

сложи край на всичко това. Кажете да разреши на тази генерация да се радва на щастието, от което бяхме лишени ние двамата, майка й и баща ми. Кажете й да го направи, защото единствено тя най-после може да съедини нашите фамилии в свещената връзка на брака.“ Беше много развълнуван, госпожо Харт. И аз му обещах, че ще изпълня желанието му.

— Щастлива съм, че аз направих първата стъпка — отбеляза Ема. — Чуй ме добре. — Поклати глава, погълната от мислите си и каза: — Наистина е странно, че трима от мъжете Феърли се влюбваха фатално в жени от семейство Харт. Три генерации, Джим, в продължение на един век. Много, много мъка. Дядо ти е бил прав. Трябва да се сложи край на това. — Усмихна се. — Но този кошмар е вече свършен, Джим, нали?

— Да, благодаря на Бога. — За голяма изненада на Ема, Джим коленичи на пода пред нея и хвана решително ръцете й. Погледна я изпитателно в очите. — Дядо ми каза да направя още нещо, госпожо Харт. Малко преди да умре ми каза: — „След като разкажеш всичко това на Ема, искам да коленичиш пред нея и да я помолиш да прости за всичкото зло, което Феърли са й причинили. Преди всичко я помоли да прости на мене. Кажете й, че никога не съм преставал да я обичам. Ден след ден през всичките тези години. Кажете й да знае, че без нея животът ми нямаше смисъл. Част от мен умря още в деня, когато я отблъснах в онази градина с розите и заплатих скъпо за моята грешка.“ Аз обещах да направя това, за което той ме молеше, госпожо Харт. Но дядо ми се развълнува изключително и ме закле да го направя. След това малко по-късно задряма и когато отвори очи, повече не ме виждаше. Гледаше навън през прозореца. Когато се отпусна отново върху възглавницата разбрах, че си отиваше. Не ме виждаше, но се усмихна щастливо, почти тържествуващо и с немощния си глас, който за миг проехтя силно каза: „Ема! Ема! Връщам се на Покрива на света“. След това умря спокойно в ръцете ми.

Ема преглътна сълзите, които напиреха в очите й.

— Бедният Едуин. Бедният Едуин — каза с треперещ глас. — Сигурно е страдал повече от мен.

— Да, вярвам и аз — каза Джим. Лицето му стана сериозно. — Вие простихте на Феърли, нали, госпожо Харт? И преди всичко на дядо, нали?

— Да, Джим, простих — погали лицето на Джим и сякаш в този момент коленичил пред краката ѝ видя Едуин. — „Прекарах цял живот, за да търся мъст за онова, което ми стори, но най-голямото наказание ти сам си наложил.“

— Как сте, госпожо Харт, зле ли ви е? — попита Джим разтревожен.

Ема премигна и погледна младежа.

— Да, да, добре съм. Подай, ако обичаш, кърпичката си. Не мога да сляза долу, за да обявя вашия годеж разплакана. — Пое кърпичката на Джим и изтри очите си. — Тази вечер трябва да ти съобщя, че имах дете от твоя дядо, Джим. Исках да го знаеш. Най-голямото от децата ми, графиня Дънвейл, е твоя леля.

— Сам се досетих, когато я видях тази вечер — усмихна се Джим. — Съвсем прилича на Феърли, ако не ви е неприятно да го чуете.

Ема се засмя.

— Имаш пълно право. Тя съвсем прилича на прабаба ти Адела. А сега подай ми ръка и заведи една старица долу, за да поздравя своето голямо семейство.

— Ще бъде чест за мен, госпожо Харт. — Така старото и новото поколение най-после примирени се упътиха заедно към вратата.

60.

Вечерята беше започнала от известно време. Ема седеше начело на дългата махагонова маса, заобиколена от децата си и техните съпрузи и внуците ѝ. Всички се бяха отпуснали. Всяка омраза, ревност, бяха временно скрити зад усмихнатите лица.

Годежът беше обявен. Вдигнаха се поздравници, сърдечните поздравления бяха изказани. Въпреки че многото ѝ деца бяха изненадани, че тя е допуснала един Феърли до семейството, никой не го показваше.

В трептящата светлина на свещите, докато си играеше с вилицата в чинията с десерта Ема хвърляше от време на време остър, изпитателен поглед към четиримата съзаклятници. Първата стъпка трябваше да направи тя. Един цял живот, преминал под знака на миналото бе засилил нейната естествена способност да разбира що е уважение и недостатъци. Отдавна вече бе разкрила и опознала недостатъците на децата си. Те не можеха повече нито да я учудят, нито да я наскърбят. Можеше да ги разбира, сякаш четете отворена книга. Но това щеше да е за последен път. След това книгата щеше да бъде затворена завинаги.

Погледът ѝ падна върху Кит. Толкова приличаше на баща си, тежък и без фантазия. Ами Роби, колко беше хубав Робин тази вечер. Сърцето на Ема подскочи. Робин беше нейният любимец, и въпреки това той бе станал душата на заговора срещу нея.

В известен смисъл близкочката му Елизабет беше коварна и лукава колкото него, но рядко си даваше труда да прилага тези си способности. Ема загледа дъщеря си, облечена в тюркоазена на цвят рокля и отрупана с брилянти. Проблемът ѝ бе да търси удоволствия, не я интересуваше нищо друго. Също като баща си.

На четиридесет и седем години Елизабет беше още красива, но в известен смисъл много по-крехка, отколкото когато беше дете. Това е една ужасно нещастна жена, си каза Ема. Дали е била някога щастлива? Колко съпрузи бе имала, след развода с Тони Бъркстън, бащата на Александър и Емили? Ема бе загубила представа. След

третия брак с Дерек Линд, от който бе родила близначките Аманда и Франческа, Елизабет се бе отказала от англичаните и оттогава около нея се бе завъртял вихър от колкото екзотични, толкова и празни джентълмени.

Противно на сестра си, Едуина бе затънала в играта да се прави на благородничка, графиня Дънвейл. На всички гледаше от високо. Да му се повдигне на човек!

Добре, с това приключваме с първите четирима, помисли Ема. Въпреки че бяха източник на малко радости за мен все пак чрез тях имам моите внуци и дори само за това трябва да съм им благодарна. Ема остави вилницата, усмихвайки се добродушно, но очите ѝ гледаха подозрително. Отблизо в тях можеше да се открие искра на дързост. Обърна глава към Блеки, седнал величествено на другия край на масата. Косите му все още гъсти и къдрави бяха напълно бели. Черните му очи блестяха весели, както едно време, преди шестдесет години. „Като че ли останахме само ние двамата“, помисли Ема, „но Блеки ще е вечен, като стар боен кон. Но и аз не съм му излишна.“

Като прекъсна размишленията си Ема погледна Емили, която седеше лъчезарна на другия край на масата и ѝ направи знак да се приближи. Както винаги момичето се отзова с готовност.

— Изтичай да вземеш чантата ми, скъпа. Ще я намериш до бюрото ми в библиотеката.

— Разбира се, бабо, веднага. — Емили се завърна на мястото си, взе чашата с шампанско и като зае тържествена поза каза: — Моля за тишина! — Шумът в салона секна и очите на присъстващите загледаха момичето учудено. Уверена както винаги възкликна: — Като член на младото поколение не ми се полага да преценявам дали някой в тази компания е допуснал грешка, но искам да отбележа, че все още никой не е предложил наздравица в чест на баба, която току-що се е възстановила след тежко заболяване. Вярвам, че всички ще прием за нейно здраве, след като всички я обичаме нежно...

С драматичен израз Емили се обърна и изгледа Робин и Кит. Големите ѝ зелени очи, същите като на Ема, пълни с упрек изразяваха истинското ѝ отношение към тях.

— Така че след като никой не се сети на мен се пада да вдигна наздравица за баба. За Ема Харт. На която всички дължим толкова много. Да живее и успява още дълго между нас. За Ема Харт!

— За Ема Харт! — повториха всички, вдигайки чаши.

Ема бе развълнувана от жеста на Емили. Почувства гордост за внучката си, която бе само на двадесет и една година. „Смела е тази малката!“ — помисли. „Няма страх от нищо. Дори и от своите чичовци.“

— Благодаря — отвърна Ема, като се поклони с глава. — А сега да преминем в библиотеката, да прием кафе и да поговорим. „За последната ръка, добави на ум. Тази с асата, която имаше.“ Излезе величествено, последвана от вихъра на черния шифон на туниката ѝ. Очите ѝ мятаха искри като тези на изумрудите на врата ѝ. Походката ѝ бе сигурна и твърда, както преди петдесет години.

61.

Библиотеката беше обширно помещение с големи двойни прозорци. Старите дървени ламперии и широките дивани, покрити с плат на цветя, придаваха изключителен комфорт на обстановката.

Ема прекоси бързо стаята и застана до голямата камина от дялан камък, която датираше от 1611 година, когато бе строена и сградата Пенистън Роял. Протегна ръце към пламъците, погледна свода на камината с барелеф в центъра. Не можеше да има нещо по-подходящо, помисли, докато иронична усмивка озари лицето ѝ. Изобразяваше правосъдието на цар Соломон.

Ема се обърна към Емили, която дойде задъхана. Дрехата ѝ от червен шифон се развяваше след нея. Момичето прегърна баба си и ѝ даде чантата.

— Обожавам тази рокля, бабичко, благодаря ти, че ми я подари!

С нежна усмивка и топлота в очите Ема погали Емили.

— Можеш да задържиш и обещаните, скъпа.

Емили изглеждаше изненадано.

— О, не е възможно, сериозно ли говориш? — Погледна баба си с блеснали от възторг очи. — Вижда се, че говориш сериозно. О, бабичко, ти си съкровище! Много ти благодаря!

В този момент Сара, единствената дъщеря на Кит, се появи на прага. Беше възхитително създание. Носеше рокля с цвят на зелено стъкло, който подчертаваше косите ѝ, потъмняло злато, които ограждаха луничавото ѝ лице. „Благодаря на Бога, не прилича нито на баща си, нито на дядо си“, помисли Ема.

Сара прегърна Ема.

— Не мога да разбера какво го прихваща баща ми. Бе непоносим цялата вечер и преди миг само го срещнах в коридора, нещо се бяха уединили с чичо Робин, разговаряха. Изглежда, че се караха. Надявам се, да не ни развалят хубавата вечер. Непоносими са както винаги!

— Сигурна съм, че няма нищо особено, Сара. Не се задълбочавай — увери я Ема. И така съзаклятниците бяха започнали да връхлитат един върху друг. Нищо чудно!

Емили отбеляза със своята спонтанност:

— Имам чувството, че госпожите тази вечер се държат малко странно. Нервите на всички сякаш са опънати. Особено на майка ми. Но какво ли ни интересува? Важното е, че ни е весело!

— Така е, скъпа — потвърди Ема и започна оживен разговор с внуците си, които я бяха наобиколили.

Един по един и останалите дойдоха в библиотеката. Хилда сервира кафе, докато майордомът поднасяше напитки и пури. Отпивайки от своето бренди, Блеки се доближи до Ема.

— Възхитителна вечер, Ема — отбеляза поклащайки глава. — Но ти изглеждаш прекрасно, врабчо. Ако бях две години по-млад, щях да те поискам за жена, кълна се във всички светии. Впрочем да не забравя. Моят Браян ти изпраща сърдечни поздравии. Драго ми е да ти кажа, че Джералдин очаква третото ми внуче.

— Поздравления, Блеки. Новината е чудесна.

Със своята възбудена физиономия Елизабет се доближи до Блеки, хвана го под ръка и го помъкна към съпруга си, без да спре нито за миг да говори. Емили и Сара също се отдалечиха от Ема и тя остана сама пред камината. Чувстваше се спокойна и щастлива сред деветте си внука, всеки от които по свой начин разпръскваше толкова радост и веселие. Един по един членовете на новото поколение бяха започнали да клонят към нея. Това сгръвяше умореното ѝ сърце и я съживяваше чрез обичта, с която можеше да ги обгърне. В този момент изпита голямо задоволство от постъпката си. Макар и на висока цена, тя спасяваше своята империя.

Филип, който бе извикала от Австралия в началото на седмицата, разказваше весели истории и случки от овцевъдната ферма. Докато го слушаше, Ема си припомни скъпите спомени от Дънън и за щастливите дни, прекарани с Пол и Дейзи в хубавата им къща. Пол щеше да бъде горд със своите внуци, помисли. Мисълта за него я накара да потърси с поглед Паола, която сякаш бе пленена от Джим. Незабавно в съзнанието ѝ изплува фамилията Феърли. Ема бе станала причина за разоряването на Феърли и в момента се запита дали си е струвало труда. Но съжаленията бяха загуба на време. Спомни си думи, произнесени преди години от Пол: „Успехът е най-доброто отмъщение, Ема“. Може би нейният успех щеше да бъде достатъчен, но без изгарящата омраза, която изпитваше към Феърли, едва ли някога

щеше да стигне върха. Вече бе достигнала долу в долината на своето дълго съществуване. И след тази вечер щеше да може да си почине, сигурна, че онова, което бе създала ще остане ненакърнено за новото поколение.

„Трябва да свършвам“, помисли Ема. Бе минал почти час. И вече бе настъпил момента да свали картите си. Тихо тя се откъсна от групичката до камината, проправи си път между присъстващите и стигна до голямото бюро в дъното на обширната зала.

Като зае мястото си каза:

— Моля за вашето внимание. Разположете се удобно. Искам да обсъдим някои семейни работи.

Докато всички послушно заемаха местата си, се споглеждаха с уплашени очи. Когато всички се настаниха, Ема отвори чантата, извади лист и започна да чете енергично:

— Аз, Ема Харт Лаутър Енсли от Пенистън Роял Йоркшир, в пълно съзнание и в нормално умствено състояние обявявам, че настоящият документ представлява моето последно желание и в същото време обезсилва всякакви други завещания или анекси към завещания, подписани от мен преди настоящия.

Приглушен възглас се откъсна от устата на присъстващите и Ема спря и вдигна глава. Очите на всички бяха впити в нея. В залата бе настъпила такава тишина, че и игла да паднеше, можеше да се чуе. Ема не можа да сдържи коварната усмивка, когато забеляза уплахата на децата си. Само Дейзи и внуците ѝ изглеждаха съвсем спокойни. Ема се засмя, но очите ѝ бяха като стоманени остриета. — Зная, че не е прието завещанието да се чете приживе, но няма никакви юридически причини това да не може да бъде направено.

— Не го ли намираш малко зловещо, мамо? — възкликна Елизабет и гласът ѝ прозвуча пискливо.

— За Бога, не ме прекъсвайте! Колкото до това, което казваш, Елизабет, не, не намирам нищо зловещо. — После показа папката пред себе си и продължи. — Става дума за един документ по-скоро обемист, за да се прочете изцяло на тази сбирка. Повече от сто страници е. Затова ще си позволя да прескоча цялата юридическа терминология и дойда до същността за това как се разпореждам с моята собственост.

Като остави настрана завещанието Ема продължи:

— Преди да продължа излагането на волята си, бих желала да изясня нещо пред вас. Струва ми се, че има известно неразбиране относно империята Макхил. Струва ми се, че между вас има някои, които смятат, че Пол ми е оставил всичко без условия и следователно аз мога да разполагам с богатството на Макхил, както намеря за добре. Но нещата не стоят така. — Отпи глътка вода и продължи тържествено. — По волята на Пол Макхил, така както е изразена в завещанието му, неговата дъщеря Дейзи Енсли Амори, наследява автоматично всичко след моята смърт. От нея тази собственост ще премине на децата ѝ, Паола Макхил Амори и Филип Макхил Амори, разделена поравно след смъртта на тяхната майка.

В залата отново се чу потиснат шепот, но Ема с нетърпелив жест накара всички да млъкнат.

— Докато е жива Дейзи ще получава прихода чрез „Роситър Мършан Банк“, която ще действа като неин довереник. След смъртта ми Паола, дъщерята на Дейзи, ще заеме мястото ми в административния съвет на „Ситекс Ойл Корпорейшън“ и ще действа за сметка на майка си, както вече е натоварена от мен лично. Пак след смъртта ми синът на Дейзи, Филип ще се заеме с цялостното ръководство на Макхил в Австралия. Ще го прави за сметка на майка си, което успешно върши и сега, през последните години под мое лично наблюдение. Уточнявам, че по никакъв начин останалите мои деца или внуци няма да получат и една лира от собствеността Макхил.

Никой не проговори. Ема изгледа изумените лица на присъстващите.

— Като изяснихме въпроса с наследството Макхил — подхвана Ема, — можем да започваме с разпределението на моето лично богатство. — Почувства как напрежението около нея расте. Погледна единствения син на Едуина тридесет и две годишният граф Дънвейл, внук на Едуин Феърли и братовчед на Джим.

— Моля, Антъни, ела при мен.

Младият граф, по-скоро въздържан и плах по природа, изглеждаше стреснат от повикването, но изпълни заръката. Ема му се усмихна успокоително и се обърна към останалите.

— Най-големият ми внук, Антъни, ще получи доходите от един доверителен фонд от два милиона лири, който съм създала за него. Оставям му и къщата си в Ямайка с всичко в нея без картините. — Ема

погледна Антъни, който изглеждаше онемял. — Не ти оставям нищо от моя бизнес, тъй като никога не си работил за мен и вече си твърде зает да ръководиш именията си в Ирландия и предприятията, наследени от баща ти. — Погледна го проникателно. — Вярвам, че не се считаш ограбен?

— Боже Господи, бабо, разбира се, че не! — възкликна младежът, почервенявайки от вълнение. — Не зная какво да кажа. Толкова си щедра. Благодаря! — пригответи се да се върне на мястото си.

— Остани при мен — задържа го Ема. Младежът застана зад нея и се опря на рамото ѝ.

— А сега да минем към по-малките от моите внуци: Аманда и Франческа — направи знак на близначките, четирнадесетгодишните дъщери на Елизабет и внучки на Артър Енсли. И двете плахо се изправиха и се доближиха до бюрото, хванати за ръка. — Преминете от другата страна, до вашия братовчед, момичета — нареди Ема. — Създадох фондове от по два милиона лири за Аманда и Франческа. И двете ще получават лихвата, докато навършат осемнадесет години. — Обърна се към внучките си: — Давам си сметка, че сте твърде малки, за да разбирате подробностите. Ще ви ги обясня по-късно.

— Да, бабо — възкликнаха в един глас двете момичета. После Аманда, почти разплакана извика: — Бабо, нали не умираш?

Ема поклати глава и се усмихна успокоително.

— Не, мила, но трябва да изпълня моите планове за вашето бъдеще. — Наклони се малко напред с очи към присъстващите и с глас по-силен от обикновено, продължи: — Сега ще навляза в проблемите на Предприятия „Харт“. Както знаете това е акционерно дружество, което струва доста милиони. Ясно ви е, че аз притежавам сто процента от акциите.

Усмихна се доволно. Четиримата съзаклятници, които попиваха думите ѝ до този момент изглеждаха буквално хипнотизирани.

— Оставям на моя внук Александър Бъркстън 52% от акциите.

Чу как Кит поема дъх с мрачна физиономия. Робин не се въздържа да промърмори:

— Боже мой! — Побледня и едва не скочи на крака.

Ема го стрелна с поглед.

— Да минем нататък: — Оставям на внуците си Сара Лаутър, Джонатан Енсли и Емили Бъркстън, остатъка от акциите, които да

разделят поравно помежду си.

Направи знак на четиримата наследници да се приближат до бюрото и ги изгледа един по един, като каза направо:

— Смятам, че разбирате мисълта ми, относно Предприятия „Харт“. След внимателно проучване реших, че единственият начин да запазя целостта на Дружеството е да оставя контрола в ръцете на един човек. Според мен Александър е най-подготвен да ръководи дружеството. Това, разбира се, ни най-малко не омаловажава вашите възможности. Ще продължите да работите във филиалите и след смъртта ми ще получите във ваше разпореждане това, което ви оставям. Естествено ще получавате значителни доходи от тези акции. Но към тези доходи прибавям и по един фонд от един милион лири, за всеки един от вас, включително и Александър. Надявам се, че не мислите, че съм несправедлива и съм облагодетелствала някого от вас.

Последва хор от благодарности и младите хора преминаха при другите зад гърба ѝ. Сара продължаваше да гледа полицата над камината, защото ѝ бе неприятно да среща бесния поглед на баща си. Знаеше, че бе очаквал да наследи едно тлъсто парче от Предприятия „Харт“. Джонатан също гледаше надолу, за да не вижда мълниите, които хвърляше Робин с очи по същата причина. Само Емили изглежда бе забравила Елизабет и гледаше наоколо недоверчиво.

Нетърпелива Ема продължи:

— За да сменя за миг темата, искам да ви съобщя волята си относно къщите, колекциите от картини и скулптури и накитите, които притежавам. На внука си Филип Макхил Амори оставям колекцията си от картини, с изключение на тези, които са сега в Пенистън Роял и онези, които са пръснати из офисите ми в Лондон, Париж и Ню Йорк. Моля, Филип, ела тук при твоите братовчеди.

Когато Филип се приближи до бюрото, за да благодари, Ема му каза:

— Не ти оставям нищо друго, Филип, защото благодарение на наследството на дядо си ти и така си милионер. Надявам се, че ще ме разбереш.

— Разбира се, бабо, ти си абсолютно справедлива.

— А сега, да видим къщите. Оставям следващите имоти на внуците както следва поред: — На Александър вилата в Кеп Мартен; на Сара — къщата в Белгрейв Скуеър; на Емили — апартамента на

Авеню Фош в Париж. На Джонатан — апартамента на Пето Авеню в Ню Йорк. Към къщите преминава и мебелировката. Накитите ми, с изключение на изумрудите да се разпределят на равни части между внучките ми Сара, Емили, Франческа и Аманда.

Ема се спря и направи знак на Дейзи. Най-малката ѝ дъщеря мъчително осъзнаваща враждебността, която цари в стаята, стана и се приближи.

— На дъщеря си Дейзи оставям огърлицата, обещите и пръстена от изумруди, които ми подари баща ѝ. Оставям ѝ и тази къща и всичко, което съдържа, при условие, че след смъртта ѝ всичко ще премине в разпореждане на дъщеря ѝ Паола.

Нова вълна от мърморене огласи залата. Четирите ѝ по-големи деца я гледаха с такава явна враждебност, че Ема изпита желание да се оттегли, но погледът ѝ не трепна. Взе един документ, постави го в плик, обърна се към Джим Феърли и му каза:

— Това е за теб, Джим. — Младежът за момент остана изненадан, но побърза да вземе плика с ням въпрос в погледа, отправен към Ема. — Това е новият договор, който ти гарантира работа в „Йоркшир Консолидейт Нюзпейпър Къмпани“ през следващите десет години. Проучи го внимателно, покажи го на твоя юрист и ми го върни подписан след седмица. Обявявам те за пълномощен директор на дружеството от следващия месец с увеличение на заплатата.

— Благодаря, госпожо Харт, не знам как да изразя моята благодарност, аз...

— По-късно, Джим — прекъсна го Ема.

— Сега да се занимаем с волята ми относно веригата от големи магазини „Харт“, нещо, което, сигурна съм, всички сте нетърпеливи да чуете. — Направи пауза и се замисли, после каза: — Тази верига създадох от нищо. С пот на челото и ето тези ръце. — Вдигна ръцете си, за да ги видят всички. — Няколко седмици разсъждавах, преди да реша. Волята ми е да преминат в ръце, които биха продължили делото ми. Един човек е в състояние да гарантира... — прекъсна драматично по средата. Напрежението вече беше нетърпимо. — Оставям целия пакет от акции на магазините „Харт“ на Паола Макхил Амори. На нея оставям и цялата си колекция от изумруди.

Паола подскочи, но докато пресичаше стаята, усети, че краката ѝ се подкосяват. Колкото и да беше измъчена от опасенията си цялата

седмица, изобщо не бе очаквала нещо подобно и не смееше да помисля за последиците.

— Благодаря за доверието ти към мен, бабо — каза, когато бе пред бюрото. — Обещавам ти, че големите магазини „Харт“ ще бъдат в сигурни ръце.

— Мислиш, че не го знам скъпа — каза Ема с усмивка, от която бликаше обич.

Паола се присъедини към братовчедите си, които вече заобикаляха Ема от всички страни. „Баба раздели стаята на два неприятелски лагера“, помисли си Паола. Изгаряше от любопитство, каква ли ще е следващата стъпка.

— Накрая обявявам Дейзи Амори, довереница на всичките ми останали недвижими имоти, а Хенри Роситър от „Роситър Мършан Банк“ за неин съизпълнител.

Едуина, Кит, Робин и Елизабет изглеждаха парализирани от изненада. В лицата им Ема прочете омраза. Почака напълно неподвижна избухването на възможния скандал. Но нищо не се случи. „Разбраха, че са бити със собственото им оръжие“, си каза Ема, „но са премного подли, за да протестираат веднага“.

Робин се съвзе пръв. Изправи се на крака почервенял.

— Чуй, мамо, ужасно си несправедлива. Хладнокръвно ни изключи от завещанието, като ни лиши от онова, което ни се пада по право. За наследството на Макхил разбирам, но всичко останало? Трябваше автоматично да премине на твоите деца. Ние сме твоите законни наследници. Не смятам, че ще приемем всичко това, ще оспорваме завещанието, смятам, че и другите ще ме подкрепят. Очевидно си имала лош съветник, а и след всичко това може да се усъмним в твоите умствени възможности. Всеки съд ще приеме тази теза. Иначе...

— Млъкни и седни — заповяда Ема с царствен глас. Изправи се, като се хвана здраво за ръба на бюрото. — Да, изхвърлих ви от моето завещание, не го отричам, но за това има причина. Трябва да знаете, че съм в течение на факта, че вие четиримата сте се съюзили и заговорничите зад гърба ми, за да изтръгнете империята от ръцете ми, а както се вижда и от вашите собствени деца. — Засмя се малко злорадо. — Макар и с неудоволствие, все пак реших, въпреки вашите машинации да дам по нещо и на вас. Вие допуснахте фатална грешка.

Просто ме подценихте! — Изглежда ги с притворени очи и каза: — Не съм толкова отмъстителна, както биха били други на мое място. По тази причина не захрих фондовете, които преди година създадох за вас. Колкото до оспорването на завещанието, Робин, и за това се погрижих. Очаквах го и съм подготвена за тази възможност.

Ема взе плик и извади от него четири листа, които размаха.

— Това са четири чека на ваше име. Всеки от по милион лири. Наистина това е капка в морето, в сравнение с това, което бихте наследили при нормални условия. — Засмя се и каза: — Но не мислете, че става дума за обикновен подарък, не е така. Просто ви купувам. Зная, че всеки от вас си има цена.

Ема остави чековете на бюрото и взе един документ.

— Всеки от вас, който приеме един милион лири, платими още в понеделник, трябва да подпише индивидуален договор с мен. Както виждате документите са вече съставени. Става дума за законен договор, според който се задължавате да не оспорвате завещанието. Като адвокат, Робин, би трябвало да знаеш, че с подписването на такъв договор и получаването в замяна на указаната сума, никога не можете да го оспорвате. — Погледът ѝ премина през Робин към Кит, Едуина, Елизабет. — Преди това, трябва обаче да ви кажа още нещо. Завещанието ми е съставено така, че е неоспоримо. Ще запитате, щом е така, защо на всеки от вас давам такава солидна сума. Много просто, за да ви попреча да смущавате дори с въздишка империята ми. Не искам да досаждаме на внуците ми. — Седна на стола си и ги изгледа с ледено спокойствие.

— Хайде, решавайте — подкани ги Ема, — нямам намерение да оставам цяла нощ тук. — Изправи се и започна да прибира документите в чантата си. — Както предпочитате, но ви предупреждавам за последен път: Ако държите да оспорвате завещанието ми по съдебен път, ще направите дупка в морето. Ще ви държа в юмрук даже и от гроба.

Елизабет стана първа.

— Една писалка, дайте ми една писалка! — викна и гласът ѝ прозвуча пискливо. Не смееше да погледне разярения Робин. След нея дойде ред на Едуина. Разтреперан от яд Робин я последва. Подписаха и тримата, и взеха своите чекове. Кит бе последен. Ема забеляза, че ръката му трепери.

Ема постави договорите в чантата.

— Е, щом като свършихме, предлагам да продължим празника.

Последва абсолютна тишина, докато всички я гледаха с отворена уста. Изведнъж като отприщан поток всички започнаха да говорят едновременно, струпани около нея. Ема взе чантата.

— Моля да ме извините за малко, ще се върна веднага. — Взе под ръка Паола — Качете се в частния ми кабинет с Джим, скъпа, искам да ви видя за миг. И ако обичаш, носи ми чантата.

— Разбира се, бабо.

Ема прекоси залата, приближи се до Блеки и му каза:

— Качи се да изпием заедно нещо и да се видим.

— Разбира се, с удоволствие, скъпа — отговори Блеки с готовност. По стар навик наведе глава и погледна в очите ѝ. След това каза: — Великолепна сцена, Ема! Поздравявам те!

Ема му отвърна с усмивка, но не каза нищо. Излязоха заедно от библиотеката, последвани от Паола и Джим. Изкачиха широкото каменно стълбище, горди и царствени както винаги. Като стигнаха до салона на първия етаж Ема се извини и се оттегли за малко в стаята си. Когато се завърна завари Джим и Паола седнали близо един до друг на единия диван, а Блеки, седнал насреща върху другия. Обърна се към Джим:

— Разказа ли на Паола за невероятната история за жените на Харт и мъжете на Феърли?

— Не, госпожо Харт — побърза да отговори Джим. — Мислех, че вие трябва да решите дали да го направя или не.

— Каква история? — попита любопитно Паола.

— Джим ще ти я разкаже по-късно. — Ема протегна ръце към огъня. — След смъртта на майка ми намерих във вещите ѝ този медальон. Върху него са гравирани инициалите „А и Е, 1885“. Зная, че е бил на майка ми, твоята прабаба, скъпа Паола. Бил ѝ е подарък от Адам Феърли, пращадото на Джим. Искам от днес нататък ти да го пазиш.

Паола пое медальона и го разгледа с интерес.

— Благодаря, ще го пазя ревниво — каза и се обърна към Джим. — Трябва веднага да ми разкажеш тази история, която изглежда толкова вълнуваща.

— Да, така е — отговори Джим.

— Заедно с медальона — продължи Ема — намерих и тази златна игла за вратовръзки. Мисля, че е принадлежала на праядо ти.

— О, вярвам, че е точно така — каза Джим като разглеждаше иглата. — Върху бюрото на дядо Едуин имаше фотография на баща му. На нея той е много млад и е облечен с дрехи за езда. Почти съм сигурен, че там се забелязва тази игла.

— Тогава, вземи я — каза Ема кротко. — А сега тичайте да се веселите, деца. Искам да поговоря на четири очи с Блеки. Тази вечер почти не сме се видели с него, а имаме да си кажем толкова много клюки.

Джим скочи на крака и целуна ръката на Ема.

— Вие сте наистина една изключителна жена, госпожо Харт!

Ема се засмя. Паола я прегърна сърдечно и ѝ прошепна на ухото:

— Знаех, че си стара лисица, бабо, и че кроиш нещо, но и аз останах като гръмната. Ти си извор на неочаквани изненади. Толкова много те обичам!

Ема се загледа след тях, докато излизаха хванати за ръце, вперили поглед един в друг. „Ще бъдат щастливи“, си каза доволна.

Блеки я наблюдаваше и изпускаше облаци дим от пурата си. Черните му очи бяха пълни с нежност. Обикна я преди шестдесет и четири години, когато беше все още необуздано момиченце сред хълмовете. Заедно бяха вървели, разделяйки радости и скърби.

— Така отмъщението ти е свършено — каза Блеки, — най-после свърза двете фамилии. Паола ще бъде Феърли. Започвам да мисля, че в края на краищата ти си една стара романтичка, Ема Харт.

— Да, може би имаш право. — Ема се разположи удобно на дивана и оправи гънките на дрехата си. — Знаеш ли, Блеки, ако поживея още малко, надявам се да видя и правнук Феърли в тази къща. Кой можеше да предположи! — Очите ѝ блестяха. — Толкова съм доволна, че се съгласих за Джим и Паола. Заслужавало си е само заради тяхното щастие.

При тези думи Блеки отиде и напълни чашите за наздравица. Вдигна своята и каза:

— Да прием за всички онези, които обичахме и загубихме, за онези, които обичахме и са с нас и за онези, които все още не са видели светлината, Ема.

— Да, Блеки, за следващото поколение.

Останаха мълчаливи, всеки потънал в своите мисли, напълно отпуснати от спокойствието на взаимността между тях, установена още първия ден, когато се бяха срещнали на хълмовете над градчето. После Блеки взе ръката ѝ в своите и каза:

— Твоят път към властта и богатството бе необикновен, Ема, има нещо, което бих желал да те запитам. Каж ми, скъпа, откри ли тайната, когато прокараваше пътя си, за да я споделиш със стария си приятел?

— Да, Блеки, да. Вярвам, че открих тайната на живота.

Блеки я погледна в очите.

Ема издържа на погледа му и лицето ѝ се озари от нейната пленителна усмивка и каза:

— Да се бориш, Блеки!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.